Győry Hedvig

Isteni részem

3. 4.

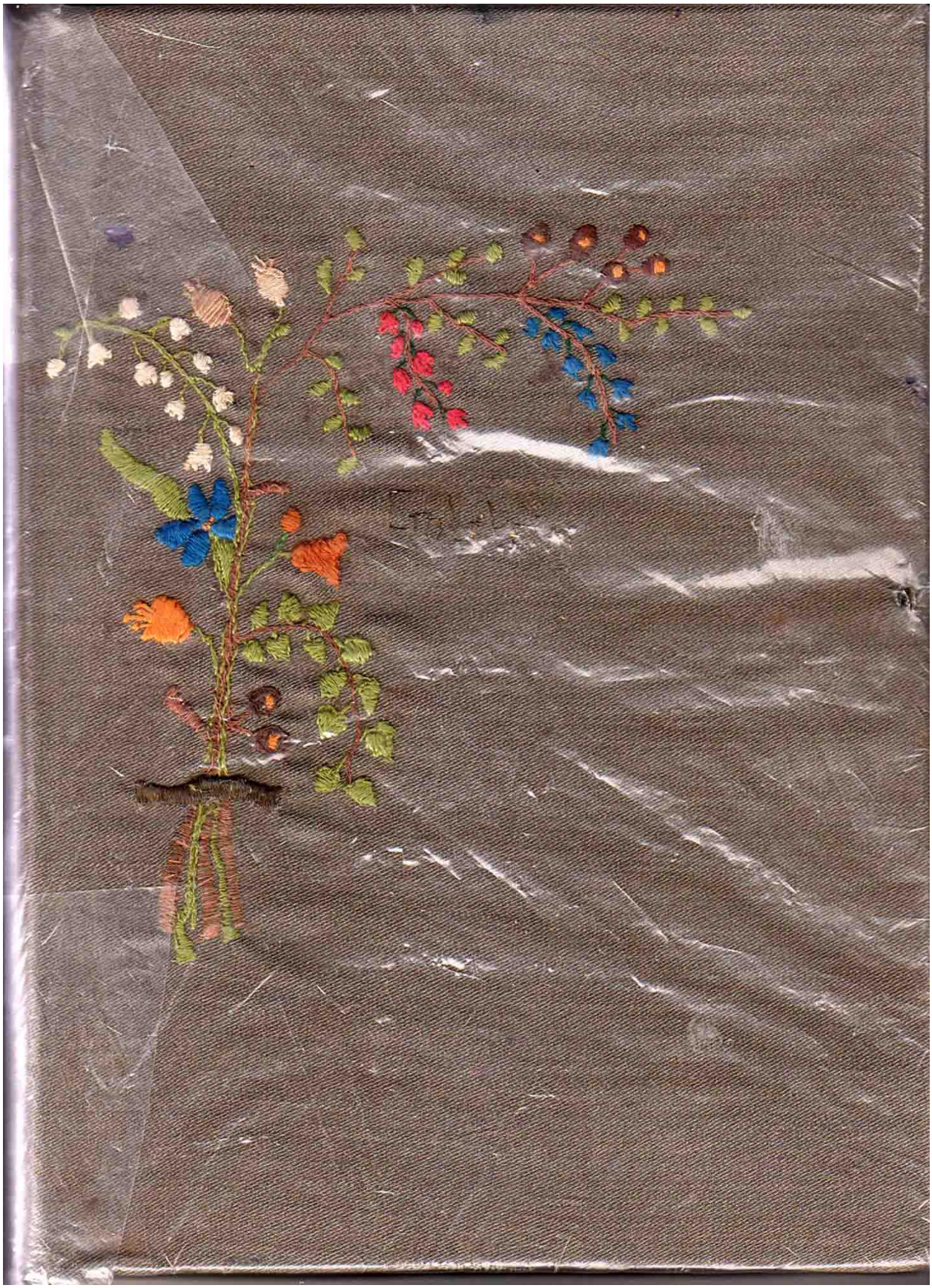

Győry Hedvig hímezte

Copyright @ Kotaszek Hedvig

Szerkesztő:

Kotaszek Hedvig, Fetykó Judit

Az eredeti naplóhoz képest új a grafika

Grafika: Kotaszek Hedvig

Minden jog fenntartva: Kotaszek Hedvig

kotaszekhedvig@gmail.com

www.kotaszekhedvig.5mp.eu

Első borító: Kotaszek Hedvig:

Virághajam, lepkeszárnyam.. 1.

My flowerhair, my butterflyside.. 1.

Hátsó borító: Kotaszek Hedvig: Főnix

Phoenix

Tilos ezen kiadvány bármely részét bárhogyan, bárki másnak felhasználnia, kivéve MEK

Győry Hedvig

Isteni részem

3.-4.

1941.január 2.-1945.augusztus 16.

Napló

EREDETI KORDOKUMENTUM
EREDETI HELYESÍRÁSSAL
változatlanul

Győry Hedvig rajza

/Megjegyzés Kotaszek:
A hat testvér neve:

1.Guszti, 2.Rózsa /Dódi/, 3 Hedvig, 4.Évi, 5.Jolán /Maca/, 6.Zoli/

Győry Hedvig rajza: Emlékeim 1941-

„január 2 „
Elmultak az ünnepek. Minden nagyon szép volt. De miért is mulik el minden oly hamar ami szép. Szép volt a karácsony, barátságos, meghit és családias. Váratlanul pompás meglepetés is ért bennünket. Hét óra felé beállított a Guszti. Igy igazán boldogok voltunk. Mint ahogy Apuka mondta a legszebb karácsonyi ajándék: hogy hazajött a Guszti. Szegény nincs hozzászokva ahoz a mostoha katonaélethez. De az itthon lét örömeit nem sokáig élvezte, ma már ismét visszautazott. Hiába hív a kötelesség és akár tetszik-vagy nem első mégis a kötelesség! Most már ismét neki kell felszeletelni a szalonát, mert hiszen neki itthon mindig Anyuka szeletelte katonákra a legutóbbi időkig. A Dódi kapott a Sanyitól karácsonyra egy órát, Sárikától egy terítőt én három zsebkendőt. Szilveszterkor is nagyon kedélyes családi összejövetelt rendeztünk. A Sárika is itt volt. Már pedig ahol ő van ott csak jókedv lehetséges. Éjfél után, hogy az újesztendő beköszöntöt, felgyújtottuk a karácsonyfán a gyertyákat, a villanyt leoltottuk, és megilletődve hallgattuk az édesen csengő harangokat, mely az ó-év elmulását és az új esztendő érkezését jelentette. Majd megcsókoltuk egymást és egy szebb egy jobb új-esztendőt kivántunk. A Sárikának megmutattam a naplóim ezt az újat is. Mikor itt az első lapon lévő rajzot meglátta azt mondta: még ilyen szépet, jaj de helyes, milyen szép és sokáig nézte. Én mikor azt a rajzot befejeztem egyáltalába nem voltam megelégedve vele arra is gondoltam, hogy kitépem. Ugy találtam, hogy nem fejezi ki azt a gondolatot amit szerettem volna. Különösen mióta a „Marlitt könyveket" olvastam rettentő vágy van bennem a fenyves-erdő után. /majd nem minden könyvben szó van róla./ És szerettem volna ha már a valóságban úgy sem lehetséges a bennem élő vágyat, érzést kifejezni, hogy ne csak elgondolva, de legalább papiron is lássam ami után kivánkozom. És igazán nagyon örültem annak az elismerésnek amit a Sárika mondott tehát mégis megérti és szépnek találja az én gondolatomat, csak egy bánt: a havat krétával töltöttem ki, és minden alkalommal, ahányszor nézem látom, hogy kopik róla. -A Sárikának is adtam egy füzetet ugy-i mint ez, nagyon örült neki, de én még talán jobban, hogy örömet tudtam szerezni neki. Úgy érzem, hogy nagyon szeretem őt, jobban sokkal, mint a Gabit, vagy bárkit, akit eddig szerettem volna barátnénak. Hogy átléptünk az új-évbe egy kicsit táncoltunk, majd a Blayer n-ék áthívtak hozzájuk egy kis éjféli vacsorára.

Hering-salátát, narancs bolét és mákos-almás rétest meg likört ittunk. Nagyon jó hangulat volt, énekeltünk, beszélgettünk nevetgéltünk. Igazán ezek a Bl.-is nagyon helyes egy emberek, kimondhatatlanul örültek neki, hogy olyan jól érezzük magunkat. Ezelőtt két évvel is hozzájuk voltunk hivatalosak, de most is éppen oly jól éreztük magunkat, mint akkor. Három órakkor lefeküdtünk aludni. Másnap délelőtt visszavittük a Sarikához a rádiót. Éppen bent volt a Pallus néni fia is. Mikor meglátta a Dódi fényképét egész oda volt és szünet nélkül nézte, hogy milyen bájos, milyen szép és nem győzött benne gyönyörködni. Tavaly egyszer ugyan már látta és akkor is nagyon tetszett neki, azóta se felejtette el, mindig kérdezte a Sárikát felőle. Addig beszéltünk róla míg egyszer csak megjelent. Lát-tam, hogy nagyon tetszik a Bélának, és a Dódi bár nem szokta, de talán észre sem vette szinte panaszkodni kezdett a Sanyira és az anyjára. Láttam, hogy a Béla milyen odadóan, résztvevően sajnálja. Majd később a Sárika odaadta felpróbálni az ő kék kalapját, ami a Dódinak nagyon jól áll. A Béla egész oda volt, szinte gyönyörködött benne, jaj de jól áll olyan mint egy kis hercegnő. Igaz, hogy az anyjának is nagyon tetszik a D. Mindig kérdezi Anyukától mennyire vannak a Sanyival. Hogy ő is ilyen házias kislányt szeretne mint a Dódi stb. A Sárika ebédre a Pallus nénihez volt meghíva. Ebéd után szalad nagy örvendezve hozzánk, hogy ott azt mondta, hogy a testvéréhez megy megkérdezni hazaérkezett e már a huga, közbe hozzánk szaladt hogy elmondja, mit mondott a Béla ebéd alatt. Hogy a Dódi

igazán nem való olyan borbély-családba: uri lányhoz uri férfi kell. A Sanyinak való egy mészáros leány, aki nem sértődik meg semmiért, aki nem olyan finom mint a Rózsika. Elmondta, hogy ő elvinné szórakozni, egész télen bálba járnának és sokat, százakat költene rá és akkor a Dódi biztos hálás lenne neki, megkedvelné és akkor egyik báli este bevallaná, hogy szereti, és a Dódi is bevallaná, hogy ő is. Aztán husvétkor rendeznének egész egyszerű esküvőt, ők pedig nászutra mennének a Radványi kastélyba, mialatt a szülők berendeznék az ő fészküket. Milyen jó lenne maga mellé ültetni ilyen helyes kislányt és simogatni a kezét. Azt mondta a Sárikának, hogyha még egyszer összevesznek a Sanyival írjon

neki mindjárt és ő azonnal itt lesz. A Pallus néni csak nevetett rajta, és azt mondta, hogy boldog lenne ha bár melyik fia bármelyikünket elvenné. Én úgy vedtem észre, hogy a Dódi is valamelyest rokonszenvezik a Bélával, sőt a Pallus n.-it mint mondta is, sokkal jobban szereti, mint az anyósjelöltet. De hiába ő már olyan megrögzötten szereti a Sanyit, hogy ott nem hagyja őt a világért sem, p. a Sanyi nagyon visszaél a Dódi szeretetével. Délután én és az Ella elmentük a Manciékhoz. Szó került a Sárikáról. A Lajos a földig lealázta őt, hogy az milyen egy nő, hogy ő már az első pillantásra tisztába volt vele, a Manci is rákontrázik, hogy bizony nem tisztességes nő és már akkor hallotta a palotai őslakóktól, mikor még mi nem is ismertük, csak mi olyan naivak vagyunk, anyuka is annyira finom lélek, hogy nem vesszük észre, hogy kivel állunk szóba. Lemondta a Lajos mindennek, hogy milyen tisztességtelen, mekkorákat hazudik p. hát ezt még az ellensége se mondhatja rá, inkáb az a bajuk, mind az összes Benedek-leányoknak, hogy nagyon is szabad szájuak. Ami a szivükön az a szájukon de hazudni, ez kissé téves állítás, ami egyáltalába rá nem illik. Hisz a Sanyi is bármikor haragba van vele, azt sohase hagyja rámondani, hogy hazudik és azt mondja, hogy tulságosan is erkölcsös, és százszázalékig tisztességes. Nem is hagytam őt bepiszkitani de én csak egyedül voltam, ők pedig ketten. Azt mondja a Lajos, nyilván meglepődve azon, hogy milyen nagy szám van, te talán azért fogod a pártját, mert megengedte, hogy tegezd, ne hidd, hogy az olyan nagy valami. A Manci is rákontrázik, azért fogja a pártját, mert ugye ő hozzájuk jó' nekem is fizetést ad. Már pedig akár mit is beszéltek én a Sárit tisztességesnek tartom és én mindaddig nem hiszek el semmit bár ki bár mit is mond, míg a saját szememmel és fülemmel meg nem győződök az ellenkezőjéről. Én akit szeretek attól nem hagyom magam mindenféle pletyka miatt eltántorítani. A Manci szóba hozta a Dénest is, hogy az milyen szép férfi, hogy a Sári dehogynem menne hozzá, hisz náluk bármelyik úrileány hozzámenne, ez egy valóságos nőcsábász. Innen is látszik, hogy a Sári tisztességes, mert ha nem lenne az, akkor nem szakitott volna a Dénessel. És, hogy a Sári örömel ment volna hozzá

vagy bárkihez, aki megkérné, mert náluk is a hivatalban bármelyik hozzámenne. Mondom: akkor nem is lehetnek tisztességes lányok azok. Ez talált, mert ezen szörnyen megsértődött a Laci és a Manci is. Mit' hogy ott nem tisztességes leányok vannak, hogy én mitképzelek? Hátha tisztességesek lennének akkor nem mennének hozzá. Aztán a Manci azt mondja, hogy a Sári kinek a lakásába lakik, egyedül van benne, kié a butor? Mondom neki, hogy mit gondolnak, hogy egy olyan asszony mint a Pallus néni, kiadta volna az egyik szobát neki, ha nem lenne tisztességes száz-százalékig. És ti akármit is mondtok róla, vagy bár ki bár mit is beszél én nem hiszen el és, ha keresni fogok /ha ugyan majd telik/ vele együtt fogok szórakozni, hisz látnátok csak milyen tisztességtudóan viselkednek veleszembe a férfiak. Azt tudom, mert az ilyen nőket szeretik vetette oda a Lajos. Hogy már egy kicsit más véleményre hangojam odavetettem: csodálkozok rajtatok, azért, mert idáig mindenkinek a legjobb véleménye volt róla, és ti vagytok az elsők akiktől rosszat hallok: hisz én úgy láttam

szilveszterkor is, hogy nincs rossz véleménnyel felőle, mert vele együtt énekelt és még haza is kisérte. Pedig azt mondta, hogy te helyes ember vagy mondtam a Lajosnak. Csak ő nem tetszik nekem felelte. Bezzeg én rám nem mondta, felelte a Manci , én jó meg mondtam. A Sári vacsoránál elkezdett beszélni a férjéről, hogy azt mondta, hogy vele bármikor bárhova szivesen elmegy. A Manci nagy gúnyosan odaveti: miféle élet lehet az, hogy el vagytok válva a férjedtől és azért még is találkoztok: jó hogy te neked biztos van egy jó urad, te ezt azért nem érted. Biztos erre célzott a Manci. Nem is való ő a Sári társaságába hiába , belőle kiütközik a ló láb- még ő mer valakit lenézni megítélni, jó hogy már meghaltak a szülei, de arra nem gondol, hogy Újpest őslakossága ismerte az egész családot: az apja aki villamos-kalauz volt, az anyja mosónő a bátyjait egyszerűen letagadja, mondván, hogy nem akar miattuk szégyenkezni. És még ő mer valakire beszélni. Hisz olyannak a társaságába volt, akiről az ő szerény otthonában még álmodni se mert. Hisz a

Sári ugyis csak azért tegezte le, mert látta, hogy a mi társaságunkban van. Hisz nem tud másról beszélni, mint az evésről, a Hunnia tisztviselőkaráról, melynek ő is büszke tagja. Csak minden ember olyan tisztességes lenne mint a Sári, Rpalota előkelőségeivel, minden úri családdal jóba van, minden tisztességes családban szeretik tisztelik. Veszekedéssel telt el az egész délután. Mikor a Sárikát leocsmárolták, akkor áttértek a Sanyi pártjára, hogy ő vele szembe is milyen csunyán viselkedett a Sári. Mikor Újévet kivántuk a Bayer n-ék azt mondták, hogy azt kivánják, hogy a Dódi ebben az évbe már fiatal-asszony legyen, esküdjenek meg. A Sári jó kedvüen megjegyezte: ugye Sanyi, majd 43-ban, mert neked még tanulni kell, és a Rózsikának még nincs meg a stafirungja! A Sanyi erre hátat forditott és sétálgatott. Na jó de ezt is miért mondta a Sárika, azért, mert a S. alaposan felboszantotta. U. is. mikor a Sárika jött folyton beszélt a Sanyihoz, az meg a legmorcabb arcot vágta és se azt nem felelte semmire, hogy igen vagy nem, hanem elfordult /látszik, hogy nem úri/ És aztán azt mondták, hogy a Sanyi milyen helyes gyerek mennyire becsületes, a Manci is rákontráz: nektek mindnyájatoknak a Sanyi pártján kellene állni és nem a Sárikáén, tudjátok ti, hogy milyen nehéz férhezmenni másutt hogy fognák a Sanyit? mondom: hogyne még az ő pártjára is állunk, hogy még szarvakat is adjunk neki nem elég beképzelt. Jó hogy te a kártyázásba megérted vele magad, azért nem jelenti, , hogy ő mindenbe kifogástalan. Ahhoz hogy valaki jó legyen nem elég, hogy ne igyon, becsületes legyen. /mondtam/ De ők csak mindenbe a pártját fogták, azt is helyeselték, hogy magát 150 P-ős sífelszereléssel lepte meg és hogy a Dódit itt hagyja egy-két hétre mert ő síelni megy. Nem is megyek többé hozzájuk /másodszor voltam/ hiába ők se bírnak engem, de én se őket. Kölcsönös az ellenszenv. És bárki bár mit is beszél a Sáriról én szeretem őt, és nem hiszek el semmi rágalmat róla, hiszen mindenkinek van rosszakarója.

„január 12 / ”
A Pallus néni fia, alig, hogy visszautazott, a Dódi-Sanyi közt olyan harag keletkezett, hogy már azt hittük, na végre szakitanak. A Sanyi u. is. elvitte a Dódit az Anyjához, aki azt mondta, hogy a Sanyit csak úgy engedi megnősülni: „ ha két szoba, konyha butort kap” különben tárgytalan az ügy. A Sanyi pedig az anyjának mindenben igazat adott. Már boldogok voltunk, hogy végre szakítanak. De a S. mint már annyiszor ujból jött sírva, hogy kibékitse a Dódit, mondván hogy ő neki nem kell semmi és az anyja ideges csak azért hagyott rá mindent. Anyuka megmondta a S.-nak, hogy ő nem tud semit se adni és különbe is elhatározták Apukával, hogy most már ők nem engedik, hogy a Dódi a Sanyihoz menjen. Erre a S. azt mondta, hogy ő nem tud a Dódi nélkül élni, s így neki nem marad más hátra, mint az öngyilkosság. A Dódi azt mondja, hogy itt már nem is annyira a szerelemről van szó,

mint inkább a sajnálatról. Pedig nem ugy van. De igaz, hogy van abban is valami, hogy olyan szomorú tud a Sanyi lenni, és olyan a viselkedése mint egy kis fiúé, hogy a végén az ember megsajnálja. Ilyenkor aztán olyan, mint egy falat kenyér. Azóta is jóba vannak azt se tudja, hogyan kedveskedjen a Dódinak. De ki tudja meddig tart? Hisz az anyja előtt olyan gyáva, hogy kettőig sem mer szólni. Már az esküvő napját is megállapították. Vajjon milyen házasság lesz belőlük, ha ugyan az anyja engedi, hogy megesküdjön a D. -val. Ilyen férfit? én nemcsak az anyját, de a S.-it is elítélem. Hát utó végre nincs benne annyi bátorság, hogy megmondja az anyjának, hogy ő mégis elveszi a Dódit. Szinte lehet mondani, hogy jellemtelen, mert az anyja háta mögött azt mondja, hogy majd ő megmutatja az anyjának, hogy azért is elveszi a Dódit, de ha szembe kerül az anyjával, ahelyett, hogy a Dódi mellé állna az anyját pártolja. Gyáva minden tekintetben: én a D helyébe nem tudnék hinni neki, és különösen az életem nem merném reá bizni. Most olvasom ”elfújta a szél” c. könyvet. Nagyon jó, de kicsit furcsa. Sok olyasmi van benne amit eddig még nem tudtam. De azt mondják, hogy utóvégre, már nagy leány vagyok olvashatom. Úgy gondolom, és érzem hogy a jót- a rosszat a helyes és helytelent meg tudom itélni, különböztetni egymástól. Hisz tényleg ha rá gondolok, hiszen ebben az évben, már 19-ik életévem töltöm be. Szinte alig tudom elhinni. És még olyan sokan kisgyereknek tartanak, pedig de nagyon szeretném ki venni a részem a nagylányos szórakozásokból. Bálozni-táncolni-szinházba-moziba járni-hangversenyre, operába. Csak tehetném már, de egyelőre bizony mindezekről lemondhatok. Pedig, hogy vágyodom egy kis élet után. Szeretek mindent ami

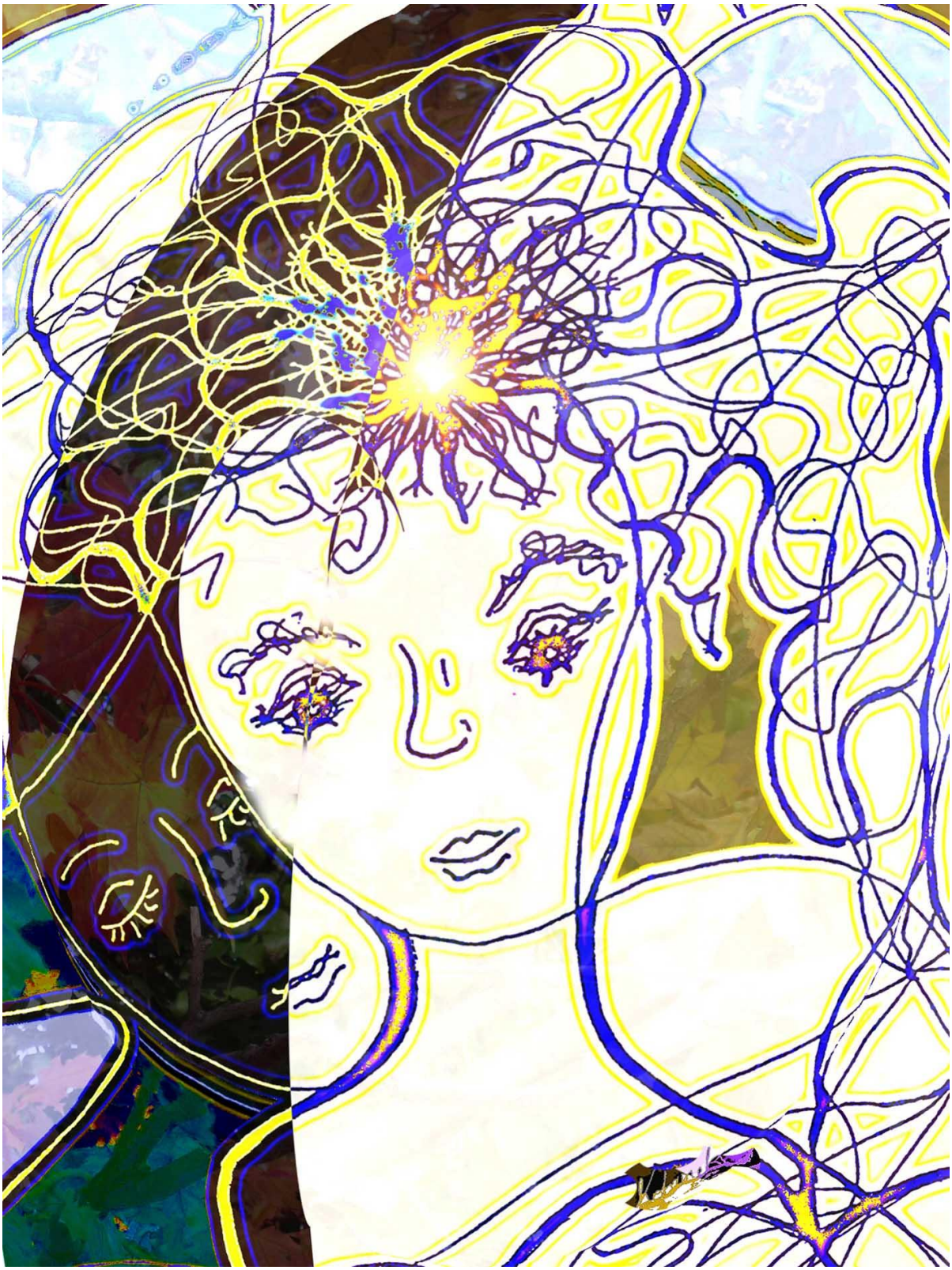

Kotaszek Hedvig: Fény-Pomp

szép és jó. Szeretem a festészetet-költészetet-természetet-dalt-a jó könyveket szeretném a társas, vig szórakoztató életmódót.

De vajjon teljesül-e ábrándjaim közül valami? És sajnos nagyon érzem milyen kellemetlen dolog, ha az ember nem gazdag. A pénz nagyon-nagy úr. Csak legalább állásba kerülnék, anyukának is jobb lenne, már csak abból a szempontból is, hogy nyugodtan tudna takarítani /mint mondja/ mert 8-1/2 9-nél előbb nem is ébredek fel. Talán le is fogynék egy kicsit. Férhezmenni azt még egyáltalában nem szeretnék. Irtózók tőle. De azt nem bánnám, ha egy néhány férfi udvarolna, az ember legalább egy kicsit szórakozna, na meg az ember hiúságát is legyezgeti, ha tetszik valakinek. A Sárikával kapcsolatosan arra a meggyőződésre jutottam, hogy nem jó azért mindent elmondani, mert ő hiába talán nem tehet róla, biztos nem gondol ő semmi rosszra, de elmondja ő másnak is amit tőlünk hall. Egyik este u. is. én a Sárikával és a Buciékkal jöttem haza. Mikor azt kérdezi a Sárika, mi van a Dódiékkal-semmi különös feleltem /mert nem akartam a B. előtt beszélni./ A Sárika ugylátszik megérezte, mert azt mondta: a Buci előtt nyugodtan beszélhetsz ő nem olyan leány. És azzal elkezdi mesélni, hogy a Sanyi anyja mi mindent követel. Hivott a Sárika, hogy menjek be hozzá elmesélni az esemény folytatását. Nem lehet, már késő van, majd máskor /igazán semmi hajlandóságot nem éreztem elmesélni a folytatását hogy megtudtam, hogy a Sárika tovább adja. Ezen túl óvatossabb leszek. Nekem ugyanis nagy a gyanúm, hogy ő /a Buci/ hireszteli azt, hogy a Sárika nem tisztességes. Ha tudná biztos nem lenne vele szembe olyan közvetlen. Már az is kissé bosszantott, hogy a Sárika az iskolában is némelykor hangos megjegyzéseket tesz a D-S-ra vonatkozólag. A Mária is kapott a Zolitól egy brilliáns gyűrűt.

„január 26 / v. ”
Csütörtöktől kezdve’ állásban vagyok az Ipari Tanf. Or. K-nél. Az iparügyi minisztériumhoz tartozik. Úgy látszik mégis rávezette a titkár a kérvényemre, hogy kifogástalan gyorsíró vagyok. Nagyon jó hely ez, mindenki olyan kedves szivélyes. A társasága is mind úri. A beosztása a munkának az, ami kifogásolható 8-2: 5-8-ig van a munkaidő. 100.-P utólagosan folyositandó fizetést igértek. Az Ellus szerdán hazautazott. Apukát kinevezték I.o. Főtanácsossá /ill. főfelügyelővé, mert most megváltoztak a cimek. Mégpedig úgy tudtuk meg, hogy a Nagykovácsi” írt egy nagyon kedves gratuláló levelet. Most fejeztem be az „Elfújta a szél”c. könyvet – Margarett Mitschel-től. Csuda jó és szép volt. Csak olyan rossz utána mikor a végére értem, és ismét a jelen-a valóság áll előttem. Az álmodozást–ábrándozást, szórakozást amit a könyv nyújt el kell, /hogy, valójában fújja a széll, és rá kell ébredni a valóságra, mert az élet komoly – nehéz, nincs idő az ilyesmire. Előre kell nézni. Nem mintha nem szeretnék bejárni, de egy kicsit bizony sok a munka és rossz a beosztás. Én nem tudok mit csinálni 2–5–ig. A Jolánka n. -hez nem szivesen megyek, mert érzem hogy nem szivesen látnak, sétálni szoktam menni, ha nincs rossz idő, de három óra hosszat nem sétálhatok, és különben is unalmas így egyedül. Bent nem akarok maradni, mert mindig egy – egy mérnök is bent marad az ajtót p. be kell zárni, és olyan kellemetlen, hogy azt ki sem mondhatom, azt tudni, hogy csak én meg még valaki van bent. Igaz, hogy soha se vagyok egy helyiségben azzal aki ott marad, mindig átjövök a másik szobába és olvasok, de még igy is olyan nem jól érzem magam. Anyuka azt mondta, ugyan mi rossz van abban, ha bent maradsz, utóvégre úri emberek vannak ott. Hisz szivesen is maradnék bent, ha rajtam kívül nem lenne ott senki, vagy még egy leány. De ez nem is lehet életcél, hogy reggel 8-ra menjek, és este 9-kor jöjjek haza. De hiába a pénz a legnagyobb úr, hiszen olyan sok minden kell, hogy ha ezer pengőt költenék magamra sem lenne elég. Néha eszembe jutt, hogy a

hivatalba járás egyáltalában nem nőknek való de hiába, ha ilyen szerencsétlen korban élünk, muszáj. És én olyan sokszor érzem, hogy nem vagyok erre a világra való, nem vagyok eléggé életképes. Háttérbe a háború, ami örökös rettegésbe tartja az embereket. Ha nálunk nincs is, de kint az egész nagy világ háboruskodik és ennek hátrányait mi is ha másba nem az élelmiszerek hiányában érezzük. Továbbá, különösen az utóbbi időben, a vonatok rendetlenül és nagyon nagy mértékben csökkentve járnak, szombat délben pedig megszólalnak a szirénak. Nagy és nehéz időket élünk és ez a könyv"Elfújta a szél"sok tekintetben hasonlított a mai nehéz időkhöz. Benne az Egyesült álamok nagy harcai játszodnak le. De az egész könyv: olyan érdekeltető, megkapó, szellemes, megható-nagyon jó és szép. Hogy némelyik nő milyen tehetséggel van megáldva, hogy 10 jeles férfival felér. A D. és a S. megint haragba vannak, de én már nem hiszek egyikbe se, bár a D. azt mondta, hogy csak akkor békülne ki a S-val ha másnap elvenné. Ilyen menyasszonykodást se szeretnék. Hálát adnánk a jó Istennek, ha szakitanának. Olyan gyorsan mulik ez a vasárnap és utána megint egy heti robot. Csak legalább 5–kor haza tudnék már jönni.

„február 8 / szo"
Már alig vártam hogy elérkezzen a szombat és vele együtt a vasárnap. A délelőtt is olyan lassan telt el. Végre két óra felé közeledett az idő. Egyszercsak odajön hozzám az igazgatónő, hogy levél van számomra vegyem át és, hogy az egyik mérnök, vagy a tanácsos úr akar velem beszélni, de most nem érnek rá. Miközben aláirtam, hogy átvettem a levelet az I. nő azt mondta, már hétfő sem kell bejönnöd ha nem akarsz a fizetést azért megkapod. De miért: miért ne lenne kedvem bejönni? kérdeztem. Csak olvasd el a levelet majd megtudod és azzal ment. Szörnyű sejtelem fogott el, és jól éreztem 22–re a felmondás állt benne. Az a gyanúm, hogy vagy meghallották, hogy mondtam a lányoknak bent, hogy ez nem lehet életcél itt bent tölteni az embernek az egész életét, vagy pedig valaki beárult, hogy ha máshol kapok állást itt hagyom és hogy egy helyen meg is igérték, hogy felvesznek. De kértem őket, hogy ne adják tovább. De igy lehet megbizni az emberekbe. Igaz, hogy az egyik leány bent azt mondta, hogy ő azt gondolja, hogy inkább azért mondtak fel, mert nem vagyok olyan gyors mint a többi. De hiszen ők se tudtak mindjárt ugy gépelni mikor felvették őket, mint most. De ez a kisebbik ok lehet inkább az a gyanum, hogy megtudhatták valahogyan a véleményem, amit teljes őszinteséggel kinyilvánítottam. Néha azért eszembe volt, hogy talán mégsem kellett volna ennyire bizalmasnak lennem a lányokhoz. De hiszen olyan jámbor arccal mondták, hogy dehogy szólnak senkinek. Most azután elérkezett a várva várt pihenés, szabadidő, de nekem ezek után igazán nincs semmihez sem kedvem. Szinte valami olyan szorongás van rajtam. Hát igaz, hogy nem valami kellemes reggel 1/negyed 7-kor este negyed 10-kor hazaérkezni, de hiába"pénz beszél- /kutya ugat-karaván halad/ és addig jó lett volna míg más nincs. És alighanem ez a véleményem a fülükbe juthatott az érdekelteknek. Most aztán kihez forduljak – mi lesz velem? Úgy gondolom egyelőre még Anyukának se szólok, a rosszat rá ér megtudni, és elég igy is a baja, minek izgassam fel. Hiába ez az én szerencsém. De azért annyira büszke vagyok, hogy csak azt a pénzt fogadom el, amiért megdolgoztam, és ezért ha tudom is, hogy kifelé áll a rúd, mégis rögtön elhatároztam, hogy utolsó napig bejárok, nekem ne ajándékozzanak egy fillért se! Az egész hét bővelkedik az eseményekben. Hétfőn sürgöny érkezett az Ellátol, hogy meghalt az Apja. Anyuka, Mária, Irénke rög-

tön leutaztak. Kedden volt a temetés. Rettenetesen odavannak. A legnagyobb újság, hogy hál' Isten a Sanyival már végeszakadt az eljegyzésnek. Pár napig nem jött, aztán levél érkezett melyben azt írja, hogy bár vállni nehéz, de kénytelen, bocsássa meg a Dódi, ha

fájdalmat okoz neki, de a sors ugy akarja hogy ők ne lehessenek egymáséi és stb. sok ilyen limonádét irt és a végén a gyürüket kérem postán küldje vissza! Hiába kiütközik rajta, hogy nem uriember. Ez idáig még jó lenne. Csak a Dódi rémesen búsúlt, ő szerette és azt mondja nem tudja elfelejteni. Az nap este, hogy a levél érkezett a Dódi kiült a kisszobába rettenetesen
sírt, kezében a levéllel, egyre nézte mintha valamit nem vett volna rajta észre, vagy valamit rosszul olvasott, és egyre nézte, nem akart hinni sem az eszének sem a szemének. Hiszen ő ilyesmire nem tartotta képesnek ezt a közönséges betyárt. Még egy jó természete van, hogy nem tud egyhelybe sokáig lenni, átjár a Sárihoz a Pallus n.-vel is beszélget, és úgy legalább egy kicsit másra terelődnek a gondolatai. De még mindig jobb hogy most szakitottak, hiszen pokol lett volna mellette az élete. Tudtam én már rég, hogy nem szereti a Dódit, csak ő nem vette észre. Ő tényleg szerelmes volt, vakon. Egy másik ujság Apuka leköszönt a hivatalba eddigi állásfoglalásáról, és más beosztást kért, igy most végre már nem kell este bejárni, csak legalább én ki ne esnék most. És az a borzasztó, hogy ami rossz az mind valóság, ami szép az mind csak olyan mint valami álom, ép olyan hamar mulik is. Bár elaludnék örökre , hogy nyugodt lehetnék, nem kellene töprengenem rajta: hogy tudomén holnap azt a furcsa számlát megcsinálni, áttudok-e majd mindent tenni, fog-e sikerülni? És még sok más hasonló. Reggel pedig a szörnyű valóságra ébredes, hogy hiába igyekeztem megfelelni nem sikerült. Némely embernek olyan könnyű az élete elvégzi rendesen az iskolát, állásba kerül, jár ide – oda, élvezi az életet. De csak a jó Isten látja, hogy mennyire fáj nekem a lemondás, míg más boldogan ujságolja a készülődés izgalmait, a szórakozást. Oh csak tudnék én is nagyon gazdag lenni. Érezni azt hogy én is tehetem azt amit a hozzám való társadalmi leányoknak már csak az illem is előir. Hiszen úgy szép az élet úgy lehet a hétköznapokat is ünnepnappá tenni. Bár lennék olyan gazdag, hogy sohase kellene mérlegelnem melyik az olcsóbb. Szerelem' minek az? Untig elég a szeretet, és egyben magasztosabb eszményibb is! Már pedig szeretni mindenkit lehet, aki jó az emberhez. És én érzem, hogy engem kevesen szeretnek pedig ugy szeretnék nagyon jó lenni mindenkihez, csak tudnék!

„február 15 / sz"
Már nem birtam tovább a hallgatást. Hétfő előadtam a felmondást. Persze, hogy eleinte engem hibáztattak, pedig igazán nem tudom, hogy ebbe a dologba én hibás vagyok-e? A tény az mint utóbb hallottam, hogy ők azt hitték, hogy én gyakorlott
vagyok és gyorsabban írok, mint valamennyiük. De ezt már láthatták-az első nap is, és mikor már kezdek belejönni akkor két hétre rá felmondanak. Ugy elvoltam keseredve egész héten, minden percbe kedvem lett volna sírni, de csak nem fogok ott előttük hogy szánakozzanak rajtam. Igy kénytelen voltam legyelni a könnyeket. A hét vége felé azután már egészen megkeményedtem és most már talán akarva se tudnék sírni. És úgy érzem hogy nem igazságosan járnak el velem szembe. A tegnapi nap eseménydús volt. Reggel felkeltem fél hétkor és nyolc óra előtt tíz perccel indultam el. Anyuka szidott, hogy nem tudok elkészülni idejébe. Kiérek az állomáshoz csak nem jön a villamos, -mégis csak anyukának van igaza, hogy mindenhonnan lekések. Végre jön egy villamos. Egy megállót megyünk, aztán lerak, hogy folytassuk utunkat gyalog, mert az alagut tele van vizzel és a villamos nem bir keresztül menni. Keresztül érünk a gyalogjáron kétoldalt mentünk, végre megpillantok egy villamost, felszállok rá hát kisül, hogy rossz, akkor kezdik javítani. Közbe az idő egyre mulik, és én türelmetlenkedek. Majd megindul, és minden különösebb baj nélkül beérek 9. előtt 10p.-el a nyugatiba. Ugyancsak kell sietni gondolom, hogy 9-re odaérjek. Csak legalább egytől kezdődne a szám, hát pehemre még az is ép forditva van. Végre eljutok a jelölt helyre. Az illető úr, szerencsémre, még nem várt, ugyhogy, még nekem kellett ő reá várni. Majd nagysokára megjelenik egy jó kövér bácsi kopasz fejjel, aki utba – igazitott, hogy hova

menjek. Elmegyek a kijelőlt helyre, de elküldenek onnét, hogy ilyen Úrat nem ismernek ott. Mit tehettem egyebet visszamentem oda ahonnét útbaigazítottak. Hát már az sem volt otthon. Valami megmagyarázhatatlan sejtelem folytán ujra visszamentem a kijelőlt helyre, és csakugyan jól sejtettem, mert ott volt. Az egész intézmény péntek óta áll fent és még kedden lesz a gyülés, hogy egyáltalában megalakulhat-e. Engem ki-próbált az illető úr: /valami képviselő féle./ De közbe abbamaradt, mert jött valaki és azzal elment' engem pedig délutánra rendelt be. Rajtam kívül még egy idősebb dáma volt ott, de nekem egyáltalában nem tetszik, cigarettázik, ő lesz a titkár nő. Szaladok délbe az Itov. -hoz. Szerencsére még ebédre odaérkeztem. Visszafelé jövet egy mérnökkel együtt szálltam fel, a liftre. Azt hiszem ismerjük egymást /mondja, lehet: hogy az ebédről/felelem/ igen, de voltam már fönt az irodában is: majd folytatja: maga ugye még egészen

új. Igen, de nem sokáig leszek már az se. Hogyan? Hát felmondtak. Ugyan magának /majd közbe csodálkozva végig nézett rajtam, mintha nem jól látna/ nem tudom elhinni: és miért? Mert nem felelek meg. Hát gyorsírni meg gépelni biztos tud? Tudok csak nem eléggé, nem elég gyorsan. Ne menjen el, nem fogadja el a felmentést, mondja. / Közbe a II. emeletre ahová, ő ment, már rég felértünk, de ő csak maradt és beszélt és úgy láttam, hogy még szivesen maradna és beszélgetne. Gondoltam magamba ez talán azt hiszi, hogy én is itt fogok kiszállni és azért nem hajlandó előre menni. És, mert a felmondásról nem szivesen beszélek, mert még most is érzékenyen érint, és külömbe is meddig akar még itt maradni? megszólalok: én a harmadik emeletre megyek. Jól van, azért engem föl ne vigyen' inkáb kiszállok. Aztán kezet fogott, bemutatkozott és kiszált. Nincs nekem mostanában az ég világon semmihez se kedvem, legjobb

Kotaszek Hedvig: A folyó forrása

szeretek hallgatni, úgy tele vagyok most keserűséggel, hogy úgy érzem nem tudok gondtalanul csevegni. Bent is probál egyik – másik mérnők beszédbe elegyedni velem, de én mindig megszakítom a társalgást. Még csak most érzem igazán az élet súlyát. Vajjon mindenki érzi-e, vagy vannak kiválasztottak? Itt pedig úgy szeretek lenni, olyan igazi úri emberek közt vagyok és már kezdek megszokni, most mikor már egyik lábam kint van. Délután indultam vissza, hogy kipróbáljon az illető. Irtó siettem, ugyhogy alig éreztem a lábam, kivoltam melegedve, lihegtem mikor beértem. Ahogy észrevett rögtön jött diktálni. De irtó vacak gépnél ültem. Az illető szépen odahúz egy széket mellém, rákönyököl az én karosszékemre és egészen mellém hajol. Engem szörnyen idegesített, és minthogy kényelmetlenül ültem felálltam és megpróbáltam odébbhúzni a széket, de ő csak továbbra is rajtahagyta a könyökét. Nekem sehogyse tetszett, és-némelykor jó hogy vacak gép is van a világon-én ezen a gépen nem tudok írni, mert a váltó mindig lent marad, /mondom/ Hát üljön át a másikra, amelyik kényelmesebb. Átültem ő pedig velem szemben ült és jókedvűen mosolygott és diktált, rendes beszélő gyorsasággal. Majd mikor észrevette, hogy én ránézek, nem a gépre, azt mondja: hű! maga odase, néz és úgy gépel? ! Persze gyors volt a diktálás, de igyekeztem emlékezetembe tartani. Ahol pedig már nagyon feltorlódott a szöveg ott igyekeztem megröviditeni, de nem szóltam, hogy gyors' mert azt gondoltam hogy akkor egyszerűen nem vesz fel. Utána diktált gyorsírást, jó gyorsan, majd egy levelet írtam. Mikor kész voltam, vele, beme-

gyek a másik szobába és beviszem megmutatni. Ő rá-teszi a kezét a karomra és úgy jön át velem a másik helyiségbe, azaz csak akart, mert én megrántottam a karom és így a keze szépen lecsúszott a karomról. Majd mondta, hogy írjam fel az igényeimet és az adatokat. Fizetésnek felírtam, 120+15P villamosköltség. Kedden lesz az ülés, és akkor majd határoznak, hogy elfogadják-e az igényeket egyáltalába megalakulhat-e az egész. Majd elolvasta az adatokat: megjegyezte, hogy ilyen sokan vagyunk, és végül megkérdezte, hogy hol vagyok állásba és beakarta írni. Oh azt nem érdemes felírni, még most két hete, hogy állásba vagyok. /feleltem/ Erre elkezd hülledezni, hogy lehet az? -és ilyen jól gépel? Pedig nem is gépeltem olyan jól, mint gondolja, mert hagytam ki is, és nem hiba nélkül írtam. Majd megkérdezte /látva a születési időmet/ 19. éves? Már nem volt kedvem visszamenni az ITOV-ba, részbe fáradt is voltam, és nagyon tele volt a fejem az egész nap eseményeivel. Lementem a Lehel utig gyalog ott betértem a templomba, mert nagyon vágytam utána' bár már jó ideje nem voltam. Kerestem egy magányos helyet, de nem találtam: először egy páran voltak is, másodszor már égtek a gyertyák, pedig nekem olyan nehéz volt a szivem is a fejem is úgy óhajtottam volna a csendet- a magányt. Elöször odatérgyeltem Jézushoz, de mellém ült valaki, meg később arra jöttek' ugyhogy onnét elmentem. Kerestem egy magányos-csöndes helyet ahol senki nem lát de csak nem találtam, mert a szobroknál mindenütt égett gyertya. Végre beültem a padsor azon részébe, ahová a legkevésbé ért el a fény-a világosság. De az imádsághoz nem találtam szavakat. Pedig úgy szerettem volna könnyíteni a szivemen. Végig gondoltam a nap eseményeit, rájöttem, hogy az illető úr aki olyan mézes-mázosan viselkedett egy jellemtelen szemtelen fráter, és igazán nincs semmi / kedvem odamenni. Úgy éreztem és érzem, hogy az embernek milyen nehéz az életben megállni a helyét, milyen bizonytalan minden, milyen nehezen megy az állásbajutás. Ugy érzem, hogy az ember magába, milyen gyenge, kértem a jó Istent, hogy fogja a kezem és vezessen engem. De az egész kérés és imádkozás abból állt, hogy csak sóhajtoztam. Aztán meg az jutott eszembe, hogy igazán nem szép, hogy a jó Istentől én csak kérni tudok, de adni semmit. Olyan jól éreztem magamat a

templomban, de mégis ott kellett hagynom, mert az idő eljárt. Nem szeretnék a jelzett helyre menni, oh bárcsak az Iparügynél maradnék! Segits nagy jó Istenem!

Legujabban az énekek – éneke c. könyvet olvasom. De olyan dolgok vannak benne, hogy egy időre abbahagytam. Hogy ez a Dódi miket csinál, hát rémes. Nem megint kibékült a Sanyival, hát borzasztó. Hiszen a vesztébe rohan, mindenki látja csak ő nem és hiába figyelmezteti akárki, nem lát és nem hall. Hogy valaki ennyire szerelmes legyen még nem is láttam. Már olyan sovány, hogy majd eltörik de az a gangszter egészen tönkreteszi. A Guszti itthon volt 2 napra-szegény úgy lefogyott. De hál' Istennek jó eredménnyel sikerült a vizsgája. Mától kezdve már a tisztiiskolában van itt Pesten és talán már hazajárhat.

Kotaszek Hedvig: Áhitat

„febr. 23 / v. ”
Tegnap lejárt a felmondás. Nagyon rossz volt búcsúzni. Nem bírtam visszatartani magam, úgy kellett sírnom, és még most is szégyelem ha rágondolok még a férfiak előtt is sírtam. Úgy megszerettem őket, még most is fáj, hogy el kellett szakadnom tölük. Csak búcsúzni ne kellene soha. Mág az uton is állandóan sírtam hiába próbáltam visszatartani nem bírtam. Most már megtudtam, hogy azért mondtak fel, mert én nem vagyok gyakorlott, ide p. olyan kell. Szerettem volna megnyugodni, betértem a templomba, de nem találtam olyan félreeső helyet, ahol senki se látott volna, hogy jól kisirhattam volna magam. Milyen szomorú is az élet! A Sárikánál is voltam. Szegény nagyon el van keseredve. A Dódi u. is kibékült a Sanyival és azota felé se néznek. Ez ugyan mind a S. hatására történik. Az embernek megáll az esze, hogy azok után amik történtek, még szóbaáll. Már a butort is megrendelték. Áprilisba lesz az esküvő, legalább is úgy tervezik. Azt mondják, hogy olyan gyereknek nézek ki, p. sokszor magam is csodálkozom, hogy azok után amik velem történtek, így például a tegnapi nap is, amely majd szét-repesztette a szívem, hogy meg nem öregedtem, olyan lelki fájdalomba, hogy belé nem őrültem. Mindenkit úgy szerettem, olyan kedves, jó volt hozzám mindenki nem tudom elfelejteni. Nincs nekem semmihez sem kedvem. Nem gondoltam volna, hogy az első keresetem így meg lesz keserítve, hogy egyáltalában képtelen vagyok neki örülni. Ma 21 éves a Dódi. Az egész fizetésem félreteszem tavaszi kabátra. De olyan sok mindenre kellene, hogy felsorolni is sok lenne.
„március 9 / v. ”
A napokba Apukának pénzre lett volna szüksége, és megemlitette, hogy van neki 18-82-P értékű okmánybélyege, de nem tudja értékesíteni. Én csak csupa hecből rámondom, hogy ha tizen felül ami van az enyém, akkor majd én eladom. Sok alkudozásra leengedtem hat pengőre a nekem járó pénzt. Másnap odaadtam a Sanyinak’ ő eladta. Még soha ilyen szerencsés nem voltam. Alig tudtam elhinni, hogy ilyen váratlanul szerencse ér. Nem is nyugodtam addig míg el nem vásároltam. Blúznak való anyagot vettem. Múlt héten voltam a mezőgazdáknál, megigérték, hogy majd behívnak e hónap közepén. A Dódiék ápr. 20-ára tervezik az esküvőt. Szegény Sárika még most sem tudja elfelejteni, hogy bántak vele. A Béla fennvolt, de csak egy napig. A Pallus n. szeretné fentartani velünk a barátságot. Az „énekek éneke” c. könyv nagyon jó, de keveset tudom olvasni, mert Apuka csak délelőtt nincs itthon. Tegnap egy szép filmet láttam „Rajongás”. Csütörtökön nálunk voltak a Gizikéék. Olyan jól telt az idő. Olyan jó lélek ez a Gizike. A Guszti mult vasárnap megkapta az első csillagot.

„március 15 / sz”
Az Énekek – éneke c. könyvet kiolvastam. Nagyon szép volt, igaz, hogy sok olyan rész volt benne ami nem való fiatal lányoknak. De én úgy érzem, hogy ahhoz már elég önálló vagyok hogy megtudjam itélni mi a helyes és mi a helytelen. Többek között benne van / mikor a műtörténeti tanárhoz megy Lili azt mondja neki, ! hogy három féle szeretet van / mind a három benne megvolt L. -ben / Szivbeli-érzéki és emberszeretet. Egyféle szeretet, kell, hogy minden emberben legyen, de kettő együtt már veszélyes és három pedig a romlásba dönt. Apuka tegnap a hivatalban betörte a fejét: egy csapóajtó ráesett a fejére, most le-van ragasztva, mert össze kellett kapcsolni. Borzasztó hogy mit szenvedhetett. És azért olyan vig kedélyű, nevet, tréfál, pedig biztos fáj neki, csak nem akarja mutatni. Ma délelőtt kaptam a Gizikétől két könyvet, olyan sok jó könyve van, szeretném kiolvasni mind. Istenem csak már állásba kerülnék. Ma olyan szépen süt a nap még ilyen szép idő az idén nem volt.

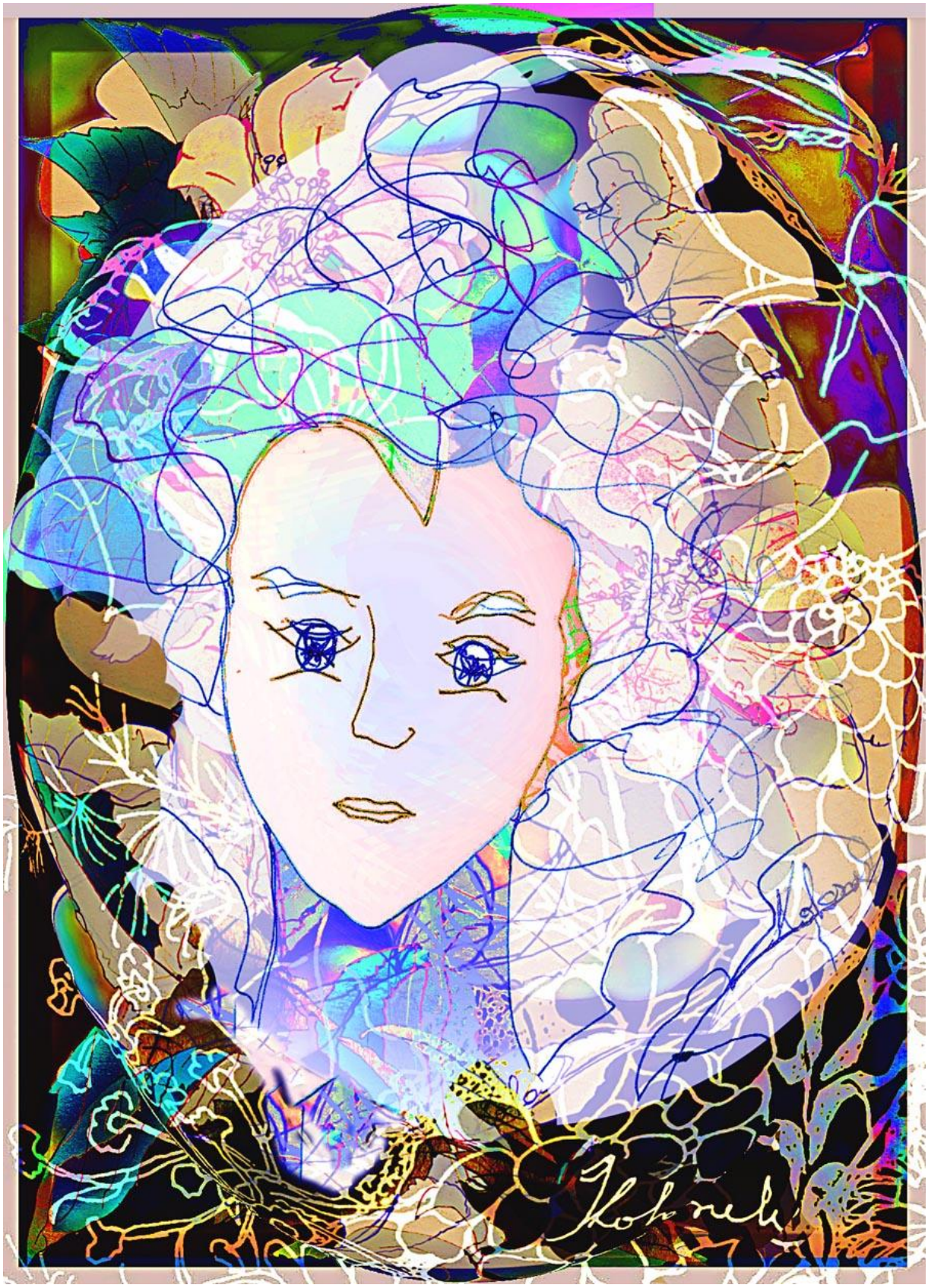

Kotaszek Hedvig: Százszorszép

„március 25 / k. ”
Vasárnap nálunk voltak a Remetéék. A Mariskanéni odamegy az Évihez kezébe nyom valamit, megcsókolja és mondja-vegyél rajta valamit. Az Évi megköszöni és mikor elmegy megnézi, hogy mennyit kapott. Egy darab ujságpapir, amit a kezében szorongat. Talán benne van, gondolja, bontja ki de nem volt benne semmi. Olyan jót nevettünk rajta. Tévedésből biztos a pénz helyett, ezt húzta ki. Ma itt volt és mondta, hogy észrevette, a tévedést / 5 P-őt kapott. /A Klárikától megkaptam ”jön a rozson át”c. könyvet. Nagyon tetszett. Holnap megyek elöször a „Mezőgazdákhoz” Anyuka éppen a napokban mondta, hogy milyen görbe a lábam. De már nem sírok rajta/ bár azért fáj, nem bánom, hogy nem vagyok szép és az alakom sem jó, csak legalább okosabb és ügyesebb lennék. Legalább csak annyi eszem lenne és olyan ügyes kivánnék lenni, hogy megmaradhassak az állásban. A Zoli rém lusta. Egész nap nem tanul. Félévbe volt vagy öt hármasa. Hazajön és azt mondja: Igazán, hogy hogy kitóltak velem ezek a tanárok, milyen igazságtalanok. De azért megkell hagyni hogy okos. Már magasabb mint én.

„április 6 / v. ”
Szerdán múlt egy hete, hogy a Mezőgazdáknál vagyok. Az első nap szörnyen el voltam keseredve. Csaknem tizenkét órát vagyunk egyfolytában, 3/4 óra ebédidő van csak. Ami a legjobban hiányzik a levegő az a sok zöld – virágzás, ami mind ha csak rátekintek, boldogsággal töltenek el, mintha minden kis levél’ virág boldogságról beszélne, egy szép jövendőt igérne. De reggeltől estig csak a pesti fullasztó levegőt szivhatom. Eleinte azt hittem, hogy nem bírom ki de mit csinálhatok mást, mikor csak pénzzel lehet boldogulni a mai világban. Tegnap nagy bevásárlást rendeztem, csaknem 230 P-értékben /Természetesen háromszorra szeretném lefizetni/ De mind olyan dolgok, amiket muszály volt megvennem. Anyuka már megvette a Dódi mennyasszonyi ruháját, csak az maga volt száz pengő és mi is szép rózsaszin ruhát kapunk. Szóval rém sok most a kiadás. A Guszti nem kapja meg a húsvéti szabadságot p. szegény már annyira várta. T. i. most nagyon zavaros megint a hangulat, a háború kirobbanása izgalommal tölt el mindenkit, minden percben fenyegett a veszély: amitől Isten őrizzen! Igazán, hogy az embereknek sziv és lélek nélkül kell lenniök, hogy ilyenkor mikor minden virágba-borul, minden kihajt’ ilyen közönseges zord dolgokat csinálnak, képesek a napsütötte égboltot azzal a sok repülőgéppel elsötétíteni. De minek is politizálok, ez a legcsúnyább dolog a világon. Ki tudja mit érhetünk meg’ még használjuk ki a jelent, minden órának szakitsuk le virágát –„ éljj az idővel” olvastam egyszer, de bizonyára tapasztalt okos ember lehetett, aki ezt a tanácsot leírta. Kiolvastam”jön a rozson át”c. könyvet nagyon helyes kedves könyv volt. Apuka már nem jár be este, és a feje is szépen gyógyul. A Máriának szegénynek behívták a völegényét p. mostanába akarták tartani ők is az esküvőt. Ilyen kiszámihatatlan a sors. Már a jövőhéten Húsvét’ aztán egykettőre itt az esküvő napja, szinte hihetetlen. Már kezd áthurcolkodni a Dódi. Ő mint asszony – alig lehet elképzelni. Hiszen még olyan fiatal, alig mult 20 éves. Csak legalább szép idejük legyen az esküvő napján. Ma olyan csudajó idő van, hogy téliruhába kabát nélkül is meleg van. Minden tárva – nyitva nálunk mert hiszen kint melegebb van mint bent.
„április 26 / v. ”este 9ó
Igazán nem szép tőlem, hogy ilyen régen nem írtam már: pedig ugyancsak nagyjelentőségű esemény zajlott le. Ma egy hete hogy az esküvő volt. Fehérvasárnap. Nálunk nagy volt az izgalom egyik a tortát verte, másik sütött, harmadik főzöt és így tovább. Délután elmentem a fodrászhoz, hogy, én is lehetőleg szép legyek. Már délelőtt 9 órakor hozzákezdtünk a terítéshez. Gyönyörűen nézett ki minden,

½ 11kor hozzákezdtünk az öltözködéshez. Igaz, hogy Apuka már reggel diszbe volt. Miközbe öltözködtünk jöttek a rokonok' ismerősök. Gyönyörű volt a Dódi, szebbet még elképzelni se lehetett volna. Soha még ilyen csodaszép mennyasszonyt még elgondolni se tudtam. Az a sok fehérség körülötte és a fején valami csodaszép volt ezt a legkisebb elfogultság nélkül mondhatom, hisz nem csak az én véleményem ez. Anyuka már egy zsebkendőt itthon tele-sírt, ebben a nagymama is segitett neki. De igazán megható dolog így látni valakinek a gyermekét. . Ezt meglehet érteni. Mi is szépek voltunk /legalább úgy mondták./ Rajtam és az Évin egyforma drap ruha volt – bordó pliszével diszitve, hozzá kalap kesztyű, a kis Macán nagyon édes rózsaszin ruha, a Gusztin és Zolin sötétkék' Apukán Anyukán fekete ruha. Azt hiszem nagyon elegánsak voltunk. Szóval így voltunk már felkészülve, mikor jön szaladva a Sanyi, gyönyörű virágcsokorral a kezében, melyet örömtől sugárzó arccal nyújtott a Dódinak. Majd megcsókólta Apukát Anyukát és a következőket mondta: köszönöm, hogy nekem tetszett adni féltett kincsüket, ne tessék rám haragudni, hogy elviszem, de nagyon fogok rá vigyázni, mint a gyöngyvirágra. Ha voltak is közöttünk ellentétek ne tessék haragudni, ez mind csak a bizonytalanság miatt. Hogy ezt elmondta megindultunk. Sorba beszáltunk az autóba. Már a templomban felállítva voltunk, mikor a templom ajtajában megjelent az ifjú pár. A Dódi tündöklő fehérben, a Sanyi fekete frakban. /ő is szép volt./ Majd odaértek az oltárhoz egymás mellé álltak és megkezdődött az esketés. A Dódit a vége felé elvitte a lelkész és gyertyával a kezében visszatért, melyet az oltárhoz érve elfújt /valami ujabb szertartás/ Olyan volt mint egy angyal. Azok a kecses mozdulatok, és olyan karcsú mint egy liliomszál, hogy majd eltört. Azután a pap megfogta kezüket és vezette őket a kapu felé /az élet kapúja felé/ Nekem mielőtt elmentem a lelkemre kötötték, hogy első legyek a gratulálásnál, mert állítólag akkor én megyek utána férhez. De alig, hogy a pap az oltártól elment körül fogták őket, az ismerősök sokszor elhalmozva őket sok jó kivánsággal. /bárcsak – mind valóra válna./ Mire én is odajutottam, a hosszú fe-

Két szélén a „Blayer" család-középen Győry Rózsa-Dódi

Kotaszek Hedvig: Örökké

hér uszály már összevolt taposva: először a Dódinak gratuláltam aztán a Sanyinak. Ő kezet csókólt nekem. /Illedelmesen viselkedett./ Ahogy ott álltunk a teplom ajtajában a fényképész levett bennünket. Hazafelé jövett anyuka találkozott a Pallus n. -vel. Nem győzött eleget dicsérni. Hogy milyen édes, milyen szép a Dódi még a mozdulatai is milyen finomak, kecsessek és hogy mi is milyen helyessek vagyunk. De különösen a Dódiról nem győzött áradozni de nem is csoda olyan szép volt, hogy mindenki elámulhatott rajta. Azután hogy a Dódi-Sanyi hazajöttek a fényképésztől megkezdődött a lakzi. Nagyon jól éreztük magunkat. Minden szép volt csak az a kár, hogy olyan hamar elmult. Egy pár óra mint egy szép álom és szertefoszlik, mint a buborék. Istenem mért is múlik el minden ami szép. Én már úgyszeretném ha egyszer felveszem a mennyasszonyi fátyolt' soha ne kelljen levennem. Ők gyorsan átöltöztek' hét óra felé elmentek az operába. Mi is kikisértük őket de ők nem vártak meg mindnyájunkat, hanem csak szaladtak kézenfogva ketten boldogan előre. Ezeket már semmi megnem akadályozhatja, fel nem tartóztathatja. Anyuka megint csak sírt búcsúzáskor Én pedig jól megnéztem még egyszer útoljára a Dódit, mint leányt. Hisz holnap már asszony lesz! Ez hát az élet. Majd ujra helyet foglaltunk mi halandok és megindult újra a csevegés. A hófehér ruha és fátyol ott feküdt a hálószobában a diványon kiterítve és olyan csalogatóan integetett felém. Gondoltam megpróbálom. De a Mancika azt mondta, hogy az nem tesz jót. Gondoltam babona és nem éppen örömmel lemondtam elöbbi tervemről. De aztán a Maca ki nem hallotta a figyelmeztetést fölpróbálta. Erre én is gondoltam egyet – utóvégre már a XX. században élek és csak nem hiszek a babonában, gyorsan a fejemre tettem a fátyolt. Azt mondták, hogy nagyon jól áll, és, hogy belőlem

is nagyon szép mennyasszony lesz. De olyan szép menyasszony mint a Dódi volt több nem létezhet. Én utánam aztán sorra járt a fátyol mindenki felpróbálta. Ilyen vigan telt el fehérvasárnap ezzel a kimagasló szép ünneppel. Éppen a Pallus n. is mondta hogy azért, hogy megláttszott a külömbség köztünk és az anyós familiája között / még az a szerencse, hogy a Sanyi nem olyan mint ők / Egyik oldalt álltunk mi szerényen finoman, mi az urak és a másik oldalt az anyósék tarka – barka összevisszaságban. A Dódit tegnap láttam elöször, mint asszonyt' de azért semmi változást nem találtam rajta igaz hogy más frizurája volt mely egy kicsit öregitette, de azért olyan mint mikor elment, sőt boldogság tükröződött úgy az ő mint a Sanyi arcán. Adja Isten, hogy minél tartósabb legyen boldogságuk. Én mindennap 8-10 órakkor járok haza. Nehéz a szolgálat, de Isten segitségével majdcsak kibírom. 15-én áthelyeztek a központba, miáltál nőtt az irigyeim száma, de most is többet vagyok a régi helyen mint a központban. Csak olyankor fáj a

Kotaszek Hedvig: Jezamen

szivem mikor napsütéses idő van kint a fák virágai illatoznak úgy csábitanak kifelé, minden olyan szép, én pedig bent, robotolok. Hiába ez nem az én világom. De aki pénzt akar keresni annak valamiről le is kell mondani. Komolyan már én se bánnám, ha engem is valaki, elvine magával oda ahol virágok nyilnak, ahol élvezhetem a szabadságot, aki mellett nem kell robotolnom. Minden ami szép és jó csak azért van, hogy az ember kivánja és ne élvezhesse? A jó Isten ezt nem kivánja tőlünk tudom. De vajjon közel- vagy még messze van-e tőlem a boldogság? Igazán úgy érzem, hogy a hivatal arra van hivatva, hogy kiölje az emberből az érzést, a vágyakozást a szép és jó után és valóságos gépezetté formáljon. A Dódiékról már egy pár, fénykép elkészült nagyon jól sikerültek. Olyan fáradt vagyok már, a szemeimmel is már alig látok, ezért bucsuzom az én világomtól, mert szeretném, ha e napló az én világom tükrözné vissza.

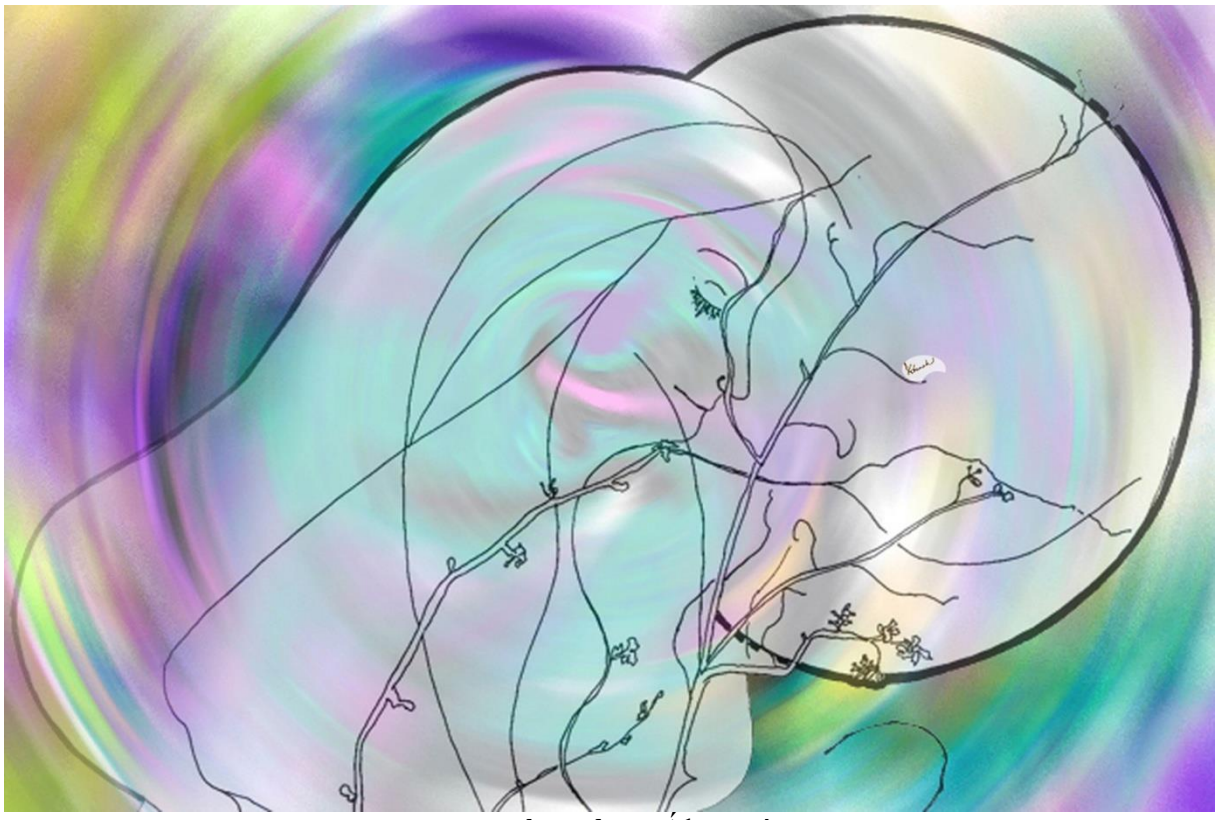

Kotaszek Hedvig: Álomszín

.
„május 22. / cs. ”
Hála Istennek ma szabad vagyok. Én is elmondhatom hogy börtönéből szabadul sas-lelkem ha levegőn szabadba a természetbe lehetek elhagyva a hivatal álott levegőjét komor hangulatát. Nem elég, hogy reggel ½ 9-től este ½ 9-ig dolgozom ráadásul még olyan sok az ellenségem akik mindent elkövetnek, hogy engem kitegyenek. Csak mikor ilyen szép napos idő van érzem azt hogy mennyit kell nélkülöznöm mindent ami oly szép oly kellemes. Virág levegő napsugár, hiszen ezek azok amik nélkül nem érdemes élni. 15-én töltöttem be 19-ik évemet. Hogy szalad az idő észre se vettem és már nagylány vagyok. Mult vasárnap voltam a Dódiéknál. Olyan édes a lakásuk akárcsak ők. Olyan jó nézni hogyan szeretik egymást’ mint két galamb. A Sanyi anyja is azt mondta, hogy a Dódit már jobban várják mint a Sanyit. Csak mindig igy szeressék egymást akkor nagyon boldogok lesznek. Van egy helyes kisleány bent a hivatalban: a papája erdész és oly sokban ugy érez mint én. Olyan sok szép éneket is tud, amiket megkértem hogy írjon le. Ugy rajong a természetért akárcsak én, úgy szeret minden szépet éppen olyan nehéz megszokni neki bent a hivatalban mint én, nekem. De mióta vele barátkozom ha lehet még ellenségesebb érzülettel viselkednek irántam. Szegény Guszti úgy eltörte a lábát, hogy július végénél előbb ki se engedik a kórházból! De olyan jó gyerek sohasem panaszkodik. E héten nálunk volt a Pallus néni látogatóba: olyan helyes néni, hogy nem lehet nem nem szeretni. Hisz itthon minden olyan szép, csak mikor az ember átlépi a kaput, tudja meg milyen a tulajdonképeni élet. Mint ahogyan multkor a Blayernéni mondta”Csak mindőn a tömkellegbe érünk vesszük észre gyászos tévedésünk”. Csupa illat-csupa báj, csupa sziv itthon minden. Mindenütt lehet jó, de itthon a legjobb.

Blayer néni a bal szélén, jobb szélén férje, középen: Dódi
Ezt a Blayer családot elvitték Auschwitzbe, a házukat elvették, mást nem tudok Róluk…

Kotaszek Hedvig: Madártánc-Birddance

„junius 7 / sz”
Két-három napra még az első hónapban áthelyeztek a központba. Azóta is állandó ellenségeskedésnek vagyok kitéve. Mindent megtennének, hogy engem kitegyenek. Az egyik lány ugyan nekem mindent visszamondott, de nem akartam elhinni, hogy igaz, annál is inkább mert se a főnökünk se az igazgató egy szót se szólt. Mult héten aztán megtudtam, hogy minden úgy van ahogyan nekem elmondta az a leány. Mint Gizkónak mondta az igazgató-úr, én állitólag azt mondtam, hogy nekem az igazgató-úr olyan erős protekcióm, hogy ha semmit sem dolgozok is bent maradok. Ezt annál is inkább elhitték mert külön – külön mentek be a lányok, hogy én mondtam ezt nekik. Az egészből annyi az igaz, hogy én annak a leánynak akivel együtt lettünk áthelyezve a központba mondtam: van egy jó ismerősünk, akinek a rokona az igazgató úr és így kerültem én oda: hisz olyasmit még véletlenül se mondhattam, hiszen az első pillanattól kezdve nem tudtam hinni, hogy nekem lenne olyan protekcióm, hogy én bent maradhassak. A legjobban azonban az fáj: hogy annyira rossznak tartanak engem, hogy az első szóra minden rosszat elhisznek rólam, tőlem pedig egy szóval sem kérdezték, hogy tulajdonképpen mi belőle az igazság. Olyan kimondhatatlanul rosszul esik még most is ez. Mikor Gizkó átjött hozzánk, mert előtte való este volt nála az unokatestvére és elmondta akaratlanul is sírtam, hogy mennyi rosszat tételeznek fel rólam és anyuka is úgy velem együtt érzett, és sírt velem együtt, ez olyan jól esett mert eddig anyuka is mindig azt mondta hogy bennem van a hiba: de előzöleg már emlitettem anyukának mind ezeket ahogyan nekem azt elmondták. Anyuka akkor azt mondta, hogy csak képzelődöm és amig nekem nem szólnak az igazgató vagy a vezetőnk, addig nincs baj. Most azután be igazolódott minden. Már csak csupa büszkeségből sem akartam elmenni az igazgatóhoz elmondani neki az igazat azok után, hogy engem meg se kérdezett, minden rosszat elhitt rólam és ha nincs köztünk Gizkó felmondanak azaz elbocsátanak abba a hitbe, hogy én ilyen elbizakodott vagyok, aki igazán nem érdemel meg semmi jóakaratot. Sokáig beszéltek Gizkó, anyuka-még végre arra az elhatározásra jutottam, hogy elmegyek az igazgatónkhoz és elmondom neki az igazat. Nehéz út volt, bár soha az életbe ne kellene meg-tennem, hisz nem azért cselekedtem, amit kivántam, valami belülről szinte huzott visszafelé, hogy én még olyan helyre megyek, ahol semmi jóakarattal nem viseltetnek irántam. Ó Istenem bárcsak gazdag lettem volna, hogy ne lennék rászorulva az állásra, bár lehettem volna ez ügyben írtó büszke, megmutathattam volna, hogy ilyen sértést nem tűrök, utóvégre ki vagyok én hogy se szó se beszéd semmit nem kérdeznek’ a rosszat rögtön elhiszik rólam, és azzal le vagyok tárgyalva. Nagyon megsértették az önérzetemet’ a büszkeségemet. De lehet is az ember büszke egy állásba, hisz ugy sem én vagyok az igazában ott a hivatalban aki dol-

Kotaszek Hedvig: Belső út

gozik abba a rács nelküli börtönben, én igazán magamnak csak akkor érzem magam, ha nekem senki nem dirigál, parancsol /kivéve a szüleim/ szabadon mozoghatok-ugrálhatok, szaladgálhatok szabad friss levegőn. De talán mindezekről le tudna mondani az ember, ha látna egy kis jó akaratott, de mindenün-nen csak rosszakarat ellenségeskedés. Én csak egyedül vagyok aki védem magam, ellenem meg mintha mindenki összeesküdött volna. A vezetőnket is olyan rendes embernek tartottam, de most megmutatta hogy tulajdonképpen milyen? nem röstelte, hogy odaálljon pletykára és azon mód tovább adja, csakhogy nekem ártsanak. Ennyi rosszakarat van minden emberbe, hisz akkor az emberek nem élhetnének egymás közt, de hát bent is vagyunk vagy harmincan és annyi sok közül pont engem szemeltek ki, pont én legyek az áldozat. -Másnap aztán elmentem az igazgató úrhoz. Reggel sok dolgunk volt azért csak ugy fél-egy felé indultam. Megkértem a főnökünket legyenszives elengedni az igazgató úrhoz, fontos ügyben szeretnék vele beszélni. Kedves hangon megkérdezte, hogy neki nem mondhatom el? Nem' feleltem. Kérdezte hivatalos vagy magán-ügy. Inkább magán. /feleltem/ Erre egy ideig hallgatott mintha azt várta volna, hogy talán mégis elmondom. Én megkérdeztem, hogy mehettek' mire ő mondta, hogy igen, de vigyázzak, mert ha hivatalos ügy baj lesz belőle, ezt még mikor az ajtón kiléptem is megismételte. Szerencsémre az igazgató úr megkérdezte hogyan kéretckedtem el? De alig, hogy szembeálltam az igazgató úrral elkezdtem sirni, pedig olyan erősnek éreztem magam, hogy sírásra még csak nem is gondoltam. Ő pedig ezt arra magyarázhatta, hogy talán megbántam azt amit hallott, /hogy én mondtam/ , mert elkezdett beszélni, hogy tehettem ilyet és magyarázott, hogy tudom-e, hogy mit jelent ez ő-rá nézve? Hagytam kibeszélni aztán megmondtam én is, hogy mi az egészből az igazság. A jó akaroknak ugyan nem emlitettem a nevét, gondoltam ha ők gonoszak is nekem még nem muszály annak lenni. Végül is az Igazgató úr azt mondta, hogy lehet, hogy maga az egész

dologban ártatlan, mert tudja, hogy az ellenségeskedés azért van mert mind bent szeretne maradni, és modjam meg a vezetőnknek is a véleményem és annak a lánynak is, akivel együtt lettünk áthelyezve, hogy fogja be a száját! /egész biztos, hogy ő másképen adta tovább-hiszen olyanokat tud lóditani, tőle eredhet az egész pletyka, legfeljebb annyiban lehet mentségére, hogyha már megcsinálta a bajt elmondott azaz visszamondott nekem mindent és figyelmeztetett a bajra, de akkor még nem nagyon hittem neki, azt hittem ő találta ki az egészet és ezt a gyanúmat még megerősítette az is, hogy a vezetőnk egy árva szót se szólt vagy kérdezett volna tőlem, csak rosszakaratulag meginditotta a lavinát a fejem fölött./ Végül azt mondtam igazgató úrnak én nem akarom, hogy engem a protekció tartson bent, ha úgy találja igazgató úr, hogy nem felelek meg, nem vagyok elég jó munkaerő küldjön a többivel együtt el. Ez láttam, hogy nem esett jól neki, mert idegesen mondta, egyelőre még nem tudjuk, hogyan lesz az akcióval most sem egyezik és igy tovább. Aztán mikor búcsúztunk mondta, hogy mondjak el most majd a vezetőnknek mindent és majd ő is átjön este és beszél vele. De én bizony érzem magam annyira büszkének, hogyha a vezetőnk se szólt nekem, hanem egyenesen az igazgató úrhoz ment, én is most csak ugyan ugy jártam el. Külömben is igazgató úr más ő neki eltudtam mondani ő hozzá bizalmasabb tudok lenni. Hivatalból kijövett azután nagyon szórakozottan haladtam: éppen a dolgokon járt az eszem, mikor az igazgató úr megszólalt mellettem, mi az már hazafelé. Ugy, hogy korábban jöttünk ki, nem tudott átjönni hozzánk és azt hiszem a vezetőnk még most sem tud a dologról.
„junius 30. / H. "
Jól sejtettem, hogy az a sok baj ami az utóbbi időben rám zúdult, nem fog jó eredményt hozni. Ma felmondott az osztályvezetőnk. Előzöleg be hívta egyikét azoknak, aki rám

ármánykodott. Irtó kisírt szemmel jött vissza. Én még mosolyogtam rájuk, mielőtt bementem, de csak a jó Isten látta, hogy milyen feldúlt

lelket takar e mosoly. Egy pár benfentes ugyanis, már előre megmondta kik maradnak bent és kik nem. De nem akartam hinni nekik. Egy páran, hogy hallották, hogy fölmondanak nekik, megelőzték, és ők mondtak fel. Én még ezt sem tettem, mert nem akartam elhinni. Hogyan kijátszanak engem. Úgy látszik az igazgató sem hitte el, amit mondtam neki. Hiszen mikor elmentem a központba hozzá megmondani mi az igaz, mi a rágalom azt mondta: lehet hogy maga ártatlan. Ez p. azt is jelenthette ha akarja elhiszi, ha p. nem hát akor nem hiszi el amit én mondtam. Ugylátszik, hogy az utóbbi képpen gondolkozott. Szóval bemegyek az osztály vezetőnkhöz. Hivatni tetszett? /kérdezem. / Igen az állás a mai nappal lejár és most egyelőre nincs szükség magára, majd talán ősszel ujból kezdődik. Én ahogy bementem nyugodtan megálltam az asztala előtt kicsit félre forditottam a fejem és kétszer szinte megértően rámondtam hogy: igen, Majd mikor befejezte, /mivel előtte valami megírt szöveg volt/ kérdeztem: valami felmondást nem kapok? Minek, hiszen elég ha megmondom /felelte/ Gondoltam, hogy most már megyek is, mert különbe is haragudtam az osztályvezetőnkre, de egy jobb érzés mégis azt súgta, hogy viselkedjek nyugodtan hűvösen és udvariassan. Hál' Isten azt-hiszem ez sikerült is. Odanyujtottam a kezem /erre ő felállt és úgy fogadta el a kezem, úgy éreztem hogy kicsit tovább-tartja a kezében mint kellene, de lehet, hogy csak képzelődtem/ Köszönöm, hogy alkalmazni tetszett mondtam. Majd félre forditottam a fejem, úgy éreztem az ajkam sírásra áll, gyorsan megfordultam és mentem kifelé. Valamit még mondott de én nem értettem csak mentem az ajtó felé sietve p. úgy éreztem, hogy ezt még illene végig hallgatni nem hátat forditva oda se figyelve mit beszél menni kifelé. Csak annyit hallottam, Amikor az ajtóhoz értem, hogy azt mondta: viszont-látásra. Én valami halk köszönő hang félét hallatam, amennyire tudtam, hogy valahogy az elérzékenyülést észre ne vegye rajtam, de mondom, hogy olyan halk jó napot, vagy jó estét félét mondtam, hogy nyilván nem is hallotta. Egyszer beszélgetés közben rám nézett és én is ő rá, de csak jóságot tudtam kiolvasni a szeméből, sőt valami szánalmat /ami sehogysem tetszett, engem ugyan ne szánjon/ ezért utána rögtön köszönetet mondtam az alkalmaztatásért és mentem. /de semmi rosszat nem. Pedig én hozzám mégis rossz' szivtelen volt. Hogy azt a ha-

zugságot rágalmat tovább adta rólam/ hogy én mondtam: az igazgató úr olyan erős protekcióm, hogy ha semmit se dolgozom is bent maradok. Hisz én az első pillanattól kezdve nem hittem benne és bár mennyit is gondolkodom, nem tudok rájönni hogy én ilyesmit mondtam volna. Hisz ez teljesen meggyőződésem ellen lett volna. De ki hisz nekem, mikor én csak egyedül állitottam ezt' a jó-barátok p. meggyőződés szerűen az ellenkezőt. A vezetőnknek mint már említettem nem szóltam. Pedig az igazgató azt mondta, mondjam el és mondjam meg neki a véleményem. De én tiszteltem őt tán jobban mint kellett volna nem akartam megsérteni, nem akartam a férfibüszkeségét elvenni azáltal, hogy a szemébe vágjam, hogy holmi asszonyi pletykákra oda áll, és nem elég hogy ilyen rágalmat meghallgat, és elhisz, hanem anélkül, hogy tudná vagy kérdezné mi belőle az igazság tovább-ad. Pedig mint megtudtam a véglegesítettek közé voltam felvéve' de erre a hírre menten kitöröltek. És hiába mondtam meg az igazat nem változtatott az már semmit. Sok rossz akarattal kellett irántam viseltetniök. Azért szeretném egyszer még mindezeket megmondani a vezetőnknek, de hiszen egy szóval sem említette az egész ügyet. Pedig az igazgató azt mondta hogy majd elmondja neki azokat amiket én mondtam . Azt reméltem, ha igazán finom ember csak szól egy szót hozzám, hogy ne haragudjak, hogy ilyen rossz hirbe döntött. Nem kivántam volna, hogy bocsánatot kérjen, hisz ez egyáltalában nem férfias dolog és a büszkeségéből a

tekintéjéből veszit a férfi de legalább, azt mondta volna, hogy ő csak azt adta tovább amit mástól hallott, de egyáltalában semmibe kellett, hogy vegyen hogy csak a hátam mögött árulkodott és én nekem én előttem p. egy kukkot sem szólt. Hiszen az igaz, hogy egy olyan szép férfi' amilyet még nem láttam és amit alig merek leírni és gondolni: annyira tetszett nekem is mint még egy férfi sem. Gyönyörű magas termet' széles erős vállakkal, fekete haj szép zöld szemek. És amellett még jó és kedves is tudott lenni, csak éppen én hozzám volt rossz. Mind e szép külső mögött pedig ilyen gyenge férfi-jellem lakik' ezt szeretném nem elhinni. Hisz ami elsősorban a férfit férfivá teszi: a jellem. Szinte fáj, hogy ilyen szép külső nem olyan szép lelki tulajdonságokkal is bir. Bár alig merem bevallani, de mikor eljöttem őt sajnáltam' ő hiányzott talán a legjobban. Istenem ha

rá gondolok, hogy 19 éves vagyok és ez csak nem a szerelem tünetei akarnak lenni, hiszen én nem vagyok szerelmes természetű. De egy halálos titkom van, amit Isten őriz, hogy valaki megsejtsen: soha még férfi így nem tetszett. Az első napokban is tetszett, mint valami igazi szép férfi, amilyent még nem láttam, de még arra gondolni se mertem, hogy esetleg én is tetszhetnék neki. Pláne, hogy nős már három éve, úgy éreztem, hogy nagyon közömbös vagyok számára és még rátekinteni is féltem. Még most a legútóbbi időben is, nehogy a szemeim elárulják, hogy tetszik nekem. Körülbelül egy 2-3 hete lehettünk bent, mikor az egyik asszony /nagyon intelligens özvegy asszony odaintett magához és azt súgta nekem, hogy ő mondana nekem valamit. Semmire az égvilágon nem gondoltam éppen ezért, hogy olyan rejtelmesen mondta rögtön megkérdeztem mi az? Úgy vettem észre, hogy az összes leányok között maga tetszik legjobban a x. y. úrnak. Hát én úgy megvoltam lepve, mint talán, még soha életemben és a legelső gondolatom az volt, hogy az nem lehet nem létezik, hogy aki nekem olyan nagyon tetszik, hogy annak én is tetszem? Mondtam is neki, hogy ugyan az nem létezik, hogy sőt ellenkezőleg-hozzám jön legkevesebbet nézni a munkám, és a többihez kedvesebb-beszédesebb is. De a néni azt mondta hogy rá hallgathatok ő már egy idősebb néni és ért az ilyesmihez, másképen látja mint én. Mikor átmegy az ajtón is' mindig visszanéz onnét rám. Mikor aztán megmondtam, hogy ez azért lehet, mert mikor felvettek az igazgató mondta, hogy engem különös figyelemmel kisérjen, akkor egy kicsit megértőbb lett az arca, és mondta hogy ő ezt nem tudta. Hisz éppen én lennék az, aki tetszenék annak, aki nekem úgy tetszett. Sokkal pehesebb alak vagyok én! De Isten örízzen, hogy bár ki megtudja, hogy nekem tetszett, bár még ilyen érzésem nem volt, hozzám sohase volt olyan kedves és jó' de azért haragudni mégsem tudok rá inkább csak fáj, amit tett, hogy csalódtam benne! De remélem ez még nem a szerelem, bent ugyanis egész nap láttam minden nap, most majd nem lesz előttem és elfelejtem. Talán jobb is igy, mert irtó kinzó szivfájditó valami folyton rágondolni, előttem látni. Ő bizonyára mullatna az egész nagy sikerén, hiszen tud-

ja ő hogy szép férfi és sok leánynak akinek csak akarja, meghódítja a szivét. Egyet szeretnék csak tudni, hogy vajon mikor engem figyelt /a dologba/ csupán csak a dolgom figyelte, vagy egy picit engem is? Tetszettem-e én egy kicsit is neki? Az biztos, hogy úgy nem soha egy pillanatra sem, mint ahogyan ő nekem. Vajjon gondol-e néha rám mikor én is ő reá? Vajjon sajnált-e egy picikét hogy elmentem, vagy hiányzok e majd, hogy ahányszor a helyemre néz mindig reám gondol. De hiszen ez nem is lenne való, hiszen neki már felesége van és igazán nem szép tőlem, hogy én nekem úgy tetszett. De ezt a titkot ide bezárom és velem együtt fog meghallni, remélem soha senki meg nem tudja, még ő se tudja meg soha, hogy nekem tetszett. Mert nem is érdemelné meg, mert ilyen lelketlen-szivtelen módón járt el velem szemben. Hisz ha csak egy kicsit is érez valami rokonszenvet irántan nem jár így el. Igaz, hogy az igazgatótól függött nagymértékben, hogy bent maradjak. De hát én már ilyen pehhes

alak vagyok ha nincs protekcióm az a baj, ha van akkor is baj. Csak soha ne legyek rászorulva azt engedje meg a jó Isten ha adni vagy tenni én nem tudok szivességet, ne fogadjak el, ne kelljen soha senkitől egy parányi szivességet se kérni. És most ismét kereshetek egy uj állást, ki tudja mikor kapok és hogy olyan ellenszenves vagyok-e én, hogy akárhová megyek mindenütt csak ellenségre találok, sehol egy jó barátra sem' sehol egy segitő kézre. Ha nem lenne olyan szép viruló nyár kedvem lenne már nem is élni. Most este, leszálltam a hidnál a villamosról és neki indultam gyalog a lóverseny felé itt u. is sok a fa és olyan csendes nyugodt-magányos helynek tünt fel. Ahogy a villamoson megyünk, mindig oda kivánkoztam. Már előzö napokban is éreztem, hogy be fog következni, hogy felmondanak és gondoltam rá érek majd akkor bevonulni oda a sűrű fák közé. , Ma aztán ahogy kijöttem a vezetőnktől fogtam a kalapot-kabátot és máris indultam, és ugyan nem maradok egy percig se ott, ahol ugyan finoman, de érthetően tudtomra adták, hogy nincs rám szükség. Csak úgy fojtottam magamba a könyeket, amiket el nem sírhattam, ne tudja meg soha senki, hogy én nekem mi fáj belül. Némelykor egy-egy könny előre lopakodott a szemembe és olyan mereven kellett tartani a

szemeim, hogy valahogyan végig ne fojjon az arcomon. Rajtam ugyan ne szánakozzon senki. Kinek miköze hozzá hogy én mit érzek? Hisz csak kacagnának rajtam. /mint ahogy az énekben is van: Nem érdemes sirni ha gyötör a bánat, csak kacagnak rajtam ha könnyezni látnak, szegény fájjó szivem úgy sem lesz, már boldog, hiszen olyan kevés ember érdemli a könnyet". Igyekeztem visszatartani a könnyeket tehát amennyire csak lehetett. Végre aztán elérkeztem a fák közelébe, igyekeztem járatlan helyet keresni, ahol senki se láthat' ahol neki dőlhetek egy fatörzsnek és jól kisírhatom magam, minden fájdalmamat kiöntve. De csak jártam és amilyen pehhes vagyok még ebbe sincs szerencsém unos-untalan ment jött valaki, végre megúnva a dolgott hazafelé tartottam, gondolva, majd itthon jól kisírom és végiggondolom az eseményeket. De ez sem sikerült: egyetlen egyszer eredtek meg a könnyeim hogy aztán annál hamarébb elfojtsam. U. is. Anyuka jött be' neki pedig nem panaszolhatom el, hogy mennyi minden történt velem, hogy kitóltak velem, nyolcat megtartottak, háromnak felmondtak. /köztük nekem/ Igy is azt mondja Anyuka: én vagyok a hibás. Hiszen a legnagyobb hiba ott kezdődőtt mikor én a világra jöttem. Ilyen szerencsétlen alak mint én, aki még az állásból is kiesik. Tudom, hogy nem vagyok okos, de vannak nálamnál butábbak is, akiknek különb állásuk van és nem teszik ki. Oh milyen rettenetes nagy átok is a szegénység, nem is érdemes nekem állásba menni hisz ha minden állás, csak eggyel több szivfájdalmat-bánatot okoz. A sok elfojtott könynek az lett a vége, hogy most már sirni sem tudok. Pedig annyi el nem sírt könnyet halmoztam fel és mint ahogyan egyszer olvastam is, én is úgy érzem: "hogy szivemben is még annyi el nem szeretet szeretet van". De nincs senki, akit megajándékozzak vele. Úgy szeretnék már egy kicsit élni-szórakozni, de itt a négy-fal között ugyan kivel találkozzam, akivel megoszthatnám örömet bánatomat. /Hiszen a legközelebbi hozzátartozonknak sem lehet mindent elmondani./ Ha nem vagyok állásban nincs meg az anyagi segély a szórakozáshoz, ha meg állásban vagyok, olyan lehetetlen a beosztás és úgy összegyülnek a legszükségesebb vennivalók, hogy azért nem telik. És

még akkor ráadásul, hogy 10-órakkor jártam haza annyit túlóráztam azt kapom, hogy vannak nálam sokkal jobb munkaerők is akik többet dolgoznak. Pedig őszintén mondom sokszor úgy dolgoztam, hogy a kimerültségtől és fáradtságtol már rosszul voltam. Én nem tudom akkor más hogy van teremtve, hogy még én rajtam is tultett, mégpedig annyira, hogy az én

munkám szinte eltörpült mellette. Jó Istenem adj elég erőt kérlek, hogy ne csüggedjek, ne veszitsem el minden bizalmam saját magam iránt!

„julius 20 / v. ”

E hónap 3. ika óta a Sárikánál tanítok. Ö: 80-P-őt fizet nekem. Nagyon örültem volna ennek, ha nem bántana, hogy valaki más helyett jöttem. Az aki a Sárikánál tanított kikapta a szabadságot kéthétre, de kéthét már jóval elmult és sem nem írt’ sem nem jött. A Sárika nagyon megharagudott rá, és engem alkalmazott helyette, ugyhogy mire az illető visszajött, már Sárika nem vette vissza erre a hónapra, hanem azt mondta: ha akar jöjjön vissza augusztusba, mert erre a hónapra már engem alkalmazott. Hiába beszéltem Sárikának, hogy vegye vissza, hajthatatlan maradt, nekem pedig úgy tünik fel a helyzett mintha én kitúrtam volna állásából az illetőt. Itt voltak egyik vasárnap délután a Remete-néniék a Marcsóval. Jeles tanítónői oklevele van. Bárcsak kapnék egy állást augusztusra, hogyha visszaérkezik az iskolába, aki helyett én vagyok, ne maradjak kereset nélkül. Csak azt ne engedje megérni a jó Isten, hogy visszakelljen mennem a mezőgazdákhoz. Eddig azt hittem, hogy szerettem az ottani vezetőnket, de annyi rosszat tett nekem, annyit ártott’ hogy inkább csak gyűlöletről lehet szó. Az egész annyi, hogy olyan szép volt, hogy nem hiszem, hogy nem minden lánynak tetszett? Igy nekem is tetszett, ezt bevallhatom, de minden szépsége mellett egyike a leghitványabb férfijellem lakozott benne. Már pedig azt mondják, hogy minden szépség mulandó, csak a lelki-szépség nem. Már pedig belőle az útóbbi hiányzott. Én pedig a lelki-szépséget többre becsülöm, minden külső szépségnél. Némelykor oly szerencsétlennek érzem magam, hogy nem tudok egy jó állást kapni, ha kapok is, legkorábban este 9-10-órakor járok haza. Már nem is bánnám, ha elvinne valaki, hogy már egyszer nyugodt mederbe érnék. Csak ne járna az a házasság is olyan visszariasztó valamivel. Már 19-éves vagyok és még egyáltalában nem is szórakoztam’ pedig néha olyan hevesen előtör bennem a szórakozás utáni vágy! A gyerekek már mind levizsgáztak,

most élvezik a szünidőt. Hisz itthon olyan szép minden, néha úgy érzem hogy minden talpalatnyi földet virágot, fát levelet megtudnék csókolni, és mégis nem tehetek róla némelykor elégedetlen vagyok. Valami hiányzik az életemből, azt érzem, de hogy mi azt nem tudom? Talán az a baj, hogy nem születtem gazdagabbnak, hogy minden szépet amit szeretek nem érhetem el? Bár járhatnék szórakozni, társaságba: sportolni, is szeretnék-utazni és bálozni és még sok mindent, ami mind pénzkérdés. A Dódi igazán olyan helyes asszony, bár hogy asszony nem látszik meg rajta, de olyan kedves csupa derű-mosolygás, vajjon engem is ilyen boldoggá tesz-e majd, ha én is egykor feleség lennék? Sokszor olyan türelmetlen vagyok, szeretném tudni mi ven előttem. Sokszor saját magamra is haragszom, hogy miért is van nekem olyan ábrándos, álmodózó természetem, hisz az élet csak kivételes egyénekkel bánik „álomszerűen, szépen.

Kotaszek Hedvig: Ezüst hajnal

„szeptember 7 / v”

Augusztus 28-án léptem a „Futuránál állásba, havi 80-p. törzsfizetéssel, amihez 15% drágasági pótlék és a villamospénz járul. Reggel ½ 9-től ½ 5-ig tart a munka. Egész idő alatt számlákat gépelek. Bár elég unalmas és fárasztó, de megszoktam, beletörődnék, csak ne kellene tulórázni, mert én olyankor úgy eltudok keseredni. Egész nap csak a hivatalnak éljek, egész idő alatt nap-nap után úgy éljek mint egy rab, mint egy gép’ reggeltől estig dolgozzam. Hogy szerencsétlen egyén vagyok, abban már nem kételkedem, akinek, keményen kell megdolgoznia egypár pengőért. És valahogy a környezet sem eléggé intelligens. Nem tehetek róla, hogy valami jobb után vágyakozom, sokszor szeretnék lázadozni, hogy mért van az, hogy én csak ilyen helyekre tudok kerülni , ahol reggeltől estig be vagyok fogva, szinte már nem is emberhez méltó módon. Hiszen látom ismerőseim osztálytársaim mind oly jól elhelyezkedtek. Ketten a minisztériumba, a többi magán-cégnél jó fizetéssel és legfeljebb délután 4-ig. A napokban egyik osztálytársnőmmel találkoztam. /Kereskedelmibe jártunk együtt./ Említette hogy én milyen jó voltam a levelezésben, hány levelet fogalmaztam neki, és a többinek, de mindenben jó voltál mondta, gyorsírásban, gépben, emlékszem a számtant is jól tudtad és a többi tantárgyakat is felsorolta. Én csak mosolyogtam rajta és ugy tünt fel az egész, mintha mindez nem rólam lenne mondva, hanem egy távoli, idegen valakiről, és mintha mindez nagyon rég lett volna,

oly régen, hogy talán nem is igaz. Hisz én, mihez értek én, buta is vagyok, pehhes és szerencsétlen is! Nincs én nekem semmi önbizalmam magam iránt. Itt ahol most állásban vagyok gyorsból: 160-al, gépből 110’ -es sebességgel vizsgáztattak, de ez olyan hihetetlenül hangzik, hogy még a mai napig sem tudom elhinni. Biztos csak ráirták a papirra a sebességet, ha nem is volt annyi. Gyorsírást azóta sem gyakorlom, gépből is biztos már kijöttem a sebességből’ mert csaknem állandóan számokat gépelek. Az a leány aki ezeket mondta rólam egy magáncégnél van, havi 180-p-ő fizetéssel és nálamnál gyengébb tanúló volt. Kérdezte nekem mennyi van. Hazudtam neki és azt mondtam 120 P-ő mire ő azt mondta akkor nekem több van. A szomszédba lakik egy barátnőm aki most került be a földmüvelödésügyi m. -umba. 2 –órakkor jár’ haza: a napokban a mamájával találkoztam, mikor meglátott azt mondta: még csak most jövök haza? Oh ez még a rendes /hisz akkor ½ 5-ig voltunk./ feleltem, hiszen a mult héten csaknem minden nap túlóráztunk este 7-ig, ugyhogy nyolcóra után értem csak haza. Többek között kérdeztem a Boriska itthon van? Nem elment az egyik barátnőjéhez azt mondta a mamájának: hogy kell egy kis szórakozás’ pihenés a hivatal után, mert nagyon elege van belőle. Hát ne legyek elkeseredve mikor még annak is elege van, aki csak egy fél napot van bent, mit szóljak akkor én? Egy hónapra szólt a próbaidő, de most még egy hónapra meghosszabbították. Istenem mi lesz velem? Lesz-e télikabátom, mert nem tudom véglegesítenek-e? Addig meg nem merek adósságba keveredni. Anyukának is szeretnék hazaadni, de nem tehetek róla semmi pénzem sem marad, még 2-pengő sem a szórakozásra. Vettem egy ernyőt 20-p-ért egy csípőszorítot 24-ért 10-el apukának tartoztam kifizettem két blúznak a megvarratását’ anyukának vettem egy készletet és itt állok annyival, hogy éppen hogy a villamosra van. Mert akármilyen sokat kell is dolgoznom muszály bírnom, mert még nagyon sok mindenre van szükségem! Inkább türöm némán, szótlanul-lesütöm a’ szememet, hogy valahogy meg ne lássák a hivatalban rajtam a lázadó gondolatokat le ne olvassák szememről a tiltakozást az ilyen kuli-munka ellen. Hiszen ha tetszik, ha nem‘ muszály. Mert különbe nem lesz semmi. Hiszen ez már a harmadik hely és ha tetszik, ha nem

nem tetszik jobbról nem álmodozhatok. Mert én ugy látszik nem tartozom a sors kedveltjei közé? A legnagyobb ujság, hogy az Évi nem folytatja tovább az iskolát, mert ismét képző lett és még két éve lenne hátra, pedig már alig várta, hogy az idén végezzen. Nincs semmi kedve már a tanuláshoz bár nyiltan nem mondja. Különben is ő nem olyan természet mint én, szeretne szépen járni szeretne sokat szórakozni szóval élni szeretne mint én, csak kettőnk között az a különbség, hogy ő talán mindezt meg is valósítja, míg én belátom, hogy ezekre nem telik és bár nagyon nehezen' -belenyugszom lemondok róla. Most átjár a Sárikához aztán ha ha kitanulta a gyors gépet állásba megy. Hiszen ő még úgy képzeli' mint ahogyan én is képzeltem: hogy milyen boldogság is állásban lenni, hisz mindene megvan akkor az embernek. Tele van bizalommal-reménnyel a jövő iránt. Én pedig-ha ezt szánta nekem a teremtő hogy ebben az állásban maradjak-itt maradok, ezt is megköszönöm, hiszen majd-csak megszokom ezt a sok munkát ismert van ami még ennél is rosszabb ha az ember állás nélkül van, akár merre tekint mindenütt csak ezt látja ez is –meg az is kellene, és nincs miből venni. Lehet hogy azért vagyok elkeseredve, mert abszólut sehová szórakozni nem járok, az élet örömeit a szórakozást, mulatozást a szép dolgokat csak hírből ismerem. Hiszen maholnap már 20-éves leszek. Még csak egy bálban sem voltam, még tánciskolába se jártam. Más ebbe a korban már meg is unta, annyit bálozott. Hála a jó Istennek, hogy holnap is ünnep van legyenek áldottak ezek a napok, amikor az ember kizökken egy kicsit a mindennapi szürkeségből. Hiszen szivem minden vágyával óhajtom, hogy egyszer nagyon gazdag legyek, hogy kivehessem részemet mindenből ami szép, ami szivet-lelket üdit gyönyörködtet. Hisz annyi szép van e földön, csak meg kell lenni a lehetőségnek hozzá, a módnak és időnek, hogy élvezhesse az ember. A szomszédunkban lakik egy vénkisasszony áthozott egy csómó képet megmutatni, hogy milyen szép helyeken volt. Nem szeretnék én meghalni addig míg nem jártam én is ezeken a helyeken. A gazdagságot én úgy képzelem el, hogy irtó gazdagon mennék férhez. Hiszen

engem semmi érzéki dolog nem csábít a férhezmenéshez. Ezerszer többre becsülöm a szeretetet, mindenféle szerelemnél. Hisz az előbbi állandó, míg az utóbbi csak ideig-óráig tart. Már pedig ha valaki jó én hozzám, mindent megmutat nekem ami szép, elvisz mindenhová ahol jól érzem magam, szórakozni, bálozni-utazni szép vidékekre, lehetetlen nem megszeretni! Hiszen úgy vágyok minden szép után. A férfinál az én szememben legfontosabb a becsület. Amit még megkívánok a jövendőbelimtől ha ugyan lesz /hogy egészséges legyen, ne legyen ijesztően csúnya' jó szive legyen, és sok pénze, és végül, hogy szeressen egy életen át. Azt, hogy szerelmes legyen nem kívánom, sőt örülnék ha tudna szerelem nélkül élni. De azt mondják hogy férfi nincs szerelem nélkül. Ki tudja mit hoz még a jövendő? ha maradna pénzem vennék sorsjegyet, hátha így elérném a gazdagságot, de az is csak olyanoknak kedvez akiknek amúgy is van.

„október 27 / v. "

A Guszti visszament a katonasághoz azt írta hogy jól érzi magát, most valamilyen irodai munkára osztották be. A Dódi itthon van. Összeveszett a Sanyival valamint a Szüleivel is. A butorát is hazahozatta, de megint csak nincs nyugta itthon se. Közbe folyton találkoznak a Sanyival és most már megint azt tervezik hogy kivesznek lakást és ismét együtt lesznek, pedig már ugy volt, hogy elválnak. Az ügyvédhez is elmentek, sőt a Sanyi azt mondta, hogy már a válópert is beadta. Az egyik nap nagyon el volt keseredve a Dódi ment az utcán és nem is látott, még a villamos is majd elütötte. Utána hazajött és leült itthon a diványra és keservesen sirt. Anyuka aztán kifaggadta, hogy mi baja van. Ő elpanaszolta hogy hogyan kibántak vele, úgy a Sanyi' mint a szülei. A Sanyi a végtelenségig goromba, az anyósékról nem is szólva. Mikor a Dódi a Bertanéniékhez ment, irt neki egy levelet és benne a következök voltak. Én nagyon jól érzem magam, remélem te is? Hizzál meg, mert itthon a

méregtől nem tudsz meghízni. És még sok ilyen kellemes, dolgott el lehet képzelni, hogy milyen jól érezte magát ezek után a Dódi. És még sok- nagyon sok ilyen kellemes órát szerzett a Dódinak, úgyhogy csak az első két vagy három nap volt boldog, míg elvoltak nász-

uton. Hiszen mióta a Sanyit ismeri azóta rengeteget sírt, pedig nem az a természet, aki könnyen elkeseredik. És mégse tud belőle ugy kiábrándulni, hogy ne kivánkozzék hozzá vissza. A Pallus néni multhéten nálunk volt. Olyan helyes egy néni. Ő inkább megfelelne anyósnak, mint a Sanyi-szülei. És talán a Béla elvenné a Dódit feleségül, ha a Sanyi nem állna utba. Hiszen az egy olyan gazember, amilyen nincs még egy. A Pallus néni is ugy vettem észre, hogy szeretné, ha az ő fia elvenné a Dódit, mert ő szereti a Dódit. Olyan buta ez a Dódi, még lehetne boldog. Egyszer már a szive után ment férhez, és rosszul járt, másodszor már hallgathatna az eszére, hátha nagyobb szerencséje lenne? ! Én egy olyan rossz osztály kerültem, hogy már nem birtam tovább elkértem magamat onnan, mert este 10-ig kellett volna bent maradni igaz, hogy én csak ½ 8-ig maradtam bent, de az is elég volt arra, hogy végkép elkeseredjek. De hál' Istennek egy hónap után elhelyeztek. Itt a mostani helyen félötkor hazajöhetek. Olyan nehezen véglegesítenek, apuka most irt be a véglegesítés miatt, már három hónapja vagyok itt, és úgy nagyon kevés a fizetés. Az Évit felvették a postatakarékpénztárhoz. Hát hiába akinek szerencséje van, annak minden sikerül. Az Évi is tanulta a gyorsírást egy hónapig átjárt multhét szombatján apuka azt mondta, hogy én és az Évi hétfőn menjünk fel a postatakarékhoz mert lesznek felvételek. Én nem mehettem, mert direkt szóltak nálunk, hogy hétfőn elhelyeznek. Az Évi elment megírta az első kérvényt és mindjárt fel is vették 87. P-vel. Én meg már vagy száz kérvényt írtam és seholsem tudtam kifogni egy olyan helyet, ahol egész nap ne kellett volna bent lennem a hivatalban. Az emberből tényleg szinte kihal' minden jó nemes érzés, semmire se ér rá minden idejét és erejét csak a hivatalnak kell áldoznia. Mint egy forrongó lázadás tör elő belőlem, valami más jobb után való vágyakozás, csak azért élünk, hogy dolgozzunk? Hiszen engem a túlórák ugy elkeserítenek, hogy élni sincs kedvem. Már inkább nem élnék, mint tulórázzak. Elmulik az ember egész fiatalsága anélkül, hogy élt volna, bezárva egy helyen reggeltől estig dolgozva egy rácsnélküli börtönbe. Élni szeretnék! Minden jó és szép után olyan kimondhatatlan vágyat érzek.

Kotaszek Hedvig: Rózsabimbó

„november 30 / v. ”
Október 27-én lejárt a meghosszabbításom a „Futuránál. Tovább aztán már nem hosszabbították meg, annál is inkább, minthogy Apukának szóltam hogy írjon be, hogy most már két hónapig voltam próbaidőn, egy hónapig határozott idővel, most már itt az ideje, hogy véglegesítsenek. Közvetlenül előtte való héten kértük az elhelyezésem egy másik osztályra. Ugylátszik megsokalták ezt a sok kérést, hát jobbnak látták, ha elmegyek. Ez történt okt. 28-án. November 17-ike óta, pedig Hál’ Istennek a Közellátási Minisztériumben vagyok. Kb. 130-P a fizetésem, sőt a tanácsos aki fölvett, már azt is mondta, hogy januárba majd többet kapok, és az inspekciót is, majd külön megfizetik. Nagyon jól érzem itt magam, bárcsak itt maradnék. Hetenként kétszer vagyok inspekciós, egyébként reggel 9-2-ig vagyok. Tulajdonképen a Sárika által kerültem be. Egy leány, aki nála tanult írt, hogy vennének fel tisztviselőnőket ide, küldjön a Sárika lányokat. Nekem is szólt a Sárika, hogy menjek el. Mindjárt föl is vettek. Nagyon meg vagyok elégedve helyzetemmel, csak igy maradna. Szinte nem tudtam elhinni, hogy én már 2-órakor szabad legyek. Az a leány aki a Sárikának írt nagyon kedves okos leány, csak talán ő sem tehet róla rémesen oda van a férfiakért. És nekem elmeséli, hogy miket beszélnek egymásközt. Engem ez egyáltalában nem érdekel. Tegnap is valami olyasmit mondott, hogy szinte hányinger környékezett, hogy hogyan nyilatkozik az az illető férfi a nőkről. De nem mondhatom neki, hogy engem ez nem érdekel, sőt utálom még hallani is az ilyen dolgokat-egyrészt udvariasságból, másrészt, mert tulajdonképen annyi hálával neki is tartozom, amiért értesített, hogy itt vannak felvételek. Csaknem rossz leánynak lehet mondani, ha férfiakról van szó. A legnagyobb ujság, hogy a Dódiék megint kibékültek, és ujra összeköltöztek. Ennek már majdnem három hete. A papnál voltak mind a ketten / Dódi-Sanyi / és azóta ismét jó egyetértésben vannak: Ugyan a pap azt mondta, hogy neki ez nehéz eset, hogy őket kibékítse, mert hogy a Dódi is benne van. Már az áttérésnél észrevette Anyuka, hogy a papnak nagyon tetszik a Dódi. Egyik nap mikor ott volt, azt mondta neki, hogy adjon egy

testvéri csókot neki. A Dódi adott és erre a pap homlokon csókolta. A Dódi minden férfinak tetszik, igazán bolond ez a Sanyi nem tudja értékelni, megbecsülni őt. Hisz csupa báj, kedvesség. Hiába akár milyen jó is lesz a Sanyi, azért ő hozzá mégis csak más lett volna való, más-valakit érdemelt volna. Még dolgozni is kell a Sanyi mellett, ki tudja meddig. Ha elvette volna a Béla biztos sokkal jobb dolga lenne. Az legalább megtudta volna őt becsülni, értékelni. Én nem tudom mi van velem egy idő óta, de olyan sokat gondolok a Bélára. Ahogy ő beszélt, és ha ugyis érez, mint ahogy beszél ő egy eszményi férj lenne. Szinte jól esik rá gondolni, hogy a mai fejtetőn táncoló világban is akad még ilyen jó érzésű ember. Nem tudom elfelejteni, ahogy ő nézett a Dódira, és ahogy ő beszélt vele. Csupa jóság sugárzott belőle. Oh ha én megérhetném hogy én reám valaki ugy nézzen, úgy beszéljen mint ő. Most, hogy itthon volt a Dódi mindennap beszéltem neki a Béláról, hogy az milyen jó fiú, felidéztem neki hogy miket mondott, mennyire tetszik neki. De ő csak nevetett rajta és azt mondta, hogy ne hidjem, hogy mindaz ugyis van, ahogyan mondta, vagy gondolta. Többek között azt is mondta-mikor már ugy volt, hogy megint összeköltöznek- hogy eljön Karácsonykor már csak azért is, hogy megnézze, hogyan néz ki a Béla, kiről olyan dicshimnuszokat zengtem. Hát az embernek megáll az esze. Hát látta őt már kétszer, ránézett és még sem látta, annyira szerelmes volt tán, hogy csak a Sanyi volt előtte’ hogy mikor a Bélára nézett a Sanyit látta? Hasonlóképen volt azonba a Béla is. Hiába akartam, hogy vegyen észre engem is, ő is mikor rám nézett, csak a Dódit látta maga előtt. Én pedig bár hogy akartam az érdeklődést magamra vonni’ nem sikerült, hiába akartam vele beszélni-nem

tudtam. Pedig én azt hiszem jobban tudnám megbecsülni értékelni, ha ugy tekintene engem mint ahogyan a Dódit. Tulajdonképen butaság ez,

hogy én ilyeneket gondolok, hisz ő tán már azt is elfelejtette, hogy én egyáltalába létezek-e? De nem tehetek róla mégis én olyan szivesen gondolok rá. Milyen eszményien tud gondolkodni, szinte, ha én magam nem láttam és hallottam volna beszélni, nem is tudnám elképzelni, hogy a „Marlitt könyvekben" szereplő férfiakon kívül létezik még a valóságban is egy élő megtestesülése ezek egyikének. - A Dódi nem tudta kellőképen megbecsülni, azaz nem birta észrevenni őt. Ahhoz pedig, hogy őt eszköznek használja-mint ahogyan mondtam is neki-nem érdemli meg, hogy a Béla által féltékennyé tegye a Sanyit, hogy az ő szivét még jobban elszomorítsa, csakhogy a Sanyit féltékennyé tegye. Mindez azt mutatja hogy nem bízik abban, hogy a Sanyi eléggé szereti. Most legújabban gyereket akarnak' pedig tele vannak adóssággal. Egyébként a lakásuk azt mondják a Lajos b.-ék, Mancikáék, hogy nagyon szép és kényelmes-na meg akik látták mert közülünk még senki sem volt náluk: t. i. , a Sanyit egyikünk sem akarja látni. Budán a Németvölgyi-u laknak egy szoba teljes komfortos lakásban /másfél emeleten/ . A Sanyi is most jelenleg haragban van a szüleivel, mert a ruháján kívül semmit sem adnak oda neki. Még azt sem adták oda, amit ők a rokonoktól kaptak nászajándéképen, se pedig amit a Sanyi vett magának, képeket-szekrényt, sakk asztalt stb. Valóban, nagyon gonoszak lehetnek, most már legalább a Sanyi is láthatja. Az Erzsikének /Hermin néni leányának/ most volt 23-án az esküvője. Gyönyörű szép magyaros ruhában esküdött. A férjét én ismerem a Futuránál volt „Hombon" pénztáros. Azt hiszem nagyon egymásra találtak. A Hermin néni csak úgy sugárzott a boldogságtól, hogy szinte az ember akarat-lanul is vele együtt örült. Azám mára igérte jövetelét a Dódinak egyik visszamaradt udvarlója. /Az az idősebb tanár, aki ír is fest is/ nevet nem akarok említeni. Azt írta, hogy a kis Rózsikának kézcsókját küldi, nyilván még azt sem tudja, hogy férhez ment. Tán jobb is lett volna, ha még mindig leány lenne: legalább egy kicsit még élhetne, szórakozhatna, amit mind-máig nem tett. Igaz hogy mind ezt én sem csinálom, az én szórakozásom: a könyv és a mozi, na meg amiért sokan kinevetnek nagyon szeretek elmerengeni, elábrándozni.

Kotaszek Hedvig: Szakállas

„ December 8. / h. ‘
Mikulás estet a „Kárpát Egyesületben” töltöttük, a Sárikával együtt. Én és az Évi voltunk jelen, t. i. a Sárika meghívta őt is. Nagyon jól éreztük magunkat. Ez volt az első eset, hogy nyilvános helyen táncoltunk. De már a vége felé egész jól bele jöttünk. Nagyon sok férfi volt jelen, lányok alig voltak. ½ 9-től egyig táncoltunk. Tánc után kezet csókóltak /ezt olyan finomnak és szépnek találtam, bár kissé csodálkoztam ezen a szokáson. Ez is hozzátartozna a tánchoz? Mikor egy táncnak vége volt, karonfogtak és ugy vezettek a székhez. Olyan nagyon jól éreztük magunkat, az Évivel még most is erről beszéltünk. Úgy drukkoltunk, hogy majd nem tudunk táncolni, de hál’ Istennek, egész jól ment. Miféle jó, boldog érzés táncolni, zene mellett, erről mindaddig nem is tudtam. Szinte még most is a hatása alatt vagyok. Olyan tökéletesen boldognak éreztem magam. Szinte mindennap kivánnám a táncot, hisz olyan jó táncólni. Többek között azt mondta az egyik férfi, hogy finoman táncolok. Nem tudom, hogy mit ért ezalatt, minden percbe attól féltem, hogy rá találok véletlenül taposni a lábára. Az utolsó villamossal jöttünk haza. Irtó gyorsan elrepült az a pár óra. Minél több férfit ismerek, annál jobban látom a különbséget az én ideálom és azok között. Hisz az élet nagyon szép és jó is tud lenni, csak meg kell ismerkedni a szebbik jobbik felével is. –A Pallus néni megigérte, hogy e héten eljön hozzánk. Nagyon örülnék, ha jóba lennének Anyúkáék, egy olyan helyes néni, amilyen kevés van. A Gizikétől nagyszerű könyveket kaptunk, már alig várom, hogy elolvashassam.

„ 1942 „

„ 1942. január 18 / v. „
Ismét elérkezett egy újév. A Sárika elhivott engem meg az Évit szilveszterezni. Ugy volt, hogy majd elmegyünk valahova. A karácsonyi ünnepekbe találkoztam a Bélával. Mikor beléptem a P. néniékhez ő ott ült az asztalnál és az első látásra azt a benyomást keltette, hogy olyan jó meglett' vidéki bácsi arca van. Szinte azt hittem, hogy a szemem káprázik, hisz ez egy egész bácsinak néz ki, és még ráadásul olyan falusias kinézésű és kisebb mint én. Én nem tudom, hogy mikor először láttam egész más benyomást gyakorolt rám. Úgy élt az emlékezetemben, mint egy kivülről is csupa finomságot sugárzó valaki. Szóval egész másnak láttam. Vagy talán annyira megváltozott volna? Mondtam is Sárikának, hogy nagyon megváltozott. Szóval ő aztán később bejött Sárikához és beszélgettünk. De már annyira nem tetszett. A Sárika azt mondta, hogy ha ugysem megy szinházba hát jöjjön el hozzá, vagy elmegyünk majd együtt szilveszterezni. Ő benne volt, hogy majd velünk együtt fog mulatni. Közbe / sőt / -még aznap délután, hogy én ott voltam, Sárika átjött hozzánk, és azt mondta, hogy a Béla mondta a mamájának, hogy én még szebb vagyok mint a Rózsika, mire a Pallus n. azt felelte: igen ő szebb, de a Rózsika fesebb: ő pedig azt mondta, hogy nem ő /már mint én/ még fesebb. Nincs értelme, hogy tagadjam, de ez rém boldoggá tett és nem tehettem róla, de már megint tetszett nekem a B. még pedig úgy, mint ameddig csak az emlékezetemben élt és nem láttam. Csodálatos, hogy mikor magam előtt láttam egész más szinben tünt fel. De feledve, hogy ő tulajdonképen nem is tetszik csak arra gondoltam, hogy ő rém jó, intelligens, lelkileg nagyon finom. Megtiltottam az Évinek, hogy csak ugy jöjjön el velem' ha egész idő alatt rá sem néz, és még csak hozzá se szól. Nagyban készülődtünk a szilveszteri mulatságra. Előtte való nap eljött a Dódi hozzánk és elmeséltük neki, hogy találkoz-

tam a B.-val és együtt fogunk majd szilveszterezni és elmegyünk majd Pestre mulatni. A Dódi szinte magán kívül volt, hogy ő nem bánja, ha a Sanyi nem is jön el' ő eljön velünk mulatni. És elment a Pallus nénihez. Terve volt: a Sanyival összevesz' a Sárikával kibékül, a B.-vel elmegy szórakozni. Közbe, hogy átment a P. -nénihez azt mondta, hogy üdvözli a B-át és ha nincs ellene ők is eljönnek velünk szórakozni. Közbe a P. -néni azt mondta a D-nak, hogy a Sárika engem és a B-át össze akar hozni. Mikor én ezt meghallottam első pillanatba valami hidegség futott keresztül rajtam, aztán pedig irtóra szégyelltem magam. Képzelem, hogy milyen beképzelt lehetett a Béla, mikor azt megtudta, hogy a Dódi is ott volt és el akar jönni velünk szórakozni. Gondolhatta magába, nem is tudtam, hogy ilyen hóditó teremtés vagyok, hogy azt se tudja kivel foglalkozzam. Pedig komolyan mondom, hogy nekem csak addig tetszett míg most újból nem láttam. Én pedig különben sem vagyok az a természet, aki valakit fogni akar, és akár férfi akár nő legyen az' nem is szoktam a tetszésemet kinyilvánitani. Különösen nem férfiakkal szemben, még ha akár milyen is lenne, nem pedig Ő vele szemben, aki egy teljesen hétköznapi szimpla jelenség. Ugyan, hogy teljesen őszinte legyek az egyetlen akinek beszéltem róla a S. -volt és neki mondtam, hogy nekem a B. -tetszik. De ugylátszik nem értelmezte helyesen' mert nem tudtam kellőképen megmagyarázni, hogy nekem a lelke, a gondolkodása az, ami benne úgy tetszik. Most már ezzel teljesen tisztában vagyok, mert ha csakugyan nem ez lett volna pusztán az: ami benne tetszett, akkor csak kellene sajnálni, hogy elveszitettem, pedig én abszolút semmi sajnálatot nem érzek iránta legfeljebb csak azt sajnálom, hogy csalódnom kellett az egyéniségében: nem olyan Ő' mint ahogy a beszéde után megítéltem, és ahogy elképzeltem, mi-

lyen fenkölt gondolkodású és milyen rendes érző szive van. Mert ezek olyan kincsek, amelyek csúnya embert is én előttem széppé tesznek. Olvastam az „ Esti dal" cimű könyvben, hogy volt egy lelkész aki rettenetesen csúnya valóságos torz kifejezésű arccal birt, de mikor felment a szószékre és elkezdett beszélni teljesen megváltozott, az a belső lelki élet, lelki jóság végígömlött az egész arcán és olyan kifejezést adott az arcának: hogy azt az embert, bár arca a régi maradt, de ez az arc annyira átvolt szellemülve a jóságtól, hogy csunyának már egyáltalában nem lehetett mondani. - Egyszóval az történt, hogy szilveszter este a B. elment valami szinházba, és csak ugy 3 óra felé / hajnalba / nézett be hozzánk. Én mikor megérkeztünk átmentem a P. -nénihez, hogy elhozzam a S. -tejét. Ott volt a Cs. K. Nagyon megörültünk egymásnak, és kérdeztem, hogy ő nem jönne át velünk szilveszterezni. Ő megigérte, hogy majd átjön egy órára, mert már 4 napja nem aludt. 11 óra tájba el is jött. Szegény rém rosszul néz ki, olyan sajnálatot ébresztett bennem. Nagyon megviselte a háború. Az első naptól egész szilveszterig kint volt az orosz fronton. Négyen voltunk nők és ezzel szemben 3 fiú volt. A Sárika nagyon különösen viselkedett' az egyik fiatal gyereket teljesen magának foglalta le és senkivel nem törödve egymást simogatták' fogdosták, a S. a lábát emelgette, szóval olyan kacérul viselkedett, hogy azt a fiút teljesen megbabonázta. Ott volt még a Bucinak az udvarlója, az pedig a B-val szórakozott, én a K-val, csak egyedül az Évinek nem volt senki. Mikor táncolni kezdtünk, az Évi nagy szomorúan ült a diványon és én akkor odasúgtam, hogy kérje fel a K. őt táncra. Igy ment az egész éjjel, hol velem, hol az Évivel táncolt a K. Egy alkalommal hogy leültem a diványra a K. is mellém ült és úgy félig fekvő helyzetbe hátradőlt, mondván, hogy döljek én is hátra. Mondtam neki hogy csak nem képzeli. Nyilván látta a Sárikától

és attól a fiútól, hogy ők is igy tettek, azért merte felemlíteni. Erre később, hogy eljöttünk gondoltam is. A K. -pedig biztos úgy gondolkodott, hogy ha a Sárikával jóba vagyok, és ő kacérkodik akkor én is olyan természetű lehetek. Szinte fel voltam úgy én mint az Évi, de még a B. -és völegénye is háborodva a Sárika viselkedésén. Én rögtön arra gondoltam, hogy sohatöbbé nem megyek el Sárikához pláne ha férfiak is vannak nála, hiszen azt mondják, hogy az embert a barátjáról lehet legjobban megismerni. Azóta még nem is voltam nála. Haragodt nem akarok, de viszont magamat sem szeretném kellemetlenségnek kitenni, miért szégyenkezzek én ő miatta mások előtt. - A K. ott maradt tovább is mint, ahogyan előre jelezte: utoljára keringőztünk, de szegény úgy ki volt fáradva, hogy mikor leültünk nem győzte a verejtéket törülni az arcáról. Nagyon kellemes beszélgetésbe voltunk mikor 3 óra felé benyitott a B. Bár inkább ne jött volna. Odaült hozzánk és elkezdett beszélgetni a K. -val: hogy mint van beszéljen a háborúról stb. Azt kérdezte többek között: hogy mond, hány orosz lánynak a szivét tiportad össze? A K. pedig azt mondta, hogy azok mind olyan közönségesek-koszosak, hogy ő még csak le sem köpi azokat. És mesélt, hogy milyen kosz – van ott, hogy egy példát emlitsen: a szoba egyik sarkában van egy trágyadomb' egy öreg bácsi onnét huzott ki szalmaszálakat és azzal pipázott, a leányok fél meztelenül voltak, a szoba másik sarkában egy gyerek a saját pisijébe fürdött és holmi ilyen dolgokat, úgy hogy én azt sem tudtam zavaromban és szégyenemben merre nézzek. Míg aztán egy alkalmas pillanatban ott hagytam

őket. Igazán lehetett volna bennük annyi finomság, hogy legalább előttem nem beszéltek volna ilyeneket. A B. -ból végkép ki voltam ábrándulva: elöször azért, hogy megigéri, hogy velünk jön szórakozni aztán pedig máshova megy, másodszor, hogy nincs benne annyi finomság sem, hogy olyan közönséges dolgokat kérdez az én jelenlétemben. Tehát ami tetszett benne a gondolkodása és a lelke, az egészen más volt, mint, amilyennek hittem, igy

igazán nem maradt semmisem ami benne tetszhetne. Kérdezte, hogy a Dódiék, hol szilveszterezneknek? én mondtam, hogy nálunk otthon, és még azt kérdezte, hogy ugye a Sárikával haragba vannak? De legszivesebben ha nem keltette volna a neveletlenség látszatát még csak egy szót sem szóltam volna vele. Úgy négy óra felé mindnyájan elbúcsúztunk, a fiúk mind hazakisértek. Én meg az Évi pedig 2-órát aludtunk és reggel be kellett menni a hivatalba. A K. -ra nem haragszom, mert nagyon is jó modorú volt, de nem tehet róla ha a harc-téren ugy megváltozott. Mondta is, hogy nagyon kell vigyáznia magára, ha hölgyek társaságában van, mert már ugy megszokta azt a harctéri modort. Most már nem megy ki a frontra, itt Pesten van a katona irodában, és talán jövő karácsonyra már leszerel. Egyik nap a hivatalban inspekciós voltam. Az egyik bácsi adott valamit leírni és aztán bekelett ütni egy-két betű helyébe más betűt. Én beütögettem és érzem, hogy valaki áll mögöttem és azt hittem, hogy az, akinek dolgoztam, és még az ujjammal mutogatom és mondom: ide beütöttem ezt, oda stb. és érzem, hogy átölel: gyorsan hátrafordulok, hát azt hittem, hogy a B. úr az! Mért magának nem mindegy? Nem bizony /feleltem/ én csak bácsiknak engedem meg, hogy engem simogassanak. Hogyan mondta? Ugy, hogy én nem vagyok hozzászokva, hogy engem fiatalemberek ölelgessenek. Ja' tudja én egy kicsit

nehezen értek. És azzal elmentem. Azóta se kisérletezik többé. Van nálunk több idősebb bácsi, és én mint mindenkihez igyekszek kedves lenni. Az egyik öregbácsi, kb. 60 éves, legalább is kinéz annyinak, mindig mondta, hogy üljek le és beszélgessek vele. Egyik nap is kijött és valahogy szó került a lovakról és mondta, hogy ő tanított valakit lovagolni. Az Erzsike mondta, hogy ő, hogy szeretne lovagolni, én is mondtam, hogy én is nagyon szeretnék lovagolni tanulni. Kérdezte, hogy milyen ló tetszik nekünk? az Erzsike mondta, hogy neki a fekete, én pedig mondtam, hogy a fehér. Ő mondta, hogy majd megtanít bennünket lovagolni. És csupa hecből rámondtam: lesz lovam, akkor még csak a kastély hiányzik, tessék már akkor nekem egy grófot is szerezni. Ő mondta, hogy jó, milyen legyen? , mondtam hogy ne tul fiatal, ne legyen kicsapongó! ő rá mondta, hogy jó, és úgy látszik komolyan vette. És kérdezte szeretünk-e táncol, mondta, hogy ő is nagyon szeret. De hát ebből még semmi komolyabbra nem következtettünk. Annál is inkább, minthogy nem vettük komolyan amit mondtunk. Az Erzsike azt mondja: te Hédi vigyázz, mert én úgy vettem észre, hogy te tetszel neki. Ugyan Erzsike hát csak nem képzeled, hiszen a nagypapám lehetne- mondom én és szinte egészen meghökkentem, még az ilyen gondolattól is. Másnap odajön ez az ember és azt mondja nekem: hogy aludtam? Mondom köszönöm, mint máskor. Ott az én öreg kollégáim azt beszélik, hogy maga asszony. Én egész megütköztem ezen és hirtelen a kezemre néztem, hát nincs én nekem gyürüm: feleltem és mutattam a kezem. Ekkor elment és nekem csak később mikor magamhoz tértem jutott az eszembe, hogy tulajdonképen ez sértés, amit ki kellene kérni. Gondoltam az első pillanatba, mikor fölfogtam, hogy

odamegyek és kikérem magamnak, de aztán arra gondoltam, hogy csak nem fogok itt a hivatalba feltünést kelteni. Pár napig nem is beszéltünk, ha magakart állítani, mondtam, hogy nem érek rá sürgős dolgom van. Tegnap kijött az egyik férfinak diktálni' ahol mi vagyunk. Az Erzsike mondja, hogy nem tudna-e valaki kenyérjegyet adni nekik, mert ő is meg az Irénke is jó étvágyú és kevés nekik a kenyér. Erre a G. úr odajön hozzám, és azt kérdezi hogy nincs szükségem nekem kenyérjegyre? Köszönöm szépen, kapunk mi még jegy nélkül is' mondtam. Később, hogy elmegyek ott mellette azt mondja nekem, hogy ez a szoknya a cipzárral, hogy müködik, lefelé kell húzni, mutassam meg. Hát csak nem tetszik képzelni mondtam, és azzal megyek a helyemre, közbe odanéztem, hogy tulaldonképen mit gondol ez

rólam' és rám nézett és hangosan nevetett, mire én komolyan odanéztem és elfordultam. Kis idő mulva odajön és valósággal súgva mondja: holnap bejönne a moziba: tessék? kérdezem jó párszor, hogy ide bejövök-e holnap? még ha 100 P. -őt fizetnek se mondom felháborodva. -Én úgy értettem, hogy azt kérdezi, hogy a hivatalba bejövök-e holnap: vasárnap. Ezt mindjárt sejtettem mondta. Most nem tudom mit gondol, én a hivatalra értettem pedig ő a mozit kérdezte. Aztán megint odajön később, hogy ismerek-e ilyen x y nevezetű grófot, és ezt sem értettem, hogy mit kérdez, jó párszor elkérdeztem: hát én nem vagyok hozzászokva az ilyen sugdósó beszédhez és hiába nem értettem, csak akkor mikor már rendes hangon mondta. Kit hogy ismerek-e? kérdeztem: hogy hívják-de nem értem' mondogattam egész addig míg rendes hangon meg nem ismételte. Nem ismerem' mondtam. Pedig nagyon csinos: felelte.

Nálam az egyáltalában nem fontos': hát mi a fontos kérdezi? Csak az, hogy jó legyen' feleltem. Most már látom én is, hogy az Erzsikének milyen igaza volt. Van nálunk még egy bácsi az is úgy vettem észre, hogy nagyon kedves hozzám. De az az egy szerencse, hogy a feleségét és egy 14 esztendős leányát nagyon szereti, mutatta is róluk a fényképet és úgy gondolom, hogy ő tőle talán még sem kell oly értelemben félni' mint a G. úrtól, /hisz olyan öregnek néz ki, hogy a nagypapám se lehetne idősebb!/ És én mindig olyan tisztelettel beszéltem úgy vele, mint a vele hasonló koruakkal. /De most ezek után igazán nem tudom, hogyan adjam meg a kellő tiszteletet? Mert úgy leszidni, mint valami fiatal taknyos fiút még sem lehet, én mindig is tiszteltem a kort benne. De ezek után minden tiszteletet ki-öl belőlem, nem is tudom, hogy tán az a baj, hogy kedves igyekszek lenni mindenkihez, de hát hivatalban ez elengedhetetlen. Szóval, hogy vissza térjek arra a másik bácsira, csak az nem tetszik nekem, hogy folyton simogat és olyan nagyon mézes-mázos hangon beszél hozzám. Ez az édes kislány, ez az aranyos baba, milyen jó puha kis kezecskéje van, ezt a drága kisleányt én nem engedem bántani és még hasonlókat mond. Szinte már mindenkitől félek a fent leírtak után.

Ujév körül átmentünk a Tőzsdére" az Értékcíkk-kezelőséggel kapcsolatos munkát végeztük. Reggeltől este 10-ig bent kellett volna maradni. Ujév napján is egésznap dolgoztunk. Én az egyik úr mellé kerültem. És mondtam, hogy reggelig szórakoztunk és alig tudok magamhoz térni: nagyon helyesen viselkedett szép lassú tempóba diktált nekem. Abba a szobában még csak férfiak voltak rajtam kívül. Odajött mindegyik az asztalhoz, ahol ültem, kipakolták amit hoztak, mondván, hogy egy pikniket rendezünk és sorra kináltak. Szóval egy kicsit beszélgettünk és összebarátkoztunk, mert én azelőtt még nem is beszélgettem velük. Dél felé odajön az a férfi aki tulajdonképpen ezt a munkát vezette, de én nem tudtam, hogy a főnököm és elhív, hogy nekem valami más munkát ád. És valami számolos munkát akart adni, amit még külön bekellett volna tanítani. Jaj Istenem' hát pont nekem kell ezt csinálni? Ki mondta' hogy én csináljam? Hát magát választottuk ki, mondta ő. Hát ne tessék haragudni de az én eszem ma nem fog' reggelig föntvoltam én ezt nem csinálom. Erre aztán már elengedett! 2-óra felé odajön hozzám hogy én nagyon ismerős vagyok neki, nem vagyok Emarikánus kérdezte. ? Nem nyugodott míg valami munkát nem talált ki számomra. Délután odajön mondván: hoztam magának egy jó munkát. Tényleg nagyon egyszerű volt, csak a hivat-

kozási számot kellett mindenhova ráírni. Hát ez jó lesz mondtam. Közbe estefelé már álmosnak éreztem magam és mondom ott a Kollégáimnak, hát én nem bánom, de én

hazamegyek a 6-órás vonattal. Rögtön fel is öltöztem és a legnagyobb lelkinyugalommal nem nézve se jobbra se balra, felöltözve végig vonulok a termen, ahol a legtöbben dolgoztak és aztán ki a vonathoz. Másnap kérdezem a kollégákat, szólt valaki hogy én haza mentem? Nem szólt senki és nem is keresték' feleltek. Éppen ott beszélgetek nagyban a kollégákkal mikor félrehív az /a nem ismert tegnapi fönök./ Tegnap keresték ám magát mondja ő. Irtó meglepődtem, mert hiszen nagy óvatosan mindenkit megkérdeztem, hogy keresett-e valaki? De ki keresett, hát csak keresték. De ki, talán K. dr. úr /t. i. a csoport, vezetőnk is ott volt./ igen felelte ő örülve, hogy van valaki akire rámondhatja. De az engem abszólut nem izgatott, különösen, hogy megkérdeztem ki ez az ember és árthat-e nekem. Ők mondták, hogy a mostani fönök, de nem sokat árthat, annál is inkább' mert úgy vették észre, hogy én tetszem neki. Különben, hogy leírjam: egy sovány eléggé nem tisztességes kinézésű' nős ember. Az egész napot igyekeztünk kellemessé tenni, különösen én meg az Irénke ő is tetszett t. i. neki. Délután áthurcolkodtunk egy másik terembe egynéhányan. Én meg a kabátot, kalapot szóval mindent áthoztam, és mondom a kollégáknak, hogy én ma

sem maradok tovább 6-óránál csak a fönökömmel ne találkozzak pont az ajtóba kifelé menet. Közbe néha átjött a fönökünk telefonálni, de ennek leple alatt ellenőrizni, hogy dolgozunk-e? Én amint ott ülök az ablak mellett és a munkám fölött merengek észreveszem, hogy van az ablakban egy üveg tej. Már pedig ha én szomjas vagyok jobb italt elképzelni se tudok, mint a finom hideg tejet. Ki is fejeztem a velem szemben ülő úrnak, hogy de meginnám azt a tejet. Kis idő mulva odajön, hogy elkérte a tejet az egyik leánytól, aki a tőzsdén dolgozott egy puszit adott neki és megkapta jutalmul a tejet. Én pedig egy kicsit csodálkoztam ezen, de aztán örömmel mentem ujságolni a lányoknak hogy akarnak-e tejet inni, mert, hogy nekem egy egész üveggel sok. Irtó élvezettel megittam egy pohár friss tejet, miközben a fönököm bejött de ez egyáltalába nem zavart, annál jobban élveztem, hisz azért csak nem szólhat senki, hogy én tejet iszom, mert megszomjaztam. De hogy tulsók időt ne töltsünk bent a tejívással, mondtam a leányoknak, hogy ti meg majd megisszátok a folyóson, persze én is velük tartottam, mert mi tagadás én azért értem a módját, hogyan lehet kellemesen eltölteni a hivatalos időket. Nagyba isszuk és nevetgélünk, közbe kijön a fönök és merően rám néz' majd a többiekre de nem szól semmit. Csak később szólt az egyik lánynak az Erzsikének, akivel nem rokonszenvezet: , úgy vettem észre kisasszony nagyon

szeret szórakozni. Úgy ½ 6-felé a mögöttem ülö férfinak mondom, megkérném, hogy adja át a fönökünknek a ceruzát mert én igyekszem előbb elmenni és így a ceruzát én nem adhatom át- és ha esetleg kérdezné mikor mentem el, azt kell mondani: ebben a pillanatban. Már 6-óra felé járt az idő végre nagy nehezen mindenütt egyezett már az összeg mikor egyszerre oldalt pillantok. Hát Uram Isten' a fönökünk ott ül mellettem. Kedves kisasszony most legyen szives hagyja abba és majd gépen megcsináljuk a napijelentést. Erre irtóelkeseredtem. Mi az talán nem tud jól gépelni? : nem baj, majd lassan diktálom. Nem is ott van a baj, 6 27 kor indul a vonatom' feleltem. Hát akkor / előveszi az óráját / menjen szépen haza, majd holnap megcsináljuk, de vigyázzon nehogy a többi kollégák meglássák, hogy maga már megy haza, csak vegye a vállára a kabátját mint ha csak a folyosóra menne. Én pedig megköszönve és átadva neki a ceruzát készülödtem. Mikor kiment azt mondja a mögöttem ülő férfi: na Hédike ugye már nincs rá szükség, hogy én adjam át a ceruzát. Én pedig mondom a kollégáknak, tudják hogy én egyáltalában nem zseniroznám magam maguk előtt csak a fönöküktöl drukkoltam, hogy meglát, hát majd nyugodtan felöltözöm maguk előtt. Másnap szombat lévén ugy volt, hogy csak délig leszünk, de mivel sok volt a munka még délután, sőt vasárnap is be kellett volna jönni. Ennek már a fele' se tréfa gondoltam' és odamegyek

a fönökömhöz: tessék mondani még, hétfőn is tart a munka? Nem' hétfőn már mindenki a rendes hivatalába megy. Több se kellett nekem, csak azt akartam tudni, hogy hétfőn hová kell jönni, mert, hogy még délután, sőt még vasárnap is bejöjjek azt már igazán nem akartam. Hétfőn már mindenki a hivatalba volt, átjött a fönökünk. Azt mondja: Hédike mi volt tegnap? Én elértettem mire céloz, ezért csodálkozva mondtam: tegnap, ? tegnap vasárnap volt. Hát csak nem sejthettem, hogy még vasárnap is be kell jönni? feleltem. -De már ugy elfáradt a kezem, hogy már alig birok írni még csak nagyjából említek meg egyet-mást. Tegnap a Boriskával voltam a moziban, utközben elbeszélgettem a Boriskával, hogy milyenek nálunk a frfiak. Ő azt mondja, hogy ez mind azért van, mert szép vagyok. Nem azért, hogy bókoljon, de ahogy benyitott hozzánk abban a teremben ahol vagyunk, mindjárt látta, hogy én vagyok a legszebb. Nekem szépek a vonásaim és a szemeim és azonkivül van rajtam valami olyan édes-naivság. Mind ezt nagyon jól esett hallanom, /bár egyáltalában nem vagyok beképzelt. / Én se akartam adós maradni is mindjárt elétártam, hogy ő is nagyon tetszik mindenkinek: hogy mondták, hogy nekem milyen szép barátnőim vannak! Mire megjegyezte az egyik férfi, hogy a szép a szépet vonzza. A másik azt mondta,

hogy ez latinul sokkal szebb: az az értelme: hasonló a hasonlót keresi. Mostanában készült egy szép kockás ruhám. Azt mondják hogy nagyon szép és nagyon jól áll, a hivatalban se álta meg senki, szó nélkül, mindenki megdicsért. Van még egy nagyon édes piros matyóhimzéses blúzom, azt mondják az is nagyon jól áll. Abba voltam szilvesztерezni. Most kaptam a Klárikától egy csuda jónak igérkezö könyvet. "Magdolna: Harsányitól" Már 11 óra óta írok /d. e./ de most már sietek befejezni, hogy tudjam azt az említett jó könyvet olvasni. Hiszen már 4 óra is elmult.
„február 2 / h. "
Mult hét egyik napján beszélgettem az egyik elvált asszonnyal /Rózsikával/ . Többek között mondom, hogy anyuka milyen szép volt, mikor annyi idős volt mint mi. Ő erre azt feleli: tudod te, hogy te milyen szép vagy? Én erre legyintettem' - á ugyan- és ezzel tovább beszélgettünk volna, de nekem szöget ütött a fejembe az' hogy én szép vagyok. Visszatértem rá és megkérdeztem, hogy ki mondja? Mindenki: ez a megállapítás úgy a férfiak, mint a leányok részéről, hogy te vagy itt a legszebb. Én pedig nagyon boldog voltam, bár nem is mertem elhinni, hogy ez igaz legyen. Tudom, hogy olyan nagyon csúnya nem vagyok, de hogy én olyan szép lennék ezt már nem bírom elhinni. Tulajdonképen én nem vagyok tisztába magammal: Szép vagyok? Nem tudom. Még ha mondják is némelykor nem tudom elhinni. Mindig ugy gondolom, hogy ez csak olyan elfogult megjegyzés. Ez olyan örök kérdés, és titok. Valóba szép lennék? Szeretnék egyszer ezzel végképen tisztába lenni. Tegyük fel, hogy a szemem szép, mint hallottam a vonásaim is szépek-

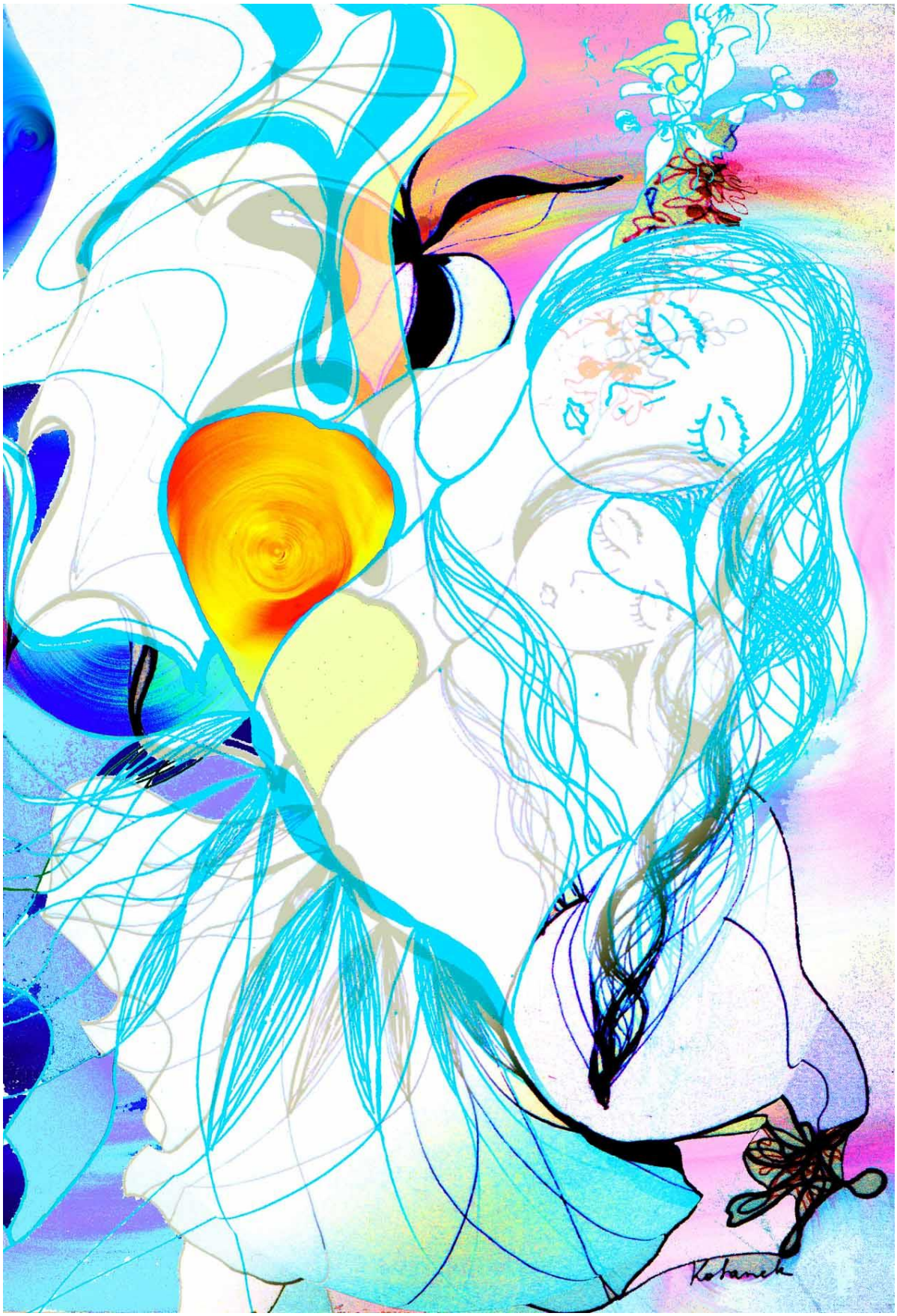

Kotaszek Hedvig: Hajnal

finomak, a számra is azt mondják, hogy szép, igazán nőies! A fülemről is már hallottam, hogy szépek. De vegyük tovább. A hajam közönséges barna. A fogaim nem szépek. Az orrom nagy, a nyakam hosszú- az alakom rossz, a lábaim vastagok, görbék és nagy a lábfejem. Már pedig nem tudom ezek után elképzelni, hogy szép legyek. - Az egyik leány elment tőlünk, máshova állásba. Egy másik felmondott és egy cukorgyárba megy, míg ismét egy másik készül felmondani. /Kevés a fizetés./ Szóval, hogy visszatérjek arra, akit legelsőnek említettem, azt mondta arra a fönökünk: hogy nem is bánja, hogy az elmegy, mert olyan rossz szaga volt, hogy nem lehetett mellette megállni, és hogy a többi urak is panaszkodtak e miatt. Mikor nekem ezt az egyik leány súgva elmondta /mert ő előtte mondta a fönökünk/ egész meg voltam rendülve. Miféle egy közönséges alak, hogy ilyesmit még el is mond. Hát semmi szégyenérzet nincs benne, hogy lehet valaki ennyire közönséges. Az ember nem is hinné, hogy ilyesmiket tárgyalnak a férfiak egymás között. -

A napokban Anyuka említette, hogy ő már még egy telet nem tölt már itt, Pestre megyünk lakni. Ettől ugy elfacsarodott a szivem, hogy nem is tudom azt a fájdalmat kifejezni. Hiszen annyira megszoktam itt nálunk mindent, minden fű, fa, virág annyira a szivemhez van nőve, mindenhez emlék köt. A hosszú folyosó, melyen vonult ki a Dódi az esküvöre, hol játszottunk fogócskát, hol fodbalóztam a Gusztival, honnét azt a szúros növényt szedtem, melyet ha egymásra illesztünk a legkülönbözön kosarakat lehet készíteni, hol tanultam sétálgatva jó párszor végig-mérve a folyósot egyik kaputól a másikig. Hol mikor beesteledik kimegyek sétálni és elnézegetem a lombokat fákat melyek ugy összeborulnak, hogy előbb szét kell választani, ha az ember tovább akar menni. Ha már annyira besötétedik, hogy az uccárol már nem lehet belátni jól kiugrálom kiszaladgálom magam. A folyosó udvarra néző felét egy zöld kapu választ-

Kotaszek Hedvig: Virágaim

ja el, félig áthajol rajta egy almafa dus koronája édes virágaival- mely teljes virágzásában hasonlit egy hatalmas mennyasszonyi koszoruhoz olyan vonzó olyan csábító- és ha az ember még a kapun is betekint, akkor már megdobban a szive és szinte azt hiszi, hogy mind ez a szin, mind ez az illat és virág nem is lehet valóság. Belépve a kapun az egész udvar elébünk tárul a kert közepén kétoldalt a lakással. Közvetlenül a kaputól balra félkör-alakban örökzöld bokrok sorakoznak, melyeken belül tarka virágágyak következnek. Majd ismét egy almafa következik, mely bár már a végsőt járja, de még azért minden tavasszal van rajta virág és ha nem több de egy 20-30 gyümölcsöt termel. Kár kivágni, mert lombjai nyáron még hűs árnyékot adnak, és némileg elfogják az éles hőséget a nyárikonyha felé. A fától odébb u. is. a nyárikonyha következik. Előtte hosszú asztal, kétoldalán még hosszab padokkal. Itt szoktunk ebédelni, ha szép idő van. Szabad időnkbe itt ezen az asztalon pinpongozunk. Bár erősen idetűz a nap, mégis kellemes itt, mivel egy vadon nőt ecetfa áll az asztal mellett, mely oly gyorsan nő, hogy már csaknem az egész asztalt árnyékba tartja széles lombjaival. A nyárikonyha után a háloszoba következik mely sokkal nagyobb méretű és messze kiugrik és ezáltal egy mélyebb beszögelést képez: itt van a padlás. Itt a padlás tetején szoktunk napfürdőket venni és még egy nagyon jó kilátó is nyilik innét: messzire el lehet innét látni. A mi udvarunkra betekintve pedig csodaszép képtárul elénk. Ha nagyon unatkozunk betekintünk a padlásra is, de itt poros a levegő és nagyon meleg ezért sokáig itt nem maradunk, legfeljebb csak addig míg ki nem sirtuk magunkat. Mert ha bánatunk van, -különösen pedig én- idejö-

vünk sirni, itt ugyanis senki sem lát. Egy hátránya van csak, hogy lehetőleg szomorkodni vagy sírni csak egyhelyben lehet, mert minden lépés lehallatszik az alattunk levő szobákba. Majd megkezdődik a rendes lakás, először az ebédlő, / azelőtt hálószoba / előtte kert, utána a hálószoba, előtte egy háromoldalról beépített helység mely esős időben igen alkalmas arra, hogy a szabadban lehessünk és mégse ázzunk. Nyáron pedig fürdő fülkének is be lehet rendezni amennyiben a nyitott részre valászfüggönyt teszünk, vagy lepedőt és mögötte kényelmesen lehet fürdeni. Majd még egy kiugros rész következik, itt van az előszoba. Odébb a kisszoba következik, mely télen félig konyhának van átalakítva, mert a nyárikonyha köves és így télen nem lehet használni, mert nagyon hideg. Nyáron ellenben nagyon édes kis szobának van átalakítva. E mellett van Apuka könyvtár szobája. Zsufolásig minden oldalról könyvekkel rakva, fel a plafonig. Előtte általában az összes szobák előtt csupa fa virág. Itt

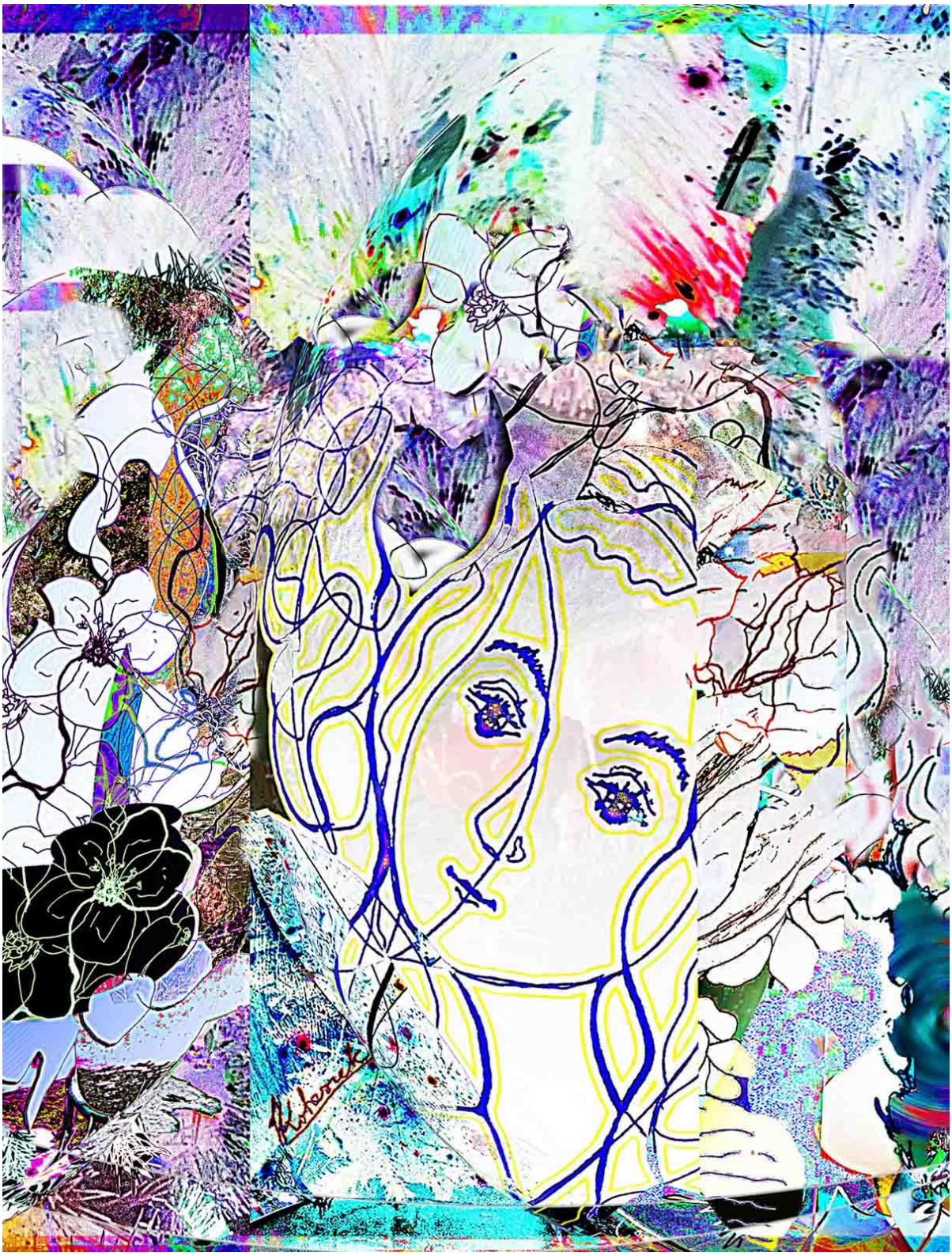

Kotaszek Hedvig: Elbűvölt-Enchanted

van egy pár akácfa, mely olyan jó hűsé teszi a lakást. Különösen szeretem elnézegetni, mikor össz felé úgy ritkulni kezd, vagy némelykor felülök a fa törzsére és jól elhelyezkedve olvasni kezdek. A kisszobával szembe a másik oldalon a Blajerniéék lakása következik. Elöször is egy padlás van itt. Ide is gyakran járok, vagy olvasni, vagy kisebb koromba sokat babázni jártam ide. Némelykor minden egyéb cselekedet nélkül ide jövök szétnézni, mert innét még szebb a kilátás mint a mi padlásunkról. Némelykor énekelek is, de csak halkan, mert t. i. nekem nincs jó hangom. Közbe a gondolataim messze elszállnak. Elképzelem, hogy hercegnő vagyok megyek le a lépcsőn' mely a kastély lépcsőjét helyettesíti / méltóságteljesen lépkedek, mintha mögöttem brokátselyem uszály huzódna. Ez megfelel annak a dalnak: A herceg asszony büszke mint a páva, még férfi meg nem csókolhatta őt. brokát-selyem uszályát hordta csendesen. / Tudniillik, mikor ezt éneklem akkor szoktam ezt úgy

Kotaszek Hedvig: Királylány-Princessz

képzeletbe eljátszani. Ez az egyik legkedvesebb dalom. Innét ugyanis senki nem láthat, mert a fák sűrű lombjai itt minden szem elől eltakarnak. Innét legfeljebb csak én látok ki. Majd a Bl. n.-ék lakása következik. / Elöször mikor megvettük ezt a házat, mi laktuk ezt a frontot, de az idők folyamán, hogy a házat is eladtuk, meg nagyobb lakásra is szükségünk volt átköltöztünk a másik oldalra, mely veleszembe van, miről előzőleg beszéltem. / Az előszoba előtt veranda' innét 2 lépcső vezet le és még egy darabig kövezetten nyulik előre. Itt kétoldalt egy-egy orgona-fa, mely ritka szép virágokat hoz. Majd keskeny út / kövezett / következik mely mintegy elválasztja a mi lakásunkat a Bl. n.-ék lakásától. Az előszoba után következik egy ebédlő majd háloszoba. A hálószóba előtt egy nagy szomorúfüzfa. Az ebédlő előtt van a kút e fölé borul a szomorú füz és így lehetővé válik, hogy még nyáron is, jéghideg vizet ihatunk. A lakás után a szaletli következik. Ez az igazi ábrándok helye. Sűrűn tele van futtatva vadszölövel mely még a bejáratot is eltakarja. Ez a szaletli padlás, legalább is az volt /mert most már csak itt-ott látszik egy-egy deszka, mely padlás voltára emlékeztett. Benne egy pad. Nyáron kellemes hűst adna még így is, de még hűsebb lesz azáltal, hogy úgy a szaletlit, mint a mellette és előtte való kertet' bokrot sűrűn felöntözöm. Majd ha, már tökéletesnek találom egy-egy jó könyvvel idehúzódok és itt olvasok. Míg kisebb voltam reggeltől késő délutánig míg csak egészen be nem sötétedett itt babáztam. 14-éves koromig babáztam, de aztán már folyton huztak, -hogy „ nem szégyellem magam' ilyen nagy leány stb. " míg végül tényleg kezdtem belátni, hogy talán

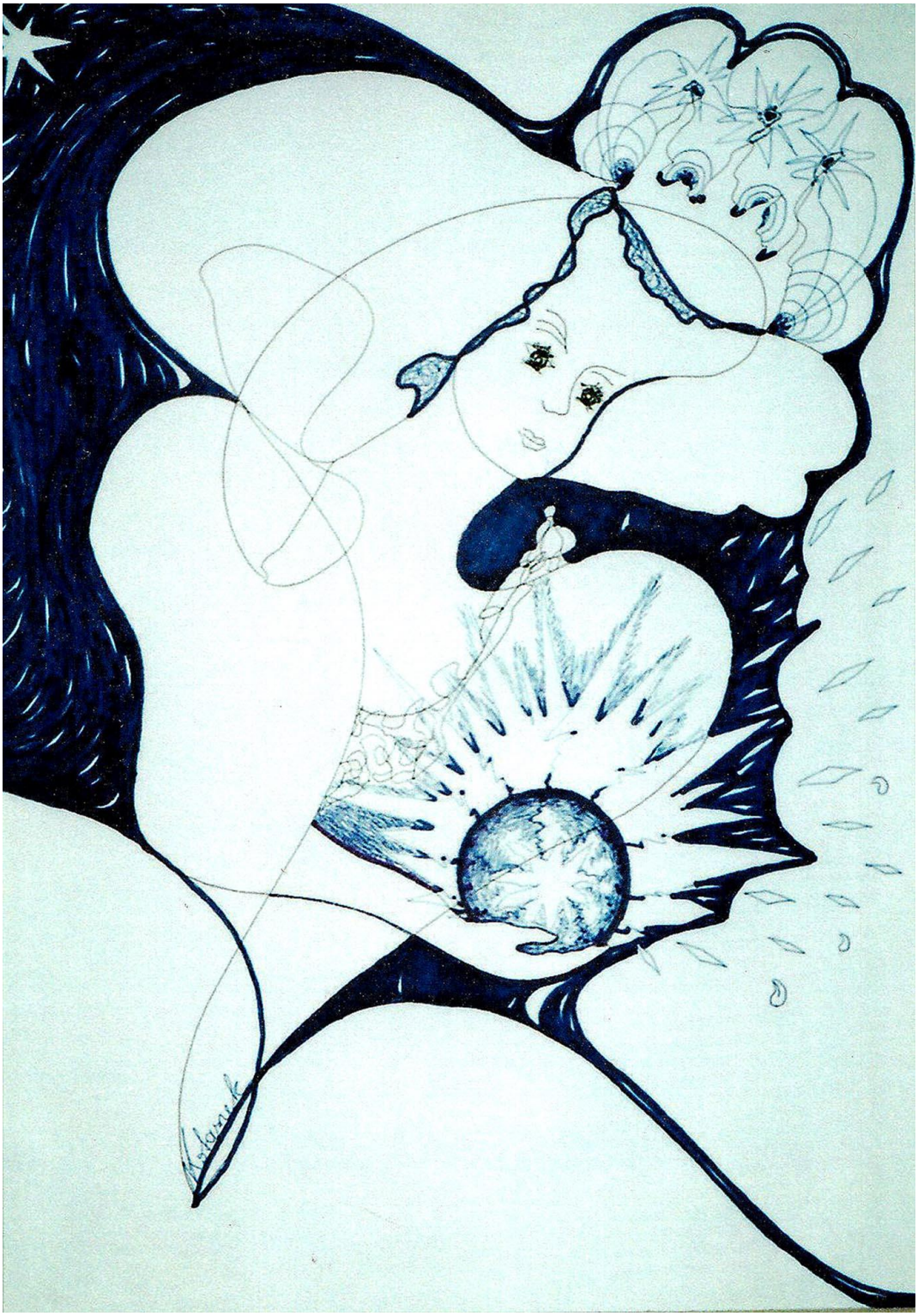

Kotaszek Hedvig: Kékgolyó

igazuk lehet, mert más lány ebben a korba már nem játszik babázni, abbahagytam, bár később is még szívesen játszottam volna, ha nem szégyeltem volna. A babát az összes cakk-pakkal a Jolinak adtam. De ő alig játszott vele. Általában egyik sem játszott annyit mint én. Úgy, hogy a babázás elmaradt, rátértem az olvasásra, melyet eleinte tulzásba is vittem, majd pedig lassan rátértem a napló irására. Most tehát, hol az utóbbiakra használom, hol pedig csak ülök benne, vagy végigfekszem a padon, nézegettem az eget, mert érdekes, hogy akármilyen sűrűn van is befuttatva a szaletli van egy kis szabad hely, honnét-különösen fekvő helyzetből- nagyon jól lehet látni a kék eget. Ilyenkor elgondolkozom, álmodozom. Körülöttem minden csendes és olyan szép, hogy a szivem megtelik ilyenkor hálával és tökéletesen boldognak érzem magam. Örülök, hogy élek, hogy mindezt láthatom és élvezhetem. Ha valamivel szebben vagyok felöltözve, csak illedelmesen leülök a padra és igy ábrándozok. Elképzelem, hogy mellettem ül valaki, akivel én most itt meghítten csendbe beszélgetek. Képzeletbe kinyujtom a karom a pad támláján, mintha ülne ott valaki. De hát miért is nem jön már az a valaki? Meddig kell még várnom, miért nincs most ítt, hogy tényleg megvalósulnának a gondolatok, és nem csak álmodni lehetne róla. Utóbbi időben szinte követelőleg lépett fel bennem nem egyszer ez a gondolat. De aztán hamar megnyugszom. Talán jobb így, talán szebb úgy, szabad vagyok, mint a madár mely körülöttem repdes és vidám dalt énekel, mintha csak azt mondaná: élni szép, élni jó. Majd felócsudok álmodozásomból, és

Kotaszek Hedvig: Pillangóhatás

mintegy megkönnyebbülve és hálát adva attól, hogy még szabad vagyok, még nem tartozom senkihez jól kifutom, kiszaladgálom magam és már nem kívánom miért is nincs már itt az a valaki. Tökéletesen boldognak érzem magam, és ugy gondolom, hogy férfi nélkül még szabadabb, vidámabb szebb az élet, jöhetek-mehetek, szaladgálhatok ugrálhatok kedvem szerint, senki nem korlátoz, senkivel nem kell komolyan beszélgetnem. Szinte ki nevethetem az egész udvarlást. Olyan jó megnyugtató érzés ez. Különösen mikor a Dódinak a Sanyi udvarolt: úgy tudtam élvezni a szaladgálást' ugrálást, amint ők nagy komolyan letelepedtek vagy valamelyik szobába, vagy sétáltak, vagy lefoglalták a szaletlit előlem: olyan élvezettel szaladgáltam ilyenkor, és mintha egy belső hang folyton azt mondta volna: te még szabad vagy, milyen jó neked, használd ki az alkalmat, és ez a belsőhang mind jobban lelkesitett és egyre elevenebb mozgásra' futásra ösztökélt. És szinte öröm ujjongva dalolt bennem, de jó is igy…, de jó hogy nekem még nincs „Sanyim". És ezt annál nagyobb élvezettel csináltam, mert arra gondoltam, hogy kitudja mit hoz a jövő? , használjuk ki az alkalmat amíg lehet. Mert ha én is olyan hamar férjhez mennék, mint a Dódi, akkor már nagyon kevés idő van hátra. És ujra futásnak eredtem, mintha csak egy utánam kinyújtott kar elöl futnék, olyan eszeveszetten. Általába sokkal jobban szeretem a lezser' könnyű ruhákat, amibe csinálha-

Kotaszek Hedvig: Mennybolt

tok amit akarok, amit megkívánok, ami eszembe jut, ami egyáltalába nem akadályoz, nem korlátoz pl. abba, hogy olykor ha kedvem van hozzá, ugráljak, szaladgálják, végig dőlve a szaletli padján ábrándozzak stb. míg ha felvagyok öltözve rendesen, magától értetödő, hogy a fűzőm, /ami ugyan csak csipőszoritó/ rajtam van, ami bizonyos megfontoltságra higgadtságra kényszerit mert pl. egy egy élénkebb mozdulatra ez azonnal figyelmeztett: hopp ne olyan nagy lendülettel és szinte visszaránt minden szabadabb tevékenységtől. De azért én egyáltalába nem bánom, hogy hordom, sőt, ha rajtam mulna, akár egész füzöt is hordanék /de anyuka azt mondta erre a gondolatomra, hogy ugyan minek? fönt egyáltalában nem vagy erős, csak csipőben/ : itthon ugysem viselek, hivatalban' meg ha esetleg elmegyek valahova csak akkor veszem fel, és ezeken a helyeken pedig szeretem, ha komolynak tartanak: különben is az én igazi lelki életemet az én tulajdon énemet nem szeretem mások előtt feltárni. Ezt a célt el is értem, mert mindenki nagyon is komolynak tart.

Egyszóval a leírtakkal, csak azt az érzést akarom kifejezni, ami elfogott engemet annak hallatára, hogy itthagyjuk ezt az édes helyet, ahová annyi emlék köt, itt ahol minden annyira a szivemhez nöt. El lehet azt képzelni, hogy mindezt egyszerre csak itt hagyom. Pestre megyünk lakni, és ha néha erre vinne utam, nekem teljesen idegen legyen minden, ez már többé nem tartozik hozzám ! ? Lehetetlen ezt elképzelni szeretnék felkiáltani igazságot követelve. Nem én

Kotaszek Hedvig: Szarkatánc

azt nem birnám ki, hogy Pestre menjünk lakni. Én ott meghalnék, úgy érzem, hisz még jó levegőt se lehet ott szívni. Inkább elmennék egy teljesen kietlen pusztára, mintsem Pestre. Hisz minden ami itt szép, tartás csupa lélek, ott sivár, léleknélküli, fekete. Hiszen még ilyenkor télen is olyan szép itt nálunk. Általában a tél is ott nagyon szép: ahol sok a fa, bokor. Nálunk pedig sok. És a hó: a fehérség, a tisztaság, az eszményiség szine maradandó: ha nem is állandó de legalább jó ideig megvan. Míg Pesten hiába esik a hó egy nap alatt eltünik és csak sivár feketeség, szürkeség marad. Hasonlatos ez az emberi lélekhez. Ugy gondolom, hogy vannak emberek, kiknek a lelkük fehér tiszta és sokáig igy is marad /ezekhez szeretnék én is tartozni/ és vannak emberek akik csak egy darabig jók tiszták, éppen csak annyi ideig, hogy a szemet egy pillanatra elkápráztassák, de mire az ember kinyitja a szemét, vagy jobban megnézi már csak sivár feketeséget látni, és az előbbi fehér csak érzéki csalódásnak tünik fel. Már el se tudja képzelni az ember, hogy, hiszen eset a hó, az előbb még minden ragyogott csillogott a fehérségtől, most pedig már ennek nyoma sincs. Most is nálunk még

minden fehér. Valahányszor frissen leesett fehér csillógó havat látok, mindig azt kivánom bár ilyen szeplötelen fehér / hófehér / lelkem lenne én nékem. Tőlem telhetőleg vigyázok is magamra amennyire csak lehet, hogy soha semmi szenny ne érjen De a körülmények sokszor nem engedik, hogy az ember olyan jó legyen' mint amilyen tudna lenni. És különösen nagyon vigyázok és fogok vigyázni arra: hogy kinek adom majd az első csókomat. Mert mint a kedvesnővérek is mondták" az első csókunk legyen szent, és nagyon vigyázzunk, hogy kinek adjuk azt". Bár egyelőre még eszemágába sincs ilyesmire gondolni. Szeretnék addig még jó sokat szaladgálni, ugrálni, mert ha már egyszer menyasszony leszek illenék megkomolyodni, már olyan mértékben, hogy minden ilyen futkosásnak ugrálásnak vége. Legalább is én még nem láttam ugrálos, vagy szaladgálos menyasszonyt. Nem azért, mintha a Dódi nagyon komoly lett volna, úgy viselkedett az első benyomásra, mint azelőtt, csak néha olyan szokatlan komolyság vett erőt rajta, nagyon érzékeny lett, és legszivesebben minden percét az egész napnak „Ővele" töltötte volna. Tegnap kint voltak ebédre a Dódiék nálunk. A Sanyi azt mondta: hogy neki mindene a Dódi, Ő imádja a feleségét. Némelykor ugyan vitatkoznak, és oda-odaszólnak egymásnak, de sokszor olyan butaságokon, hogy az ember abból csak azt látja, hogy még mindig nem elég komolyak, és mind a kettő nagyon érzékeny. De aztán ahogy összekoccanak ugy meg is békülnek.

Sokszor elgondolkodom a Dódi felöl, hogy van az, hogy ő nem érez olyan mélyen az otthona iránt? Ha jön hozzánk, végig látogatja az összes ismerősöket, ahelyett, hogy egy helyben maradna, és élvezné az otthont, hiszen most eleget nélkülözi. Jó hogy neki is van már otthona, de már csak maga az emlékezés is elég lenne arra, hogy az a hely ahol felnőtt, ahol életének eddig legnagyobb részét leélte, melyet ha viszontlát nem inditja meg a könnyekig. Én úgy érzem, hogy ha már nélkülözni is tudnám az otthonomat egy más később eljövendő otthonnal felcserélve nem tudnám megindulás, valami szivbe markóló érzés nélkül viszontlátni, vagy rágondolni. Este is mikor nyugóvóra térünk elgondolom… -kényelmesen végignyujtózva az ágyamon-. . milyen jó is itthon. Otthon… te legszebb, legédesebb, legmeghittebb szó.

Kotaszek Hedvig: Őrző

„február 8 / v. ”
Van nálunk bent a hivatalba egy fiú. Egy olyan 30-év körülinek gondolom, magas, fekete, sovány markáns arcú. Nem szép, csak nagyon helyes természete van. Már akkoriban, mikor idejöttem mondta az egyik kolléganőm hogy érdeklődik utánam. De én még semmi jelentőséget’ nem tulajdonítottam akkor’ , annál is inkább, mert azt sem tudtam, hogy melyik névnek ki a viselője. Ez a kolléganőm többször is szólt, hogy érdeklődik utánam és, hogy olyan szépen beszél rólam. De én még ekkor sem hederítettem rá. Délután mikor hazajöttem gondolkoztam kissé a dolgon. Azt észre

vettem, hogy szeret a közelemben lenni. Különösen, mióta a többiek elmentek és úgy mellettem most nem ül senki, különös előszeretettel ül mellém. De egyébként nem vettem volna észre, hogy tetszem neki „ /mint ahogy mondtam is a kolléganőmnek/ hiszen nem ugy viselkedik mint aki udvarolni akar, vagy mintha tetszenék neki. Azt mondja a C. hogy mért nem vagyok kedvesebb hozzá, mért nem beszélgetek egy kicsit vele? Beszélgessen ő velem, én nem vagyok az a természet, aki fogni akar valakit. De aztán másnap mégicsak megkérdeztem tőle: te mond, miket beszél nektek rólam? Hát például azt mondta: hogy olyan szép arcom van, hogy alabástromba kellene vésni, mint a báj és tisztaság mintaképe. ” Még a szivem is gyorsabban kezdett verni ekkora bók hallatára. Nem mondom, - nagyon jól esett. Azóta kedvesebb igyekszem lenni hozzá. Ez a C. különbe nem győzi eléggé dicsérni, milyen egy tisztalelkű, helyes fiú. Bennem némi részvétet kelt az, hogy teljesen árva. Mikor ezt mondta nagyon sajnáltam. Multkor hoz oda egy jelentést és kezdi magyarázni, hogyan írjam. Jó van értem, el van intézve feleltem. Hát mondja Hédike már a hangomat sem bírja, hát várjon, hadd magyarázzam el. Mikor ideadta a jelentést azt mondja: kedves Hedvig: rám néz, - ezt szabad mondani magának? Én nem szóltam rá semmit. Ja igaz, aki a „Magdolnát” olvassa- annak csak szabad ilyesmit mondani. Tudniillik ezt a könyvet ő is olvasta és sokat húz vele, multkoriban is például azt mondta: hogyan is volt a könyvben, ott a varrószobában. Hát csak nem képzeli, hogy elmondom, tudja azt maga nagyon jól, hiszen olvasta. /feleltem/ Ezt tudtam magáról, hogy nem fogja elmondani /vagy valami ilyesmit mondott. Szóval amint ott írom a jelentést, ő ott ült mellettem/ kérdezem mért van nagybetűvel írva, „Édesapja”? Mondja Hédike, magának van Édesapja? látja ezt mondtam multkor az Irénkének is, nekem nincs Édesapám: a Szülők csak megérdemelnek annyi tiszteletet, hogy a nevüket nagy betűvel írjuk. Arra is csak azóta lettem figyelmes, hogy szeret

a közelemben lenni, mióta a C. figyelmeztetett rá. /Nem veszem észre, hogy boldog, ha a közelembe lehet, mondta C./ A napokban is egyszer odaül mellém. /igaz, hogy átnézte, amit gépeltem, de viszont nem muszály azt mellettem ülve átnézni. Már jó darabja ül ott, mikor jön az egyik férfi és mondja, hogy el kellene menni vele együtt valahova és erre azt mondja: hogy ha ugyan egyáltalában tud eljönni az én csábító körömből. Én azt feleltem: nem én csábítottam, hanem a kályha melege /mert közvetlen mellettem van. / Erre ő azt felelte: hogy maga azt nem tudhatja, hogy maga milyen csábító? Én tisztába, vagyok magammal én nem szoktam férfiakat csábítani. De én nem vagyok magammal tisztába felelte Ő, a férfiak kiismerhetetlenek. Hát az igaz. /feleltem/ Tegnap aztán mindjárt reggel odaült mellém, én nem szóltam hozzá, csak hivatalos ügybe egyrészt, azért, mert nem akarom azt a látszatot kelteni, hogy én csábitanám magamhoz, másrészt pedig nem akarom a többi férfiak figyelmét magamra és ő rá felhivni. Igy ültünk csendben, ő egyszer sóhajtott: kérdezem van valami hiba /a jelentésbe, mert megint azt nézte/ : ő azt felelte: nem nincs semmi hiba benne, …csak úgy sóhajtottam. Nem sokára aztán megint jöttek oda és elhívták: de előbb megkérdezték,

hogy vagy talán valami dolga van? Nem nincs semmi, csak a jelentést javítom és igyekezett meggyőzően magyarázni, hogy csak azért van itt. Szegényt már egész megsajnáltam. Olyan kis-fiús modora van. Csak leül oda mellém csendbe, vagy a szemközti iróasztalhoz és csak ül ott csendbe, mint valami szófogadó gyerek, akinek megparancsolják, hogy ide leülsz és csendbe maradsz. Különben is az egész viselkedését rejtélyesnek találom. Soha nem mond egyetlenegy udvarló szót sem: még ha én véletlenül rá is nézek, mikor ő nézett, abban a pillanatba másfelé fordítja a tekintetét, hogy valahogy nehogy azt gondoljam, hogy engem nézett. A szeméről még annyit jegyzek meg, hogy szép

nagy barna szeme van, bár Isten bocsáss! , de annyira hasonlit egy kis kutya hüséges tekintetéhez. És nem tudom, hogy képzelődés-e, vagy mi volt, de multkor mikor a szemébe néztem és ő is az enyémbe, úgy éreztem, hogy különösen mély tekintetű a szeme és valahogy ugy tartotta szeme a szememet, hogy alig bírtam elvenni róla az én szemem: szinte mintha a szeme által vonzott volna, fogott volna. Azóta nem is merek mégegyszer a szemébe nézni. De ilyen furcsa udvarlás félét még nem is hallottam, hogy valaki csak ül és hallgat. Hát mért nem mond valami bókot ha tetszem neki? Lehet, hogy talán azt hiszi /bár elég helyesen/ hogyha nekem udvarol, vagyis ki fejezi a tetszését engem elriaszt. Egyszer még régebben, mikor még abszolut nem méltattam semmi figyelemre valahogy szó került a randevuról. Én azt mondtam, hogy én addig el nem mennék egy idegen fiúval randevura míg az otthon nincs bemutatva, és majd csak ha már meg van az eljegyzés, ha már a vőlegényem, csak akkor mennék el randevura, mire ő azt felelte: de hogyan lesz magának egy idegen ember a vőlegénye? Én pedig élénk beszédbe merültem és kezdtem magyarázni hogy a szülők csak jót akarnak nekünk és ők jobban tudják, hogy mi való nekünk és mi nem. Hát ez nagyon szép mindenesetre, hogy igy gondolkodik a szüleiről! Multkoriba egyszer ülök a váróteremben és olvasom a Magdolnát: egyszer csak észreveszem, hogy valaki egészen közel odaül mellém. Odanézek ki lehet ez a vakmerő ember? Ő volt az. Egy nagyot bólint' köszön! majd azt mondja: huzza lejebb a szoknyáját! Én zavaromba azt feleltem: miért felcsuszott? Majd rövid idő mulva hirtelen felkeltem azzal a szándékkal, hogy ezáltal lejebb esik a szoknyám, de ugyanakkor valami kimondhatatlan vágyat is éreztem, hogy gyorsan

futásnak eredjek' elmeneküljek innen. De ez csak egy pillanatig tartott, aztán józan belátással még elég idejébe az jutott eszembe, hogy ez a legnagyobb neveletlenség lenne itt hagyni, valami ürüggyel, hiszen az előbb még javába olvastam, most pedig hirtelen el kell mennem. Ugyanakkor valami félelem félét is éreztem, mikor az ösztönömnek engedve abban a pillanatba, ahogy felálltam, rögtön eszembe jutott, hogy ezzel a mozdulattal itt is hagyhatnám, valami indokolást mondva. /Igaz, hogy a világ minden kincséért sem jutott eszembe semmi indok./ Egy kis ideig beszélgettünk aztán ő elköszönt, bocsánatot kérve, hogy megzavart az olvasásban. Este bejött a hivatalba az utazási jegyéért. Az egyik leány kellemes utitársat, illetve utitársnőt kívánt neki. Ő rá nézett és azt mondta: G. ne gunyólódjon. Majd kifelé menet megáll nálam és kérdezi? Hédike eljön velem? Én nekem pedig akaratlanul az ajkamra tólódótt: én mennék szivesen…de itt megálltam és nem tudtam folytatni, mert ekkor eszméltem csak rá, hogy mibe kezdtem bele' , még félreértheti. De ő szerencsémre sietett engem zavaromból kisegiteni és folytatta: csak nem velem. Én erre aztán már nem szóltam semmit. Hála Istennek csakhogy nem értett félre. Multkor azt mondja nekem, hogy adjam kölcsön neki a Magdolnát szeretné elolvasni. De hát olvasta maga, hiszen mondta. De csak az első kötetet. / felelte / Én hirtelen nem tudtam más kifogást találni csak azt, hogy nem az enyém a könyv és már különben is tul sokáig van nálam, de aztán,

hogy ne sértődjön meg hozzátettem, ha egy nap alatt ki tudja olvasni' odaadom. Hál' Istennek erre föl

aztán már nem kérte. Mert ugyan, hogy tudnám én megmagyarázni, hogy nem akarom, hogy ő is olvassa, valahogy szégyellem magam előtte, mit tudhatom én hogy hogyan gondolkozna én rólam a könyv után, inkább keltsem azt a látszatot, hogy udvariatlan és irigy vagyok. De különben is az, hogy nekem a modora tetszik még nem jelent semmit, hiszen én csak azóta kezdek rá figyelmesebb lenni, hogy a váróteremben találkoztunk. Szombaton azt vettem észre, hogy szebb ruha van rajta, mint amibe általában a hivatalba szokott járni. Nekem ez már nem tetszett, ha észre veszem, hogy nekem valaki tetszeni akar, az már elég arra, hogy nekem ne tetszen, és mintegy figyelmezetetés ez arra, hogy jó lesz óvatosnak lenni! De aztán, hogy leült oda szép csendesen mellém és nem igyekezett a figyelmet magára hívni, képzelődésnek vettem, hogy az én kedvemért vett volna fel egy szebb ruhát, hogy nekem jobban tetszen. Különbe is az óvatosságról azért nem feledkeztem meg és igyekeztem nem szólni hozzá, csak hivatalos dologban, , mint már emlitettem két okból is: először ne hogy azt hidjék, hogy én csábítom, másodszor, hogy ne hívjam fel rá és én-rám a közfigyelmet és végül pedig azért, nehogy azt hidje, hogy nálam egy új ruha hatást gyakorol, jobban észreveszem és talán azért mert szebb lett' a szebb ruha által beszédesebbé leszek én is. Különben is oly boldognak' megelégedettnek érzem magam így ahogy vagyok: itthon, meghit családi körben, hogy nekem abszolút nem hiányzik senki. Különösen az utóbbi időben nem egyszer jövök rá milyen jó is itthon, milyen szép is itthon. Szinte megijedek ettől az érzéstől, hogy mennyire tudatában vagyok ennek, és szinte valami egy

Kotaszek Hedvig: Áldott család-Blissfull family

balsejtelem kínoz, hogy lehet az, hogy eddig nem éreztem mindezt ilyen kimondhatatlanul, hogy mindennek eddig nem voltam tudatában. Csak azt éreztem, hogy minden, ahogy van körülöttem, úgy nagyon jó. Csak nem fenyegett az a veszély, hogy mindez ami nekem olyan szép, meghitt olyan szivemig érő, már nem sokáig élvezhetem? Hiszen ha szétnézek nálunk, ugy érzem, hogy minden élölény, minden tárgy a lakásban, és az udvar kint minden szem porától a virágokig, szaletliig, szóval minden ami benne van szivemnek egy részét képezi és ha valakitől, vagy valamitől meg kellene vállni, úgy érzem nem élhetnék, mert a szivemtől kellene elvenni minden hiányt, már pedig én ugy érzem, hogy megcsonkított szivel élni, hasonló egy a halállal küzdö betegséghez. Én csak egész szivel tudok élni. Nem én nem akarom az én szivem megcsonkitani, vagy másnak a rovására, valaki más miatt valamitől, vagy valakitől a szeretetnek egy részét elvonni. Én ugy érzem, hogy tökéletesen egész szivemmel, szeretek mindent és mindenkit, aki, ami itthon és körülöttem van és ez betölti a szivem egészen, bár sokszor úgy érzem, hogy „ szivemben még sok el nem szeretet szeretet van. ” Tudnék még többet is szeretni, de természetesen, olyan-képen, hogy ez azért nem menne más szeretet rovására. Anyuka eddig mindenről tud’ bár sokszor nehezen szánom el magam rá, hogy mindent a legapróbb részletekig elmondjak, de viszont nem akarom azt a látszatott kelteni

mintha idegen lennék, hogy semmiről nem számolok be, egyszóval bizalmatlannak nem akarok látszani. Másrészt pedig kiváncsi vagyok rá hogyan vélekedik Anyuka a dolgokról, hogyan itéli meg, mit tanácsol! Általában úgy érzem, hogy én meg sem tudnék lenni bizonyos dolgokban tanács’ irányítás nélkül, mint például a vásárlás, mert ugy járnék mint a kalap és ruha vétellel, ha egyedül vásárolok. Lehetetlen ugyanis használni amit én veszek. Míg más talán azért panaszkodik, hogy a mamája mindenbe beleszól, mindenhova kiséri, én legfeljebb csak azért szoktam panaszkodni, ha anyuka magamra hagy, mondván: a Dódi is már egyedül vásárolt, mikor annyi idős volt mint te. Igaz, hogy ugy vettem észre nekem nincs jó izlésem a vásárlás terén, Anyukáról viszont elismert dolog, hogy nagyon jó izlése van, ezért ha Anyukával vásárolok, tökéletesen meg vagyok nyugodva, hogy szépet és jót kapok. Egyedüli dolog amibe ugy érzem, hogy Anyuka oktatása, tanácsa nélkül is helyesen járnék el, ezek a becsület és az erkölcs: ezekben úgy érzem mindig helyesen tudok eljárni, ha elmondom is a véleményem ezt csak kiváncsiságból teszem, hogy megtudjam vajjon hogyan vélekedik Anyuka róla? De ugy vettem észre, hogy ezekben a dolgokba, -ha másba nem is, hasonlitunk egymásra, - de ezekbe tökéletesen egyek vagyunk. Én eddig mindig azt hittem, hogy ha csunya nem is vagyok, de szép sem vagyok azért! ?

Mostanába, különösen az utóbbi időbe, hogy hallottam arról, hogy szép vagyok, olyan boldogság, olyan megnyugvás fogott el, hogy /mint a Joli is ujságolta éppen ma a Gusztinak/ gyakran megesik velem, hogy belemosolygok, belenevetek a tükörbe. De jó is ilyen felelőtlenül boldognak lenni és nevetni. Szinte valami megkönnyebbülés, és olyan kimondhatatlanul jó érzés fog el. Ugyan a Joli ezt ugy magyarázza, hogy udvarolnak nekem azért nevetgélek mostanába minden ok nélkül, a Dódi is ugy viselkedett, mikor udvarolni kezdtek neki. Az ígaz, hogy senkise saját magáért szép, hanem azért, hogy másnak tetszen. De mégis akár saját magamnak akár másnak a kedvéért vagyok szép mégis olyan kimondhatatlan édes-boldog érzés szépnek lenni. Hátha még tényleg bele is tudnám magam élni abba, hogy tényleg szép vagyok… de ennyire nem merek boldog lenni, mert attól félek, hogy a szépségem, hasonlatosan a délibábhoz, mihelyt tudatába vagyok, hogy tényleg van, és mernék ennek a tudatába ebbe élni…hirtelen csak eltünne és én rájönnék, hogy azért mert

voltak egy kevesen akik szépnek tartottak, még nem jelenti azt, hogy én tényleg szép vagyok. Hiszen nem mindenki lát ugyavval a szemmel, mint azok akik szépnek látnak és bizonyára nagyon sokan vannak akik csodálkoznának azon, ha ezt hallanák rólam, hogy

Kotaszek Hedvig: Tükörben

szép vagyok. Nem tehetek róla én azt, hogy szép vagyok nem merem teljes értelmébe felfogni, és ha egy-két percre ebbe élek is, gyorsan abbahagyom, nehogy még időelőtt csalódnóm kelljen nem is nagyon merek véleményt kérdezni efelől, mert félek, hogy az a kis reménységem is elveszne ami a szépségem iránt bennem él. Mert ha tüzetesen megnézem magam és józan belátással kell magam megítélni, /az alakomról nem is szólva/ be kell látni, hogy: csunya nem vagyok: de azért szép se vagyok. -Kiolvastam a Magdolnát. Nagyon jó volt. Hogy szép volt-e? Azt egész pontosan meghatározni nem tudom. Egyszer kérdezte „Ő", hogy mi a véleményem a könyvről. Nagyon jó, de nem szép, Ő mereven nézett rám-én pedig folytattam, igen az író nagyon jól ír, de a szép és a jó nem azonos fogalmak! Ez a könyv jó' de nem szép. Ő azt mondta, hogy ezzel egy vallomást mondtam magamról. De oly különösen nézett rám, hogy egész zavarba jöttem és nem tudom nem-e egy nagy butaságot mondtam neki. De én nem bizonyos jelenetekre értettem /mert hiszen én ugy gondolom, hogy bizonyos dolgok nem csak hogy nem szépek, de jók sem lehetnek/ hanem általába az egész könyvre. Különben is nem vagyok őszínte, ha ilyen szigorúan megitélném, mert voltak részek, ahol nagyon is

tetszett: igy például az egész első kötet szép volt, addig míg nem csókólodztak. A második kötetből szép volt az eleje, míg a férje halála óta Magdolna nem udvaroltatott magának, és mindenütt szép volt ahol Gocokról szólt /Magdolna fiáról, és a harmadik kötet az talán már egyáltalában nem is volt szép, mert, hogy egy anyától annyira elüssön, elidegenedjen a lánya, hogy olyan hangon beszéljen és úgy viselkedjen mint ahogy Klári, - a leánya Magdolnának-az minden képzeleten felüli. Jó Isten' Anyuka belehalt volna a sok bánatba sírásba és szégyenben, ha neki olyan leánya lenne, mint Magdolnának a Klári. De azért egészen a vége mégis szép volt. Ezért mikor én neki azt mondtam, hogy nagyon jó, de nem szép, nem teljesen mondtam igazat, mert volt hely ahol nagyon szép volt, de zavaromban, nehogy félre érthessen azért feleltem, hogy jó de nem szép. Mert ha azt mondom, hogy voltak jelenetek, ahol szép volt, ő azt egész más jelenetekre is érthette volna, mint amire én gondoltam, hogy szép. De ugy vagyok ezzel a könyvvel, hogy legszivesebben ujból elolvasnám elejéről a végéig, de ahhoz nagyon hosszú, és különben is olyan ez a könyv, hogy sok helyen az ember kiván elgondolkozni rajta, és ugy egyfolytában olvasva, nem tudja kellőképen értékelni.
Most Apuka nincs itthon 2 hét szabadságot vett ki és elutazott Csépára. -Nem szép dolog amire készülök-ennek tudatában vagyok-de igyekszem az alkalmat kihasználni és valami szép könyvet elolvasni. Mert ha Apuka itthon van akkor „ tiltott paradicsom" az ő könyvtára. De meg talán nem is olyan nagy bűn, hogy az embernek lelkitáplálékra is szüksége van? !
„február 15 / v. "
Január közepe felé egy reggel együtt utaztam Sárikával a vonaton. Azt mondta, hogy a névnapja nem sokára lesz, és meghív bennünket is, mert egy összejövetelt rendez. . Azzal váltunk el, hogy én péntek délután, azaz este fél 8-ra elmegyek hozzá, majd akkor megbeszélünk mindent. Még utánam is kiabált, hogy akkor pénteken ½ 8-ra vár. Én a kitüzött időbe pontosan ott is voltam, de zárt ajtóra találtam. Beszólok P. u. cselédlányához, hogy Sárika nem hagyott valami üzenetet. Nem' nem mondott mást, csak hogy késő este jön haza, ha valaki keresné. Hivott, hogy menjek be P. nénihez. De én olyan kellemetlenül éreztem magam. Hogyan lehet velem igy kitólni. Nem mentem be P. nénihez, nehogy talán azt hidje hogy azért akarom fenttartani a barátságot, mert ott van a Béla. Különbe is engem a Béla, már abszolút nem érdekel. Csak most kezdem már mind jobban belátni, hogy több férfit ismerek, mennyire szimpla jelenség. És az egyetlen dolog amivel rokonszenveztem, ami benne tetszett, hogy olyan emelkedetten gondolkodott, de lehet, hogy nem is úgy érezte, mint ahogy mondta. Különbe is egy férfi jellem nélkül nem is férfi. Már pedig egy jellemes

férfi betartja a szavát és nem ugy mint ő, hogy megigéri, hogy velünk szilveszterezik és akkor egyszerűen fogja magát és különálló programot csinál magának. Szóval, ha eddig volt is valami tulajdonsága, amely miatt nekem tetszett,

ugy, már azt nem találom benne, és igy nem is tudom már szóval leírni, hogy én előttem mennyire közömbös. – De P. néni ezt nem tudhatja, mert a Sárikáról most már feltételezem, hogy ugy, ahogy visszamondta, hogy miket beszélt a Béla, éppen ugy visszamondhatta, hogy én hogyan gondolkoztam a B-ról. Ezek után rém kellemetlen helyzetben vagyok, már gondoltam arra, hogy P. néninek megmagyarázom hogy nekem hogyn tetszett a B. illetve mi volt' az, amely miatt tetszett. És, hogy most már mindez megszünt. - Én tehát mondtam, hogy nem megyek be P. nénihez, de S. nak legyen szives megmondani, hogy pont fél 8-kor itt voltam. Egy pár hétre rá, aztán találkozott Anyuka a S. val. Azt mondta, hogy akkor mikor én ott voltam' az iskolában volt, tanított. - A nővérével együtt szoktam utazni reggel. . A napokba említi nekem, hogy milyen jól mulatott a Karolával az erdészeti bálon, és hogy őt is nagyon hivta. Én nem szóltam egy szót se, de elgondolkodtam, ez volt az a bál amit már annyira terveztünk, amit már S. is előre beharangozott, hogy oda okvetlen elmegyünk. De hát most van más akivel menjen, mi már ugylátszik terhére voltunk. Mégcsak az az egy szolgál vigaszul, hogy mindig ő hivott, valósággal könyörgött /mint mikor a Mikulás-estére mentünk is/ hogy menjek el. Én soha nem ajánlkoztam önként, hogy én is elmegyek. Ha elgondolom, hogyan leszidta, milyen parasztnak mondta le a K-át, annyira haragudott rá, hogy látni se akarta, azt akarta, hogy örökre én legyek a K. helyett. Most meg milyen jóba

van vele. Én bár mennyire is láttam az utóbbi időben, hogy Sárika viselkedése mennyire nem illik össze az én felfogásommal, és éreztem, hogy helyesebb lenne vele szakitani, azért én soha nem tettem volna, legalább is nem úgy, hogy észrevehető legyen, hogy neki fájdalmat okozzak. De hát jól van ez igy! Mint ahogy mondják: Hasonló a hasonlót keresi. Most legalább S. is megtalálta a hozzá hasonlót. Nagyon nem sajnálom, hogy vége a barátságnak, csak az bosszant, hogy én úgy hittem, úgy bíztam benne. De hát –„ csalódni kell, hogy emberismerők legyünk. "- Tegnap reggel találkoztam S. -val. Eleinte nem akart észre venni, de én hangosan köszöntem neki. Erre aztán megismert. Jaj aranyos Hédikém hogy vagy? Tudod multkor mikor ott voltál én csak éppen átszaladtam az iskolába és 10 perc múlva már otthon voltam, de te addigra már nem voltál ott. Gyere el hozzám, igaz, hogy engem nehéz otthon találni, de azért gyere el, majd otthon leszek. Jó majd elmegyek /mondtam/ és igyekeztem gyorsan másra terelni a beszélgetést, majd gyorsan elváltunk. Azelőtt megcsókoltuk egymást, de most csak kezet fogtunk. Én ha meg is békülök valakivel, de feledni nem tudok. „ A barátság selyem fonala, amely könnyen elszakad: össze lehet ugyan kötni, de a csomó megmarad. " Engem egyszer meglehet bántani, de másodszor, már nincs rá meg a lehetőség. Egyik délután a Boriskával elmentem, a moziba. Útközben megtárgyaltuk egymás titkait. A B-nak kezdtem az illető fiúról beszélni, hogy milyen különösen viselkedik, csak leül mellém, szép csendesen, de soha egy udvarló szót se mond. Azt mondta B, hogy majd egyszer bejön hozzánk és én akkor mutassam be, majd ő megállapítja, hogy

milyen. Pénteken véletlenül összetalálkoztam vele a folyóson. Mondtam neki, hogy gyere be most hozzánk, ott ül a velem szembe levő iróasztalnál. A B. bejött velem együtt, de „Ő" már felállt és háttal állt nekünk: a világminden kincseért se fordult volna meg, mintha csak sejtette volna, hogy valaki látni akarja. Igy kénytelenek voltunk elmenni, és csak ekkor fordult meg és nézett utánunk. Nagyon sok dolgom volt úgyhogy 3-ig bent maradtam. Közbe

odaült mellém „Ő” és gépelt én helyettem egy oldalt, de nagyon lassan /mert hiszen ő nem tud gépelni/ Pont 2-órakor beállít a Boriska. Ő ott ült mellettem és ahogy egymásra néztünk a B-val önkéntelenül elmosolyódtunk. Én bemutattam „Őt” a B-nak. Erre Ő bemutatkozott és mindjárt fel is kelt mellőlem és ment a tüzet piszkálni. Bár én az arcát nem láttam, és azt gondolom, hogy csak zavarában ment oda a tüzet piszkálni. Majd mondom a B-nak, hogy ha találkozol Anyukával, vagy valakivel, mond, hogy csak később megyek haza, mire „Ő” megszólal, miközben buzgon kotorta a tűzet, hogy azt mondja meg inkább, hogy tartsák a melegen az ételt. Majd mikor a Boriska elment, megkérdezte, hogy ez a kisleány ott lakik, ahol mi. Igen egymás mellett lakunk /mondtam/ Aztán megint mellém ült. Mikor kész lett kérdeztem tőle, hogy ráér-e? /mert láttam, hogy nincs semmi dolga csak áll ott a kályha mellett, amely közvetlenül mellettem volt./ Mert akkor nem lenne szives átolvasni, amit irtam, hogy a hibákat kitudjam javitani. Nagyon szivesen. /felelte./ Közben aztán ő átnézte, megjelölte, hol van hiba és én mindjárt javitottam, de ez is hamar megvolt és ekkor, nem hinném, hogy tévedésből, de ujból

kezdte nézni, egész addig, míg mindennel én is készen nem lettem. Közben kijött a Tanácsos úr is, és én föl se mertem tekinteni, -vajjon mit gondol a Tanácsos úr, hogy mellettem látta ülni. Ő pedig még akkor is ott ült továbbra is mellettem. Az ember akaratlanul is megkedveli, olyan helyes a modora, képes volt ott maradni, csak hogy segithessen. De legalább tisztába lennék azzal, hogy tulajdonképen mit akar, azt nem mondhatom, hogy udvarolna’ mert soha egy udvarló szót sem mond. Csak azt mondta, mikor mellém ült, /és én figyelmeztettem, hogy nagyon meleg lesz/ hogy” két tüz közé került. ” És multkoriban, mikor kért, hogy csináljak valami sürgös munkát, azt mondta: szépséges Hedvig. De ezt általában mondják mások is, hizelgés képen, ha valami sürgős munkát adnak. Tehát ezek után nem tudom magam mihez tartani. Mégcsak azt vettem észre, hogy átkarolta a szék támláját mikor valamit kérdeztem tőle, és szombaton pedig /a köppeny nem volt / , ez mindenkinek feltünt és nem is álták meg szó nélkül. Még ő is azt mondta, hogy biztosan azért vettem fel a legszebb ruhám / -u. i. az egyik leány kérdezte hogy miért vettem fel a legszebb ruhám? - / mert ma előbb megyünk a hivatalból, és biztos randevura megyek. /odajött valamit kérni, és közben rátette a kezét a vállamra. Én igyekeztem előbbre hajolni, hogy a keze leesék rólam, de ő ugylátszik nem vette észre a szándékom, mert nem vette el a kezét. De hiszen ez is olyan dolog, amit mással is szoktak tenni. Az egész viselkedése, olyan furcsa, rejtéjes, lehet, hogy eszeágába sincs nekem udvarolni, csak éppen az egész kedvesség és csak én látom más megvilágitásban. Igaz, - hogy én nekem még nem udvarolt senki, vagy legalább is nem méltattam figyelemre, azaz nem vettem észre, és igy nem tu-

dom, hogy milyen az udvarlás, mikor nyilvánul meg, de én úgy képzelem, ha valaki udvarol egy lánynak, annak szépeket kell mondani, és valahogy tudtára adni, hogy udvarló-szándéka van. De én ezt nem tapasztaltam. Pedig ha egész őszinte vagyok, be kell vallani, hogy most már kezdi az érdeklődésemet lekötni és kezd tetszeni, különösen mióta a Boriska véleményét is hallottam. Ő azt mondta róla, hogy nagyon csinos, jó alakja van, /érdekes, hogy mindez eddig nem is jutott eszembe/ u. is. elöször csak ezt látta, mert háttal állt nekünk. Hogy délbe értem jött, aztán látta az arcát is és a következőket mondta. / Nagyon szép szeme van, és a vonásain az látszik, hogy sokat szenvedhetett, nehéz élete lehetett, és valami olyan jóság is látszik az arcán’ majd még átjön és jobban megnézi még. Azt is mondta, hogy, nem lázas-e az illető, mert mikor vele kezet fogott, olyan forró volt a keze, hogy mikor elvette a kezét is még úgy érezte, mintha tüzelne. Majd azt is mondta, hogy azért nehogy féltékeny legyek rá. - Én erre elnevettem magam, hát csak nem képzeled? Meg nekem különbe sem tetszik annyira.

Az Évinek is van valaki, valami nős ember és állitólag az Évi szerint kölcsönösen tetszenek egymásnak. Az Évi nekem megmondta bizalmasan, persze ugy, hogy még Anyuka se tudjon róla, hogy szerelmes az illetőbe. De ez valóban szerelem lehet, mert még beszélni sem tud róla senkinek. Én még eddig mindenkiről annyit tudtam beszélni, hogy kétségkivül én még nem voltam szerelmes, kivéve egy esetet: a Mezőgazd. -nál volt egy férfi, aki valóságos, férfi szépség volt,

Kotaszek Hedvig: Tóth Árpád, Esti sugárkoszorú

de csak titokban mertem ránézni, nehogy kiolvassa a szememből, hogy nekem mennyire tetszik. Zöld volt a szeme, fekete a haja, magas izmos alakja volt. Nagyon szép volt. 36. év körüli volt és nős. De rajongásom egyoldalú volt, és viszonzásra szerencsére nem talált, csak akkor kábultam el egy rövid időre, mikor egy asszony, egy olyan 50-év körüli mondta: hogy ugy vette észre, hogy az összes leányok közül én tetszem legjobban neki, és mikor én mondtam, hogy az nem létezik Ő mondta, hogy ő már egy idősebb néni, ő rá hallgathatok, ő már érti az ilyesmit, és észre vette, hogy mennyit és hogyan néz. Még ebbe a pillanatba is állandóan az járt a fejembe, - hogy hiszen nem lehet, nem létezhetik, hogy- aki nekem olyan nagyon tetszik, hogy annak én is tetszem. De aztán, hogy semmit nem vettem észre, sőt később még rossz indulatot is tapasztaltam részéről, - amennyibe elhitte rólam azt a rágalmat, hogy én mondtam volna: hogy olyan erős protekcióm van, hogyha semmit sem dolgozok is bent maradok- ezt tovább adta, minek következtébe aztán a többivel együtt én is mentem. Ez aztán minden kétségem eloszlatta, és bár nagyon fájt, hogy ilyen tulajdonságot, ilyen hibát láttam benne, hogy mennyire elhiszi másról a rosszat- de legalább magamhoz téritett, hogy nemcsak, hogy nem tetszettem akkor neki, de régebben, sohase tetszettem, sőt inkább ellenszenves lehettem neki. Mikor utoljára voltam ott és leszáltam a villamosról éreztem, csak, hogy mennyire szerettem. Már az egész idö alatt a villamosban folytogatott a sírás, és a legerősebben kellett összeszoritani a fogamat, hogy fel ne zokogjak. Végül aztán leszálltam az alagut előtt itt sürü fák vannak és er-

re nem igen járnak, egész idő alatt azt mondtam, azzal vigasztaltam magam, hogy csak addig birjam ki, csak addig és ott aztán majd kedvemre kisirhatom magam. A vége az lett, hogy mire alkalmam lett volna sirni, már nem birtam, csak a szivem fájt, még sokkal jobban, és amint ott bolyongtam, elgondoltam, hogy legjobb lenne most meghallni, hiszen nincs értelme tovább élni, hogyan tudok én még ezek után, a szivembe ezzel a marcangoló fájdalommal élni? Közbe besötétedett, és én még mindig nem találtam nyugtot, megkönnyebbülést, ha legalább kicsit megkönnyebbülhettem volna, ha sirni tudtam volna, de nem bírtam, csak mint egy érzéketlen fatuskó jártam, aki sem nem lát sem nem érez sem nem él, csak egyetlen egy férfinak, csak azt érzi, hogy szereti, csak azt látja, csak azért szeretne élni, az összes hibáival együtt csak őt szereti. És ő minderről semmit se tudott. Ha ez a szerelem, akkor igen én már voltam szerelmes. Ez volt az én első szerelmem, akiről nem bírtam volna soha senkinek beszélni, amiről soha senki más nem tudott rajtam kívül. Ennek lassan már egy éve. És szép lassan már kezdem elfelejteni. Még most is élénken emlékszem rá, hogy mit éreztem akkor egy jó pár hétig nem volt nap, hogy rá ne gondoljak. De azóta se láttam, és most, már nem is tudom megmondani, hogy mennyi ideje, de egy pár hónapja is elmúlt, hogy nem gondolok rá. - Az Éviéktől most elment az a férfi az Attila és mondta, hogy pályázzon ő is oda, mert nőket is felvesznek. Búcsúzóul azt mondta az Évinek, hogy fogadja el ezt a kis csekélységet tőle /egy kis csomag volt, benne két krémes t. i. az Évi a cukrászsüteményt rémesen szereti/ és kétszer is kezet fogott vele, mondván, hogy Palotán majd még találkoznak. A Dódiék

Kotaszek Hedvig: Glória

sem élnek valami fényes egyetértésbe. Érdekes, hogy a Dódi máshoz bizalmasabb, mint Anyukához. A Gizikének szokott mesélni el mindent és ő pedig nekünk visszamondja és így tudtuk meg, hogy azóta is már nem egyszer veszekedtek. A Sanyi ugyan azt mondja, hogy őneki mindene a Dódi. De hát ő tudja, hogy őneki milyen rossz természete van és hogy milyen ideges, a Dódinak pedig, ezt be kell látnia és nem szabad olyan érzékenynek lennie. Érdekes természete van ennek a Dódinak. Még a Jolin kívül egyikünk se volt se Anyuka se Apuka a pesti lakásukba és még csak nem is nagyon hív, csak éppen akkor, ha önként ajánlkozunk. Különbe a kollégákkal kolléganőkkel jár szórakozni' elhívja őket a lakására és viszont elmegy velük máshova. Egész modern leány, azaz asszony kezd belőle lenni: például megismerkedett egy fiúval, csak ugy megszólította az illető. Eleinte többször összetalálkoztak, és az illető mindig nagyon feltünően nézte, míg a Dódi is észre nem vette' ekkor már mindig mosolygott rá és utána nézett sokáig, míg utóbb már köszönt és bemutatkozott, átadta a névjegyét: valamelyik minisztériumban magasabb rangú tisztviselő, titkos telefon száma van, és hívta a Dódit, hogy találkozzanak. Nem tudom elment-e a Dódi de tőle kitelik. Én azt hiszem, hogy ő minden áron féltékennyé akarja tenni a Sanyit, mert nem érzi, hogy a Sanyi eléggé szereti. Más célja igazán nincs az egésznek. Tény az, hogy a Dódi mindig szebb lesz. Olyan nagy háború van most mindenütt. Tavasszal az hirlik, hogy mindenkit visznek háborúba. A tavasz melyet annyira várunk, ki tudja mit hoz? Most kormányválság van. Bár ugy hirlik, hogy csak kormányzó helyettes lesz, de alighanem végleg új kormányzó lesz. Borzasztó még elgondolni is, hogy mi nálunk is háború legyen. A fiatalságunk nem törhett derékba, nem vihetik el a hozzánk való férfiakat, hiszen az ember minden évvel mindig jobban kivánja a boldogságot. Szeretném már megkostolni azt a boldogságot, amely tar-

talmát ad az életnek, amelyről annyi csodálatos dolgot beszélnek. Szeretnék legalább még egy boldog békés tavaszt megérni. Hétfő már jön haza Apuka, lehet, hogy Berta néni is jön vele.

„ február 22 / v. „

Kedden este /inspekciós voltam/ nagyon jó kedve volt a fönökömnek. Szó került arról is, hogy nem akarunk hetenkint háromszor inspekciózni. Úgy veszem észre, hogy maguknak nem árt az inspekciózás, szépíti magukat. Például elnézve a Hedviget mindig szebb lesz. /velem szembe ült u. is/ Én ezt már régen megállapítottam feleli az osztályvezető rá. Éreztem, hogy egyre néz a t. úr. Mennyi idős maga? / kérdezi /20 leszek/ feleltem / Ez már …. felelet mondja a tanácsos úr. Mondja meg pontosan mennyi idős. Május 15én leszek 20 éves. Szóval azt kell mondani 20 vagyok. Még szombaton minden férfi el lett küldve, különbözö helyekre. Én kedden este egy kimutatást csináltam, Ki mi a katonaságnál. Közben, ahogy ott írom, sor került a F. is. A személyi lapja ott volt mellettem, rendesen nem tudtam átnézni, nehogy észre vegye az osztályvezetőm, aki mellettem ült. Megtudtam, hogy 1907-ben született, tehát 35 éves lesz. És német-francia nyelvet tökéletesen bírja, de többet, már nem birtam megnézni. Egy kicsit meglepett, mert én 30-32 évesnek gondoltam. De ennek még lehet mondani örültem is, mert nekem zsánerem általában 30-36-év körüli. Csütörtök délfelé aztán megjött. Köszönt és aztán egész nap semmi többet nem szóltunk egymáshoz. Egy kicsi bántott, hogy arra sem érdemesít, hogy odajöjjön és egy kicsit beszélgessen velem, de aztán arra gondoltam, hogy hátha meggondolta magát mialatt odavolt, és elhatároztam, hogy én nem emlékeztetem őt semmire, hogy mielőtt elment már egészen megbarátkoztunk, és én csak nem megyek ő hozzá beszélni, hátha ugy gondolja, hogy jobb még most abbahagyni, míg valami mélyebb barátság nincs köztünk, mert hátha engem még nagyon is gyereknek tart

és úgy gondolja, hogy nincs semmi értelme sem annak, hogy ő 35 éves létére velem foglalkozzon. Szóval igy telt el az első nap, én ugyan egy izbe arra felé mentem, de csak nem várta azt, hogy én szólítsam meg. Már gondolatban el is határoztam, hogy legjobb lesz, ha nem is gondolok többé rá, nincs semmi értelme az egésznek. De aztán az jutott eszembe, hogy az lehetetlen, hogy eszébe sem jutottam egész idő alatt, míg odavolt. hiszen én hiába szégyeltem magamat, saját magam előtt, de minden nap rágondoltam. Már pedig neki ezt meg kellett éreznie. Aztán az is az eszembe jutott, hátha ő gondolt rám nagyon erősen, és azért merült fel nekem is újból és újból a gondolatomba ő. Másnap egy tüske ment a kezébe, és odament az egyik leányhoz tűt kérni. De az hozzám küldte. Igy jött végre hozzám, tűt kérni. Igy aztán mikor visszahozta a gombostűt, amit az övemből szedtem elő odaült mellém. Hogy érezte magát, kérdezi tőlem. Jól feleltem. Tényleg jól érezte magát, kérdezi mégegyszer: nagyon jól: mért maga hogy érezte magát? Én nagyon rosszul, olyan ideges voltam, annyi cigarettát vagy 100 dbot szivtam el, olyan elhagyatottnak' árvának éreztem magam. Erre én aztán el kezdtem az utazásról kérdezősködni. Közbe odajött az egyik barátja és kérdezi, hogy mit csinál itt? Udvarolgatok a Hédikének feleli. Ugye egész helyes fiú ez a F. kérdezi tőlem. Meg lehet szeretni, sőt még szerelmes is lehet belé! Na azt nem, én igazán nem vagyok szerelmes természetű. Erre ő azt mondta /a barátja/ hogy nem baj, majd leszek. Közbe Ő a F. elkezdett nevetni /ritkán szokott./ : mondja H. mennyi idős? 20 éves lesz és még tényleg nem volt szerelmes? Nem, arra is születni kell. /feleltem/ Erre még jobban nevetett és azt mondta: tudja azt, hogy minden leány már a bölcsőbe is szerelemre születik. De én jónak láttam ezt a témát abbahagyni, és hirtelen másról kezdtem beszélni. Majd több férfi is jött oda hozzánk. Az egyik azzal, hogy te feltünően sokat vagy itt már mint a F. kezdek féltékeny lenni. Tudja jól hogyha ő nincs' itt akkor meg

magával foglalkozom. /feleltem./ Igy aztán szépen elment. Majd ahogy ott beszélgetünk azt kérdezi a M. a barátja, mondja meg, mi magának a véleménye a F. -ről. Erre ő is kiváncsian előre hajol és mondja, de komolyan mondja meg H- őszintén mi a véleménye magának rólam. Egy ideig tünődtem rajta, hogy ha azt mondom, hogy helyes , ezzel elárulom azt, hogy nekem tetszik, meg különben is ő nem bókol soha nekem, miért bókóljak én neki. Közbe ők kiváncsian várták a feleletet. Nem ismerem még annyira, hogy véleményt tudjak róla mondani. /feleltem/ Ebbe aztán meg is nyugodtak. Majd, hogy többen is jöttek oda, jónak látta ha feláll mellőlem, és a M.-vel együtt odaálltak mellém és elkezdtek beszélni rólam, de ugy hogy félig én is hallottam. Helyes, kisleány, jól ellehet vele beszélgetni, a többit nem hallottam. Ő a F. azt mondja, hogy tudja-e a M. hogy én mit mondtam a „Magdolnáról", hogy jó de nem szép. Én alig tudtam meggyőzni, hogy nézze ha ugy gondolja, hogy jó, mint ahogy én értem általába az egész könyvre, akkor azon nincs semmi megütközni való, mert én nem bizonyos jelenetekre értettem azt. Ő azt felelte, hogy ő se, ő is úgy érti, ahogy én. Láttam, hogy ezen hiába vitatkozom vele, ugy se akar megérteni. Mikor elment, azt mondta nekem: Pá' Szivem. Én igyekeztem, ugy tenni mint ha nem hallanám. Ő megkérdezi mégegyszer: " hallotta, hogy mit mondtam? " Nem pá' , hanem a viszontlátásra szivem. Remélem nem rám érti /feleltem/ Nem, csak van egy sláger ami igy kezdődik. /felelte Ő./ Másnap szombat lévén és tudtam, hogy ő is bejön, igyekeztem szépen felöltözni, a hajam is rendbehozattam, csak hogy tetszem neki. De ő igyekezett egész idő

alatt míg ott volt /10- 1 / 2 11-ig/ nem észre venni. Mindenki mondott valami bókót, csak ő nem. Pl. az osztályvezetőm azt mondja: " haj a kiskésit: de szép a frizurája: csak nem bálba készül. " Én felvilágositottam, hogy nem, még nem is voltam bálban, és majd talán csak jövőre megyek. / a Másik azt mondja: mi az magánál már tavasz van? , : a harmadik „

gyönyörű ez a ruha, ” az egyik leány: de szép vagy és igy tovább. Még annak a szép’ de szörnyen beképzelt fiúnak is megakadt a tekintette egy percre rajtam, csak „Ő” nem vett észre, ő nem mondott semmi szépet, semmi bókót nekem. Egy percre odajött valakivel közömbös dolgott kérdezett, de aztán rögtön ment is el. Pedig csak neki készültem fel, csak az ő kedvéért igyekeztem szép lenni. Mit ért nekem, hogy másnak tetszem, nem bántam volna, ha mindenki inkább csúnyának tartott volna, csak ő mondta volna, hogy szép vagyok, csak az ő szemének akartam tetszeni, és pont csak ő nem vett észre, mindenki más szépnek tartott, csak ő volt rettenetesen közömbös hozzám. Nem is tudom mit képzeljek? Egyik nap olyan kedves hozzám, hogy már azt hiszem tetszem neki, másik nap pedig úgy csinál mintha a világon sem volnék, és teljesen közömbös vagyok neki és mindenki mással foglalkozik, beszélget és kedves, csak hozzám nem. Ha erre gondolok, szörnyen elszégyellem magam, hogy én milyen egy beképzelt majom vagyok azt hittem tetszem neki, és ha valaki látná, hogy milyen közömbösen viselkedik velem szemben kinevetne, hogy hogyan lehet ennyire képzelődni? Szinte sért már ez a magaviselete, egyszer olyan helyes és kedves máskor pedig észre sem vesz. Meg annyit is elvárnék tőle, hogyha tetszem neki, hogy mikor megjön és elmegy jöjjön oda hozzám’ fogjon velem kezet és bucsúzzon el, már mint szokás, ha valakinek udvarolni akar valaki. De ő mindig csak köszön és azzal jön és megy. Igaz, hogy ugy való, hogy a nő nyújtsa a kezét a férfinak, de én csak nem állitom meg azért, mert kezet akarok vele fogni. Különbe is még soha nem fogtam vele kezet.

Kotaszek Hedvig: Tóth Árpás, Esti sugárkoszorú

Anyuka azt mondja: hogy mért nem kérdezem tőle, hovamegy, meddig marad, és mért nem érdeklődöm egy kicsit felőle. De én azt nem birom megteni, mindenki másnál megtudnám kérdezni, és tréfálni tudok mindenkivel, de vele szemben nem tudok. Multkor is azt akartam meg-kérdezni, -még mielőtt meggondoltam volna kiakartam mondani, - hogy visszajön-e még ma? De még idejében sikerült elnyelnem. Ő kérdezte, hogy mit akartam mondani, és mert, látta, hogy nem akarom megmondani, azt mondta: majd ha visszajövök megmondja, - el ne felejtse! De én annyira vigyázok, nehogy megtudja a legcsekélyebb elszólásból is, hogy nekem már tetszik Ő, hogy sokszor beszéd-közben is, bár tudnék rá felelni, inkább hallgatok, semhogy eláruljam magam, hogy nekem tetszik. Tegnap aztán, hogy olyan közömbösen bánt velem, nagyon rosszul eset, szinte sírni lett volna kedvem. Pedig most ujra készül elmenni. És talán soha annyit nem gondolok rá, mint akkor, ha nincs mellettem. Reggel, ahogy jövök ki a tanácsos úr szobájából, látom, hogy jó alaposan végig néz, rajtam az a szép fiú. A következő percbe pedig ott állt mellettem, de olyan közel az arcomhoz, hogy hátrakellett hajtani a fejem. Azt kérdezte, hogy bent van-e f. úr? Miközbe tizóraiztam nézegetem a térképet, és odajön mellém az egyik kollégám. És én kérdezgettem egyes helyeket, hogy mennyi idő alatt lehet bejárni. Egyszercsak azt veszem észre, hogy mögöttünk áll az a szép fiú V. Mit csinálnak itt, kérdezi. A kollégám felelte: arról beszélgetünk, hogy a H. hova megy majd nászutra. Erre Ő a V. a következőt mondta. A Hedvig nem is olyan hűvös természetű, mint amilyennek mutatja magát, csak még nem volt aki megfogja. Maga nagyon téved, nem

jó emberismerő. /feleltem/ de közben nem értettem, hogy mire érti, és még tovább beszélgettem velük. Csak most, hogy Anyuka is mondta, hogy ez mit jelent /hogyha engem valaki megkapna, akkor én mindjárt lángolnék/ ütközöm meg rajta és tulajdonképen nekem ezt ki kellett volna kérnem. Bár ahogy mondta is éreztem, hogy sért, ha nem is értettem a jelentőségét, de az a beképzelt hanghordozás az a semibevevés, ahogyan beszél' az engem olyan méregbe tud hozni, hogy lehet valaki azért mert' átlagban szebb mint a férfiak ilyen szörnyen beképzelt? Egy hiú üres fejű báb, aki azt hiszi, hogy minden leány behódol neki, mindenkit elszédit a szépsége, elkápzáztat, úgylátszik még nem volt uri leánnyal dolga, csak olyan üresfejű buta libákkal. Én már az első pillanatban láttam, hogy milyen szörnyen beképzelt, még csak nem is köszönt és Engem: kislánynak szolított, míg az egyik leány akinek panaszkodtam emiatt tudtára nem adta, hogy tulajdonképen mit gondol, urileánnyal van dolga, engem ne kislányozzon' van én nekem rendes nevem. Még csak rá sem tekintettem, igyekeztem nem észrevenni, hogyha ott volt. Eddig ugy látszott, hogy ő sem vesz észre, csak tegnap, hogy rendesen azaz köppeny nélkül voltam tüntem fel neki. Pedig igazán nem az ő figyelmét akartam felhívni magamra. Hiszen úgy gondolom, hogy az igazán értékes emberek a csunyák között vannak. Az ilyen hiú bábok egyáltalában nem élnek lelki-életet, csak a szépségüknek élnek, és azt hiszik, hogy azzal mindenkit meghóditanak. Az a kollégám, aki ott volt mellettem, arra azt mondja, hogy: Hedvig magának még egy átképző tanfolyamon kell átmenni. Én ezt nem értettem, hogy mire érti, és igy nem is vettem rossznéven. Később azt kérdezi ugyancsak ő, hogy mennyi idős vagyok. Mikor megmondtam azt felelte: maga még ilyen kis kölyök! , de ez akaratlanul csúszott a szájára, később már megbánta, én pedig megmondtam, hogy sértve érzem magam' és rövidesen ott is hagytam. Az Évi a Dódiékkal és a Gizikével elment farsangolni, nekem egy szót sem szóltak, hogy talán én is akarok menni? nagyon fájt nekem. Nem elég, hogy míg a Dódi férhez nem ment élveztem az elnyomatás korszakát, még most sem, mikor már én vagyok itthon a legnagyobb leány sem engem visznek, hanem az utánam következőt. Apukámnak letelt a szabadsága, Nagyon jól érezte magát, Berta néni nélkül jött. Én délután nem mentem át a Lacika születésnapi zsurjára, hanem helyette egy ideig ábrándoztam, míg egészen be nem sötétedett

/az egész házban egyedül voltam/ aztán villanyt gyujtottam és kiolvastam a „ Hiuság vására” cimü könyvet, ugyhogy 10-órakkor, mikor Apuka hazaérkezett már a helyén is volt. Nagyon jó volt.

Kotaszek Hedvig: Tóth Árpád, Esti sugárkoszorú

„február 28 / sz. ”
Nem bírok másról irni csak Ő róla. Az egész lelkem az egész gondolatom, neki szól, úgy érzem, hogy rabja lettem a szerelemnek. Csak adná a jó Isten, hogy ő is viszont szeressen engem. Mert szörnyű még csak elgondolni is, hogy Ő neki teljesen közömbös lennék. És igy csak kinlódok, gyötrödök, ez a bizonytalanság szörnyű. Hétfői napon, délután, /inspekciós voltam/ Ő ott ült a gépem mellett. Könyvekről beszélgettünk. Én mondtam, hogy az „ Aranykoporsót” olvasom. Ő mondta, hogy az nagyon szép, ha olvasom különösen a végét-gondoljak rá. Majd elkérte a könyvet, és Ő maga olvasta el kétszer is, hogy jól megértsem, és szépen hangsúlyozta, de én nem birtam átérteni, mert még normálisan gondolkodni sem tudok, ha mellettem van. Vannak benne sikamlós részek is, /mondja. /

Kotaszek Hedvig: Gondolat

Egy fiatal leány és fiú, valami barlangfélében mennek. Ott a fiú meglát egy női aktot, megáll és gyönyörködik benne. /Én írtózatosan szégyeltem magam azt se tudtam merre nézzek/ A leány is ott állt, miért nem ment el? Felelet nélkül hagyva közbeszólásom folytatta: A nőn irtó féltékenység vesz erőt, kikapcsolja a ruháját és a férfi felé fordulva mondja, hogy Ő nincs-e olyan szép, mint az. Látva szégyenkezésem azt mondta: ne szégyellje magát, maga még gyerek nem érti, hogy az milyen szép. ” Én egész este úgy szégyeltem magam és fel sem mertem rá nézni. Még az egyik bácsi megis jegyezte: maga egész belepirul ebbe a „jelentés írásba. ” Szerdán, délben, hogy hazafelé készülődtem megjegyeztem a Cicának /kolléganőm./, hogy aztán ne engedjen senkit sem a gépemhez ülni. Tudod ki szokott ülni a gépednél mondja, a F. felé sanditva. Ő pedig ahogyan odanéztem’ a gép mögé dugta a fejét. Majd megszólal, ha már ezt kitalálta, akkor azt is tudja, azt is mondja meg, hogy miért? Majd feleletet sem várva folytatja,: hogy érezzem az ujjai helyét. ”Én halatlanul boldognak éreztem magam és alig akartam elhinni, hogy ez valóság, és annyira, hogy csaknem hangosan kimondtam a számra tolakodni készült: jó hogy azt nem mondja, „még a lábanyomát is csókólgatom csendben.” Másnap mutattam az egyik kolléganőmnek a fényképeket. Mikor el akarom tenni, megszólal: Hédike mutassa meg nekem is, és olyan szépen kérte, mint egy kisfiú! Én örömmel adtam oda neki, már ugyis rég gondoltam, hogy megmutatom neki, de aztán arra is gondoltam, hogy, ebből

csak azt láthatja, hogy bizalmasabban’ jobban jóba akarok vele lenni, ezért nem akartam megmutatni, nehogy tulbizalmasnak tartson. Ő az egyik képnél-a Lajos bácsival vagyok levéve, mikor Esztergomba voltam hajókiránduláson / -fogadni mernék, hogy ez a papája, csak az nézhet ilyen büszkén és szeretettel magára! Az egyik csoportképnél én vagyok középen, azt mondta: „ jaj de édes” majd a kolléganőm megjegyzi, hogy milyen szép a nővérem, mire ő azt felelte, hát a Hédike is szép leány. De az nem jelenti azt, hogy beképzelt legyen, mert az nagyon csúnya. Én kimondhatatlanul boldog voltam. Dehogy vagyok beképzelt, csak végtelenül boldog, hogy neki az Ő szemének tetszem gondoltam. Hisz csak neki csak az Ő kedvéért kivánok szép lenni, mit bánom én, ha senkinek sem tetszem csak Ő lásson szépnek, csak neki tetszek. Annyira boldog voltam, hogy még aludni sem tudtam. Az igazság kedvéért megjegyzem, hogy estefelé ledőltem a díványra és mint-egy két órát jóizűen aludtam. Aztán felkeltem vacsorázni és 10-órakor már ágyban voltam. De hajnali 4-óráig nem jött álom a szememre. Rágondoltam csak-nem egész idő alatt. A legképtelenebb dolgok jutottak eszembe. Hogy tetszem neki, ebbe már kezdtem magam mind jobban beleélni. Eddig a napig, azaz csütörtökig minden olyan jól ment. Még 60-P-őt is kaptam váratlanul. Jött a Péntek. Délelőtt is már sokat forgolódott az egyik asszony kolleganőm körül Ő. De azelőtt is, ezt be kell vallanom, sokat

beszélt és volt körülötte Ő. A C. /kolleganőm/ elmondta, hogy főz, vikszel mos, mosogat varr, a hivatalon kívül és a lakásában mindig szép rend van. Ő ámulva hallgatta és felém fordulva szól: hallja ezt H. ? Majd oda jött az egyik kollega, aki egyébként neki barátja és végig hallgatva a fenti sokoldalú tevékenységet megszólal: tudod mit’ vedd el feleségül a C. hugát. És igy beszélgettek tovább: én közben nagyon rosszul éreztem magam és nagyon fájt, hogy Őt megakarják nősiteni. Majd Ő odaszól nekem, /mert én hallgattam és semmit sem szóltam bele tervezgetésükbe:/ hallja ezt H. mit szól mind ezekhez? ” én pedig azt feleltem, hogy semmit és igyekeztem magam elfoglalni, nehogy valamit leolvassanak az arcomról, vagy a szememről. Megjegyzem, hogy Ő, még az alakjával is kifejezetten tökéletesen meg

volt elégedve, már mint a kolléganőmé. Én ennek a kolléganőmnek /u. is Ő figyelmeztetett, hogy mért nem vagyok kedvesebb „Ő" hozzá, mindig olyan szépen beszél én rólam./ egyszer beszéd közbe elszóltam magam: hogy tetszik „Ő" nekem /bevallottam azt is, hogy én nem kívánom a férjemtől, hogy szép legyen, mert akkor másnak is tetszik, az én ideálom 30-év körüli legyen és csúnya lehet. Szóval egész délelőtt a C. -hoz sokkal többet beszélt. Délután aztán bent maradtam inspekción vele, és mert esős idő volt ebéd idő alatt sem mentünk ki. Még a C. megjegyzi, hogy azért mert Ő kedves „Őhozzá és még egy nevet emlitett, azért ez nem jelent semmit, Ő azért nem olyan

mint X /egy kolléganőm./ Szóval, hogy bejött „Ő" rögtön a C. mellé telepedett és megkérte nem kötözné-e be a kezét. Mikor a C. elvégezte a kötözést, kezetcsókolt neki, és elővéve a könyvét kezdett egyes részeket olvasni neki. Én nekem pedig mind ezt látni és hallanom kellett. Ezt már tovább nem birtam, felálltam és kimentem, ugy intézve a dolgot, hogy azt hihessék azért megyek ki, mert igy nem tudok olvasni. Én pedig olvastam, de nem tudom mit: az ő mély, hangsúlyozott hangja a szivemig hatolt és eszembe jutott, „ hogy nehéz az első szerelmet elfelejteni „, az Ő hangja kisérteni fog mindig! olvastam, hogy ne értsem, hogy Ő mit olvas fel, kinek tárja fel a lelkét' elfelejtsem- se ne lássak se ne halljak' ezt kivántam. Közbe kint az eső ugy folyt, hogy szinte akaratlanul is az jutott eszembe, hogy még az idő is engem gyászol, engem sirat, folynak az ablakon az esőcseppek, mintha csak az én arcomon csurognának végig, sirat engem minden, még az idő is igyekszik bebizonyitani, hogy sirjál, mert hiszen beláthatod, hogy minö képtelen terveket szőttem, miket képzeltem. Talán azért is kellett bent maradnom, hogy egészen megbizonyosódjam afelöl, hogy tévedtem, merőbe képtelenségeket gondoltam, hogy én nem tetszem neki, hogy

Ő a C. sokkal jobban tetszik neki, hiszen ezt a vak is láthatja. Ó Ci. birsz te annak a fogalmával, hogy mit érzek én Ő iránta? , nem ne is tud meg soha. Legyen neked csak férjed, meg Ő is, vedd el csak őt tőlem, hiszen még nekem ugyse volt senkim, csak légy boldog, én rólam pedig ne is sejtsétek, hogyan küzködik a lelkem, hogy mi megy bennem végig. Sirni lett volna kedvem, de nem birtam. Megváltásnak éreztem mikor eljött a hivatalos idő, és ismét bemenve múnkához kezdhettem. Hazafelé jövet egyre vigasztaltam magam, majd ha leszállok a vonatról és /minthogy az utcán erre elég sötét van/ jól kisírom magam, de aztán az jutott eszembe, hogy ezt meglátnák akkor otthon rajtam, már pedig amit én akkor éreztem, ami akkor történt velem, és amit láttam, azt még Anyukának sem tudtam elmondani. Gondoltam, hogy majd este az ágyban jól kisírom magam: elsíratom első szerelmem, és Ő az egészből semmit se fog megtudni, majd igyekszem úgy viselkedni, mintha soha nem tetszettem volna neki, nehogy alkalma lehessen olyan udvariatlan hangon beszélni velem, mint ahogy beszélt aznap délben egy hölgy ismerősével telefonon keresztül. Nem Ő soha nem fogja meg-

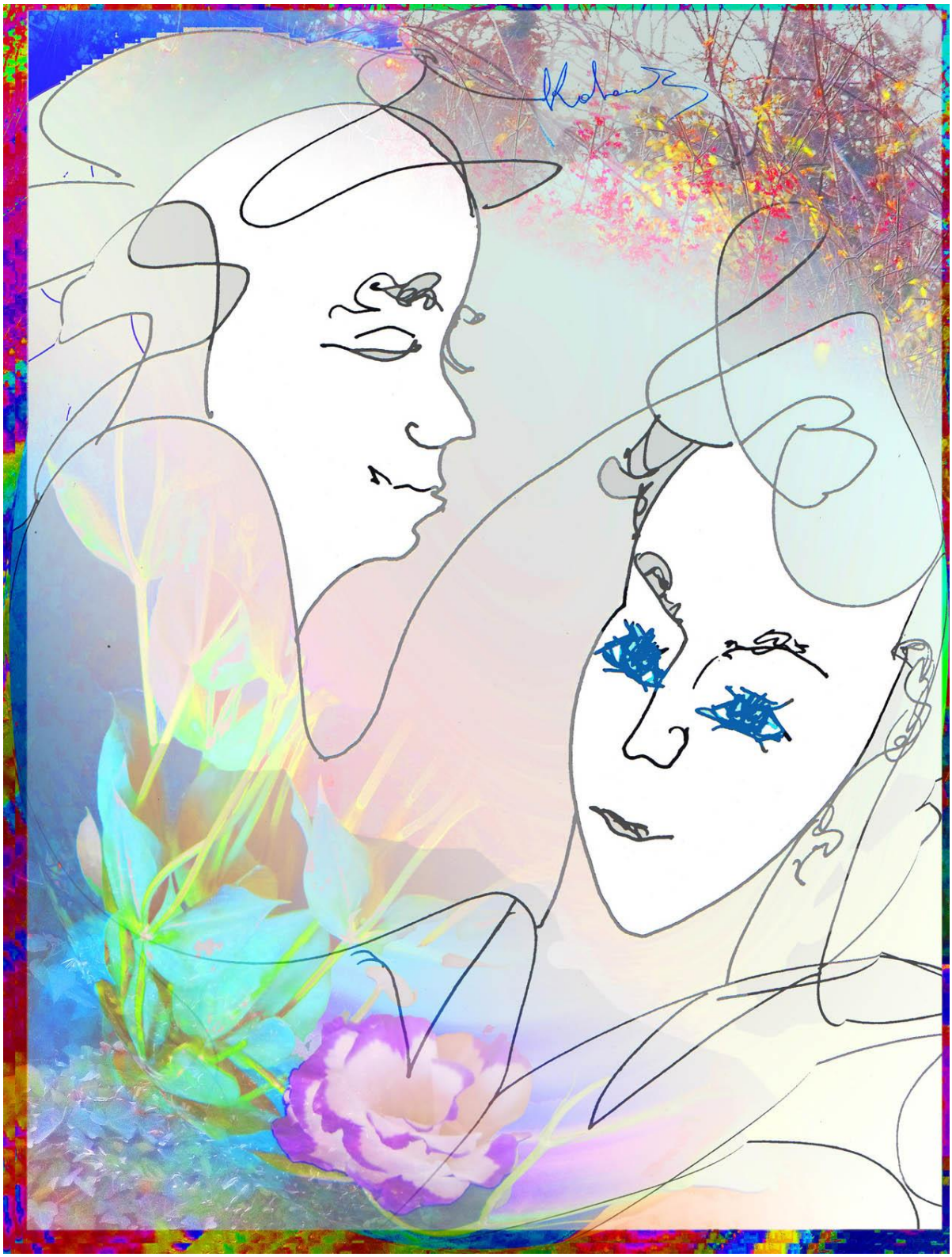

Kotaszek Hedvig: Szellő

tudni, hogy mit jelentett Ő számomra, hogyan gondolkodtam róla, miket tervezgettem, hogyan ábrándoztam. De az elkeseredésnek a sirásnak, amit egy teljes áldott napon és éjjel igyekeztem visszafolytani, egyszercsak utat kellett törnie, és bár elég helytelenül a hivatalban tört ki belölem, szünni nem akaró sírásban, ami 99 százalékig az én elvesztett szerelmemnek szólt. A dolog úgy kezdődött, hogy elkezdtem rendezgetni a nálam lévő megírt dolgokat. Többek között kezembe került egy akta, melyet a tulajdonósának, már rég visszaadtam volna, de már 3 hete beteg. Látom, hogy ceruzával oda van írva az „Ő" neve is. Gondoltam mit őrízzem, hátha neki is odalehet adni. Ugy is csináltam, odaadtam neki és Ő mi után átnézte átadta a tanácsos úrnak. Kis idő mulva jön Ő hozzám, hogy a tanácsos úr hivat és miközben befelé vezetett, valamit magyarázott, hogy mit mondjak a t. úrnak, de én oda se figyeltem. A t. úr azt kérdezte tőlem, hogy mi volt ezzel az aktával? , én elkezdem magyarázni, de Ő türelmetlenül közbe szólt, „ csak röviden és értelmesen feleljen . „ Mi-óta van magánál ez az akta, én megmondtam: hogy vagy 3 hete. Fog írni erről egy jelentést, hogy ilyen számú akta mennyi ideig volt magánál, mert, hogy azt nagyon lekapják, ez egy fontos akta, és, hogy tudom-e, hogy eb-

ből milyen baj származik, őt ezért le is csukhatják! Engem már eleinte is folytogatott a sírás, egy darabig küzdöttem ellene, márcsak annál is inkább, hogy ne sírjak a bent levő férfiak előtt /szörnyen szégyelltem, hogy előttük szidott le a tanácsos úr/ de végül is, különösen az előtte való nap, már nagyon uralkodtam magamon, annyira, hogy már nem volt semmi ellenálló képességem, és igy akaratom ellenére sírva fakadtam. Ez nagyon meghatotta a t. úrat, és mindjárt elkezdett vigasztalni, hogy ne sírjak, mert mindjárt ő is sírva fakad, hogy tudja, hogy nem készakarva tettem, mert mindig olyan lelkiismeretesen dolgozom és olyan szépen, hogy öröm nézni: közben Őt, /mellettem állt/ mikor sírva fakadtam kiküldötte, nekem pedig felajánlotta a törülközöjét, hogy menjek és mossam meg a nála levő vizvezetéknél az arcomat. Majd mikor ez megtörtént és visszaérve látta, hogy még mindig sírok, ezt mondta: mivel vigasztaljam már meg magát? , tekintve, hogy maga vonatos, márc. 1-től kezdve, nem kell hetenként csak egyszer bejönnie inspekciósan, ha csak maga nem akarja másként. Ezt megköszöntem és ő kezet fogot velem azt kérdezvén, hogy –ugye már nem haragszom. Én pedig megkérdeztem, hogy a jelentést megirjam-e az aktáról. Ő elmosolyogta magát: á' dehogy' felelte, majd mégegyszer kezet fogott velem, „ nos rendben van minden „ kérdezte. Én pedig ki mentem nem nézve sem jobbra sem balra,

és nem bírtam a feltóluló könnyeket visszatartani. „Ő" odajött vigasztalni, de én hozzá sem szóltam /azt hitte, hogy megharagudtam rá./ nem tudtam beszélni, attól tartva, hogy beszédbe kezdve, felzokognék. Majd egy kis időre igyekeztem elfolytani a sirást, „Ő" ekkor megint odajött és azt kérdezte, hogy haragszom-e még? Én nem haragszom' feleltem. Hát akkor miért nem akart velem szóbaállni? Maga téved én nem haragszom magára, és mosolyogni igyekeztem, majd odajött az egyik bácsi és valami olyasmit mondott, hogy „ szegény kisleány „. Én mi-közbe feleltem sírva fakadtam megint és eleinte nevetve, ami később sírásba ment át, feleltem: ne tessék rajtam sajnálkozni, mert megint sirva fakadok, de ekkor már fejemet a gépre hajtva, arcom a gép mögé rejtve sírtam. Azt éreztem, hogy „Ő" kezemet amely a gépen nyugodott, megsimogatja. Ez olyan kimondhatatlanul jól esett. És ekkor ujabb sirás vett rajtam erőt és valahányszor ránéztem, vagy gondoltam, eszembe jutott a tegnap, amikor olyan szörnyen szenvedtem, és mindannyiszor ujból kitört belőlem ujra a sírás. „Ő" valamivel előbb elment mint mi és odaköszönt a C. -nak, aztán nekem, és ezzel megindult, de alig tett egy-két lépést

visszajött megkérdezni, hogy haragszom-e még: hiszen muszály volt neki bevinni az aktát, mert, ha még tovább nem adja be, még sokkal nagyobb baj lett volna belőle. Én őt egy percig se hibáztattam. Mondtam, hogy nem haragszom!, - biztos, hogy nem haragszik rám, kérdezte mégegyszer és igyekezett a szemembe nézni, de nem lehetett, mert ekkor már megint könnyeztem, és nem akartam, hogy lássa. Még eleinte mikor odajött vigasztalni azt is mondta: hogy nem szabad annyira a szivére venni ilyen dolgot. Én pedig még csak most érzem igazán, hogy mennyire szeretem. Már nem haragszom rá azért sem, hogy a C-val foglalkozik. Hiszen olyan szívből jövő hangon kérdezte, nem haragszik már rám, hogy én feleltem neki, arra is, ami nekem olyan kimondhatatlanul fáj, hogy más jobban tetszik neki, mint én, hogy nem haragszom, hiszen nem tehet róla, ha a szíve odahúzza, és biztosan nem is selyti, hogy én hogyan gondolkodom felőle, hiszen én soha nem tudok olyan, kedves lenni hozzá, mint a C. És érzem, hogy én mindig fogom szeretni őt, amig csak élek, soha el nem felejtem: ha Ő viszont szeretne, akkor ebből kimondhatatlanul boldog szerelem lenne, de ha nem tud szeretni, én akkor is szeretem, és ekkor bár reménytelenül, de még mindig nem szünök meg szeretni. Nem még gondolatba sem jut eszembe, hogy őt bármibe is korlátozzam, kivánom tiszta szivemböl, hogy nagyon boldog,

legyen mert megérdemli: azt hogy én szerettem és szeretem, soha nem fogja megtudni. Különben is ha egy kicsit tetszenék neki, arra másképen válaszolt volna amit a C. mondott. U. is azt mondta neki, hogy hogy az ilyen taknyos kis kölykök, mint például én is /ez nekem rosszul eset./ azt mondják, hogy nekik az idősebb emberek tetszenek, és inkább legyen csúnya, mert akkor legalább másnak nem tetszik ugy gondolkodnak. /Ez tökéletesen igaz volt./ de, hogy ne érezze találva magát, hozzátettem, hogy gazdag legyen. „Ő” erre azt mondta, hogy ilyen kisleánynak 19 évesnek’ erre még gondolni sem szabad. Majd felém fordulva mondta: magának még nem mondtam el az én női ídeálom. Tanítónő legyen, mert az a nőknél a legszebb hivatás, valahol vidéken éljen 1-2 hold földje legyen, tudjon jól főzni sütni, értsen a háztartáshoz és amellett szolid urileány legyen. Ezt pedig elgondoltam: , hogy bóknak szánta a C-nak, mert Ő mind ezt egy személyben egyesíti. Én pedig tanitónő sem vagyok, sütní főzni takaritani, stoppolni nem tudok, szegény vagyok, ezenkivül önfejű vagyok, és sok dologban határt nem ismerően önző. Igy megszégyenitve éreztem magam. Nyilván azért mondta el ezt, hogy engem észhez térítsen. Pedig ha tudnám, hogy nagyon tudna szeretni, ha elvenne feleségül, megtanulnék a kedveért, sütni, főzni, takarítani, a rossz tulajdonságaimról is igyekeznék leszokni, mindent ugy tennék, ahogy neki tetszik, ahogy ő kivánja, csak szeressen, mindezek cserébe. A hivatalból kijövett elmentem egy új templomba. Azt hallottam, hogyha az ember először teszi be egy templomba a lábát és valamit kiván az teljesedik. Én pedig az „Ő” szerelmét kivántam. Kértem a jó Istent, hogy forditsa felém az Ő szivét, hogy szeressen, szerelmes legyen „Ő” belém annyira, hogy feleségül vegyen. Ettől, hogy könnyitettem a lelkemen megnyugodtam. És megfogadtam, ha ezt megkapom, soha más férfira rá se fogok nézni, nekem soha senki más nem fog tetszeni, halálomig mindig hű leszek hozzája szeretni fogom, ameddig csak érzek, ameddig csak élek, és még főzni is megtanulok, csak azt ad jó Istenem, hogy nagyon-nagyon szeressen, szerelmes legyen belém. Mindent megtennék a kedvéért, nem idegenkednék ugy tőle, és nem félnék úgy a házasságtól, ha „Ő” szeretne. Őt nagyon tudnám szeretni, örökké. Halálosan szeretem, képes lennék meghalni a kedvéért, és meghalni inkább mint élni és tudni azt, hogy neki közömbös vagyok. Ó „Ámor” a szerelem

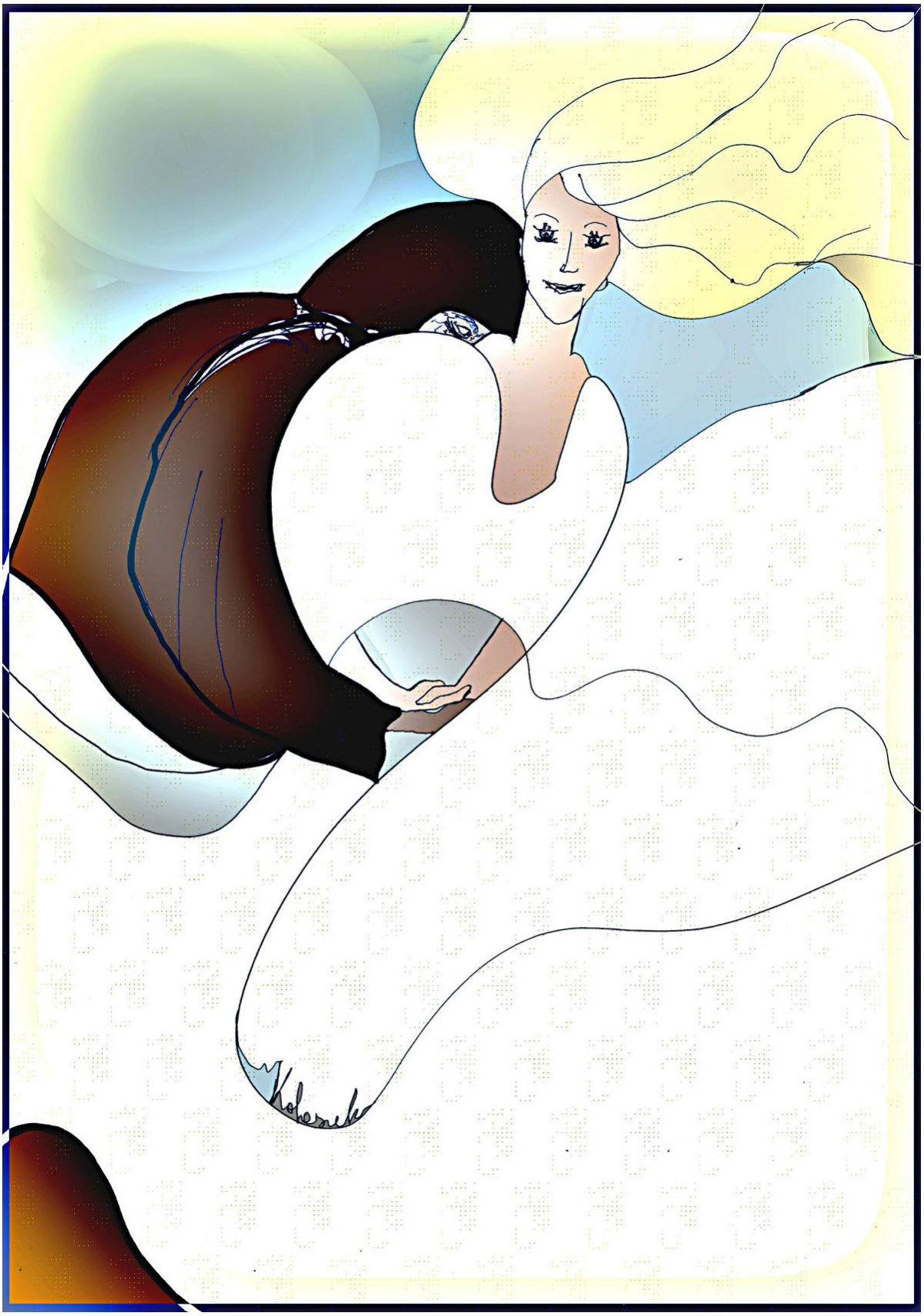

Kotaszek Hedvig: Tao-Aikido

Istennője, oltsd bele a szerelem nyíllát, hogy tudjon engem nagyon szeretni, hogy szerelmes legyen belém annyira, hogy feleségül vegyen. Ó ad Istenem, hogy találkozzunk, hogy szép legyek, jó alakom legyen, jó legyek és minden meglegyen bennem ami neki tetszik. Ó ad, hogy tetszhessem neki. Csak az Ő kedvéért kívánok szép lenni, csak neki akarok tetszeni. Szeretem őt teljes szivemből teljes lelkemből, mint még soha senkit. Azt hiszem ez a szerelem. Most már értem, hogy ezért élni' halni képesek az emberek. Mi ez a szerelem ahhoz képest, amiről azt hittem, hogy szerelem. Az csak olyan rajongás volt a szépségért, csupa külsőségért, de őt elsősorban a lelkéért szeretem. Csak ez fogott meg és ez erösebb minden külsö szépségnél. Szeretem a lelkéért és ezáltal szépnek, a világon a legrokonszenvesebb embernek látom. Ó de süket és vak, de üres és sajnálatra méltó az aki a külsö szépségét látja csak, az nem tudja mi az igaz szerelem. Milyen fenséges és felmagasztaló érzés, különösen ha viszhangra talál. Óh ne engedd jó Istenem, hogy egyoldalú legyen, oh engedd meg, hogy szerelmes legyen belém. Délután nem tudtam egyfolytába írni, mert vásárolni mentünk. Most pedig már ég a szemem, a sirástól mert bizony eleget sírtam, 4 zsebkendő csurom víz lett. Csak ő szeresen, akkor minden jóra fordul, örülök, hogy élek akkor minden ragyog, akkor minden jó körülöttem, akkor állandóan süt a nap, akkor kívánom, hogy éljek, akkor látom, hogy élni szép és jó. Ó Istenem kérlek, segits engem az én első igaz szerelmembe.

Kotaszek Hedvig: Szerelmem színei

„március 15 / v. ”

Hétfőn reggel / azaz 9-én / a kiutazásból megérkezve „Ő” odajött hozzám és köszönt. Én kezet fogtam vele / most először. A fülembe súgta, hogy haragszom-e még rá? Nem haragszom, miért, hát haragudtam én magára? Igen’ felelte. Én telefonáltam, mikor a helyemre megyek, azt mondja, hogy mért nem adtam át neki a telefont. Én nem tudtam, hogy maga telefonálni akart, nem mondta. A női ösztönnek azt meg kell érezni, hogy telefonálni akarok. Van nálunk egy férfi, nagyon okos, de egy kicsit dilis, van valami visszataszító rajta. Ez odajön hozzám és valami olyasmit mondott, hogy én összetöröm a szivét’ még csak rá sem nézek stb. Mikor elmegy azt mondta „Ő” / t. i. ott ült a szemben levő iróasztalnál és fejét kezébe hajtva gondolkodott:/ hogy úgy látom, hogy magának udvarolni akar a G. Amig G. iak udvarolnak nekem addig nem komoly az eset, feleltem, ha valamit nem jól csinálok neki úgy elkáromkodja magát, hogy szinte félek neki dolgozni. Azt kérdezte, hogy délután inspekciós vagyok-e? /De éppen az nap nem voltam. Mikor vége volt a hivatalos időnek beakarom vinni a Máriának u. is: ő inspekciós volt. / az egyik sürgős jelentést, hogy délután csinálja meg. Az utolsó oldalt, amiről le kellett írni nem találtam sehol. Előzőleg ott járt az egyik kollégám nevezetesen „Béla”, és oda megyek megkérdezni’ hogy nem vitte-e véletlenül el. Nem volt nála, de jött utánam és mondta, hogy az előbb még Ő is itt látta. Majd később azt mondta, hogy látta, hogy széttéptem több papirt, nem volt esetleg azok között. Előszedtem a papirkosárból, amit beledobtam, és csakugyan ott volt közte. Nagyon megörültem és

megköszöntem neki. Hédike magának férhez kellene menni, hogy legyen aki gondolkozzon maga helyett, legyen aki segitségére legyen. Közben, Ő ott ült és látott-halott mindent. A B. pedig megkérdezte, hogy ma is a Nyugatiba megyek-e, mert akkor ha nincs gavallérom elkisér. Én nekem tetszett a dolog, mert ugy gondoltam, hogy ezzel legalább egy kicsit felhívom a figyelmét rám /az „Ő”/ figyelmét, és legalább egy kicsit, ha tetszem neki’ féltékeny lesz, és ha ez úgy van, akkor ezáltal talán egy kicsit bátrabb is. Útközben míg B. állandóan dumált’ mindig „Ő” járt az eszembe, talán a jó Isten intezte így, hogy mindez így történjék „Ő” előtte, és alig vártam a másnapot. Közben Ő, a Béla nagy lendülettel neki látott az udvarlásnak /elöző este haza kisért ugyan, de még akkor nem gondoltam volna, hogy ezt folytatja/ szóval azt mondja, hogy ő engem figyel ott bent a hivatalban, vagy nagyon nyugodt természetem van,

Kotaszek Hedvig: Sóhajom

vagy szerelmes vagyok. Én jóformán azt se tudva, hogy mit mondok ráfeleltem: hogy talán mind a kettő. Ő rögtön kutatni kérdezősködni kezdett, hogy ki az illető, a hivatalba van-e stb. Én csak annyit feleltem, hogy idősebb, nem szép, csak nagyon jó. Ő azt mondta, ha már köztünk sajnos szorosabb ismeretség nem is lehet, legalább legyünk nagyon jóba, legyek hozzá őszinte, ő mégis tapasztaltabb mint én, esetleg sok tekintetben segitségemre is lehet stb. Aztán még mondta, hogy én milyen helyes vagyok, és ja, azt is mondta, hogy
az aki nekem tetszik, attól számíthatók-e arra, hogy oltárhoz vezet, hogy feleségül vesz stb. Én mondtam neki, hogy az illető nagyon rejtéjesen viselkedik, nekem sohasem udvarol, csak azt látom, hogy szeret a közelemben lenni. Majd a B. bekisért a váróterembe is, ahol a Dódi várt már rám /u. is őhozzá mentem délután. / Neki is mondta, hogy én milyen helyes vagyok és hogy ő milyen boldog lenne, ha ő neki ilyen felesége lehetne. A Dódi többek között mondta, hogy én milyen ábrándos természetű vagyok és hogy nem vagyok egyáltalában beképzelt. Pedig nem az a kimondott csúnya, egy kicsit lehetne magára beképzelt és beszélt-beszélt, de én már odase figyeltem, hogy mit, örültem, hogy ott a Dódi, legalább nem kell nekem beszélni vele. Végre nagy sokára aztán elment. A D. azt mondta, hogy elég rendesnek néz ki. Nekem ugyan semmitse tetszik. Azt mondta többek között, hogy Ő addig nem megy el míg meg nem tudja, hogy ki az illető. Ugyanis én véletlenül elszóltam magam, hogy a hivatalban van. Másnap „Ő" megint ott volt körülöttem. Délben a Béla megint elkisért, és azt mondta, hogy most már tudja, hogy ki az illető. Csakugyan névszerint megnevezte. Én pedig nem tagadhattam le, hiszen ugyis láthatta rajtam, hogy eltalálta. Azt kérdeztem, honnét tudja? Úgy néz rá, mint valami szentre' lehetetlenség nem észrevenni. És mondja Ő is észreveszi? Hát ha csak nem esett a fejére. Különbe is /folytatta/ cselekedni fogok, azaz segitségére leszek magának. Megfogom kérdezni: mond komolyan akarsz te foglalkozni a kis Hédikével, vagy nem, mert akkor –légyszives enged át nekem, hogy

én foglalkozhassam vele, ad át a helyet nekem. Én erélyesen megmondtam neki, hogyha a legkisebb jelből észreveszem, hogy tesz valamit, vagy szól, sohatöbbé szóba sem állok vele. Ő megigérte, hogy nem fog szólni, mondván: hogy „hát jó legyen ez a mi kettőnk titka. " És ha már le kell mondania rólam, azért ne fosszam meg a barátságtól, és igérjem meg neki, hogyha bánatom lesz és esetleg „Ő" vele szakitanék akkor a bánatomat is elmondom neki, az Ő vállán fogom elsírni, és akkor már ő rá is más szemmel nézek és akkor már ő is számitásba jöhet. Én mondtam neki, hogy ne féljen azt nem fogja megérni: a barátságát pedig elfogadom abban az esetben, ha én neki nem tetszem, ha én neki közömbös vagyok, ha nekem nem udvarol, - egyszóval folytatja B', "szerelem kizárva.," Igen' feleltem. De mondja mit csinálok én, ha maga nekem mégis olyan nagyon tetszene, hogy a fene megesz magáért akkor én legyek öngyilkos. Én mondtam többek között, hogy „Ő" tetszik nekem legelőször mert jó szive van, jó modora van, magas stb. , de mint férfi, ezen még nem is gondolkodtam, és nekem úgy még nem tetszik, de nem is tetszett még soha senki /közbe megkértem, hogy engedje el a kezem, mert már jó ideje tartotta/ ő elnevette magát és azt felelte, maga kis csacsi, a viszontlátásra. De Istenem miért is olyan ügyetlen ez a „F" azaz „Ő", hát mért nem foglal le engem annyira, hogy Ő a B. ne tudna nekem udvarolgatni. Még ugyanaznap történt hogy ahogyan kérdeztem tőle valamit: „Ő" ugy ölelte át a széket, hogy engem egészen bekeritett, és olyan közel volt hozzám, hogy akaratlanul is hátratóltam a fejem. Ugyanis a tetszésnek', a tetszés kinyilvánításának ez a módja pláne hogy köztünk, még komolyabb beszélgetés sem volt' nem tetszik. Hátcsak látja rajtam, hogy úri leány vagyok, akivel nem lehet csak úgy cicázni. Délután aztán együtt inspekcióztunk. Ő is ott volt: éppen mikor arra gondoltam, hogyha tetszenék egy kicsit is neki megtehetné, hogy bejönne inspekciózni, és alig, hogy végig gondoltam megjelent, szinte megijedtem a saját kivánságom ilyen gyors teljesülésétől. Egész este bent volt, és én nem akartam hozzászólni, nehogy azt hidje, hogy én

örülök neki, hogy ő eljött, és felhasználom az alkalmat a beszélgetésre, de aztán több olyan dolog adódott amit én nem tudtam és igy csak hozzá kellett fordulnom segitségért. Közbe megjött a G. és ment be a tanácsos urhoz a Cicát beárulni, hogy délelőtt nem csinálta meg az egyik dolgát. Mikor kijött magyaráztam neki, hogy milyen csunya dolgot csinált, a F. is segitett nekem a szidásába. Másnap reggel mondja a Cica hogy hallotta a F-től, hogy én milyen férfiasan a védelmére keltem. Reggel odajön a B. és mielőtt elment volna, azt mondja, hogy Ő belenyugszik a várakozásba, mert az éjjel gondolkodott rajta és rájött, hogy én mégiscsak tetszem neki. A Cica odahiv magához és azt mondja, hogy az előbb telefonált valaki hogy van két kedvezményes jegye, és odament a F-hez, hogy átadja neki. „Ő" erre azt felelte, hogy kivel menjen? „Ő" a Cica erre ajánlotta, hogy velem menjen. Megmondja amozi cimét és kérdezi, hogy láttam-e? Mondom hogy láttam. Nem baj most az egyszer nem láttad, megfogod nézni vele együtt mégegyszer. Ne haragudj Cica, de én ezt nem teszem, mert, ha valamit akar először is szóljon Ő, másodszor pedig a mozi az már egy olyan bizalmas dolog és mit gondolna rólam, ha én első alkalommal már moziba megyek vele. Egyébként pedig megköszöntem és kértem, hogy nehogy valamit olyasmit tegyen amiből észre veheti, hogy nekem tetszik „Ő", mert én ugyis úgy látom, hogy neki már én nem tetszem, és éppen arra gondoltam, /hogy én már el is határoztam,/ hogy lemondok róla. Ugyanis a Cica azt mondta, hogy mit csináltam én azzal a szerencsétlen fiúval, hogy egészen belémbolondult. Én akkor bevallottam a C-nak, hogy én pedig megmondtam „B" neki, hogy ő nekem nem tetszik, hogy én nekem más tetszik, nem tudom, hogy ezek után miért tetszem neki? A C. azt mondta erre, hogy ugye neked „Ő" tetszik. Én nem is tagadtam. Ő azóta, most már tudja, hogy nekem tetszik és azóta mindig felém irányitja. Pedig megmondtam neki, hogy én azt nem birnám elviselni, hogy más közbenjárókat kell felhasználni, ahhoz, hogy engem észrevegyen. Akkor sohase tudnám magam nyugodtan érezni, sohasem tudnám elhinni, hogy saját magától szeretett meg, hogy igazán szeret. Csütörtökön egész délelőtt ott ült a C-nál és nem értem, hogy mért, de mindenki mással olyan jól el tud beszélgetni, csak velem nem. Úgy délfelé aztán odajöttek, én hivtam a Máriát összeolvasni, ekkor a C. hirtelen elhívta a M. és azt mondja, hogy majd addig a F. velem összeolvas. De olyan feltünő volt a dolog, még a F. is észrevette és azt mondta: hát ezek most mért mentek el mind a ketten.

De szerencsére rövidesen elhívták és ekkor a Cica visszaérkezvén odahívja hozzám a B-át. De azzal nem lehetett jól összeolvasni, mindig mindenhova nézett, csak arra amit összekellett olvasni nem. És folyton beszélt és bókolt. Később a F. is visszajött és megint odaült a szembelevő íróasztalhoz. Én pedig igyekeztem vigkedélyűnek látszani és egész idő alatt nem néztem „Ő"-reá. Láttam, hogy odahívja a Cicát és valamit kérdez tőle. Csütörtökön délbe elmentem az egyik templomba /ugyabba ahol multkor voltam/ és kértem a jó Istent, hogy adjon elég erőt, hogy letudjak róla mondani, mert látom, hogy én már ugysem tetszem neki, és hogy legyen annyi erőm, hogy el ne áruljam magam, hogy tudjak elég közömbös lenni hozzá, hogy valami jel által meglássam, hogy megbizonyosodjam, hogy tisztába legyek végre vele, hogy tetszem-e neki vagy nem. Ez nap délután együtt inspekcióztunk. Gondoltam, hogy nagyon közömbös leszek hozzá, de ezuttal neki volt kedve a beszélgetéshez. Kérdezte, hogy láttam-e a „ Halálos tavasz" c. filmet és mit tartok róla. Én magyaráztam neki, hogy a Jozsát annak a férfinak csak el kellett volna venni, és különben sem tudom elhinni, hogy az első látásra valakibe bele lehessen szeretni, mert ahhoz idő kell. „Ő" azt felelte, hogy azt hiszem én, ha elvette volna a J. az nem érezte volna folyton ott az első árnyékát, hogy tudom én, hogy egy férfi mennyivel máskép érez mint egy nő, és tudom-e, hogy mit jelentett annak a férfinak, mikor az első szerelme megjelent ujra. Én magyaráztam, hogy a házasságot először is lelki alapra kell

Kotaszek Hedvig: Szerelem

fektetni, mert akkor a szerelem ha el is múlik, van ami összetartja őket. Ezt már az egyik kollégám is hallotta és ő is beszállt a vitába, de olyan dolgokról kezdtek beszélni, hogy jónak láttam nem odafigyelni és kikapcsólódni a beszédből magam: Azzal kezdte meg „Ő" a beszédet" hogy vasárnap meg akarja nézni a „Tűzvész" c. darabot, de csak 5. -p. -ös hely van és sajnál érte annyit adni. Én mondtam, hogy csak menjen el, hiszen van elég pénze. Ő azt mondta, hogy eredetileg két drb. jegyet akart venni és nem az hogy nincs pénze, de az félre van téve és ahhoz nem nyúl, mert mi lesz a családjával? Én már attól tartottam, hogy mikor mondta, hogy két jegyet szeretne venni, hogy talán engem meg akar hivni. Mert ilyan helyre, már inkább elmennék, mint moziba. De én mindig többet várok, mint amennyit kapok. Különbe sem bánom, hogy nem hív még sehova, mert a téli kabátom ugy sincs olyan börbe, hogy elmehetnék benne. Másnap történt aztán az összeolvasás, amiről az előbb már szóltam. Meg kell vallanom, hogy a pénteki viselkedésemet, nagyon szégyenlem, de csak azért mutattam, hogy nekem tetszik, hogy a Béla olyan hevesen udvarolgat nekem, hogy a F. észrevegye. Bár lelkem mélyéből undorodtam az ilyen feltünő kacér viselkedéstől, és el voltam rá' készül-

ve hogy ezzel nem hogy a féltékenységét keltettem fel, de ha eddig egy kicsit is tetszettem neki, biztosan kiábrándul belőlem. Tegnap aztán a Cica megmondta, hogy mikor őt félrehívta, azt kérdezte: hogy mit csinált, miről beszélt az a fiú én velem' udvarol nekem? Mi az hogy udvarol, felelte a Cica' , ésnekem tetszik? kérdezte. Hát azt már kérdezze meg Ő-tőle, felelte. Ennek szivem mélyéből örültem és onnét is láttam, mert mindjárt odajött és üdvözölt „Ő" , ahogy megérkeztem és igy láttam hogy nem haragszik. Panaszkodott a Cicának, hogy hiába akar engem belevinni a beszélgetésbe én egész másfelé figyelek. Tegnap aztán elmondtam a Cicának, hogy Ő viselkedik furcsán, mindenkivel olyan jól el tud beszélgetni csak velem nem. És hogy én már biztosan nem is tetszem neki, mert akkor másképen kellene viselkednie! Mikor elmegy és megjön elvárnám, hogy odajöjjön hozzám és kezet fogjon velem. Különbe is egy férfinak meg kell találnia a módot ha tetszik neki valaki, hogyan beszélhet vele. De én olyan tartozkodó vagyok, hogy képtelen velem kijönni, ő sokszor nevet a gépmögött, mikor oda felém néz. És azt mondja, hogy próbáljak meg én is néha-néha finoman felé nézni. Elég az hozzá' hogy mielőtt szombaton elment odajött, kezet fogott és kellemes vikendet kívánt. Ez engem nagyon meglepett, de nagyon jól is esett, és nagyon szeretném, ha ezt nem a Cica behatásának köszönhetném. Szombaton, ahogyan el-

Kotaszek Hedvig: Lámpaoltás

néztem, észrevettem, hogy a haja vége őszül. Ha tudná hogy én nekem mennyire tetszik ez. Most még úgy érzem, hogy sokkal jobban szeretem. De ez a bolond Béla megint elkisért és egy teljes óra hosszat /u. is nem volt vonatom/ beszélgetett velem. Mondja: hogy ugye most milyen boldog vagyok,? látta mikor megszagoltuk egymás kezét! Mikor „Ő" odatartotta a kezét, hogy szagoljam meg milyen jó kölnit használ: én megszagoltam és mondtam, hogy erős, és ezzel mint ahogyan „B" mondta: én is nagyon ügyesen odanyújtottam a kezemet és hogy ő pedig megcsókolta. Nahát tudja, hogy ennél tisztelettudom, és ha ilyet tett volna, akkor már nem is tetszene. És különbe is nem is tudtam, hogy maga ennyire figyel engem. Különbe is már kezd terhemre lenni. Meg is mondtam neki, hogy nézze én nem bánom, ha a hivatalban udvarol nekem, de egyébként nekem ne udvaroljon, szóval megmondtam, hogy én őt csak mint eszközt akarom használni. Ő erre azt mondta, hogy eddig azt hitte, hogy én vagyok a világon a legnaivabb, legártatlanabb kisleány és most látja, hogy bennem is van női rafinéria. Akkor lennék rafinirozott ha nem mondanám meg, de én megmondom magának. Hát jó van ebbe is belenyugszom. Másnap aztán azt mondja nekem: tudja hogy én rám tulajdonképen sértő, hogy

maga engem elefántoskodásra akar felhasználni, én nem vagyok hozzászokva, hogy engem második helyre tegyenek. Többek között mondom neki, nézze én úgy látom, bár még alig ismerem, hogy rendes fiú és majd igyekszem egy rendes leánynak bemutatni. Erre föl délben találkoztam a Boriskával. Ő is velem volt, hát bemutattam. Ő a Béla utközben megjegyzi: én magát nem venném feleségül. A B. ka zavartan hallgatott: én megkérdeztem, hogy miért nem? Mert olyan magas, attól félnék, hogy megver. A Boriska aztán mikor elbúcsúztunk tőle azt mondja, hogy ő nem is ért engem, hogy én kikkel ismerkedem és hagyom magam kisérni: ő végig nem menne vele az utcán, ilyen pergament arcú csirkefogóval. Különben is nincs nálatok egy rendes férfi sem. /P. eleinte a F. is tetszett neki./ Még csak azt jegyzem meg, hogy egyik nap a kockás ruha volt rajtam és egyszercsak odajön a F. és a fülembe akar valamit súgni, majd meggondolja és azt mondja, hogy nem szól semmit, mert nagyon el találok pirulni, erre én hirtelen hátranézek. Na hát már tudja is' felelte. Én gyorsan kiszaladtam, és megigazitottam a kombiném. Az egyik kollégám- néha ugy elbolondoztam vele, minden komoly alap nélkül-odajön és azt mondja egyik nap: hát tudja, hogy haragszom magára: eddig komolyan vettem és azt hittem, hogy maga egy rendes kisleány, és igy összetöri a szivem, hiába reméltem! Meg is mondom hogy te rád „F" féltékeny

vagyok! Ő ott ült előttem és nem szólt semmit. Én már azt se bánom, ha nem foglalkozik velem, csak ne vigyék el katonának, legalább láthassam őt. Minden este és reggel rágondolok, és még ha álmomból is felébredek ő jut eszembe. Vettünk az Évivel egy édes kis piros blúzt fehér pettyel és egy raglánkabátot. Már vagy három hete valami kiütés van végig a testemen. Eddig nem ügyeltem rá, de most már muszály az orvoshoz mennem. Behivtak az iparügybe nem tudom elmenjek-e? Vettem egy pár szép bordó cipőt magamnak. A sorsjegyen visszanyertem a pénzem. Pedig most játszom először osztálysorsjegyen.
„ március 24 / sz. "
Hétfőn /mult hét/ az egyik kollégám írt egy verset nekem. Ott találtam a gépem mellett. Az illető egy kicsit dilis, tulteng benne a költészet. Nős és egy gyermeke is van. De a vers, ha elfelejtem, hogy ő írta, egészen meghat. Anyuka nagyon örült neki, már ez is megéri, mert olyan jóizűen nevetett Anyuka hozzá és azt mondta, hogy legalább meg kellett volna köszönni. Én mikor elolvastam jót nevettem rajta, ez lennék, ilyen lennék én, amit írt rólam,

milyen boldogság lenne ha ezt „Ő” tőle kaptam volna, vagy legalább is ő gondolkodna így rólam. Neki is megmutattam a verset, de csak annyit mondott: hogy egész jól rímel. A vers a következő: /cím: „Amióta”, alatta név és alatta „Hedvignek” és a dátum következik./

Aranybarna álmot álmodtam az éjjel,
aranybarna hajad terült lágyan széjjel,
bársonyos kezeddel szép fátyollá szőtted
s szomorú szivemet csendesen befödted.
II.
Csupa vágy a lelkem, csupa dal a szivem,
nekem társam mond meg, mégis miért nincsen?
És csak mostanában derűsebb a lelkem-
amióta Kedves! - a rajongod lettem.
III.
Künn a hegyek alján ha bolyongok árván,
megsajdul a szivem és a szelek szárnyán,
elküldöm Tenéked legszentebb dalom-
biborsugarakban fürdő hajnalon.
IV:
Száz virágsziromból szövöm azt a mintát,
Hogy meglássad Te is azt a sziv-zsolozsmát,
kis harangvirágok csilingelő hangját-
áhítatba mélyedt szivem szent harangját.
V.
Csupa vágy a lelkem, csupa dal a szivem,
Mégis csak vajúdik bennem minden, minden,
szeretnék Tehozzád tündérszépen írni,
de nem tudok jaj már senkiben sem hinni.

VI.
Bocsáss meg ha dalom megbántott Te drága!
De ha reám ragyog szemed szép sugára,
aranybarna álmot álmodik a lelkem,
s felujjong szivem a muzsikáló csendben.

Az igazság kedvéért meg kell jegyeznem, hogy a hivatalba a többiekhez is irt verset, szóval az illető egy kicsit dilis, mint általában a nagyon okos emberek. De igyekszem elfelejteni, hogy ki írta, és akkor nekem nagyon tetszik a vers, különösen az utolsó sora
„ s felujjong szivem a muzsikáló csendben”. Mert az tény, hogy mikor egyedül vagyok, szabadon ábrándozhatok s ilyenkor a legszebb dallamokat a legszebb kifejezéseket mind hallom és nagyon boldog vagyok. Kedden elutaztak a férfiak és „Ő” iselment, el se búcsúzott tőlem. Igaz, hogy én elkértem előbb magam mert orvoshoz kellett mennem. Most már kb. egy hónapja, hogy kiütésekkel vagyok tele. Eleinte csak egy kettő volt, figyelemre se méltattam’ aztán mind több lett, míg végül is jónak láttam elmenni az orvoshoz. A háziorvosunk beteg és igy a helyettese egy fiatal orvos vizsgált meg. Csak félig vetkőztem le, de ő mondta, hogy a fűzöm is kapcsoljam ki, igy egészen a hasam végéig letoltam a kombinét és így vizsgált meg. Gondoltam, hogy orvos és ha meg akarok gyógyúlni kell, hogy lássa mennyire el van már terjedve a kiütés. Azt kérdezte, hogy érintetlen vagyok-e? Persze’ feleltem és csodálkoztam rajta, hogy ilyet kérdez, hisz a férfiak meglátják azt valakinek az

arcán is /azt mondják/ - hogy jó-e az illető vagy nem? Én belepirulhattam a feleletbe, mert ő azt mondta, hogy az orvosnak mindent meg lehet mondani. Amint nézett igyekeztem elnézni és éppen lenézek a kiütésekre mikor véletlenül találkozott a tekintetem az övével. Én ugy megijedtem ettől a nézéstől, valami nem tudom megmondani, hogy mi volt a tekintetében, : olyan szépen és olyan jóságosan igyekezett nézni rám: de én ettől megdöbbentem, hát hogyan, hát nem kizárólag a kiütéseket nézi, hát miköze annak az ilyen nézéshez? Éreztem, hogy ez már nem tartozik a vizsgálathoz és gyorsan öltözködni kezdtem. És miközbe öltözködtem éreztem, hogy mint

pirulok el mind jobban, és saját magamon megütköztem, hogy honnét vettem én annyi bátorságot, hogy az első szóra levetkőztem és odaálltam csukott /zárt ajtó/ mögött eléje, hogy vizsgáljon meg. De hát azt hittem, hogy egy orvos, orvosi szemmel néz mindent. Mikor odaadtam a vénykönyvet, megszólalt: hiszen én már voltam maguknál, maga akkor még egész kisleány volt és most úgy megnőtt, majd üdvözletét küldte a hugaimnak és a szüleimnek. Én pedig igyekeztem minél előbb menekülni innét. Mikor hazaértem Anyukának elmondtam, hogy milyen furcsán nézett rám és hogy mit kérdezett, végül is Anyukának támadtam: -igazán nem is értlek, hogyan engedhettél el engem egyedül az orvoshoz, többé soha nem megyek el egyedül. Anyuka erre azt mondta, hogy utóvégre az orvos becsületes ember és én is tudom csak, hogy mit csinálok, nekem is csak megvan a normális eszem. Este a Joli azt mondja nekem, hogy mikor a Zoli bent feküdt a kórházban és bementek őt meglátogatni, mindig kérdezte, hogy én mit csinálok, hogy vagyok? Én emlékszem, hogy egyszer valamelyikhez Jolihoz vagy Évihez hivattuk, már nem tudom, és én a folyoson voltam olvastam „amit egy nagy leánynak tudni kell” és akkor érkezett ő: kérdezte, hogy mit olvasok, és egy kicsit elbeszélgetett velem. A kiütésekre adott valami kenöcsöt, de ennek most már egy hete nem sok a javulás, egyik helyen múlik, másik helyen jön. Holnap bemegyünk Anyukával az Erzsébet kórházba. Borzasztóan nézek már ki, már kezdek megijedni. Csütörtökön a Jolánka néniék elvittek a „Rádius” moziba, a „Magdolnát” néztük meg. Nagyon jó volt, csak a legszebb részt, az elsőt teljesen kihagyták. ¾ 10-es előadáson voltunk ott aludtam náluk. Nagyon jó volt. Tegnap kaptam az illetőtől még egy levelet „Kinevettél” cimmel. De most már egész közömbösen veszem. Majd elfelejtettem Anyukának is megmutatni „Ő” még mindig nem érkezett meg. Pedig nap-nap után vártam. A Dódiék már

megint haragba vannak, válni készülnek. Lehetetlen egy természet ez a Sanyi. Most már a Dódi is belátja.
„április 6 / húsvét h. ”
Az idei Husvétot ismét teljes egy hangúságban töltöttük. Semmi különösebb eset nem tarkította, legfeljebb, hogy a Dódi is itthon van. U. is ismételten válni készülnek. A Sanyi hazament a mamájához, a feleségét pedig otthagyta érte. Még szerencse, hogy a Dódi már nem veszi úgy a szivére. -Voltunk a kórházban, de lekéstünk a rendelésről és úgy a MABI-ba mentünk. Délelőtt elkértem magam a hivatalból, de az Erzsébet kórházban semmit se tudtunk intézni, így délután bementem a hivatalba jelenteni, hogy nem tudok inspekciózni, mert a Mabiba kell mennem. Gondoltam, ha már belekezdek, hát egy nap alatt elintézem. Az orvos azt mondta, hogy teljesen ártalmatlan kiütés, úgy ahogy jött el is múlik, csak az a kellemetlen, hogy sokáig tart. 6 hétig szokott elhúzódni, de ha mosdom 12 hétig is eltarthat. Egyáltalában nem fertőző’ hivatalba nyugodtan járhatok. Én aki annyira szeretek mosdani, nagyon nehezen birom betartani a víztől való tartozkodást. Ennek eredményeképen aztán irtó lassan javul, sőt már a nyakam és a karom is tele van. -Másnap délelőtt a t. úr behivott

mindnyájunkat, és előadást tart, hogy mi bennünk semmi összetartás nincs, hogy mi nem járunk be rendesen: inspekcióra stb. Majd hozzám fordul, hogy mért nem jöttem be tegnap? Én mondtam, hogy az altisztnek meghagytam, hogy jelentse, hogy nem tudok bejönni. Kérdezi a t. úr, hogy melyiknek mondtam, és pedig a vezetéknevén akartam megmondani és kicsit gondolkodtam, erre az osztályvezetőnk segitségemre jött és bemondja a másik altiszt nevét, és pedig minden gondolkodás nél-

kül ráhagytam, mert gondolkodni nem bírtam, annyira felháborodott hangon szólt u. is hozzám a t. úr. Erre, hogy mondom az említett altiszt nevét a t. magából kikelve kezd kiabálni, hogy én hazudok, mert soha nem fordult még elő, de épp tegnap már ½ 2 kor hazaengedte azt az altisztet. Hát akkor a F. -nek mondtam feleltem. Hát szóval magának, ha az egyik nem akkor a másik, és kiabált tovább, hogy én hazudok. Erre aztán én is megsértődtem és amilyen büszkén csak tudtam, mondtam: hogy én nem szoktam hazudni, majd büszkén elfordultam és kinéztem az ablakon elhatározva, hogyha szólnak hozzám ezekután nem fogok felelni. Közbe a t. behivatja a később emlitett altisztet és kérdezi, hogy mondtam-e én neki valamit. Az pedig megmondta, hogy igen én délután direkt bejöttem és mondtam neki, hogy jelentse a t. úrnak, hogy én délután nem tudok bejönni, mert a Mabi-ba megyek, de ő elfelejtett szólni, és ezért utólagosan bocsánatot kér. Én bármennyire is igyekeztem büszke lenni elkezdtek folyni a könnyeim. Mikor az altiszt kiment és bebizonyosodott, hogy én nem hazudtam, akkor egész más hangon kezdte a társalgást folytatni: odajött vigasztalni, hogy ne haragudjak és ha kimegyek boxoljam össze az altisztet, hogyan lehet ilyen mafla, majd még látva, hogy én mindig sírok, mondta, hogy hozat nekem cukrot, hogy milyet szeretek stb. Én mondtam, hogy nem kell cukor, és már nem haragszom rá: /Pedig még most is ha

ragszom, de hát mit tehet az ember a fönökével szembe?/ Majd erre mondta, hogy tudja H. maga az első csoportba tartozik itt a hivatalba, higyje el ezt nem hizelgésképen mondom' stb. A M. és a G. látva, hogy én sírok ők is elkezdtek sírni. Ugy szeretem őket, mert tudom, hogy mennyire velem éreznek. Mikor kimentem is még könnyeztem, bár hogy szégyeltem is magam és akartam magambafolytani, hogy a férfiak meg ne lássák rajtam' , nem birtam visszatartani a könnyeim. És ekkor mintegy vigasztalásként eszembe jutott „Ő", milyen helyes volt, hogy vigasztalt mikor sírtam egyszer. Hogy mennyire hiányzott „Ő" nekem azt kimondani sem tudom, minden nappal vártam, de azért most még sem bántam, hogy nincs „Ő" ott, ne lássa, hogy én szenvedek, nem akarom, hogy engem bárki is sajnáljon. Az élet nemelykor nagyon zord tud lenni, de én igyekszem bátran elviselni, minden jaj-szó nélkül. Nem hogy nem szeretem, de valósággal irtozom attól, hogy mások lássák azt, hogy én szenvedek. Én ha ilyen hangulatban vagyok szeretek elbújni és ott ahol senkise lát kizokogni minden bánatom. -Kis idő múlva jön az altiszt és hoz nekem egy kis csomagot, hogy a tanácsos úr küldi nekem. Egy zacskó zserbó cukor volt. Olyan kinos helyzetbe éreztem magam, mint életembe tán még soha. Nem tudtam mit cselekedjek. Mert ugyis akaratom ellenére kellett valamit tenni. Ha nem a fönőköm az' visszadobtam volna ne-

ki úgy, hogy tudom Istenem többé nem lenne kedve nekem cukrot adni, engem cukorral megalázni, engem cukorral gyógyítani, mit képzel tulajdonképen, hogy ki és mi vagyok én? ! Engem igy megsérteni, amit soha életemben nem tudok megbocsajtani, és akkor ennyire együgyü, közönséges módon gondolkodni, cukorral megvigasztalni. Nem erre a sértésre nem ismerek orvosságot. Még ha arcul üthetném sem elégítene ki, különben is ilyen jellemtelen!

közönséges alakot, még arra sem érdemesítek, hogy a kezem bepiszkoljam vele. Szinte égette a kezem ha hozzányultam a zacskó cukorhoz. Bár tudom, hogy nagyon közönséges dolog, de olyan ellenállhatatlan vágyat éreztem az egész zacskó cukorba jó alaposan belerugni, elrugni olyan messzire, hogy ne is lássam. Kimegyek az altiszthez, hogy fogja a cukrot és vigye be a t. úrhoz adja vissza és mondja, hogy megvigasztalódok anélkül is. Az pedig megrémülve feleli: , kisasszony Isten őríz, én ilyesmit nem tehetek. Láttam, hogy ezzel nem boldogulok. Közbe a t. úr kijött, én pedig még nem tudva, hogy mitevő legyek gépeltem szorgalmasan tovább. Majd mikor a tanácsos úr bement erősen tanakodtam kitől kérhetnék tanácsot, mi tevő legyek? Végül is arra a meggyőződésre, jutottam, hogy

az ember a főnökével nem lehet haragban, legalább is nem mutathatja, igyekeztem az ő szeme szerint felfogni a dolgot. Hátha azt hiszi én rólam, hogy én még olyan pityergő, érzékeny kisleány vagyok, akit cukorral kell megvigasztalni és ő jóhiszemüen akar cselekedni, nem tudja, azaz nem rendelkezik annyi lelki-intelligenciával, hogy feltudja fogni, hogy ő ezzel milyen becstelen dolgot cselekszik, nincs tudatában annak, hogy ez milyen jellemtelen, közönséges valami. Hirtelen elhatározással bementem, megköszöntem és csak annyit mondtam, hogy anélkül is megvigasztalódtam volna /szerettem volna még hozzátenni: én ugyanis nem azt nézem, hogy mit mondanak, hanem hogy ki mondja milyen jellemtelen egy hülye alak./ Ehelyett azonba kénytelen voltam még mosolyogni is. A cukrot az iróasztal legalsó polcára helyeztem afekete indigok közé, ha nem a hivatalban vagyok és nem látják mások is atüzbe vágtam volna. A lányoknak felkináltam, hogy egyék meg, de hát ők nem akarták, igy kénytelen voltam elraktározni. Haza nem akartam vinni, mert az emlitett rágalom nem csak engem sértett meg, hanem velem együtt az egész családot és sérti mindenkit, akienk hozzám valami köze van, aki csak egy kicsit is becsül és szeret engem. – Elsején végre hazaérkezett „Ő”. Váratlanul jött, már majdnem két órakkor. Éppen a fizetésünket vet-

tük fel, mikor berobogott. Bár igyekeztem közömbösen venni, kimondhatatlanul örültem mégis neki. „Ő” oda ült mellém és mondta: hogy „ adja ide a kis kezét. ” Már éppen beszélgetni kezdtünk mikor, odajött a Cica és vele kezdett beszélni. Kis idő mulva megint odajött és kérdezte, hogy hiányzott-e? mondjam meg őszintén: hogy ugye ment minden rendesen Ő nélküle is. Mondtam hogy igen. Másnap nagycsütörtök volt és Ő megkinált engem téliszalámival /Igaz, hogy elöször a Cicát kinálta ez nekem fájt, Ő nem fogadta el, mondván, hogy böjt van, nem ehet./ Én elfogadtam. Erre a C. azt mondja, hogy mi majd együtt fogunk elkárhozni. „Ő” azt felelte erre: ő vele szivesen elkárhoznék. A C. elnevette magát „Ő” p. azt mondta a C. -nak hogy mondja ezt meg nekem. Én arra menőben hallottam az egészet, de igyekeztem úgy csinálni, mintha nem hallanám. Mikor visszatértem a helyemre a Cica visszamondta. Minthogy valamit kellett felelni, hát mondtam, hogy mi reformátusok azért még nem kárhozunk el, ha nagycsütörtökön húst eszünk. Kicsit később azt írta nekem a C. egy papiron, hogy ha „Ő” itthon marad, okvetlen hívd meg hozzátok Husvétra. Mond neki, hogy husvétkor jól esik, ha az ember a családja körében van és Ő …. . ……. „ ezt és igy írta nekem. Én pedig visszaírtam, hogy először is én nem hívom, mert még azt hiszi, hogy fogni akarom, és különben is úgy tudom,

hogy elutazik. Délután együtt inspekcióztam „Ő” vele, és „Ő” észrevette a nyakamon a kiütést, kérdezte, hogy végig van. Mondtam, hogy igen. Ő egy kicsit erre elkomorodott és kevesebbet kezdett beszélni. Én pedig tovább nem világosítottam fel, hogy teljesen

ártalmatlan’ stb. Ő nem kérdezte tovább, én pedig minek mondtam volna. Csak nem gondol rólam valami rosszat, hiszen éppen azért nem is mondtam, mert még azt hihette volna, hogy szépíteni akarom, és valami komolyabb dolog. Csak akkor rémültem már meg mikor ő köszönés nélkül elment, /igaz, hogy a t. szobájába, voltam/ és észrevehetően kevesebbet beszélt hozzám, hogy az talán valami másra gondolt. Nagypénteken berendelt a t. úr inspekciózni és „Ő” is bejött. Keveset beszéltünk, ő sokat tanakodott, hogy mit csináljon elutazzon-e vagy nem? Mikor búcsúzott csuklónál fogta meg a kezem, de én elvettem és kezetfogtam vele. Mi az csak nem gondolja, hogy valami olyan kiütésem van, amit el lehet kapni. Istenem ne enged, hogy rosszat gondoljon rólam. Ó ad, hogy Ő szépnek’ tökeletesnek találjon engem. Most, hogy ezek a kiütések vannak a nyakamon és a karom is már tele van, nincs is kedvem szépen öltözködni. Pedig szeretnék neki nagyon tetszeni. Sokat, nagyon sokat gondolok rá, mindig csak ő van az eszembe, őt keresem mindenütt.

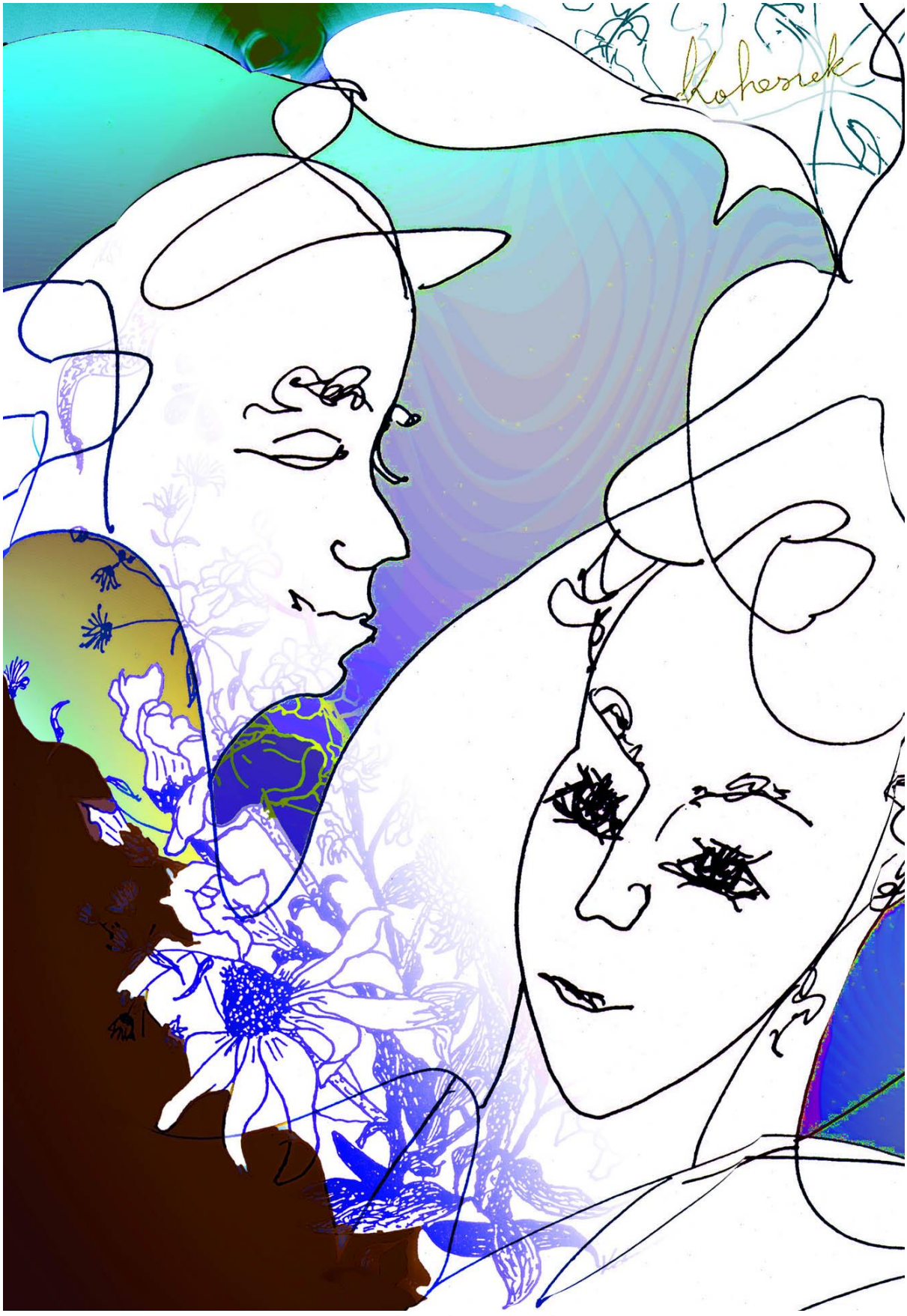

Kotaszek Hedvig: Szerelem

„május 18 / h.

Húsvét után, /csütörtökön/ az inspekciót az egyik kolléganőmnek átadtam. Két óra felé a főosztályról áttelefonáltak, hogy a tulórapénzért /inspekcióért/ menjünk át a M. -val. A F. elkisért /előzöleg ott ült mellettem,/ Kint várt egy darabig ránk, de mivel soká jöttünk elment. Hazafelé jövet a M.-val jöttem és egész váratlanul azt kérdezi tőlem, hogy nyilatkozott-e már Ő, ? „Ugyan" feleltem. Hát akkor itt az a baj, hogy más tetszik neki. Én hallgattam' szörnyen érintett, hogy valakitől ezt igy hallom, hangosan kimondva, amit eddig még csak sejtettem. -hát van valami értelme az életnek, érdemes egyáltalában élni- ilyen gondolatok kínoztak. Hazaérve ahogy a bluzom huzom le újból fájdalmat éreztem és a karom alatt a daganat észrevehetően nőt. Könnyek jöttek a szemembe, azt pontosan már nem tudom, hogy ez csak a testi fájdalomtól volt-e, az okozta-e csupán, mert amilyen hangulatban akkor voltam valószinű, hogy lelki fájdalom is elő segítette. Anyuka látva, hogy úgy fáj, hogy sirok tőle, küldött az orvoshoz, hátha fel kell vágni. Én elszántan neki indultam, mint akinek már ugyis minden-mindegy. A Mabi-ba egyenesen a karommal kezdtem, hogy az fáj. Az orvos a kelést nem sok figyelemre méltatta, hanem alaposan szemügyre vette a kiütéseket. Mondom, hogy multkor azt tetszett mondani, hogy semmi' elmulik magától. Nem kérem ez már egy komolyabb dolog, mosdott? kérdezi- Mosdottam. - feleltem, mert én hivatalba járok és azt nem tehetem, hogy esete bekenjem magam és reggel úgy kenőcsösen menjek a hivatalba. Ezt ő is belátta és azt kérdezi, hogy mit csináljon- legjobb lenne befeküdni a kórházba. -Majd odahívta a főorvost is, és az is azt mondta, hogy legjobb lesz kórházba feküdni. Igy kerültem a klinikára. - /u. is. a Mabinak még nincs bőrgyógyászati osztálya./ Az első naptól az utolsó napig lehet mondani vágtak és tamponoztak. Bár mint az orvosok mondták- én nagyon jó beteg voltam, mert türelmesen kivártam, minden gyógyulást, és ha néha fel is sziszentem a fájdalomtól nem jajgattam és sírtam hangosan' mint a többiek. Pedig ami azt illeti eleget kinoz-

tak. Legrosszabb volt az első nap. U. is. úgy a tanársegéd, mint az orvos /ők kezeltek/ nagyon is fiatalok voltak. Én látva a fiatalabbik orvost, nem akartam levetkőzni elötte, ezt észre is vette és mintha ő is egy kicsit zavarba lett volna /hogy tehetnek ilyen fiatalokat orvosnak./ Majd jött a tanársegéd és nem sokat kérdezett hanem leemelte az ingem vállát. Én pedig már nem birtam tovább, sírva fakadtam a szégyentől. Hogy én ilyen fiatal orvosok előtt levetközzek, hisz soha életembe a – a testvéreim előtt is szégyeltem magam – és Anyukán kívül senki nem látott még igy levetkőzve. Nem tudom elmondani milyen kinosan éreztem magam. Az orvos kérdezte, hogy miért sírok- persze az igazat úgy se mondhattam meg, hát inkább hallgattam- a fiatalabbik orvos jött segitségemre mondva- hogy érthető ez a környezet, ezek az új behatások szokatlan nekem. Bár elég kedvesek voltak, mégis hamar ki lehetet ismerni az igazi énjüket. A klinikából valóságos üzletett csináltak, pénzért kedvesek voltak és türelmesek, anélkül pedig nem sokat törödtek a beteggel. Mikor bementem / eltekintve a karfájástól/ nem éreztem magam betegnek. De az a környezet, az a nehéz levegő, azok a rossz ennivalók, a sorozatos kelések /7./ annyira megviseltek, hogy tényleg beteggé lettem. Végre- nagysokára elérkezett a szabadulás napja. Mint aki a börtönből jön ki, úgy éreztem magam. Eleinte nem tudtam beleélni magam, hogy ujra itthon vagyok. Még napokig a hatása alatt voltam. Az ápolónő utolsó nap- hogy kijöttem lefürdetett. Én aki annyira szeretek fürdeni- mosdani. 29 napig az ujjaim hegyén kívül más nem érzett vizet. Végre mikor eljöttem azt mondta az ápolónő, hogy minden nap lemosdhatok, csak ne fürödjek' ne áztassam a bőröm. Hogy hazaértem harmadnapra lemosdottam. Ekkor a csonkjaim nagyon begyulladtak, még most is elég csúnyák. Még rövidhullám kezelés kellet volna, de a Mabiból azt nem kaptam meg,

csak egy krémet adtak, hogy azzal kenjem a dagadt részeket u. is a vágások helyén még kicsit dagadt. A Cica bejött hozzám a kórházba, de nagyon kértem, hogy ne engedjen senki mást bejönni: u. is az ágyneműm olyan fekete volt, mert leginkább csak fertőtlenitették mint mosták az ágynemüt. Bent semmit nem volt szabad tartani, onnét kaptunk pongyolát és inget is. El lehet képzelni, hogy ilyen körülmények között, hogyan szégyeltem magam. Még szerencse, hogy nem jött fel a Cicával az egyik kollégám. A Cica nagyon hercig volt. Mondta, hogy „Ő" kiutazáson van, és mondta, hogy sajnálja, hogy nem látogathat meg' hogy egy pár szál virágot hozzon. Majd egyik nap egészen váratlanul beállit a Joli az altiszttel / Ferenc./ Nagy boldogan jött, értesítésemre adni, hogy megkaptam egész havi fizetésem 135-p. El lehet képzelni meglepetésemet és örömöm. A tanácsos úr, azt üzente, hogy ne nyugtalankodjak, csak pihenjem jól ki magam. Küldött egy zacskó cukrót a névjegyével. Szombaton mult egy hete, hogy kijöttem. Csütörtökön =áldozó cs./eljött a M. hozzám. Nagyon jól elbeszélgettünk, mondta, hogy új kollégák és kolléganők vannak nálunk, már alig várják, hogy lássanak. Mikor a kórházba kerültem a Cica mondta, hogy behívták a Bélát katonának. Akkor arra gondoltam, hogy ugysem volt az úgy jó, hogy én a B. és Ő egy helyen voltunk, sőt az utóbbi időben már rettegtem is tőle, hogy kitálal a B. majd neki, elárul engem, - és bár nem kivántam neki semmi rosszat örültem, hogy elmegy tőlünk, hármunk közül valakinek el kell menni, hogy ne legyen baj. De most mondta a M. , hogy a B. már ismét bent van. A F. mondta, hogy meglátogatna, de amilyen szégyenlős vagyok fél, hogy még el találok pirulni. A költőt elbocsátották, mert valakitől szappant

fogadott el. A lányok pedig mondták a T. úrnak, hogy nem lehetett rossz ember, hiszen olyan szép gondolatai voltak. Hogy bebizonyitsák addig kerestek a fiokomba, míg egy versre nem akadtak. Ezt bevitték a tanácsos urhoz, aki elolvasta és mondta, hogy ez valóba szép, és kinek írta. A Hedvignek, -nahát- nagyon szép. A vicc a dologban csak az, hogy a versek, amit hozzám írt, itthon vannak nálam, azt a verset pedig én írtam egyszer unalmamba, t. i. Apuka írta egyszer az emlékkönyvembe, és Apuka is egy könyvből szedte. Még egy hetet maradok itthon, és Pünkösd után bemegyek a hivatalba. A F. kinevezték felügyelőnek, de a IX. fizetési o.-ba került. Nem tudom, hogy-e hónapban megkapom-e a fizetésem, 140. -P-be került a kórház. Már türelmesen kivárnám a gyógyulást, ha ujak nem jönnek. Olyan foltos és érdes a böröm ahol elmulik is. Igy ugyan nem vagyok valami hódító' – de ezt nem bánom-csak egészséges legyek. Most már tudom, hogy ez a legnagyobb kincs- addig míg megvolt, temészetesnek tünt fel- de most már látom, hogy ez is egy adoma a jó Istentől, mely különösképen becsületre méltó. Mikor annyira megkinoztak, fájdalmamba nem egyszer jutott az eszembe: ez mind azért van, mert nem becsültem eléggé az életet, vagy talán azért, mert bünös kérelemmel fordultam a jó Istenhez' megbántam mindent míg szenvedtem, beláttam, hogy egy egészséges embernek nem szabad eldobni még gondolatban sem olyan könnyen az életet, és inkább lemondok „Ő" róla is, és elsőnek egészséget kérek a jó Istentől. Ez a betegség mely nekem volt, Pityás roze /rozsás sömör/ igen hosszantartó' makacs dolog. Általában ritka betegség

mert én az összes lexikonokat, orvosi könyveket áttanulmányoztam, de ilyen betegségre nem találtam. Nem ragályos ártalmatlan dolog, de a helye még most is meg van és a kézfejemen még egészen látszik, ezért is maradok még itthon, mert olyan kellemetlen, hogy ilyen sokáig hiányoztam és még mindig nem mult el teljesen. Most új módszert fogok alkalmazni. Napolajjal kenem be magam és egész barnára sütettem magam, hogy ne látszanak a foltok. Pedig már szeretnék hivatalba menni, de még elég csunya vagyok. De még ez nem elég, mert

tegnap, ahogy állok lenn a padláson beszakad alattam egy léc és a lábam belecsuszott. Nagyon megütöttem és alaposan meghorzsoltam. Kicsit sántitok tőle, de, majd csak elmulik ez is. Milyen jó, hogy semmise tart örökké. Sokszor elhatározom, hogy nem is gondolok már „Ő" rá, és van nap, hogy eszembe se jut, ki tudja, hogy nem azért rendezte igy a jó Isten, hogy elfelejtsem őt, vagyis inkább, hogy „Ő" engem? ! Vagy talán én csak szerettem, és nem is voltam szerelmes belé' . Igaz, hogy nem vagyok teljesen tisztába vele, mi a szerelem? De sokszor nagyon elszégyenlem magam, hogy engem csak a képzeletem ragadott el, és őneki eszeágába sincs velem törődni, és ilyenkor mindig elhatározom, hogy nagyon közömbös' hideg leszek hozzá, nehogy azt hidje, hogy én valamire számítok: nem, nem kell nekem udvarolni, nem fogom soha emlékeztetni őt még arra se,

hogy olykor volt egy-egy kedves szava, vagy bókja hozzám. Szégyellem magam és a büszkeségem meg van sértve: én szerettem olyan valakit, akinek én komolyan nem is tetszem, eszeágába sincs velem komolyan foglalkozni, és mindezt csak igazolja az- hogy ime már több mint hat hete, hogy távol vagyok és se egy szál virággal, se egy sor írással, vagy csak, hogy azt üzente volna –jobbulást kívánok- sem emlékezett rólam.
Igenis sértve és megalázva ézrem magam. Igy viselkedik az, akinek valaki tetszik? Szégyellem magam saját magam előtt. Csak tudnék hidegen viselkedni vele szembe, hisz nincs már semmi reményem veleszembe, napnál világosabb, hogy „Ő" soha se gondolt rá, hogy engem valaha is komolyan vegyen. Nem baj, igyekszem őt elfelejteni, és soha nem fogja megtudni, hogy nekem valaha is tetszett. Éppen a napokban jutott az eszembe, hogy igy nem sok, hogy pl. valaki 20-35 éves igy nem tünik fel nagynak a különbség, de pl. valaki 25 éves és a férja 40-ven, igy már sok. Na de különben is mért pocsékólja az ember a szeretetét olyanra, aki azt nem becsüli, nem értékeli, aki tudatába sincs annak, hogy egy ábrándos, álmodozó lélek, komolyan vette. Azért szeretnék mindenkihez egyformán kedves lenni, ő hozzá csakúgy mint a többihez, hogy semmit, de semmit, ne vegyen észre vagy sejtsen.

Pénteken volt a születésnapom a 20-ik. Csak azt kértem a jó Istentől, hogy egészséget adjon. Szüleimen' testvéreimen kívül más nem emlékezett meg rólam. De kitől is várhattam volna egy szál virágot még. Áh, minek is gondolok és várok hasztalan. A Dódiék most itthon laknak. Hosszú ennek a története, melyet már nem birok leírni mert egészen besötétedett. Itt kint vagyok az udvaron. Gyönyörű itthon nálunk minden: micsoda fenséges szag, az orgona most virágzik, hát még az almafa, mint egy nagy menyasszonyi koszorú. Minden

Kotaszek Hedvig: Anyukám orgonái

gyönyörű és jó is, ha egészség van, és olyan jó itthon, hogy nem szeretnék egyhamar innét elkerülni.

„junius 14 / v. ”

Pünkösd után kedden, azaz /26-án/ mentem be a hivatalba. Mindenki örült és azt mondták, hogy egyáltalában nem is látszik meg, hogy kórházban voltam. /ennek nagyon örültem, mert szeretném ha az ott töltött idők eltünnének, semmi nyomát a kórháznak nem szeretném magamon viselni./ Ahogy ott jönnek a hivatalba egymásután a kollégáim, én boldog reménységgel telve néztem szét, de azt, akire vártam nem jött. Később megtudtam, hogy Erdélyben van és előreláthatólag 2 hétig még nem jönn haza. Kb. tiz napja, hogy átköltözött a hivatalunk a Bazilikával szembe lévő épületbe. Ezen a napon megérkezett „Ő” is. A fehér piros pettyes ruhám volt rajtam, és azt gondoltam, hogy abba szép vagyok. /t. i. valami előérzetem volt, hogy megjön./ Ott álltam a Cicával, Máriával, mikor „Ő” odajött üdvözölni. /Megjegyzem, hogy nekem nyujtott utoljára kezet. Semmi öröm, vagy meglepetés nem látszott rajta. Engem szőrnyen érintett ez a viszontlátás. Folyton csak vártam, hogy majd odajön hozzám, hogy kicsit elbeszélgessen velem, és kérdezgessen, hogyan telt az idő mi történt velem stb. De csak egyre vártam, de hiába.

Hiszen olyan régen nem láttuk már egymást, és semmi kérdeznivalója nincs, hát ennyire közömbös vagyok neki. Igyekeztem büszkén viselkedni, én sem kérdeztem semmit, pedig szörnyen éreztem magam. Csak éppen annyira kedves volt hozzám, mint a többiekhez, sőt lehet mondani a Cicához még sokkal kedvesebb volt, jobban örült neki. - Itt az új helyen egy külön szobában vagyunk. Az egyik új kolléganőm kivételével nagyon jól meglennénk. Én a Cicával nagyon jól összeférek, és bár látom, hogy Ő-neki, a Cica mennyire tetszik, semmitse tudok haragudni rá, sőt szeretem. A Cicának rengeteg a ruhája, és mind olyan izléses, hiába akarnám én nem birom vele fel-venni a versenyt. A modora is nagyon jó, és ha talán nem feltűnően szép is, de nagyon helyes, ezenkívül minta háziasszony és jó feleség ezek pedig elismerem mindazon tulajdonságok, ami egy férfinak tetszik. Már le is mondtam róla- hiszen napnál világosabb- mennyire közömbös vagyok neki. És ha bár nehezen is, de megkisérlem, hogy ne álmodozzak, ne gondoljak rá, de ez a lemondás olyan nehezen megy, már csak azért is, mert egy egy odavetett szó, vagy tekintet is elég, hogy reménységgel töltsön el. , hátha mégsem látok helyesen,‘ talán mégis tetszem neki. Ahogy p. atmegyek a szobán- ahol Ő van- hallom hogy azt mondja a Máriának: hogy megszépültem’ mire a Mária azt mondta: mindig is szép volt,‘ vagy például multkor egyedül voltunk a szobában és azt mondja: magának milyen jó. De miért?

Kotaszek Hedvig: Rózsatánc-Rosedance

kérdezem, folytatja: hogy milyen jó nekem azt el sem tudja mondani, de hát miért? Nem tudja szavakba önteni? Kis idő mulva megszólal: maga olyan fiatal, szép és jókedvű: és maga? /kérdezem/ Én már öreg vagyok. Szerintem egy 35 éves férfi még egyáltalában nem öreg. Sőt 35 év egy férfinál egyáltalában nem sok /azt akartam mondani, hogy a legrendesebb /de eszembe jutott hogy talán még azt tudná meg belőle, hogy én nekem az a kor tetszik férfiaknál a legjobban./ Első nap, hogy átköltöztünk, mindenki bejött inspekcióra és Ő nekem diktált valamit: én igyekeztem nem nézni rá, a C. pedig azt mondta, hogy miért nem néztem rá? hiszen egész idő alatt úgy nézett. Á' képzelődés az egész, többé nem ringatom magam reményekbe. Egyik nap, hogy a Cica elmegy, odaszól nekem, hogy „aztán jó legyél. " Én kimentem kezet mosni, ezalatt Ő beült a szobánkba. Én gyorsan összepakoltam és jöttem: mikor köszöntem neki és kifelé indulok azt kérdezi „miért mondta magának a Cica, hogy jó legyen? Nem tudom: jó vagyok én anélkül is nem? /kérdeztem./ Egyik nap odajön és kérdezi hogy szoktam-e strandolni, és nyomban eszébe jutott: ja maga persze nem strandol, pedig ha tudná milyen szép Csillaghegy, Pünkösd fürdő felé. Tudom feleltem, míg kisebb voltam én is jártam strandolni: , nos és most? már persze nagy leány. Az utóbbi napokban olyan kellemetlen helyzetbe kerültem, U. is bent maradtam 2-óra után, hogy vázlatba áttegyem a gyorsírást. Ő is bejött leült az iróasztalhoz és írt valami jelentést. Be-jön az osztályvezetőnk, odajön hozzám és kérdezi mit írok, és minek az miért nem megyek haza. Mondtam hogy azt átakarom tenni, amit diktáltak. Mikor kimegy becsukja az ajtót. Nyomban észrevettem, és szinte égett a kezem, nem bírtam gépelni, mit gondol, hogy én együtt akarok „Ő" vele lenni, talán azért maradtam itt. Felkeltem' jó szélesre kinyitottam az ajtót és, hogy ne legyen feltünő, hogy csak azért keltem fel, mindjárt mentem kezet is mosni, és utána rögtön eljöttem. Lent a kapuban állt az o. vezető. Azt kérdezi, hogy van-e még valaki a szobában?

Mondtam, hogy Ő ott van még. Ki nyitotta az ajtót kérdezi? Ki' feleltem. Ezen nemcsak én, de a Cica is megbotránkozott, ahogy másnap elmeséltem és délután elmondta a Ferinek. Ő pedig azt mondja, hogy nem is vette észre, hogy az o. vezető, becsukta az ajtót, csak az tünt fel neki, hogy én mondtam, hogy ott maradok a gyorsat áttenni, és olyan hirtelen elmentem. Azóta mióta látom, hogy Ő neki eszeágába sincs engem komolyan venni, én is bátrabb lettem. Jobban tudok' vele beszélgetni, Ő kollégának nagyon jó. Most hogy már tisztán látok rájöttem, hogy úgy se lett volna semmi értelme, ha Ő felteszem udvarolni akart volna. Mindketten szegények vagyunk, én házias nem vagyok, /amit Ő megkiván./ , és ha úgy vesszük 20 és 35, igy még rendes, de egy 25 éves leány és egy 40-éves férfi közt a korkülönbség már sok. Azonkivül rájöttem, hogy nem elég udvarias, és bizonyos téren nem elég finom, ezenkivül szeret káromkodni és sokszor türelmetlen, na és sokszor úgy el van keseredve /amiről lehet, ugyan, hogy nem tehet/ és mindenek fölött nem elég férfias, mert ha szeretne megnősülni, másképpen kellene viselkednie. Hogy volt időm elgondoltam, hogy utóvégre egy 35 éves férfi lehetetlenség, hogy ne udvarolt volna már valakinek, hogy olyan ügyetlen lenne a téren azt nem is hiszem. Egyszerüen én nem számítok az Ő szemébe engem nem vesz komolyan. És érdekes, ha úgy megfigyelem magam, olyan szörnyen nem is fáj! és mindig kevesebbszer jut az eszembe. Talán igy van ez jól és most már nem bánom, ha nem is mond semmi szépet és hizelgőt, mert le-

galább megnyugszom, ujra egyenes vágásba kerülök és ha nem zavar meg bizonyos udvarlási szavakkal, lassan elfelejtem, és talán eltalálom, majd veleszembe is azt a hangot, amit a többi kollégával szemben. Csak egy dolog nyugtalanit, hogy én valóba annyira átlag egyéniség vagyok, Hogy én nem tetszhetem komolyan valakinek, nincs bizalmam önmagamhoz, mennyit érek én? minek néznek engem? Sokszor gondolok arra, utóvégre örüljön valaki ha

nekem udvarolhat, hál' Istennek beteg sem vagyok, csúnya se vagyok talán, utóvégre én is csak számithatók rá, hogy valakinek tetszem, valaki engem komolyan vegyen. Még odát történt egy nagyon kellemetlen eset. Az altisztünk, aki a fizetésünket is elhozta, mindig kedves volt hozzám, bár én ezt a kedvességet mindig csak kimérten viszonoztam, nagyon szemtelenül viselkedett. Ahogy kimentem az elöszobába a meghatalmazást aláírni, gyorsan átölelte a vállam és vagy háromszor egymásután arconcsokolt, mondván hogy csak azért mert úgy szeret és örül neki, hogy meggyógyultam. Olyan hirtelen történt és annyira váratlanul, hogy szinte megzavarodtam. Egy darabig csak gépiesen mozogtam és a felháborodástól és, hogy valaki ilyen merész és szemtelen legyen, még csak egy hangot sem tudtam kiadni. Csak később mikor odajött mondtam neki /bár még mindig nem tudtam egészen magamhoz térni/ , ha mégegyszer ilyet próbál tenni, sohatöbbé nem szólok hozzá. Egész nap nem tudtam magamhoz térni a felháborodástól. Mit képzel tulajdonképen, ki vagyok én, hál' Istennek még ott nem tartok, hogy vele egyszinvonalra sülyedtem. Hon-

nét vette a bátorságot, és az a büdös izadtszaga, ahogy hozzám hajolt, szemtelen paraszt, csak abba lehet ilyen arcátlan merészség. Azóta még ránézni se birok, olyan ördöginek találom az ábrázatát. Multkor is odajött az asztalhoz valamit elvinni, én erre felkeltem és odébb mentem, mire azt mondja: tőle nem kell félni. Hát magától jobb félni feleltem. Csak azt sajnálom, hogy akkor jobban meg nem mondtam neki. A Cica az én bizalmasom, alig tudott ő is magához térni mikor elmeséltem neki. Talán azért is szeretem annyira mert mindenbe úgy egyetértünk, egyformán gondolkodunk. A Mária ugyan azt mondta, hogy semmi az egész: neki is mondta, hogy meg fog egyszer csókolni, úgy örül, hogy meggyógyultam! /De hiába én nem tudok erről úgy gondolkodni, és a Cica sem./ Mikor elsőnap bementem és kezetfogtam, már akkor mondta, hogy ugy örül neki, hogy meggyógyultam, hogy legszivesebben megcsókolna. De csak nem tételezhettem fel ekkora merészséget és szemtelenséget. Engem, akit még soha nem sértett meg senki hogy arcon csókolt volna. Még a velem egyforma társadalmi osztálybelitől sem tudnám másként mint a házasságban elképzelni. - A Dódiék elutaztak Csépára. Hál' Istennek most jól vannak. A Sanyit állítólag behívták, - még akkor mikor volt az a nagy tragédiás jelenet önként jelentkezett és kérte magát a frontra. Még nem tudja, majd csak a napokban jönnek haza. Anyuka azt mondta, hogy a Dódinak alighanem kisbabája lesz. Istenem, hát nem furcsa, hisz még Ő is olyan gyerek. De valahogy, ha külsőleg nem is venni semmi változást rajta észre, hogy asszony lett, olyan más természetre, mindent olyan termész-

tesen vesz, nincs benne elég szemérem, pedig azelőtt Ő is szégyenlős volt. A Berta néni itt volt nálunk 2 hétig, anyuka olyan boldog volt, azt hiszem őt szereti a legjobban a testvérei közül. A Sanyitól kaptam egy jó könyvet most azt olvasom „Viva Mamba". Egyik este a Sanyi odajön, ahogy a padon olvastam és azt mondja ha azt kiolvastam ad nekem majd egy másik könyvet és a lap födelén lévő tartalmat felolvasta: valami vérbajos családról szólt, akik mindig rokonházasságot kötöttek, és igy folyton vérbajos volt az egész család. És én már nem is tudom hogyan került rá a beszélgetés, a Sanyi azt mondta, hogy azért ha Ő neki gyermeke lesz, ha leány a Dódi, ha férfi, akkor Ő világosítja majd fel, mert az soha nem baj, ha egy gyerek ha már 14-15 éves megtudja, hogy tulajdonképen mi is a kapcsolat a nő és a férfi között stb. És valamit olyasmit is mondott amit én nem értettem, mire Ő kérdezte, hogy akarom-e, hogy megmagyarázza mi az a „nyilvános ház" mert, mint mondta az sohasem baj, ha felvilágosult vagyok. Azt monta, hogy minden városban van, és, hogy egész rendes férfiak is járnak oda /én nagyon nem tudom elhinni, hogy egy tisztességes ember járjon oda./ Itt kijött a Dódi és igy félbeszakadt. Talán jobb is, hogy nem folytatta tovább, hogy még ilyesmi

is létezik, szinte hihetetlen. És, hogy a törvény és a rendörség hagy ilyesmit létezni. Tényleg nem csoda, ha ezek után egy ország is rombadől az erkölcs hijján. Hát eddig azt hittem, hogy a

mi nemzetünk kulturált, de hogy ilyesmi létezzen egy kultur országban, hiszen nem vagyunk afrikában a dzsungelben, vagy az őserdőben. Hogy tudnak az emberek ennyire magukról megfeledkezni, elvesztik minden emberi nívójukat' állattá aljasodnak. Hogy ilyen szennyet megtürjenek egy országban, de nemcsak, hogy megtürik, de még nyilvánosan fenn is tartják, hogy nem süllyesztik az egészet a föld alá. Ennyi piszkót és aljasságot még szabadon hagynak müködni. Hol van itt a nemzeti erkölcs? Hogy valaki a házasságon kívül is megtegye azt amit még a házasságban is írtózat elképzelni. Talán jobb is, hogy nem folytatta a Sanyi hogy ilyesmi is létezik. Ugyan én is a hibás voltam, mert ő kérdezte, hogy akarom-e tudni mi az a „nyilvános ház". Hát én akartam tudni, mert hisz ha nyilvános, akkor csak nem gondolhattam ilyesmire. -
A Dódiéknak nagyon édes a szobájuk, most hogy nem voltak itthon én aludtam ott egyedül. Olyan barátságos, mint egy leányszoba és úgy gondolom, hogy abba csak boldognak lehet lenni, mert valahányszor körülnéztem, a gyönyörűségtől mosolyogni kellett, és valahogy magam képzeltem bele, hogy én milyen boldog lennék, ha nekem ilyen édes szobám lenne. Ha szól a zene és én egyedül vagyok önkéntelenül is ugy érzem, hogy az élet olyan szép, és ellenálhatatlan erővel megragad a képzelet, és a zeneszárnyán tovarepülve olyan tökéletesen boldognak érzem magam. Valami földöntuli tisztaszerelemmel szeretném ha szeretnének, szeretném ha minden megállna, és örökké csak szép és jó maradna bennem és körülöttem minden.

„1942, julius 11 / sz. "
Eddig vártam a fejleményeket, figyeltem őt, és arra a meggyőződésre jutottam, hogy minden hiába, neki egészen közömbös vagyok, kár volt képzelődni, és szinte sért és határtalanul szégyellem magam, hogy egykor még komolyan is vettem. De ha visszagondolok a kezdetre, hát Ő az oka, hogy belém öntötte az érdeklődést magairánt, mért beszélt úgy, hogy gondolkódóba ejtett, hogy képzelődjek, vagy csak játék- kétszinüsködés volt az egész viselkedése? Miért panaszkodott a Cicának, hogy hiába igyekszik belevinni a beszédbe egész másra figyelek, és akkor miért mondta a Cica, hogy én úgy tetszem neki, miért unszolt folyton, hogy ne- legyek hozzá közömbös, legyek egy kicsit kedvesebb. Miért ült egész télen folyton mellettem, miért széditett, hogy csak megemlitsem: pl. „maga nem tudhatja, hogy milyen csábitó' - vagy két tüz közé került' vagy miért volt féltékeny mikor a B. ült mellém és úgy tetettem mintha nagyon jól érezném az ő társaságába magam, vagy miért érdelkődött, mikor még új voltam, hogy ki az a helyes kisleány, az ígaz, hogy ha jól emlékszem házasságra vagy kimondottan udvarlásra soha nem tett célzást: de hát nekem még soha nem udvarolt senki, én azt hittem, hogy mindez udvarlás, én nem kivántam megismerni, miért hivták fel a figyelmemet rá, hogy megismerjem és megszeressem, és a végén csak csalódjak. Én magamtól nem kivántam vele megismerkedni, én magamtól nem is gondoltam volna, hogy érdeklődik utánam, hogy esetleg tetszem neki. Világosan emlékszem rá hogy attól kezdve beszélek vele és lettem hozzá barátságosabb, hogy mint a Cica mondta: olyan szépeket mond rólam /:pl. olyan az arca, hogy alabástromba kellene vésni, mint a báj és tisztaság mintaképe./ Hát lehet mindezt elfelejteni és utána ez a rettenetes közöny. Nem is tudom mit gondoljak, mert ha van benne igaz mindaz amiket a Cica mondott, akkor

Győry Hedvig

még megtudnám érteni a viselkedését, de én a C. -ba nagyon bizom és nem tudom feltételezni róla, hogy csak engem akart elámitani! Mert bármennyire szégyellem is' szinte szenvedek ezek után az „Ő" közömbösségétől. Igyekszem most már, hogy világosan látok, elfelejteni, mint ha csak egy álom lett volna. Hisz napról-napra jobban meggyőződök róla, hogy Ő neki csak a C. tetszik, mint ahogy egyszer mondta is: Ő nem nősülhet meg, mert a C. már asszony-stb. és Isten bocsás mert a C. -ék szépen élnek, de úgy látom, hogy neki is nagyon tetszik, nem tudom megállapítani, hogy vajjon több-e az ő viselkedésük egymással szembe, mint jó kollégák, vagy jó pajtások. „Ő" ad neki szappant, cukrot, vajat stb. minden szava neki szól, ő a mintaképe az ideálja, hisz a vak is lája és én mindezeket látom és nem tudom elképzelni, hogy ezek után mégis én tetszem neki, hiszen napok is elmulnak, hogy csak a legszükségesebb hivatalos dolgokkal kapcsolatba szólunk egymáshoz. És valahányszor látom milyen jól megértik egymást a szivembe nyilal, és határtalanul szégyellem magam! mily szerencse, hogy nem lát belém, hogy nem tud a gondolataimról. Olyan kimondhatatlanul megalázva érzem magam. Vagy talán mindez csak azért történik előttem, hogy kétségem se legyen arról, hogy neki a C. tetszik én pedig nem is létezek számára, csak mint kisleány vagy gyerek.

Bár nehezen, de már elképzelem az életem Ő nélküle, már megpróbálom a gondolataimból kikapcsolni, és már majdnem sikerül, mikor aztán egy-egy kedves szava van hozzám, vagy valami jóleső elismerése, az egész önuralmam felborul és ismét képzelődöm. . /Elmondhatom: ha biztat is egy percre a reménység, mint űzi azt el száz ezernyi kétség./ Megpróbálom megmagyarázni a viselkedését magamnak, de ilyenkor újra-meg újra felmerül egy-egy megmagyarázhatatlan dolog, mire nem találok feleletet, és ismét elszomorodom. Még csak azt szeretném elérni, hogy vig-kedvűn tudjak lenni, hogy a legkisebb szomorúságot se lássa meg rajtam, mert bár hogy igyekszem is elrejteni, hogy nekem fáj, ahogyan a C. -val viselkedik és előttem, ugylátszik meglátszik az arcomon. Egyik nap is már mindenről lemondtam, már az öltözködésre se fektettem súlyt: sötétkék selyem szoknya, sötétkék kis kabát és egy fehér kihajtott blúz volt rajtam: mikor ő odajön rámnéz és megszólal /én persze nem szóltam egész nap hozzá és nagyon komoly igyekeztem lenni./ valamennyi ruhája közül ez a sötétkék kosztüm ezzel a fehér blúzzal kihajtva áll legjobban jól magának. Meg, hogy a fényképen is én vagyok a legjobb, szebb vagyok, mint életbe: Addig beszélt, míg el nem mosolyodtam. Miért nem hagy meg engem abba

az álláspontba, amit elhatározok, ne szóljon egy szót se, akkor könnyebb a feledés. Akkor talán eltudnék felejteni, megszüntetni, elhallgattatni minden vele kapcsolatba érzett gondolatom. Máskor felveszem a legszebb a legjobb legelegánsabb ruháim, cipőim, minden szépet és jót csak neki tartogatok és a vége mi ennek: egy árva szót se szól, hogy szép a ruha vagy jól áll, egyszerűen észre se vesz. Mikor a piros bokréta ruhám vettem fel, melybe még eddig mindenkinek tetszettem és azt mondják, hogy a legjobban áll' egyetlen egy árva szót se szólt, pedig úgy éhezett a lelkem egy bók után' egy szép szóért, de „Ő" csak mint a Cica mondta /no mit legelteti a szemét úgy rajta?/ nézett, de ahhoz hogy egy szót szóljon, már nem volt lelki ereje, pedig, hogy vártam, hogy kivántam, és hogy tudott olyan gonosz lenni, hogy nem szólt egy szót sem. Pedig a Mária is azzal küldte be, hogy menjen be, ha szépet akar látni, és én háttal álltam, a M. rám mutatott, mire Ő elismerően bólintott, de szólni nem szólt. Hát mit csináljak' én már szebb-hóditobb nem tudok lenni. Két héttel ezelőtt voltunk Máriával a Cicáéknál: a frész ruhám és a nagy kalapom volt rajtam. Azt mondja a Mária, hogy : te én igazán nem is értem ezt a …. , hisz ténleg olyan szép vagy. Ahogy felöltöztem az Évi ott állt

Kotaszek Hedvig: Liszt,Szerelmi álmok

az asztalnál és azt mondja: de szép vagy, ha én férfi lennék rögtön szerelmes lennék beléd azt mondanám: vagy te, vagy senki más. Istenem, hát nem vagyok én olyan hiú, hogy nem érdemlek én meg tőle semmi bókot, hiszen olyan jó érzés lehet, tudni azt, hogy valakinek tetszem, hiszen nem magamért óhajtok szép lenni, hanem azért, hogy másnak tetszhessem. A napokban egy kis összeütközés volt bent a hivatalban, a M. azt mondta az Áginak, hogy majd „Ő" bejön délután inspekciózni Ő ugyis olyan boldog, ha bejöhet, /Ez mint most már én is belátom találó volt, de még akkor nem ismertem úgy Ágit, mint a M. és a G./ elég az, hogy az Á. ezen sirvafakadt, én pedig egész ártatlannak hivén, és még a M. haragudtam, hogy miért mond ilyeneket. Hogy láttam az Ágit sirni, igaz, hogy nagyon sajnáltam, hogy ártatlanul bántják, én is sirva fakadtam. És a M. -nak még prédikáltam, hogy több szeretettel kell viseltetnie az újak iránt stb. . De mint utóbb rájöttem Ő, az Á. és a főnökünk nagyon jóban vannak. Eleinte beszélt nekem az Ági az ügyről és mondta, hogy vasárnap randevura megy vele, és közösen megállapodtunk abban, hogy tényleg él bennünk a részvét a főnökünk iránt, hogy olyan

szerencsétlen. Az Á. mind ezt olyan boldogan adta le, hogy „Ő" tetszik a főnökünknek, hogy nem szóltam rá egy szót sem. Pedig éreztem, hogy segiteni kellene rajta. Minthogy a Cicát szeretem legjobban a kolléganőim közül neki szóltam volna, hogy téritse a helyes utra, de az Á. megkért, hogy senkinek se szóljak. Mondanom se kell, hogy, ahogy a G. kiment ő az Á. mindjárt elkezdett erről a kényes ügyről beszélni és ha a G. vagy M. bejött rögtön abbahagyta és egyszere felnéztünk: erre a G. azt mondta csak folytassátok én kimegyek. Ez engem szörnyen bántott és majdnem megharagudtak rám, ha én meg nem magyarázom nekik, hogy hát én nem tehetek másként, minthogy meghallgatom. Elég az hozzá hogy másnap reggel azt mondja az Á. nekem, hogy meggondolta a dolgot ésnem megy el a strandra, mert ha a mamája megtudná' kidobná. Én erre minthogy már előtte való nap délután ugyis furdalt a lelkiismeret, hogy nem figyelmeztettem Á. szinte megkönnyebbültem és erkölcsi kötelességemnek éreztem, hogy a helyes utra tereljem. Előtte való nap még nem tudtam elképzelni, hogy hogyan lehetne segiteni rajta, és különösen, hogy én hogy tdunám azt végrehajtani, de valami hirtelen

elhatározással levelet írtam Áginak, hogy nagyon helyeslem, hogy nem megy el, hisz ugyis mire számithat a f. részéről? hiszen nős, gyermeke van és ha mégolyan rosszul élnek is a felesége nem fog elválni tőle, és őt pedig csak megszólják és tönkreteszi a jó hírnevét, hogy nős emberekkel járkál. A f.-öt sokan ismerik nyilvános helyen nem járhat vele, viszont bújkálni csak nem fog vele? , hiszen nem bűnös, hogy ne járhasson csak kihalt' járatlan helyeken. És különösen kiemeltem, hogy mindig mindenben csak az Édesanyjára hallgasson, mert több olyan önzetlen jóakarója mint az Édesanyja soha nem lesz, és soha ne tegyen olyat, amit neki el nem mondhat, vagy amit ő nem helyeselne. Ha pedig a f.-ünk haragudna, csak hivatkozzon az Édesanyjára, hogy már az ő kedvéért se teszi, és különben is mondja azt, hogy ő nem tehet róla denem tud olyan lenni, mint a többi leány és nem tud elmenni randevura. Ilyen dolgokat írtam neki, és még azt, hogy ne féljen a haragjától, mert még mindig jobb a harag, semmint, hogy jobban megszeressék egymást, és ne bírjanak lemondani egymásról. Ági elolvasta és megköszönte, mondta: te igazán nagyon helyes és jó vagy és mint mondta azok után hogy írtam neki- bár már előzöleg is elhatározta, hogy

nem megy el vele randevura, - de most már végkép döntött. Én ennek nagyon örültem, és úgy éreztem, hogy nem érdemelte meg a M. éles . . rását és kétszeresen is tudtam volna szeretni, ha tényleg letudott volna mondani a f. úrról, és inkább türtem volna, hogy ezzel segitek rajta, minthogy a bizalmába fogadott és az én felfogásom követi és nem is szóltam volna róla egyiküknek se róla, ha még úgy nehezteltek is. Egy új barátságért képes vagyok egy régit cserbehagyni? ezt éreztem, hogy igy vélekednek rólam, de hisz itten egy ember megmentéséről volt szó és gondoltam, hogy ezért még barátságot is áldozok. Másnap tényleg Á. megmondta a f. úrnak, hogy Ő nem megy el és kérte, hogy ezek után helyezze el, mert ő itt nem tud maradni, közben elsirta magát, : a f. úr eleinte nagyon haragudott és hallani sem akart az áthelyezésről. Én nagyon becsültem és értékeltem az Ágit. De mint most kiderült újra jóba, sőt még mint hírlik és a jelek is mutatják: még jobban jóba vannak. Ezt annál is inkább elhiszem, mert most már az Ági nem beszél nekem róla és ha kérdem hogy vannak, mi van? azt mondja' hogy nincs semmi. Pedig jól ér-

tesült forrásból tudom, hogy Ági sírva mondta, hogy nem tud lemondani róla, és látta a G. együtt jönni őket. Ez hát pedig nem érte meg, hogy miatta feláldozzam a G. barátságát. A régi barátság pedig tudtam csak úgy térhet vissza ha elmondom, hogy mit tárgyaltunk Ágival, hogy a G. úgy is sejtette, és bár nem szivesen elmondtam a G. -nak, nehogy azt hidjék, hogy én tudva, hogy milyen az Ági, mégis inkább vele barátkozom. A G. nem is lepődött meg, hisz Ő úgy is sejtette, jobban ismerték már őt, mint én. -Azért sajnálom Ágit, mert látja az ember, hogy a vesztébe rohan, egy idősebb, tapasztalt valakinek kellene figyelmeztetni. Miért is nem segitenek rajta, míg nem késő, talán az Édesanyja lenne erre a legjobb, de ki figyelmeztesse? Pedig mint Ágitól hallottam a f. úr őt fogja magával vinni a M. helyett. Hiába a M. odaadó munkája és türi a szeszélyeket és mikor már jól benne van a dolgokba, akkor az a köszönet, hogy őt hütlenül kisemmizi egy új szimpatikusabb kedvéért, azért most már nem is csodálkozom a M. kifakadásán. Mondta ő, már

nekem régen, hogy az Ági az ő helyére vágyik. Az Ági úgy vont engem a bizalmába, hogy mivel én sírtam, látta, hogy szeretem. Bár máskor azért ha könnyeztem is látva, hogy más sír, azért annyira soha nem sírtam más szomorusága felett, de minthogy lelkileg én is olyan megrendült állapotban voltam' a könnyek melyeket annyit szoritottam vissza a legkisebb zökkenőre ellenálhatatlanul feltörtek. Úgyhogy az Ági, már nem is sirt, mikor én még mindig sirtam. Úgy néztem ki mintha én lennék a sértett fél, nem mondom ez igy is volt, ha bár más szempontból. Mikor „Ő" bejött a szobába nevetni igyekeztem, de helyette sirni kellett és mivel „Ő" bent volt, hogy ne lássa könnyeim gyorsan kiszaladtam. Hát hogy is érthet engem meg valaki, eltudnám-e mondani, megtudnám-e értetni valakivel magam, az én lelkiállapotom, meglehet-e magyarázni azt, hogy mit érez, hogyan érez az ember ha valakit szeretett, telve reménységgel, és a mult felidézésével megerősítve a reménységet várja' sok idő után a boldog viszont-látást, és akkor mintha a várva-várt, mindent elfelejtett volna, mintha csak kicserélték volna olyan kimondhatatlanul hidegen közömbös az emberhez, sokszor úgy érzem, hogy nem is lehetetlenség ha a sze-

Kotaszek Hedvig: Liszt, szerelmi álmok

relembe bele lehet örülni. Akkor azt mondta' -, most pedig ez a mindent elpusztító „hideg közöny".

Multkor egyik délután együtt inspekcióztunk. Az egyik kollégám diktál nekem, mikor „Ő" valamilyen leányról érdeklődött, aki akkor ment férjhez, hogy milyen a férje? Ez a kollégám, aki diktál nekem azt mondja ismerted, ha már udvarolni akarsz, hát legalább szép leányoknak udvarolj, itt van pl. a Hédike, nézd meg milyen szép, még nálánál is szebbet akarsz? Én akaratlanul is elmosolyodtam és nem mertem ránézni. Kis idő mulva „Ő" kiment, persze erre a megjegyzésre egy szót sem szólt. Egész 8-óráig be se jött. Bennem irtóra lázadozott a büszkeség, hogy mit képzel, hogy én akarom, hogy nekem udvaroljon, én talán kierőszakolom az „ő" udvarlását, hogy ennyire megijett, hogy meg merték emliteni, hogy udvaroljon nekem. Éppen a gépem takarom le és gondolom, hogy majd gyorsan elillanok, mikor beállit és kérdi: Megengedi H. hogy elkisérjem? Ahogy akarja vagy ahogy tetszik valami ilyesmit feleltem határtalan közönnyel és nem törődömséggel. Úgy látszik ezt észrevette, mert mérgesen felelte, szinte ingerülten: mi az hogy, ahogy akarja, nekem arra van dolgom és elkisérem. Mikor aztán bement a kalapjáért a Mária kijött és belémkarolt, mondván hogy menjünk

igy nem tudott csak engem kisérni, ennek örültem is, nehogy azt hídje, hogy én reagálok az ő udvarlására, utóvégre bennem is van büszkeség én is érzem magam legalább annyinak, hogy észrevegyenek, hogy minden figyelmeztetés nélkül is tetszhetek valakinek annyira, hogy udvaroljon. – Az utóbbi időben aztán már valahogyan sikerült egy vigkedvű kollégákkal szembe alkalmazható tréfás hangot megütni, és ezzel igyekszem a legkisebb gyanút is elterelni, nehogy rájöjjön, hogy én nekem valaha tetszett. Istenem, mert még gondolni is szörnyű lenne, irtózatos megalázó, hogy megtudná, hogy nekem egykor tetszett és hogy szerettem. Tegnap teljesen egyedül hazakisért. De hál' Istennek már ott tartok, hogy egész tisztán látok és egész közömbösen érint, hogy velem jött, különben is igyekezett ezt minél előbb tudomásomra juttatni, hogy nem én rám várt. Alig hogy odaértem, -ő valamivel előbb ment le-kérdezem hogy, hogy erre? Ő feleli: a Cica már rég elment? , mert nem látja. Persze a Cica arra szokott menni és utána sietett, már ennyire józanul végre látok, tudok gondolkodni. Ezzel elkisért engem, de én ezt már egész közömbösen vettem tudomásul, és egész közömbös dolgokról beszélgettünk, onnét is látszik, hogy nem érdekelte, hogy én is vele vagyok, mert, egyszercsak beszédközbe megállt és egy kávé-

házban egy férfiakkal körülvett nőt nézett jó sokáig. Valószinüleg ismerte' . Nem izgat. Úgy csináltam mintha nem vettem volna észre. Egyre rájöttem, hogy ha a Cica nem lenne férjnél azonnal feleségül venné. Nem izgat, úgy érzem, hogy még gratulálni is tudnék, már ennyire megkeményedtem. Jövöhét keddjén szabadságra megy. Csak egy rossz természetem van, hogyha nincs kinek tetszeni, elmegy minden kedvem az öltözködéstől. Hát én nem értem, miért van az, hogy nekem még senkisem udvaról, mi az oka ennek? „Ő" azzal próbálja elütni a dolgot, hogy mindig azt mondja „maga még gyerek" de ezzel csak dühbe hoz, utóvégre egy huszéves leány már nem gyerek! Egy örömhirem is van 65. -P szabadságpénzt kaptam pedig még nincs egy éve, hogy itt vagyok. Teljes szivemből vágytam már régóta egy aranyláncra. Végre megvehettem. A lánc is szép és egy édes kis angyal van rajta, olyan érzés, hogy rajtam van. Bár tudom, hogy sok más hasznos dologra lehetett volna a pénzt költeni, de inkább mindenről lemondtam, úgy vágytam egy aranyláncra. Az Irénke nagyon haragudott rám és minden rábeszélő képességét felhasználva igyekezett lebeszélni, és Anyukát is, hogy eljöjjön velem venni: az Irénke azt ajánlotta, hogy vegyek egy abroszt 6 szalvétával. Megbolondultam én, hogy ilyesmit vegyek és

szinte nevetségesnek tünt fel, hogy én már ilyesmit, vegyek. Nem ehhez még tényleg gyereknek érzem magam, dehogy cserélek el én ilyesmit egy aranyláncért. Ugyse akarok én férjhez menni még. Ugylátszik Anyuka megérezte mennyire szivből óhajtok egy aranyláncot, mert mikor az Irénke elment eljött velem venni. Hiába Anyuka a legmegértőbb az egész világon!

„1942 augusztus 12 / sz. ”

Ő 20-án elment szabadságra. A Cica vasárnap /21-én/ kijött hozzánk. Anyukának is nagyon tetszett, mondta, hogy meglátszik rajta, hogy urileány. Külön meg kell dicsérnem a Sanyit, aki nagyon helyesen viselkedett. A Cica azt mondta, Anyukának, hogy szinte jól esik a mai világban még olyan nagy gyereket látni, mint én vagyok. Hál Istennek nem tudta meg, hogy a Dódiék itthon laknak. -

Azt mondta a Cica, hogy szinte úgy érzi mintha haza menne, mikor bejött a kapun.

Nem régiben nagy változásra készültek bent a hivatalban. Engem is átakartak helyezni, de én sirva fakadtam, és Cica édes ráborult a vállamra és velem együtt sírt. Ez annyira meghatotta őket, hogy nem helyeztek el. Mikor behivattak a főnökünkhöz mi már sejtettük, hogy valami áthelyezésről lesz szó. Cica egész idő alatt, attól kezdve, hogy bementünk’ szorosan fogta a kezemet. Ez olyan nagyon jól esett, olyan bátoritólag hatott rám. Soha nem tudom elfelejteni amit tett velem. Még akkor aznap mind a ketten inspekciósak voltunk, és már nem volt időm haza menni. Cica elhivott hozzájuk és sütött nekem palacsintát. Olyan helyesen, szinte anyásan viselkedett, úgy bátoritott, olyan hűségesen kitartott mellettem, amit nem tudok neki elfelejteni. Csak lenne rá alkalom és mód, hogy vissza tudjam hálálni. Bezeg Ági, aki mondta,

hogy mennyire szeret, semmi részvétet nem mutatott irányomba. Ő tőle ugyan történhetett volna velem bármi. Ha nincs a Cica, már rég másutt lennék. A Mária is nagyon helyesen viselkedett. Mi hárman jóban, rosszban egyformán összetartunk. Még arra is képesnek érzem magam, hogy az Ő kedvéért teljesen átengedem neki „Őt”. Tudom, hogy C. mily becsületes-tisztességes, de nem tehet róla, bár még száz-százalékosan nem értek én az ilyesmihez, de az az én állításom, hogy neki „Ő” nagyon tetszik, /és viszonttetszik-/ , sőt még féltékeny is rá. Hogy elutazott, tán két hétre rá, „Ő” küldött neki egy csomagot 13 kg körte volt benne. Én nagyon meglepődtem és furcsa szorongást éreztem a szivem körül. Ime itt a bizonyiték, ki tetszik neki. Én nagyon megalázva éreztem magam, hogy még gondolni is mertem arra, hátha én tetszem neki. Cica nagyon örült és jókedvűen kinálgatott mindenkit. Ő semmi különöset nem talált benne, sőt vissza is írt, melyben a körte ára felől is tudakózódik. Igaz, hogy Ő megkérte, „őt”, hogy küldjön neki befőzni majd körtét. Én mivel Cicát nem akartam megsérteni, két hatalmas körtét, melyet nekem adott, elfogadtam és betettem a ridikülömbe. /Gondoltam, ha nem akarom elfogadni, azzal csak felhívnám a figyelmét./ Ahhoz, hogy én megkostóljam nem volt elég lelki-erőm. Úgy éreztem magam, mint akit fejbe ütöttek, és mintegy rajtam kívül álló másik személy, igyekeztem mosolygós arcot vágni és jó kedvüen beszélgetni, pedig belül a szivem vérzett. Szerettem volna zokogni, feljajdulni, hogy én mit és hogyan éreztem magam azt szavakkal nem is lehet kifejezni. A Cica mindjárt válaszolt is a levélre és hívott, hogy írjam alá. Hál Istennek adott a jó Isten annyi észt, hogy aláírtam a legnyugodtabban, anélkül, hogy bármit

is szabódtam volna. Bár úgy intéztem a dolgot, hogy mire a C. a levelet megírta, kimentem, de a C. behivott. Bár a lelkem tiltakozott, hogy én aláírjam a nevem neki, mintegy figyelmeztetésnek’ felhivásnak tartottam, mintegy tólakódásnak, mely által tudtára adom,

hogy én is létezek, engem se felejtsen el! ? De beláttam, ha feltünést nem akarok legjobb szépen aláírni. Igy is történt. Mikor hazajöttem már folytak a könnyeim. De inkább csak nagyokat nyeltem, mert nem sírhattam szabadjára, nehogy Anyukáék észrevegyenek rajtam valamit. . Mert erről beszélni, ezt elmondani már nem birom. Ha az ember örül-boldog mással is kell közölni, de ha szomorúság-bánat éri, megbénul a nyelv, ha a szivem vérzik azt már nem birom elviselni. És a jó Isten mégis adott annyi lelki-erőt, hogy most, hogy „Ő" hazajött még azt is tudtam mondani: hogy nagyon finom volt a körte. Ha tudná mily keserű körte volt az nekem? Még ez előtt kb. egy hét múlva a szabadság kezdés után bejött látogatóba. A Cica nyitott véletlenül ajtót neki, és bejöve szobánkba mondta nekem, hogy itt van „Ő". A szivem akaratom ellenére is hangosabban dobogot és olyan jóleső boldogság töltött el, tudni, hogy ő itt van a közelembe. Alig vártam, hogy lássam. De mozdulni nem mozdultam. Ő bejött: hogy mégis mondjak valamit azt mondtam: de le van sülve. Ez volt minden. Szerencsére éppen diktáltak' és mint aki nagyon el van azzal foglalva, teljes közömbösen igyekeztem viselkedni. Még később, mikor már nem voltam elfoglalva, is megtartottam ebbeli állásfoglalásom. Cica rám nézett és könnyedén rám

mosolygott és mintha sajnálkozva, megértően nézett volna rám, mintha csak azt kérdezte volna: Hédikém, hát birod-ezt, hogy tudsz ilyen, ennyire közömbös lenni, mikor jól tudom hogy mennyire tetszik neked, hogy alig vártad, hogy láthasd, hogy most is örülsz neki, hogy itt van és ilyen hideg közönyös arcot vágsz. Ha tudná mennyi fáradtságba önuralomba kerül nekem és főleg fájdalomba, hogy rejtegetnem kell, amit érzek, de nem tehetek másképen, hisz neki a Cica tetszik nem én! Isten őríz, hogy valaha is megtudja, hogy „Ő" milyen fájdalmasan szomorú nagy szerepet játszik az én életembe. Mindenütt és mindenben őt keresem. Az utóbbi idöben, különösen, hogy napról-napra világosabb bizonyitékkal mutatja ki, hogy én mennyire közömbös vagyok neki, egyszer megakadt szemem egy férfin. Hirtelen megdobbant a szivem annyira hasonlitott hozzá, ugyanaz az alak, ugyanazzal a tartással, csak mikor szembefordult velem, akkor láttam, hogy nem „Ő". De jól esik látnom ezt a férfit, mert őt látom benne, azt hiszem, hogy Ő. A napokba is ahogy mögöttem állt az az érzés fogott el, hogy „Ő" áll mögöttem, és olyan jó érzés volt-ez. Aznap, hogy bejött „Ő" C. -nak meghalt a nagypapája. Azóta gyászolja és feketébe jár. Aznap délután a világoskék ruhámba mentem inspekciózni, Ő mikor bejön mondja, hogy milyen szép ruhám van és megsimogatta a hajamat. De hogy én milyen hatással vagyok rá, az abból is látszik, hogy mivel főnök nem volt bent, bejött ½ 6-ra és hatkor már kereket oldott. Lett volna csak ott a Cica, örült volna a kedvező alkalomnak, hogy végre

zavartalanul kibeszélhetik magukat. Mondanom se kell, hogy én mit szenvedtem ezalatt. Sokszor szinte már meg-áll a gondolkodásom' , szinte úgy érzem, hogy ebbe már bele lehet bolondulni. Mondja, hogy szép vagyok, hogy szép a ruhám is stb. de mégsem tetszem neki. Mintha valaha régen, még a kórházbamenetelem előtt más lett volna. De ő azt felejtette, engem pedig kínoz-gyötör az emlék. Légvárakat épitettem fel rá, hogy milyen öröm lesz hosszú távollét után ismét találkozni örülni egymásnak, de minden másképen történt. A legnagyobb fájdalmak közbe is Ő jutott eszembe. Ennek a sok fájdalomnak meglesz még a gyümölcse. Ahhoz, hogy az ember a boldogsághoz eljusson, szemvedni is kell' gondoltam. De a távolság megmutatta nekem a józan valóságot, egész más lett „Ő" mint azelőtt volt: ahhoz, hogy én ezek után a régi legyek a büszkeségem lázadozott. Igyekeztem én is átváltozni, de csak külsőleg. Mindent elfelejteni és mint egész közömbös emberrel viselkedni vele szembe is. Csak az esték rosszak. Ha lefekszem „Ő" van mindjárt az eszembe, mégha álomból felébredek is rágondolok. Tegnap reggel azt mondta, hogy az éjjel rólam álmodott!

Rossz álma lehetet, feleltem. Igen' nem jót álmodtam. Majd gyorsan másra tértem át, mint akit abszolut nem érdekel, hogy „Ő" mit álmodik. A C. azt mondja mikor kimegyünk, mit mondott neked „Ő" és mit feleltél te kérdezi, amin én nagyon meglepődtem, hisz „Ő" is bent volt a

szobában és épúgy hallotta, mint én. Szinte az a gyanú ébredt bennem, hogy féltékeny. Pedig láthatja, hogy én annyira hidegen viselkedem vele szemben, amennyire csak birok, és lehet. Ma azt mondja a C: képzeld nem fogad el a körtéért pénzt. Majd meghívja egy párszor ebédre felelte, a Karcsi is mondta, hogy majd azt csinálják. Ja még azt is mondta, hogy olyan zavarba van, nem tudja, mit csináljon. Sokszor gondolkozom ezen vajjon helyesen cselekszik-e a C. de enm tudok rosszat gondolni róla, mert szeretem, és annál inkább se tudok helyesen itélni, mert én szeretem „Őt" és lehet, hogy ezért furcsa nekem minden, és talán ezért mert elfogult vagyok nem itélem egészen helyesen meg a viselkedésüket. Gondoltam már arra, hogy vajjon „Ő" mit szólna ahhoz ha a feleségével lenne valaki olyan jóba, mint a C. Ő-vele? Vagy mit szólna a C. - ahhoz ha az Ő férje lenne valakivel olyan jóba mint „Ő" a C. -val? Ezekre nem tudok feleletet' magyarázatot találni. Pl. a Cica férje hozna valami kolléganőjét a C. -nak vendégségbe, annyira pártfogásba venné az illető nőt, mint Ő a F.-it. Hát semmi féltékenység nincs a férjébe? Pedig azt mondja és mint a látszat is mútatja nagyon jól élnek. De ha mindez elmulna, ha neki a C. már nem is tetszene, a történtek után nem tudnék foglalkozni már vele, mert amin én keresztül megyek az már elég arra, hogy a büszkeségem is tiltakozzék az ellen, hogy valaha komolyan tudnám venni „Őt". Ezekbe az időkbe én olyan megalázottnak érzem magam. És csak ugy

érezném ismét magam a réginek, már hogy büszkeséggel gondolhassak magamra, ha én is őt tudnám hasonlóképen megalázni. Szeretném őt féltékennyé tenni, hogy „Ő" is elkezdene nekem udvarolni és ugyanazt a közönyt kapná mint amit Ő adott nekem. A napokban egyszer valamiért rá-ütött „Ő" a Cicára, /ezt különben máskor is megteszik, bár én ezt nagyon közönségesnek tartom./ mire a C. jó alaposan vissza-bokszolt. És e közben belépett a főnök. Persze irtó zavarba jöttek. A C. egész oda volt, hogy most mit gondolhat róla. Bár magamban én se tartottam helyesnek a pajtáskodásnak ezt a módját mégis bátorítottam a Cicát, és az „Ő" és a C. pártjára álltam. Azután történt, hogy „Ő" a C. karjába bokszolt és a C. /lehet, hogy csakugyan fájt/ jajgatni kezdett. Erre „Ő" odament és megcsókolta a karját. A C. pedig egy szót se szólt. Hát vajon mindez helyes? Vagy csak nekem furcsa, mert talán féltékeny vagyok? De igyekszem most már ezen is /féltékenység/ tul tenni magam. Mondta a C. hogy Ő a hétvégével nyaralni megy. Hogy birja „Ő" ki ezt az időt majd? kérdezte. Én mindenesetre igyekszem nem kihasználni ezt az időt, és nem megszerettetni magam vele, hogy ugyan azokkal az érzésekkel találjanak ismét egymásra, amellyel elbúcsúznak. –Voltam az angolparkban és a cirkuszban. Nagyon jó volt mindenütt. A Zolika is hazajött a nyaralásból. A Guszti talán a következő hónapban leszerel. A Maca hál' Isten meggyógyult. Az Évi ott hagyta a takarékot. Most gyors-gépet

tanul. Egyébként még minden jegyre van. Nem akar már ennek a háburúnak vége lenni. Most téli-kabátot kell vennem. Már 400. -P-t szánok rá és még mindig nem elég. A fizetésem most ugyan 183, -P-Ő. Visszamenőleg megkaptuk és igy tudok kabátra gyűjteni. Egy tárgysorsjegyet is vettem. Ha legalább a szerelemben nincs szerencsém talán a játékban majd több lesz? Ha ugy elgondolom, tavasszal, csupa reménység, boldog bizakodás voltam, most a nyári hónapokban pedig azt hittem minden valóra vált, amit képzeltem, álmodtam, süt a nap,

jóleső meleg van még nem tudok lemondani, a szivem nagyon zakatol: követel még a nyártól, szinte lázadozik. De összel úgyérzem már letudok majd mondani, mindenről amiről álmodtam, mindenről ami oly szépnek igérkezett, lassú hervadás' , lemondás éri talán majd ezt a nagy szerelmet: ezt már most is tudom, hogy kopogtat, legokosabb lenne teljes meggyőződéssel és bizonyossággal a lemondás, de még olyan vigan jókedvűen ragyog a nap, semmi bágyadt sütés nincs még benne, szinte ha nem lennék annyira bizonyos, - hogy más már nem lehet, „Ő" most már meg nem változik- azt hihetném, hogy még van egy új nyár egy új lendülete a napsugárnak, mely még beragyogja fénnyel az életem. Az ősz, mely előkésziti az embert a lemondásra, utána jön a tél, és remélem, ez a teljes békét a megnyugvást hozza majd: hogy a lehulló fehér hópelyhek beborítják az én szivemet is, hogy ne fájjon

többé, pihenni szunnyadni hadják, meggyógyitják megsebzett szivemet. Talán ismét teljes béke lesz… és szeretném ha jó időre elaludna a szivem, mert szeretni vele nagyon kínzó, fájdalmas dolog. És talán ha ujra felébred már az igaziért, aki értékelni is tudja a szív nagy szerető erejét. Bár adná a jó Isten, hogy már megnyugodna a szivem, béke- a régi gyermekkori béke költözne bele, melyet még nem érintett a szerelem lehellete.

Kotaszek Hedvig: Pillanat

„szeptember 6. / v. ”
Mult hét pénteken értesítés jött, hogy nyertem az osztálysorsjegyen, mégpedig alig tudom elhinni, 400’ -P-őt. A Maca nagy örömében majdnem a bokáját törte. Úgy szaladt befelé örömébe, hogy sem nem látott- hallott. 9-órakor szalad felém az uccán. El nem tudtam képzelni mi történt. Ha kétszáz pengőt nyernél, nekem adnád a kiskabátod, kérdezi? Neked-mondom-: Hát nyertél 400- P-őt: mondja. Minden egykedvűségemnek menten végeszakadt, szaladva tettük meg az utat hazafelé. Alig bírtam bele élni magam, a szerencse nekem kedvez, hogy lehet-ez? De talán még nagyobb volt az öröme Anyukának, mint nekem. 100 – P-őt szétosztottam a gyerekek és Anyuka között. /a többit kabátra teszem félre./ Bent a hivatalba senkinek sem szóltam. Eleinte arra gondoltam, hogy neki egyedül megmondom, más senkinek. De ő egész nap felém sem nézett. Nagyon meleg volt és a telefon csak nagy ritkán szólalt meg, én egyedül voltam és már majd el nyomott az álom. Megszólal a telefon: „végeztem” tessék feleltem félig álomba, félig ébren. Már éppen készültem visszaesni az álomba, mikor újra megszólal: „mondtam, hogy végeztem” rendben van feleltem, öt perc múlva újra megszólal: érti? ‘ -végeztem’ -elhiszem feleltem. Kis idő mulva újra felhív: nem végeztem, -de én végeztem feleltem. Erre lehajtom a fejem és készülök tovább aludni. Ő berobog megpiszkálja az arcom majd mire felvetem a fejem kirobog. Az egyik délután egyáltalában be se jött, mintha nem is lennék a világon. Talán azt várta, hogy

majd én mégis csak benézek. Igaz, hogy a C. megtette, hogyha Ő még nem jött be bement Ő hozzá. De én nem teszem. Másnap délelőtt benyit az ajton. Kezicsókolom kisasszony, mondja nyomatékkal. Engem nagyon nem izgat, ha jön ha nem, én nem fogok utána menni, ebből is csak azt láthatta. Másnap d.e. aztán bejön, mondja, jaj, de szép- de nem folytatja. Ráhajtja a fejét a vállamra, mondván: de jó szaga van. Majd megszólal a másik kollégám, aki szintén bejött: ejnye de bizalmasan közel hajolsz. Majd odébb áll, én kezdek beszélni a másik kollégámmal és úgy teszek, mintha Ő a világon se lenne’ erre ő aztán elkezdi babrálni a hajam. Majd egy d.e. együtt vagyunk bent a M. , Én és Ő. A M. mondja, alig várom már, hogy megjöjjön a C. hogy rendet csináljon köztetek, mert mindig veszekszetek. Minek kell ehhez a C. ? -kérdezem én is, meg ő is. Mert ő, már mint a M. már nem bir közöttünk rendet tenni. Majd Ő azt mondja nekem: menjünk le három napra a B-ra. Jó, rendben van, húzom én! - de a mamát is meg kell kérdezni’ feleli ő. Majd azt mondja: tudok én ám helyes is lenni, szépen megborotválkozom, a nap süt és majd meglátja, hogy milyen helyes tudok lenni-Hál’ Istennek tán mégsem vagyok szerelmes? Az Erzsike /u. is fenn voltak Ágikával/ mondta: hogy az aki szerelmes az testileg is érez valami megmozdulást. Én pedig a szivemen kívül, mely néha fáj is miatta, mivel nem olyan könnyű őt elfelejteni, semmi másféle fájdalmat’ megmozdulást nem érzek. Tehát csak szeretem őt. Szebb és jobb is ez igy. Lehetséges, hogy talán én csak szeretni tudok és szerelmes talán soha nem is tudok lenni. Csak azt nem tudom megérteni, hogy miért kinoz mégis olykor a féltékenység? Különben is van 3 dolog, amit soha nem tudok elfelejteni és amely fényesen bizonyitja, hogy mindenki más inkább tetszik neki mint én. A C. küldött körtét és sok más mindent, amiért pénzt nem fogadott el. A M. -nak a születésnapjára fehér szekfűt adott, a S. -nak mikor a kórházba feküdt levelet írt és elment meglátogatni. Engem bizony nem, hogy nem jött meglátogatni, de se virágot nem adott /ennyire nem

figyelmes hozzám/ de még csak levelet sem küldött, mégcsak nem is üzent. Ezek után még hidjem, hogy tetszem neki? Annak ellenére hogy multkor is például ahogy odaül mellém azt mondja „maga mindig szebb lesz. ” szerettem volna megkérdezni, hogy van az, hogy maga engem szépnek talál és mégsem tetszem neki? Tudom, hogy ő neki szegény leány nem

zsánere, és ezenkivül elvárja, hogy aki neki tetszik az házias legyen / lehetőleg tanítónő legyen, és földje is legyen. / De hát, ha ő neki valaki tetszik, ezeket az érveket mind előtérbe helyezi? Egyik délután azt mondja, hogy Ő egy lányból tudna, egy ötőkéleteset csinálni. És Ő azt szeretné: ha az ő felesége, még a gondolatát is kitalálná: ha pl. Ő egy plakátot néz, kell megéreznie a feleségének, hogy mi az amit ő, azon szépnek talál. Hát ugye- magának nem is hiányzik, hogy nincs felesége, maga nem is akar soha megnősülni mondja a M. Dehogynem néha azt hiszem megbolondulok /feleli/ multkor is pl. ahogy sétált egyett és arra gondolt, hogy most már haza megy, olyan borzadály fogta el, hogy abba a sivár lakásba, ahol minden egyes zugot, szeget már úgy ismer' egyedül legyen. Vagy egyszer késő este ment haza egy külszolgálatról. A söfför mellette, elaludt, ö vezette a kocsit, és felnézett az égre és hirtelen maga se tudja hogyan, eszébe jutott, hogy milyen egyedül van. Nincs senkije, nincs senki hozzátartozója' ha meghal nincs senki aki a nevét fenntartsa. És olyan sullyal nehezedett mindez rá' hogy sírva fakadt. Majd többek között mondja, hogy ismert a Tiszáról egy nagyon bájos kisleányt, és amint beszélgetnek a kisleánynak egyszerre el kezd ömleni a könnye a kanálba, /ott vacsoráztak./ majd a zongorához megy és elkezdi rajta játszani: ha fáj a szivünk csak a barátunknak hiszünk. Ez olyan jelenet volt, amit nem tud elfelejteni. Mind ebből csak az tünik ki hogy mély lelki életet él, lelkileg, nagyon intelligens.

Eddig olyan tartozkódóan viselkedett, sőt szinte tulságosan maflán is, hogy a tegnap előtti viselkedését nem tudom mire magyarázni? U. is, viszem ki a

Kotaszek Hedvig: Kékvirág

vázát, hogy a virágnak tiszta vizet adjak, és közbe ahogy megyek ki ránéztem. -Ő ugyanis ahogy bementem délután rögtön bejött és odaült mellém, kérdezve: hogy van szép leány. Azért néztem arra, hogy miután én onnét elmentem ott van-e még? /ott ült elgondolkozva: , talán várta, hogy majd visszamegyek./ Elég az hozzá, hogy még az jutott eszembe, hogy nem zárom be az ajtót, hisz csak a virágnak adok friss vizet. De azért mégis forditottam egyet a kulcson. Abba a pillanatba sietö lépteket hallok és a következö pillanatba, már le is nyomta a kilincset. Még a szív-verésem is elállt. Persze, hogy zárva volt' rögtön tovább ment. Vajon mit akarhatott? Csak nem azt hitte, hogy kifelé menet, ahogy ránéztem, azt jelentette, hogy akarok valamit mondani neki. Az igazság kedvéért még megjegyzem, hogy ahogy ránéztem a vázából a víz a harisnyámra ömlött, mire én felsóhajtottam: „Jesszus /" Persze bemenve ugy tettem, mintha semmiről sem tudnék. Az osztályvezető is bent volt, de később kiment. Én odaültem a telefonhoz, mire ő is odaült. Én, hogy valamit beszéljek, -mert rémes volt igy csendben ülni-kérdezem: van-e testvére stb. Igy megtudtam, hogy még két öccse van, két-két évvel fiatalabbak mint Ő, és katonák. A nagynénjük nevelte őket, aki soha nem ment férjhez és egyedül vezeti a gazdaságot. Ő közbe a telefonkönyvbe lapozgatott, és csak röviden felelgetett' mint aki nem szivesen beszél, vagy nehezére esik beszélnie. Ő a nagyapja nevét örökölte, az apja Mihály volt. Igy én is elkezdtem valamit irni, mire bejött a fö t. ' és kérdezi akarok-e hazamenni? Igy aztán ott hagytam őt. Búcsúzásnál beszóltam, gondoltam kezet fogok vele, de még csak rám se nézet. Mikor

-kérdeztem, mit néz a telefonkönyvbe, azt mondta, régi ismerősöket keres, de senkit nem hívott fel. Nem tudom, hogy akkor miért nézte? Ez éjjel először bombázták Pestet. A fél éjjelt ébren töltöttük. Sok kár, és halál-eset is volt. Reggel bejön és kérdezi, hogy nálunk mi volt az éjjel? Ahogy belépett láttam, hogy szeme engem keres, két kollégámmal beszélgettem. Olyan jól esne, tudni, hogy egy kicsit félt. Többé aztán egész nap nem jött hozzám. Úgy délfelé bejött a C. kicsit ki volt festve, és egész jól nézett ki, csak olyan gyenge volt még, hogy alig birt a lábán megállni. Ő is bejött és szinte meghatódva üdvözölte. Tiszteletteljesen kezetcsókolt neki, de annyi tisztelettel és gyöngédséggel annyi finomsággal és részvéttel, hogy én, aki C. mellett álltam a szivembe nyilalt. Ó ha egyszer' csak egyszer csókolna igy nekem kezet, sok mindent meg tudnék bocsátani! És miközbe a C.-val mentem, szegény olyan gyenge volt, hogy jól esett neki, hogy valaki van mellette, folyton ezen gondolatok jártak a fejembe. Sajnálom a C., semmi irigységet nem érzek iránta, csak szörnyen fáj, kínoz és sért, hiszen én is voltam beteg, én is szenvedtem, milyen jól esett volna egy-két gyengéd szó, ha tudakozódott volna, ha gyöngéden és egy kis részvéttel kezetfogott volna. Miért nem érdemeltem én azt meg, hiszen nem igaz, hogy nem tudja hogyan kell viselkedni, mert mindenkihez kedves, mindenkihez tud, helyes, gyöngéd lenni, csak éppen hozzám nem. Csak röviden és nem tulságosan barátságosan kérdezte, meggyógyúltam? Ennyi volt az egész, pedig hogy éhezett rá a szivem, hogy mondjon még valamit. Egész betegségem alatt a szenve-

dések alatt is Ő járt az eszembe. Arra gondoltam ahhoz, hogy az ember boldog legyen szenvedni kell előbb. És kitartóan viseltem a fájdalmakat, bízva abba, hogy meg lesz a jutalom, hogy mindez csak azért történt, mert a jó Isten intézte igy, hogy beteg legyek, hogy a hosszú távolságba jobban megszeressen és annál édesebb legyen a találkozás. És mit hozott a távolság, olyan elidegenedést' mint akármelyik közömbös ember iránt. Ellenbe a Cicát kétszeresen is megszerette, de én tudom milyen rosszul esett ez nekem, , már csak ezért is igyekeztem hidegebb lenni hozzá, nehogy úgy járjon a C. mint én, hogy engem jobban szeresen meg, őt pedig csak nem egészen elfelejtse. Hát, Istenem, tehetek én arról, hogy

beteg voltam. Egy ilyen gombás kiütést akár ki megkaphat, ruhafertőzéstől, ezért kellett engem teljes közömbösséggel sújtania, mint akinek Isten tudja milyen baja volt. Még most is forr a vérem, ha rá gondolok arra a szemtelen B. -ra, aki úgy beszélt, olyan kétértelműen, mintha én Ő tőle kaptam volna el valamit, csak később jutott eszembe, hogy mit értett B azalatt: hogy nem jól választom meg a gavallérjaimat. A hüje nem normális, ha tudná, hogy én mennyire hidegen viselkedem még Ő vele szemben is, aki tetszik. /De csak találkozzak mégegyszer vele, majd megkérdezem, hogy megőrült, hogy tulajdonképen mit gondol. Multkor az egyik kirakatt előtt megálltam, mikor valaki megérinti az ajkam. Én megütközve fordulok abba az irányba, hát a B. volt ott. Kérdezi, teljesen meggyógyultam-e?

Hát persze, de már kezdtem magamhoz térni, hogy miért kérdezi ez a szerencsétlen minden alkalommal ezt. Hát a F. mit csinál, kérdezi? Mit érdekel engem. Éppen olyan közömbös nekem mint akárki más. Hát örülök neki, hogy nem szerettem magába /mondja a B./ ‘ mert akkor engem is ilyen hamar „nem szeretett” volna, ilyen könnyen elfelejtett volna. -Csak találkozzak még egyszer vele, és próbáljon még célzást tenni a betegségemre, most már majd megkapja a magáét. Ha ugy állna a helyzet, mint /most már rájöttem a B. hiszi/ és a F. is ilyesmit gondolna rólam, úgy megérteném a viselkedését, azt a közömbös modort ahogyan fogadott, akkor tudnám magam mihez tartani, soha az életbe nem szólnék hozzá. De neki akinek, már egy kis élettapasztalata lehet’ kell tudnia ki a tisztességes, ki nem, ? hát nem látszik meg az emberen az? Hisz ő maga mondta rám: olyan az arca „hogy alabástromba kellene foglalni, mint a báj és a tisztaság mintaképe! Hát feltudná tételezni rólam, hogy én megváltoztam. Nem, ez lehetetlenség’ éppen a multkor mondta, hogy én még egy olyan naiv-gyerek vagyok. De hát akkor miért-e furcsa viselkedés. Hát másnak ha tetszik valaki, annak udvarol, de ő ezt nem teszi. De hát miért? Itt volt az alkalom, a C. sem volt itthon, de még akkor is inkább a M. udvarolt sem mint nekem. Az egész idő idegenkedéssel civakodással telt el. Láthatta, hogy én nekem mennyire mindegy, hogy ő akár egész nap se kiván látni, én soha nem mentem hozzá. Lehet, hogy ez sértette a hiúságát, de hát az enyémet még jobban. Bár el tudnám felejteni, bár ne fájna a

viselkedése. Hiszen ha csak egy kicsit is tetszettem, vagy tetszenék neki, megérdemelnék annyit, mint akár a C, M. vagy S. , de mindez azt bizonyitja, mindenki más inkább tetszik neki, mint én. Igyekszem most már belenyugodni, hogy ennyire unszimpatikus vagyok neki, hogy ennyire nem bír. Sokszor olyan vágyat érzek magammal vinni az emlékét, felsorakoztatni lelki szemeim előtt, mind-mind, mikor még helyes volt velem szembe is, elmenekülni, valahova, ahol senki sem látna elsirni minden bánatom, elsíratni őt, aki nem tudja, hogy volt egy leány, aki nagyon szerette, akit ő soha nem vett komolyan, nem értékelte ezt a szeretetet, aki mindezt nem érdemelte meg. Egyszer többek között azt mondta, hogy maga biztos nem vezet naplót. Honnét tudja, miért nem? kérdeztem. Hát akkor meg képzelem milyen naiv, gyerekes dolgok lehetnek benne’ felelte, Ő. Nem is tudja, hogy ő ezzel mennyire megsértett engem. De megsért ő többször is, amit Ő maga nem vesz észre, és ilyenkor azt tartja, hogy én vagyok érzékeny. Sokszor, ha józanul bele gondolok látom mennyire két különböző egyén vagyunk, mennyire nem érthetjük mi meg egymást. Máskor meg az jut eszembe, hogy milyen világos, mennyire nyilvánvaló, hogy mi egymásnak vagyunk szánva, hogy mennyire rokon-lelkek vagyunk. Hát mindezt Ő nem érzi, az ő képzeletét mindig csak egy asszony foglalkoztatja. Sokszor úgy érzem, hogy a távolság nem választhat el bennünket, nem érzi meg hogy én mennyire szeretem, hogy én mennyit gondolok rá. Hogy van az, hogyha én annyira közömbös vagyok neki, hogy mégis minden

gondolatomat Ő tölti be. De szerelmes mégsem lehetek, mert az Erzsike mondta, hogy az ember akkor testi megmozdulást is

érez a méh körül. Én pedig mindezt nem érzem' de ha ekkora ereje van a szeretetnek mekkora ereje lehet akkor a szerelemnek? Ugy érzem, hogy legjobb lenne nekünk egymástól nagyon távolra kerülni, hogy én felejthessem. /Mert neki erre nincs szüksége, mert komolyan őt soha nem is érdekeltem. És nem értem a M, meg a C. sem. Hát ők nem látják hogy mennyire közömbös vagyok neki. A C. levelébe mindig ír valami célzást, pl: aztán jó leszel, türelem, csak kitartás' stb. Nem én még ilyen szeretetet nem láttam. Nem létezik, hogy én tetszem neki, legalább is nem úgy viselkedik, mintha tetszenék neki.

„szeptember 20 / v

Egyik nap olyan ingerülten szólt hozzám, gondoltam rossz-kedvű, ideges. Ugyancsak egy másik alkalommal rám kiabál, úgyhogy a C.-nak is feltünt és szólt is neki. Én ekkor megfogadtam, hogy nem szólok hozzá. De, ahogy megmondtam neki, hogy haragszom rá, azt felelte, nem tudja, hogy mivel bántott meg, de semmiesetre sem tette készakarva, nem akart megbántani. Közbe éjjel légiriadó volt, /immár másodszor/ ekkor elhatároztam, hogy kibékülök vele.

Két nap mulva odajön hozzám, hogy haragszom-e még rá? Elhatároztam, hogy megbocsátok /feleltem-mert nem akarok úgy meghalni, hogy valakire haragszom. Ez szép magától felelte./ De egyre jobban érzem, mint hidegedünk el egymástól feltartóztathatatlanul. Mégis csak kell, hogy szerelmes voltam, vagy talán még most is vagyok belé, mert sokszor úgy érzem, hogy már egészen megzavarodok, hogy ebbe bele lehet bolondulni, sokszor mintha megállna az agyam és megszünnék gondolkodni, sokszor már nem is tudom mit teszek. Néha úgy érzem, hogy már a lemondásnál tartok és belátom, hogy a legokosabb lenne Őt elfelejteni, belenyugodni a megváltoztathatatlanba. A legnagyobb baj, hogy már a hivatalban is észre vették, hogy valami bajom van. Pl. egész más dolgot írok, mint amit mondtak, olyan hibákat ejtek, hogy saját magam is elcsodálkozom. Eleinte viccesen megjegyezték:

hogy biztos szerelmes vagyok, de most már egész komolyan veszik a dolgot és nem is mernek bizalommal hozzámfordulni, attól félnek, hogy ugyis elhibázom, amit nekem adnak. De most már másképen lesz, ott lesz a figyelmem egészen a munkámon, minek áldozzam minden gondolatomat neki, hisz ugysem érdemli meg. Csak ne lenne olyan nehéz a belenyugvás, hiszen világosan látom, hogy mennyire közömbös vagyok neki és érzem, hogy a leghelyesebb, ha én is minél közömbösebb leszek, csak legyen elég erőm ehhez. Talán elutazik „Ő" Marosvásárhelyre talán ez lenne a legjobb, hogy megnyugodjak. Engem kérdezett, hogy nem tudja, mit csináljon, olyan nem jó előérzete van, én pedig mondtam: csak menjen! Különben is hallom, hogy valakinek udvarol. De most már ott tartok, hogy nem is bánom, ha akármit csinál, nem törődöm vele. - Multkor az egyik nős kollégámmal mentem haza. Eddig nagyon rendes embernek hittem. Azt mondja nekem, hogy menjek el vele a Sz. strandra, majd Ő kalauzol. Én hogyan, kérdeztem olyan meglepetten, hogy Ő is észre vehette. Szinte megáll az embernek az esze, hát nincs egy tisztességes férfi se, méghozzá nős, még ilyet kérdezhet is tőlem. Hát azt hiszi, hogy én hagynám magamra mondani, hogy csábító vagyok, Nem Ő vele, de még egy szabad férfivel se mennék el strandolni. - Egyik nap találkoztam a B-val. Kérdi, hogy vagyok? Majd mondja, hogy a napokban találkozott „Ő" vele. Na, hogy állnak kérdi? Én igen közömbösen feleltem rá, hogy nekem egészen közömbös Ő, és egyáltalába nem érdekel. Kisleány maga egyszer őszinte volt hozzám és azt mondta, hogy érdekli. Lehet, hogy akkor még érdekelt, de most már nagyon közömbös nekem. Valami igazság is volt benne, és azt hiszem, hogy félig el is hiszi már hogy igy van./

Örülök, hogy nem szerettem nem gabalyodtam magába, ha csak ilyen rövid ideig tud szeretni ilyenek maguk, na és maguk stb. feleltem. Ha én egyszer megcsókolnám

a két szép szemét' nem tudnék többet lemondani magáról. Feltéve ha engedném' /mondom/ Ha tudná, hogy szeretem sem engedné? Nem! Akkor maga szivtelen. Ezzel elváltunk. Nem csak Ő, de senki se tetszik nekem. Különbe is amilyen lelki állapotba most vagyok, el se tudom képzelni, hogy én még valaha az életben szerelmes tudnék lenni valakibe. Sokszor úgy érzem, hogy ebbe bele lehet bolondulni, egy-egy emlék ha visszatér. Pl. ahogy hűségesen mellém ült mindig és elmondta, hogy míg távol volt, milyen ideges volt, le-föl sétált, egymás után szivta a cigarettát. Nem kérdeztem, miért volt ideges, és mért pont nekem mondja el? Csak édes sejtelem volt a szivemben, mely még sokkal jobb a bizonyosságnál is. Vagy egy másik alkalommal, szintén kiszállásról érkezett mellém ült, mondván: adja ide a kis kezét. Majd kérdezte, hogy hiányzott-e, mondjam meg őszintén: /én mondtam, hogy nem, mert úgy éreztem, hogy azt a sóvárgást azt a szeretetet, melyet, már akkor éreztem, nem szabad kimondani/ Azt hittem, hogy Ő azt ugyis kell, hogy megérezze, hogy mennyit gondoltam rá, hogy mennyire vártam, hogyha tagadó választ adok is, tisztába van vele mennyire, szeretem. Ha valamit vettem, csak Ő rá gondoltam, hogy fogok-e tetszeni neki, csak neki öltözködtem és igyekeztem szép lenni. A frész ruhám mikor elkészült vettem egy szép szalmakalapot hozzá, és reméltem, hogy egyszercsak elhív randevura és majd akkor felteszem, mint az Évi is mondta: ha ebbe meglát biztos beléd szeret. De ime, már itt az ősz, és a randevú elmaradt, a ruhám betakarva, a kalapom már becsomagolva, hiába elmult a nyár, de még valami mintha elmult volna: „a hít, a bizalom, a reménység, " mindez szintén elmúlt, és csak a bánat maradt meg. Mindezt, hogy magyarázzam el, hogy megértsék, hogy mi az oka, hogy olyan szórakozott vagyok. Nem,

mégha lenne rá szó, kifejezés is, hogy mit érzek' ezt a fájdalmat nem szabad megtudnia senkinek. Ha boldogság, öröm nincs is ennél az első szerelemnél, ha mindez nem is maradt meg, megmaradt a bánat, a fájdalom. Keserű és mégis édes fájdalom. Miért öntsem ki ezt valakinek, ha az ember valamit elmond, már meg is szabadul, vagy legalább is könnyit a szivén. Én pedig nem akarok ettől a

Kotaszek Hedvig: Sokból egy-E pluribus unum

bánattól megszabadulni, még veszíteni, könnyíteni sem akarok ezen a fájdalmon, hiszen más nem maradt, ezt a bánatot teljes egészében, csorbítatlanul megőrzöm, hadd kinozzon, gyötörjön, hisz még ez is fájdalmasan jó. Valami, ami megmaradt, valami amire emlékezni lehet, ami megmarad, ami meg nem csal. Ezzel a fájdalommal a szivembe szeretnék meghalni. Szerettem valakit, aki erre a szeretetre nem reagált, aki ezt a nagy szeretetet nem érdemelte meg. Nem „Ő" reá nem haragszom, nem is tudnék tán soha haragudni rá. Mindent megbocsátok, mindenbe igyekszem belenyugodni, és többé soha nem akarok szerelmes lenni, hogy ezt az első szerelmet csorbítatlanul megőrizhessem, nem szabad egy új szerelem miatt elfelejteni, egy új szerelemmel helyettesiteni, felcserélni. Vele kapcsolatban arra a meggyőződésre jutottam, hogy a szépség és a tetszés két különböző fogalom. Mert lehet valaki szép, anélkül, hogy tetszene, /mert Ő, azt mondta, hogy én szép vagyok, és mégsem tetszettem/ viszont tetszhet valaki, anélkül, hogy szép lenne /pl. Ő./ Sőt azt hiszem Ő ez utóbbinak tudatában van is. Istenem kérlek szépen, segits elég erősnek lennem, hogy tőkéletesen beletudjak nyugodni a lemondásba. -

A D. -ék ebben a hónapba hazaköltöznek. U. is nemlehet most lakást kapni, nálunk p. télre nem maradhatnak.

„október 7 / sz"

Egyik nap útközbe ahogy átmegyek az egyik termen elfogott „Ő" és megállított. De én gyorsan el illantam. Kis idő mulva ujra összetalálkoztunk. Én valamit meg akartam nézni a külszolgálati könyvben, de Ő rá-tette a kezét. Én mondtam, hogy nem érek rá játszani. mire „Ő" azt felelte, hogy „Ő" nem játszik velem Ő engem komolyan vesz, én egy komoly nagy leány vagyok. Ugy csináltam mintha egyáltalában nem figyelnék Ő reá, és elmentem. Belátom, hogy egyáltalában nem viselkedtem barátságosan. . Ellent tudtam állni. Aztán nem jött felém jó ideig. Közbe megtudtam, hogy a C. meghívta őt vacsorára amire Ő a következőket írta /többek közt/ Legkedvesebb és legszellemesebb kolléganőm, mindig iparkodott sokra becsült, rokonszenvét kiérdemelni különösen az óta, hogy egy db. kézi kenyeret ajándékozott neki. A származáshoz azt írta: /u. is jelentés formájába lett írva/ A hulló levél legszebb pillanata, amikor a ráeső fénytől megcsillogtatja aranyló szineit. Szakképzettség: tanulni, művelődni akartam és tanultam is sokat, de még mindig nem tudom, hogy miért élek? Tán a csalódásokért talán azért hogy szeretetett adjak. Tőkéhez: Sok álommal hittel és rajongással kezdtem el, szegényen árván folytattam és aztán azt híttem, hogy boldog vagyok, mert orvos az idő és voltak örömeim is, de aztán minden elmulott. Örökre? Nem igaz. Vannak gyógyíthatatlan sebek és vannak emlékek, amelyek azért fájnak örökké, mert szép volt az átéllés ideje. Most is szegény vagyok, árva és kicsit boldogtalan. Forgalomhoz: voltak, akiket szerettem és nem tudom, hogy van-e valaki aki szeret stb. A végére: a meghívást elfogadom. Jelentésem legyen a bemutatkozó látogatás. Ezt a C. mutatta nekem és én elolvastam, de amilyen gyorsan csak tudtam- és ez a tettem gyorsabb volt a gondolatnál is /jóformán azt sem tudtam mit csinálok/ gyorsírással lejegyeztem, ahogy siettembe csak birtam. Azóta sokszor elolvastam hogy egyre jobban kinozzam- gyötörjem magam. Hogy a szivembe nyilalt, hogy a szivembe hasított, hogy fájt mindez, hogy nem én vagyok az, akihez ezeket írja. Szinte kábulatba estem és olvastam egyre csak olvastam, mintha mindez egyedül csak nekem szólna, nekem irodott

volna. Föl jöttem a padlásra /itt vagyok most is, ide menekültem a fájdalmammal, itt nem zavar senki./ - innét föntről minden olyan szép- és a lemenő nap utolsó sugaraival búcsúztam tőle. Fájt a szivem nagyon. Kezemben szorongattam az írást, de a legborzasztobb, hogy

szinte belém van dermedve a sírás. Nem tudok úgy sírni, hogy belesírjam, elsírjam minden fájdalmam. Két-három könnycsepp hullott a kezemben tartott írásra. De ez a könnycsepp, melyet a fájdalom sajtolt ki' fájdalmasabb volt minden más fájdalomnál, melyett eddig csak éreztem. Szeretném, eldobni- és egyben szorosan tartani ezt a jelentést. Eldobni, mint olyan dolgot, mely engem sért, megaláz, hogy mindezt más valakihez írja és nem hozzám, szoritani, fogni, tartani szorosan, mert érzem a kiáradó gondolatokból az ő lelkét, szinte fényképét adja benne önmagáról. Közben hozták a téli kabátom és nekem le kellett menni a padlásról. Ugy kócosan, ahogyan voltam- próbáltam. Nem tudtam semminek a szívemből örülni. A reám ragyogó szemek tekintetéből kiolvastam a tetszést. Szép vagyok? Nem értem. Ez csak a szomorkodásra való. Szép lehetek, és mégsem tetszem? Ha Ő kedves hozzám, kétszeresen tudok örülni ha „Ő" közömbös kétszeresen tudok bánkódni, szomorkodni. De mi is ez bennem, ami felébresztette bennem a szerelmet. Hogy lettem szerelmes, miért? Mi idézte elő? Hát megszülethett a szerelem, csak egy szívben, anélkül, hogy a másik, ha nem is érzi, ne vegye észre, ne olvassa ki a szemből, ne is sejtse? Mert tudhat valaki olyan közömbös lenni, mint „Ő" ha tudatában lenne annak, hogy egy másik szív érte kinlódik, szenved. Egyszer bejött, leült az asztalhoz fogalmazni, hogy majd én leírom aztán. Valaki, hivatta, és aztán már vissza se jött. Majd egyik este elkisért, de utközben meggondolta magát és elköszönt.

Szombaton bejött hozzám és diktált gyorsba. Úgy viselkedett, mint aki nagyon örül és jól érzi magát. A szemei csillogtak, kedves volt nagyon, ugy éreztem, hogy olyan szeretet árad belőle, ahogy a nevem mondogatta. Egész közelhúzta a székét hozzám, olyan közel hajolt, hogy még lélegzetet is alig mertem venni. A karomat megfogta erősen, a hajamból kiszedte a fésűt. És Isten bocsáss' azt éreztem, hogy rém nyugtalan leszek mellette, nem bírtam nyugodtan ülni. Ez a jó kedve, ez a mozgékonysága rám is átragadt. Éreztem, hogy nagyon, kimondhatatlanul szeretem, hogy szerelmes vagyok. Mikor a C. bejött, azt mondta: hogy köszöni neki. /mit köszön a jó kedvét, vagy talán Ő irányította „Őt" hozzám-gondoltam/ Délre lettünk készen és amit még soha nem tettem ott maradtam 3 teljes órát, csak azért, hogy neki elkészithessem. Szinte mámoros voltam a boldogságtól. Vártam, hogy vagy ott marad „Ő" is, vagy majd kicsit később bejön megnézni, hogy mi van a jelentésével. De bizony elment, anélkül, hogy elköszönt volna. Azóta se jött be. Tegnapelőtt d.u. inspekciósak voltunk. Egész délután a M. val szórakozott, majd ½ 8 felé bejöttek /minden vágyam az volt, hogy el-illanhassak, mi előtt észre vennék, de ők berobogtak./ egymás kabátjába bújva, nagy nevetve. Hát csak játszanak ők, velem nem fog senki játszani, én nem engedek meg magammal játszani. Mondtam én már tovább nem maradok és ezzel gyorsan elmentem. Nem birtam tovább már a kinlódást. Kimondhatatlanul sértve éreztem magam. Hova lett a büszkeségem, az önérzetem, hogy én még azok után tudtam volna hinni, el bírtam volna fogadni őt, miután Ő végig udvarol

és végig játszik mindnekivel, hát azt hiszi, hogy engem az nem sért' nem aláz meg, hogy nemcsak, hogy a C. val és M. -val foglalkozik, udvarolgat nekik, hanem még én fölém is helyezi őket, engem azoknak a kedvéért észre sem vesz, hát nemcsak, hogy nem helyez velük egy szintre, de még jóval alájuk helyez. Hát mit képzel? Ki, vagy mi vagyok én? Mindenesetre érzem és tartom magamat annyinak mint a C. és többnek érzem magam mint a Mária, és ugyanakkor engem ezek miatt eltipor. Most már dühös voltam, a sértett önérzett tombolt és tombol bennem. Soha többé nem akarok és nem fogok hinni neki, soha többé nem veszem őt komolyan, mert még a szeretet vagy szerelem /míg öt nem ismertem nem tudtam, hogy ez két különbözö fogalom./ kedvéért se hagyom magam lealázni az önérzetemtől, vagy

önbecsülésemtől megfosztani magam. Igenis vagyok én is valaki, és többnek érzem magam minden kolléganőmnél. Jusztis megmutatom, hogy engem ő nem izgat, felőlem tehet amit akar, egyáltalában nem veszem megtiszteltetésnek, ha hozzám befárad és velem szobaereszkedik, ahelyett, hogy a többihez menne. Beképzelt majom, aki tudatában van annak, hogy az asszonyoknak és leányoknak tetszik. Biztos tudta, hogy nekem is tetszett, de gyönyörködött a szenvedésembe. Hát ezentúl majd másképen lesz. Elhatároztam, hogy a legközömbösebb leszek hozzá, - ha még olyan kedves lesz is- engem ugyan soha többé nem fog általtatni- már nem tudok hinni neki- csak jöjjön be. Helyette a M. jött

be és mondja tudom-e, hogy a következő héten elmegyünk a szinházba a Máriafőhadnagyot megnézni. Még örültem is ennek, míg nem folytatta- A F. is jön velünk, majd ő megváltja a jegyeket' elhozza a menyasszonyát is bemutatni. Erre olyan kimondhatatlan dühbe gurultam, hogy még most is a hatása alatt vagyok. Nem is beképzelt! Engem meg se kérdeznek, egyszerűen megváltják a jegyet, hátha nekem nem tetszik elmenni, - arra nem is gondolnak. - Nem megyek- és ezzel be van fejezve. Ennyire lealázni már még sem hagyom magam. Hülyének néz engem egészen, hát érdekel engem az ő menyasszonya? Menjen a csodába vele és nézzék csak meg a M és aC ha érdekli őket. Belőlem ne csináljanak hülyét. Hát mit képzel ez felőlem? Most márcsak haragudni tudok, és az él bennem, hogy meg akart alázni- de még hál' Istennek' helyén van az eszem. Soha többé nem hiszek neki és nem fogom megsajnálni. Mit képzel, hogy én nekem nincsen önérzetem? Igenis büszke leszek vele szembe, ha nem tudta, eddig, hogy kivagyok, majd megmutatom, csak próbáljon engem hivni. Ilyen képtelen ötlet. Tán kérkedni akar az előtt a nő előtt, hogy van ám más is, akinek „Ő" tetszik. Nem tudom, hogy „Ő" mit szólna, ha az a nő vinne még egy pár férfit magával. De nem is hiszem hogy épeszű legyen, ha ilyesmit eltür. Különben-

is, mit szelőzteti az ö privát ügyeit. Ha a menyasszonyával megy, miért hív még idegeneket. Ki kiváncsi az Ő privát életére az Ö magánügyeire? Mit érdekel engem, Hogy ki- vagy miféle az a nő? Ha a C. vagy M. kiváncsi rá, hát nézzék meg, engem nem érdekel az „Ő" magánélete. Különbe is a menyasszonyával elmehet, de mit akar tőlem? Mikor a S. a D. -nak udvarolt, minden harmadik személyt feleslegesnek tartottak, tólakódónak nézték, akinek csak eszébe jutott volna, hogy velük menjen valahova? Eszembe nem jutott volna, hogy velük menjek, éreztem, hogy csak fölösleges lennék. Talán jó is, hogy igy viselkedik, legalább ki tudok belőle ábrándulni. Látom mennyire közönséges.

Egyik nap érdekes álmom volt: mintha a C. szobájában /ahol én is voltam/ vizet öntöttem volna ki és gyorsan fel akartam törölni. Papirossal kezdtem hozzá, de a papír- ahogy töröltem egészen szét- morzsálodott. Olyan mélyen hajóltam- hogy a C. /közbe bejött/ ahogy hozzámszólt én felemelkedtem, de olyan mélyen voltam hajolva, hogy a derekam belejajdult és csak nehezen bírtam kiegyenesedni. Rá következő nap történt, hogy beírtam a C.-át betegnek a napi jelentésbe. Ebből nagy veszekedést csapott főnököm, szidta szörnyen a C. -át, hogy miért írtam be őt betegnek, hisz nem telefonáltak stb. Én újból leírtam és a C.-át igazolatlanul távolmaradottnak tüntettem fel. A jelentés elment közbe a C. férje betelefonált. Másnap lemegy

főnököm, /ahol a napi jelentést leadjuk./ valószínüleg szólhattak neki, hogy miért iratta a napi jelentésbe a C. igazolatlannak, ha betelefonáltak, hogy beteg. Elég az hozzá, hogy Ő izgatottan sétálgatott /bár ilyenkor a legnyugodtabb külsöt szinleli. / míg egyszer előttem megáll és a következőt mondja. Figyelmeztetem magát ne folytasson privát' beszélgetést és

ne beszéljen az előljárósággal. Én nyiltan a szemébe néztem és mondtam, hogy én nem beszéltem. Erre ő elfordult és úgy mondta gúnyosan: hát jó, csak figyelmeztetem. De hát nem értem az egészet, ki mondta, hogy én telefonáltam? Jól van kedves, csak figyelmeztetem. Éreztem, hogy ezzel ugyis hiába tárgyalok ez nem hisz nekem, és kimentem. Pár nappal később aztán megkérdeztem haragszik-e még? Mire Ő kérdezte miért. Én feleltem. Mert multkor úgy éreztem, hogy nem hiszi nekem xy. amit mondok. Közbe sírva fakadtam. Ez megrenditette őt, és kérdezte, hogyhát nem úgy állt-e a helyzet, hogy Ő azt hihette, hogy én telefonáltam. Én beismerem, hogy úgy állt a helyzet, de ha telefonáltam volna, én azt megmondtam volna. Ő, hogy megvígasztaljon megkinált körtével és mondta, ilyen, szép kisleány, mindig megsíratom, na ne búsúljon nem fog sokáig sirni. Hidje el az életben annyi sok baj és szomorúság van, hogy nem érdemes haragudni, annál is inkább- mert, - aki haragszik annak nincs igaza. Maga egy

olyan helyes szolid kedves leány, maga egészen más mint a többi. Bár mindenki olyan lenne, mint maga. És énekelt, fütyült és addig nem nyugodott, míg meg nem nevettetett. Szinte, mintha azt akarta volna kifejezni, hogy ne vegyem őt komolyan' ne tekintsem őt fönöknek. És bármennyire igyekszem is, hogy mindig a munkám legjava kerüljön hozzám, mindig történik, valami baklövés, amit neki csinálok. Talán azért, mert annyira igyekszem, hogy jó legyen. Szóval az álom bevált, olyan mélyre kavarodtam a C. miatt, hogy alig birtam kikecmeregni belőle. Egyszer szintén furcsát álmodtam még „Ő" vele kapcsolatban. Álmomba magához szorított, mire én átöleltem a nyakát és azt mondtam, "hiába a szivnek parancsolni nem lehet' -De ez csak álmomba történhetett, a valóságba nem lehet, nem szabad megtörténnie, mert fent járva, ébren, ha még annyira szeretném is nem szabad megengednem' , hogy magához öleljen. Különösen nem az utóbbi napok után. El kell, őt felejtenem, ha csak valamire is becsülöm magam. Nem, soha többé nem szabad őt szeretnem. Elbúcsúzok tőle örökre. Ne legyen hozzám soha- még véletlenül se kedves, - mert ez csak megneheziti a lemondást. Isten veled! Szép volt, csak nagyon fájdalmas. Ó, csak soha ne tudja meg, hogy mit éreztem iránta. Ha eddig nem tudta, ez után pláne nem fogja megtudni, hogy szerettem.

„október 11 / v. e 9. "

A napokba a C. azt kérdezi, hogy megyek-e akkor velük a szinházba. Mondtam: nem. Kérdezi, miért? Valaki másnak már megigértem, feleltem, de nem nagyon meggyöződő hangon. C. azt mondja: mondenék neked valamit. Én izgatottan vártam. Képzeld a M. a F. - be szerelmes. Ez úgy ért, mint derült égből a menykő!

Kimondhatatlanul meglepett. Egész uton, ahogy a C-val hazafelé ment, folyton kérdezősködött. Hogy milyen az a nő, akinek a F udvarol, és azt Cs. mondta: hogy a F. biztos engem vesz el feleségül. A C. erre azt felelte: Hát lehet, hogy még összemelegednek. Aztán a F. másnap ment a C. -hoz vizitelni. A M. mondta milyen jó neked. És mint a C. mondta, nem tud nyugodtan maradni, ha őt meglátja. Mindig olyan elvont dolgokról kezd beszélni, mert tudja, hogy az őt érdekli. Mint a F. mondta a C. -nak: Ő a M. erőszakolta akkor este-, hogy vegyék fel egymás kabátját. Én is észrevettem már, hogy jól megértik egymást, de ilyesmire csak nem gondoltam. Ha akárhogy megsértett volna a F. nem lehetne tőkéletesebb a szakadás, mint mikor megtudtam, hogy a M. szerelmes belé. /És mit lehesen tudni, biztos neki is tetszik./ Szinte pillanat alatt megszünt bennem minden remény és ábránd, szinte megszakadt valami bennem, és mintha elrepült volna! „vége / mindennek-vége. "

Csak ezt éreztem a legtisztábban. Még olyan mosolyogni való jó kedvem is támadt. Ő és a M. szinte mintha saját magam gunyóltam volna' saját magammal szembe éreztem köszönömöt. Lám, hát ez az Ő izlése. Önmagára veti a képet. És én meg milyen ideális

lelkületünek tartottam. Hiszen neki más nem kell: tudjon főzni, sütni varrni és főleg sokat-sokat beszélni és udvarolni hizelegni neki. Kimondhatatlanul sértve éreztem magam, a büszkeségem lázadozott: engem hát a M-val cserél fel. Engem akar- ha csak egyszinvonalra süllyeszteni a M-val. Nem, ennél sokkal többnek, kü-

lönbnek érzem magam. Halálosan megsértett. Most már érzem, sohasem tudnék hozzá tisztaszivből kedves, barátságos lenni. Nem ha mindjárt bele halok is, de tökéletesen kitépem „Őt" a szivemből. Érzem, hogy nem vagyok hozzá való. Más világba élek én, és másba „Ő". Látom világosan, hogy neki az olyanok tetszenek, akik után nem Ő szalad, hanem azok szaladnak ő utána, és nem Ő udvarol, hanem azok neki. Már én tőlem ezt nem hogy „Ő", de nincs az a férfi, akiért én ezt megtegyem, mert akkor először is saját magamat kellene megtagadni. Mikor a C. közölte velem, hogy a M. szerelmes bele, az jutott eszembe: ime a sors iróniája: egy férfit éreztem, hogy szeretek, szerettem őt részvétből, szánalomból /részvétből, hogy csúnya, azért nem tetszik senkinek-gondoltam- szánalomból, hogy árva./ úgy éreztem teljes szivemből és lelkemből, és ime ez a csúnyának vélt férfi mindenkinek tetszik- nem hogy tetszik, de ime hárman is szerelmesek belé. /mert valami ösztön, azt súgja, hogy a C. is az, ha talán ezt még saját magának sem meri bevallani. Azaz, hogy most már csak ketten, mert abban a pillanatban, hogy azt megtudtam M-ról, rögtön megszakadt bennem az iránta érzett szerelem. Nem maradt más csak egy ür, vagy talán- mint elég gyakran érzem- egy fájó, vérző seb. Nem, nem szabad szeretnem, hisz nem kell őt féltenem, vannak akik vigyáznak rá, dédelgetik. Valami lázadozik bennem. Nekem ebből a szerelemből, ebből a társ-szerelemből ki kell lépnem. Úgy érzem, hogy az én szerelmem, nem bir el társat. Nem tudom, melyikünk szereti-illetve szerette jobban, tisztábban, mélyebben, én-e aki elhagyom, szakitottam, vagy

azok-e, akik megmaradtak? Az igazi szerelem azt hiszem- én legalább úgy érzem- nem bir el társat. Mikor azt hittem, hogy Ő szeret, és mással mentem, mással beszéltem, egy belső hang, mintha folyton lázadozott volna, mintha valami csalást követnék el, -mintha valami nem helyes dolgot tennék. Szinte úgy éreztem, hogy azért-hogy más kisér, vagy mással beszélek, felelősséggel tartozom neki. És nem volt az a férfi, akit rajta kívül tudtam volna szeretni. Csak egyedül őt láttam és hallottam, mindenkiben-és mindenütt. Tehát aki igazán szeret, az csak egy valakit szerethet. Mert tényleg: engem ez a szerelem süketé és vakká tett. Még első nap, mint mondtam, nevetni való kedvem volt. De jött az éjjel, és multak a napok, -és azt hittem, már nem is fáj, és már szinte saját magamba is kételkedtem, hát igazán szerettem, hogy semmi fájdalmat nem érzek, sőt még vig is tudok lenni, hisz milyen könnyű lesz akkor lemondani róla, elfelejteni, legalább ezt éreztem aznap az első pár órába. / De aztán csendes éjjelek jöttek, melyben csak a saját szivem hangjait hallottam- panaszos hangokat, sírás helyett fel fel törő sóhajokat, melyek akaratom ellenére fel feltörtek, és aztán felvirradt, gondoltam megkönnyebbülök, de most már nappal is sokszor eszembe van és fáj és egyre jobban fáj a megsértett seb. Ugy van ez- mint mikor az ember nagyon megüti magát, vagy hirtelen valami nagyon súlyos ütést kap, melyet az első pillanatba, nem érez, a meg-

sértett részen sem látható semmi: de ez csak délibáb-mert hamarabb, mintsem, hogy az ember észre venné felhasad a seb, vérezni, folyni kezd. És úgy érzem mélyre- nagyon mélyre hatolt a fájdalom, mert a seb mely vérzik még nem szünt meg, sőt egyre kinzóbban jobban fáj. Már pedig nem szabad, hogy fájjon. Fel a fejjel, büszkének kell lennem, ne vegye észre senki, de különösképen ő nem' , hogy fáj valami. Összeszorítom a fogam, hogy a fájdalom

mely kitörni készül, ne találjon halló fülekre és érző szivekre, ha ugyan van ilyen. Sokszor úgy érzem, hogy fájdalmamat jó lenne orditásba, kiáltásba ölni, -mint az őserdő vadállata- elorditani, kiorditani a fájdalmat, talán az meghozná a gyógyulást. Mert addig nincs gyógyulás, míg nincs meg a sebre az orvosság. A vele kapcsolatos minden gondolatom, minden ami vele kapcsolatban szép volt meghalt, legalábbis kell, hogy meghalljon. Haragszom minden férfira, hisz csak bánatot és szenvedést tudnak okozni?

A M.-nak ugyanis volt egy vőlegénye: valami laboráns: a papája szabó, de úgylátszik a fejébe szállt az urhatnámság. Uri embert szeretne másodszor vőlegénynek. Hát csak rajta. Legalább lesz aki neki majd megvarrja a ruhákat, talán ingyen, azaz cserébe hogy a lányát elvette, nemde megéri? Soha életemben senkit nem néztem le. És most se a lenézés beszél belőlem. De ha a M. úrileánynak tartja magát, hát viselkedjen, akkor úgy, ahogy

egy úrileánynak viselkednie kell. Pl. mondjuk, nem tételezem fel, hogy féltékeny volt a főnökünkre- tény azonban, hogy látta, hogy Á. bevágodik nála' gyűlölte Á. Egyszer azt mondta: azt hiszed a Főnökünk nekem vagy másnak nem udvarolna, nálam is megtalálja azt amit minden másnál. Vagy pl. hogy mikor a főnökünk magából kikelve szidta a C., u. visszamondott olyan dolgokat is, melyeket, ha elég finom és úri, ha elég lelki inteligenciával rendelkezik, meg kellett volna éreznie, hogy nem szabad visszamondani. Vagy pl. míg én és a C. Ő vele is jóba voltunk egy s más dolgot elmondtunk neki is. Igaz, hogy nem mondta vissza- de olyan célzásokat, csipkelődéseket tett, hogy azok megértették. És még azt mondja, hogy azért szerette volna, ha én is megyek színházba, hogy lett volna otthonról, kivel menni és vissza. Hát mit képzel ez? A dajkája, a fraylenja vagyok én neki. Hisz ugyis a flanctól már ki sem ismeri magát. De gondolja úgy imponál! Nem akarom beleártani magam az ő dolgukba. Csak legyenek boldogok én nélkülem. És még én rám féltékeny a M. Nem ennyire már nem alacsonyitom le magam, hogy egytől hadjak vele magamnak udvaroltatni. Tisztán érzem, hogy akinek én tetszem, annak nem tetszhet a M. és akinek a M. tetszik, annak én nem lehetek zsánere. Az is már olyan méregbe hozott, hogy a C. -ról úgy beszél, mint valami más osztálybeli felsőbb lényről, ugyanakkor pedig engem magával párosit össze. Azt hiszem

egy kis különbség van azért társadalmilag is egy szabó és egy tanácsos család között, ugyanakkor pedig érzem magamat, -ha nem is többnek-annyinak mint a C. mert az ő papája igazgató-tanító- az enyém pedig főtanácsos. Talán nem tudja, vagy talán olyannak néz, ki vele egy tálból eszik. De nem csak társadalmilag semmiféleképen, semmi tekintetbe nem akarok hozzá hasonló lenni. Már csak azért is felbosszantott a F. viselkedése. Neki mindegy, hogy én vagy a M. Különben is mégha a C. is mindjárt benne van, ami jószerint már ugyancsak nyom a latba /t. ill. ugyanannak tetszik akinek C. és viszont, ugyanaz tetszik neki a C. aki neki./ én ebből a hármas triumvirátusból nem kérek. Én tehát kiléptem. Igen, világosan érzem az önérzetem a büszkeségem lázadozik. Engem ne párositsanak mással- vagy másokkal össze, még ha az illető különb is mint én. Tehát megismertem Őt. Látom ezekből az izlését a zsánerét, és hogy mennyire állhatalan természetű. Gondoltam még egyszer utoljára felidézem emlékét, még egy napot szentelek, - hisz az első szerelmet, -mint mondják is- nem könnyű elfelejteni. De ugyanakkor visszatart az a gondolat, hátha a M. vagy esetleg a C. is most éppen vele foglalkozik, rágondol. Én pedig, mint már mondtam, senkivel, semmiféle tekintetbe nem akarok közösködni. Félek attól tehát, hogy

a reá való emlékezést ugyanakkor más valaki megzavarja, és másodszor félek attól, hogy ez nem, hogy begyógyitaná a rajtam ejtett sebet' de még sulyosabbá tenné. Könnyeim, melyeket

már olyan régóta összeszoritott szájjal visszafojtottam, félek, hogy kitörnek. Már pedig irtózóm a feltünéstől. Nem akarom, hogy még itthon is bárki meglássa rajtam, hogy fáj valami, hogy szenvedek. El kell felejtenem, ha még olyan nehéz is. Csak egy kérésem van a jó Istenhez: hogy Ő soha-soha ne tudja meg, hogy mennyire szerettem. És bár megérezné „Ő" is, hogy mennyire jót tesz nekem, ha nem háborgat. Talán igy sikerülne elfelejtenem. Isten veled! Talán már nem is haragszom. Vagy ha haragudtam, megbocsájtok!

„október 25 / v. e. "

Egyik délelőtt összetalálkoztam vele a folyóson. Igazán nem szép magától, hogy úgy elhanyagol, felém se néz, mondta csak minden három hónapban egyszer lehet látni. Na maga is hasonlóképen, nem panaszkodhat. /valami ilyesmit feleltem neki. Készültek a szinházba, a M. nagy örömmel jött be, hogy képzeld, milyen szépen összegyűlt a társaság. Én aznap, sok dolog lévén, bent maradtam 5-ig. Innét egyenesen a fodrászhoz mentem. Egész idő alatt ő rajta járt az eszem. Alig birtam visszatartani a sirást. Szerencsére egy olyan félig elzárt fülkében ültem, és igy senki se láthatta, hogy lopva egy-egy könnyet letöröltem. Aznap a főn. is nagyon kedves volt, megsimogatott és azt mondta: szegény kisleány. Talán megérzi az én nagy keserűségem. -gondoltam. talán azért olyan jó hozzám, mert sejti, hogy mit szenvedek. És ezen megint elérzékenyültebb, és elképzeltem, hogy ők ezalatt meg biztosan mulatnak a színházban. Egyik nap délelőtt, evés közben sirva fakadtam. Mikor Anyuka kérdezte, hogy mi bajom van azt feleltem, hogy semmi. /Hát, hogy is tudjam mindazt, amit érzek és szenvedek elmondani. Ugy éreztem, hogy körülöttem minden értelmetlen, minden olyan zord és kemény. Csak a diványra leülni és zokogni, - véget nem ismerően- lett volna kedvem. Zokogni hangosan elsírni, minden fájdalmam bánatom, miért is kell ennyit szenvedni, miért-e megalázás.

Másnap M. telefonon átszólt, mondván, hogy a F. is itt van. Én mint aki nem hallja, vagy annyira nem érdekli, szót se szóltam rá, hanem másról kezdtem beszélni. Valamelyik nap szintén még 5-óra után is ott voltam. Éppen kilépek a telefonközpontból és ahogy körülnézek őt pillantom meg. Ő felém jött és elállta az utam' majd gyengéden kezét a karomra tette. Engedjen' fáradt vagyok- mennem kell. De tulajdonképen hova siet? /kérdezte/ Haza. És ezzel már szaladtam is. Hogyne! mondta ő, csaknem bosszusan /Utóvégre reggel 8-tól mostanáig dolgoztam, egyfolytába/ feleltem /hátra se nézve. Persze se M. se C. biztos …kozott. /Most tehát én is jó lettem volna./ Megjegyzem hogy szombaton volt a névnapom, amiről mindenki megfeledkezett. Ez nagyon rosszul esett. Hogy ő is megfeledkezett, az csak természetes. Ennyi figyelmet elég ha a C. -ra, és a M.-ra pazarol. És még ők mondták, hogy én tetszem neki. Látszik mennyire? Vagy elámitottak. /amit ugyan C. -ról nem tételezek fel./ vagy pedig ők nem láttak helyesen. De én most már tisztán látok. És ha még közömbösebb és hidegebb tudok lenni, hát leszek. Mit bánom én ha rideg viselkedésemmel, még jobban elidegenitem őt. Most már nem érdekel. Miért játszik velem? Én nem vagyok játékszer. Ó csak ne érezném, hogy még mindig oly soha szünni nem akaró szeretettel szeretem. Akkor talán könnyebben beletudnék törödni az ö viselkedésébe. Egy hétig tovább bent maradtam- a hivatalos időn túl a hivatalban. Ezért 2 nap szabadságot kaptam. Az első nap délután /6-órakor/ elmentünk a Piri-vel u. is itt volt a „Fővárosi Operettszinházba"-a „Mária főhadnagyot" megnézni. Nagyon jó volt. /Megjegyzem vasárnap a Vigszinházban voltunk „Krisztinát adták". Második napon délelőtt a fürdőben voltam, délután a moziban. Csak szórakozni, felejteni, - volt a jelszavam. Nem szabad egy percig se program nélkül lenni. Mert ha nincs elfoglaltságom, megindul a gondolatok áradata, és ilyenkor csak kinlódok szenvedek. Bár igaz hogy még szórakozás közbe is folyton rágondoltam.

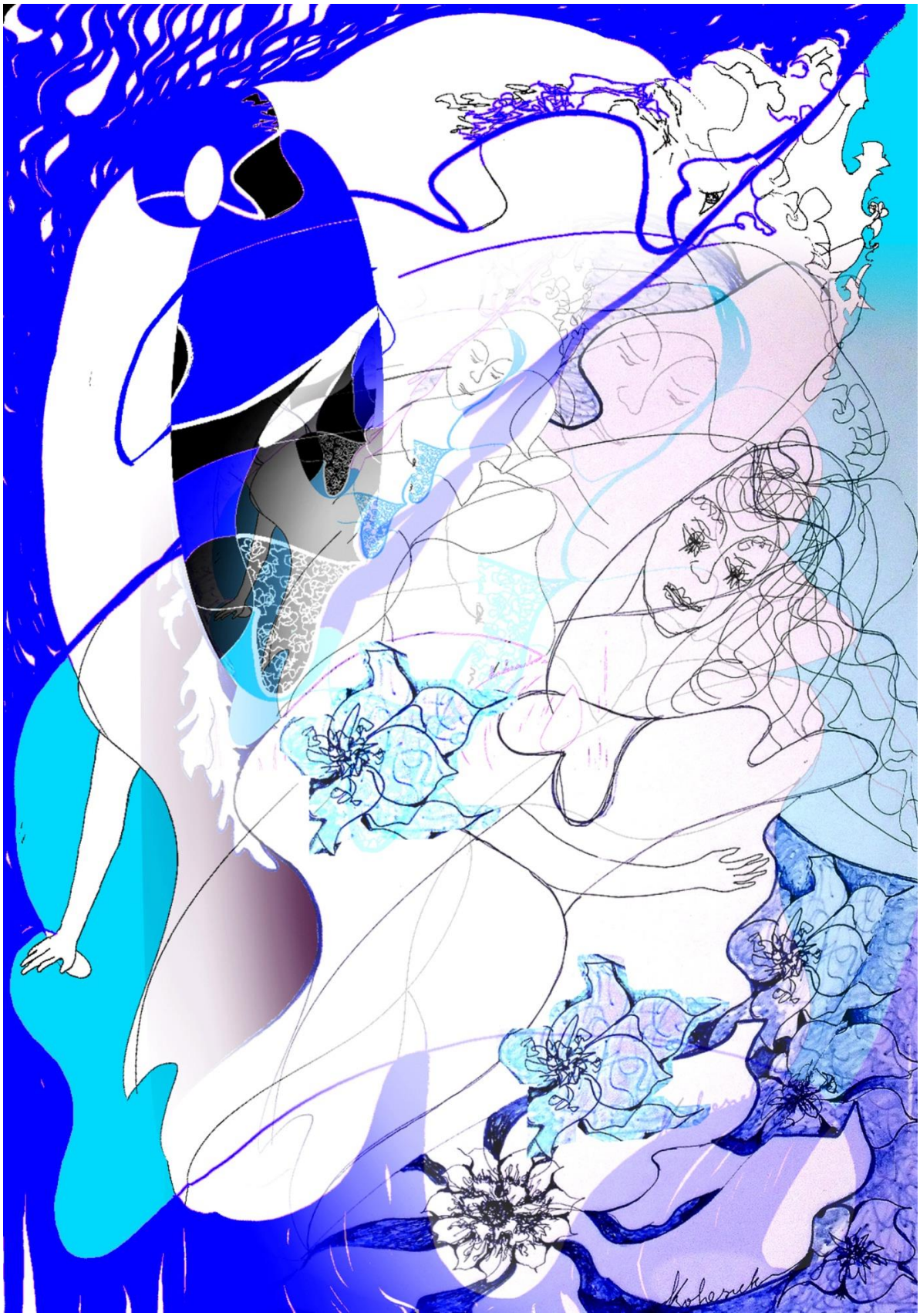

Kotaszek Hedvig: Bartók Béla, A kékszakállú herceg vára

VÉGE a harmadik naplónak

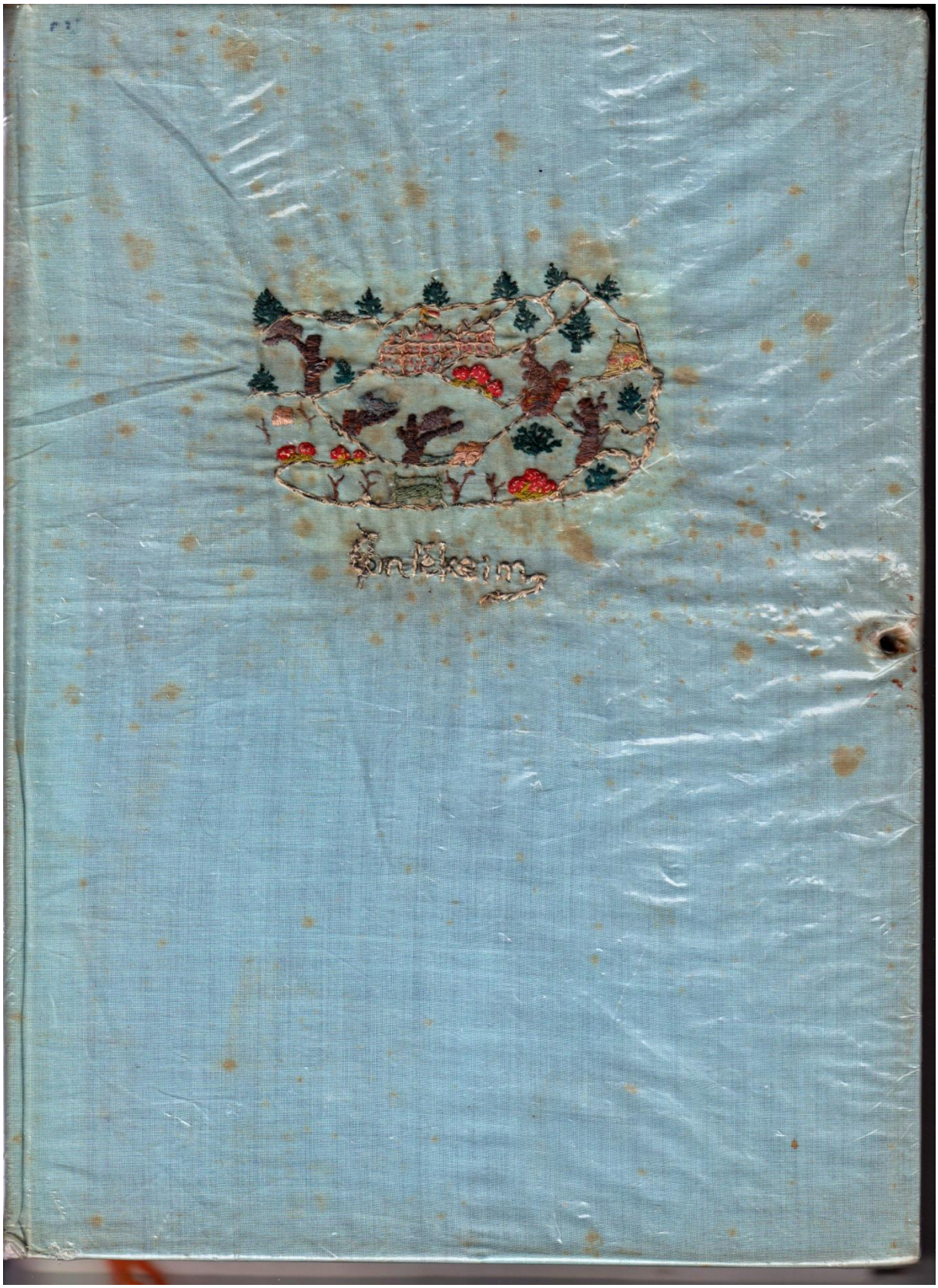

Győry Hedvig : Isteni részem – 4.

EREDETI KORDOKUMENTUM
1942. október 25. -1945. augusztus 16.

Negyedik Napló – Eredeti helyesírással!

Illusztráció: Kotaszek Hedvig-ÚJ

Copyright @ Kotaszek Hedvig

Szerkesztő:

Kotaszek Hedvig, Fetykó Judit

Az eredeti naplóhoz képest új a grafika

Grafika: Kotaszek Hedvig

Minden jog fenntartva: Kotaszek Hedvig

kotaszekhedvig@gmail.com

www.kotaszekhedvig.5mp.eu

Első borító: Kotaszek Hedvig:

Virághajam, lepkeszárnyam.. 1.

My flowerhair, my butterflyside.. 1.

Hátsó borító: Kotaszek Hedvig: Főnix

Phoenix

Tilos ezen kiadvány bármely részét

bárhogyan, bárki másnak felhasználnia!

kivéve Magyar Elektronikus Könyvtár

„Szív mely szeret,
Lélek mely szenved,
Ajak mely hallgat,
Istenhez vezet…”

/ Agnes Gunther: ”Szent meg a rajongója. ” /

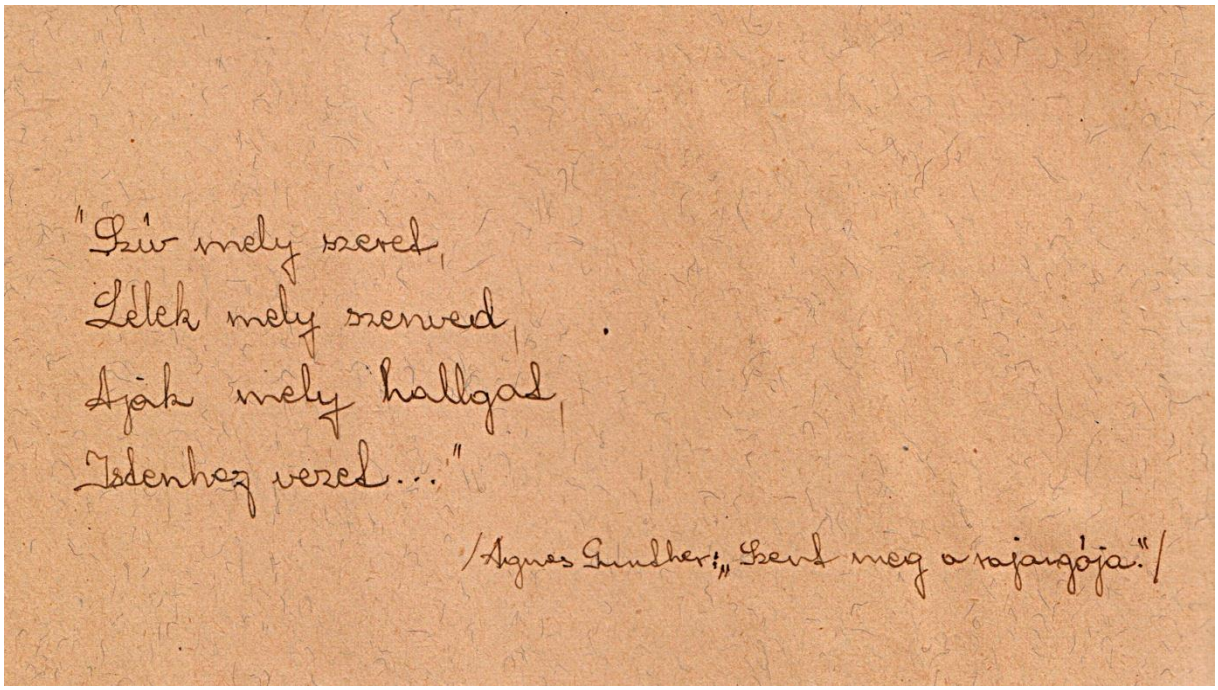

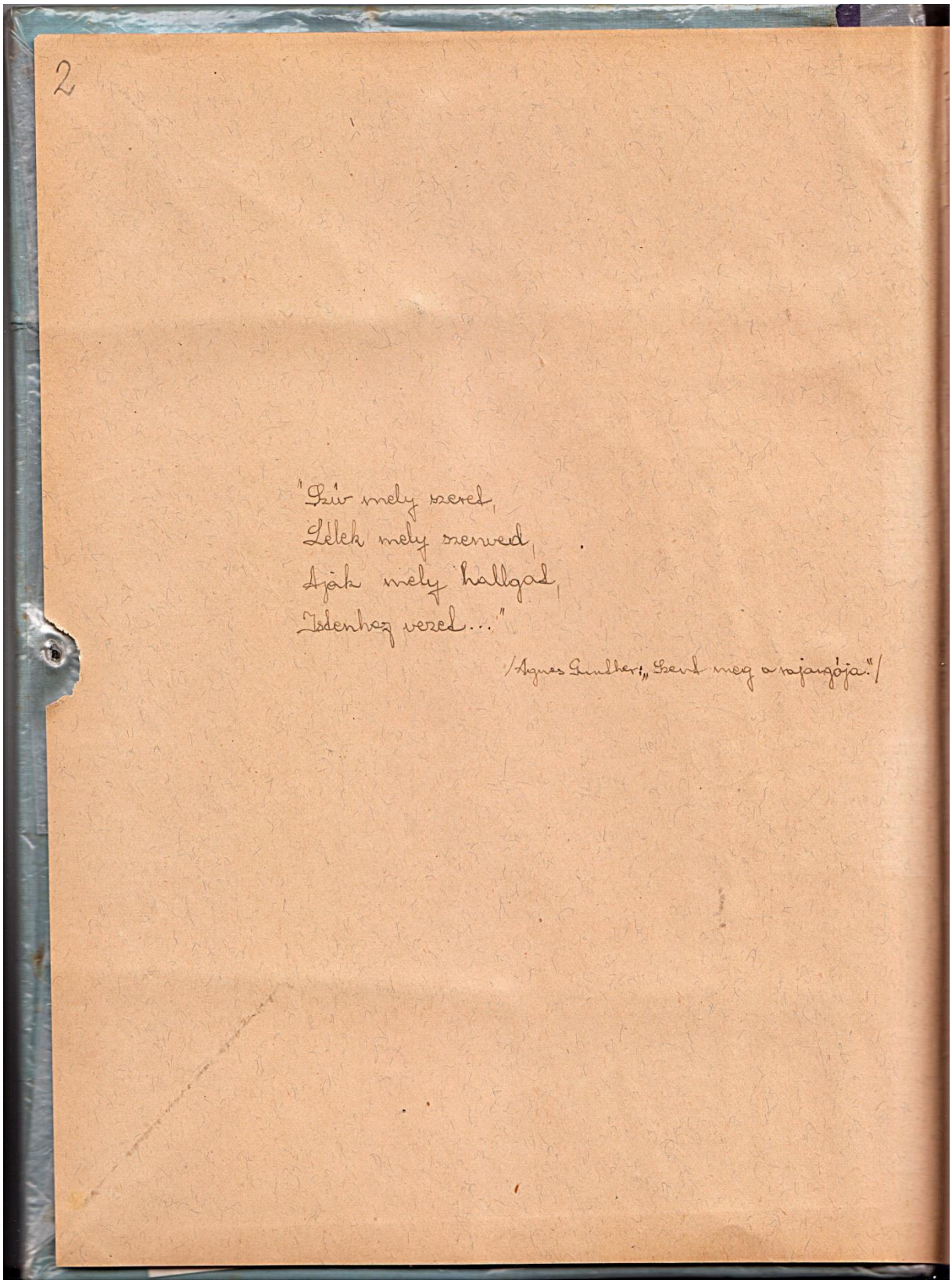

Győry Hedvig Negyedik Naplója

„1942. október 25 / v. e. ”

Ó milyen különös és kiszámithatatlan a sors. A hét nap szabadságom letelt. Mint hallottam a C. sem volt bent, ezalatt az idő alatt. Bemegyek hozzá, hogy megkérdezzem mi baja volt? Legnagyobb meglepetésemre azt mondja, hogy nem ő, hanem az ura nagyon beteg. Valami agydaganata, agyhártya gyuladása van, de még az orvosok sem tudják biztosan. Szegény C. olyan rosszul nézett ki, nemcsoda, mert mint egyik kolléganőm mondta, életveszélyes az ura állapota. A M. is bejött C. -hez és kérdezte, hogy van a férje? Majd mondta, hogy „Ő”-vele, tegnap és tegnap-előtt folyton telefonáltak és együtt izgultak. Igen mondta a C. „Ő” nagyon helyes volt. Majd kérdezi a M. hogy mit csináltam, hol voltam a szabadságom alatt? Mondtam, hogy láttam a „Mária főhadnagyot”. Kérdezi jó volt, érdemes megnézni? Hát nem láttad? /kérdeztem csodálkozva/ Nem’ felelte. Hát nem néztétek meg, faggatom tovább. Nem kaptak jegyet, és igy tudtam meg, legnagyobb csodálkozásomra, hogy az annyira tervezett szinház lemaradt. A M. vitt Cicának egy kis nippet, mert Ő /a M./ mint mondta ”folyton venne annak, akit szeret. Én pedig nem tehetek róla, de nem birom az ilyen hizelgőket. Szobámba érve a gondolatok egymást kergették. Hát nem különös? A C. még bemutatja F-t a férjének, akinek /Ő megtetszett/ még tréfálkoznak is. A C. férje mondja, hogy átadja a C. -át neki. A F. mondja, hogyan nősüljön meg,ha már Ő,a C. nem szabad. Továbbá nem egyszer mondta, hogy a C. az ideálja, úgy korban, mint külsőre, mint a tulajdonságokra nézve. Mit lehessen tudni még, mit hoz a jövendő, hátha nem hiába várt „Ő”. Másnap a C. azt mondta, hogy tul van a férje az életveszélyen. Hála Istennek, Én ennek úgy megörültem. Ki tudja nem-e utmutatás akar-ez lenni, hogy jobban szeresse a C. a férjét, vagy hogy jobban féltse, és csak neki éljen’, mást ne szeressen. Egyben az is eszembe jutott, ha Ő majd belátja, hogy a C. már nem érdemes várni, gondolja majd, ha Ő nem, hát akkor végső esetbe még mindig itt vagyok én. És elhatároztam,hogy amennyire csak tudok hideg leszek hozzá, ha netalán közeled-

ni akarna hozzám. Nekem nem szabad „Őt” szeretnem,és viszont neki nem szabad,hogy engem szeressen. Ezt tisztán és világosan érzem. Mert hiszen Ő az első kinálkozó alkalmat felhasználná, hogy a C. -át feleségül vegye. Reggel éppen az egyik kollégámhoz viszem be az elintézett dolgot /ez a C. szobájában van/,és látom,hogy Ő ott van. Megfordul és hidegen köszön, én hasonló hidegen viszonoztam köszönését. Szó került róla, hogy hurcolkodunk. A főosztály vezető és tisztviselői feljönnének és helyükbe tölünk az egyik csoport lemene. Tahát nagy átalakitások folynak. Édes Cica bejön és mondja, hogy őt az Értékcikkre helyezték le. Majd kérdezi,hogy D.-ék kibékültek-e? Mondtam, hogy igen. Mond meg nekik hogy ne veszekedjenek, mert a baj látod, hamar itt van! Olyan szomorúan és annyi tapasztalattal mondta ezt C., hogy nagyon megsajnáltam. Kis idő mulva jön be Ő, meg az egyik kollegám. Egyenesen hozzám jön. Hát maga „tündér-leány” hogy van? hát barátom, soha be sem jön hozzám soha be sem néz, magát csak minden félévbe egyszer lehet látni, be nem jönne hozzám. Nem is! /feleltem/ ejha mondta „Ő”. Aki látni kiván jöjjön be és nézzen meg: feleltem. Igy látszik megérezte hangomon a büszkeséget, mert erre nem tudott mit felelni. Hál Istennek sikerült egész hidegen megmondani neki. De nem birtam és nem akartam rá-nézni, pedig éreztem,hogy Ő néz. Ezt nem birtam elviselni, és –minthogy a kollégám, aki vele bejött keresett valamit-gyorsan felugrottam, hogy segitségére legyek. Majd visszatérve helyemre „Ő” kérdezte: hogy én itt maradok? Nem tudom, még nem döntöttek, hogy velem mi lesz. /De oly hidegen és annyi közömbösséggel mondtam ezt, hogy még magam is elcsódalkoztam ezen, mintha nem is én beszéltem volna. Ezek után, már nem volt kedve kérdezősködni. Még egy

darabig ott maradt, és éreztem,hogy néz. Nem mertem felnézni, részben nem akartam látni szomorú arcát, mert a hangján éreztem, hogy szomorú, és ilyenkor ha ránézek, úgy érzem, hogy mindent megtudnék bocsátani neki: részben pedig féltem, hogy a szememből kiolvassa, hogy mennyire szeretem, hogyha hideg és közömbös vagyok is hozzá ez nekem jobban fáj mint neki. Szeretem őt még most is teljes szivemből és teljes lelkemből. De látom,hogy Ő ezt a szeretetet nem érdemli meg. Nem érdemes őt szeretni. És hogy engem lehelyeznek abban csak nem teljesen biztos vagyok. És ha rágondolok, hogy azalatt az idő alatt míg együtt voltunk, csak játszott, komédiázott,gyötört és kinozott,az időt csak arra használtuk fel, hogy egymást kerüljük, ki tudja most majd látjuk-e egymást? És ha úgy érzem,hogy a szivem megszakad is, én nem megyek hozzá, ha ő nem jön, mert elöször akkor önmagamat kellene megtagadni. Azt hiszem, hogy,amit mondtam neki, abból elég világosan megértette, hogy én nem megyek: ő ha akar, hát jöjjön. Ha igazán szeret és érdeklem őt, kell,hogy jöjjön /sajnos erre keserű tapasztalatom van/ u. is mikor kórházban voltam eszébe se jutottam, nem hiányoztam neki, még a jövetelem felett sem mutatott,semmi örömet. Ha Ő kibírja én nélkülem, hát akkor én is kibírom nélküle, mégha még úgy szeretném is hogy belehalok, akkor sem megyek én hozzá. A M. nagy örömmel, ragyogó arccal újságolja, hogy őt megkérdezték, hogy hová akar menni, mire Ő azt felelte, hogy Ő fent marad. Alighanem megint „Ő" vele lesz együtt. De nem baj. Most majd sem C. mint, hogy őt is elhelyezték sem én nem leszek ott. Igy tehát ők háborithatatlanul boldogok lehetnek. Nincs senki, ki az utjukban állana. Igy legalább nem kell neki sem többé kerülgetni engemet. Elmegyek, hogy akár soha többé ne lásson. "Légy te boldog mind örökké

ha neked így könnyebb." /Rám illik teljesen ez a dal./ Isten veled, én megbocsátok. Szép és nagyon fájdalmas a rá való emlékezés. Talán csak mindez azért volt, hogy megismerjem, mi az a szerelem. Csak feledni mégis oly nehéz.

„november 8 / v. e. "

Úgy döntöttek, hogy én fent maradok abban a szobában, ahol eddig is voltam. A régi kollegáim mind abba a szobába jöttek. Ő is ott van. Úgy vettem észre nem nagyon örvendet az ilyen változásnak. Mint, mondta "nincs ez igy sehogyan sem jól. "Úgy kellene, hogy két férfi mellé egy kisleány, akit azután elhalmoznának virággal és cukorral „Épp maga az a gavallér" /mondtam én./ Erre rám nézett, de oly kutatóan és hosszan, hogy azt se tudtam már zavaromba, hová nézzek. Majd kicsit később bejön a M. megfogja a kezét és megcsókolja. Együtt akartak elmenni a C. férjét meglátogatni. Én olyan visszásnak találtam ezt, mi közük van nekik a C. férjéhez? Az egyik kolléganőm mondta a C. nak, hogy a M. mondott én rólam és a C.-ról valamit a főnökünknek. Ezt most már el is hiszem, mert egyre jobban meggyőződöm róla, hogy milyen, kétszinű ravasz. A semmiből hirtelen felkapaszkodott és most azt sem tudja nagy felvágásában, hogy hogyan afektáljon. Többek között már az egyik kolléganőmnek falajánlotta, hogyha akarja visszaprotezsálja a tanácsos úr mellé. U. is azért ajánlotta a fönökünk oly nagyon a tanácsos urnak, hogy megszabaduljon tőle,mert máskép már nem bírt tőle szabadulni. Hogy mennyire kétszinű: az egyik új kolléganőmet,minden rossznak elmondja, mire a következő percben, már a nyakába ugrik. Hasonlóképen az Ági, akit szintén nem bir, folyton csókolja és hizeleg neki ha bejön. Egyik nap elkezd nézni F: ugy, hogy már kellemetlen volt, ekkor valami közömbös dolgot kérdezett. Én éppen olyan közömbösen viselkedtem. Miközben az egyik kolléganőmnek mutatok valamit „Ő" elvette és elvitte. Én erte megyek,hogy elvegyem, de Ő megfogja és félreteszi a kezem és Ő nyujtja át. Én igyekeztem egészen közömbösen viselkedni,mire „Ő" azt kérdezi,hogy mostanában miért vagyok olyan savanyú? Majd néz-néz és me-

Kotaszek Hedvig: Pillangóhatás

gint csak néz. Én igyekeztem nem odanézni. De már nem birtam tovább és felé fordulva szinte szemrehányó hangon mondottam: miért néz? De úgy éreztem,
hogy rögtön sirva fakadok és gyorsan kezemmel arcomat eltakarva félrefordul-tam. Ő ekkor kiment lehet, hogy észrevette zavarom: mikor visszajött odaállt mellém és csak állt ott mellettem némán' szótlanul. Én pedig éreztem, hogy valamit kellene szólni,valamivel megtörni ezt a kinzó hallgatást, de semmit, semmit nem tudtam mondani és, hogy zavarom némileg is elrejtsem igyekeztem tovább gépelni. Majd ismét a helyére ment. A többi kollegám is kérdezi, hogy mi van velem,hogy olyan komoly vagyok? Majd mikor egyedül maradtunk kérdezi, mi bajom van, tán szerelmes vagyok? Van eszembe' feleltem. Majd mikor készülődtünk, odajön és mondja: hogy mióta eljöttem abból a szobából, egészen megnémultam. Majd mikor egyedül voltunk odaáll elém és mondja: Hédi, Hédikém, fehér virág. Az egyik kollégám egyébként is Neki" talán hivatalban a legjobb kollegája-azt mondja nekem: csuda egy pofa maga! Majd ismét kérdezi „Ő" hogy mi bajom van? Semmi felelem! azt ne mondja-mondja azt, hogy semmi köze hozzá, vagy nem mondhatja meg! "hát legyen úgy",feleltem. Látszik,hogy valami baja van, egészen össze van törve. Cicának is mondtam, hogy ők milyen jóba vannak, mire Ő azt modta: pedig neki a M. nem tetszik, és azt mondta, hogy én csak maradjak olyan, mint amilyen voltam. Másnap bejön és mondja: na mérges még, megfogja bánni, hogy ebben a korban olyan sokat mérgelődik. Nem mérgelődtem, csak szomorú voltam' feleltem. De miért? /kérdezi/ Azt nem mondom meg. Na és még tart az a szomorúság? faggat tovább. Nem tudom' feleltem. Na' ez is olyan kisleányos felelet, /mondja./ Majd a szobába jövet el akarok menni mellette, mire átöleli a nyakam, és kérdi, hogy szomorú vagyok-e még? Másnap bejövett egyenesen hozzámhajol, kérdezi,hogy haragszom-e még? és átöleli a vállam. Én elhúzódtam e bizalmas közeledés elől és a karját szép gyengén leveszem a vállamról. Ahogyan ott ülök az asztalnál ráhajol a hajamra és átöleli

Oly bizalmasan közel hajolt,hogy még a kollégáim is rászóltak,hogy mi van vele? Meg akarom vigasztalni, mostanában olyan szomorú. Annyi kedvességgel és annyi gyerekességgel csinálta, hogy bár rászóltam, és eltávolitottam, komolyan nem tudtam rá haragudni. A következő nap összeolvastunk. Majd az egyik kollégám egy hibát talált és erélyesen rám szól: Hát hogy olvastatok össze? te is csak mindig egész idő alatt a H. -nézed. Én, hogy őt nehozzák zavarba,gyorsan azt mondtam: eszeágába sem volt. Erre mind nevetett és –kérdezi a kollégám,hogy ez szemrehányás akar lenni? dehogy ez a való igazság! Majd egyik nap odajön az egyik kollegám /kocavadász/ aki rém unszinpatikus egy alak,és kinál cukorral. Nem akarom elfogadni,de akkor „Ő" int,hogy fogadjam el. Én kérdezem, hogy mind elvehetem, ami a kezében van. Erre megfordul és körül néz, hogy mi lelt, hogy egyszerre az egészet akarom. Ekkor észreveszi őt és neki támad, hogy hogyan lehet olyan, hogy ahelyett, hogy ő hozna nekem' még el is kéri. Ebből szép kis vita eredt. a k. azt mondja, hogy nem lehet mindent dumával elérni' „Ő" pedig: de cukorral sem. Ha csak egy darabot adsz, annak a felét ugyis nekem adja ha te nem adsz nekem, mondja „Ő",mert a H. jószivű. Hát tudod ez már zsarolás, sőt spitzliskedés nagyobb mértékben és igy tovább-vitatkoznak. Majd szó került, róla,hogy csak utközbe szokott cigarettázni a „koca",mire én azt feleltem: hogy én pedig csak akkor cigarettázom, ha rosszul akarok lenni. Már pedig azt nem akar, mondja „Ő". Nem. A következő percbem érzem, hogy valaki gyengéden megsimogatja a kezem. Erre gyorsan felé fordultam, de olyan finoman csinálta, hogy szinte még jól is esett és igy nem szóltam semmit. Majd mikor mondja a F, hogy cukorral sem lehet mindent elérni! mondom nem bizony, nálam csak jóság által lehet elérni,

valamit. Ezt egészen halkan mondtam,nem tudom,hogy „Ő” meghallotta-e? Majd mikor mondja a „koca” ajánlj fel te cukrot neki! Ő viccesen mondja: a karom felajánlom és ezzel már nyújtja is: azt nem fogadom el,feleltem-felajánlom lovagias szolgálataim,”azt már elfogadom,” mondom. Pénteken megint helyes volt. A korrol vitatkoztak. ”Ő” azt mondja,hogy annyi idős szeretne lenni,mint én vagyok: 17 éves. Hát az szerethetne lenni,mert már rég elmultam annyi,feleltem. Majd később odajön,hogy most már ne dolgozzon,és a vonalzóval játékosan a vállamra,a kezemre üt. Ne játsszon velem-nem mindenkivel lehet játszani’mondom neki. Majd egy papír-csomóval megdob és egyenesen a kombiném alá esett. Majd odahajol hozzám, had vegyem ki? én gyorsan eltólom,és felállok,mintha a ruhámból ki akarnám rázni. De sajnos nem jött ki. Majd odajön és megcsiklandozza a nyakam. Majd egy következö mozdulattal ismét átakar ölelni,de meggondolhatta, mert egyrészt látta védekezésem, másrészt pedig a kollégáim is bent voltak. Mikor készülődtünk,a kalapom feltette a fejére. Amikor mondom,hogy ne rendetlenkedjen akkor a kabátja ujjával átöleli a nyakam. A C. bent volt nálam,és éppen mondta,hogy milyen a M.: hogy Ő hívja a F moziba, szinházba. Nem tudom mire magyarázni a viselkedését? Egyik nap olyan kedves hozzám, másik nap meg mintha kicserélték volna. Pl. szombaton, a telefonközpontban voltam és kér tőlem egy olyan számot, amelyet úgy is olyan nehezen lehet megkapni. Kétszer-háromszor átszól,majd negyedszer, hogy köszöni, de most már ne is hívjam’ Isten áldja. -Isten áldja,’felelem. De az a magából kikelt hang, ahogyan mondta, az bosszantott a legjobban. Egész nap nem is találkoztam vele. A M. -át még mindig körül ugrálja. Nem tudom

mit gondoljak róla, hát nincs benne annyi becsület, nincs annyi ereje, hogy abbahagyja a játékot a M., hát olyan gonosz lenne, hogy megvárja, míg a M. egyre jobban beléhabarodik, és a végén, mikor már nehéz a felejtés, akarja ott hagyni, vagy tényleg tetszik neki? Vagy talán mindenki tetszik neki, akinél látja, hogy imponál neki? Szörnyen érzem magam. Álmomban is például, azt álmodtam, hogy ott kellett hagynom a hivatalt, és nem bírtam, beleélni magam a gondolatba, hogy „Ő” tőle elválljak? Miért-e kinlódás, miért nem tud „Ő” engem szeretni. Mi az oka annak? Olyan céltalan üres az élet, ha „Ő” reá nem akarok gondolni, hogy legjobb szeretnék nem élni. Miért nem tud „Ő” engem mindenkinél jobban megszeretni, és rajtam kívül senki mást ne szeretni. De többé nem leszek előtte szomorú, nehogy gyanút fogjon és megsejtse, hogy mi megy bennem végbe. Miért játszik velem? Ha viszont szeretne, meg kellene éreznie, hogy én is szeretem. Multkor bejön a M. és a „koca” kérdezi, hogy a látogatás csak annak az asztalnak szól-e, ahol „Ő” ül. Igen, felelte. Szép az őszinteség mondja a „koca”. Van aki tagadja, van aki bevallja, mondja a M. Ő pedig, mintha nem is esne róla szó mégcsak a fülebotját sem mozgatta, rá se nézett a M.-ra. Nem tudom hát tetszik-e, vagy nem tetszik-e neki, vagy igazán talán senkise tetszik neki. A Cica férje már szépen gyógyul. Ugy vettem észre,hogy „Ő”neki már a C-nál is jobban tetszik a M. Azért van dolog, amit a C-nál sem értek. Hogy a legnagyobb baj közepette sem felejtette el magát bepirositani, és éppen olyan gonddal és elegánsan öltözött-ahogy tul volt a férje, az életveszélyen-mint azelőtt. Tehát még a legnagyobb bajban is gondot fordit a külsőre. A C. huga visszaadta a jeggyürüt.

Kotaszek Hedvig: Virághajam, lepkeszárnyam..-My flowerhair, my butterflyside..

„november 29” / v. ”
Egyik nap hozott nekem egy gesztenyés tortát. A K. is folyton mondja: hogy miért nem inkább én hozok magának, ahelyett, hogy én fogadok el cukrot-hát azért hoztam. Nagyon helyes volt és én kimondhatatlanul örültem neki, de kissé csodálkoztam. Mondja, nem tévesztett maga célt, biztos,hogy jó helyre hozta,nem kellett volna más valakinek vinni? Kinek? kérdezi csodálkozva-Hát magának jobban kell tudni mint nekem. Az A. nának,a M. vagy/tovább sorolja, a többi kolléganőmet. Igen, feleltem. Hát tudja annyi pénzem nincs, hogy mindenkinek hozzak, hát gondoltam, hogy csak egynek veszek. Látja tudok én helyes fiú is lenni. Tud’ de tud kiállhatatlan is lenni. Megszólal az egyik kollégám, ”na ha a F. egy ilyen szép leánynak vesz valamit, abban már van valami.” Egész nap helyes volt,és azt mondta, hogy csak a nős emberek érnek valamit, csak azoknak érdemes élni. A „koca” mondja: H. ,ha maga férjhez megy is ilyen szorgalmas lesz? Az attól függ,hogy ki lesz a férjem. A F. erre helyeslését fejezte ki. A keritési pert felemlitve szóba hoztam, hogy a mienk volt a ház. Már nincs? mondja,sajnálkozva a koca,-pedig most nagy értéke van a háznak! Már nincs’ /feleltem./ Különben is, ha egy olyan házat 6 felé osztanak’ éppen semmise
esik egyre. A F. közbe szólt-mikor a koca kérdezte, hogy már nincs meg a ház-„ kellett a pénz a gyerekek iskoláztatására.” Legalább tudom, hogy senkise vesz el érdekből! A kocának valami jelentést odavittem és kérdem, hogy jó? Most már olyan gyönyörű, mint aki csinálta’, mondta. Valahogy szókerült a hizásról és mondom’,hogy maga sokkal szebb lenne ha vagy 10 kg hizna! Az arcom is megtelne és olyan simogatni való lenne,-mondja „Ő”. A szeme alatt is el simulnának a ráncok és a homlokán is. Erre már odajön és tükröt kér. Mondja, hogy a homlokán az a két ránc, már gyerekkora óta ott van. Majd nézi a szemét és én mondom: az már az öregedés jele, ha valaki a szeme alatt ráncosodik. Szegényt nagyon megsajnáltam, de gondoltam,hogy egy kicsit felveszem a C. modorát. /Ugy elszomorodott erre és azt mondta: tényleg már rosszul nézek ki, de majd meglátja holnap milyen szép

leszek. Egyszer mesélem neki,hogy milyen rossz ……. vettem az egyik kolléganőmmel. Ne tagadja, hogy kolléga volt! Ja persze’ el is felejtettem-mondom. Milyen boldog a kisleány, hogy fiúval ment. Boldog, hogy egy fiú kisérte. Majd kicsit később felém jön. H. fehér violám, de jó is volt az a túrosrétes, amit adott. Majd megfogja a nyakamat, én el akarom venni a kezét, de csak nem hagyja. Erre mégegyszer rászólok és elhajtom a fejem: -menjen’ ezt nem szeretem. Erre elengedi és nagy fölényesen, mondhatnám beképzelt hangon mondja. ”Ne mondjon olyat, hogy nem szereti, mert azt minden leány szereti. Már pedig én nem szeretem,-mondtam nagyon ingerült hangon. De olyan dühbe gurultam, hogy ha még egy szót szól’összeveszek. Hogy jön Ő ahoz, hogy engem „minden leánnyal” hasonlitson össze, én nem érzem magam „minden leánnyal azonosnak. Különben is már nagyon merész, szemtelen. Tőlem játszhat, vagy simogathat akit akar, nekem ahhoz semi közöm, de engem hagyjon ki a játékból. Ezeket nagyon szerettem volna neki megmondani, csak alkalom nem nyilt rá. Ahogy ott beszélgetnek azt mondja „Ő”,hogy simogatni és szeretni csak egyféle képen lehet, és ezzel odajön és megsimogatja a kezem. Én gyorsan elrántottam, mire „Ő” kérdezte, hogy miért haragszom? Még mindig a hatása alatt voltam, amit mondott „ minden leány” /és legszivesebben neki támadtam volna, de mindenki előtt nem akartam szégyenbe hozni. Különben is egy hosszabb vizsgálatra készülödött. Én felszaladok a C.-hoz és elpanaszoltam neki az esetet. Hiába nem lehet, hogy képzelődjem, mert ahogy mondom,-C. mindig jobban elkomolyodik. És csak annyit mondott: szóval kiálhatatlankodik veled. Visszafelé jövet egy csomó papirral beszólok M.-hoz,hogy menjen ő is papirokért,mert máskülönben nem kap. De majd torkomon nem akadt a szó, legnagyobb meglepetésemre, ő ott volt a M. -nál a kályhának támaszkodva. /Nem is tudom, hogy tulajdonképen miért is

lepett meg tulajdonképen, hiszen megszokhattam volna már, hogy hol itt, hol ott van Ő”./ Közbe Ő viszgálatra ment, én pedig 3 napig egy árpával kinlódtam, mely egész csunyára változtatott. Mikor bementem

következő héten, mindenki nagy örömmel fogadott és sietett elém,hogy üdvözöljön. Olyan kimondhatatlanul jól esett ez. Majd egyik nap az új kabátomban és a hozzá tartozó felszerelésben jelentem meg. A C. -nak minden nagyon tetszett, és nem akart 9-nél előbb elengedni, hogy a F. hadd lásson. Majd amint ott dolgozom a F. is észreveszi új kosztümöm! mindent, megvizsgál és mondja, hogy majd megnézi rajtam. Hivatalos idő végeztével felöltöztem és ő alaposan szemügyre vett, megforgatott. Valaki mondta: hogy milyen karcsú vagyok. Ő bár különösképen nem dicsért láttam,hogy tetszem neki. Na látja, most már kimondottan nagy-leány! Tudja eddig azért nem mentem magával moziba, mert attól féltem, ha valaki meglátna, azt mondaná: hogy mit akar ez a vén kamasz, ettől a gyerektől? Akkor se moziba mondom –én, legfeljebb szinházba, egy délutáni előadásra! feleltem. Megvolt amire vágytam, megkaptam, amire legjobban vágytam, akinek a tetszését mindenkinél többre tartottam. Látott az uj kabátban és tetszettem neki! Másnap ahogy ott állok a kályha mellett odajön F is mellém. Két kezével megfogja arcomat, hogy mutassam a szemem. Ugyan’ már, menjen és ezzel eltolom a kezét és odébb megyek. Hogyan is állunk azzal a mozival, miért nem megy maga a moziba? Mert nem való. És mondja ki mondta azt? Nem mondta senki, az embernek azt érezni kell, hogy mi való és mi nem. Hát mért nem való? Mert az egy olyan bizalmasabb valami. Majd hozzáteszem magyarázatképen’, hogy a nővérem mikor menyasszony volt sem ment el még a S. moziba. Mondja H. megmondhatom ezt hangosan? Majd utána hozzá teszi,azt

szeretném látni, mikor már maga egyszer nagy-leány lesz és nem ilyen kisleány. Nem értedmondja nagybölcsen a „koca”-hogy visszautasitja a meghivásod, hogy nem akar menni veled. Én nem is hívtam’, mondja sértödötten„Ő „ /F,mi csak úgy általában beszélgetünk. Természetes, csak,úgy általánosságban beszélgetünk-mondom. Majd ahogyan ott eszem a kenyerem és a könyököm behajlitom belém karol: én hirtelen és mérgesen elrántom és közbe odább állok, miközbe mondom: az utóbbi időben nagyon sokat megenged magának, tulságosan merész. ”Még multkorrol összegyűlt ebben minden haragom, ahogy mondtam. Bizonyára észrevehette, mert szinte sértődötten mondta: vegye tudomásul, ezentul hozzá semfogok érni magához, olyan hideg leszek magával szemben, mint egy márvány-szobor. Hát mit törödöm én vele, azt hiszi, hogy engem izgat? ! Azt tudom, hogy magát nem izgatja. Majd elmegy és én is mentem folytatni a munkám. ”Ő” F. mondja, hogy nincsen semmi munkája. Én felajánlom, hogy olvassa el a jelentésem, és ha csinálna még valamit? de szinte alig mertem kérni-vagy azt akarja, hogy megmutassam, hogy milyen jó is: legyen szives vágja le az indigom u. is. hosszabb, mint a papirlapok. Erre nagy komolyan rám néz: H. miért ad nekem ilyen altisztnek való munkát? Nem muszály levágni, én csak kértem, ha akarja megcsinálni de nem muszály:/ már magában az, hogy milyen szégyenbe hozott, hogy visszautasitotta a kérésem irtó felbosszantott. Megint jó ideig nem szóltam hozzá. Majd kiküldték őt Kolozsvárra a „kocával”. A szerencsétlen koca odajön hozzám, hogy ő most elutazik, írjak neki. A szerencsétlen nem tudom mit képzel? Nem muszály! Addig nem ment el, míg le nem írtam a cimet, mondván, hogy hátha valami hivatalos dolog érkezik nevére, akkor okvetlen írjak neki. És egyben számoljak be, hogyan érzem magam,

mit csinálunk, stb. Én mondtam neki, hogy nem írok. Mert, ha a közellátás megszünik azt úgy is megtudja az ujságból. De addig erőszakoskodott, míg meg nem igértem, hogy ha másként nem hát hivatalos ügyben írni fogok neki. Hát nem tudom egészen hülyének néz ez engemet, nemhogy vele, de senkivel sem óhajtok levelezni. Hogy valamit mondjak, kérdem tőle, kivel megy? Majd mondja, hogy „Ő" vele és rögtön hozzáteszi: hogy neki is írhatok, az ő levelében-igéri, hogy nem fogja elolvasni. Nemcsak beképzelt, de határtalanul szemtelen is. Másnap telefonon felhív, hogy ne feledkezzem meg az írásról és hogy mit hozzon nekem Kolozsvárról. Elég buta voltam, hogy azt mondtam,hogy „semit" /:mondta anyuka/: egy kicsit fel kellett volna húzni. De ilyen emberekkel nem jó játszani, akik igy is tulságosan tolakódok és szemtelenek. Szombaton még bejött a F. u. is az orvosnál volt csípája van a szemén, úgy el volt keseredve, mint egy kis gyerek. Mondtam is neki: azért ilyen szomorú, mert attól fél, hogy nem fog senkinek se tetszeni? Nem! Majd azt mondja: mégis igaza van! Vegyen egy szemüveget, és tegye fel, hogy ne lássák a szemét. De hát éppen abba van az igéző hatás, nem takarhatja el, mondja. De azért mikor elment nem fogott velem kezet. Ha pedig csak egy kicsit is érdekelném annyit csak megkövetelhetnék, hogy elköszönjön tőlem. Egy ideig beszélgettünk és csak ketten voltunk a szobában: Ő kérdezte, hogy mit fogok csinálni? én mondtam, hogy azért vagyok itt,mert inspek-

ciózni kell. De aztán gondoltam egyet, és kimentem magára hagyva őt. Közbe a M. jelenti nekünk, hogy valaki kereste a „F" telefonon, és megmondta annak a nőnek, hogy ő vele nem közölték, hogy hova megy"Jó, hogy még azt nem kérdezik, hogy hányszor vált alsónadrágot míg odavan"Azt hiszem ez elég fényesen bizonyitja, hogy milyen közönséges. Csak egymásra néztünk a kolléganőimmel. Hogy megtörjem a csendet, mondom,hogy egyszer én is beszéltem egy nővel, aki őt kereste,és azt mondta: "hogy ne feledkezzen meg a „F"a délutáni programról. "És mikor közlöm vele, azt kérdezte: hogy ki az illető, nem ismerte. Nem csodálom mondja az I:-jó megjelenésű, jó fizetésű agglegény, nem szép, de érdekes,-ha annyian keresik, annyi nőt ismer. Annyira meglepett, hogy valaki igy nyilatkozón róla, hogy ki se mondhatom, és mind ezt a többi még helyeselte is. "Ő"-neki a M. nem tetszik legalább is C. azt mondja, hogy „Ő" mondta: hogy nem tudja, mit akar az a kis gömböc tőle, csak nem képzeli, hogy vele megy szórakozni? De hát akkor becsületes dolognak tartja, hogy játszik vele, holott tudja, hogy a M. komolyan veszi. Különben sem tetszik, hogy még Ő megy panaszkodni a C.-nak, hogy még ilyen leányt nem látott, hogy valaki a XX. századba egy mozit bizalmas dolognak tart. És hogy rá-kiabáltam, mikor belém akart karolni. Miért kell mindent elmondani a C. -nak? Miért mondja még azt is meg, hogy nekem tortát hozott, hiszen ha ő komolyan foglalkozna velem, nem lenne szabad kibeszélnie. . Én meg még boldogan örültem,

Kotaszek Hedvig: Spiritual

hogy lám már a C. helyett rám gondol, és ekkor megtudtam, hogy ezzel mindjárt el is dicsekedett: ha tudná, hogyan lerontotta az örömöm ezzel? Mi neki a C., hogy neki mindent be kell vallani. Sőt mi több azt is tőle tudta meg, hogy a S. valami nemi bet. kapott el egy férfitől mikor olyan halálosan beteg volt: állitólag a S.-neki mesélte, ő meg tovább mesélte a C.-nak. Nem szégyeli ilyen dolgot egy nőnek elmondani? És még állitólag azt is mondta, hogy a S. neki bemutatta az egyik szeretőjét, és azért ő a lakására nem menne el, ha hivná. Hát mondhatom, hogy gyűlöltem ebbe a pillanatban, és utáltam Őt is, és a S. is! A C. ahogy ezt meséli, kicsit zavarba jött és hozzá teszi: hogy Ő ugyan nem hívta a F. a lakására, magától jött! Pedig jól tudja Ő, és tudom én is, hogy Ő hívta. És ne gyűlöljem „ŐT" is, mikor egy ilyen nőnek levelet ír, virágot küld' elmegy meglátogatni a kórházba, egy ilyen kimondottan rossz nőt. Én tőlem, akinek egészen ártatlan természetű kiütései voltak, megijedt, teljesen megfeledkezett rólam, még csak arra sem tartott érdemesnek, hogy jobbulást kivájon, hogy egy üdvözlő szót küldjön. És mikor visszajöttem is egész hidegen bánt velem, egy szóval sem kérdezősködött, sem nem említette a betegségem. És ezek után én soha nem tudnék iránta felmelegedni. És ti még mondtátok, hogy miért vagyok olyan hideg hozzá, miért nem vagyok hozzá

kedvesebb. Hát én ezek után más milyen nem tudok lenni. Mondtam a C.-nak. Szinte akaratom ellenére tört ki mindez belőlem. De különben is még mindig érthetetlen előttem, hogy miért mesél el ilyen dolgot a C-nak? A C. különben még mindig olyan elegáns mint volt. Én akinek fiatal-leány létére szebben kellene öltözködni, mint egy asszonynak, hiába nem birok velük lépést tartani. Nem tehetek róla, de elég valakiről meg tudnom, hogy nem tisztességes és már előttem nem is számit embernek. Igy történt ez a S.-val is. És mi még, hogy sajnáltuk. Megjegyzem, hogy nekem már előzöleg is sok minden érthetetlen volt vele szembe. A C. is beteg. Valami operálásra kell előkészülnie. Valami baja van. /a gyerekkel kapcsolatban,úgy volt,hogy gyereke lesz./ / És a M. kérdezi tőlem,hogy van a C. ? ,én meg mondom,hogy nem valami jól, alighanem operálni kell. És mikor kérdezi a M. a C.-át, hogy mi baja van, bejön a C. hozzám, hogy én miért mondtam meg a M.-nak? Hát nem értem a C. -át,miért titkolja a M. előtt,hát miért titok ez? -Az Ellus itt volt minálunk. Most jelenleg a M. -nénihez ment. A D. Újpesten laknak. -Folyton a F. és a C. jár az eszembe. Mit akarhat a F. ? Tönkre akarja tenni egy család boldogságát, féltékennyé akarja tenni a C. férjét, vagy a C.-át akarja meghóditani. Az én felfogásom az, hogy nem lenne szabad neki C-hoz járni. Hát „Ő"

ezt nem érzi. Nem jön rá, hogy ez nem helyes. Képzelje magát csak a C. -férje helyébe,-aki szereti a C.-át-és akkor kell éreznie, hogy helytelen' amit cselekszik. U. is,megint megtudtam, hogy ott volt vacsorán.

„december 6 / v. "

Elutaztak Kolozsvárra. Feltelefonálnak, hogy érkezett számomra egy lap. Az egyik kollégám bent volt és mondja: vajon ki irt? Biztos a koca, mondom nevetve. Hátha a F. ? mondja ő. Majd mikor megjönn a lap, azt kérdezi, minek örültem volna jobban, ha melyik F. irt volna. Ugyis tudtam,hogy a koca írt, ő csak a tisztesség kedvéért aláírta. /feleltem/ Majd elkéri a lapot, és azt mondja, de ugylátom, hogy maga egyáltalában nem örül neki, pedig úgy látom, hogy maga tetszik neki. Mig a lap nem volt a kezemben, addig egy picit reménykedtem,hátha Ő irt. De mikor már tudtam, hogy mi a valóság, inkább sirni lett volna kedvem. Kár is volt még a nevét is aláfirkantani, kár volt a figyelmet újra felkelteni rá. Másnap jön a C. mutatni a lapot, amit kapott a F. -től. A M. azt mondta, hogy őt nem érdekli, majd mikor mondta ,hogy a S. is kapott tőle, már kitört belőle a féltékenység. Úgy, szóval Ő is kapott? Hát jó! Majd

mikor C. elmegy mondja nekem: jó neked,-majd sóhajt-nincs kedvem semmihez se! Szóval nagyon féltékeny rá. Már nem is várja, hogy a F. vigye el a „Mária főhadnagyra. Éppen tegnap mondta, hogy vasárnap elmegy a mamájával megnézni. Egyik nap azt mondja nekem, jó lene ha haza jönnének már. Hiányzik? kérdem. Nem. /felelte, majd igyekezett vmivel elütni./ De hiányzik nagyon, de tudod miért, mert két okmányt kell elkérni tőle. Szörnyen bosszant a dolog, és egybe sajnálom is. Sajnálom, mert tudom én is, hogy milyen érzés,ha valaki szeret, vagy tetszik neki valaki, és az illető nem viseltetik hasonló érzelmekkel. Bosszant, hogy pont neki is az tetszik, és én még vele szemben egyforma izlésű sem akarok lenni. Tehát én már nem lehetek féltékeny, nekem már nem lenne szabad, hogy fájjon, hogy nem foglalkozik velem komolyan: nekem már nem szabad, hogy tetszen, mert hiszen éppen elégnek tetszik már úgy is. Megjegyzem, hogy amennyire lehet az én érzelmeimet igyekszem eltitkolni, és azt hiszem ez sikerült is, mert M. látva, hogy én milyen viccesen veszem fel a dolgot, hogy Ő írt nekik, és könnyedén tréfálkozom rajta, azt kell hinnie ,hogy én bennem semmi féltékenység, vagy tetszés nincs iránta ,mert máskülönben hogy is mondhatta volna, hogy jó neked. Igen én tréfálóztam és nevetgéltem, de hogy mit éreztem közbe azt csak én tudom? A M. is meglepte,hogy a S. -nak is írt,

de tulajdonképen nem is értem, hogy miért háborodott fel ezen olyan nagyon, hiszen csak én tudom, hogy milyen nő a S. De talán jó, hogy megtudtam, hogy azok után, hogy tudja, hogy rossz nő, és ahelyett, hogy idegenkedne, sőt félne tőle, még Ő igyekszik felhivni magára annak figyelmét, még Ő akarja fenntartani a barátságot vele szembe. Levontam róla a konzekvenciát. Hát tehet ilyet egy tisztességes ember? /tudva, hogy valaki rossz nő, mégis foglalkozik vele./ Hátha ilyen a zsánere, hát akkor hogy is tetszhetnék én neki? Az ilyen ember meg sem érdemli, hogy egy tisztességes lány, szóba álljon vele. Mondhatom, hogy végkép kiábrándultam belőle. Alig pár napra rá, hogy elutaztak a M. bejön és mondja, hogy kereste egy nő és Ő bizony jól megmondta, hogy vele igazán nem közölték, hogy hova mennek, jó hogy még azt nem mondja meg, hogy hányszor vált tiszta alsónadrágot, míg odalesz. Olyan közönséges, hogy mi zavarunkba csak egymásra néztünk. Hogy megtörjem a nagy csendet, mondom, hogy igen tőlem is kérdezte valaki, hogy hova ment. Nem is csodálom mondja az I. Jó megjelenésű, jó fizetésű agglegény, ha olyan sokan ismerik. A F. barátja a Mgy kollégám egyik nap azt mondja, hogy jó lenne nekem ebből a szobából egy férj. Nincs itt olyan, aki hozzám'való, feleltem. Pl. a V. F. folytatja. Ő sem hozzám való, és miért nem? kérdezi, mert két különböző gondolatvilágban élünk. Á, dehogy! A F.-ből nagyon jó férje lenne. Isten őriz, feleltem. Csak egy ügyes nő kellene, aki kezelésbe vegye. Én elhiszem, hogy jót akar nekem, és neki, de én már végkép kiábrándultam belőle, soha szorosabb kapcsolatban nem tudnék vele kerülni. De miért ajánlja a Medgy nekem Őt, szólt Ő valamit, hogy én tetszem neki, hogy pont nekem ajánlja őt, ha pedig Ő hatalmazta fel, hogy tudja meg, hogyan vélekedem felőle, akkor annál jobban örülök neki, ha megmondja, amit mondtam. Ezenkivül, nemcsak a

gondolat, de az érzés-világunk is egészen különböző. Én nem értem őt, ő pedig biztos engem nem ért meg. Egyszer pl. dicsekszik, hogy van 10 db. pipereszappanja. Mondom, de jó lenne nekem egy. Úgy csinált, mint aki nem hallja, amit mondtam. /Cicának adott/ Vagy egy másik eset: telefonál a barátjának, hogy otthonról küldenek majd neki tüzelőt. Jaj de jó lenne, ha nekünk is tudna szerezni /mondom./ / U is nem kapunk tüzelőt és mindenütt nagy tüzelő hiány van most / . Erre ingerült hangon feleli: jaj hadjanak már, mindenki tüzelőért kínoz. /A C. mondta volna biztos készséggel szerzett volna neki?/ És én akkor még mindezek után elhidjem, hogy én tetszem neki. Igy viselkedik az, akinek valaki tetszik, ugy akarja az

meghóditani, aki neki tetszik. Na és hogy végkép rájöjjek, hogy mennyire intelligens és finom, arra elég példa a multkori indigó eset. Hát nincs igazam, ha azt mondom, hogy mi teljesen két különbözö érzés és gondolatvilágba élünk, két különböző felfogású ember vagyunk. Már látom,hogy lelkileg sem vagyunk egyáltalában rokonok. Ha Ő elég intelligens, hát szabad lett volna visszautasitani a multkori szivesség kérésemet? Ha mindjárt nehezére esett is volna ,meg kellett volna tennie már csak azért, hogy engem ne hozzon olyan zavarba. Én szégyeltem magam ő helyette. Nem szoktam soha senkitől szivességet kérni, és egyszer véletlenül merészkedtem, és akkor visszautasitást kaptam. Tanultam belőle, soha a legkisebb szivességet sem fogom elfogadni, nehogy megsértsem emberi méltóságát. Se nem elég finom, sem nem elég udvarias, sem nem elég jó, semiképen sem zsánerem már. A S. -vel szembe tanusított viselkedése után, pedig végkép kiábrándultam belőle. Sőt csodálom C. -át, hogy Ő tisztességes asszony létére, kegyeibe fogadta, dédelgette akkor, mikor Ő ugyanolyan előnyöket biztosit a S. számára is, hogy ugyan úgy viselkedik

ugyanolyan egy tisztességes asszonnyal szemben, ugyanolyan tisztelettel viseltetik egy másik nem tisztességgel asszony szembe is. Nem sérti ez a C. büszkeségét, nem-ábrándul ki belőle ezek után? Mert ahhoz hogy kiérdemelje mások becsülését, tiszteletét: akkor neki megvetéssel kellene elfordulnia a S.-tól és minden hasonlótól, ha tisztességes embernek tartja magát. Eleget tudok most már róla, hogy végkép kiábránduljak belőle.

Kotaszek Hedvig: Ünnep-Holiday

„december 26 „sz” / Szt. István,
Karácsony másnapja, este” Szent Karácsony ünnepét üljük. Boldog megelégedett emberek körülöttem. Nem illik ezt a békés, boldog nyugalmat megzavarnom. Én is boldog megelégedettnek látszom. Testvéreimmel együtt nevetek, táncolok, beszélgetek. Jobb is ez ugy talán, mert a bennem mindinkább felülkerekedő elkeseredést, bánatot, szenvedést palástolom a jó kedvvel. Szivembe végtelen keserűség honol. Boldogtalan vagyok nagyon. Élni, vagy nem élni? nem tudom mi lenne most jobb. Annyi bizakodással, annyi reménységgel vártam a karácsonyt. És ime a karácsony utolsó perceit éljük már és én még mindig nem akarom elhinni, hogy vége, mulik már a karácsony. Várok, egyrecsak várok…nekem még tartozik valamivel a karácsony. Nem lehet, hogy már vége. Nem akarok rá gondolni, nem akarom e szent ünnepet felzaklatott szivvel megelégedetlenül tölteni. És mégis hiába minden’ mindig csak rá gondolok. Karácsony szent estéjére igyekeztem szüleimet testvéreimet meglepni valamivel. Jó volt látni, hogy örülnek a kapott dolgoknak. Boldognak éreztem magamat és rájöttem, hogy ha adni talán nem is jobb érzés mint kapni, de olyan jó érzés feltétlenül van mint amit a kapott dolog után érzünk. Tegnap pl. ebédután egy kicsit leültem a diványra a karácsonyfa alá és a kis Maca odahúzódott hozzám. Én úgy csináltam mintha aludnék’, pedig ébren voltam ébren ábrándoztam, álmodoztam. Maca ahogy hozzám simult, fejét ráhajtotta a karomra, éreztem milyen jó érzés az, ha olyanok simulnak egymáshoz’, akik szeretik egymást-,milyen jó érzés szeretni másokat és érezni,

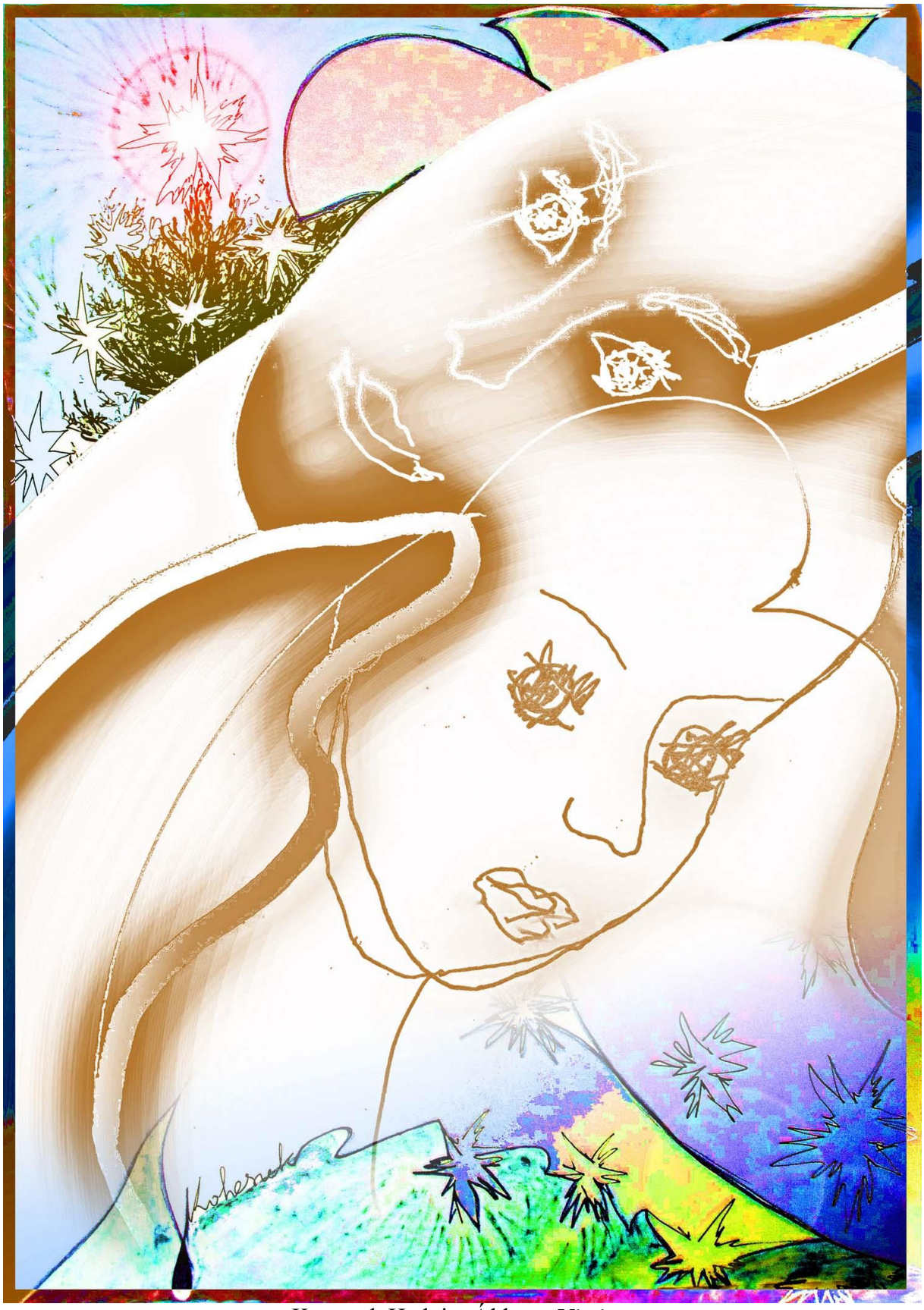

Kotaszek Hedvig: Áldozat-Victim

hogy viszont vagyunk szeretve, mert hiszen érzem, hogy testvéreim, szüleim szeretnek engem, és sajnálnának ha valami bajom történne. Csak egyedül „Ő" nem tud engemet szeretni. Milyen boldogság lehetne, ha „Ő" is itt lenne és vele együtt is ülhetnék, úgy itt a karácsonyfa alatt, mint akkor a kis Macával. És erre szemem megtelt könnyel, miért is nem szerethetjük egymást, mikor szeretni oly szép, felemelő, nemes érzés. Zokogni tudtam volna, de könnyeim,csak befelé hulltak. Mit gondolhattak volna, ha csak mindjárt testvéreim előtt sírtam volna is, megtudtam volna nekik magarázni, mi fáj, mi gyötör, mi kinoz. Hisz már igy is észrevették ,hogy szépen neki látok a fogyásnak, és az Évi, probálva a hiúságomra hatni, azzal érvelt, hogy már mindenki mondja, hogy amióta fogysz egyre csúnyulsz. Mit bánom én már. Ha neki nem tetszem, senki másnak nem akarok tetszeni. Fogyok, lehet: de ez sem bánt. Legfeljebb elfogyok. Szeretnék ezzel az egyetlen szerelemmel szívemben meghalni. Félek még a gondolatától is annak, hogy egykor talán megváltozom és mást tudnék az „Ő" helyébe emelni.
Nem nem akarok és úgy érzem soha nem is tudnék rajta kívül mást szeretni. Én mindig csak őt szeretném. Megrohannak a gondolatok, gyötörnek, kinoznak, hát nem tudok belenyugodni, hogy neki nem tetszem. Anyuka sokba hibáztatja az én viselkedésemet is. Gondolom, hátha tényleg én cselekszem helytelenül, de kérdezem én hát szabad egy férfit szeretni egy tisztességes leánynak addig, míg nem tudja biztosan, hogy a férfi szereti őt? hát szabad éreztetni vele, hogy van aki szereti, míg nem tudjuk biztosan, hogy a szeretett férfi hasonló érzelemmel viseltetik irántunk? -Karácsony egyre jobban közeledett,és „ő"még mindig nem jött meg. Mindenki megkapja, amit szeret-keseregtem magamban, csak hozzám mostoha a sors-még csak nem is láthatjuk egymást karácsony előtt. -Megjegyzem, hogy a M. -nak küldött egy képes lapott, amit M. hozott nagy örömmel mutatni, sűrűn tele volt irva a lap. -Szörnyen bántott a dolog. És újra kinzott a gondolat. Irt mindenkinek C. ,S. ,M. -nak,min-

denkinek,csak nekem nem, szinte már feltünő, sértő módon érezteti velem, hogy abszolút nem érdeklem őt, hogy mennyire közömbös vagyok neki. Napokig igyekeztem elhitetni magammal, hogy engem sem érdekel, hogy nem is bánnám, ha akár ott maradna örökre Kolozsváron, legalább megnyugodnék. És „Ő" egyre késett, és óhajom láttam már megvalósulni. De aztán ismét kinzó gyötrelem lett urrá rajtam, szerettem is volna, meg nem is látni. Utolsó nap vagyunk bent a hivatalban, mikor délfelé váratlanul berobog „Ő". -Előtte való percekbe éppen arra gondoltam, hogyha az egyik kollégámra nézek, úgy hirtelen, úgy tünik fel mintha őt látnám. -Nagy volt a meglepetésem. Ő egyenesen hozzám tartott és kezet fogott velem. Én annyira megvoltam lepve, hogy még köszönését is alig birtam viszonozni. Ő felakasztotta a kabátját az enyém mellé! Lehet,hogy illet volna kérdezni, hogy van stb. de nem találtam meg a hangott, nem tudtam hogyan fogjak hozzá. Majd a többi kollégáim kérdezgették. Ő odajött a fogashoz és cigarettát vett ki a kabátjából. /mint „ő" mondta nála a cigarettázás,az idegesség jele./ Én pedig gondoltam legokosabb, ha folytatom a gépelést, és igy semmit sem kérdeztem tőle. Majd bejött a csoportvezetőnk és eléggé érthetően a tudtára adta, hogy logásnak tartja, hogy ilyen sokáig elmaradtak. Ez nagyon sokat rontott a hangulatán. Én dolgom végeztével kimentem a többi kolléganőmhöz és igyekeztem nagyon jó-kedvű lenni, és főleg elfogulatlanul viselkedni. Igen ne tudja meg, hogy mit érzek, nem is érdemli meg, hogy egy kedves szavam legyen hozzá. Tárgyaljon ő csak azzal és várjon attól kedvesebb fogadtatást akinek-és akiknek írt. El is várhatja azoktól, gondolt rájuk, de én mit érdeklődjek iránta, mikor „Ő" nem tartott érdemes-

nek arra, hogy úgy engemet is mint a többit, megtiszteljen egy kis lappal. Ezzel eléggé kifejezte, hogy én nem érdeklem őt,nem törődik vele, hogy én hogy vagyok, mit csinálok, hát akkor igenis megmutatom, hogy „Ő" éppen olyan kevésbé érdekel engem, mint én őt. Közbe hallom, hogy a M. utána kiabál, mire „Ő" megállt. A M. pedig legbájosabb hangjával igyekezett megköszönni a lapot, amit tőle kapott, Én igyekeztem, mint már emlitettem jó kedvű lenni. Táncoltunk,Ő közbe benyitott mire én gyorsan elugrottam, ő kérdezte, hogy mi lel bennünket, hogy úgy szét ugrottunk, mintha Ő tudj'Isten mi lenne. Majd odajött hozzám, hogy miért szégyelltem úgy el hirtelen magam. Semmi. Feleltem nevetve, és odébb mentem. Majd mikor bemegyek a szobámba a M. is bejött és odamegy a Kocához kezetnyújt neki,-hagyta nyugodtan,hogy megcsókolja a kezét, de olyan nevetséges és közönséges volt, ahogy tüntető módon, hogy a F. lássa, szinte kézcsókra tartotta oda a kezét, és fennhangon köszönte meg neki is a lapot, holott Ő, a koca csak a nevével tisztelte meg, és egyetlen üdvözlő szóval. Majd hozzám jött a M. mintha tudj' Isten milyen jóba lennénk és velem csacsogott. Azt hivén, hogy én nem értem el, hogy ez csak ürügy, hogy az „Ő" közelében lehessen. Majd a F. odajött' a M. figyelembe sem véve, és kérdezi hogy van? Köszönöm jól, igyekeztem a világ legtermészetesebb és legelfogulatlanabb hangján mondani. Majd a M. viccből megjegyzi, hogy a kocát, beosztották inspekcióra /másnap u. is. csak inspekciós szolgálat volt./ én pedig folytatva mondom a F.-nek: magát pedig 2-órára. Tényleg? mondja ő, majd a M. is megerősíti. Komolyan mondják meg, hogy be kell-e jönnöm, mert most nem vagyok olyan hangulatban, hogy tréfáljak. Hát akkor ne jöjjön be mondtam. És ezzel ismét kimen-

tem, belátva,hogy tényleg nincs még olyan hangulatban sem, hogy társalogni lehetne vele. Majd kicsit később bementem felöltözni. Kabátja láttam, hogy ott hever odadobva az egyik íróasztalra. Közbe ,megérkezett a Mgy. kollégám. Nagy örömmel üdvözölte őt, majd odament hozzá ,na csakhogy megjöttél, na borulj a keblemre. És erre ő tényleg olyan kisfiúsan ráborult a mellére,miközbe Ő a vállát veregette. Nagyon megható jelenet volt és én nem mertem odanézni. Talán az is fokozta, hogy „Ő" aki jóval magasabb a M. -nél olyan kisfiúsan borul oda, a jóság a szeretett hatására ilyen kicsivé, ilyen érzékennyé, gyerekessé tud lenni. Majd látva,hogy egy csomó csomagot hozott a M. úr magával megkérdezte,mit vett, mondván, hogy „Ő" még nem tudott venni senkinek sem semmit, mert most érkeztek. Majd miközben a M. mutogatja az ajándékokat én elkészültem, és odamentem kezetfogtam először „Ő" vele, és kellemes ünnepeket kivántam, amit hál' Istennek sikerült elég kedvesen megtennem, majd mégegyszer a M. -nak is kivántam boldog ünnepeket! a M. szintén nagyon kedvesen viszonozta. Erre megfordultam és mentem kifelé, nem néztem vissza, de mivel az ajtó melletti iróasztalnál voltam láttam oldaltról, anélkül,hogy visszatekintettem volna, hogy a cipőmtől a fejembúbjáig kisér végig a tekintete. Lehet, hogy valamit beszéltek is rólam. A M. nagyon jó ember, és szereti nagyon a F. ,és azt hiszem velem is rokonszenvezik, mert különben miért ajánlotta volna nekem őt, mondván,hogy a F. jó lenne férjemnek. Ó bárcsak tudna valaki rajtunk segiteni. A hivatalból eljövett egész idő alatt vele foglalkoztam. Az a jelenet ahogyan úgy odaborult a M. vállára folyton előttem lebegett. Azt hittem a szivem megszakad ebbe az érzésbe, és mégsem volt szabad őt megvigasztalnom. Pedig láttam és tudtam mennyire jól esik neki egy barátságos

szó, a szeretet ilyen megnyilvánulása. Szerettem volna én is megvigasztalni, de milyen jogon ,milyen cimen tehettem volna? És kérdés, hogy én megtudtam-e volna vigasztalni? Szeretném szeretni őt, de nem szabad, nem lehet ,hacsak nem tudnám, hogy „Ő" is hasonló érzelemmel viseltetik irántam. Elhidjem, hogy szeret, hogy folyton csak rám gondolt: azért írt a távolból csak mindenki másnak, nekem pedig nem? Hiába minden nem tudom

elhinni,hogy rám gondolt,hogy kívánt látni. Pedig Istenem,hogy szeretném vigasztalni,szeretném boldognak látni. Úgy megfájdult a szivem,úgy átéreztem a helyzetét ahogy odaborult a M. úr,mint egy gyermek az anyja kebelére: oltalmat, védelmet, melegséget,szeretetet és kitudja még milyen enyhülést jelentett számára e mozdulat. Szegény apátlan,anyátlan árva fiú,aki megjön hosszú idő után,távolról és sehol,melegségre,barátságos,kedves szóra,szeretetre nem talál,hogyne borulna odaadóan a legelső felkinált szeretetteljes kebelre. Szerettem őt nagyon nagyon,csak ezt és szánalmat éreztem iránta. Szegény boldogtalan árva-gyermek. Miért is nem lehet „Ő" sem boldog? Mert,hogy én nem vagyok,ebbe már csak belenyugszom valahogy,ez a sorsom-ez a végzett,kitudja nem-e úgy van? . De legalább „Ő" lenne boldog. Nem bánom már ha mást is szeretne,csak boldog lehetne,úgy érzem megérdemli,otthon,melegség,szeretet kell neki. Szegény jó fiú. Szeretném szeretni nagyon. De megalázkodni mégsem bírok előtte. Nem mutathatom ki,hogy szeretem,amig nem tudom,hogy „Ő" is hasonlóan érez-e? Anál is inkább nem tehetem, mivel nagyon sok szól az ellenkezője mellett,hogy „Ő" engem szeretne. Tán jobb is lenne,ha már megnősülne,tán nyugodalmat eny-

hülést hozna ez az én számomra is. Szerdán is ahogy a vonaton ültem, / utolsó nap kar. előtt / Ő járt folyton az eszemben,ugyhogy már a vonat megállt az állomáson,mikor hirtelen összekapkodtam mindent,persze az esernyőm rajta maradt a vonaton. Hogy mikor gyógyulok már ki ebből a szórakozottságból, annak csak a jó Isten a megmondhatója. Tudom,hogy nem tetszem neki,és mégis olyan nehéz ebbe belenyugodni. Nem tudom mi az bennem ami mindenek dacára ösztökél arra,hogy előtte szép legyek,hogy mi az ami nem enged mindezek dacára,hogy végként feladjak minden reménnyel? Mi az a halvány remény-sugár bennem,ami azt súgja,hogy azért egy kicsit mégis tetszem neki. Önámitás,képzelődés,vagy mi ez? Hiszen tulajdonképen a büszkeségem alázzom meg azáltal,ha mindjárt mégcsak gondolatban is,de még mindezek dacára is reá gondolok. Most is nem akartam reá gondolni,és ime a gondolatok,hivatlan,váratlanul megleptek,és nyugtot nem hagynak. Úgy érzem,hogy el tudnék pusztulni,elhervadni,belehalni ebbe az érzésbe: szeretni valakit,és a szeretet férfitól viszont szeretve nem lenni. Ki lehet ezt bírni,hogy az ember életében az első akit szeretett,az őt viszont ne szeresse? Eljött a tél megjött a karácsony,de még nem hullottak le azok a hópihék,melyek betakarnák eltemetnék az én a bennem dúló halhatatlan,örök nagy szerelmet. Mi az ami most is arra késztet,hogy rá-gondoljak,tán nyugtalan lelkem vagy tán az „Ő" lelke is az,amely a világürben arra készteti a lelket,hogy találkozzanak. Ó, ha létezik az,hogy a lélek hangjai üzenni,sejtetni tudjanak,ó bár megérezné,hogy mennyire szenvedek,ó bár rám gondolna ezen az estén „Ő" is. Szeretni tudna,kivána látni,ó bár gondolna „Ő" is rám sokat,sokat,soha meg nem szünő szeretettel. Bár megérezné,ha egy kicsit is szeret,hogy én,milyen végtelenül', kimondhatatlanul szeretem. Ó bár megsúgná lelke a lelkemnek' szeret-e vajjon csak egy kicsit is?

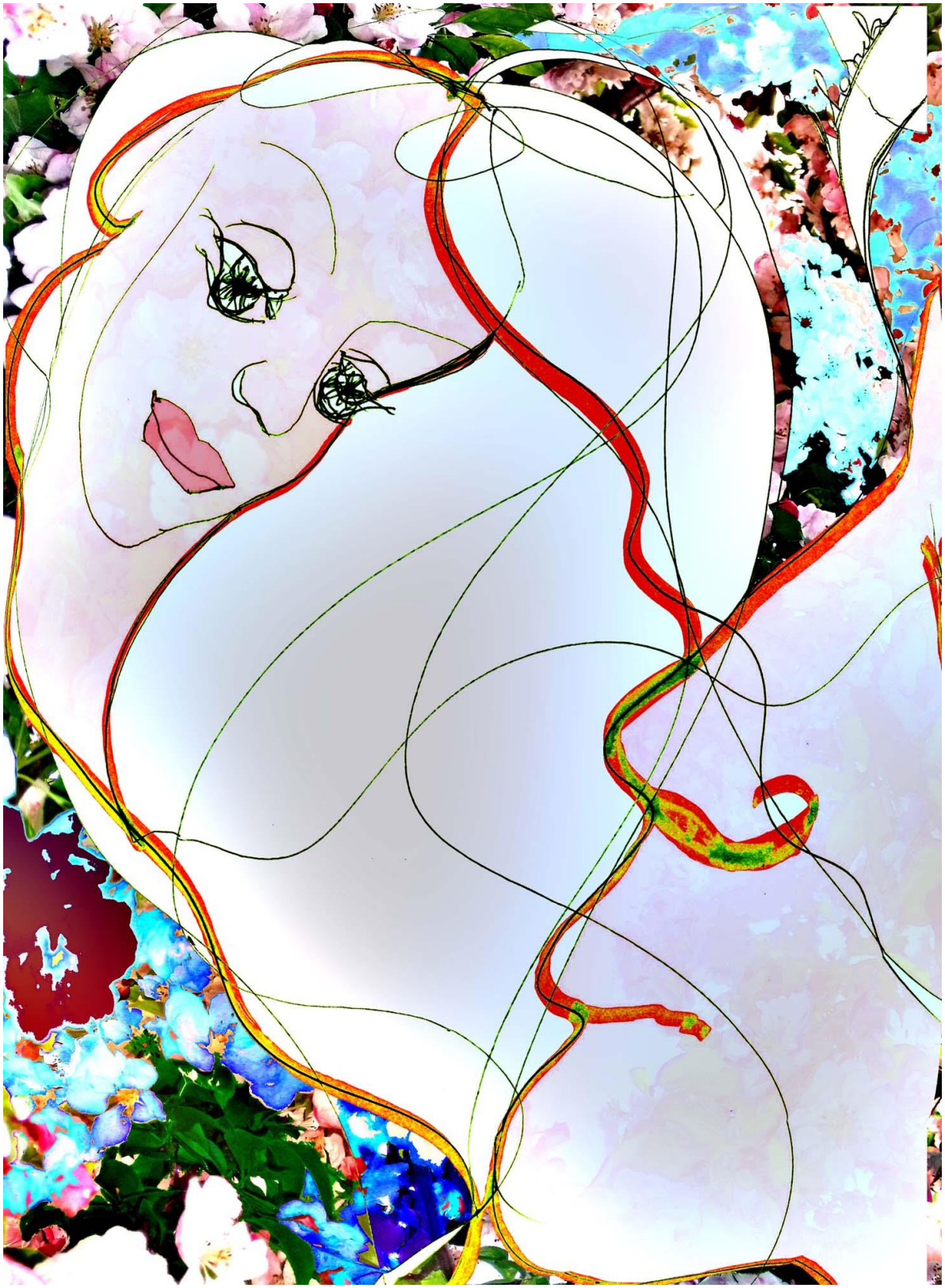

Kotaszek Hedvig: Időtlen

1943,január 10. / v.

Ismét egy év mulott el. Itthon töltöttük, a Bl. n. -ék voltak minálunk. Éjfél előtt olyan szomorúság vett erőt rajtam, hogy kiszaladtam, hogy a többiek ne lássák könnyeim. Magam sem tudom talán, hogy mit sirattam. Éjfélkor le-oltottuk a villanyt és a karácsonyfán meggyújtottuk a gyertyákat. Nagyon szép volt. Utána egymásnak Boldog Ujévet kivántunk. Mikor a Bl. n. azt mondta nekem, ”neked pedig már ugyis tudod, hogy mit kivánok, szerettem volna a vállára borulni és elsírni minden bánatom. Valami furcsa érzésem volt, hogy már ebben az évben 21-éves leszek. Szinte olyan hirtelen, váratlanul lepett meg az a gondolat, hiszen már valóban nagy-leány vagyok, és még senkim az ég világon nincs. Ime itt az Évi, a Tóni egész komolyan szerelmes bele, és az Évi is, viszont. Hogy van az, hogy csak engem nem képes szeretni senki. Az Évi tele kérdéssel és aggodalommal, vajon rá gondol-e a T., vajon szereti-e? Vajon fog-e írni neki? Ha jön a postás, szalad a levélért, remeg a kezébe, a levél és nem meri felbontani. Ha aztán látja, hogy nem ő írt, el van teljesen keseredve. Mult héten aztán, kérdeztette levélben G. által, hogy megengedné-e, Apuka ha írna néha az Évinek, és hogy az Évi mit szólna hozzá? Most már megnyugodott az Évi, hogy mégis gondol rá, és boldog, hogy levelet fog tőle kapni. Mindez olyan szép, őt még nem érte csalódás, nem úgy mint engem. Én is vártam levelet, lapot valakitől, de soha egy sor írást sem kaptam. Karácsony után vittem magammal egy kis süteményt. ”Ő” odajött diktálni, és észrevette. Igazán nem szép magától, hogy meg sem kinál, /mondta/ ilyen jó szivű? Miért legyek én jó szívű magához, maga se az én hozzám, mondom. Nem írtam magának K. is? Dehogynem’ tisztességtudóan odavakarta a nevét /feleltem./ Igen, hát ez szép. Mennyit ehetek? kérdi. Amennyit akar, mondtam. Majd mikor egy pár darabot evett átöleli a vállam /de olyan gyorsan,hogy védekezni sem volt időm/ és a fülembe súgja: nagyon finom volt /Majd kérdezik tőle,hogy meddig marad itt. Ameddig én, felelte. Én 6-ig leszek, mondom. Te is inspekciós vagy, kérdik tőle a többi kollégák. Nem’ de ha itt marad a H. én is itt maradok. És már mindenki elment, csak mi voltunk még bent. Mikor végzett a diktálással, én fogtam magam és kimentem. Jó ideig ott vártam egy másik szobában,-Ő nem tudom mit csinálhatott ezalatt,-tán várt, hogy mégis csak bemegyek hozzá? Közbe ahogy kint vagyok a kolléganőmnél jön ki felöltözve. Rám-néz és köszön. Majd kimegy. A következő pillanatban visszanyit, mondtam valamit? kérdezi. De ez csak trükk lehetet, biztos várta, hogy én szólók valamit: na mi az mégis elmegy? De én egy szót sem szóltam. Ezért mondtam: nem,nem szóltam semmit. Ekkor aztán végkép elment. Másnap vagy harmadnap kaptam az egyik kollégától egy cserép cikláment. Viszem be a szobámba, és mutatom mindenkinek mit kaptam. Hédike féltékeny leszek mondta. Majd nagyon elkeseredettnek látszott. Én, hogy

megvigasztaljam megkináltam egy kis pelyglivel. Majd odagugol hozzám és úgy kezdi a fiókomból enni a süteményt, és kérdezi, miért kapta a virágot? Biztosan azért, mert az illető szimpatizál velem. Majd hozzá teszem, nem látta, hogy írtam neki az utiszláját és akkor igérte meg, hogy hoz majd ezért egy cserép virágot. Hát ez lényegében ugyanaz, csak külsőleg, hogy legyen valami címe azért adta így. Nagyon szomorúnak látszott, közbe kiküldték, de rövid időn belül visszajött, az ablakhoz állt, szomoruan elgondolkodva, majd leült egy székre a kályha mellé, fejét tenyerébe hajtva. Közbe haza felé készülődtek, már nem volt ott más rajtunk kívül, mint a M. úr. Na mi ven veled F. kém mért nem készülödsz? : látja H. mivé teszi ezt a szegény fiút,vigasztalja már meg! ”Ő” pedig kérdezte, hogy ma is itt maradok? Közben a M. egyre hívja a legkülönbféleképen becézve,mondván F. ,hát még az édesanyád sem szólhatna szebben már hozzád, gyere már, ne búsúlj ,no gyere már kisérj

A két szélén, Blayer néni-Frankl Frida-és Blayer bácsi-Blayer József, a rásokpalotai Batthyány utcai lakásukból Deportálták Őket!

engem haza. Igy nagy nehezen aztán sikerült elhívni őt. Egyik nap nagyon el volt keseredve, ugyanis olyanokat neveztek ki, akik nálánál sokkal fiatalabbak, és kevésbé érdemelték meg. De hát neki is lett volna protekciója, de ő nem volt képes azt igénybe venni, nem akart senkitől szivességet elfogadni. Pedig hát a merészeknek, hizelgőknek áll a világ, csak hogy mire az ember ilyen tapasztalatokra rájön, addigra már megöregszik. A napokban a régi főnököm telefonált kintről és nem tudtam mindjárt kapcsolni, mert valaki belépett a vonalba, hiába magyaráztam neki: nem tudta, vagy nem akarta megérteni, nagyon mérges volt. Másnap hallom, hogy jegyzökönyvet vétett fel ellenem. Erre én Cica tanácsára, lementem hozzá és előadom: hogy hallottam, hogy ellenem jegyzökönyvet akar felvenni, holott én nem tehetek róla, hogy valaki belépett a vonalba. Ugyan mit gondol, dehogy vétettem fel én maga ellen jegyzökönyvet. Jegyezze meg, hogy én ha jót nem tudok tenni valakivel, ellene nem teszek semmit. Majd kikisért és azt mondja nekem: többet kellene nekünk beszélni egymással, hogy maga jobban megismerjen engem, és hozzá a legbarátságosabban mosolygott,én pedig könnyedén rámosolyogtam, és gyorsan elszaladtam. Tegnap a kollégáim előadást tartottak arról, hogy hogyan bánjak a férfiakkal. Az egyik azt mondta,

Kotaszek Hedvig: Jégpáncél

ha én olyan csintalan lennék, mint amilyen csinos vagyok sokkal jobb dolgom lenne. Hiába beszéltem nekik, hogy egy nő azt nem mutathatja ki, nem alázkodhatik meg, hogy egy férfinak a tudtára adja, hogy neki tetszik: azt mondták, hogy nem is úgy gondolják ők, hogy a nyakába boruljak, de mégis egy egy tekintettel, nevetéssel, beszéddel kell biztatni a férfit, hogy foglalkozhat-e azzal a leánnyal, hogy akarja-e hogy az a férfi foglalkozzon vele? Mert hiába mondják, hogy a férfiak fogják meg a nőt, az addig nem is mer foglalkozni egy nővel, míg nem tudja, hogy a nő szivesen veszi-e? Én pedig mondtam, hogy éppen azzal, aki nekem tetszene, azzal még sokkal tartozkodóbb tudok lenni, mint mással, sőt nem hogy elárulnám, hogy tetszik, de még inkább amennyire csak tudnám igyekezném eltitkolni előle. Hát ez mind azt mutatja, hogy maga még nem volt szerelmes. Biztos a mama mondja: hogy igy kell viselkedni. Dehogy, ezt érezni kell, hogy igy kell tenni, hogy mi a helyes. Ha nem tudnám, hogy jó akarattal vannak irántam és a javamat akarják, hát még azt hinném félre akarnak vezetni. Az egyik mondta, hogy én megtestesülése vagyok az elutasításnak, a távoltartásnak. És oktattak egész idő alatt, hogy hogyan viselkedjem velük szemben, nézzem meg Ágit, hány férfit szédit, milyen kedves mindenkihez. Mert ha ilyen vagyok nem mer senkisem udvarolni nekem, míg nem látja, hogy nekem is tetszik. Az egyik leány ajánlott egy jóst, jövőhéten okvetlen elmegyek. A Guszti ma hazajött, a Dódi már itthon marad: ha igaz február elején már kis-babájuk lesz.
„jan. 17 / v. ”
Egyik nap a F. erélyesen rám-szól, én pedig szeliden feleltem visszaneki úgyhogy még ő is megjegyezte, hogy ime’, hogy ’szótfogadok neki. Erre én azt mondtam: azért nem kellett volna úgy rámförmedni: meglehetett volna azt szépen is mondani. Ugyvan’ helyeselt rá ez egyik kollégám. Erre Ő gyorsan odajött és átölelt, úgy éreztem hogy meg akar csókolni, éreztem, hogy feje egész a hajamnál van, szinte az arcomba csapott a lehelete. Én amennyire lehetett védekeztem. Erre minden egyes kollégám, látva, hogy milyen zavarban vagyok, egy-egy aktát, újságot, vagy ami éppen

kezébe akadt az arca elé tette. Én ezt látva, azt mondtam neki, hogy most már elintéztük, hogy mikor fogok magának dolgozni, most már elmehet. Érdekes, arra gondoltam,hogy ime meg adják neki a lehetőséget, hogy megcsókoljon és nem teszi. Mégis csak tisztességes. Kell, hogy becsüljön, mert az engedelmem nélkül, látva,hogy vonakodom, nem csókólt meg. Arra is gondoltam, hogyha úgy venne, mint általában a többi leányt, akkor megcsókolt volna. De talán mégis többre tart, és kiakarja érdemelni, csak a beleegyezésemmel akar megcsókólni. Nem is nagyon haragudtam rá, sőt olyan jóleső érzés fogott el, hogy ime, mégiscsak szeret. Másnap aztán jött a kiábrándulás, U. is a M. -át is ugyanúgy átölelte és olyan közel hajolt hozzá’ mint előtte való nap hozzám. Irtózatos szégyen érzet fogott el, hát ő neki mindegy, hogy ki az akit ölelgett, bárkit megölel esetleg meg is csókol, aki hagyja magát. Soha többé nem engedem magam átölelni tőle és meg fogom mondani neki, hogy ne mérjen mindenkit egyforma mértékkel: amit az egyikkel megtehet, azt nem teheti meg a másikkal.
Van egy nagyon helyes kis kék blúzom. A hivatalban nagyon tetszett mindenkinek. Az egyik mondta, igaza van a K. b-nak, ha én olyan csintalan lennék, mint amilyen csinos vagyok olyan nagy forgalom lenne körülöttem, hogy alig győzném. Milyen csinos, milyen szép, mondotta, egyik is, másik is. A F, is odajött: tényleg nagyon-szép ez a blúz és magának nagyon jól áll. Másnap aztán megint elkezdi az egyik idősebb kollégám /egyébként „kisunokámnak” hív/ :
-ez mondta a C. nak, azt,hogy meg fogtanítani, arra,hogy a csápjaival nem ütni kell, hanem csábítani-maga nem úgy viselkedik, mint a többi leány, maga nem is olyan mint egy nő, nem szeret senkit,nem is tud talán szeretni? ! Nem is akarok senkit szeretni, csak majd azt, aki a férjem lesz, arra pazarolom majd minden szeretetem. /feleltem./ Tegnapelőtt összevesztem a

Kocával. /Valamire azt mondta, hogy én nem állitom az igazságot, hogy ez nem az igazság, amit én mondtam. Ez természetesen azt jelentette, azaz én úgy értelmeztem, hogy én hazudok. Szót sem szólok hozzá, /kivéve a hivatalos beszélni valókat./ de nem tér észhez, és azt kell mondanom nincs az arcán bőr, mert még odamerészkedik jönni és cukorral kínálni, hogy majd kivágtam a kezéből. Már olyan észrevehetően éreztetem vele, hogy nem szándékozom vele beszélni, és mégse veszi észre. Közönséges egy paraszt. A hivatalban sem bírja senki, mindenkinek csak bajt okoz, lehetetlen egy modora van. Éppen panaszkodom a F. nek róla /u. is őt is nagyon kellemetlen helyzetbe hozta, és ő sem bírja./ hogy milyen neveletlen paraszt, és erre a F. azt kérdezi: mi volt az, amin összevesztünk? Mikor megmondom,azt feleli rá: de maga is rendkivül figyelmetlen szokott lenni /u. is azon vesztünk össze,hogy a K. diktált valamit, nekem nagyon furcsa volt és kétszer is megkérdeztem mielőtt leírtam, és a végén még a K. azt állítja, hogy én nem mondom az igazat, mert „Ő" azt nem mondta. /

Szóval elég az hozzá a F. ezzel válaszolt vissza. Én erre nagyon dühös lettem és azt mondtam, mégha rosszul csinálok is valamit, ahhoz hogy figyelmeztessen, megmondja van joga,-de ahhoz, hogy engem sértegessen senkinek sincs joga. Igaza van, mondta. De Ő is ahelyett, hogy nekem fogná pártomat, még azt feleli, hogy én is nagyon sokszor figyelmetlen, szórakozott vagyok. Igy beszél az, akinek valaki tetszik? Mondhatom rajta is lenne még mit nevelni. Majd azt kérdezi, hogy mit mondott nekem a koca: hogy írjak neki. Nem tudom mit képzel, nem normális, multkor is mikor elment, mondta,hogy írjak neki, számoljak be az eseményekről, amik itt történnek. Tudja mit H. meg kellene vitcelni: maga küldjön nekem egy üres borítékot és írja hátára rá a nevét, hadd mutassam meg és hadd mérgelődjön, hogy ő kért és a másik kapott. Jó felelem, kissé vonakodva az ebbeli tréfától, majd mentő ötletem támadt, tudja mit, majd szólok a többinek is, hogy mind írjon magának egy-egy üres borítékot, a feladóhoz pedig majd mindegyik odaírja a nevét, hadd mérgelődjön a koca, hogy maga annyitól kapott, levelet, Ő pedig senkitől. De nekem sehogysem tetszett még úgy sem a dolog. Tudja mit, mondom, mégsem írok magának, mert amilyen közönséges, rosszakaratú a koca, már csak bosszúból is megtenné, hogy félreértelmezze és bajt okozzon. Igaza van, tényleg,mondta ő rögtön rá. Majd, hogy én felöltöztem, odaköszönök neki, ő azt mondta: várjon már meg' hadd kisérjem el! Közbe az egyik kolléganőm is éppen készen volt, /mindig együtt megyünk a vonathoz vele/ és úgy Ő is jött velem! Nem mondhattam neki, hogy nejöjjön, mert valaki elakar kisérni. Igy csak egy rövid úton kisért aztán elváltunk. Most pedig egy hónapig, vagy még tovább is odalesz. Ez minden amit még róla tudok írni. De valahogy ennyi sok kudarc után, már kellene, hogy kiábránduljak belőle, /különösen azok után amit a jósnő mondott/ és nem tudom, mégis mindezek dacára szeretem, vagy talán ez már nem is szeretet, és talán csak azért vagyok szomorú és csüggedt ha nincs mellettem, ha arra gondolok hogy már nem szabadna többé rá gondolnom, hiszen abszulút nem érdeklem én Őt, nem törödik Ő velem: mert nincs senki férfi akinek tetszem, aki mellettem lenne, aki vigasztalna, bátorítana, aki nekem udvarolna. És ilyen-

Kotaszek Hedvig: Egy rózsaszál..

kor ráeszmélek, milyen szörnyű egyedül vagyok. És borzasztóan elkeseredek. Miért is van az,hogy nekem senki nem udvarol,senkinek nem tetszem úgy,hogy érdemesnek tartana,hogy foglalkozzon velem,miért nincs senki,aki szeretne? Miért is vagyok ilyen nagyon elhagyatott? Pedig érzem, hogy nem szabadna rágondolnom,el kellene,hogy tünjön az életemből,de helyette csak tátongó üresség van,végtelen magány,mihez kezdjek én,érzem,hogy igy egyedül nem bírok csak küszködve,vergődve élni. Hiányzik valaki az életemből,bár hogy mutatom is,hogy nagyon jól meg vagyok igy egyedül is. Kellene valaki,akivel olykor elbeszélgethetnék,vagy levelezhetnék,mint pl. az Évi- vagy valaki,akivel gondolataim közölhetném,kicserélhetném. Tényleg bennem lenne a hiba? Én lennék tulságosan tartózkodó,de hát manapság rá se néznek arra,aki tisztességes? Meg kellene változnom,hasonlónak kellene lennem a többi leányokhoz. De hiába minden' nem tudok más lenni! Ma azt mondja Anyuka: hogy Ő is éppen olyan volt,mint én,éppen olyan tartózkódó,hideg,ő rá is azt mondták,hogy talán nem is tud szeretni,hogy olyan mint egy szobor! ? És íme,mégis,hogy szerették egymást Apukával,milyen mély és nemes érzésekre képes az én édes jó Anyukám,hogy milyen lemondásra képes szeretetből,hogy saját személyét szinte elveszti a család,a gyerekei miatti gondoskodásban. Önfeláldozóan tud szeretni,megbocsátóan és állandóan. Én tudom,-bár nem szeretek erre gondolni,-hogy volt idö mikor Apuka nem érdemelte ki A. szeretetét és más asszony az Ő helyébe tán már régen otthagyta volna,de Anyuka,az Ő végtelen jó,megbocsátó,önfeláldózó: áldozatos szeretetével,nem menekült el,már-csak a gyerekeire való tekintettel se. A legjobb feleség és a legjobb anya,a leghüségesebb szerető sziv lakik az én Édes drága jó Anyámba. És mire már 22 éves korába férjhezment Anyuka,pedig viselkedése éppen olyan volt,mint az enyém. Itt van a Dódi,21-éves korában férjhez ment már,vagy az Évi,aki most a Tónival levelez,és egész bele van habarodva a Tóni az É-be. Úgy tetszik neki,mint soha még senki. És kezdve Anyukától az Éviig mindegyiket azért szerették meg,mert olyan tartózkódóak voltak. Nem olyanok, mint a többi emberek. És mindenkinek eljön a párja,csak még nekem nem. Pedig szeretnék

szeretni is viszont-szeretve lenni. Nem szerettem igazán még? Énnek oka csak az,hogy nem érkezett el még az igazi. Nem igaz,mert érzem,hogy nagyon is tudnék szeretni,csak lenne kit. Hisz szivembe úgy érzem,hogy annyi kiaknázatlan szeretet,annyi el nem szeretet szeretet van,szinte már szinültig tele,hogy már szeretnék valakinek adni belőle. Mi mást tehetnék,minthogy várok, várok! Ó bár jönne már az igazi,akit szeretni érdemes,és aki viszont szeretni képes. Szeretném tudni,mire számithatok,mi lesz én velem,mit rejt a jövő magába? Isten kezében vagyunk mindnyájan,és azt mondják, hogy mikor az ember már megszületik meg-van pecsételve a sorsa. Hajtott a kiváncsiság és a bizonytalanság. Elmentem, egy „szirius zhoz", és egy grafológushoz. A következőket jósolta. Kedves, jószivű,szerény,helyes,mélabús,elmerengő, romantikus vagyok, az idő is nagyhatással van rám. Jelenleg zaklatott szivű vagyok egy férfi miatt, aki 36-éves,markáns arcú,nagyon beképzelt férfi. Jelenleg egy hamvas szőke nőnek udvarol, / a C. emlitette, hogy egy ilyen nőnek udvarol / ' akivel már többször összeveszett,de mindig újra kibékülnek. Nem komolyan udvarol, csak úgy,általában senkit sem vesz komolyan,valóságos bonviván.
Általában a nőknek nagyon tetszik,de ő nem az a zsáneru férfi,akinek valaki komolyan tetszene. Én is tetszem neki,de nem úgy,ahogyan én szeretném. Nekem is csak azért hizeleg,hogy tőlem is megkapja azokat a bókokat,amit a többi leánytól,de én nem az a zsánerű vagyok,aki erre képes,ínkább én várom el a férfitól,hogy udvarias elözékeny legyen velem szemben,bókóljon. Ha esetleg komolyan udvarolna ezt csak azért tenné,hogy engem megtörjön. De jelenleg eszeágában sincs nősülni. Azt akarja,hogy én is meghódóljak neki,hogy a hiusága legyen kielégitve. Általában a markánsarcúak egy sem jó

férjek,megcsalják a feleségeiket. És én nagyon helyesen teszem,hogy nem mutatom,hogy tetszik nekem,legyek csak olyan tartózkódó mint eddig voltam. De különben sincs okom az elkeseredésre,és ne foglalkozzam olyan komoly gondolatokkal,mert nagyon szép jövő áll előttem. Szerencsés leszek és boldog! Hosszú életű leszek,szerencsés bolygó alatt születtem. Társaságban nagyon fognak kedvelni. A nyáron fogok megismerkedni a férjemmel és menyasszony leszek,ebben az évben,jövőre pedig férjhez megyek. Vidéki lesz a férjem és nagyon fog szeretni,való-

séggal dédelgetni fog. 36-39 év körül lesz. És sem nem fekete, vagy barna, hanem szőke lesz. Ugyanakkor valami diplomata is fog udvarolni, az valamivel fiatalabb lesz és az is nagyon fog szeretni, de nem olyan jó lesz mint a másik. Asszony koromban nagyon sokat fogok utazni. Általában szerencse mutatkozik mindenben. A másik a F. nem is szólt, de az is azt mondta, hogy az idén fogok megismerkedni egy nagyon nagyon gazdag férfival, valami tanár vagy gyáros, vagy orvos lesz. Jövöre férjhez megyek. 30-éves koromban fog valaki mutatkozni, de tőlem függ, hogy a férjemnél maradok-e vagy nem, de ha azt választom is szerencsés leszek. Általában mindenben bármibe fogok szerencsém lesz. Különösen 50-éves koromban leszek nagyon gazdag és aztán végig ilyen gazdag leszek. A férjem jó lesz, de kissé makacs. Halálesettől, balesettől, betegségtől tartanom nem kell. Nagyon helyes, tiszta gondolkodású vagyok. Helyes életfelfogással, soha ne is hallgasson másra, csak saját magam után menjek. Asszonykoromban sokat fogok utazni. - Ime meg- jósolták, hogy a F. nem is számíthatok. És mégis hiába próbálok lemondani róla, hiába gondolom és látom, hogy szélhámos, nem bírok lemondani, legalább arról, hogy néha ne gondoljak rá. Még ma utazik és én máris olyan csüggedt, szomorú vagyok. Ma reggel is csupa keserű gondolatok jutottak eszembe. Legjobb lenne meghalni. Mielőtt azonban meghalnék elolvasnám a naplóm, végig-élnék még- egyszer mindent, aztán elégetném a naplóm, hogy ne tudják miért és milyen keserű gondolatok gyötörtek. Mi bántott és mi fájt nekem. Elmennék egy erdőbe, vagy valahova, ahol senkise jár, egy kis cédulát hagynék hátra, bocsássatok meg, akiket szerettem-. Nem birtam tovább az életet. ’ és ezzel meghalnék. Csak ne sajnálnám úgy Anyukat, Apukát testvéreimet, hogy milyen fájdalmat okoztam nekik? ! Közte sirtam és sajnáltam saját magam. Milyen szomorú is az én életem? Legboldogabb vagyok, ha alszom, mert ilyenkor nem jutnak eszembe a nap keserüségei. Boldog leszek-e valaha? Igazat mondott-e a jósnő? Vár-e rám a boldogság és a szerencse? Nem talán mégsem akarok még meghallni, hátha még boldog leszek? Hisz mint Petőfi is mondja” míg az ember boldog nem volt, addig meg nem halhat. ” Istenem boldog-

Kotaszek Hedvig: Pihenőhely-Retreat

ság, de nagyon is vágyom utánad, vagy talán inkább szeretet után vágyok? Vagy a boldogságot a szeretet adja? Aki szeret az boldog. A kettő talán szoros kiegészitője egymásnak? Szeretet- maga a boldogság. Lehet. Nem tudom. Csak azt tudom, hogy nincs akit szeressek, nincs aki viszont-szeressen és ez nagyon elkeserít. Boldogtalannak érzem magam. Hiszen teljes szivemből, teljes lelkemből vágyok, szeretetre- boldogságra.

„január 21 / cs. ”

Fáj a szivem nagyon. Sírni és újból csak sírni tudnék. Valami megszakadt az életemben. Valami, ami szép volt, jó volt, sokszor kinzóan gyötrelmes, de mégis annyira a szivemhez nőt. Csak vállás, búcsúzás ne lenne sohase. Vége, nincs többi. Beborult nekem a látóhatár, sötétség, hidegség és magány vesz körül. Vége, mindennek vége. Éreztem, hogy valami változásnak kell jönni, éreztem, hogy ez a helyzet nem tarthat sokáig, és bár mindezt tudtam és éreztem, mégis csak sírok és sóhajtok. Hamar jött, vagy talán az idő szaladt csak gyorsan. Fognak-e rám emlékezni, szerettek-e úgy, ahogy én szerettem-e őket, fogok-e vajon nekik hiányozni. Vagy talán az én helyem örökre üres marad-e?

De, hol is kezdjem. - Szombaton a J. bácsihoz készültem látogatásra u. is beteg volt. Egy pár cukrászsüteményt vittem, és ugyanakkor magunknak is vettünk. /Az egyik kolléganőmmel voltam/ Nagy vigan esszük és olyan kimondhatatlanul jól éreztem magam. Szinte tudatosan éreztem és élveztem, hogy ime megint zavartalanul boldog vagyok. Ehhez nagymértékben hozzájárult az is, hogy a F. elakart kisérni, ami ugyan nem sikerült, de azt a sejtést keltette bennem, hogy talán mégis tetszem neki, ha el akart kisérni. Szóval elég az hozzá nagy vigan csemegézzük a vonatba- élvezük a jelen gyönyöreit, mikor kolléganőm a M. megszólal. Mondanék neked valamit, de előbb igérd meg, hogy ugy fogsz viselkedni, mintha semmiről sem tudnál. Ekkor már kezdtem nyugtalankodni. Téged vagy az Idát lefognak helyezni az É. K. Mint a villám ért ez a hír,- minden mást inkább elképzeltem volna csak ez, vagy ilyesmi nem jutott eszembe, még véletlenül se jutott ilyesmi az eszembe, hogy el is helyezhetnek. Azért mondom neked, mert biztos az I. helyezik le. Én, már ekkor teljes bizonyossággal éreztem, hogy nem Őt, hanem engem fognak elhelyezni. Ettől kezdve állandó nyugtalanságban éltem. Megjegyzem még, hogy pár nappal ezelőtt, hogy M. ezt közölte velem furcsa álmom volt. Mintha felmondtak volna, és én állás után jártam, sehol sem akartak fel-venni, végre egy helyre érek, ahol csupa zsidó férfiak voltak, fürdőruhába, akik meg azért nem akartak felvenni, mivelhogy én nagy zsidó-üldöző vagyok. Mikor felvilágosítottam őket, hogy ez tévedés, én mindenkiben csak az embert nézem, és keresem. Ekkor felvettek és kijelölték a helyemet egy medencében’ ahol egy ember lapátolta a vizet, mely nehéz volt az iszaptól. Nekem is oda kellett mennem, és ott kellett vol-

na vele együtt dolgoznom. Mulnak a napok: hétfő, kedd és én egyre várom már, hogy mi lesz, aztán már arra gondoltam, hátha csak ijesztgetés akar lenni az egész. Szerdán jön a M. éppen most is mondta E. úgy hogy valakit le kellene küldeni már az É. K. -ra, de nem tud határozni. Ez megint felrázott, hogy csak ne legyek olyan nyugodt. Várok egyre várom az elkövetkező rosszat, hisz úgyis tudtam, hogy engem fog súlytani. Várok, de semmi nem történik. Mindezek dacára, többé már nem tudtam olyan nyugodt lenni, éreztem ha előbb nem hát utóbb, de valamikor kirobban a bomba. És ime: ma egy óra felé hivat az osztálytanácsos: bemegyek pár kérdést intéz hozzán, nagyon kedves aztán kijövök tudtam ekkor már biztosan, hogy ma határoznak felőlem. Beküldik az o. vezetőm, aki mint mondta, hiába beszélt, már kész volt a döntés. Bent tárgyalnak, én pedig izgulok. Közbe M. néni telefonon beszél velem, és még alig fejezem be a beszélgetést jön a dr úr. Kiméletesen akarja tudtomra adni a zord valóságot, de én nem birom ezt a kiméletet. Közbevágok: ugyis tudom, hogy engem helyeznek el. Kölcsönbe! ismerem az ilyen kölcsönt’, és próbálok

nagyképűsködni ! de egész belsőm remeg az indulattól. /Ő szeliden beszél hozzám, de én tovább nem birom, könnyek gyűlnek a szemembe, és bárhogy is iparkodom erősnek lenni nem sikerül, fejemet kezembe hajtva sirok előtte. Ő félénken, alig érezhetően simogatja a karom./ u. is tudják, hogy ha nem vagyok ennyire megrendülve, nem engedem még ezt sem meg. Majd elfordulok, megyek a helyemre, a zsebkendőmmel szorgalmasan törölgetem a szemem. Két másik kollégám van még bent, rajtunk kívül. Ne sírjon, ne nehezitse meg számunkra a vállást, ne szomoritson el még jobban bennünket. Én igyekszem erőt venni magamon, nem nagyon sikerül. Elmegyek, ott a Cica I. és a M /később jön a M. is / Mind vigasztal, érzem, hogy szivből jön a bátorítás a vigasz': csak nem sírni. C. kér, hogy kérjem magam az ő szobájába. Én pedig mondom: nem kérek semmit, tegyenek oda, ahova akarnak. Majd bemegyek az E. dr urhoz. A C. karol belém és erősit, biztat, bátorit. Én bemegyek, előbb kipudereztem magam, hogy ne lássák, hogy sírtam. Bent a terembe többen ülnek. Engem hellyel kinálnak meg, leülök, a sirást csak nehezen birom visszafojtani. Egyszere azt mondja a dr úr, /miután odahívot / mondja, miért van igy kisírva a szeme, olyan nagy áldozat az, hogy 3 hétre leküldtük magát, kisegíteni az É. K. -ra. Nem' felelem, nyögve. Hát akkor? és én a következő percbe, már megint sírok. Tenyerembe fektetem az arcom, hogy ne lássák: u. is, még négy férfi van bent. És bár milyen borzasztó is,

de nem birom: csak úgy potyognak a könnyeim. Jöjjek be egy ¼ óra mulva, mondja a dr. úr. Én hálás vagyok, hogy nem kell tovább szégyenkeznem a férfiak előtt. Kimegyek. Cica édes, ott várt rám. Nincs több ilyen igaz őszinte jó barátnő, mint ez a Cica. Átölel' bátorit és vigasztal. De már nagyon régen van fenn, el kell mennie. Én magamra maradok, ismét elő kell szednem a púdert, és egy negyedóra múlva ismét bemegyek. Ekkor már nincs ott az E. kívül csak az, aki a Sz. helyett jön. Őt is' ugylátszik akaratán kívül helyezték ide. Legalább is igy hallottam, ahogy beszélnek. Majd az is elmegy, és ekkor a dr. úr, csaknem megsimogat és mondja: most aztán nekem őszintén megmondhatja, mi az ami magát úgy elkeseríti. Olyan szivélyes és biztató. Én csak nagy nehezen tudok beszélni. Egészen őszinte lehetek hozzá / mondja, és hellyel kinál, meg vele szemben. Hisz a talán legsúlyosabbat úgy sem mondhatom meg, gondolom /hisz még saját magamnak is alig merem bevallani, mi az ami talán legjobban fáj./ de olyan kedves és bátorító, hogy kell, hogy őszinte legyek hozzá és mindenmás többi fájdalmam elmondom. Az a leány aki helyett én vagyok, ha tüdőbeteg, akkor nem jöhet vissza, mert ha visszajönne is, az a levegő nem tesz jót neki. És én örökre ott maradok. Erre a dr úr mondja, hogy hidjem el neki, ő igéri nekem, és amit igér azt ő be is szokta tartani, ha visszajön az a leány rögtön visszajöhetek, és ha nem jön vissza is, és mindenképen visszajövök, kivéve, ha nekem van kifejezett kivánságom, hogy ott szeretnék maradni. Én miután megtudom, hogy a munkaidő ott sem több mint itt, azt mondom én nem is bánom akkor már, ha örökre ott maradok. Mert nem szeretek ott hagyni egy helyet, ahol, már megszoktam. Három hét alatt már megszokom. És aztán kérdezi mi az ami még úgy elkeserít? Megszoktam itt már az embereket és a helyet is, rosszul esik elhagyni. Azt hogy ott milyen rossz a levegő nem akarom mondani, mert attól tartok, ezzel őt sérteném meg. Pedig nagymértékben keserit az is, hogy olyan egészségtelen, rossz a levegő. Szinte úgy érzem, hogy börtön, ahol az

ember megfullad, még rendesen lélegezni sem tud. Pedig azt mondták, hogy az kitüntetés, hogy engem helyeztek oda, mert látták, hogy rendes, megbizható munkaerő vagyok. Szóval elég az hozzá, hogy olyan szépen beszél hozzám E. dr úr, hogy egészen megnyugtat. Közbe bejön az a dr. úr, akivel egyszobába van és rám néz' jóakaratúlag mosolyog: ne legyen már olyan csacsi, csak nem sir mondja. Majd az E. -nek, olyan nagy gyerek ez még. E. dr. úr

pedig, miután minden lehető vigasztalással elhalmoz, még azt is mondja, hogyha bármire szüksége lenne, vagy valami baja lenne, csak forduljak bizalommal hozzá. Én megköszönöm, kezetfogok és kimegyek. Majd jön a búcsú. Van aki nem akar elbúcsúzni, mondván /hogy minek a búcsú, hisz ugyis visszajövök. Nem hisznek nekem. A K. úrral, van annyi erőm, hogy mosolyogva fogok kezet, hadd hídje, hogy megvigasztalódtam. Közbe a B. dr. úr is odajön, kérdezi megnyugodtam-e? Meg, felelem, hiszen én már előkészítettem magam erre, már régen tudom. Meg aztán ugyis visszajön, mondja. Nem, vissza nem jövök' felelem. Ahonnét egyszer az embert elhelyezik, oda nem jön vissza. Vagy csak kölcsön adnának, és akkor valahányszor hiányzik valaki, mindig adogatnának: nem többé nem jövök vissza. Azt hiszem sikerült megértetnem magam vele, mert búcsúzásnál azt kérdezi, végleg? Igen' örökre. Felelem. Majd a M. úrtól búcsúzok, aki talán legjobb jóakarom volt, Erősen szorítja és kissé tovább a kezem, ezzel akarja talán szeretetét kifejezni, és én is tele vagyok hálával iránta. Olyan jó volt hozzám, és érzem, hogy a többi is szeretet, ha csak egy kicsit is. Megfordulok és szememből újra megindulnak a könnyek. Sírva, kimondhatatlanul fájó szivvel vonulok ki a termen, melyet úgy szeretem, jól esne, még egyszer, útóljára visszatekinteni. De nem' erősnek kell lennem, és csak megyek és haladok tovább végig minden termen, mintha csak álmodnék, mintha csak álmomban járnék. Nem, borzasztó elhinni, hogy ez valóság. Éppen ma tudtam meg, hogy a cs. vezetőm is megszeretet,

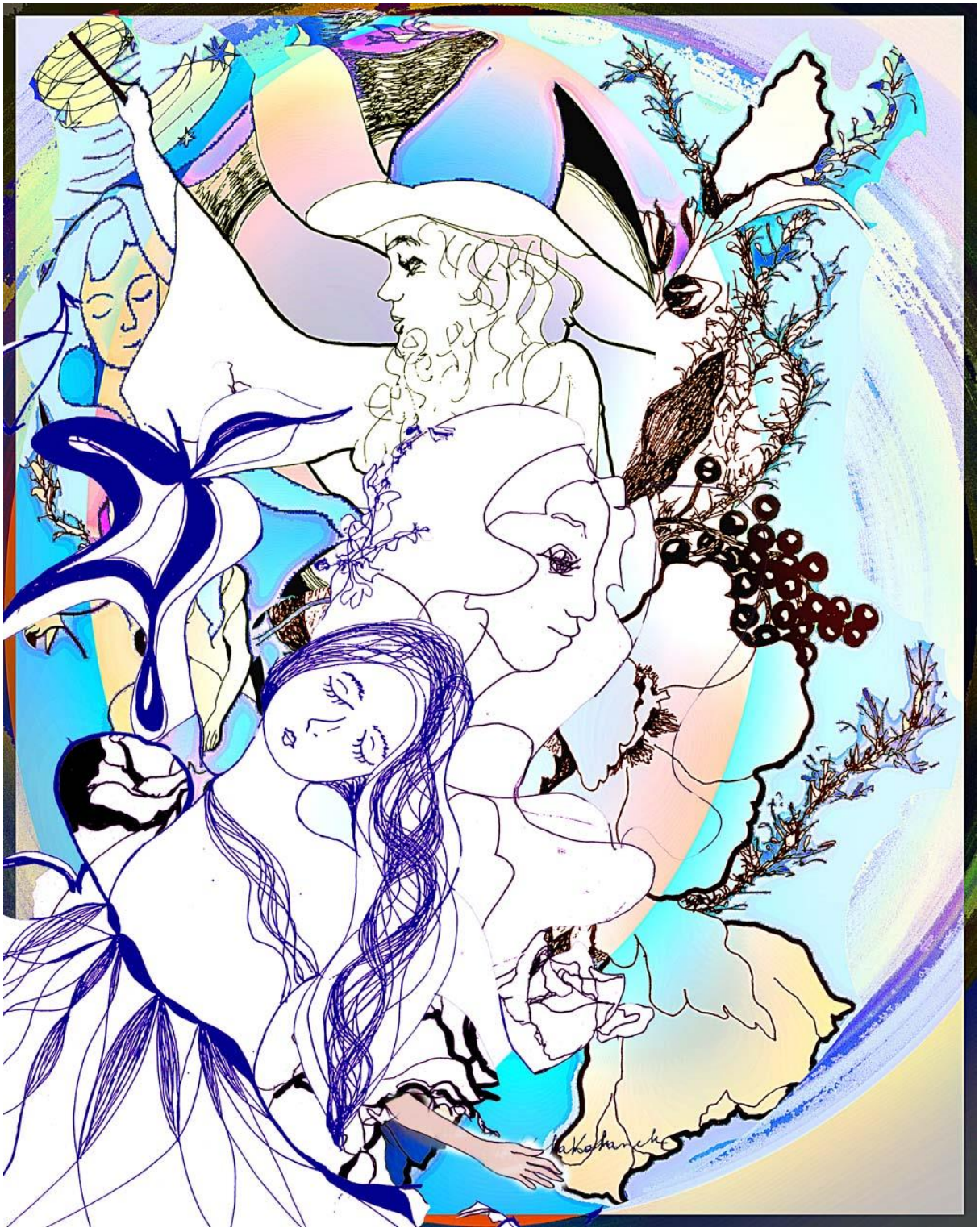

Kotaszek Hedvig: Csiribiri

mert úgy nyilatkozott rólam: Kedves helyes kisleány, a mi kisleányunk, csak egy hibája van: hogy szeret elálmodozni. Szerettem volna neki megköszönni, ezt a rólam táplált jóvéleményét, de ajkam nem találta a helyes szavakat. Tulajdonképen mi is az ami olyan végtelenül elkeserit még ezenkivül. A hely talán nem is lenne olyan rossz. Hisz a munkaidő az, ami eddig volt, a levegő is talán jobb, mint most gondolom, a kollégák is talán majd csak megtürnek. Mi az hát ami úgy égett' fáj bennem, úgy kínoz, úgy emészt, mely indulatra kitörni késztet. Mi az, hisz érzem és tudom és bevallani oly nehéz. Ő-tőle szakadok el, Ő nincs többé számomra. Ő, mi volt ő nekem, ezt talán mégcsak, most fogom igazán megtudni, hogy nincs velem egy födél alatt. Hisz jól esett és kielégitett, hogy láttam, tudtam hogy nem tetszem neki úgy, és nem szeret engem úgy, ahogyan én szerettem. De mégis itt volt velem egy szobában- mellettem. Ha megjött boldog voltam, ha elment vártam, számolgattam a napokat mikor jön vissza. Kinek öltözködtem, kinek akartam tetszeni? Csak neki, egyedül csak neki, senki másnak. És most kit fogadjak örömmel, kire várjak, vagy csak számlálgassam továbbra is szorgalmasan a napokat, a napot melyen megérkezik amely soha nem akar eljönni. Kinek öltözködjem, kinek akarjak tetszeni, minek a sok szép ruha, ha szivem fáj, ha szivem elhagyatott, magányos, és mint bent a hivatalban, hogy ráboruljak az irógépemre és úgy sírjak, éppen olyan ellenálhatatlan vágyat éreztem itthon, hogy kinyitva a szekrényem az összes ruháimra borulva elsírjam minden könnyemet, a boldogságom. Ki birná ezt megérteni? Hogy fáj, sajog, ég és dúl bennem a bánat: mire lettél boldogság? , hol keresselek, de nagyon cserbenhagytál. Tudok-e még ezek után szeretni: nem, legalább is nem úgy, olyan mélyen és nagyon, mint életemben az első szerelemmel. De meg kell nyugodni

Isten akaratában. Sokszor a látszólag legrosszabbat is javunkra fordíthatja. Mert hiszen ki tudja kifürkészni Isten csodálatos tetteit, Ő ha akarja a rosszat is jóra fordithatja. Most, hogy kissé megnyugodtam arra gondolok, hogy a jó Isten irányította sorsomat errefelé. Talán már megelégelte a gyötrödést a kinlódást, amit az első szerelmemért szenvedtem, nem nézhette már tovább, hogy egyre várok és remélek egy olyan férfival szemben, aki azt egyáltalán nem érdemelte meg, és ki egyáltalában nem is szeretett soha. Isten irányítja sorsomat, én bízom és remélek benne! Óh drága jó Istenem, kérlek segits engemet ez új utamon, fogjadd kezem és vezess, hogy a helyes uton járhassak és ne tévelyegjek. Engedd meg, hogy kiérdemeljem feljebbvalóim megbecsülését, hogy jó munkaerővé tudjak lenni, hogy megfelelhessek ez ujabb helyemen. Legyen meg a te akaratod. Én alázatosan meghajtom fejem a te akaratod alatt, vezess a Te bölcs belátásod szerint. Igérem, hogy már nem is sírok. Hátha még kisüt a nap, hátha tudok még újra boldog lenni? Talán nincs még veszve minden?
Eszembe jut egy idézet, melyhez igazodni szeretnék /A zárdába az egyik kedvesnővér hívta felfigyelmünket, mint olyan mondásra, melyet tanácsosnak tart, ha megjegyzük és megfogadunk/ : „ Ha az ember nem teheti azt, amit szeretne,- igyekezzék megszeretni azt, amit tennie kell. -U. i : Itthon semmit sem árultam el. Van igy is elég baja Anyukának, minek szomorítani még az én bánatommal is. Valakinek muszály volt kiöntenem a bánatom. Ezért előveszem hát a naplót és leírok, elmondók mindent. De amint kiakarom nyitni, nem találom sehol a kulcsát. Az idegeim már ugyis tulfeszültek voltak mára, már nem bírtam tovább, kitört belőlem a zokogás, csak nézték a testvéreim, Anyuka és csodálkoztak: hogy ennyire is lehet sírni a kulcsok elveszése miatt. Nem baj, ők csak hídjék, hogy emiatt sírtam úgy, majd egyszer, ha már elég erősnek érzem magam' majd elmesélem Anyukának, hogy mi is történt e napon velem. A kulcsok ugyan a régebbi naplókhoz szólnak,

ehhez való kulcs pedig van, mivel még egy ugyanilyen lakatom van, és az külön csomagban volt. De azért igaz, hogy nagyon bánt, hogy azok a kulcsok nincsenek meg. / De azért annyira nem, hogy olyan zokogásra legyek képes, mint ahogy jó kétórával ezelőtt sírtam. De remélem, hogy azért ezek a kulcsok is rövidesen meglesznek.

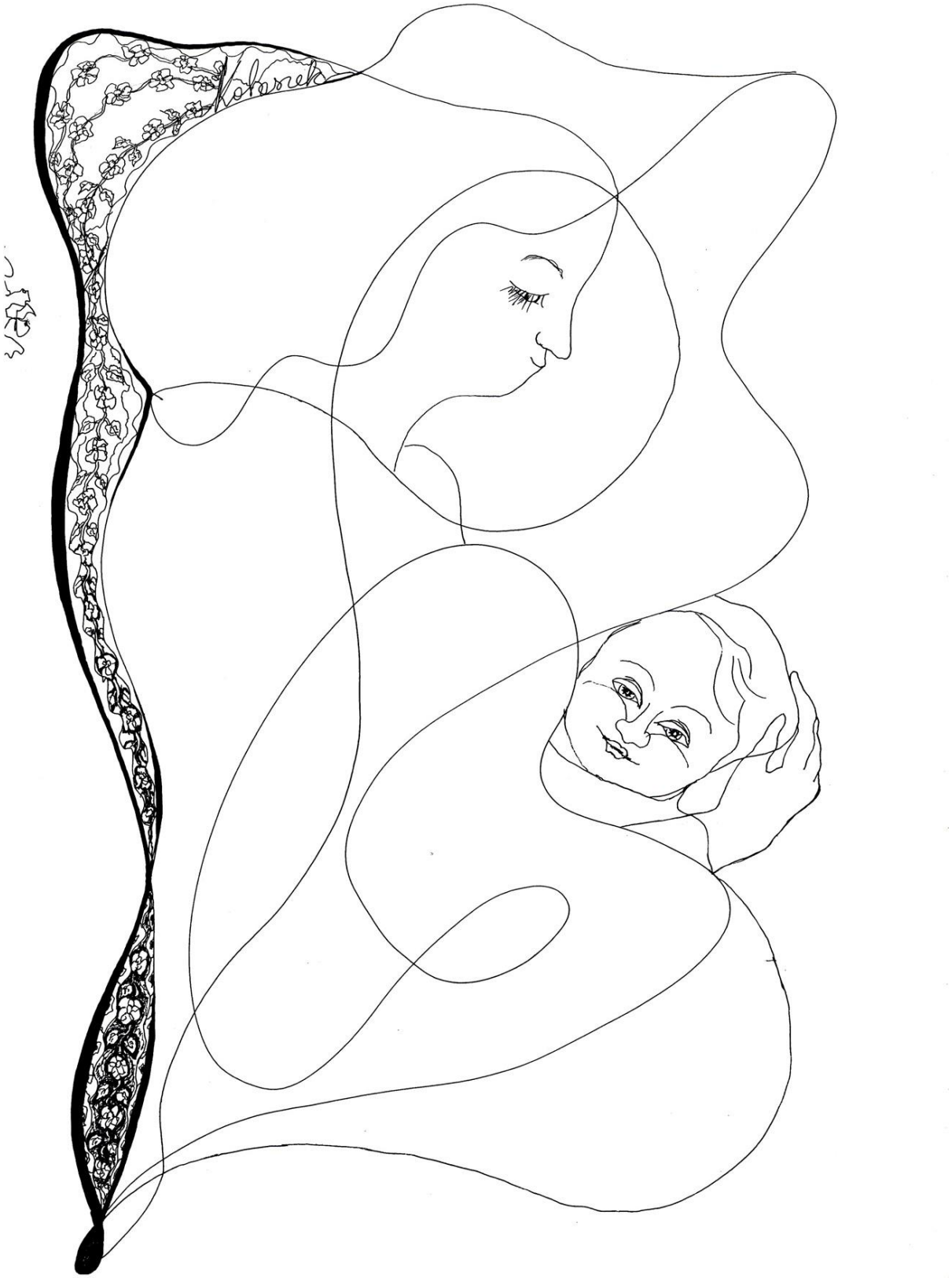

Kotaszek Hedvig: Dúdoló

„ február 7. / v. ”

A Dódinak kisleánya lett 4-én. Csütörtök d.u ¼ 4-órakor született, a Terápiában, városligeti szanatóriumban. Ma bent voltam meglátogatni őt. Úgy a kicsi, mint a nagy, jól vannak. Ime nagynéni lettem testvéreimmel együtt. Őszintén szólva, kissé meglepett a kicsi, mikor megláttam, szinte olyan elfogultan feleltem a Dódinak, mikor kérdezte, hogy tetszik. Nem sokat lehet még rajta látni, de Anyuka azt mondta, hogy az újszülött csecsemők mind ilyenek, ilyenkor még nem szépek. /Éva Gabriellának fogják hívni. Az Ellus lesz a keresztanya, a pap, aki összeeskedte őket, a keresztapa. Nagyon örültünk neki, hogy kisleány lett. A szülés elég jól ment, azt mondja a Dódi, hogy csak a görcsek voltak rosszak előtte, de szülésközbe elaltatták és igy nem érzett fájdalmat. – A Dódi most már egészen vigan van, csak még feküdnie kell,- Tegnap összejövetel volt, Budán egy étteremben. Jól éreztem magam, csak nagyon későn jöttem haza, úgyhogy a villamostól hazáig egyfolytában szaladtam. Olyan sötét volt, elhatároztam, hogy többé ezt meg nem ismétlem. Én magam sem tudom, hogy miért is mentem el, nagykedvem nem volt hozzá, de szórakozni feledni, csak nem gondolkodni, mindenmást csak ezt nem. Most munka tekintetében elég jól el vagyok látva, szünetnélkül dolgozom a hivatalban, de ez nem bántana, mint inkább az, hogy nem megfelelő a környezet. Igyekszem szórakózni, ahogy csak ráérő időm van. Azért mentem el erre az összejövetelre is. Pár órára igyekeztem is boldog lenni, nevetgéltem, beszéltem és igyekeztem úgy viselkedni, minha semmi máson nem járna az eszem, és nagyon élvezném a mulatságot. De ez is hamar végetért. Visszakerülök-e’ vagy nem, nem tudom. E. dr-úr azt mondta az új főnökömnek: te, én nem engednék vissza egy ilyen kisleányt, ott tartanám örökre magamnál, akinek ilyen szép szeme van. Az pedig felelte: hát ugy is hallottam, hogy ő itt akar maradni, és nem megy vissza. Multkor az osztálytanácsos volt bent, és kijelentette, hogy ahogy megjön az a leány, akit helyettesítek, én rögtön visszamegyek. Egyszer pedig a segédhivatal főnöke mondta, hogy xy-úr üzeni, hogy az egy hetem lejárt, két hét mulva jelentkezzem nála. Ez nagyon sértet, mit gondolnak, rab vagyok én, akinek üzenik, hogy két hét múlva végetér a fogság. Magam sem tudom mit tegyek, szeretnék is- meg nem is visszamenni.

Azt nem mondhatom, hogy talán rossz dolgom van itt, 5-ig vagyunk és nincs inspekció, csak azt a légkört nem bírom, fenn sokkal uribb társaság van, más a légkör, bár némely esetben az hátrányosabb /sok az árulkodás, pletykázás, tetszenivágyás, fennhéjázás/ és mégis érzem, hogy szivem legrejtettebb zúgában óhajtom a régi helyet. Pusztán csak a megszokástól lenne ez, vagy tán inkább valami más… a szivem húz inkább oda. De hiszen nem szabad, nem lehet, nekem felejtenem kell! És ha esetleg megkérdeznék, hogy ott akarok-e maradni, vagy visszamegyek-e, érzem, hogy már csak önérzetből- büszkeségből sem lenne szabad visszamenni, hanem itt kellene maradni. De sokszor úgy érzem, hogy ahhoz, hogy ezt kivánjam nem vagyok elég erős. Mintha a szivem minden bátorságot, büszkeséget elnyomna. Tudom, hogy a büszkeségemnek kellene most dolgoznom, és mindig mindig beleszól a szivem. Miért is e sok gyötrődés. Csak ne bizzák rám a határozatot, döntsenek a fönökök, hogy velem mitörténjék. Rám ne bizzák a döntést, mert ha visszamennék önként, saját kérésemre, érezném hogy nem vagyok elég erős, önérzetes és büszke: ha pedig nem mennék vissza /és úgy gondolom ez lenne a helyes:/ nem tudom, de talán a szivem megszakadna, talán meg is hallnék, mint kitaszított, mellőzött, távol eltaszítva a boldogságtól, mint sorsűzött, érezném magam. Hiszen ha csak olyan egyszerű lenne a halál, tán még az lenne a legjobb, hiszen néha olyan végtelenül fáradtnak, erötlennek érzem magam. Érzem, hogy nincsen bennem elég élni-vágyás, nincs elég erőm az élethez. Minden más leánynak az én koromba van már valakije, akivel kapcsolatban jövendő életét felépitheti,. Csak nekem

nincsen senki,: nincs senki, akit szerethetnék, aki viszont szeretne. Őt is talán csak azért szerettem meg annyira, mert Ő volt az első akit megismertem, aki ilyen jelentős szerepet foglalt el az életemben, és talán csak azért nem tudom elfelejteni, mert helyette nem jön senki, nincs senki, aki miatt elfelejthetném. De hát miért? Hisz olyan nagyon csúnya talán mégsem vagyok, hogy kerüljenek? Az Évinek is ime, már megvan a jövendőbeli életpárja, tudja miért vár és mire vár! De én rám nem vár senki, van igy értelme-célja az életemnek? Azért kerülnek talán, mert nem tudok olyan lenni, mint a többi leány! E. dr. úr egyik nap

azt mondta, hogy mit gondolok, miért helyeztek át. Még a végén majd büszke leszek rá, és kitüntetésnek veszem. Mert azt gondolom' hogy elég az ha valaki jó gyors-és gépíró. Hivatalban, mást nem kivánhatnak. Feleltem erre a leghatározottabban. Erre elnevette magát, és úgy igyekezett kimagyarázni, hogy amellett még kell hogy megbízható, tisztességes legyen. Ez mind hozzátartozik a jó munkaerőhöz, feleltem. Nem egészen mondta Ő. Apropó eszembe jutott most, hogy a régi főnököm, aki mellett Ági volt, elment a hivataltól és Ági a o. tanácsos úr titkára mellett van, akinél csak az a fontos, hogy csinos könnyelmű teremtés legyen mellette. Meg van Ágiról is a véleményem. Mint C. mondta, most már ezzel randevuzik. Persze ez is nős. Ugylátszik, különösen a nős emberekkel szimpatizál. .
E héten lenne esedékes a visszahelyezésem, de a döntést teljesen rájuk bizom, tegyenek ahogy akarnak, ahogyan jónak látják. Tegnap egy grafologus a következőt jósolta nekem: Gyöngéd érzelmű, finom lelkű, ideálizmussal telt, leheletszerűen nőies, mimoza természet. Annyi kedves, elragadó, nőies báj van benne, hogy kell, hogy megszeresse mindenki, aki lelkének rejtett kincseit megismeri. Szerény, jóhiszemű, aki el sem tudja képzelni, hogy önzés vagy rosszakarat is vezetheti az embereket. Simulékony modora és példás nevelése által a legszebb reményekkel nézhet jövőjébe, amely harmonikus és boldog lesz. - Ime mindenki csak jót és szépet jósol, és a boldogságot mégis sehol sem látom, nem találom. A C. mondta, hogy a M. -nak írt „Ő" és nagyon boldoggá tette ezzel őt. Újra egy fájjó sebet ütött meg bennem ez a hír, már kezdtem elfelejteni, de ez a hír ismét életrekeltette megsebzett szivemet. Nem tehetek, de valahogy úgy sért engem a M. viselkedése, hogy olyan feltünö módon beszél róla, hogy szinte őt is hirbe hozza. Barátunk, per F. /és pl. mint multkor: egyik férfi azt mondta, csak ugy marad meg vele egy szobában, ha megváltozik a modora, és lefogy. Annak akinek én tetszem, jó vagyok igy is tökéletesen kiegészitjük egymást az sovány magas. Ki is az akinek maga szokott írogatni, ja persze tudom már, és igy tovább beszélnek róla. Azt mondja a C-nak itt írja, hogy A.-nének, különösen adja át üdvözletem, kézcsókom. Nem tudtam elgondolni ki lehet az, mondja a M. , a kollégánk mondja: hát persze, hogy nem tudhatta kinek szól, hiszen olyan sok A. betűvel kezdődő asszony van itt ugye? És már mindnki huzza őt a F-vel. Nem szégyelli magát, hogy lehet

ilyen feltünően viselkedni. Szombaton,- aki a telefonközpontba van, behozta a nevelt leányát vizsgáztatni. Ki másnak a helyére, akarhatta, mint az enyémre. De ez ideig még nem vették fel. Bánt azért ez a kitolás. Magam sem tudom már mi lenne jóbb a számomra. A „Szent meg a rajongoja" c. könyvet olvasom / 2-szer / olyan gyönyörű, hogy nem győzök vele betelni. Ezt a szép mondást is benne olvastam
„Lélek mely szenved, ajak mely hallgat' sziv mely szeret, Istenhez vezet.
„február 19 / p. "
Várom a háromhét leteltét. Hétfő megyek jelentkezni. Na, hogy érzi magát, köszönöm jól. Feleltem. Többen jöttek be tárgyalni és azt mondta a titkár, hogy jöjjek később. De bizony nem hivattak. Én áttelefonáltam a kolléganőmnek, hogy na mi van, menjek-e vagy nem? Még nem ér rá a t. úr, én persze nem mentem föl többé. Ma felhivattak. /a főnöke ennek az

osztálynak/ Előző nap a C. mondta, hogy szegény gyerek, mondanék neked valamit, úgy határoztak, hogy te átmész a B.-hoz a C. pedig felmegy az én helyemre. De Ő mondta, hogy Ő azt nem tudja megtenni, hogy az én helyemre menjen. És máma azt mondja E dr. úr, hova szeretnék menni, fel-e vagy, ott lent a B. hoz átmenni. Én odamegyek, ahol nagyobb szükség van rám. A B.-hoz nem akarok menni, nem, feleltem. És miért nem? Mert nem birom a modorát. Inkább maradjak ott, a t. úr mellett, mint a B. mellett. Arról nem is szólt, hogy fel akarok-e jönni. Hanem úgy érzem, hogy szörnyű kitolás ért.
Cicába szeretnék bizni, és nem akarok róla semmi rosszat feltételezni. Mert, ha nem ismerném és nem tudnám, hogy jóakarattal van velem szemben, akkor azt hihetném, hogy Ő kérte, hogy a helyemre tegyék. De úgy nem tudom mit gondoljak? Mikor felmentem ma d. e. azt mondja E. dr. úr, maguk, mint hallom, olyan jó barátnők és maga be fogja látni, hogy a nagyságos asszonynak, most nagyobb szüksége van arra, hogy fent legyen, mivel talán tudom is, hogy örvendetes eseménynek néz elébe, és kb. 4 hónapig fog hiányozni, a B. mellé, pedig kell valaki, mert ilyen sokáig nem lehet segitség nélkül. De nem értem, hogy én nekem azért kell bentmaradnom, hogy a C. -nak átadhassam a helyem,… mert Ő neki gyereke lesz, azért kell neki felmenni. Ha rosszakaratú lennék azt hihetném, hogy Ő miatta akar felmenni, de csak nem lehet célja, hogy olyan állapotban lássa. Nekem lett megígérve, hogy felmegyek és mégis más ment a helyemre. És még akkor azzal ma-

gyarázzák, hogy én akartam úgy. Hogy én mondtam, hogy jól érzem ott magam stb. Elöször is mikor felmentem a régi helyem már foglalt volt, ezt tehát már nem választhattam. Választani lehetett a mostani, vagy a B. melletti hely között. Én pedig inkább maradtam itt, mintsem ott. Hogy mért irtózóm annyira a B-tól arra is rátérek majd. Elöször is olyan lehetetlen modorú, hogy senkise tud vele kijönni. Azt mondja például, hogy bent a hivatalban azért nem köszön senkinek, mert nem ismer senkit, és Ő nem tudhatja, hogy ki , kicsoda. Ha köszön is: Adjon Isten', jónapot', vagy holmi ilyesmivel köszönget nekünk. Azonkivül csak az érettséginél kezdődik nála az ember. Senkisem elég nagyúr hozzáképest. Úgy bánik mindenkivel mint régen a jobbágyokkal a földesurak, mintha mindenki rabszolga lenne és köztük egyetlen úr csak Ő. Lehet, hogy én tetszettem neki, mert Cicának mondta, hogy én milyen helyes, jónevelésű úrileány vagyok. Kis pipiske úgy hivott, ha beszélt rólam /persze csak G. előtt./ Utóbbi időben, pár napja azt kérdezte, hogy ki udvarol most nekem, hogy nem-e tudja a C? Majd azt mondta E dr. úr, hogy a B dr. úr kérte őt, hogy én menjek oda, Ő kért maga mellé. És mint C. mondta: érti már, az egészet. Mondta neki, hogy mellé egy csinos, helyes leány kell: úgylátszik én tetszettem neki, azért kérdezte, hogy ki udvarol nekem? De C. jól megfelelt. Mindenütt vannak sikerei és nem olyan tacskók mint maga, hanem meglett, komoly férfiak udvarolnak neki. De hogy rövid legyek a vége az lett, hogy én ajánlottam az Irénkét, akit azután oda is helyeztek. 54 éves vénkisasszony. Jó munkaerő, kellemes modorú, de képzelem, hogy dühönghet, ezen a kitoláson most a B. Mégsincs mindenben úgy, ahogyan ő akarja. Bár ott külön szobában lettem volna, rendes-tisztább, jobb levegőjű helyen szinte olyan külön kiemelkedő úris rész a többi

helyhez képest. És jobban jártam volna, mint itt, és szivesebben lennék ott, mint ezen a helyen, ha nem a B. mellé kerülnék. De úgy maradok itt, bár irtó rossz a levegő, nagy a rendetlenség és remazuri, csupa por minden. Úgy érzem magam, mint valami száműzött, mint valami fogoly, aki várja a szabadulás óráját. Érzem, hogy nem nekem való ez a légkör. Más levegő, más emberek után vágyom, nem érzem otthonosan magam. A t. úr aki mellettem van nagyon helyes ember, neki is más környezet kellene, de a többi, egysem hozzámvaló, nem tudok összebarátkozni velük hiába minden. Míg C. ott volt csak vigasztalt, de most már

Ő is elment, és én érzem, hogy teljesen egyedül, magamra maradtam. Cica ugyan megigérte, hogy néféljek, nem hagy magamra, nem feledkezik meg rólam. Az E. dr. úr megengedte, hogy ne tulórázzak. De olyan kellemetlen eljönnöm mikor a többi még ott dolgozik. Hisz elég itt egy fél nap is, az is duplán számit. Olyan fárasztó, nehéz a levegő. A M. úr egyik nap belátogatott hozzám. Olyan helyes ember, ő tudom, hogy szeretett. „Ő" pedig remélem most már megbékél, hisz helyettem ott a Cica, aki boldoggá teszi. Mikor én voltam abba a szobában, azt mondta: sehogysincs ez igy jól' a C. lent van. Most remélem jól lesz minden M. ' C. mindenki ott van, csak én aki felesleges voltam, nem vagyok ott. Most majd megbékél. Hisz soha nem is jelentettem számára semmit. Úgy érzem, mintha valami meghalt volna bennem, nem' mert akkor nem fájna, még nem halt meg az első fellángolás még lobog, még haldoklik, de majd lassan ez is elhall és vége lesz mindennek, mert nincs senki, aki új életre lobbantsa, ujból felélessze. Egyedül, kimondhatatlanul egyedül, elhagyatva

Kotaszek Hedvig: Álom

magamba vagyok. Egyedül, árván, szomorúan. Csak lézengek cél és értelem nélkül. Az álmok sem szépek, ha álmodok is nagyritkán, csupa rosszakat. Még az álmok sem vigasztalnak, bússzivemmel egyedül, árván elhagyatva vagyok. Más leány ilyenkor, ebben a korban a legboldogabb, csupa öröm az élete. Én pedig már az első szerelemben is csalódom, és csupa bánat, lemondás és szomorúság van csak helyette. Miért nem élhetek és lehetek én is boldog mint velem egykorú sok más leány. Megfagyok igy, elepedek, óhajtom, vágyódom meleg napsütés után.

„március 12 / p. ”

Mint már emlitettem a C. ment fel helyettem. Mint C. mondta a M. úgy fejezte ki magát, mintha C. engem kiturt volna. Valahogy én is úgy éreztem, hogy valami ilyesmi történt velem. Mikor C. elment azt mondta, nefélj nem hagylak magadra, majd eljövök meglátogatni. De a közeledést ismét én inditottam meg. Bár büszkeségem tiltakozott ez ellen, de igyekeztem elcsititani. Arra gondoltam, hogyha C. nem akarja velem a barátságot fentartani, akkor mi értelme volt pl. annak, hogy még a Dódihoz is eljött velem. Vagy pl. miért tartott ki olyan hűségesen mellettem mikor a s. hivatalba akartak lehelyezni. Egyik nap, azaz akkor mikor C. elment, tekintettel arra, hogy úgy döntöttek, hogy én most már ott maradok, lehozattam az irógépem. Mikor megláttam alatta a bordótakaróval, úgy éreztem, mintha egy darab régi, hazai föld került volna hozzám abba az idegen világba melyet megszokni nem tudtam. Kénytelen voltam kimenni, hogy ne lássák előtörő könnyemet. Egy szép nap reggel, azután beállit a B. úr és jelenti, hogy az oszt. tanácsos úr rendelkezése folytán azonnal fel kell mennem a telefonközpontba helyettesitenem. Én mentem mintha csak álomban járnék. Ilyen váratlanul és hirtelen ismét a régi otthonomban vagyok. Szinte gépiesen mozogtam. Ülök az iróasztalnál, szeretnék gondolkodni, de szinte úgy érzem , nincs tovább, most mindennek vége, mert minden kell, hogy megálljon. Csak egy gondolat él bennem, ismét a közelében vagyok. Ezt kalapálja szünet nélkül a szivem. És én szinte szédülök a boldogságtól. Nem ez már nem is lehet a valóság, most meg kell, hogy haljak, vagy ha

Kotaszek Hedvig: Tavaszigéző

nem, úgy valami csoda történik velem. Egyszer' majd később a többi napokon is be-belátogat hozzám. Elmondja többször is, hogy szép leány, hogy van, mit csinál, rég nem láttam? stb. De nem találom elég szivből jövőnek az érdeklődést. Valahogyan olyan egészen másként hangzik mindez, mint ahogyan én szeretném, várnám. Jelentéktelen apró dolgok, de éppen elég világosan mutatják, hogy az ő szive nem értem dobog. Sok más apró dologból pedig azt látom, hogy a C. még mindig tetszik neki, a M.-val is szivesen elszórakozik. Tetszem neki, talán a szemének, de a szivével egyáltalában nem tud, nem képes szeretni. Nem, nem is lehet, hogy én őt szerettem, inkább csak a benne elképzelt ideált, szinte annyira szépnek gondoltam ki, és annyira belemerültem a róla festett képzeletbeli ideálba, hogy az ő személye, a reális valóság egészen eltünt mellette. Ma pl. bejön én éppen elszunnyadtam egy kicsit. Az ajtónyitásra hirtelen felriadtam és láttam, hogy észrevette ijedtségem azért azt mondtam neki, igazán kopoghatott volna, úgy reám ijesztett. Mire Ő megjegyzi, hogy tőle nem kell megijedni, félni: közbe odajön, átöleli a vállam és egészen közel hajol az arcomhoz. Én először a kezét igyekszem elvenni a vállamról, azután, minthogy nem igen mutatkozott hajlandónak elvenni, gyorsan felálltam. Mind ebből azt látom, ő szivesen eljátszana velem, föltéve, ha engedném, mindent-mindent, csak komolyan venni nem akar: sokszor úgy elfog a keserüség, mindenkinek van valakije, valami reménysége, csak tőlem tagadja meg a sors. Itt van az Évi is, fiatalabb is, mint én, és már neki is van egy jövendőbelije, csak én állok magamban egyedül, elhagyatva. Nincs senkim. Pedig, hogy vágyok szeretetre, és szeretnék szeretetet adni. –A t. úr, aki mellett odaát voltam, már többször telefonált. Úgy látszik megkedvelhetett, mert mindennap kérdezte, mikor megyek már vissza. Mikor feljöttem, hallottam, hogy K. dr Úr mondotta, hogy most már hagyjanak engem itt fent, ugyis olyan szomorú voltam, mikor elhelyeztek. Ez időszerint tehát úgy van, hogy itt fentmaradok. Ha rágondolok, hogy miért is van az, hogy én csupa keserű, bánatos gondolatokkal vagyok tele, abban a korban, mikor más leány a legboldogabb, úgy el fog a keserüség. Úgy érzem, hogy tavaly testileg voltam, az idén pedig lelkibeteg vagyok. Miért mindez? Éppen ma mondta az egyik ismerősöm nekem: hogy Rpalota egyik

Kotaszek Hedvig: Szentkép-Icon

legszebb leánya. Ma d.u. pedig itt volt egy idősebb néni, és mikor meglátott, szinte meglepődöt. Milyen szép, bájos kisleány. Én is ilyen lehettem fiatalkoromban, azt mondják én is nagyon szép voltam. Van-e sok udvarlója, nekem is van egy nagy fiam, majd megsimogatta az arcom. Jaj de szép kisleány, régnem láttam, már ilyen bájosat. Járok-e valahova, állásban még nem vagyok, hiszen még olyan fiatalnak látszom? Ezeket mondta, pedighát a nők nem igen szoktak hizelegni, bókólni. A végén még be is mutatkozott és láttam, hogy nagyon tetszem neki. Hát én pedig úgy képzelem, hogy inkább csúnyulok, mert hiszen a bánat nem szépithet. Sokszor gondolok is rá, hogy miért kesergek annyit, még majd ez a megelégedetlenség rárajzólódik az arcomra, és valóban megcsúnyulok. Pedig hát, ha már szépek nem lehetünk, megcsúnyulni sem akarok egy férfi miatt. Igen, ha olyan természetes lenne, hogy a csalódást egy-kettőre eltudnám feledni, de szinte fakir vagyok ebben a tekintetben. Szinte rágodom az egyes dolgokon, és olyan nehezen felejtem a bánatot. Szeretnék én is mint minden más ember nagyon, nagyon boldog lenni. Igy olyan üres az életem. Igen valami hiányzik belőle érzem: és mégis nem tudok más lenni, mint amilyen vagyok. Hát olyan nem létezhet, hogy valakinek megtetszem, úgy ahogy vagyok, megszeressen valaki éppen azért mert ilyen vagyok? ! Nem értek a kétszinű játékhoz, nem bírom játszani hiába minden. A „ Manderlei ház asszonya” c. könyvben olvastam, /és nekem nagyon tetszett./ hogy a szépség, szellemesség, okosság mellett, sokkal szebb tulajdonságok egy nőnél az őszinteség, kedvesség, szerénység. És én úgy érzem, hogy ez utóbbiak inkább közelebb állanak hozzám.

„ március 17 / szerda”

Szomorú nap ez a mai. Ő elment. Behívták katonának. Amint éppen kifelé mentem az ajtón beléütköztem. Kérdezte, hovámegyek és mikor jövök vissza? Egy félóra mulva. Láttam, hogy valamit akar. Hallom, hogy behívták katonának. Igen’ és ezzel nyújtja is a kezét. Sokáig, gyengéden tartotta kezét a kezemben és föl-le járatta. Lehet, hogy idegességében tette. Én nem is húztam ki a kezem, hadd fogja, hiszen kitudja mikor foghatja ismét, és olyan nagyon jólesett. Mikor igy búcsúra nyújtotta a kezét, láttam, hogy az arca megvonaglik, és nekem úgy elszorult a szivem. Szerettem volna ráborulva zokogni. De Istenem rém rossz természetem van,

Kotaszek Hedvig: Katica

bárhogy szenvedek is, nem tudtam kimutatni, hogy mennyire szeretem. Még az utolsó percben is valami visszatartott, hogy elsírjam magam, melyből talán megsejtette volna, hogy szeretem. De Istenem, miért nem ölelt át, vagy nem bántam volna, ha megcsókolt volna sem. Hiszen kitudja látjuk-e valaha viszont egymást? Maradjon jó kisleány, semmi rosszat ne halljak magáról. Sok szerencsét kívántam és ezzel elváltunk. Bár elég fontos ügyben voltam fent, siettem elintézni. Majd, mivel az É. K. az egyik leány meglátott, kénytelen voltam odamenni. Nem akartam udvariatlan lenni, pár szót váltottam velük és megigérve hogy majd máskor. ha több időm lesz feljövök, szaladtam vissza. Látnom kellett mégegyszer. Igy mégegyszer kezetfogott velem. Én mondtam, hogy ne legyen olyan szomorú hisz egy hónap múlva úgy is leszerel, nem fog semmi baja sem történni. Nagyon elérzékenyülhetett, mert gyorsan megindult' de az ajtóhasadékon vissza-visszaszólt, és visszatekintett. /Igaz, hogy inkább a C. hoz beszélt./ Mikor a F. elment, C. mondja, hogy sajnálja, mert olyan jó fiú volt. Látja H. mondja a B. J. ilyen férfi a jó! Mit ér ha nem tetszem neki? fakadtam ki? De nagyon is érzelmesen mondtam, ugyhogy igyekeztem gyorsan mosolyogni, hogy ne vegyék komolyan. Nincs senkije szegénynek. Az egyik öccse sebesült, kórházban van. A másikról már nagyon régen semmi hírt sem hallottak. az egyik harctéren esett el. Ó Istenem csak legalább sejtené, hogy mennyire szeretem. Szivem teljes erejéből, úgy ahogy mást szeretni képtelen lennék. Ez az én szerelmem, úgy érzem, hogy elkisér a sirig. Oh Istenem óvd meg, védelmezdd meg az én egyetlenem. Légy vele mindig-erősítsd, bátoridsd, és engedd, hogy minél előbb visszajöjjön. Oh bár tudná, hogy mennyire szeretem. Oh bár tudtam volna „Lélekké" lenni, és ráborulni, mondván: hogy ne menjen, nehagyjon el, nem bírok nélküle élni. Ő az én életem, ha Ő nincs, akkor én sem akarok lenni, létezni. Mit ér nekem az élet Ő nélküle? Cicát megcsókolta mielőtt elment. Oh be jó esett volna nekem is!

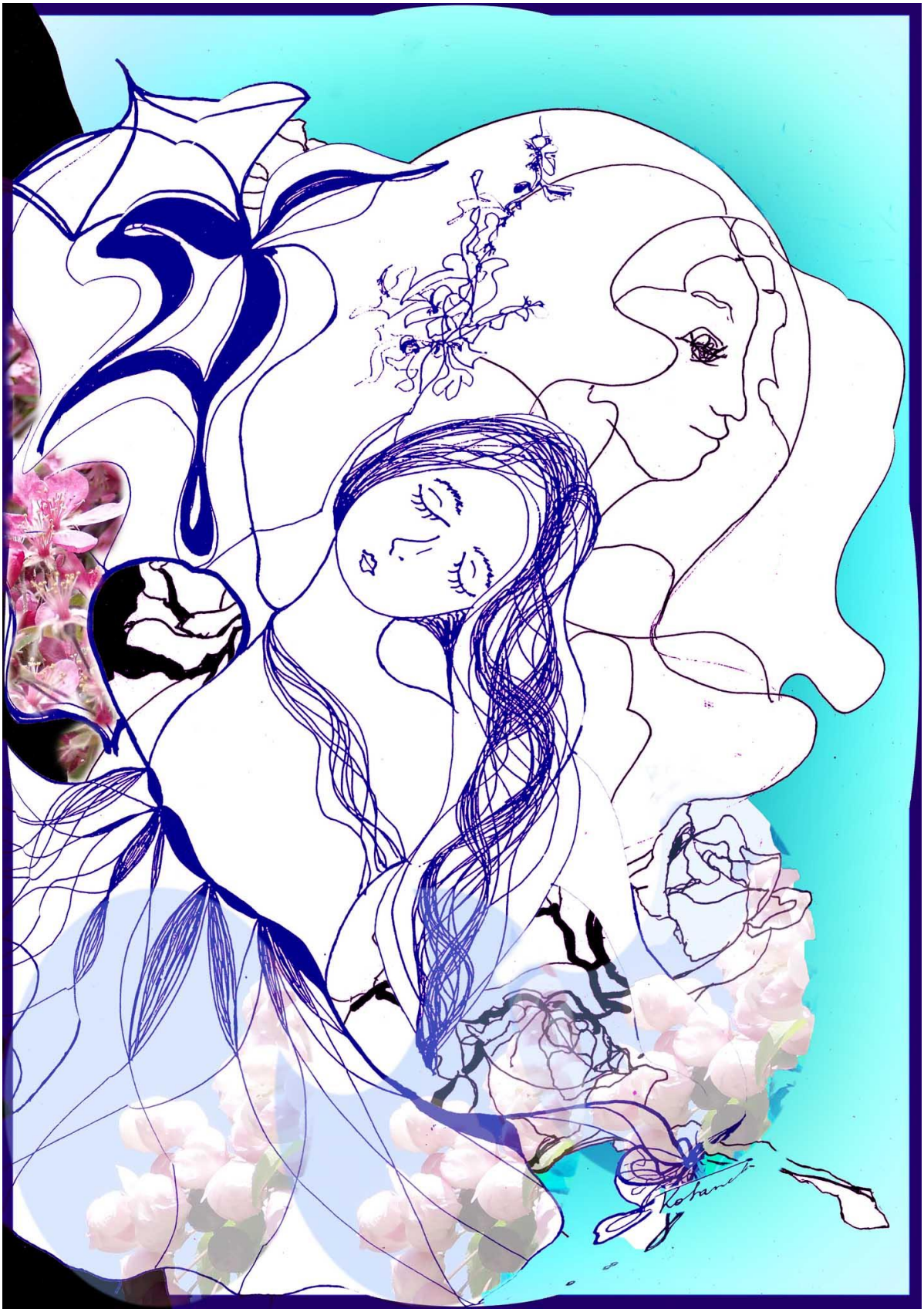

Kotaszek Hedvig: Fecske-emlék

Ó csak egy napig is szeretnék vele boldog lenni és aztán szivesen meghalnék. Soha, soha nem feledlek. Mindig előttem van, hosszú, sovány alakjával, érdekes, markánsvonalú arcával, mely ha nem szép is, de érzésekkel telitett: szinte a lelkét láttam tekintetéből, az egész arcon olykor végtelen jóság, gyöngédség ömlik el. Oh édes, egyetlen szerelmem, nem bírok nélküled élni! Mily kegyetlen is az élet, mily kérlelhetetlen a sors. Ha a vágyodástól, azaz a bánkódástól megrepedhet a szív, úgy kell, hogy az enyém előbb-utóbb megrepedjen. Úgy érzem, hogy ebbe bele lehet halni. És mikor itt volt az alkalom, hogy beszélhettem volna vele, akkor megnémultam, márcsak a közelléte is megbénított. Nem bírtam gondolkodni, mint ahogyan multkor sem tudtam megmondani mit láttam: /egy sziv megáll./ vagy mindent rosszul csináltam, ha ő jelen volt. Csak egyszer, egyetlenegyszer szerettem volna alaposan kibeszélni magam vele, és ez nem történt meg, ő pedig most elment. Óh bár meghallgatná a jó Isten fohászom és hazasegítené őt. Csak látni akarom, és a közelemben érezni. Kedvesebb, figyelmesebb, bátrabb lennék és nem olyan zord mint voltam. Vagy talán én is úgy voltam, hogy annyira mélyen éreztem és oly igazán, hogy szavakkal ki sem lehetett volna fejezni. Mint ahogyan olvastam: nem érez, aki érez szavakkal mondhatott! De már a hét eleje rosszul kezdődött. Hétfő a C. moziba hívott, de mikor átüzent csak az Évit emlitette, hogy jöjjön. Én erre, bár már készenlétbe voltam, gyorsan levetkőztem. És felmentem a padlásra, és nagyon keservesen sírtam. Az jutott eszembe, hogy mit ér nekem az élet, Ő nem szeret, mindenki elhagy, megfeledkezik rólam, úgysem hiányoznék én senkinek. Az Évi is mióta a T.-val levelezik' rólam egészen megfeledkezett, minden idejét a C-vel tölti, és ő csak őt hívja mindenhova, aki ugyis boldog. Én aki, rémes lelki kinok közt szenvedek, senki nem segit rajtam, senkisem tudja áterezni az én helyzetem. Az én szivem már annyit szenvedett, hogy már több szenvedést nem bír el. - Másnap, minthogy felvoltam helyezve, úgyvolt, hogy a régi he-

lyemen leszek, lefelé tartok. Erre a M. rám-ront. Ide ne gyere, itt nincs rád szükség, ugyis sokan vagyunk. Ide semmi szín alatt nem jöhetsz. E. dr. Úrnak nagyon nagy harcot kellene vívnia, ha azt akarja, hogy fentmaradj. Soha nem is biztam benne. De most végképen kimutatta, hogy milyen kétszínű. Meg is mondtam: hogy neféljen én nem akarom a helyéről kiturni, nekem mindegy, hogy hova tesznek. De én más okát láttam az egésznek. A féltékenység beszélt belőle. Tudja, hogy én nem vagyok közömbös a F. nek, na meg a C. is ott van, akkor mi lesz ővele? Ha már valaki dolgozni kell, hogy dolgozzon ott, hát elvégzi ő neki örömmel. És ime a vége az lett, hogy akiért küzdött, aki miatt engem megsértett azt a sors elszólította. Ma nem jött be. Megfázott, és már tegnap is rosszul volt. Igy a F. nem tudott elbúcsúzni tőle, üzenetet sem hagyott, de biztos nagy szomorúságában felejtette csak el. Mindezt tudom róla, hogy sokaknak tetszett, és igyekezett tetszeni, mégis mindezek ellenére, szeretem és más érzésre mint szeretetre képtelen vagyok. Óh F-kém miért hagytál el. Szeretnélek boldognak, megelégedettnek látni. Óh Istenem mi értelme van annak, hogy én élek? Fogadd el e lelkem, neked áldozom: nagyobb, jelentősebb bűn nem terheli, nem birok' hiába minden- életképtelen vagyok nélküle. Ha itt a földön már nem lehetek boldog vele, engedd, hogy a másvilágon egymásé lehessünk. Olyan értelmetlen, üres igy az élet. Ferikém nekünk még az élet tartozik. Ne csügedjj. Fel a fejjel, érezdd meg, sejtsd meg, hogy egy leány-sziv dobog érted, soha meg nem szünő szeretettel. „ Míg az ember boldog nem volt, addig meg nem hallhat. " Gondolj erre, mint ahogyan én is erre gondolok. Bizzál reméljél, hisz enélkül nem élhetünk. Ami lelkeink kell, hogy találkozzanak, hogy egyesüljenek. Bizzál ernyedetlenül. " Ami késik, nem mulik. " Oh csak megéreznéd, hogy minden percem,-ébren, álmomban, csak a

Kotaszek Hedvig: Madártánc-Birddance-Poemvisual

tiéd! Minden napomnak csak ez add értelmet. Bizzunk a jövőben! Nekünk még boldogitani kell egymást. Én örökké szeretlek, a sírig egyformán: ha a sors mégis úgyhozná, hogy másé leszek, akkor sem szünlek meg szeretni. Te voltál az első, az egyetlen. Szeretni lehet, minden jó embert, de úgy, ahogy téged szerettelek, mégegyszer szeretni úgy képtelen leszek. Bár mit is hozzon a sors, te számomra mindig leszel, te soha meg nem szünsz számomra. Egy első, fentartott hely, mindig és minden körülmények között akad számodra a szivemben. Óh csak megértenél, bár tudna a lelkünk egymással beszélni. Te aki talán most szomorúan ülsz az egyik kupéban, a robogó vonaton, kérlek ne feledkezz meg rólam, érezd meg, hogy most is a lelkem lelkeddel beszél , most midőn egy óra, 7. 10' percet mutat, igérd meg, hogy fogsz rám gondolni, hogy ez önt beléd bizalmat, hitet és bátorságot, és kérlek, ha egy kicsit is szeretsz, ne szünj meg továbbra is szeretni: óh érezd meg, hogy szivem csak érted dobog, csak te rád vár. Óh' bár meghallgatná a jó Isten odafön a fohászom, és épségben hazasegítené. Nefélj én mindig veled vagyok, ha nagyon elkeseredsz csak gondolj mindig rám én soha nem szünlek meg szeretni. Ha nagyon szenvedsz, gondolj arra, aki tégedet a földön a legjobban szeret, akinek egyetlen forró óhajtása, hogy téged boldoggá tegyen. Ne félj, megtanulok főzni is, nem kell már azt a rossz, vendéglői kosztot enned, még meg is hizol majd, csak bátorság, kitartás, fel a fejjel, és ne feledd, hogy én várok rád. Hiszen te vagy nékem mindenem- C. nak már annyit bevallottam, hogy szerelmes vagyok? de hiába kérdezte: milyen, ki az illető, nem feleltem. Sokszor majd megszakad már a szivem a sok bánattól, és jól esne valakinek bevallani e nagy szerelmet: érzem, hogy megkönnyebbülnék. De, hol találnék ilyen megértő lélekre? Pedig kettőnk között kellene egy közvetitő harmadik, mert mi ketten közvetlen nem boldogulunk egymással, és mindegyi-

Kotaszek Hedvig: Főnix-Phoenix

künk külön-külön ég el ebben a szerelemben. C. édes, megértő, segitő, de nem tudom, hogy neki el lehetne-e mondani mindent, hiszen először is Ő is ismeri, másodszor tudom, hogy neki is tetszik, nem vagyok egészen tisztába az Ő érzelmeivel sem. Talán egy idegen személynek, aki őt nem ismeri, de viszont akkor pedig nem tudja megérteni. Igy csak gyülemlik bennem minden kétség, bánat, sokszor úgy érzem, hogy egészen fakir vagyok, mert csak halmozom a szomorúságot, bánatot, és nem engedek el semmit belőle, és igy csak még jobban emésztem, kinozom magam. De Istenem küldj nekem egy megértő lelket, aki könnyitene rajtam, mert érzem, hogy mégis, ha beszélni, panaszkodni tudnék, megkönnyebbülne a lelkem. De igy csak szétrepedéssel fenyegett. Máskor ismét úgy gondolom, hogy jobb igy, mert ha valakinek elmondanám, akkor már a bánat sem maradna meg, és nem lenne semmi, igy legalább ez még van tőle, az emlék, ami nem halhat meg. E napló, valamint az elözö őrzi az ő mondásait, ami játékainkat, amint úgy közeledtünk egymáshoz, mint valamely forró tűzhöz. Szerettük egymást távolról, mert féltünk, ha közelebb megyünk megégünk az egymásból kiáradó tűztöl. Beszélni nem beszéltünk, csak ültünk némán, szótlanul egymás mellett, és boldogok voltunk, mert ilyenkor lelkeink egymással beszéltek. Nem tudtuk megtörni a muzsikáló néma csendet. Ebbe az időbe, minden szó, melyet hangosan kiejtünk, megtöri a varázst, és ha még olyan szépen éreztünk és gondolkodtunk volna is, szavakban nem tudtuk volna kifejezni. Nincs az a gyengéd, dédelgető, ékes szó, mellyel egymást illethettük volna. Mint már emlitettem: nem érez igazán, aki érezz szavakkal mondhatót. Egyszer azt mondta „Ő” nekem, „hogy én velem szivesen elkárhozna”. Ez akkor engem olyan szörnyű boldoggá tett, hogy szinte kismenyasszonynak éreztem magam: hát hidd el, hogy én is

Kotaszek Hedvig: Szerelmem

ha kell szivesen meghallnék akár, a karjaid közt. Mint ahogy a nóta is mondja: fa leszek, ha fának vagy virága, harmat leszek ha te napsugár, vagy- ha leányka te vagy a pokol, hogy egyesüljünk én elkárhozom: vagy egy szebbik rész: ha leányka te vagy a mennyország én csillaggá leszek! Szóval mindig és mindenben vele vagyok és leszek, ha Ő is hasonlóan érez. Ó mert szeress te is tiszta szivedből nagyon kérlek, mert én már enélkül nem bírok élni. Vagy ilyen szerelem nem is születhet meg csak két szivben egyszerre. Óh én várlak örökké: várj te is ugyanilyen megingathatatlan hittel. ” Bizz és remélj! „ Ma másodszor, ahogy elköszöntünk én szinte akaratom nélkül, szinte mintha a lelkem diktálta volna, azt mondtam neki: Viszontlátásra. Önkéntelenül jöttek ajkamra a szavak. Hiddj te is e viszontlátásban! Mi még találkozunk, nekünk még boldogoknak kell lenni. És adjon neked is elég erőt, bátorságot, és kitartást. Bizz a jövőben. . ! Ha pedig lelked most megértette lelkem, úgy köszönöm ezt te néked teljes szivemből, hogy meghallgatta az én csacsógó szavaim. Gondolj mindig rám, hogy egyforma szeretettel várlak. De most itt az ideje, hogy a jelennek éljünk. Bátran és tele életkedvvel: föl a fejjel, bizz egy szebb egy boldogabb jövőben, és igy indulj előre. Ki tudja mire jó a szenvedés? Isten, ha akarja a rosszat is javunkra, vagy jóra fordithatja. Óh drága jó Istenem küldj mellé egy örzőangyalt, hogy megvédje minden bajtól, veszedelemtől. Hiszen látod, szivem Te előtted tárva: nincs senki kit úgy szeretnék mint őt. Ő az első az egyetlen nekem. Nem kivánok mást, egyebet, jó Ő nekem úgy ahogy van. Isten te láthatod a szivem, te láthatod mily igazán, mily nagyon szeretem. Oh forditasd az Ő szivét is én felém, oh enged, hogy megérthesse szive a szivem vallomását, hogy lelkeink a távolság ellenére is találkozzanak.

„április 3 / sz. ”
Ő elment, és én egyre szomorúbb vagyok. Már az előző napokban is nagyon érzékeny voltam, tán a hatását éreztem már akkor is, hogy nagy szomorúság fog érni. Talán két napig voltam fent, mikor a detektívek elkértek. Egy hétig voltam ott, de már az első nap éreztem, hogy nem fogom kibirni, decsak tűrtem, csak dacból is. Utóvégre minek néznek engemet, minek tartanak, hogy pont engemet helyeznek le, tegyenek oda olyat, aki odavaló. De aztán arra gondoltam, még talán azt hiszik, hogy jól is érzem magam, és valahányszor majd kérnek segitséget engemet helyeznek majd le. Hogy mi van ott azt leírni nem lehet. Orditanak a bünözőkkel: szidják, kinozzák őket’ sőt még meg is verhetik. És nekem mindezt végig nézni, és hallgatni kellett. Mintha börtönben lennék, olykor olykor végig szaladt rajtam a hideg, összeborzongtam. Még a hely is olyan volt, mint egy börtön, nálunk a mosókonyha különb. Végül már nem bírtam tovább, és felmentem, mondván, hogy én tovább már nem birom ki, inkább mondjanak fel, de én oda vissza nem megyek. Igy aztán felkerültem. Olyan kimondhatatlanul hosszúnak tünt fel az az idő, amit ott töltöttem. És közbe egyre jobban elkeseredtem, mindentéren csak a bánat. Cica vasárnap meghívott hozzájuk. Az Évit is. Nagyon jól éreztük magunkat. Az Évi el volt ragadtatva azt mondta: hogy olyan a ház mint egy palota, a lakásuk mint egy paradicsom. Igen C. látja rajtam, hogy szomorú vagyok igyekszik felvíditani: mondtam’ hogy szerelmes vagyok, csak azt nem tudja, hogy kibe! ? Voltam egy jós-embernél: egyébként birósági védőügyvéd. Nagyon dicsérték, még Pécsről is jöttek hozzá. Nekem semmi különösebbet nem mondott: sőt csak engem faggatott’ kérdezett! Legelőször azt mondta, hogy engem nagyon félt, mert olyan mélabús, melankolikus vagyok. Mikor kijöttem /5 perc után/ azt mondja a kolléganőmnek, hogy rám nagyon kell vigyázni, mert én tulérzékeny vagyok. És ebben az időben, csakugyan olyan érzékeny voltam, hogy nem volt okosságra szükség, hogy eltalálják, hogy most nagyon szomorú vagyok. Hát tud valaki vigyázni a szivemre, az csak fáj folyton, ha még úgy is vigyáznak rá. Csak egy valaki gyógyithatja meg, aki pedig távol van, és még ha a közelben lenne is, nem nagyon igyekezne

felderiteni. Hogy is tudhatok én valaki olyat szeretni, akinek én nem tetszem? Miért szeretem mégis, hisz ő

nem szeret. Ha ő megszün létezni, én sem akarok már élni: legalább a másvilágon egyesüljünk, ha az életben már nem lehet. Minden áldott nap gondolok rá és kérem a jó Istent legyen vele, védje meg. Anyuka is sejti már, hogy én milyen lelki állapotban vagyok. Az Ellus Husvétra hív hozzájuk. Anyuka mondta, hogy okvetlen menjek el hozzájuk. Elküldenek felejteni. Igen talán jobb is lesz úgy. El kell mennem felejteni, el kell mennem, hogy ne lássam mások örömét, H-ra a Tóni is feljön. Én pedig elmegyek, hogy ne fájjon még jobban a szivem. De ilyen lelki-állapotban nem valami jó hatást teszek a körülöttem levő környezetre. Nincs is kedvem sehova menni, úgy érzem, hogy meg tudnék halni ebbe a fájdalomban, bánatban. Pedig érzem, hagy ha még sokáig kesergek' tényleg valami bajom lesz. A Bl. néni is észrevette rajtam. Olyan megtörtek a szemeim, látszik, hogy ki vagyok zökkentve a rendes kerékvágásból, máskor olyan élénkek voltak a szemeim, és olyan jól állt a ragyogása: életkedvtől boldogságtól sugárzott. Van akinek jól áll az ilyen mélabús arc-, de nekem nem áll jól, sokkal szebb vagyok vidáman, jókedvűen! Keressem a szórakozást, menjek szórakozni: hiddjem el az élet nagyon kemény tud lenni, nem érdemes úgy búsulni' stb. Ezeket mondta a B. néni. Egyik nap a M. azt mondta, hogy a F. csak tanfolyamra van vezényelve egyelőre, Komáromba. Egy kicsit fellélegzettem, hát szóval még nincs kint a fronton. Ó, hála Istennek! Szinte megkönnyebbültem, Megigérte, hogy fog írni, de még mindig nem irt: jól tudom, hogy akkor sem fog nekem írni, de legalább hírt szeretnék hallani róla. Egy kicsit megnyugodtam, és egy kicsit vidámabb vagyok, hogy nincs kint a harctéren. Valószinű, hogy H.-ra akkor hazamehet, arrafelé kell mennie, amerre én megyek, óh bár valóra válna legfőbb óhajom: bár összetalálkoznánk a vonaton! Óh Istenem, ha történhetnék csoda, ha őt nem vinnék ki a frontra, ha vissza tudnám őt imádkozni. Olyan üres: sivár igy az élet nélküle. Óh ha tudnám hogy találkozunk, repülnék és tele bizalommal és reménnyel indulnék útra. Óh bár megérezné mennyire vágyódom

utána. Igaz a sok szomorúság, bánat, csúnyit, nekem pedig szépnek, hóditónak kell lennem. Milyen hatást keltenék rá olyan kesergő, szomorú kifejezéssel. Szeretnék olyan lenni, hogy neki tetszhessem. Óh vajon gondol-e ő is néha-néha rám? M. egész vig-kedélyű, hát szeretheti őt igazán, teljes szivéből, ha ilyen vig tud lenni távolléte alatt Ó de nagyon kimondhatatlanul vágyódom szeretetre, boldogságra. Szeretnék boldog lenni, hisz más leány az én koromban, ilyenkor a legboldogabb. - Hál' Istennek, Anyuka csináltatja a fogait. Hisz olyan szép és fiatal Anyuka, csak kicsit adna magára, jobban törödne magával. A S. mult héten 3 napra kiszállásra ment, addig én voltam náluk. Nagyon jól éreztem magam, a kicsi nagyon helyes. Úgy gagyog már és olyan élénk. Az Évi jól érzi magát a hivatalban, ő most boldog: ha már én nem lehetek boldog, legalább neki jusson osztályrészül. Ha valaha férjhez megyek, /máshoz/ szeretnék egy híres emberhez menni, hogy megtudja, hogy férjhez mentem. A nyáron C. mikor itt volt nálunk azt mondta: én úgy gondolom, hogy körülöttem minden csak azért van, hogy én szépnek lássam a világot, jól érezzem magam és hogy boldog legyek. Minden tehát csak azért van körülöttem, hogy nekem jó legyen. És tényleg volt idő mikor igy gondolkoztam, mikor azt hittem, hogy minden virág csak nekem illatozik, minden ami körülöttem van, csak azért van, hogy a boldogságom szolgálja. Vagy talán akkor még én láttam boldogabbnak, szebbnek a világot? Hiszen most is tavasz van, most is szép lesz minden, csak az én könnyes szemem nem láthatja, csak az én fájó szivem nem érezhet boldogságot, nem láthatja meg a szépet úgy mint azelőtt. Könnyek boritanak ködöt

szememre, hogy ne lássam a szépet, fájdalom foglalta el, és tölti be a szivemet, úgyhogy egy-egy napsugár alig bir ke-

resztülhatolni rajta. Leszek-e még valaha boldog? Vagy csak a jó Isten tesz próbára, hogy meglássam mire vagyok képes szeretettel és anélkül! Az ő kedvéért inkább lemondok a jólétről gazdagságról. Igen, mert beláttam, mit ér ha anyagiakban gazdag is lennék és lelkiekben szegény maradnék. Inkább forditva választanék , ha még lehet és nem késő. Istenem adj nekem kérlek elég erőt és bátorságot és ha lehet vedd el tőlem a keserűség poharát. Szeretnék szeretni és viszont szeretve lenni. Boldogságra szomjazik lelkem.

„május 2 / v. ”

Háttal ülök az ajtónak, mikor kinyilik és én önkéntelenül hátrafordulok. Ő volt az. Hozzám is jött, üdvözölt és pár szót váltottunk. Én pedig csak nézem lopva, de elég sűrűn, és alig tudom beleélni magam, hogy megint itt van mellettem. Elég hosszú ideig volt bent /húsvéti szabadságot kapott/ : mielőtt elment volna, odajön hozzám: H. az éjjel magáról álmodtam. Mit álmodott? kérdem. Mintha egész bizalmas közelségben lettünk volna egymáshoz, mintha valahova beszorultunk volna és az én szemem a maga szép szemébe mélyedt és folyton csak azt néztem. Másnap ismét bejött, pedig úgy volt, hogy aznap utazik. Én nagyon meglepődtem, ezt tudtára is adtam, mire ő valami olyasmit felelt: „ igy fogadja maga az embert”. Telefonon átszóltam, hogy kérem a C-át’: mindig csak a C-át kéri’ felelte ő! Nem is magát’ mondtam. Na jó, tudnék erre mit felelni, csak most nem akarok. És mikor a telefon központba jött hozzám, kérdezte, hogy én mikor utazom, és, hogy merre megyek. De határozott választ nem bírtam adni, mert még tényleg nem tudtam, hogy mikor megyek. De jó lesz ha maga is utazik már, mert nem érvényes a félárú jegy csak bizonyos ideig! Mielőtt elment bedugta a fejét az ajtóból, ha majd Ti. Kécske felé megy nézze meg a templomtornyot odalátszik az állomásról. Mást akart mondani, éreztem, de Istenem nem tudom mire magyarázni, fél tőlem, vagy szégyelli magát, hogy nem meri kimondani, mire gondol? Én pedig utaztam és a jelzett helyen ki is néztem jó ideig, hátha az állomáson van, hittem a lelki megérzésben, a sejtésben, de a vonat megindult és én „ő” vele nem találkoztam! Sebaj, majd visszafelé, biztattam magam, de mind hiába. Azóta nem találkoztunk. Hamar eltelt az idő, amit Berta n. töltöttem, nagyon jól éreztem magam, de egy fájó hiányérzetet semmi sem tud bennem megszüntetni. Jelen-

tősebb esemény volt Csépán, hogy B. n. hivott egy jósasszonyt hozzám’, nem hivatásszerűen foglalkozik jóslással, csak tud, érzi hogy valami olyan jós tehetsége van, és állítólag, akinek még jósolt, az mind bevált. Nekem azt jósolta: hogy van valaki akit szeretek, de nem hiszek neki, pedig az még jobban szeret engem, és rövid időn belül menyasszony leszek mégpedig azé akit szeretek. De még két másik udvarlóm is lesz. Van egy kolléganőm, aki olyan nevelőhatással van a fiúra, ez szeret engem, de egy időbe valami nézeteltérés lesz közöttünk, de aztán ismét jóba leszünk. Van egy idősebb nő a fiúnak /nagynénje/ ez majd ellenezni fogja a házasságát, de mi mindezek dacára egymásé leszünk, és boldogok leszünk. A fiú most erősen tanakodik, és én jobban bizzak benne. Mert, hogy én nem bízok eléggé benne, pedig hihetek neki. Azonkivül nagy gazdagságot jósolt. Ja, és, hogy rövidesen levelet kapok. Még azt is mondta, hogy károsodás és kellemetlenség fog érni az uton, ami be is vált, mert egy autóbuszról lemaradtam, és kocsival kellett megtenni az utat, ami kellemes lett volna, ha nincs olyan borzasztó szél. Közvetlen csatlakozás Kecskemétről, csak éjféli egy órakor volt. ¼ 8-ra már Kecskeméten voltunk és, hogy jobban elteljen az idő, elmentünk a moziba, mégpedig azzal a két fiúval mentem’ akikkel utaztam. Magam is csodálkoztam merészségemen, de lám életemben először el mertem menni fiúkkal moziba és semmi bajom

sem történt. Visszafelé kikértem a podgyászom. Már éppen menni készültem a váróterembe, mikor egy kisfiú sirására lettem figyelmes: odamentem, és megkérdeztem mi baja van? Elveszitette a podgyászszámát, és így nem kapta ki azt, csak legfeljebb ha kiállítanak egy igazolványt, melyben két tanú igazolja, hogy tényleg az van a csomagban, amit mondanak, de erre 2. 30-as okmány-bélyeg kell. A kisfiú pedig sírva mondja, hogy ő neki van 30 fillérje, csak még 2. -P kellene. Kétségbe volt esve, ahogy csak gyerek képes, és teljesen csüggedten, csuklódva a sirástól, alig bírt beszélni. Úgy sajnáltam szegény gyereket, és mondtam, ne

sírjon, nem lesz semmi baj, majd én kifizetem helyette. Szegény gyerek, intézetben bentlakó, és lemaradt a rendes vonatról /mint mi is/ úgy csak az 1 órási vonattal mehetett tovább Ő is. Hát elment ő is a moziba, és ott elveszitette a jegyét. A többiek ott szidták csak, de egy sem segített volna rajta, pedig talán nálamnál jobbmóduak is voltak ott. Mikor aztán megkapta a podgyászát megnyugodott, és kért, hogy ha jön a vonat, majd keltsem fel. Szegény a következő percben már mélyen aludt, annyira kimeritette az ijedtség. Szerettem volna, ha valami ennivalót is elfogadott volna tőlem, de nem akart más, semmit sem elfogadni. Reggel 6-órára aztán hazaértem, és 8-ra már mentem a hivatalba, de ahogy leültem, nemcsak hogy szemeim lecsukódtak, de már a következő percben álmodtam is. Mint egy alvajáró' végeztem egész nap munkám. D. u. aztán 5-8-ig aludtam, majd 9-reggelig. Igy sikerült kialudnom magam, de megfogadtam, hogy míg háború lesz, többé nem utazom. Igy a kellemetlenség valóban bevált az utra vonatkozólag. Különben, amit az az asszony mondott az 6 hónapra szól, addig a többinek is teljesülni kell, mint mondta. Tehát októberig még talán a boldogság is megérkezik. Ó Istenem, bár igaz lenne, hogy még boldog lehetek. Sőt azt mondta az asszony: hogy úgy látta, hogy a következő években is szerencsés leszek. Óh de nagyon megbecsülném, ha csak egyszer is boldog lehetnék. Talán fiatal leány annyira még nem áhítozott, és szomjazott a boldogságra mint én. Csupa várakozás, csupa óhajtás vagyok a boldogság után. Hiszen az én szerelmem eddig csak kinlódás' vergődés volt, itt van az Évi meg a Tóni, szerelmesek egymásba, boldogok, tudnak örülni és szeretni, minden bá-

Kotaszek Hedvig: Rózsalánc

nat, minden vergődés nélkül. Megcsókolják egymást, megszoritják egymás kezét, örülnek az életnek' örülnek egymásnak, örülnek a tavasznak' a virágzásnak' az egész szép világnak. Mert hiszen Isten gyönyörűnek is alkotta a természetet, szép, gyönyörű körülöttünk, minden, csak ha bennünk borul el minden, akkor nem látjuk meg, milyen sok szép is van-e földön. De ha az ember szenved, ha belül fáj, akkor még a szép is csak fájdalmat okoz, nincs senki akivel együtt élvezhessem lelkünk ifjú tavaszával, ezt az egész szép teremtett világot. Eleinte őszintén megrökönyödtem, mikor mondta Évi, hogy megcsókolták egymást. De aztán mondtam neki, én ebbe nem tudok tanácsot adni, talán jobb, hogy nem vagy olyan tul-hideg mint én, talán igy szerencsésebb leszel mint én. De hiszen náluk más a helyzet. A Tóni másnak nem udvarol, az Évi az első szerelme. De „Ő" soknak udvarolt, és udvarol, ez is nagyrészt visszatartott engem tőle, bárhogy is szerettem és szeretem. Bár, hogy egészen őszinte legyek, nem hogy idegenkednék a csókjától, de egyenesen kivántam, óhajtottam, hogy mikor elment katonának, legalább búcsúzásul csókoljon meg. Ehelyett a C-át csókolta meg, nekem csak a kezem rázogatta, mint aki nem tudja mit tegyen. Cica meg Húsvét előtti héten odajön hozzám, és mondja: nagy heccek vannak most náluk, de meg mondja nekem, jobb ha tudok róla, bár eleinte úgy gondolta, hogy nem szól róla. Be akarnak mutatni valakinek. Egyik nap ugyanis ahogy C-val megyek az egyik ismerőse meglátott bennünket, és mondta C-nak, hogy mutasson be engem neki, szeretne velem megismerkedni. De azzal nem lehet ám játszani, az komoly gyerek, felelte Cica', nem is akar játszani, komolyan akar velem foglalkozni.

Igy hát azt mondta C. hogy, Húsvét után vasárnapra ne csináljak programot, mert hozzájuk megyek. De ez szépen elmaradt, úgy látszik C. megfeledkezett róla, a fiú a postánál van és 30 év körüli, mondta Cica. Közbe a C-nak a születésnapja volt, és meghívott mindnyájunkat erre a vasárnapra. De az egyik k. nőm azt mondta, hogy majd inkább akkor megyünk, ha meg lesz a kicsi, hogy most ne fáradjon. Igy aztán sem ők sem én nem mentem. Cica nem is emlitette azóta az esetet, hogy be akar mutatni, pedig gondoltam, legfeljebb egy kicsit felejtek, egy kicsit elszórakozom én is. Egészen örömmel néztem-e vasárnap elé, de C. elfelejtette, én pedig nem vagyok az a természet, aki ilyesmire figyelmeztesse.

„június 3 / cs. "

Május 14-én áthelyeztek a Központba. A régi kollégáim átkértek. Előzőleg megkérdezték, hogy ki akar velük átmenni. Én ajánlkoztam. Ugy sincs itt miért maradnom, gondoltam, új környezet, vátozás kell. De ahogy megtörtént az áthelyezésem nyugtalanság fogott el. Vajon helyesen cselekedtem-e? De ez a kinlódás, gyötrelem tovább már nem mehet. Úgy éreztem, hogy itt tenni kell valamit. Eljöttem, mögöttem hagyva, minden fájó, édes és szomorú gyötrődést. Valami hiányzik, valami kellene. Különösen érzem ezt, most, hogy már egy jó ideje itt vagyok az új helyen. Ha egészen őszintén megkérdezném magamtól, mért nem tudom megszokni, azt kellene felelnem, hogy nekem csak olyan hely lehet barátságos, csak olyan helyen tudok beleszokni új helyen- ahol „Ő" van. Eljöttem, hogy felejtsek és úgy gondoltam, igy elvágom az utját annak, hogy még találkozzunk, mert valahányszor ujra láttam, egyre inkább gyötört a kétség és éreztem, ha ez úgy folytatódik, soha kigyógyulni nem tudok, nem szabad őt látnom, nem szabad vele találkoznom többé. Mert valahányszor már a feledés, lemondás álláspontjára jutottam megjelent ujra, és minden addig sok küzdelemmel felépitett lemondásom semmivé lett. Fájt eleinte nagyon, de már idővel elértem, hogy nem gondoltam mindig rá, már kezdtem megnyugodni, sőt már ott tartottam, hogy mosolyogni is tudtam, és már-már reménykedni is. Hiszen még fiatal vagyok,

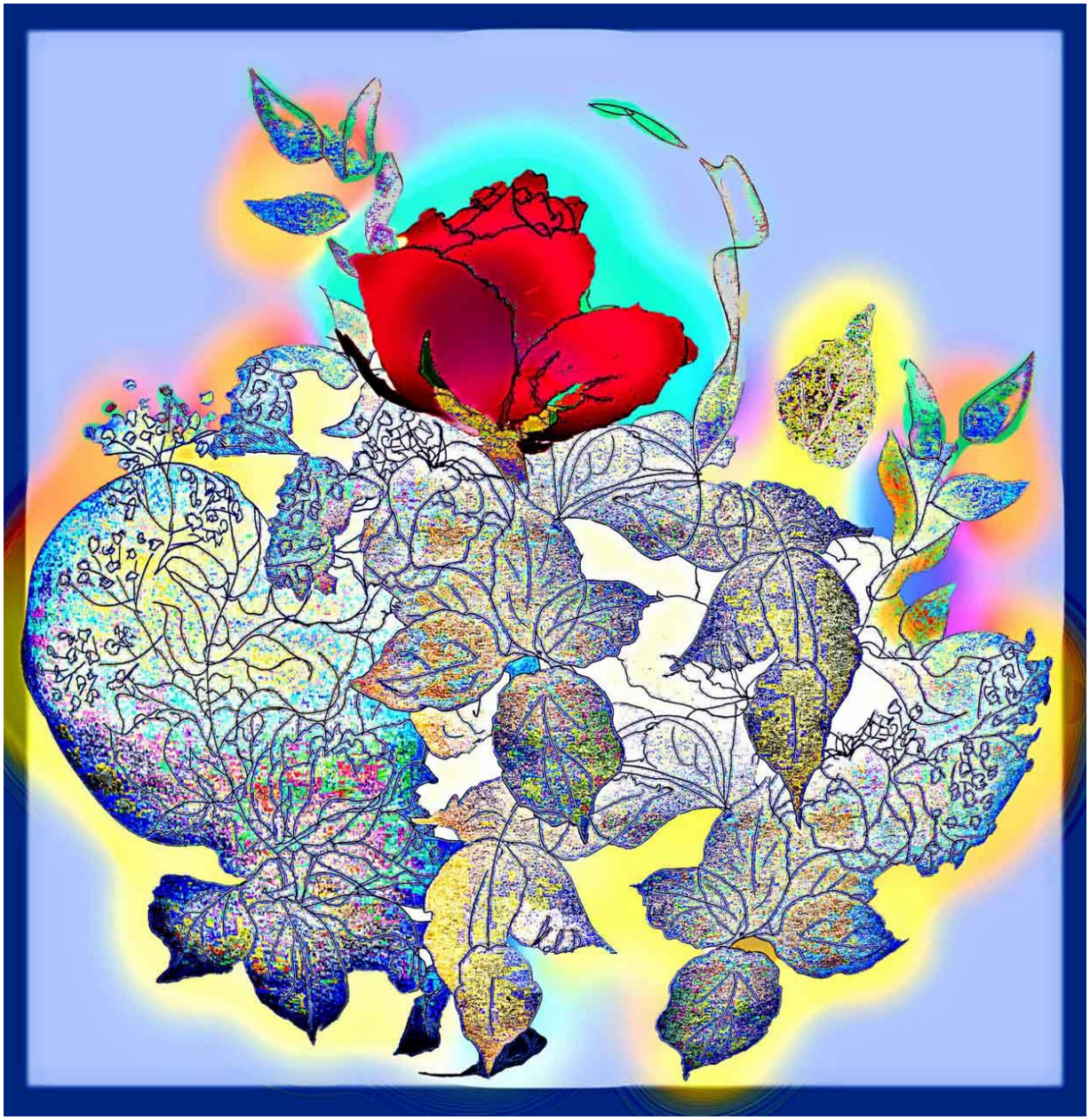

Kotaszek Hedvig: Rózsa-Rose

még előttem az élet. Még talán jóban is lehet részem. Van két kollégám akikkel egy szobába vagyok /M. és K./ nagyon jól megvagyok velük, és ők is, azt hiszem rokonszenveznek velem. Ha ezek bent vannak, egészen jól érzem magam, mert érzem, hogy semmi tetetés, ravaszság nincs bennük és mindenben csak a javamat akarják. Másnap, hogy odakerültem- /volt a születésnapom. /21./ Nagyon jól esett, hogy a régi kollégánőim olyan kedvesen megemlékeztek rólam. Egy nagy csokor pünkösdi rózsát küldtek. Másnap pedig póstán érkezett egy doboz édesség. Cica küldeménye. Ez különösképen meghatott, hogy Ő, aki ilyen állapotban van, és magával is elég baja van, most, ilyen figyelmes. Azóta már kétszer voltam nála. Most elsején a régi helyemre mentem el, a fizetésemért Cica is ott kapta. Itt megtudtam a leányoktól, hogy /F./ mult héten fent volt a hivatalban és, hogy e hó 18-án leszerel. Nagyon meglepett. Örültem és szomorkodtam is egyben. Lám nem várhattam volna még egy kis ideig, most ujra találkozhatnánk. Vagy talán jobb úgy? Bármennyire is fáj, tul kell esnem a kisértésen és megmarad az a vigasz,-hogy ha nem szeretet, hogy nem tudja meg soha, hogy hogyan éreztem én iránta. Igy legalább látja, hogy nem érdekelt annyira, hogy a kedvéért ott maradtam volna: minden felesleges feltünés nélkül, szép csendesen eltávoztam. De ha szeret, ha úgy szeret mint ahogyan én szerettem őt, ó bár adná Isten, hogy megtudja, mert akkor a távolság nem akadály. De Ő nem szeret, ez valótény: a M. mondta neki, hogy tudja-e, hogy én is átlettem helyezve. Már hallotta. /felelte./ És ha csak egy kicsit is szeretett volna, nem kellett-e volna eljönnie hozzám. Sőt talán ezt meg is tette volna a régi kollégák kedvéért, de zsenirozta, hogy én ott vagyok, talán azért nem jött. Ha pedig igy állana a helyzet, akkor jobb, hogy eljöttem onnét. C. után, Sára után érdeklődött,

csak én utánam nem. Mégis a keserű gondolatokat olyan hamar elnyomta az a tény, hogy ő leszerel, visszajön, nem lesz oda bizonytalan ideig és talán egyszer majd eljön hozzánk is a hivatalba. Ő jön, ő újra itthon lesz: kalapálta egyre szüntelen a szivem és csak erre gondoltam, csak ezt hallottam, miközben C-hoz mentem, a fizetését felvenni. Akaratom ellenére is, tul korán kezdtem bele az örömhír közlésébe. Mikor kérdezte C. hogy mi újság van, rögtön előadtam, hogy Ő leszerelt', neked kézcsókját küldi, és reméli, hogy mire leszerel, már a kisbabával együtt látogat meg. A férje C. -nak, /talán akaratom ellenére is örömöt érzett a hangomba, ahogy beszéltem róla?/ gyorsan megkérdi tőlem: na és hogy állunk szerelembe? Én csak ránéztem, de szólni nem tudtam: hogyan ő tudná, hogyan érzek én Ő iránta, de honnan tudná? Ó Istenem és ha tudná- és tudná azt, hogy én mennyit szenvedtem, vajjon segitene-e rajtam? De csak egy percig néztem rá meglepetten, aztán gyorsan válaszoltam C. kérdésére, hogy nem jön át hozzánk, hanem a régi helyén marad. Ó' Istenem mit gondoljak. Az egyedüli, aki segiteni tudna még rajtam C-ék lennének. Ja, és C. mindjárt utána megkérdezte, hogy hova megyek nyaralni? Később aztán, hogy eljöttem tőlük mindez újra eszembejutott. A férje gyors és váratlan közbe szólása', a C. kérdései, és az én szegény ábrándos szivem egy nagyon szép mesét talált ki. Talán ismét együtt lehetnék Vele stb., de tovább nem is fájditom vele a szivem. Mert a szépből rendszerint olyan kevés válik valóra. Elég az hozzá, hogy szörnyű nagy kedvem támadt az elutazásra, a Balaton menti nyaralásra. Jelenleg, ha Isten is úgy akarja, odamegyek nyaralni. De talán Cica, ha neki mindent elmondanék megértene, és amilyen jó, kész lenne a segitségre. De nem merem ezt tenni, mert hátha szereti Ő is őt. Hátha Ő akart biztositva lenni, mikor kérdezte: hogy Ő is átjön hozzánk.

De hát C.-nak olyan rendes, helyes férje van és mint látszik boldogok, szeretik egymást. Ha tényleg igy állna a helyzet, talán kiönteném Cica előtt szivemet. Hiszen mikor mondta nekem, hogy a M. szerelmes bele, olyan megütközve közölte velem, hát akkor vajjon ahhoz mit szólna, hogy én is. De hiszen Ő, Cica ezt nem tudhatja, nem sejtheti, mert akkor nem is mondta volna el ezt nekem. Mert akkor rettenetesen érintett, de sikerült fékeznem arcomat, hogy Cica semmit se sejtsen. ”- Mosolygó s jól nevelt arc, belül könnyezik a sziv: mert, hogy belül mi fáj azt nem tudja senkisem”. - Ilyen voltam én akkor teljesen. Mosolyogtam, és igyekeztem nem tulságosan meglepődni. De hol is keressek vigasztalást, hol van az, aki engem megtudna vigasztalni, ha van ilyen. Az akit Cica nekem be akart mutatni, azt behívták katonának. Mindezeket a gondolatokat, a C. férjének hirtelen kérdése, na és hogy állunk szerelem dolgába? ... -idézte fel. Már-már megint kezdtem révbe érkezni, háborgó szivem kezdett lecsillapulni, az egyforma egyhanguságba kezdtem beleszokni. Olyan ez mint mikor nap-nap után esik az eső, be van borulva, eleinte csüggeszt, de aztán beleszokik kezdi megszokni az ember és arra gondol, hát ez már csak így lesz, jobbra ne is számitsunk, ebbe már bele kell nyugodni. És mikor már a megnyugvás kényszerálláspontjára helyezkedett, hirtelen előbukkan, előtörik a felhők közül egy halvány napsugár,- egy reménysugár- mely még nem tudni hogyan alakul ki. Nagyobb erőre kap-e, bátrabban elötör-e, beragyogja az egész égboltozatot, eloszlatja-e mind a felhőket, hogy csak a napsugaras égbolt maradjon, vagy a tulnyomóba levő felhősereg lélegzethez is alig hagyván jutni a gyenge sápadt napsugarat: gyorsan elnyeli, eltakarja, magába folytja. Igy állok én most, egy halvány reménysugár’ melyet talán még csak én látok, helyesebben a fantáziám, de a felhők még mindig diadalmaskodnak, és a sok kétség gyötrelem a halvány reménysugarat is majdhogy el nem nyeli. Vajjon mivé

alakul. Kitisztul-e még valaha? Napsugár boritja-e el még valaha életemet, hogy erejével átmelegitse küzködni készülő sziveket és beragyogjon két embert, ha azok igazán, oly őszintén és tisztán szeretik egymást, hogy körülöttük minden napsugárrá változzék, hogy szemük egymás szemébe olvadva lássa meg, érezze meg, hogy van szerelem mely soha meg nem szünhet, mely állandó és-örök.

„ Julius 27 / kedd”.

Már rég nem írtam, de az utóbbi időben nagyon változó, jórészt szomorú hangulat uralkodott rajtam. Vártam a fejleményeket, változásokat. Az idő telt és életem egyforma, azonos síkon mozgott. Ezt nem lehet így tovább bírni, valami változás, valami ujszerű dolog kell, és főként emberek, mert ha nem határozom el, hogy utazom, itthon-és körülöttem minden fájó emlékről’ a multról beszél. Csak ezt ne, csak gondolkodni, töprengeni ne. Ne jusson idő a szomorkodásra. Hisz látom, hogy többre nem vezet a szomorkodás sem, legfeljebb idő előtt megöregít, megcsúnyit. Alapjábavéve pedig abban a korba vagyok mikor még- mint mondják- előttem az élet, még remélhetek. „Kacagni, vígan lenni, ér annyit mint a szomorkodás, és nem vezet többre az utóbbi sem, mint az előbbi. Most pedig, hogy szabadságom végetért- amely időnek alapelve főcélja volt: gondűzés- elmondhatom, hogy megnyugodtam, csendes mederbe értem, és ha a mai idők nem kivánnák meg, hogy állásba menjek, ezen az uton haladva csaknem biztos és végleges úgy testi mint lelki megnyugvást tarthatnék fenn. Az idő azonban gyorsan elmult, ismét belépek az életbe, abba az életbe, ahol az emberek nagy részéből hiányzik a lélek, ahol nem veszik észre, nem értik meg, hogy vannak szivel, lélekkel érző emberek is, ahol nem- egyszer lábbal tipornak mindent ami lelki, ami érző, felemelő és nemes. Vannak akik látják, hogy embertársaik között nagyritkán kivételek is akadnak, de ezeket nem értik meg, mint nem velük egyformán érző, gondolkodó egyéneket. Ha minden ember cselekedetének a rugói lelkéből fakadnának, mennyivel boldogabb világot élhetnénk. Itthon és szeretteim körében megnyugszik a háborgó lélek,

mint a madár a fészkében, biztonságba, melegen, óvva minden bajtól és veszedelemtől érzem magam. Lelkem nyugodt miként a tó tükre, midőn nem bodrozza azt fel a szellő fuvallata'. Hogy megtudom-e tartani igy az kérdés? Még a vágyak" -mit különösen az utóbbi időben éreztem- szeretni és viszont szeretve lenni általa, egy férfit, aki éppen olyan szeretettel, mint amilyen szeretettel szeretni képes, én volnék szeressen /mintha elhalkultak, elaludtak volna bennem. Beértem-e napok gondüző boldogságát a férfinépségen kívül is. Talán ha nem látnám körülöttem más leányoknak hogyan udvarolnak, tán nem is kívánnám magamnak. Bár ha egészen őszintén belegondolok egy idő óta, nemcsak azért kívántam szeretetet egy férfitől, mert azt más leányok is kap-

Kotaszek Hedvig: Rózsalélek

tak, hanem valami különös, sajátságos, megmagyarázhatatlan módon teljesen egyénileg, magamtól jött-e vágyódás. És ezt az érzést eleinte talán tagadtam magam előtt is, szinte megijedtem tőle, de most már ugyérzem nem is lehet mélyen érző nemes szív, amely szeretetre képtelen? - Most pedig röviden összefoglalom a gondüző napok élményeit:

Talán illő még először megemlékeznem „Ő" róla, aki nem tudom milyen szándékkal- előttem megfejthetetlen, rejtélyes módon,- de eddigi életemben a legnagyobb zavarodást, kedélyváltozásokat idézett elő. Hogy szeretem-e még, ennyi idő után: arra most határozottan nem tudnék felelni, de nem is akarok belemélyülni ennek elgondolásába, mert sokszor úgy érzem, ha gondolkodom, még jobban belezavarodok szeretett-e vagy nem, mert én férfit nyíltan csak akkor fogok szeretni, beleértve már őt is, ha előbb megtudom, hogy „ő" szeret-e? – De nevágjak elébe az eseményeknek, a következő, ismét elgondolásra késztető dolog történt szabadságom megkezdése előtt pár nappal: Elmélyülve gépelek, mikor valaki az ajtóból egyenesen felém tart' Ő az eszméltem rá meglepetten. Zavarba volt, legalább ezt figyeltem meg. Az egyik kollégámmal leül beszélni, közbe-közbe felém nézett. Milyen jó frizurája van. , mondta. /Olyan mint volt' feleltem. Óh ha tudtam volna, hogy hölgy társaságába kerülök legalább megborotválkoztam volna. Nekem jól van igy is feleltem. Alighogy kimegy a kollégám odaül mellém. Pár szóval kérdeztem,- mivel Ő alig szólt valamit- mit csinált katonaság alatt Ő elgondolkozott és valahova a távolba nézett miközbe felelgetett. Gondoltam nem érdekli őt a kérdezgetésem, már éppen arra gondoltam, hogy nem is figyel oda mit beszélek, de muszály volt nekem beszélni, mert azt már nem bírtam volna ki, hogy ismét hallgatva üljünk egymás mellett. Minek ült ide mellém ha nem szól hozzám, ha másfelé néz, miközbe én beszélek. De jött is már a kollégám és ismét mellé ült és beszélgettek. Majd búcsúzóul odajön hozzám, kezetnyujt, a szemembe néz: Hédike ne feledje a multat" /Az egyik kollégám meglepetten néz rája, majd tréfával üti el: " multamban nincs öröm, jövőmben nincs remény" szavalja, nem is sejthette, hogy milyen helyesen felelt helyettem. Megértett engemet? Igen /feleltem/ „ ne feledje a multat. " Nem, de maga sem. Akkor

rendben van, szóval megért, ne feledje a multat! Az én részemről bizony vele kapcsolatban van mult, ha erre gondolt, akkor, akkor nem is tudom mit gondoljak, mert hiszen komolyan beszélt, és talán velem kapcsolatban úgy érez Ő is, hogy nem képes elfelejteni a multra gondol, mint valami összekötő kapocsra? ! És mivel egy-két kollégám ott volt azért fejezte ki magát ilyen rejtélyesen! gondoltam. Vagy csak még ismét tovább akar hitegetni, játszani velem? Mit akart ismét ezzel a rejtélyes figyelmeztetéssel, „ne feledjem a multat", hiszen én boldogan nem felejteném, ha Ő nem feledkezne meg rólam, de azóta sem jött. Hát nincs meg a módja, hogyha azt akarja, hogy ne feledjem' mutatkozzon, látogasson meg néha. Ismét csak megingatta lelki egyensúlyomat és azzal mint aki jól végezte dolgát, elmegy, s azóta sem jelentkezett. Ez éppen úgy tünik, mintha azt gondolta volna, hadd mondjak valamit ismét, amivel elámithatom, ami ismét elég lesz addíg míg valami szépet nem találok ki megint a hitegetésére. Hát mit gondol, hogy engem csak úgy lehet hitegetni, bolondnak tartani. Hát a józan ész is felszólal az emberbe, ha eddig a szive el is hallgattatta. Meddig várjak még, nekem elég volt, csak nem képzeli, hogy ezen mondásával hogy „ ne felejtsem a multat" én most már 70 éves' koromig is /ha még élek?/ ezen fogok létezni, ez a hit fog táplálni engem. Különösen megharagudtam rá, mikor 1-én a fizetésemért átmentem. A Magdi szobájában beszélgettünk. Éppen azon töprengtem: Istenem hátha kijön: /egy szobával kijebb voltunk/ Mikor Ő az ajtón kimegy és szól valamit az egyik kollégának. Az üveges ajtón át engem is észrevett, de én nem tudom miért valahogy gyorsan elkaptam a fejem. Kis idő mulva átjön és kikisér egy embert a szobán, akivel tárgyalt, de persze felém sem nézett. Ez

nagyon sértett és miközbe visszamentünk a Magdi szobájába az előbb támadt gondolatomat, hogy talán illet volna bemennem' mint régi kollégához üdvözölni, lecsititotta az, hogy jó hogy nem mentem be, hiszen egy idegennel tárgyalt. Elég az hozzá, hogy ott maradt abban a szobában, ahol mi azelőtt voltunk, és nem jött beljebb, ahol én is

voltam. Nagyon bosszantott, hogy nem jön be, és mivel vissza kellett már mennem, kénytelen voltam azon a szobán visszajönni. Ő hátrafordulva állt, valami aktát nézett, és úgy tetszett, mintha észre sem venne. Úgylátszik X. dr. Úr már észre sem veszi a szegényembert? szóltam hozzá: mire Ő megfordult, „maga sem akarja észre venni az embert, ahogy meglát mindjárt elfordul! " A fizetésemet még itt kapom kezdtem magyarázni,- szóval csak azért jött és semmi másért, persze'- mondta ingerülten, és szivesen jön azért? Hogyne, feleltem, szeretek sétálni. Majd kérdeztem volt-e C.-nál? A Máriával és Magdival együtt voltak' mondta és aztán elbúcsúztunk. Mikor eljöttem olyan mérges voltam, mint talán még soha. Hogy a fene egye meg, gondoltam, óh én hülye, és én még ettől a közömbös embertől képzeltem, hogy komolyan gondolja „ne feledje a multat" feledni, feledni, mert elsüllyedek szégyenemben. Előzőleg voltam C. nál látogatóban. Kisfia lett, Lacika. Az édesanyja is ott volt. Míg Cica táplálta a kicsit' addig mi kimentünk a folyosóra és jól elbeszélgettem a Mamájával és a férjével. A Cica mamája előbb bement én pedig addig kint maradtam a férjével. Valahogyan szobahozta, hogy van e nekem gavallérom? Mondtam hogy van, mire ő kérdezte hogy több is, a fejemmel intettem igent. A F. is közéjük tartozik, kérdezte. Nem' ő nem számit feleltem,- /de a szemem levolt sütve, nehogy bármit is ki tudjon olvasni belőle/ Ő nem tartozik azok közé akik nősülni akarnak. Különben folytatom az emberek olyan furcsák nem tudják vagy nem akarják megérteni az embert. Ne hidje, hogy magában van a hiba, mondja a férje, a férfiakban van, nem magában! Vagy azt hiszi, hogy magába nem lehet egy férfi szerelmes? Dehogynem mondta, még bele is őrülhet annyira szerelmes lehet magába! Mondja H., ha lenne valaki olyan akit maga nagyon szeret, hozzá menne rögtön feleségül? Előbb elvárnám, hogy 1-2 évig udvaroljon és aztán igen. De rögtön nem. Kis időmulva aztán bementünk C-hoz, és rövidesen elköszöntem. Olyan vigasztalólag, bátorítólag hatott rám, amit a C. férje mondott. Szinte

megnyugodtam tőle. Ezután pár napra megkezdtem szabadságomat de Ellus nélkül, mert Ő sürgönyzött, hogy akadály miatt nem jöhet. Igy hát elindultam egyedül. Az út maga külön élmény volt. Gyönyörű vidékeken haladtunk keresztül. Először sikság, véges-végig tündöklött hajlongott a lengedező szellőtől a buzakalász. Mint a legszebb, legfényesebb arany szinű leányhaj, gyengén hullámosan gondoltam. Lassan fogyni kezdett a szántóföld, helyüket, legelők, hegységek váltották fel. Majd márcsak hegyek között haladtunk, melyeknek tetejét sürű erdők boritották. Majd előtünt a Maros-folyó, mely ahogy haladtunk mindenütt kisért és egyre keskenyebb lett medre, végül már csak mint keskeny ér sietett tovább: itt ezen a keskeny részen, először csak mint vékonyka ér ömlött bele az Olt folyó. Itt már olyan késő este volt, hogy tovább nem tudtam kinézni. Végre megérkeztem állomás helyemre Tusnádfürdőre, zuhogó esőben. Az állomáson csak azokat várták, akik előre jelezték jöttüket. Igy engem senki nem várt. Szerencsére kaptam egy hordárt aki vitte a bőröndömet. Olyan vaksötétség volt, hogy még az előttem haladó embert sem láthattam. Az út pedig egyre emelkedett. Na de végre is megérkeztem az említett villába" Ferike villa" /Jó lehet előre nem jeleztem érkezésemet, és csak kb. írtam, mikor megyek, továbbá kétágyas szoba volt foglalva, mégis bekopogtattunk, hiszen nem tudtam más helyre menni a zuhogó esőben. A Lujzanéni keresztleányára Pannira hivatkoztam, mert „Ő" vele leveleztem. Igy aztán beengedtek. A bácsi, a villa tulajdonosa bekopogott erre P. hoz azt remélve, hogy az

éjjel hátralevő részét majd ott töltöm, u. is kétszemélyes rökamijek voltak a szobába. A P. egyre csak sopánkodott hogy miért éjjel jöttem /mintha érkezhettem volna máskor?/ de eszeágában sem volt hellyel megkínálni: megjegyzem, hogy nem is nagyon kivánkoztam vele együtt lenni, mert csaknem csepegett az arca a bekent zsiros krémtől. Jelen pillanatban pedig üres szoba nem volt, csak reggeltől-kétágyas. /Ezt Ellusnak köszönhetem, mert kétágyasat foglaltattunk le, ami a duplája az 1 ágyasnak./

Mit volt mit tenni bementem a szállásadómékhoz, hol a konyhába töltve vártam meg vizes kalap-kabátba töltve hajnalig az időt, mikor is megürült a 2-ágyas szoba. Jól kezdődik' gondoltam és ha nem lettem volna olyan kimerült inkább visszafordultam volna. Ha nem szégyeltem volna, sírtam volna. Nagysokára befekhettem, de olyan rettentően fáztam a paplan alatt és olyan nagyon nagy szoba volt, hogy még jó ideig tartott míg elaludtam. . Felébredve P. kopogott az ajtomon, hogy megyek-e vele meg a barátnőjével ebédelni? Mondtam, hogy várjanak mindjárt megyek. Nem mondom van, aki talán helyesnek' kedvesnek találja Pannit, de reám lehet hogy az éjjeli bemutatkozás következtében' semmi mélyebb hatást nem gyakorolt. Azt reméltem hogy a P. kisasszony add majd helyet a kisasszonynak, igazán nem volt szép tőle, mondták a háziak. /ezt én is beláttam, de megmagyaráztam hogy mi személyesen nem is ismertük egymást csak levél utján. Nem tudom, hogy én hasonló esetben, ha tudom, hogy rokonom küld egy uri leányt képes lettem-e volna olyan önző viselkedésre mint Ő. Na de nem vagyunk egyformák és különben is ha nem esik az eső valamilyen szállodába kerestem volna helyett és csak nappal mentem volna el az emlitett villába. Hogy röviden összefoglaljam nem tulságosan jól éreztem magam. Körülöttem minden csodás, gyönyörű volt. Tiszta fenyő erdő, nagyon erős levegővel, hogy mindig aludni kivántam. Ellussal terveztük, hogy megyünk, de felültetett, én pedig már annyira készültem, hogy el lett volna rontva az egész nyaram, ha otthon maradok. Igy aztán be kellett érnem Panni és a barátnője társaságával. Később ugyan bemutattak még másik két barátnőjüknek, és igy együtt járhattunk. Minden szép volt, gyönyörű, de csak 3-4 napot élvezhettem, mert szünet nélkül esett. Második nap kaptam egy 1-ágyas szobát, de csak 15-ig tud-

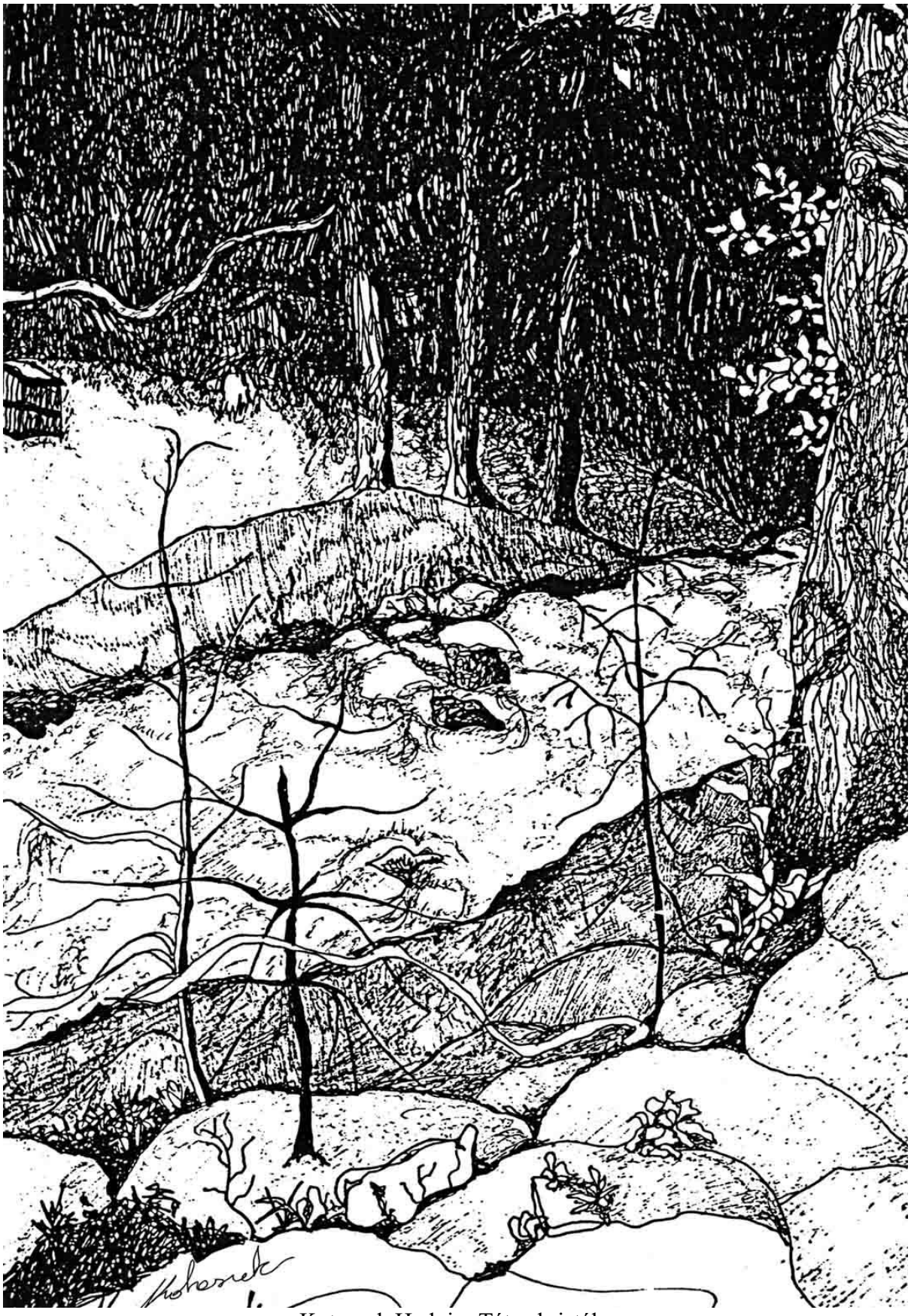

Kotaszek Hedvig: Tátra-kristály

ták számomra fenntartani. Olyan nagyon jól nem éreztem magam hiszen csak egyedül voltam és senkivel sem tudtam olyan jól megbarátkozni, azonkivül még bosszantott, hogy egy páran megjegyezték, hogy csodálják, hogy egyedül elengedtek. Hiszen nem mondhattam el mindenkinek, hogy Ellus valami szeszély miatt nem jött. Többé nem hívom az biztos. Szóval 6 napot töltöttem ott, és az utólsónapot ismét a háziasszonyomnál töltöttem, mert az én szobámat csak addig tudták fenntartani. Olyan jól nem éreztem magam, hogy átköltözzem máshova, igy hát fogtam magam és hazajöttem. Legélesebb emlékem hogy örökké fáztam jó lehet csukott ablaknál aludtam, paplan és pléd is volt rajtam míg csak ébren voltam folyton fáztam sokszor még reggel is fázva ébredtem. Melegruhát nem nagyon vittem, nem voltam felkészülve az ottani hidegre. Maga a villa gyönyörű helyen feküdt. Ahogy ki nyitottam az ajtót, rögtön az egész fenyőerdőt láttam, mögötte pedig az Olt csobogása hallatszott. Szép, csodás, bámulatra késztető volt az egész vidék, de mást mint csodálatot nem éreztem. Vágytam a fenyvesek közé és még sem tudtam megszeretni e vidéket. Különösen éreztem ezt, mikor visszafelé utazva az alföldre értünk. Hát nem szép az alföld? mondtam a velem szemközt ülő bácsinak, /akiről még később szólok. Hát azért bizony nagyon szép az alföld is, imitt-amott feltünő fehér falusi házaival, egy egy akácfájával, aranyló búzamezőkkel. Az alföldön minden kacag nevet, minden élénk víg, mintha minden mosolyogna, és bár nem mondtam, /de már ekkor ezt éreztem, hogy itt az én helyem, és nem a fenyvesek' sötét magas hegyek között, hogy mint Petőfi mondja: „ mit nekem ti büszke fenyvesekkel vadregényes tájak, tán csodállak, ám de nem szeretlek stb. Megértettem Petőfit, hogy úgy tudta szeretni az alföldet. Szinte úgy éreztem mikor megláttam az alföldet, mintha messzi idegenből egyszerre hazaérkeznék. Szinte még a kedélyem is megváltozott, mikor a világos napsütötte alföldet meg-

Kotaszek Hedvig: Tátra-kristály 2.

láttam. Szinte úgy éreztem Erdélyben, hogy messze, valahol külföldön járok. Érdekes, pedig az erdélyi fenyves vidék inkább illet az én akkori hangulatomhoz. Éppen olyan rejtéjes, sötét, megfoghatatlan volt éppen olyan magábazárkozó, büsszke és hídeg, megközelithetetlen sötét, mint a gondolataim, és részben mint a természetem. Talán éppen ez volt a baj, Én felejteni akartam, víg akartam lenni és az erdélyi fenyvesek között nem tudtam víg lenni. El-elnéztem a hatalmas fenyőket, minő hatalmasak, rejtélyesek nagyok, ezek megközelitik az én fájdalmamat, ezeknek nagysága, hatalmassága felér az én nagy-nagy bánatommal, de nem, mégsem. Hát hol keressek feledést, enyhülést, ha még itt sem találok' gondoltam. Ilyen és hasonló gondolatok foglalkoztattak. És bár ha rágondolok, mi rengeteg pénzt költöttem és még jól sem éreztem magam, mégsem tudtam megbarátkozni az ottani komor vidékkel, és ha szám azt is mondja hogy szép gyönyörű, hasonlatos ez egy cifra, felékesített bábhoz, melyet megnéz, megbámul az ember, de megszeretni, szeretni nem voltam képes. Azt hittem boldogtalan leszek ha nem utazhatom el, és utóbb már úgy éreztem, hagy ha ott kellene élnem lennék boldogtalan. A boldogságot kerestem és elindultam, bolyongtam messzire és nem találtam, boldognak éreztem pedig magam akkor mikor szülöföldem, otthonom felé közeledtem. Azért nem sajnálom, hogy Erdélybe jártam, mert legalább most ráeszméltem arra, hogy itthon, körülöttünk az enyhén illatos rétekkel, világos erdőkkel, aranyló fényes, illatos napsugaras kertben mégiscsak jobb. Mindez a gondolat foglalkoztatott, miközben utitársammal elbeszélgetve gyorsan szaladtak az órák. Utitársam pedig egy szövögyári igazgató volt. Azért mertem vele úgy elbeszélgetni, mert az illető már bácsi számba megy. Nagyon helyes, kedves, öreg

bácsi, aki mikor valamilyen érzékeny dolgott beszélt el nekem, könnybe lábadt a szeme. Én megkináltam cukorral, minthogy éppen szopogattam. Ő erre azt felelte, hogy meg sem meri enni, inkább elteszi az imakönyvébe. Ebédnél megkért, hogy engedjem meg, hogy fizessen nekem egy kis bort, hogy némiképen viszonozva legyen a cukrom. Ezt megengedtem, de később meghívott uzsonnára, és bár nagyon kért, hogy menjek át az étkezőkocsiba vele, nem tettem. Nem tettem mégpedig azért nem, hogy ne keltsem azt a látszatott, hogy kapzsi vagyok. Untig elég volt, hogy a bort fizette. U. is. ő elmesélte, hogy havi 3. ezer pengő tisztajövedelme van, saját háza, üzlete, földje stb. Erről ugyanis ugy került szó, hogy számolta, hogy van a leányának /örökbefogadott/ egy völegényjelöltje, és jó lehet, hogy tudna neki adni apanázst /ekkor emlitette jövedelmét/ nem szeretné, ha a fiú erre támaszkodna, mert abból nem lesz jó férj, aki nem képes a feleségét saját keresetéből eltartani stb. Közben én vettem ringlót, mire Ő megkérdezte hogy szeretem-e? Mondtam, hogy igen, különösen befőttnek szeretjük. Megtennénk-e azt, hogy kosárral kimennénk hozzá, adna Ő egy csomó ringlót, mivel ők úgysem eszik. Erre én feleltem, hogy majd esetleg a hugommal kimegyünk hozzájuk. Nagyon örülne neki, szeretné ha megismerné a hugomat és az egész családot, és majd bemutat a feleségének /akiről olyan szépen beszélt, és a leányának, szeretné ha összebarátkoznánk. Megigérte továbbá, hogy küld vizlágyítószert, meg bársonysálat, mert ez utóbbi készül a gyárában. Jó' feleltem csak mindennek tessék az árát is megírni. Jó majd megszámitom annyiba, amennyiben nekem van. De nem is vettem komolyan az egészet. Mikor Pest felé közeledtünk átadta a névjegyét /két koronás/ és azt mondta: igazán nagyon örülök, hogy megismerkedtem

magával. Végre egy ilyen helyes kedves, szolid úrileány, akinek lenne mire beképzeltnek lenni, és milyen egyszerű természetes és szerény. Nem is hiszem, hogy Ő mennyire

megismert engem ezalatt a pár óra alatt. Többet tud rólam, mint amennyit mondtam, és jobban ismer mint gondolnám. Majd kérdezte hogy áll a baloldal? de erre azt feleltem, hogy vége-! csaknem? ! komoly volt? kérdezi, nem' gyerekesség-feleltem. Na akkor megnyugszik. Ugyanis Ő nagyon sok embert ismer, és sokan fordulnak hozzá ilyen dolgokban is, ő ezeket ellátja tanáccsal és ha megfogadják rendszerint jól is járnak. De ahhoz az idő is rövid lett volna, hogy belekezdjek életem egyik legszomorúbb, leggyötrőbb lelki bánatom elmeséléséhez. Na, meg ezt az egy titkot egészen magamnak akarom, mert ha elmondanám úgy érzem, már ezzel nem is lenne egészen az enyém, igy ha az öröm nem is egészen, legalább a bánat még egészen az enyém. Még azt is mondta a bácsi, hogy mindjárt ahogy felszálltam látta hogy helyes, kedves úrileány vagyok. Mire én csodálkozva megkérdeztem, miből? Ő jó emberismerő, hiszen sok emberrel volt és van dolga, és már a mozdulatokból látta, hogy milyen vagyok. Majd kérdezte mivel szoktam szórakozni? Mikor pedig elmondtam azt felelte, hogy ezt is tudta már előre, csak kiváncsi volt, hogy helyesen ítél-e meg. Majd leszálltunk a vonatról. Ő olyan helyes volt vitte az én táskámat is. Majd várakozott velem együtt a Keletiben /Szerette volna Anyukát megismerni./ Én mondtam, hogy csak menjen egészen nyugodtan haza, majd én itt várom Anyukát. Hát csak nem képzelem, hogy itthagy? Boldog ha még 5 percet lehet velem. Fél hogy elrabolnak, ha megtudják, hogy itt milyen érték van, mert ahogy ő felfedezte, úgy más is rájön, hogy én

milyen értékes vagyok. Mindez olyan jól esett az én szegény elgyötört szivemnek, hiszen már nem egyszer kezdtem meginogni, kezdtem elvesziteni önbizalmamat, nem egyszer gondoltam már arra, hogy megkéne változni, mert ilyen természettel nem boldogulok, lehetetlen így élni. Ismét egy ember, ki visszaadta önbizalmamat: önhitemet.

Vártunk, egyre vártunk. Anyuka csak nem jött.

Az Évi elértette a vonat érkezését és később jöttek ki, egymást így elkerültük. /Hazamegyek magam, anyuka biztos későbbre jön ki, mint írtam. /u. is a vonat nem késett / De Anyukája biztosan megkérdezte, hogy pontosan tudja, mikorra jöjjön ki. Helyesen itélte meg Anyukát, és nem is Anyukán mult, hogy nem jött ki. A bácsi előbb megkérdezte, hogyan megyek, majd elkisért a villamosig, mondván hogy nem engedi meg, hogy az én gyenge kezemmel emelgessem a táskám. Feladta a villamosra a táskám, kezetnyújtott, mondván, hogy nagyon örült, hogy megismert, és reméli nem utoljára találkoztunk? Majd megállt a villamosnál én- akaratom ellenére- integetni kezdtem: Ő pedig levette a kalapját és nagy udvariasan, még kívül is meghajolt. Majd megindult a villamos. És én arra gondoltam: Istenem hát miért nem lehetett ez egy hozzám való férfi, miért, hogy csak egy elmult századból való öregbácsi képes megismerni, és igy szimpatizálni az emberrel. Itthon aztán Anyukának mindent elmeséltem. Még egy hetem volt hátra, úgy terveztem, hogy megmaradt' pénzemet elszórakozzuk Anyukával, testvéreimmel. Mikor Anyuka előtt kifejtettem ebbeli nézetem, azt mondta: ha ennyi pénzed van még, hát akkor inkább utazz el az Erzsikéhez, szórakózni rá-érsz még a következő hónapban is. De utazni nem tudsz csak ha egész nap szabad. Nekem ez eddig eszembe sem jutott. Gondolkodóba ejtett és Anyuka tanácsára bár nem volt tervem' elutaztam az Erzsikéékhez. 4 napot töltöttem ott és magammal hoztam Ágikát is. Nagyon szép a lakásuk Erzsikééknek és az udvar is barátságos, jól is éreztem magam, de azért sajnálom, hogy csak ezt a

mai napot tölthetem még szabadon itthon. Bár 30-ig vagyok tévedésből előjegyezve, azért bemegyek már holnap a hivatalba, mert 3 hét rendesen számitva a mai nappal lejár. Meg kell még jegyeznem, hogy a bácsi elküldte a vizlágyitóport és szép zöldbársony anyagot is. Meg egy bőrönd ringlót az altisztjével, aminek Anyuka különösképen örült. Majd a hivatalban

telefonon felhívom, hogy megköszönjem u. is már vagy 4 napja, hogy küldte, de nem voltam itthon, igy még nem tudtam megköszönni.

szeptember 19 / v.

Csendes mederben folyik az életem az utóbbi időben. Különösen kiemelkedő események alig tarkitják. Minden egyforma, minden elmulik körülöttem, és én szintén már kezdek beleszokni a mindennapi élet egyhanguságában. Őt, aki az életemnek értelmet adott, aki változatossá tette az életemet, megszünt. Megszünt olyan értelemben, hogy ha ismét előkerülne is már nem számit,- nem tud már mélyebb érzéseket kiváltani belőlem. Különben katona már pár hónapja. A hivatalba beosztottak egy új férfi mellé. Eleinte sehogysem akartam abba beleszokni, hogy én a régi kollégáimat ott hagyjam és csak neki dolgozzam. Ezt előtte is kifejtettem, mire ő azt felelte, ha nem szivesen jövök, ne jöjjek, ő is szivesebben dolgozik olyannal aki neki szivesen dolgozik. Ekkor észrevettem, hogy benne is van valami büszkeség és megegyeztünk olyképen, hogy én azért maradok a régi kollégák mellett és ha szükséges azért dolgozom neki is. De sem ő, sem én nem tudtam, hogy kik vagyunk. Nem ismertük egymást. Majd miközben diktált, azt mondta, hogy azért ő mégis szeretne engem végleg elkérni. Azóta dolgozom neki már több mint egy hónapja. Tegnap behivott, hogy valamit kijavitsak. U. is a külzeten helyesen kiirtam egy nevet, de bent az aktán már teljesen másnak írtam. Ha én megverem magát mondta és ezzel kicsit odébbhuzott és két kicsit rám ütött. De viccesen elintéztük az egészet. Majd mikor ismét bemegyek mondja, hogy különben is nekem egészen át kellene költöznöm hozzá. De volt valami hun-

cutság abba, ahogyan mondta. Igy én rögtön rávágtam hogy nem lehet. Miközbe diktált is sokszor úgy vettem észre, hogy alig tudja a nevetést visszatartani. Mintha ki akarna kezdeni velem, éppen úgy tünik fel nekem. De részemről nagyon közömbös. Ezért igyekeztem komolyan viselkedni. Leadtam a kész aktákat és már jöttem is ki, mire ő szólt, hogy hovamegyek, még nincs x óra. A bácsi /az utitársam a napokban felhívott, hogy szeretne valami csekélységet nekem átadni, hol találkozhatnánk. A váróteremben találkoztunk, Ő szegény S. -ról jött be az utolsó percekben szaladt be, mert késett onnét is a vonat igy csak annyi ideje volt, hogy átadja a csomagot,/ egy nagy zacskó kb. 10 kg szilvát /és egy 2m-es darabb gyönyörű bársonyt. Majd elkisért a vonatig és elbúcsúztunk. Utközben mondta, ne hagyjuk el egymást, össze kell tartani, hiszen ugyis olyan kevés jó ember van. Hát tényleg Anyuka is mondta, hogy valóban nem szabad egymást elhagyni, hogy még a mai világban létezik ilyen ember, aki ilyen jó, csak adni akar, és semmit nem fogad el. – A Pirkó férhezment az Emilhez. Azt írja, hogy nagyon boldog, még álmában sem képzelte, hogy ilyen jó dolga lesz. -

Most kezelői tanfolyamra járok. Mondhatnám, hogy úgy sodródtam bele, akaratom ellenére. Hiszen a tanulás terén oda az önbizalmam. De most már azért szeretném bevégezni. 6 hétig tart, de bizony alaposan neki kell készülni, hiszen hétköznap nincs időm a tanulásra, csak vasárnap. Szeretném márcsak Anyuka kedvéért is letenni, hiszen Ő mondta, hogy okvetlen tegyem le. Ő pedig csak a jót akarja' a javamat nézi, és én szivesen tennék eleget kérésének, ha az eszemet lehetne szabályozni. Már nem vagyok szomorú csak rettentően közömbös, mint akinek minden mindegy, mindent úgy veszek ahogyan van. Mintha álomban járnék és csak a testem lenne itt, a lelkem az ijesztően hallgat, és csak néha titkon érez még és sejt, illetve szeretne egy boldogabb életet is elképzelni. Kevés az élet bennem. Úgy érzem valami alszik bennem, vagy valami megszünt bennem. –

Kotaszek Hedvig: Lélekáldozat, Radnóti Miklós 3.

„november 7 / v. ”
Hál’ Istennek tul vagyok a vizsgán! És Istenem, szinte hihetetlen kitünő eredménnyel tettem le. 3-án vizsgáztam. E hó 17-ére voltam kijelölve, de kértem magam előbbre – Ellus esküvője miatt – igy a legelső csoportba kerültem. Szédültem a boldogságtól, mikor az eredményt közölték velem. Mindenki nagyon kedves volt, és megdicsértek. Olyan kimondhatatlanul jól esett, hogy sirni szerettem volna. Istenem köszönöm, nagyon köszönöm neked, és tudom hogyha te nem vagy velem nem sikerül ilyen szépen. /A másik egy fiú volt, akivel együtt vizsgáztam, azt elbuktatták egy tantárgyból./ Anyuka nem is tudott róla, hogy vizsgázom/ Azt mondtam, hogy a C. hoz megyek. Az irásbeliről sem szóltam csak utólag mondtam meg mindent. Alighogy hazajöttem Anyuka fülébe súgtam, hogy kitüntetéssel vizsgáztam. Persze nagy volt Anyuka csodálkozása, nem is sejtette, hogy vizsgázom. Hát bizony elég nehéz vizsga volt és az idő nagyon kevés volt tanulásra. De legalább megérte a fáradtságot-
Egész éjjel nem tudtam aludni a boldogságtól. Bent a hivatalban is mindenki gratulált, telefonon is sorba hivtak fel egymásután. Még gondolni sem mertem rá, hogy kitüntetett leszek. De az öröm megérte a fáradtságot. Most aztán jöhet a lakodalom. Vasárnap van az Ellus esküvője. Olyan hirtelen jött az egész. Egy hónappal ezelőtt volt az eljegyzése, és november 14-én lesz az esküvője. Más téren semmi ujság sincs, minden csöndes és néma. Vágyódom nagyon kimondhatatlanul valami nagy-nagy vágy él a lelkembe. A tanulásra minden szabad időmet fel kellett használni, másra nem értem rá még gondolni sem. Most újra megindul a gondolatok árja és minél többet gondolkodom, annál szomorubb leszek. Pedig valami olyan nagy-nagy megnyugvásra, lelki békére, csendességre vágyom. A jó Isten talán megsegit e téren is. Tegnap leesett az első hó. Egész váratlanul jött a hideg, még előtte való nap mindenki tavasziba járt. Olyan régen nem esett már, hogy kb. másfél hónapja egy csepp vizünk sincs. A Dódi ismét válni készül, nagyon rosszul élnek a Sanyival. Haza akar jönni, de én nem hiszek benne, hogy végleges lesz a szakitás. A Guszti leszerelt. Olyan szép volt az ősz, de

egésznap el voltam foglalva, igy nem tudtam élvezni. Vizsga előtt 3 nap tanulás-szabadságot kaptam. Kimentem a lóversenytér felé tanulni. Egy idősebb bácsi, aki a lóversenytéren valami felügyelő lehetett megszólit: kisasszony nem enne egy kis szőlőt, lágykenyérrel. Olyan barátságosan kinált, hogy el kellett fogadnom. Olyan jól esett, hogy vannak még ilyen emberek is. Anyuka ma olyan finom krémest csinált, /margarinból a krémet./ hogy még békében sem ettünk jobbat. Olyan jó, hogy ismét szabad vagyok, alig várom, hogy ismét olvashassak. –

„ november 16.

Vasárnap volt az Ellus esküvője. Én, Anyuka és a Guszti szombat délelőtt utaztunk el és ugy volt, hogy a többiek majd este érkeznek a gyorsvonattal. 4 személyes kocsit küldtünk eléjük, /úgy volt, hogy csak négyen jönnek, de 8-an érkeztek./A Maca és Zoli nem akart jönni. Délutánra meggondolták magukat és tekintve, hogy villamossal már nem érték volna el a vonatot a Zoli gyorsan autót rendelt /amiért csaknem 30-P-t fizetett/ és igy még idejében beértek a Keletibe. A Zolika általában nagyon gavallér tud lenni, ő fedezte Maca minden költségét. Mondja Dódi, hogy milyen helyesek voltak, ahogy kipirultan izgatottan összetalálkoznak velük és Zolika átnyújtja a pénztárcáját, hogy váltsa meg a jegyet. Mire Csépára értek minden tagjuk meg volt merevedve, hiszen egymás hegyén-hátán ültek. Vasárnap lefolyt az esküvő. Furcsa falusi szokás szerint gyalog mentek, /végig a falun/ az Ellusék, és mögöttük az összegyűlt rokonság. Az egész esküvőn legjobban élveztem a táncot. A vacsoránál legfinomabb volt a borjúpörkölt. /Egy egész borjú, bográcsonfőzve / 26 csirke, hat liba, egyébb húsok, kompotok, saláták, sütemények, bor, pezsgő, torták voltak a

vacsorán, ezenkivül 3 ruhakosárra való kalácsot is sütöttek, amit a kapú előtt osztogattak. Nagyon furcsa falusi szokás, - és egyáltalába nem tartom helyesnek- hogy a vendégek mindegyike esküvő előtt egy vagy két tortát küldött. Mikor erre kerül a sor a vacsoránál, minden vendég megkapja a saját tortáját és azt eszi, esetleg ha akarja megkínálhatja vele a mellette ülőket is! 6-oráig fenn voltunk. Másnap utaztunk haza, de hogyan? A R. Sanyi katonakocsin hozott haza bennünket: teljes sötétségben ültünk a kocsiban és Isten őrizte, hogy komolyabb szerencsétlenség nem történt. Már jó ideje utaztunk, és a sötétségbe lassan elbóbiskoltunk, amikor nagy csörrenést hallunk. Neki ment a kocsinak egy másik kocsi. A mienkének jelentősebb baja nem történt, csak az egyik katona /szintén a kocsiban ült/ a könyökét nagyon beütötte. U. is a kocsi sarka neki ütődött a kocsink oldalának, keresztül tört egy ablakot, kidöntött egy üveg

bort és az ott ülő katona könyökét megsebezte. Ha ez nem jön közbe, egész kedélyes lett volna az utazás. Az elöttünk ülők, mind lehajtott fejjel gubbasztottak, ugyanis az autó teteje ponyvával boritott volt, és olyan alacsony, hogy senkinek sem fért el a feje. A ponyva vagy tíz helyen szellős volt, ahol a szél vigan befújt. De mind ettől eltekintve 4 óra alatt Pesten voltunk, és nem kellett utiköltséget fizetni. Mialatt készülődtem az esküvőre az Irénke odajön és azt mondja: Te vagy a legszebb leány. A Marcsa is azt mondta, hogy nekem van a legnagyobb sikerem. A Jóskának nagyon tetszem /udvarlója/ A Dódinak is mondta, hogy nekem milyen finom arcom van. Nekem van a legfinomabb arcom. A Gusztit ismét behivták katonának. Olyan jól érzi magát itthon, hiszen még alig egy hónapja, hogy leszerelt, és bizony el van kissé keseredve. Berta néni panaszkodott, hogy az Ellus vele semmit sem közöl, semmiről-semmit sem mondott el, mindent titokban csinál. Egyébként az Ellus nagyon megváltozott. Olyan természetesen és nyugodtan viselkedik, mintha már jó pár éves házasok lennének. Egyáltalába nem szégyenlős. Előttünk is megcsókolja a Jóskát, simogatják egymást, mindenhova kézenfogva mennek. Az Ellus pedig olyan természetesnek érzi mindezt, mintha mindig igy lett volna. Legalább elutaztak volna. Olyan közönségesnek találtam, hogy ott mindenki előtt félrevonulnak, és másnap ott fekszenek, mindenki szemeláttára egymásmellett és mégcsak zavarban sem voltak. Ott volt a R. Sanyi papája is, azt mondta: hogy maga még szebb mint volt. A Berta néni is azt mondta, hogy milyen szép ez a H.-ke. Igyekszem most már belenyugodni az életbe, és úgy venni ahogy van. Szeretnék boldog lenni, a boldogság utáni vágy nem tudom széppé teszi-e az embert? Valószinű, hogy szebbé, mint a kesergés. Olyan fáradt vagyok, majd elalszom. Jóformán három napig nem aludtunk. Tegnap is zuhogó esőben érkeztünk haza /éjfélkor/ Szegény nagymama össze-vissza ütögette a fejét, leesett a pincébe. Az Évi összeveszett a Tónival, alighanem szakitás lesz a vége. A Dódi válni készül.

Kotaszek Hedvig: Pécsváradi esküvő

1944.

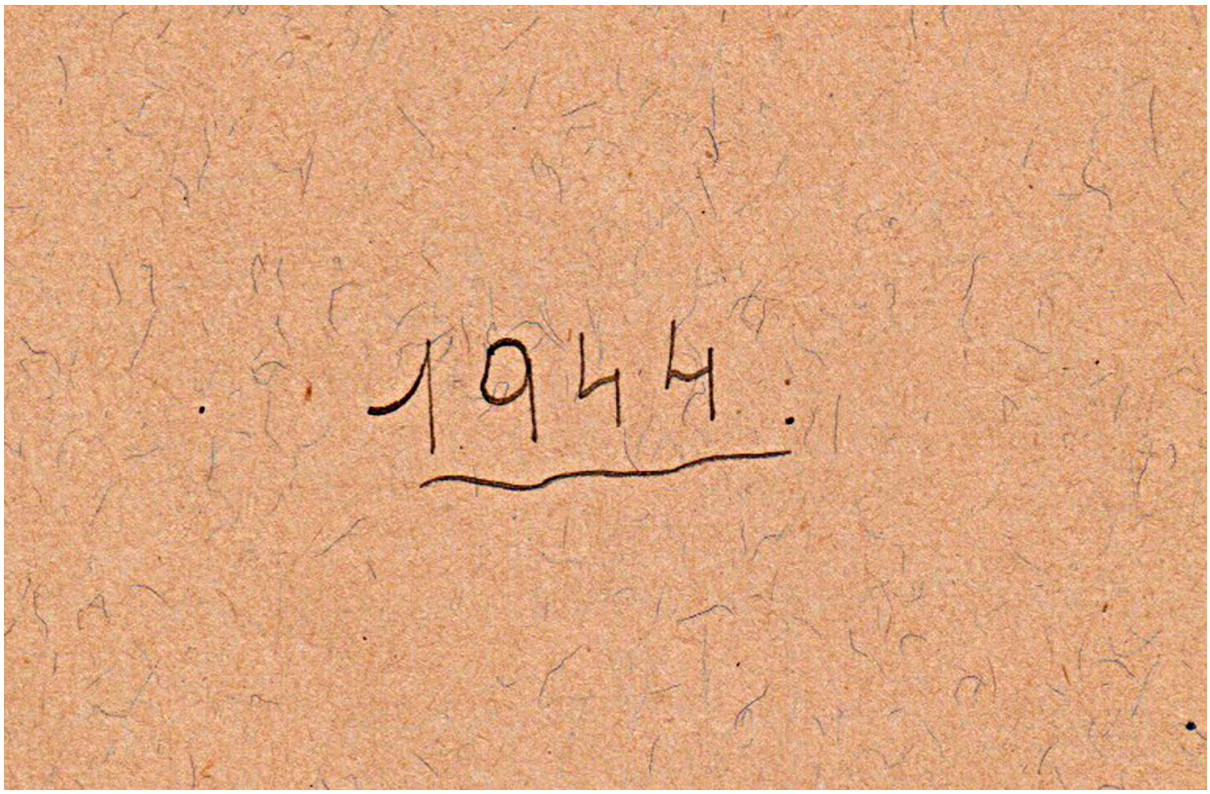

Győry Hedvig

„1944. január 2 / v. ”

Talán ott kezdem, hogy be akartunk iratkozni /még novemberben/ tánciskolába. Egy jobb helyet kerestünk, melyet többen is ajánlottak. Már éppen be akartunk menni, mikor egy autó ért a ház elé: hova mennek ma nincs táncóra, mondja valaki. Mi tovább haladtunk. De én vagyok a tánctanár, ismétli: hát hova mennek? Erre már visszafordultunk. Az autóból egy igen elegáns, nagyon jóképű férfi ugrott ki. Maguk akarnak idejárni, hát maguknak nem való ez a hely, maguk uri leányok, ne járjanak ilyen helyre, rendes leánynak nem szabad ilyen helyre járni, - közbe folyton nézett, különösen az Évi nagyon tetszett neki- majd oda hivja a barátját'- aki vele együtt volt- nézd csak milyen helyes leányok. Majd mondja, hogy milyen kevés rendes leány van, ő tudja mert az Ő keze alatt cka. 50 nő megfordul naponta. Mi a foglalkozása? kérdezem. Nőorvos /valamilyen/ klinikán, de csak pár napot szokott itthon tölteni, a többit külföldön tölti. Tehát nem tánctanár, orvos: de az is kétes, ha kórházi főorvos, akkor nem tölthet olyan kevés időt itthon, már kezdett gyanus lenni. Miért nem járnak tea-délutánra, azok a fiúk akiket ismernek miért nem viszik ilyen helyre. Azok nem tartják elég komolynak a táncot, mondja az Évi. Hát, ha akarnak rendes társaságba kerülni, rendes, úri fiúk közé, tartsanak velünk, nekünk jó társaságunk van, szivesen elvisszük magukat. Megadta a telefonszámát is hogy melyik szállódában hivjam fel. Majd azt mondja, hogy ha akarunk üljünk be az autójába, ő szivesen levisz a Nyugatiig, de tovább sajnos nem vihet, mert kell valahova sietnie. Mi nem ültünk be, hanem megindultunk gyalog, egy darabig kisértek még az autóval, kiszólt, hogy tudom-e még a címét? Ó régen elfelejtettem én' azt már, mondtam,- majd szónélkül továbbhajtottak. Azóta az Évivel -egymásközt- mint a „szélhámosokat” emlegetjük őket. Tény az, hogy nagyon elegáns, nagyon csinos volt az egyik, és olyan nagy hatást gyakorolt ránk, hogy eszünkbe sem jutott, hogy tán azért mégis be kellene menni, megnézni, hogy milyen hely is az a tánciskola. Csak később eszméltünk erre rá. Ekkor ujból elmentünk az említett helyre. De csakugyan nem hazudott az az ember, mert nagyon vegyes volt itt is a közönség. Persze nem iratkoztunk be. Igy gondoltuk, megpróbálunk tea- délutánra lejárni, hátha csakugyan rendes emberek vannak ott: A Nóra /Évi kolléganője/ adta

a tippet, hogy menjünk le a Ritzbe. Nagyon tetszet az első ilyen tea-délután és elhatároztuk, hogy ezentul minden héten, legalább egyszer- lejövünk. Azóta is szorgalmasan lejárunk. Mindjárt az első alkalommal összetalálkoztam egy volt kollégámmal. Sok mindenről beszéltünk vele és meg is hivott randevura. Elvitt a Gerbeauhoz, onnét teára a Hungáriába, és onnét vacsorázni. Jól éreztem magamat. Ez volt életem első randevúja. Az illető egy idősebb /42. éves/ ember. Eleinte tetszett is, de aztán észrevettem, hogy bogaras, vagy pl. egyszer az É. ' együtt bevitt egy cukrászdába és jött egy kiszolgáló, hogy a kábátját legyen szives leadni. Nem akarta odaadni a kabátját, hogy ruhatárba tegyék. Mikor mondták, hogy itt muszály leadni, egész dühbe gurult, hogy akkor mindjárt megy! Hogy lehet valaki ilyen kicsinyes, mikor olyan jó módú, hát mi lett volna, ha 90 fillérrel többet fizetett volna. A másik kiábránditó, hogy csak nem folyton magáról és a munkájáról beszél. Hát lehet, hogy nem csak ezért, de tudom, hogy nem tetszik nekem egyáltalában. Nagyon vénnek tünik fel. Nem a kora után itélve. /És mikor kezdi beszélni, hogy Ő tulajdonképen 15 évvel fiatalabbnak érzi magát és, hogy őhozzá egy 21-22 éves leány való stb. Szeretne megnősülni, mert már beleunt az agglegénységbe stb. Szóval nagyon unalmas, és egyáltalában nem tetszik nekem. Mindamellett még olyan beképzelt is: mindenki drága szivem, édes angyalom neki, és minden nő tetszik neki. Szóval már kiismertem és ráuntam. – Ugyancsak teadélutánon ismerkedtem meg egy olasz követtel is. Mikor egy párszor már találkoztunk, felkért táncolni és azt mondta, hogy szeretne velem gyakrabban találkozni, mikor érnék rá. Megbeszéltük,

hogy csütörtökön találkozunk a H-ban, és onnét elmegyünk majd valahová. 5-re adtunk randevut. Ez karácsonyt megelőző napon volt. A hivatalból kaptunk harisnyát és azért álltam egészen 4-óraig sorba. Csupa sár volt a cipőm, harisnya is vastagabb volt rajtam, hát így mégsem mehettem el a H-ba. Villamos mind tömve volt, megsem álltak a megállóknál. Végre egy 55-re felfértem. ″ 6- értem

haza. Gyorsan átöltöztem és szaladtam a villamoshoz. 7-re értem be. Utközbe elgondoltam, hogy tulajdonképpen minek is megyek, hiszen már ott sem lesznek, de valami mégis hajtott . Meg különben is, ha csak tehetem szeretem betartani amit ígérek. Beérek a H-ba, még tart a tánc. Vajjon itt vannak-e még? gondolom: és benézek! mindjárt észrevettem a Nórát, ő pedig kiküldte az Évit: igazán nem szép tőled hogy igy felülteted az olaszt, igqazán olyan helyes, rendes! Nem sokára vége lett a táncnak és kijöttek. A kis-olasz nem jött oda hozzám. Én odamentem és mondtam, hogy neharagudjon, hogy késtem, de nem tehetek róla annyi minden közbejött. Persze előbb más fiú randevú, biztosan találkozott valakivel, mondta. Majd kezet csókolt, hogy eljöttem. Beültünk mindnyájan az autójába és elvitt a sváb-hegyre, a Búsúló Juhászhoz. Ott megvacsoráztunk, kérdezte, hogy hideget, vagy meleget akarok-e? Én mondtam, hogy valami meleget, tekintve, hogy még nem ebédeltem. Rögtön elsőnek az én tányérom tartotta oda, hogy szedjen bele a Nóra. Olyan jól esett a figyelmessége de csak nem akart belenyugodni abba amit mondtam, többször is megkérdezte hol voltam: majd úgy hogy senki se hallja odahajolt hozzám és kérdezte: szoktam-e még járni azzal a magas fekete férfival? Eleinte nem értettem kit kérdez, majd a Nóra mondta, hogy biztos a Jóskával látott a H-ba. Tetszett az is, hogy nem szereti a feltünést. Az Évi, folyton hátraforgólodott, és hangosabb volt,- rászólt, hogy csendesebb legyen és ne forgolódjon. Majd 9-kor hazahozott autóval. Az ülés alól előhúzott egy nagy tálca süteményt, mindenkit megkínált és nekem adta az egészet. Egész a kapuig hozott autóval és megvárta míg beérünk. Mielött ez történt volna azt mondta a Nórának, /u. is vele tud beszélni, franciául, magyarul csak keveset tud/ hogy engem el vesz feleségül. Azt hiszem ahhoz a H-nek is lesz némi beleszólása, és honnét veszi, hogy fogja szeretni. Azt csak bizza rám, majd igyekszem magamat megszerettetni vele. Még ismeretségünk kezdetén egyszer egy darabig elkisértek a barátaival együtt. Mi ketten hátramaradtunk: én magát szeretem mondja. Hát hogyan tudott megszeretni, hisz nem is tudunk egymással beszélni, mit szeret rajtam. Mikor megláttam már tetszett nekem: a szemei és úgy a szája körül próbálta mutatni. Mikor hazahozott bennünket autóval, az autóba

megbeszéltük, hogy másnap találkozunk. Esett az eső, és igy fényképezni nem tudtunk. Elvitt a Gerbeauhoz. Nagyon rendesen, tisztességesen viselkedett. Visszafelé mikor jöttünk azt mondja legyünk mi továbbra is igy jóba, elmegyünk együtt tea-délutánokra, autózni jó? Jó rendben van' csak legalább tanuljon meg magyarul mert igy még beszélni sem tudunk egymással. Mit kapok ha megtanulok magyarul? kérdezi. Egy jutalom-könyvet. De addig míg tanulok? egy szótárt. Maga nem érti, én nem tudom magyarul úgy mondani, folytatja: / értem én amit maga mond, csak olyasmit kivánjon ami lehetséges', ne lehetetlent', mondtam. Egy csókot! Hát látja', hogy lehetetlent kiván, mert én még soha senkit sem csókoltam meg. Különben is- folytattam- mi jó van azon a csókon, hogy mindenki azt kivánja', minden férfi. Elneveti magát, hát tulajdonképen semmi, butaság az egész! mondta. De ne beszéljünk ilyeneket mert mindjárt kiszállok. Ennyi volt az egész, de azt hiszem ennyit más rendes férfi is kérdezett volna. Másnap tea-délutánon ismét találkoztunk. Nem lehetet bírni vele, mindenáron meg akart csókolni. Nagyon csodálkozom magán, tegnap olyan rendesen viselkedett és máma így: nagyon kiábránditó, ha igy viselkedik- üzentem a Nórától neki. – Az más volt' akkor kettesben voltunk, de most nem vagyunk egyedül. - Majd később azt

mondta a Nórának, hogy azért volt olyan rendes, mert nem akart megijeszteni. Jó, tudni gondoltam, többé nem megyek el vele egyedül autózni. Mi persze mind a hárman rátámadtunk, hogy nem való igy viselkedni, mire Ő felugrott és felkért egy idegen leányt, közbe láttam hogy mikor én is mással táncoltam, folyton figyelt. Majd a Nyugatiig behozott az autóval. Utközbe a Nóra elmagyarázta, hogy igy nem való viselkedni velünk M.-on egy urileánnyal szemben, és hogy én senkivel sem csókólodzom, mire Ő azt mondta a Nórának: hogy ezt neki bemesélheti, de nekem nem és nevetett rajta, közbe fütyürészte a Rigoletót. Azért is megcsókolom mondta, és hátrahajolt. Én gyorsan a Nóra mögé bújtam, az Évi meg tiszta erejéből el kezdett sikitani. Persze nem is mert

ezek után megcsókolni. Mikor kiszálltunk megkérdezte haragszom-e, és mikor láthat? Én mondtam ha igy viselkedik bizony haragszom és sohatöbbé nem találkozok vele. De a végén már kezet sem mert csókolni. Mikor átjöttünk a H-a halján, azt mondja a Nórának, hogy itt lesz velem egy esküvői ebéd, ő frakkba lesz, én fehérben. A kocsiban pedig még azt mondta, hogy most már azért sem mond le rólam, ha nem mint a férjem csókolhat meg, megcsókol mint a barátja. Másnap, vagy harmadnap találkoztunk, ismét: egy darabig rendesen viselkedett, de aztán újra meg akart csókolni. Odahuzta a székét mellém és valósággal könyörgött, muszály csókolni, mondta: ne féljen, na szépen. Én erélyesen rászóltam, nézze ha igy viselkedik én máris megyek, és többé nem lát. Erre abbahagyta. A Nórának szörnyen tetszik, de neki nem tetszik a Nóra. Nézd te szebb is, vagy, nőiesebb is mint én, mondta a Nóra! Mikor én mondtam neki, hogy téved- hiába minden ha te tetszel neki. Hiszen mi értelme van az egésznek: én a hazám ugysem tudnám itt hagyni, ha meg is tanulna magyarul, és meg is csókolhatna nem tudnék a felesége lenni soha. Bár jó fiú, helyes is, /kicsit talán kisebb, mint én./ de ugysem lehetnék a felesége soha. Legjobb lenne ha többé nem találkoznék vele. Sajnálom őt, de nem tehetek eleget, ha értene magyarul, elmagyaráznám neki, megtudnám értetni magam vele. Jószivű és becsületes. Ja az autóban is csak a kezemet csókolta meg, de a kesztyűmet, mire mondtam én: hogy ne csókolja azt a piszkos kesztyűt, erre felhajtotta, és megcsókolta a kezem. Maga nem kivánja megcsókolni akit szeret? Nem feleltem hirtelen. Ja maga olyan hideg nő! ? Akit szeretek azt meg is fogom csókolni, szóltam utána gyorsan csak hosszú idő kell ahhoz, mig annyira megismerem, hogy megcsókóljam. Nem is kell ahhoz olyan hosszú idő, elég annyit tudni hogy karakter, úriember, lehet bizni akkor másokba. A keze mindig olyan forró. Nem rossz ember csak nagyon szenvedélyes. Ez talán nem is lenne olyan nagy baj, ha várna, de úgy vettem észre nem tud várni. A kis olasz barátja mondta az Évinek, hogy én nagyon tetszem neki, tavasszal akar nősülni, de ha nem hagyom magam csókólni, akkor elhagy. Ő emlitette már a Nóra által az autóban egyszer, hogy aki neki tetszik azért mindent megtesz, elkövet, de ha mégsem' ő nem erőszakoskodik. Többek között egyszer megbeszéltük, hogy a R-ben találkozunk ott is volt, de egyszer sem kért fel. Mikor erről emlitést tettem,

azt mondta, hogy ő érzékeny, azt hitte, hogy nem akarok vele táncolni, mert valahányszor rámnézett, én mindig lesütöttem a szemem. Arról is beszélt, hogy felfogadna titkárnőnek: Mennyi lesz a fizetés, kérdeztem? Nem szereti az anyagias nőket, mert azokról előbb az ész gondolkodik, azután a sziv. Különben sem lennék alkalmazottja annak, akivel eljárok. Nagyon tetszett neki ez a felelet. Egész oda van érted, mondta a Nóra. Azt mondta, hogy most már csak azért sem mond le rólam. Nóra nagyon helyes közvetít köztünk. Pedig nagyon tetszik neki a "Georg", valósággal szerelmes belé. Neki igazán kivánom, hogy boldog legyen. Hiszen én nem vagyok szerelmes belé' éppen csak helyesnek találom. Kisebb is, mint én. Meg különben még beszélni sem tudok vele, a Nóra pedig olyan jól érti és beszélni is jól

tud vele. – Az év utolsó napján Kovács úr /leghelyesebb kollégám/ elköszön tőlem és egy darabig rám néz. A M. úr azt mondja, hogy tudom-e, hogy végleg búcsúzik? Én csak néztem K. úrra értelmetlenül. . Bizony, -mondja- és a kezembe adja a felmondásának a másolatát. Én gyorsan átfutottam, de szólni nem tudtam a meglepetéstől és a fájdalomtól. Ő, akit annyira szerettem, mint még egy kollégát sem soha, ki fog most már ezentul megvédelmezni, olyan jó volt tudni, hogy van egy olyan jó önzetlen jóakaratú kollégám mint Ő, olyan jól eltudtam vele beszélgetni, úgy éreztem, hogy ő neki mindent el tudnék mondani. Istenem, most kivel fogok igy elbeszélgetni, nagyon fog hiányozni! Olyan finom igazán békebeli, uri ember volt. Éppen a kollégáim is mondták, hogy ilyen kollégájuk soha többé nem lesz. Olyan okos', sokoldalú', jólelkű volt, és mind emellett olyan végtelenül szerény. Azok a kedves figyelmességek, amikkel megörvendeztetett. Utóbbi időbe észrevettem, hogy jobban becéz, /Hédikém/ hogy olykor megsimogatja a hajam, és kezet csókol. Mindent olyan finoman, úri módon csinált. Olyan jól esett az Ő vigasza, bátoritása. Csak most érzem, hogy ki volt nekem, mennyire üres az egész hivatal nélküle. Szinte kedvem lett volna ott hagyni most már a többit, igen mert egy ilyen emberért érdemes volt türni a többi szeszélyét. Csak néztem magam elé- a hir hallatára- és nem tudtam szót sem kiejteni. Olyan váratlanul és olyan fájon érintett. Mikor rövidesen elköszönt én is kiszaladtam, és elkezdtem sirni.

De miért is nem mondta már meg előzöleg, így nagyon fáj a búcsú minden előkészités nélkül. Tisztán és világosan érzem hogy nagyon szerettem azért a végtelen finomságáért, gyengédségéért, nagy emberi jóságaér, megértéséért: ő tényleg egy férfi ieáll, jellemkép volt, „ki szivben jó, ki lélekben nemes." Nem, azért szerelmes nem voltam bele, ezek az érzések is meglepnek, és mindarra- egész addig míg el nem ment- nem jöttem rá, hogy mennyire szeretem, mint embert, mint nemes, - igazi úri embert, akit nagyra tartok és becsülök. Szerette a feleségét és a kisleányát is: soha olyan gondolat eszembe sem jutott, hogy talán Ő is szeret? Ugy hiszem ő is hasonlóképen szeretett engem, mint én. Kölcsönösen megértettük, megbecsültük, értékeltük egymást. És igen, most érzem csak igazán, hogy milyen nagy szüksége van erre az embernek. Szinte hitet, életerőt ad ez. Nagyon fáj, és hiányzik még most is, hogy elment. Egyszer egy alkalommal, azaz utolsó nap beszéltünk a szeretetről. /aznap, hogy elment, akkor még nem tudtam/ Hédike azt nem tudja elképzelni, hogy olyan is lehetséges, hogy valaki egyszerre kettőt, vagy többet is szerethet? De igen feleltem, sokat lehet szeretni, én is szeretek mindenkit, aki hozzám jó. Karácsonykor is kaptam a kollégáimtól egy szép nagy dobozt, amit közösen vettek és a K. úrtól még külön egy nagyon édes kis dobozt, fehér szalaggal átkötve, és picike kis naptár volt a tetején egy madárral diszitve, aki egy levelet tart a szájában. Nagyon megörültem neki és olyan jól esett a figyelmessége. Egyik képemet, ahol azt állitotta, hogy nagyon jó vagyok, szerette volna megnagyitani és azt is karácsonyi meglepetésnek szánta- mint mondta- de sajnos Cica nem találta meg a lemezt és igy nem tudta előhivni. Mikor hazafelé készülödtünk aznap, azt mondta: hogy még egy könyvet is fogok töle kapni, csak itt Pesten nem kapta meg: majd ha leutazik Erdélybe meghozza. Olyan kedves, olyan figyelmes. Ma este éppen ugy elnézegettem a sok kedves, finom apróságot amit tőle

kaptam. Itt van pl. a kis zöld kórsó a madárral, a kék szallag könyvjelző, egy fehér hóvirággal, /Erdélyben nyaralt, és onnét hozta:/ két képes lap, a doboz, mit karácsonyra kaptam, az édes kis naptárral, mind, mind megannyi kedves emlék, ami mindig rá fog emlékeztetni. Ahogy igy elnézegettem mind-ezt, úgy fájt a szivem, és úgy tudtam volna sirni. És olyan nagyon, nagyon boldogtalannak éreztem magam. Minden olyan üres, céltalan ismét.

Minek is van az élet, csak azért, hogy fájjon az ember szive. Csak szenvedésre születtem, nekem jó már sohasem lesz. Nagyon fáj ismét a szivem.

„1944. január 3 / este ½ 11.

Tegnap úgy volt, hogy találkozom az olasszal a R-ben. Nem jött el. Pedig az utolsó percbe is reméltem, hogy ott lesz. Bántott, hogy ily kevés becsület van benne, és legfeljebb sértette a hiúságom, hogy felültetett. De egyébként nem fáj, hiszen csak kezdtem megkedvelni, de igazán nem szerettem. Nem baj, én azért elmentem, ha fel is ültetett nem baj, ha ő nem is egyenes,becsületes, én azért megmaradtam annak. Jobb is talán, hogy úgy történt,: Úgy is szakitani akartam. De én nem akartam kezdeni, mert arra gondoltam, hogy nem illik hálátlannak lennem. Eszembe jutott, hogy autón hazahozott, vacsorázni vitt, a cukrászda, cukrászsütemény stb. Olyan üreseknek kezdem találni már a tea-délutánokat is. Rendes ember itt is éppen olyan ritka, mint másutt. Különben nagyon fárasztó is. Mindenesetre megritkitom az elmenést. Olyan fáradt vagyok. Szilveszterezni Bobóéknál voltunk. Nem nagyon jól éreztem magam. Fáradt a testem, fáradt a lelkem. Pihenni vágyik mind a kettő, csakhogy az utóbbi nehzebben pihen, csendesedik el. Talán ha K. úr, mellettem lehetne, ha lenne valaki aki bátoritana, erősítene, másként lenne. Nagyon sajnálom, hogy elment K. úr, mert éreztem milyen jó-akarom. Olyan kevés az igazán jó ember. Ilyen és hasonló emberek között szeretnék élni és úgy érzem tudnék is élni. De sajnos, már eddigi életembe is több rosszal, mint jóval találkoztam. Vagy talán ez az ember és a világ sorsa: több rossz és kevesebb jó. Szinte érzem, hogy képtelen sokszor jónak maradni a sok rossz között, hogy az élettel harcba kell szállni, birkózni, hogy jó maradjak.

Isten látja lelkem, mennyire szeretnék jó lenni, csak sokszor oly nehéz. Hogy van az, hogy ami másnak örömet okoz, örömet hoz, abba nekem csalódnom kell. Itt vannak pl. a tea-délutánok, az Évinek egyszerre három rendes is akad, nekem pedig csak egy volt, az is elhagyott. Nem az bánt, hogy elhagyott, ha nem hogy miért is nem tudok egy rendes emberrel megismerkedni. Olyan nagy szükségét érzem egy lelki társnak, olyan K-urhoz hasonló jó embernek. Kivel megoszthatnám bánatom, kicserélhetnénk gondolatainkat. Szinte nem találom helyem a hivatalban, és szeretném megkérdezni K. úrtól miért hagyott el, miért hagyott magamra? Miért is vagyok ennyire önző, hiszen sokkal jobb helyre megy, ilyen okos ember nem is maradhat közhivatalban. Jó lehet olyan okosnak és sokoldalunak lenni, mint ő.

„ 1944. február 19 / sz. /

Egy randevú volt megbeszélve az olasszal. Fényképezni akart a svábhegyen. Az nap szeles, rossz idő volt, kicsit meg is voltam fázva. Szinte kedvem sem volt elmenni. Úgy állapodtunk meg, hogy az Évi elmegy és megmondja, hogy én beteg vagyok. Az o. nem nagyon hitte: hát ő most mit csináljon, a barátait is ott hagyta miattunk. Hivta az Évit, menjen el vele. Az É. csupa sajnálatból elment vele. Ő nem evett semmit, csak az Évitől kérdezte meg, hogy mit akar. Egy nagyobb üveg pezsgőt rendelt, melyből az É. csak egy pohárral ivott, a többit ő itta ki. Nagyon jó kedve lett, és addig beszélt, míg el nem ment vele az É. a moziba. Ott szünetnélkül beszélt. Hogy neki az É. mennyire tetszik, hogy csak őt szereti, elviszi őt O. országba stb. Egyszóval minden szépet amit azelőtt nekem mondott az É. -nek mondta el. Sőt, hogy Őneki mindig csak az É. tetszett, és csak őt szerette. Visszafelé azt mondta, hogy hazahozza az Évit és bejön hozzánk. /Én közbe moziba voltam./ Lehet, hogy mindezt csak bosszubol tette: mindenesetre az furcsa volt, hogy be akart jönni hozzánk. /É. u. is azt mondta, hogy ágybafekvő beteg vagyok: hivatalba sem mentem. Az Évinek mindamellett nagyon tetszett a dolog és élvezte, és szentül meg volt róla győződve, hogy az olasz a valót mondja. Nagyon jó kedve volt, mikor hazajött. Kérdésünkre szük szavun felelgetett. Majd megjegyzi: mondanék valamit, á’ de különben nem, félek, hogy megsértődsz. Ez elég volt, hogy felzaklassa a nyugalmam. De nem mondta el a világ minden

kincséért sem. Anyukától tudtam meg közvetve. Még könnyeztem is, ha jól emlékszem: akkor még tetszett nekem. De az Évi ezt nem vette észre. Vagy annyira hizelgett a hiúságának, hogy most ő kapta mindazon bókokat, amit én, hogy nem akarta

észre venni, hogy nekem rosszul esik. Bár én az a természet vagyok, hogy rögtön félreállok, mihelyt észreveszem, hogy tetszik neki valaki, még akkor is ha talán nekem tetszene, átengedem, de Ő, hát ha hizelgésről, bókról van szó, mindegy hogy kitől kapja, csak neki szóljon, dicsérje, emelje a hiuságát. Ilyenkor a szivnek hallgatnia kell, erősebb a hiuság. Hogy valaha nekem udvarolt az csak tévedésből történhetett, gondolta, vagy dehogy, hiszen azt mondta, hogy mindig is csak ő tetszett neki, valószinű, hogy igy is van, és csak Ő látta téves megvilágitásba, hogy én tetszem neki. Az első jelei az ismerkedésnek úgy kezdődtek, hogy ő odajött és felkért engem. 3-an ültünk az asztalnál és miért pont engem kért fel, ha az É. tetszett neki? Szeretne velem találkozni, sürűbben találkozni: mikor lehetne? Én csupa hetszből rámondtam, hogy csütörtökön. Majd ő visszakisért az asztalhoz, később a teát is áthozatta. Azalatt míg Ő felkért az Évi nem táncolt. Majd a találkozásra terelte a beszédet. Jó elmegyek ha az Évi is jöhet, meg a Nóra is- mondom. Jó… rendben van: felelte. Na de hát ha az É. tetszett neki, akkor miért velem akart találkozni? És sok egyéb, amit nem tudok megérteni, hogy mit képzelt tulajdonképen, hogy egyszer ez, máskor az. Hiszen legelőször is, mikor hazafelé kisért azt mondta: én szeretem magát. Én még elnevettem magam. Ugyan mit szeret rajtam, mi tetszik rajtam, hiszen még rendesen beszélni sem tudunk egymással? Stb. De ezek, ha eszembe jutnak haragszom magamra is, hogy olyan könnyen, minden kétkedés nélkül elhittem én is amit mond. Igaz, hogy utóbbi időbe mindenáron meg akart csókolni, és én nem engedtem, azt mondván, hogy ha nem hagy fel az ilyen kivánságával, többé nem találkozunk. Már pedig azt mondják, hogy az olaszok ilyen természetűek. Minthogy nálam nem ért célt, gondolta, majd mással kisérletezik. Az az érdekes, hogy azért tisztába volt azzal, hogy mi milyen leányok vagyunk. Többek között, egyszer mikor az autójával elkisért a nyugatiig mondja, hogy a barátai megkérték, hogy vigye el őket, azokkal a nőkkel együtt, akivel együtt voltak. – Mit képzelnek, mondta Zs. ,

olyan nőkre vágnak fel, mint azok? Olyan nőket ültessen be ő az autójába, olyanokat Ő minden utcasarkon találhat. Nem várta meg őket, hanem bennünket kisért el. - Többek között, ha rendszeresen odaült az asztalunkhoz, hozott valakit a barátai közül, hogy az É. nek is legyen partnere. . De ha az É. tetszett neki, akkor miért neki hozott mást, miért nem nekem? Na de lehet, hogy időközben megváltozott az izlése. Szóval Ő mindig azt mondta nem olyan mint a barátai. Ez pedig nem igaz, mert egy fokkal sem különb. Az elmaradott randevú után lementünk teadélutánra a H-ba. Közbe az É. -től megkérdezte még mielőtt elköszönt, hogy mikor találkozik velünk. Hát a H-ban nem, legfeljebb ha megyünk az A.-ba. Szóval a H-ba mentünk el ekkor, és éppen szünet volt. Az Évivel kimegyünk a folyósóra és ekkor érkezett a Zs. Mi az Évivel gyorsan megfordultunk és lementünk. Talán ez volt a baj. Na de az is furcsa lett volna, ha mi oda megyünk hozzá. Gondoltuk majd felkeress bennünket bent, hiszen látja, hogy itt vagyunk. Alig, hogy beértünk felkértek táncolni. Ő láttott akkor bennünket és odaköszönt. Azonban a tánc után nem jött hozzánk és nem kért fel bennünket. Másnap, -vasárnap- ismét lementünk a H.-ba. Ők a másik teremben ültek, egy nagyobb társasággal. Valahányszor felkértek táncolni az Évivel együtt mindig ott táncoltunk abban a teremben, ahol ő volt. Lássa, hogy nélküle is boldogulunk. Ő sem maradt rest. Felkérte, a nőt, aki mellette ült, és nagyon bizalmasan hozzásimult, és feltünően bizalmaskodtak egymással / a nő sem maradt hátra, sőt amint látszott élvezte is. /De szóval, nem kért fel bennünket. Világos volt, hogy haragszik ránk. Csak az volt az érdekes, hogy nem egyszer ott hagyta

társaságát, és kiment a folyósora egyedül. Velünk ezt soha nem tette. Na de szó ami szó, most már mégis világosan láttuk a helyzetet. Hiszen ha nem is mondtuk egymásnak, csupán a kiváncsiság is vezetett bennünket, na majd eldöl, hogy melyikünk tetszik neki? És, akkor csak az ital beszélt belőle, meg a bosszú: ha az Évi, akkor nem az ital beszélt belőle, ha józan állapotban is az Évit fogja felkérni. Az az érdekes, hogy megigértette az Évivel: hogy

arról, amit neki mondott, nekem egy szót sem fog szólni. De lehet, hogy bűnösnek érezte magát és nem mert odajönni. Lehet, hogy mikor mi megláttuk őt / valószinű, hogy akkor elöször az A. keresett bennünket: /elfordultunk és bementünk, gondolhatta, hogy én mindent tudok. Na de mindegy. Most már semmit, de semmit nem érzek iránta. Sőt csodálkozom rajta, hogy valaha még meg is tudtam könnyezni. Hiszen nem is Ő volt a vonzóerő, hanem Olaszország, a maga csodás pompájában. Minden vágyam valóralátszott válni. Ki tudja, tán még meglátom az álmok városát: Rómát, Firenzét, Szorentót, stb. Bár világosan éreztem, hogy hazámat hosszabb ideig elhagyni nem tudnám. Hiszen itthon is Magyarországon olyan sok gyönyörűség van. Csakhogy mindig elöttem van, már megszoktam. De ki tudja, hogy ha máshonnét, külföldről jönnék, nem-e az én hazámat találnám-e szebbnek. Most azóta nem voltunk lent a H-ban. Az A. ba is csak egyszer voltunk azóta. Én nekem már nagyon elegem van ezektől a tea-délutánoktól. Valósággal már megcsömörlöttem tőle. Nem szólva arról, hogy mi pénzt emészt fel. Az Évi még lelkesül némelykor érte, de nála is leapadt már a nagy lelkesedés. Igy ha havonta egyszer-kétszer elmegyünk az untig elég. –Nagyon fárasztó is volt minden szabad időnket ilyen léha, üres dolgokra forditani. Hiszen jobban érzem magam, és nemesebb szórakozás, tartalmasabb, akkor, ha olvasok egy-egy jó könyvet, néha szinházba, moziba járunk. -

Kov. urat nem engedték el csak január végével. Jó is volt, hogy nem ment el olyan hirtelen. Igy legalább lassan hozzászoktam a gondolathoz, hogy nem lesz mindig mellettem. /Egy-egy kéz, drága, kéz örökre elmarad. De milyen segitö keze és szive volt. Szinte gyámolitom volt, akibe mindig vigaszt találtam. Ha fájt valami, megsértettek Ő az ő bölcs, szelid, kedves, finom modorával, mindig megnyugtatott, meg tudott vigasztalni. Ilyen jó-akarom tán, soha életemben több nem lesz. Egy dolog bántott kissé. Az össz. kollégákat meghivta búcsúvacsorára. Mikor az egyik szólt, hogy engem nem

hív meg, ugyan' olyan helyre ő nem jöhet. Öt majd elviszem cukrászdába. Persze, jó lesz: siettem a segitségére. De azért, akár hogyan is igyekeztem szépiteni a dolgot csak fájt, hogy engem nem hívott meg, annál is inkább, mivel az emlitett kollégám mondta: igazán el jöhetett volna maga is, nagyon szolid hely volt. - Igy hát ő is elment. Miért mulik el minden ami szép, ami jó? Rossz igy egyedül. Sokszor úgy érzem, hogy tényleg meg fogok fagyni igy szeretet nélkül. Nagyon szeretnék, szeretve lenni és viszont-szeretni. Csupa vágy vagyok. Vágyom valami ismeretlen, felemelő boldogság után. Óhajtom a boldogságot, de egyuttal rettegem is a bizonytalan jövőt: Ki tudja mit hoz? Néha szeretném előre tólni az éveket, szeretnék már nagymama lenni. Néha meg nem bánnám ha megállnék és soha idősebb nem lennék. Hiszen tulajdonképen miért is ez a nyugtalanság. Néha arra gondolok, hogy maholnap már 22 éves leszek. Más leány ebben a korban már asszony. Nem szeretnék vénkisasszony maradni: de azért még asszony sem szeretnék lenni. Nem tudom mi ez velem, de sokszor elgondolkodom , olyan egyhangú az életem, valami változás kellene. Mi lesz velem? Sokszor úgy érzem, hogy nagyon el vagyok dugva, tény az hogy semmi társadalmi életet nem élünk, és bizony ez néha nagyon hiányzik. Szeretnék sokat szórakozni,- mert ha most nem szórakozom, akkor mikor? De hol keresse az ember a szórakozást. Rokonokon kívül más nem jár hozzánk és mi sem járunk máshova. Semmiféle egyesületbe bele nem

tartozunk. Hát hol szórakozzunk? Tea-délután tánccal egybekötve az csak jó lesz' gondoltuk. De sajnos, talán a háború hozza magával- de nagyon vegyes a közönség. Jóformán nincs is köztük egy rendes, talpig úriember sem. Hisz mindenki tartozik valamilyen egyesületbe, valamely zártkörű társaságnak

tagja. Új tagokat nem is igen vesznek be. Vagy valaki kell, hogy bevigye az embert. Na de hol ismerkedjünk meg ezzel a valakivel. Így csak múlnak a napok szürkén' egy hangúan. A hét első három napján estig vagyok. /inspekció./ Óh csak megérhetném egyszer, hogy ne legyek rászorulva arra, hogy hivatalba járjak. Ahol egyesek az ember büszkeségét igyekszenek letörni, az önbizalmát elvenni, az önérzetébe megsérteni. Azt hiszik, hogy az ember egy szív és lélek nélküli érzéstelen báb. De nagyon igyekszenek megalázni, megtörni az embert, olyan kicsinek tekinteni, az ő nagy elbizakodásukba. Cicának már jó, Ő nem jár hivatalba. Ő az én egyetlen olyan barátnőm, akibe még nem csalódtam. A napokban is erre járt és feljött meglátogatni. Olyan jól esik a ragaszkodása. Bár én is ott tartanék már' ahol Cica. Na de az első három nap után három könnyebb nap következik. Ilyenkor délutánonként olvasgatok, néha moziba megyünk. Majd jön a szombat és a vasárnap. Ismét olvasok-és ábrándozok. Jó az olvasás, elvonja a figyelmet a jelenről, egy új világba vezet. De úgy sem lehet élni a képzelet világba beleélni magam, vagy az elöttem leirt életet összehasonlítani az enyémmel. Hisz akármit olvass az ember mindenben van élet, cselekvés, esemény, csak velem nem történik semmi ilyesmi. Na de nem is jó, ennyit morfondirozni, jobban bele kellene élni magam a jelenben. Csak valamivel szebb lenne, hogy ne kelljen a képzelt világba menekülni, és mások szórakozásait olvasva, szórakozni. –A napokban, azaz csütörtök éjjel, vagy hajnalban történhetett ellopták a Guszti egyik legszebb vadonatúj ruháját, az Évinek 3 ruháját. /drapp santung, sötétkék szövet, világoskék pettyes./ Ugyanakkor kint volt az én télikabátom is, /még a hideg is végig szalad rajtam ha rágondolok./ és az össz nyári ruhám. Hála a jó Istennek meg-van mindenem. A nyári ruhákat, kabátot egymásra akasztva tartottam az

előszoba szekrényben, úgy talán nehezebb lett volna leszedni. Az Évinek viszont ezek a ruhái külön fogason voltak. Szegény Guszti katonaság alatt spórolta össze a ruháit, inkább nem evett, csak ruhája legyen. Úgy vigyázott rá és szerette. Még mondta Anyukának, hogy ne tartsa a kis szoba szekrénybe, mert ott összegyűrödik és ételszagú lesz. Anyuka két nappal előbb csupa féltésből kitette a kék ruháját és a szürkét az előszoba szekrénybe. És két napra rá ahogy kinyitja Anyuka a szekrényt ott találja a ruhát amivel levolt takarva bedobva, a fogast mellette. Nem akarta el-hinni Anyuka, hogy jól lát. Borzalmas a mai világban, amikor a ruha a legértékesebb. Ha rá-gondolok, hogy az utóbbi időben milyen féltve vittem ki mindennap a kabátomat. Megfordult e fejemben az a gondolat, hogy milyen könnyen ellophatják onnét. Na de az ember ezt nem veszi komolyan. Pedig tényleg van én már többször tapasztaltam magamon is: bizonyos megérzésem. Istenem, nagyon kevés lehetőség van rá, hogy megkerüljön. Ha elgondolom, hogy Anyuka azelőtt mennyire nem félt. Elment a piacra, a ház egyedül volt, ágynemű az ablakba kirakva, senki otthon. – Bertanéni csütörtökön mult egy hete hogy hazament. Olyan jól érezte magát és úgy megszépült itt. A Zolika két heti leventegyakorlaton van. Nem jól érzi magát, na de most már rövidesen letelik ez a pár nap még. A „picike" nagyon édes. Most már önállóan elmegy egyik díványtól a másikig, már sokat gagyog. Névszerint megismer minden játékát. Boldogság egy ilyen édes kis baba' de egyedül Anyuka elvitázhatatlan érdeme, hogy ilyen szépen fejlődik. Sok dolog van egy ilyen csöppséggel és elnézem, hogy Anyuka milyen türelmesen, gondosan, fáradhatatlanul ápolja. Pedig mennyi dolga lehetett velünk is, hiszen hatunkat ápolt ilyen

szeretettel, féltőgonddal és ime most itt a hetedik csöpség. De Anyuka úgy vélekedik, ha a fáradtság

Kotaszek Hedvig: Háttérben

szóba kerül: Hogy megéri a fáradtságot. Ha a Dódi szombaton hazaviszi, már nem is érzi jól magát Anyuka a pici nélkül. Igaz, hogy ritka kedves gyerek és valamennyien nagyon szeretjük, de a dolog és a legnehezebb rész anyukát terheli, Ő önfeláldozóan szereti. Ó, Istenem bár volna mód sorsán enyhitenem. Legforóbb vágyam, hogy Anyuka sok gondján könnyíthessek, megóvjam a sok fáradozástól. Szeretném egyszer megérni, hogy Anyuka is élvezhesse az életet. Neki is jusson egy kis pihenésre, szórakozásra idő. Tudom hogy nehéz, küzdelmes gyerekkora volt. Két évi boldog házasság után pedig jöttünk mi, és azóta nincs pihenése, megállása. Sokszor türelmetlen ingerült vagyok, és Anyuka olyan szelid tud lenni. Rögtön megbánom, amit mondok ingerültségembe, miért is nem tudok jobb lenni, szeretnék csak jót és szépet adni Anyukának, mert ő csak ezt érdemli. Sokszor sírni szeretnék ha belegondolok mit szenvedett Anyuka tőlünk, és egy nem egészen zavartalan családi életbe. Anyám pártját fogjuk mindnyájan ha akár Apuka, vagy bárki próbálná a legcsekélyebbel is megbántani. De ilyenkor Apuka nem szól hozzánk, enni sem kell neki, és őt is nagyon tudom sajnálni. Sok a gyerek hiába, Anyuka nem szentelheti minden idejét egynek. Meg kell osztani mindnyájunk között. És így Apuka tán kevesebb figyelembe részesül, mint ahol egy-két gyerek van, de hiszen ezt neki is be kellene látni? ! Már csak azért is Anyuka pártján vagyunk, mert hát ő is nő, a gyengébb fajtához tartozik és nagyon érzékeny. Egy férfi keményebb és hamarébb tulteszi magát mindenen. Ó csak egyszer látnám Anyukát gondoktól, munkától mentesen, élvezni az életet, ha ehhez hozzásegithetném akkor lenne értelme, célja életemnek, tudnám hogy nem éltem hiába, szeretném e szent cél érdekében a jövőmet megalapozni. Általában szeretnék mindig és mindenkihez jó lenni. Hisz olyan fenséges, felmagasztaló érzés jót tenni, jónak lenni.

„április 22 / sz. ”

Bizony jó régen nem írtam már, pedig az események már nagyon feltorlódtak. Kovács úr elment, mint már jeleztem és én nagyon sajnáltam. Ő ugylátszik rokonszenvezett velem, mert bizony elég gyakran meglátogatott. Különböző ürügyeket találva a látogatás céljára. Már a többi kollégáknak is feltünt. Pl. egyszer reggel jött és R. pont beállitott. Mi az J. de sok elintézni valód akad az utóbbi időben erre mifelénk. Éreztem a ki nem mondott szavak ellenére is, hogy bennem sem biztosak és hogy a gyanú nekem is szól. Én nagy zavaromban mit tehettem mást, leültem a gépemhez és írtam. Mikor látta, hogy én teljesen a munkába feledkeztem, odajött mellém és olvasni kezdte amit éppen gépeltem. Majd látva, hogy én tovább folytatom a vállamra tette a kezét és megsimogatott. Ejnye J. talán mégsem szabad, mondja R. Láttam, hogy K. úr is zavarbajön. Én szinte akaratom ellenére segitségére siettem. Úgy csinál dr. úr, mintha nem szokott volna dr. úr is. Na ezt sem nekem mondták, felelte a K. Csak miután már kimondtam jöttem rá, hogy mit tettem. Nem igazán, soha nem simogatott meg sem Ő sem senki más, hiszen nem is engedtem volna, és most, hogy én ezt mondtam úgy is értelmezheti, hogy neki is szabad most már simogatni. Szörnyű kinosan érintett. Nem is tudom, hogyan engedhettem meg, neki, hogy megsimogasson, talán, hogy olyan segitésre kész szinte atyáskodó volt velem szemben, azért nem tünt fel nekem és azért engedtem. Most mikor már más megvilágitásban látom, most meg már nem szólhatok , ha eddig nem szóltam. Különben is nagyon érzékeny, és utóvégre most már én is nagyon megfontoltan viselkedem és nem vagyok már olyan elfogult. Gyakran jött’ másoknak is feltünt, és egy-egy elejtett szóból éreztem, hogy nem ezt várták tőlem, másnak ismertek. Pedig, ha tudnák, hogy mennyire nem tetszik mint férfi, eszembe sem jutott, hogy ebből a szemszögből nézzem. Tetszett azért mert példás jó modora, jó

Kotaszek Hedvig: Liszt, Szerelmi álmok

szive és nagy tehetsége van majdnem mindenhez, kiváló eszű, és mind-e sok jó tulajdonsága mellett, olyan végtelenül szerény, egyszerü- megértö. Nem egyszer ki is fejeztem csodálatomat ennyi tehetség láttára. Lehet, hogy talán ez esett olyan jól neki, ezért kedvelt meg annyira? Hiszen, ha belegondol az ember a házastársak életébe, hogy messzire ne menjek pl. nálunk itthon, idővel megszokássá válik az egyik vagy másik fél jó tulajdonsága, és inkább a rossz tulajdonságok a kirívóbbak, és több az ellentét, mint az egymás dicsérete, értékelése. Lehet, hogy K. a tehetségeit otthon nem méltatták és nem dicsérték és jól esett neki, hogy van valaki, aki benne kivételesen tehetséges, jó embert lát. De Istenem ezzel csak nem csináltam semmi rosszat, csak éppen kifejezésre juttattam azt amit gondoltam. Elég az hozzá egy alkalommal ismét megkérdezi, hogy meg lett-e a lemeze annak a fényképnek, amit karácsonyra meg akart nagyitani. Sajnos nincs meg, feleltem, pedig Cica is már alaposan átkutatta otthon az összes fiókot. Délután betelefonál a lakásáról, hogy milyen megvilágosítású a szoba? Egy gömb van középen, felelem. Nem úgy értem, most pl. besüt a nap? , mert holnap szeretnék egy géppel bemenni. Minek az, kérdem? „hát levenni a szobát, meg a benne levőket. ” Másnap csakugyan jött és lefényképezett. Több felvételt csinált, ha az egyik nem sikerül, sikerüljön a másik mondta. / Nem hiszem, hogy jók lesznek feleltem: - tekintve, hogy éppen borus idő volt! - „ na nem baj, ha nem sikerülnek akkor legfeljebb elkérem azt a kisképet. ” : / -én pedig éppen arra gondoltam ha annyira tetszik neki az a kép, hát odaadom. / - Hát ha Kovács úr akarja, én szivesen odaadom, feleltem. Legközelebb mikor jött mutatja a képet, amit én

odaadtam neki. De csak éppen a fejem látszott. Hát ezt hogy csinálta kérdeztem. Hát egyszerűen’ kivágtam a fejét a többi fej közül. Majd óvatosan ismét visszacsomagolta a fehérselyem papirba és betette boldog mosollyal a mellényzsebébe. Ekkor tudtam már határozottan,’ hogy tetszem neki. De milyen szörnyen hatott a felismerés? Eddigi nagyrabecsülésem, értékelésem, porba hullott. Milyen nagyon visszataszitó is egy idősebb embernél egy ilyen viselkedés. Nevetni lett volna kedvem, ha nem szégyenkezem olyan erősen. Igen, most már tökéletesen tisztán állt előttem, hogy mint nő tetszem neki. Ó pedig de szép volt a régebbi idő, mikor megértő segítő társat láttam benne’ semmi mást. Azt hittem, hogy ő is úgy érez mint én, úgy éreztem, hogy kölcsönösen becsüljük, értékeljük egymást, még véletlenül sem jutott volna eszembe, hogy én másként tetszem neki. Ettől a perctől kezdve, teljesen kiábrándultam, szinte undor fogott el, ha meghallottam csak a hangját is a telefonon keresztül. Szinte alig tudtam parancsolni a hangomnak, alig tudtam uralkodni magamon, hogy ne érezze mennyire terhemre van, mennyire nem érdekel, ebből a szempontból. Pedig minden délután, valahányszor inspekciós voltam, mindig felhívott. Hogyan segítsek hát magamon, hogyan téritsem helyre az ő eszét is, ha már akaratomon kívül bár, de rajtam jár az esze. Igy valahányszor eljön mindig megkérdezem: hogy van a kisleánya és a felesége? , igy legalább annyi jót tehetek, hogy valahányszor velem van

ne felejtse a családját, sőt igenis jusson eszébe! De eltekintve a családjától, még ha nőtlen lenne, sem tetszene ilyen értelemben mint férfi soha. Ezt annyira világosan érzem, hogy ha ilyesmi jut az eszembe szinte megundorodok, hogy szinte a hidegráz. Kár is volt a szép gondolatokat, ahogyan én gondolkodtam felőle értékeltem őt, igy besározni, igy elmosni, hogy most már egy szép gondolatom, véleményem sincs róla. Vagy talán minden férfi életébe adódik egyszer, hogy a feleségén kívül más is tetszik, mást is szeret? Igen világosan érzem, hogy ilyen esetben mennyi, azaz „csaknem minden” a nőn mulik. Na de hát ebben az

esetben, jó kezekbe került és nyugodtan lehet a felesége, hogy az ura. . ,-no de hagyjuk ezt- soha nem fog eltérni tőle, és tőlem még a leghalványabb reményt sem remélheti. –Hát pehhem az van egy jókora adag,. . aki ismer szeret, akinek nem lehet, nem szabad tetszeni, és főleg nem akarok' annak tetszem. Még jó multkoriban kérdezte, hogy nem tudnék-e neki bársonyt szerezni a bácsitól? U. is. egyszer elmondtam neki, hogy milyen kedves bácsival ismerkedtem meg T. fürdőből hazajövet. / Most utólag már ezt is nagyon megbántam, hogy elmondtam, de legalább tanultam belőle, és ezután sokkal óvatosabb , zárkozottabb leszek. / Én mondtam, hogy megpróbálom, bár a magam érdekében soha nem kértem volna szivességet. A bácsi azt mondta, hogy most nincs: de ha lesz, majd telefonál. Telt múlt az idő és nem telefonált, én pedig szörnyen szégyelltem magam, hogy vajon mit gondol róla a K. úr, hogy milyen bácsival ismerkedtem meg?

Hiszen igy is mikor mondtam, hogy „bácsi" olyan gyanúsan nézett rám és kérdezte: mennyi idős az a bácsi? Nem is sejtette, hogy ezzel a gyanakodásával, mennyire megsértett. De hála' Istennek minden jóra fordulhat a jó Isten akaratából. És én erősen bizom benne, és ezért talán nem is feledkezik meg rólam. Igen és talán a jó Isten súgta azt a gondolatot, hogy írjak neki Husvétra. –Kov. úr ugyan azóta említést sem tett a bársonyról, hogy mi van vele, de én szörnyü kinosan éreztem magam. Szóval írtam a bácsinak husvéti üdvözletet /bár arra gondoltam, hátha megharagudott, hogy annak ellenére, hogy emlitette, hogy nehéz most bársonyt szerezni, ilyen szivességet kérek tőle./ Nehogy azt hidje, hogy csak akkor jut eszembe, ha kell valami. Pár nap mulva jött a válasz, hogy ne haragudjak, hogy ő nem írt, de az utóbbi időben /háború, borzasztó világ, amivel eddig nem is akartam besötétiteni, a naplóm- de később kénytelen vagyok szólni róla./ annyi a gondja, baja, és a fojtonos rettegés, hogy bizony az idén senkinek sem küldött husvétra lapot. Többek között írja, hogy amennyiben a bársony esedékes még, úgy telefonáljak. Első gondolatom az volt, hogy nem kérem, mert ha olyan könnyen lehetne kapni, biztosan elküldte már volna. De ezzel még nem tisztáztam magam K. úr előtt. Ez a néma hallgatás az ő kérésére, rémesen kinosan érintett. És még kinosabb volt az, hogy Ő is olyan tapintatosan hallgatott. Utóvégre nekem nincs miről hallgatnom, nincs én nekem titkom, és igen-is ne is gondoljanak rólam még

magukban sem semmi rosszat az emberek. Én tisztán akarok állni mindenki előtt. Ez a gondolatom győzött. Ezért elöször felhívtam a K. urat, megkérdeztem szükséges-e még a bársony, és mivel azt mondta, hogy igen, megadtam a bácsi címét, hogy hívja fel telefonon és beszélje meg vele miből, és mennyi kell. Kis idő mulva aztán én is felhívtam a bácsit. Szörnyen röstelli, hogy megfeledkezettt írni nekem, és hogy én meg milyen figyelmes vagyok- mondta- de az utóbbi időben egészen kijött a rendes kerékvágásból ez az állandó készüllét' a folytonos futkosás az óvóhelyre, ez a bizonytalanság minden vonalon stb. Majd ahogy elbeszélgettünk többek között mondom, hogy bizony az ember sehol sincs biztonságba, nem futhat a végzete elöl, ha az van szánva, hogy meghal. Ne féljen maga nem fog meghalni, ha más meg is hal maga életbe- marad. Szereti magát a jó Isten is, aki olyan jó, mint maga, azt a jó Isten is szerette. Olyan jól esett a beszéde, a vigasza, úgy éreztem, hogy igazán, szivből beszél, hogy sírni lett volna kedvem. Majd a bársonyról is szó került, megköszöntem neki. Ugyan ne köszönje, hiszen az csak természetes, hogy maga, elsősorban maga az első, ki más, ha nem maga, bármire szüksége van csak szóljon, örömmel, bár mikor, ha akar valamit, annál is inkább most mondja meg, ha valamire szüksége van, mert a gyárat is leállitjuk, nem kapnak anyagot stb. Olyan kedves aranyos, édes jó bácsi, annyi kedvesség, őszinteség, melegség, segiteni vágyás, becsülés csendül ki a szavaiból, hogy nagyon szerettem volna zokogni,

kisírni magam. Hiszen ime, vannak még jó emberek, van az életnek még napsugaras oldala. Ha mindenki olyan jó lenne, ha mindenki úgy érezne és gondolkodna, mint ez a bácsi' akkor a földön boldogság öröm lenne élni. És azáltal, hogy ő úgy dicsért engemet, és olyan őszintén érezte azt amit mondott, nagyon fájt, hogy talán bennem is csalódnia kell. Úgy éreztem, hogy én nem is vagyok olyan jó, mintsem Ő gondolja. Ki is fejeztem ezt hogy én nem tartom olyan jónak magam. Mire Ő azt felelte, nem az a fontos, hogy mi minek tartjuk magunkat, hanem hogy mások hogyan vélekednek rólunk. És biztos, hogy sokan mások is szeretnek! Ó, kedves aranyos bácsi, aki feléleszted az emberben a jóságot, vigasztal és szinte kedves meleg szavaid által az emberbe lappangó jóságot felszinre hozod: és annyi jóság láttára én, nem is tudom, de úgy érzem, hogy én nem tudnék ilyen, jó, ilyen nemes, ilyen nagy lenni. És nagyon nagyon szomorú voltam, hogy hát Istenem miért is nem tudok olyan jó lenni, mint ahogyan azt a bácsi is gondolja rólam, hogy vagyok. Igen jónak lenni, mindig és mindenkihez, ez a legnemesebb, legfelemelőbb, amit az ember tehet. És Isten látja lelkemet én szeretnék is jó lenni. Jobb, sokkal jobb mint vagyok. Mindig jónak lenni, és mindenkihez. De néha olyan nehéz. És az élet sokszor olyan rettentően durva. És hogy tudjak jó lenni, vagy vigasztalni mást, mikor sokszor úgy érzem, hogy én is vigaszra, bátorításra és sok-sok jóságra szorulok. Hiszen adni az ember csak azt adhat ami van,

vagy nem? Tudok én boldogságot, vigaszt adni, ha ezekkel én sem rendelkezem? És, ha talán csupa olyan emberek közt élnék mint a bácsi, akkor talán jó is lennék /hiszen olyan emberek között lehetetlen is rossznak lenni. Sokkal inkább megrázott az ő szelid, kedves, jóságos szava, mintha valaki szidott, korholt volna hibáimért. Igen ő a jóság fátyolába burkolva megmutatta, hogy milyennek kell lennem és minden kívánságom az, hogy bár valóra tudnám váltani. Ó be boldog is lehet az a kör ahol ilyen megértő nemesszív lakozik. Milyen jó lenne minden fájdalmat, csalódást, bánatot elsírni az ő nemes szivén. Igen kiönteni a keserű könnyeket, hogy ne maradjon belölük semmi, mely ha ki nem ömlik, befelé mar, és emészt, és olyan erősen és vastagon rakódik le a lélekre, hogy a jót a szebbet egészen elnyomja. És Istenem, bár elsirhatnám minden bánatom, hogy egy kicsit megkönnyebbüljek, mert Isten bocsáss, de úgy érzem, hogy sok keserű könnyet visszafojtottam, igen és talán azért érzem azt is, hogy megkeményedtem, hogy a sok sok fájó el nem sirt könnyek olyan sűrűn rakodtak a lelkemre, hogy azért nem is bírok olyan jó lenni, mintsem a bácsi gondolja rólam. És az élet mostohasága nem oldja meg a könnyeket. Ilyen kedves, meleg, megértő jóságos szavak kellenének, hogy felolvadjon tölük a sok megfagyott könny, és ne maradjon más a helyén csak a sziv, a legnemesebb értelembe vett őszinte jóság. Igen megmutatta a bácsi egy pár egyszerű, kedves, szívből jövő őszinte szóval: hogy nem is vagyok olyan jó, mintsem gondol, de hogy milyennek

kellene lennem! A bársonyért ma bejött K. úr. Egy kis dobozt adott át nekem-elkésett húsvéti ajándék, mondta. Kedves, figyelmes kis dolog az egész. Amely egyáltalában nem sértő. Olyan finoman és figyelmesen tud adni, hogy lehetetlenség lenne nem elfogadni. És mintha már nem is haragudnék olyan nagyon rá. Istenem' hiszen gyarló emberek vagyunk mindnyájan, és talán nem mindenki tud a vágyainak parancsolni. Minden esetre óvatos igyekszem lenni, sőt annyira, hogy még hellyel is elfelejtettem megkínálni a K. urat. U. is én is állva beszéltem hozzá, érezve, hogy úgy nem huzódhat sokáig az itt maradása. Rövidesen el is ment, csak búcsuzásnál juttatta ismét eszembe, hogy . . . , nem is tudom mit jelent az . . , de kézcsóknál többször egymásután megcsókolta a kezemet. Na meg hogy beszéd közbe többször megsimogatta a kezemet' de arra gondoltam, ez olyan öreges mozdulat, melyet, a

nagymama szokott tenni, nincs más jelentősége, mint az hogy szeret, olyan értelemben talán mint nagypapa az unokát, vagy apa a gyermekét. /Igen talán megint tudnám szeretni, ha úgy is viselkedne, mint egy jóakaratú, atyai gondolkodású, érzésű ember./ -

Sajnos a hivatalban egyedül maradtam azzal a kollegámmal, akivel legkevésbé értjük egymást. Mindegyiket elhelyezték. Nagyon sajnálom a R. dr. urat mert Ő igazán csupa jóakarat volt irántam, és a M. urat, igaz tán őt szerettem és értékeltem a legjobban. Igen, mert Ő megmaradt annak, akinek gondoltam, belőle nem kellett kiábrándulnom. Igazi jó férj és jó édesapa. Tudom, hogy ő is szeretett

Kotaszek Hedvig: Öreg király

engem, de a legtisztább a szó legnemesebb értelmében vett szeretettel. Egyszer azt kérdezi tőlem, mondja Hédike, mi az oka annak, hogy magát úgy kerülik a férfiak. Mi az oka sokat gondolkoztam emiatt bizony én is, de a feleletet, mind a mai napig én sem tudnám megmondani, magyarázatát még nem találtam. Hiszen vannak akik azt mondják szép vagyok, vannak akik csinosnak is tartanak /bár ez inkább kétséges?/ aki megismer és megért többnyire szeret is, kedves is vagyok, legalább is igyekszem kedves lenni mindenkihez. Mi hát az oka, én is ezt kérdezem? Én nem tudok szerelmes lenni, mondtam, /bár teljesen nem éreztem ennek az igazát sem, de gondoltam, lehet, hogy az az oka, hogy nem tudok olyan hamar felmelegedni a férfiak iránt, mint más leányok./ Dehogynem, hogy maga nem tud szerelmes lenni: maga nem is gondolja, hogy mennyire szerelmes tudna lenni? Nagyon szerelmes fog lenni, ha egyszer szeretni fog! Igen, lehet, hogy igaza van, erre most még nem tudok felelni, de bizony sokszor majd elepedek egy kis szeretetért. És érzem, hogy szeretet helyébe viszont tudnék szeretni. De hol késik az én szerelmem, várom már nagyon. Miért nem jön, miért nincs széles e világon senki, aki szeretne, hiszen érzem, hogy a szivemben még olyan nagyon sok betöltetlen szeretetre van hely. Szeretnék szeretni, és viszont szeretve lenni, ezt érzem határozottan, de hát meg lehet ezt mondani. Hiszen az szégyen ha az ember vágyakozik és nincs kiért. – Igen néha úgy érzem, hogy „Ő", mégis csak „Ő" volt az igazi, akit szerettem igazán, teljes szivemből és teljes lelkemből. Ó de jó,

lenne odahajtani a fejemet az ő szivére: úgy érzem, hogy ott háborgó lelkem megcsitulna, minden elégedetlenségem elmulna. Ha most itt lenne mellettem elfeledném minden bánatom, igen' ha ő is tudna szeretni. De hiszen nem szeret, ezen kár is töprengeni, hiszen nem egy fényes bizonyitékom van már erről. Mikor leszerelt eljött a hivatalba, és kérdezte, hogy állok a szivügyekbe? Köszönöm jól, feleltem. Mennyasszony?, látja: nincs gyűrűm. Hát akkor? ma ez holnap az: ? úgy szép az élet ha zajlik, és még pár nagyképű ilyesmit mondtam, mire Ő elnevette magát és azt mondta: hogy azt hiszi ezzel nagy-leány lesz, ha ilyesmiket mond." Miért egy leány annál jobban tetszik, minél nagyobb udvara van, mondtam. Nem annál már okosabb vagyok, hogy csak eggyel törödjek, egyre várjak, egynek áldozzam fel az egész életemet és az nem jön, akkor egyedül maradjon az ember? nem azt nem teszem: igen egy leánynak kell, hogy udvara legyen. Erre már nem nevetett, de valószinű, hogy nem értette mire célzok. Pedig szinte öntudatlanul tódultak ajkamra e szavak, és hogy ez utóbbi mennyire az én életem, /csak egyre várni, és az nem jön stb./ és mennyire az én szerelmem sirt ki belőle, ó, hogy is gondolhatta? Igen és érzem, hogy igazat mondtam- és úgy kellene lenni, hogy egy leánynak udvara legyen, és nem szabad, hogy feláldozza az életét egynek' egyért várjon, epedjen, és ha az felülteti ki marad akkor, vagy mi marad? Mert hiszen ha eleinte nem is vigasz a nők körül lévő udvar, utóbb azért, mégis találhat ott feledést. Na de hát

nálam a csalódás megvolt, csak a vigasztaló udvar hiányzott. Igy, szinte a mondottakkal saját magamat oktattam és gunyoltam is egyben. Aztán ez is elmult. Jó ideig megint nem láttam, míg egyszer elsején a fizetésemért menet megint összetalálkoztunk. Én siettem, ő szólt is, hogy nem érti, miért sietek úgy mindig tőle? Majd mikor kissé lassítottam azt mondja: hallom hogy voltak a szinházban. /Angyalt vettem feleségül, nagyon pikáns darab volt, úgyhogy be sem vártam a végét' eljöttem./ Nagyon elszégyeltem magam, hogy megtudta, hogy ezt a darabot megnéztem. De hát miért nem talált kellemesebb témát, ha beszélni akart. Én, hogy zavaromat leplezzem gyorsan előre siettem, és bizony elég ingerült hangon mondtam : hogy magának mindent meg kell tudni. Aztán a tömegben elvesztettem szem elől.

Győry Hedvig

Később láttam kifelé menni, de mintha ott sem lettem volna, mintha nem is velem beszélt volna az előbb, még csak felém sem nézett, szó nélkül kiment. Már pedig úgy lett volna való, hogy ha beszélni akar velem, velem együtt jött volna és állt volna velem sorba. Vagy talán megsértődött a felelettől ahogyan válaszoltam vissza. Nem' rajta sohasem tudtam kiokosodni. Istenem pedig hogy dobogott a szivem, mikor nekem bizalmasan megmondta: hogy most már végleg leszerelt, /csak a hivatalban nem akarta még, hogy tudják/ hétfőtől kezdve nem katona. Ujjongani szerettem volna, minden csupa napsütés lett körülöttem. Itthon

van, hazajött, végleg hazajött, örülhetsz, örülhetsz, minden jó lesz, szép lesz megint, dobolta a szivem. Már csak az a tudat is, hogy egy helyen egy városban, egymás közelében vagyunk: is, boldogsággal töltött el. De vártam, én balga ismét, és remélni mertem. . , persze' hogy nem jött, igy aztán nagyon nem is bánom, hogy olyan ingerülten feleltem neki. Hiszen voltam én már kedves, jó is hozzá, azzal sem mentem semmire- hát akkor ugyis mindegy már minden. – Most talán még itthon van, de nekem nem, nekem egészen olyan távol van most is, mint mikor kint volt a harctéren. -

Bár a háború a megkeseritője minden jónak, és ilyen keserű dologról nem szivesen írok, mégis kénytelen vagyok, megemlékezni róla. Eddig nem is birtam a háború fogalmával, könyvekben ugyan írtak róla, de én a háborús részeket nagyvonalúan mindig átugrottam, mint unalmas, érdektelen valamit: miért olvassak csúnya, piszkos dolgokról, öldöklésről, mikor az engem nem érdekel, és nem is érdekelhet egy jobb érzésű embert. Ennél sokkal szebb' magasztosabb dolgok után vágytam. És az ilyen unalmas, értelmetlen dolgokkal miért is időt pazarolni, ha szárazon csak a háború volt leírva valamely könyvbe, el sem olvastam, mondván: a háborús könyvek engem nem érdekelnek! De most hiába nem érdekelnek, hiába akarom kihagyni, vagy nagy-vonalba átlépni' nem lehet. Mint egy hivatlan vendég tolakodott be, és jó ideje itt fészkeli be magát. A háború teljes központjában áll Magyarország. Alig mulik nap, hogy

Kotaszek Hedvig: Háborúban

ne szaladgáljunk le az óvóhelyre. Éjjel nappal egyaránt, sőt éjjel még többször is. Odafenn, közvetlenül az ég alatt, félelmes tüzijáték pereg le azok előtt, akiknek idegük van ebben a szépet meglátni, megnézni. Fejünk felett repülnek a bombák, és ilyenkor a hitetlen is megtanul hinni, és imádkozni a jó Istenhez!
Most itt aztán más, mint a jó Isten, irgalmas nem lehet. A rádió sokszor egész éjjel szól, figyelni kell a közelgő veszély jelentését. Aki teheti utazzon el, hirdetik a plakátok. A pici, aranyos kis Évikét is levitték Csépára. Immár 5.-ik éve folyik a háború, de mi eddig csak a távlatból néztük, de most itt minálunk itt Magyarországon van a csatatér. A tűz közepében állunk és a jó Isten legyen nekünk irgalmas', hogy szerencsésen megúszhassuk. Az hogy egyes árúcikkeket egyáltalában nem lehetett kapni, vagy horibilis összegekért műrostos anyagot, már csak valahogyan beletörődtünk, de még mindehhez ez az állandó rettegés, izgulás, mindez már nagyon kimerítő. Hát okos ember nem lehetett, csak nagyon gonosz vérszomjas ember' aki a háborút kitalálta. És a politikai harcok mellett még a zsidó nép szerncsétlen üldözése. Szivük felett sárgacsillaggal megbélyegezve, állásukból kitéve, üzletet-boltot elvéve tőlük. Hát ők is csak emberek, ők is csak éreznek. Miért nem telepitik ki őket, ahol élhetnének együtt, de itt belül kínozzák őket az országhatáron belül, lassú pusztulásnak kitéve. Hiszen azok is csak emberek. És ó, ember, hogy tudsz igy megfeledkezni magadról: „ember-ember ellen megy. " Mi lesz ennek a vége. Súlytja Isten nagyon az embereket, mert olyan sok a gonosz, a rossz, hogy az a kevés

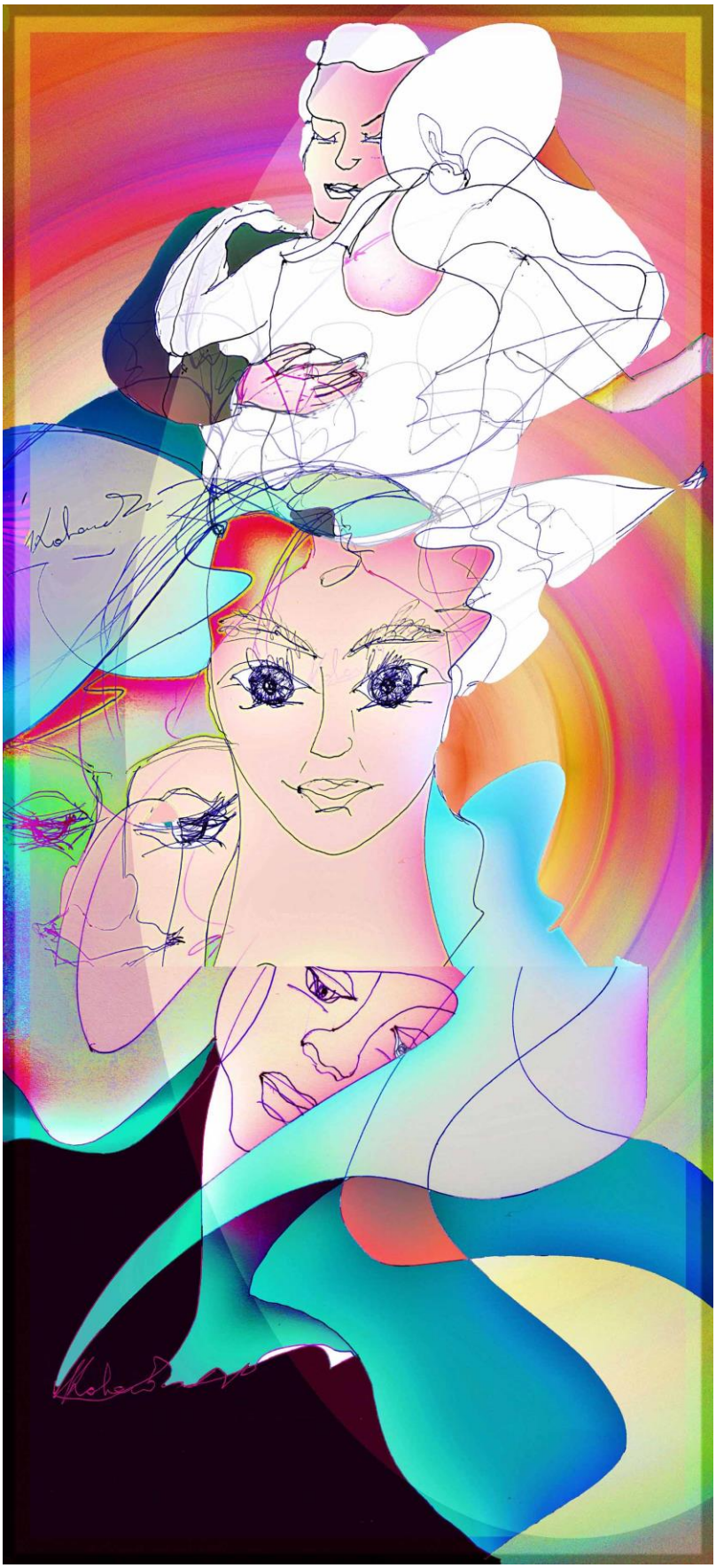

Kotaszek Hedvig: Ember

jó, aki még van ki sem látszik tőlük. Tulerőben a gonosz! És akkor vallásban keresik a hibát: vallás szerint osztályozzák őket! mint a bűnözőket megbélyegzik, osztályozzák minőség szerint: ki mennyi lelkitartalommal rendelkezik annyit ér? ! Nem vagyok elfogult vallási téren, mindenkinek a vallását tisztelem, becsülöm az enyémet persze emellett még szeretem is. /minden vallásfelekezetnél van jó és rossz ember. De ne azt nézzék ki milyen vallású, hanem ki az aki, megérdemli még azt, hogy embernek nevezzék. Mert az ember hova süllyedt, mivé lett, nagyon kevés az ember. Ilyen körülmények között nincs is napló írásra szabad időm: Hivatalban is hosszabb a munkidő, ha pedig egy kis szabad idője van az embernek, lefekszik aludni, mert ki tudja éjjel tudunk-e? De már nagyon későre jár, mindenki alszik már, és engem is elnyom már az álom. A D.-S. ismét nálunk, részben félnek otthon egyedül /az érthető is/ részben, hogy ismét nagyobbmérvű összecsapás volt közöttük. Hát ha mindenki olyan boldogtalanul él a házasságban mint ők, akkor talán jobb soha férjhez sem menni. Ha rajtuk mulott volna- ki tudja hanyadszor már- ismét elváltak volna,- /pár napra persze/ , mert ők sem egymással, sem egymás nélkül élni nem tudnak. A D. most kivett 2 hét szabadságot, hogy a picit levigye. A két hét eltelt, hazajött, és itthon Anyukát sürgette, hogy menjen le a picihez. Anyuka most ott is van, és nem tudom sikerül-e majd a pici mellé valakit felvenni, vagy hazahozza anyuka. A Dódi hivatalból nem tud hiányozni

Kotaszek Hedvig: Család - Family

mert most minden pénz kevés. Hát igy anyának lenni könnyű, de egyáltalában nem boldog valami. Hál' Istennek készen lett a tavaszikabátom. Úgy volt, hogy a hivatalunk leköltözik Balatonra, de nem lett belőle semmi. Különben is szivesebben vagyok itthon, mint idegenben. Olyan gyönyörű zöld, virágos, illatos minden. Úgy tudná az ember élvezni, ha az örökös rettegés nem élne mindenki szivében. Hát emberek végre lássátok meg, mi, mennyi szép van a világon, miért a rossz a csúnyább dolog, a csábitóbb, mintsem a jó, a szép? Szeretnék még sok mindent írni,-mert ilyenkor kissé megkönnyebbülök-,mintha súlyos terhektől szabadulnék, hiszen legnagyobb részt amit leírok már nincsen. -„ jó ez a rosszban, rossz ez a jóban-„ de az álom a pihenés hiv- Álmodni egy szebb egy jobb' egy boldogabb jövőt.

„május 21 / v. "

Kinn esik az eső, ilyenkor a gondolatok egymást követik, mint a lehulló vízcseppek. Furcsa is az élet. Már azt hittem, hogy én nem is tetszhetem senkinek, szinte már elvesztettem minden önbizalmam magammal szemben. A K. urat 6 hétre visszarendelték' nagyon örültem neki. Régi szokás szerint gyakran odaült hozzám a K. úr, és kellemesen elbeszélgettünk. Majd mikor kettesbe maradtunk, mondja a K. : Hédike, tudja, hogy magára féltékeny a B. ? Valahányszor odaülök maga mellé, olyan szúros szemekkel néz végig rajtam, és alig hagy magunkra, ha pedig kimegy, mindig nyitva hagyja maga után az ajtót. Én csak ámultam rajta: ugyan nem létezik? téved? , hiszen ő is tudja, hogy milyen szekánt, semmi sincs jól ahogyan én csinálom, mindent kifogásol! A csoda tudja, hogy az is mi nála, talán gondolja, hogy úgy ha fölényesnek mutatkozik tud majd meghóditani, mondja a K. Nem, hát nem létezik, mondom, és még most is ha rágondolok megáll az eszem! ? K. úr is először nem akart hinni a szemének, de aztán egészen bizonyosan
állította. Tudja én nem is tagadtam előtte, és megmondtam, hogy maga nekem nagyon szimpatikus, helyes, kedves leány, és tudja is, hogy maga tetszik nekem,-amennyiben a feleségemre hasonlit. És hát B. is látja mindennap magát, látja milyen rendes, helyes kisleány, hát nem csoda ha megszerette, ha tetszik maga neki, eleinte ő sem akarta elhinni, de most már egészen bizonyosan tudja, hogy B. féltékeny reám. Az nap tudtam meg, hogy áthelyeztek egy másik osztályra. Erre B. megjegyezte, hogy mindenki jól jár, csak egyedül Ő jár rosszul. Amire tudok emlékezni a következő: /megjegyzem, hogy ilyesmi még álmomban sem jutott eszembe, hogy féltékeny legyen rám ezért soha nem is tulajdonitottam nagyobb jelentőséget annak amit mondott. Egy alkalommal azt kérdezte, hogy csókolództam-e már? Mikor mondtam, hogy nem: azt felelte: akkor maga nem is tudja hogy milyen jó az. Azt nem lehet elég korán kezdeni. Egyszer meg úgy tett mintha meg akarna csókolni, de én ijedten elkaptam a fejem, mire megjegyezte: jaj de édes-pofa. Feltünő csak az volt, hogy valahányszor én inspekciós voltam, ő is bent maradt. Pedig, ha érezte volna, hogy mennyire terhemre van valószinű, hogy nem marad. Nem egyszer fogtam magam, és átmentem egy másik szobába. Az igaz, hogy mindig olyan feszélyezve éreztem magam, valahányszor vele együtt voltam. Mindig úgy mérgelődött, ha másnak dolgoztam. Tudom egyszer, mikoriban átkerültem a Kp-ba, volt ott egy nagyon helyes fiú és szimpatizált is velem, mindig átjött és velem dolgoztatott. Egyszer megint átjött és diktálni szeretett volna, de B. nem hagyta. Inkább leíratta velem kétszer, valami egész csekélységet, csakhogy másnak ne dolgozzak. Multkor is hívatott az egyik kollégám és mikor megindultam lefogta a kezemet, hogy ne menjek. Ő volt velem legkevésbé megelégedve, és mégis ő volt az, aki a t. úr előtt szólt,

hogy kérlek a H. hadjátok nekünk, és ne vigyék el mindig máshova dolgozni. A M. és a K. mindig olyan kedves voltam, és feszélyezetlenül el tudtam társalogni velük, amit a B. nem tudtam. Valószinű, hogy ezt észre is vette, de arról csak az ő undok természete tehetett, hogy vele nem tudtam úgy elbeszélgetni. Egyszer-kétszer jelen volt, mikor K. úr felhívott, és ki tudja, hogy mit gondolhatott, hogy továbbra is fenntartjuk a barátságot, hogy én milyen vagyok? Aznap K. úr próbált felvilágosítani a szerelemről, és megmagyarázni, hogy szerinte a szerelmet meg lehet tanulni, és az nem hogy elveszik, hanem idővel még jobban elmélyül és hogy ő nem tudja elképzelni, hogy egy tiszta életű leány életében olyan boldogság lenne, illetve boldoggá tenné a nászéjszaka. Ilyen és hasonló dolgokról még senkivel sem beszéltem, de ő olyan megértőnek, helyesnek látszott, szinte bizalmat ébresztett bennem. Már egészen örültem, hogy lesz valaki, akivel az ember mindenről el tud beszélgetni, aki megmagyaráz, megértett az emberrel mindent. De az nap' rá pár percre már megtudtam, hogy elhelyeztek. Ahogy így beszélgettünk igyekeztem megmagyarázni, hogy talán a B. más megvilágításban lát engem tekintve, hogy egy párszor jelen volt, mikor a K. úr feljött, vagy telefonált nekem, tán azt hiszi hogy én olyan nő vagyok, akivel érdemes kikezdeni. Éreztem is én azt, hogy nem helyes, hogy K. úr feljárogat és minden délután, ha inspekciós voltam felhívott. Azért az utóbbi időben már csaknem udvariatlan voltam vele szemben. De már nem tudtam, hogyan lerázni magamról. Ezt el is mondtam M. úrnak, Ő feszült érdeklődéssel hallgatott, és figyelt, de még jóformán be sem fejeztem bejött a B. és erre ő felkelt és gyorsan elment, olyan gyorsan, hogy

még a D. meg is jegyezte, hogy mi lelte, hogy olyan gyorsan elmegy. Nekem is kicsit furcsa volt, mert én előzőleg megkérdeztem, hogy nem akar-e elmenni, nem megy-e a vonatja? Nem, ezt már úgysem éri el felelte, és megkért, hogy mondjam el most neki, amit emlitettem, hogy majd elmondok. Én magamba küszködve, legjobb szerettem volna hallgatni, de már nem lehetett, mert megigértem hogy mondok valamit. Igy került aztán a sor K. urra, ami látszólag, nagyon érdekelte őt, és izgatottan hallgatta. Csak azt nem tudom megérteni, hogy miért szaladt el olyan gyorsan, mikor bejött a B. ? Azóta nem is találkoztam vele, mert már a másik osztályon vagyok. Megjegyzem még, hogy e hónap 15-én töltöttem be 22 életévemet. K. úr nem feledkezett meg róla és egy nagyon szép papirvágó kést kaptam tőle. Azt mondják, hogy kést nem jó ajándékozni, mert elvágja a barátságot. De hát neki baj, úgy is más irányba kezdett terelődni a szimpátia, mint sem hitte volna. Megjegyzem még, hogy K. úr, másnap mikor feljött, hogy B. elintézzen valamit, kimentem és be sem jöttem csak akkor mikor már ő elment, igy még elköszönni sem tudtam. Lehet, hogy Ő is észre-tért azóta, talán megérezte, hogy mennyire terhemre van, mennyire kellemetlen nekem ha jön, és én soha nem hívtam fel telefonon, ha csak nem hivatalosan: így azóta sem beszéltem vele. Ha visszagondolok eszembejut, hogy milyen sok igaz van abba, amit a M. úr magyarázott nekem a szerelemről: hogy kb. 24 éves korba az emberen ellenállhatatlanul erőt vesz a szerelem. Érzi az ember a vér kerin-

gésében, nyugtalanok az éjjelek, nagyon melege van, jönnek az álmok, nyugtalanság, vágyak stb. Hidje el, ha majd jön valaki aki testileg, lelkileg egészséges lesz, akivel maga is szimpatizál, nagyon szerelmes lesz majd. Mondhatom, hogy az összes kollégáim közül, ő az egyedüli, akibe nem kellett csalódnom. Tudom, hogy neki is tetszem. De soha nem felejtette el az övéit. Nagyon szereti a családját és a feleségét. -

Olyan helyes, őszinte volt az a megjegyzése: „tudja H. hogy maga tetszik nekem is, mert hasonlit a feleségemhez. - Ugye, ha egyszer maga beszélne a feleségemmel, biztosan visszamondaná, hogy én mindig róla beszélek, hogy mennyire szeretem. Ez igaz, ez talpig

rendes ember, örülök, hogy benne nem kellett csalódnom. Olyan megértő, helyes, őszinte, segiteni vágyó volt. Most pedig mikor egy ilyen helyes, önzetlen jó, igaz barátra akadtam, aki elött úgy gondoltam, kiönthetem szivemet, most el kell vállni. Elhelyeztek egy idegen helyre az egyik kollégámmal együtt, akivel soha nem értettük meg egymást, rajta kívül márcsak a B-val jöttem ki kevésbé. Milyen is az élet: a napokba elgondolkoztam rajta. Mikoriba arról volt szó, hogy áthelyeznek a Kp. -ba' nehezen engedtek el. Végre mikor megérkeztem azt mondja a M: Hédike aztán itt ne hagyjon bennünket, itt már ugyis meggyanusitottak, hogy szerelmesek vagyunk magába, annyira vártuk már. - Elöször elment a K. dr. A szemembe folyton kifogásolt, hogy olyan vagyok mintha nem is lennék nő, stb. Mikor pedig kiutazáson volt a M. -vel /ő visszamondta nekem/ azt mondta, hogy ő mennyire értékel, tisztel, csodál engem és csak azt sajnálja, hogy vagy 10 évvel nem fiatalabb, hogy udvarolhatna nekem, azt pedig mikor egyszer meg akart csókolni és én állitólag azt mondtam „fúj",- nem tudja elfe-

lejteni. Utána elment a R. dr. úr, aki határtalanul szerette a családját, feleségét. Nagyon jól kijöttem vele is. Sokszor elbeszélgettünk kellemesen vele is, és mintha egy kicsit talán féltékeny lett volna: egyszer bejött és ott találta K. úrat. Ejnye J. -ke, de sok az elintézni valód itt', mi az ami téged olyan gyakran idehúz? Mikor pedig meglátta, hogy K. úr megsimogat azt mondta: mi az, hát ezt is szabad? ekkor B. is megszólalt: nem is szabad simogatni, legfeljebb a fejét. És egyszer olyan lovagiasan védelmemre kelt' amit soha nem tudok elfelejteni neki: mikor a B. rám szólt, hogy ne beszéljek velük, mert zavarja a munkájában. Majd nem összevesztek miattam. A végén B. kellett hallgatni, és mondani, hogy „jó van nézd ezen csak nem fogunk összeveszni. " Aztán áthelyezték a M. és a B. A M. mint ahogy mondta is a felesége után a legjobban tetszettem neki. A B. viszont már az útóbbi időben nem kisérletezett, mert látta, hogy hiába való. Egyszer mondta, hogy: „jó magának, hogy nincsenek vágyai, kivánságai,"! ? én nem értem feleltem. Én soha nem vágyódom és kivánok olyasmit amit nem lehet. Egyszer pedig azt mondta, hogy menjek el vele strandra. Maradt a Bá, akiről azt hittem, hogy a nem-birás, ellenségeskedés kölcsönös, és mint M. úr mondja féltékeny rám. Hát arra akire féltékenyek vagyunk, legalább is kell, hogy tetszen nekünk? ! /mint ahogyan M. is mondta ezt, nem akarván elhinni, hogy ez fennáll Bánál./ Igaz egyszer szintén bejött az egyik kollégám valamit iratni, mire B. ingerülten kifakadt: mondjátok nincs nektek elég kisasszonyotok, hogy mindig vele dolgoztattok, hogy nem hagytok neki békét, annyira tetszik nektek a H? Hát igen, felelé az bátran. Ugyanaz a kollégám mondta egyszer, hogy „nem is érti, hogy lehet ilyen gyönyörű nő ennyi sok

Kotaszek Hedvig: Csipkerózsika 2.

vén-ember között.” Mondhatom nagyon, nagyon meglepett az a tudat, hogy B. rám féltékeny. Nem mintha örülnék neki, de ez a tudat visszaadta az önbizalmam. Miért nem udvarol nekem senki, miért kerülnek el a férfiak? sokszor merül fel bennem ez a kérdés. Miért? Mást már nem tudtam gondolni, minthogy csúnya, únszimpatikus vagyok. De hát féltékeny valaki rám, hát akkor talán mégsem itt van a hiba. Hiszen az előbb leírtak alapján tetszésben, szeretetben volt részem, csak éppen, hogy mind nős ember volt az illető, vagy túl a szóbajöhető koron. Mert csaknem igaza volt mikor azt mondta: hogy itt azzal gyanusítottak, hogy szerelmesek vagyunk magába. Igen sikerült meghódítanom az összes kollégáimat, akikkel együtt voltam. Szerelmesek is lettek volna mind, ha engedtem volna. Igen látom, hogy mennyi függ egy nőtől? ! ha csak egy kicsit is akartam volna, mind szerelmes lett volna. De nekem nem kell ami a másé, nem kívánom. Ami a másé, az szerintem: szent és sérthetetlen. Nagyon vágyódom a szeretetre, sokszor úgy érzem már megfagyok, elhervadok, nem lehet így élni szeretet nélkül, és bár sovány’ vigasz: de még úgy távolról is jó volt melegednem a szeretetüknél. Jó volt hinnem, hogy nem vagyok az az egyén, aki nem tud szeretetet, meleget, tüzet éleszteni magakörül. Igen az önbizalmam nem hogy csorbitották, de inkább növelték. És mégis néha olyan nagyon csüggedt és szomorú vagyok. Mit ér mindez, ha nincs aki igazán szerethet, és akit én is szerethetek? Meg van az a tudat, hogy lettek volna, akik szerelmesek lettek volna belém, ja de azoknak nem szabad, nem lehetett. - Mikor K. úr elment nagyon sajnáltam és hiányzott nekem. Mikor vissza-visszajött láttam, hogy

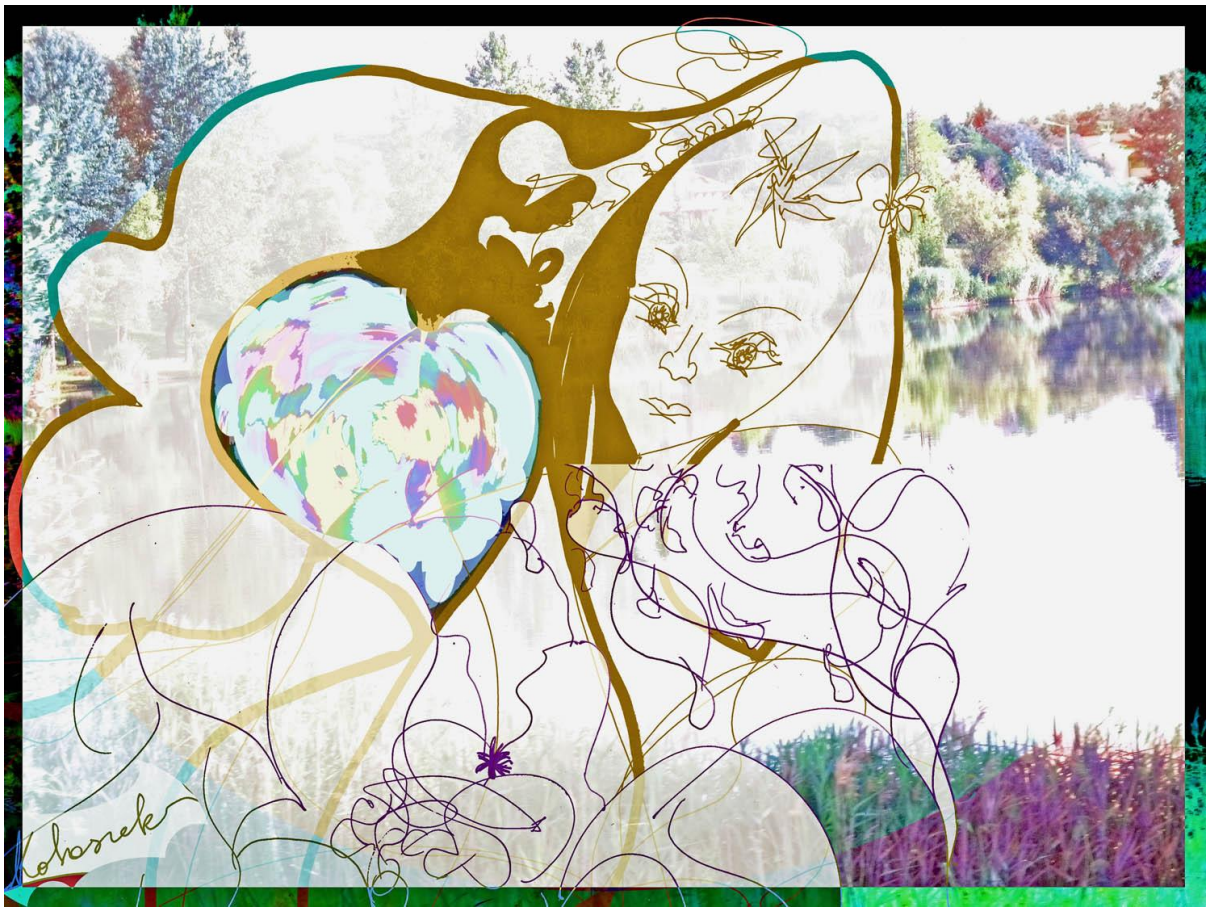

Kotaszek Hedvig: Gyöngyszem

Ő is hasonlóképen van vele. És igen,- most már egész őszinte leszek,- nekem ez nagyon jól esett, és szinte melegedtem, sütkéreztem a tudat alatt. Bementem a templomba, és ekkor mintha valami rádöbbentett volna: ráébredtem a valóságra! Nem szabad elfogadnom, hogy egy nős ember szeressen. De Istenem mit csináljak? Küzködtem magammal. Majd meghaltam már egy kis szeretet után, és most itt lenne az alkalom, megkéne ragadnom, olyan jó érzés szeretve lenni, olyan elégedettséget, olyan jó meleget áraszt, olyan jó sütkérezni ezen tudat alatt: engedjem el? Mi vár rám: a kietlen hideg árvaság. Nem birom ki szeretet nélkül, megfagyok! Ó Istenem segíts rajtam, vezess a helyes uton, ne engedj megbotlanom. És a jó Isten megmutatta a helyes utat: attól a pillanattól kezdve még a gondolataim is megváltoztak, nem tudtam többé elfogulatlan lenni veleszemben. Egész más megvilágításba tünt fel előttem, más szinezetben. Nem örültem többé a szeretetének, sőt szégyennek éreztem! Mire vezethet? El nem válhat a feleségétől, mert még ha meg akarná tenni, sem tudnék boldog lenni, soha, a más könnyein. De hát mit akarhat tőlem? Én csak egy utat látok magam előtt: az pedig egyenesen vezet. Aki erről még csak gondolatban is le akar téríteni, az nem lehet nekem jóakarom, legfeljebb ellenségem. Ettől kezdve szégyennek éreztem ha jött, és talán megérezte Ő is, hogy nincs többé elfogulatlan viselkedés, felébredtem. És most részemről már teljesen kihalt minden né

ven nevezendő szeretet, szimpátia. De a vágyódás szeretet,- melegség után egyre fokozodótt hévvel lángol bennem. Szeretnék szeretni tisztán, becsületesen, olyasvalakit' akit szabad és lehet szeretni. Nagyon felhalmozodott bennem a szeretett utáni vágy és érzem, hogy annyi el nem szeretett szeretet is van a szivemben! De a jó Isten mindig megsegített és irányított a helyes uton, én bízom továbbra is az ő irgalmasságába, bízom benne, hogy megsegit.
Talán nem is szabad ennyire előtérbe helyezni az én kivánságomat, és miért is kivánok olyan sürgetően boldog lenni, mikor százan-és százan vannak, akik még annak is örülnének ha csak a föld valamely pontján lenne egy biztos helyük: nem kérnek boldogságot, nem kivánnak többet, „ mint csak hogy élni hadják őket. " Szegény Bl. is el kell menni innen, hova? , azt még ők sem tudják. Szegény öreg Bl. néni /Bl. mamája 80-on felül/ megkért, hogy vigyek be Pestre egy csomagot, mert szeretne hazaköltözni a leányaihoz. És ahogy igy mondja potyogtak a könnyei, hogy ő ugy sem él már sókáig, ezt a kis időt szeretné még a leányainál tölteni. Szegénynek ezt kellett megérnie öregségére. Hálából a kezembe nyomott egy 5. P-öst, hogy fogadjam el tőle emlékül. Ugyan' Bl. néninek nagyobb szüksége van rá, mint nekem mondtam, de nagyon kért, hogy fogadjam el tőle, úgy, mint valami emléket. Nincs szivem felhasználni: őrzőm ezt a pénzt, mint valami emléket! Az ő könnyes arcát juttatja eszembe, Ő szegény, hogy öregségére igy kelljen sírnia, ezt kelljen megérnie? ! Este, ahogy befeküd-

Kotaszek Hedvig: Könyörögj érettünk…

tem, még sokáig láttam magam előtt az ő könnyes arcát: bárcsak megérhetné még „hogy életében még egyszer elmuljanak a rossz napok: életében csak még egyszer tudna boldog lenni, hogy ne ilyen keserü szivvel kelljen lehunynia örökre a szemét. ” Kit bántanak ők, miért bántják őket? Szenvedni kell mindenkinek. Kicsinyes érdekek nem szabad, hogy előtérbe kerüljenek. Engedjék őket embernek lenni, mert ez már nem emberi, ahogy velük bánnak. Multkor kint voltam a Nagymamáéknál. Úgy örül szegény nagymama, ha valaki elmegy hozzájuk. Én nem értem a testvéreimet sem, hogy soha nem menne el egyik sem? Utóvégre egy gyereknek kötelességei is vannak a rokonokkal szemben: ha már maguktól nem jönnek rá, hogy talán jól esne, ha meglátogatnák a Nagymamát. Hiszen ha elgondolom, én is csak úgy szeretnék Nagymama lenni, hogy az unokáim ne feledkezzenek meg rólam, hanem jöjjenek el minél gyakrabban! Születésnapom reggelén Anyuka beállitott egy nagy csokor fehér orgonával. Olyan jól esett, hogy ki sem tudom mondani. Az Évi egy pillanat múlva ott termett: ugyan Anyuka, igazán nem is értelek, milyen vagy, mind leszedted az orgonát, én mit viszek el a hivatalba? Igy az örömöm hamar eltünt, mintha hirtelen valamitől megraboltak, kifosztottak volna. Az orgona kétfelé vált: délután mikor hazajöttem ott találtam a virágállványra letéve. Felemeltem a most már kisebb csokrot és egy vázába tettem. Olyan nagyon kifosztva éreztem magam: szinte egy percre, mintha az életem tükrözte volna vissza. Kapok valamit, már örülök neki, úgy érzem kizárolag az enyém. De

Kotaszek Hedvig: Fehér virágom

még csak éppen átgondolom, mert többre nem jutt idő, közbejön valami, ami megcsorbitja az örömöm: hagy valamit belőle, ami emlékeztessen rá, hogy fájjon, amit ha akarok esetleg ott is hagyhatok az állványon, elfelejthetem, de ha akarom a megmaradt csonkot még életképessé teszem!? Ez járt eszembe, míg a virágot belehelyeztem a vázába. Hát igen megmentem', megmutatom, hogy a kevéssel is törődöm. Ledöltem a diványra és próbáltam elgondolkozni a hátrahagyott évek felett, de csak szomorú dolgok jutottak az eszembe, és már eszembejutott megint a hófehér virágcsokor, amitől úgy megfosztottak, és arra gondoltam: ne büntessen meg a jó Isten, de nagyon el voltam keseredve-, tán jobb lett volna ha a síromra vitte volna Anyuka. Szép lenne, úgy meghalni, titkos vággyal, bánattal szivemben, felettem fehér orgonával. Az Évi nem volt a hibás, hogy ilyen gondolatokat' ébresztett fel bennem, biztos elfelejtette, hogy a születésnapom van. Ő csak a sors kezében eszköz volt. Anyám volt az egyetlen aki megajándékozott és olyan finoman, találóan tud adni, mint senki más, kár volt azért megrontani az örömöm. A C.-nak írtam a születésnapjára, de csak 3-4 hét mulva kaptam választ rá. Nagyon rosszul esett, hát már benne is csalódnom kellett. A Guszti hál' Isten leszerelt. A Bl. nénitől kaptam egy szép fehér gyöngysort és egy legyezőt, nagyon megörültem neki. Olyan jó emberek. Nagyon sajnálom szegényeket. Talán még egyszer minden jóra fordul.

Kotaszek Hedvig: Barát 1

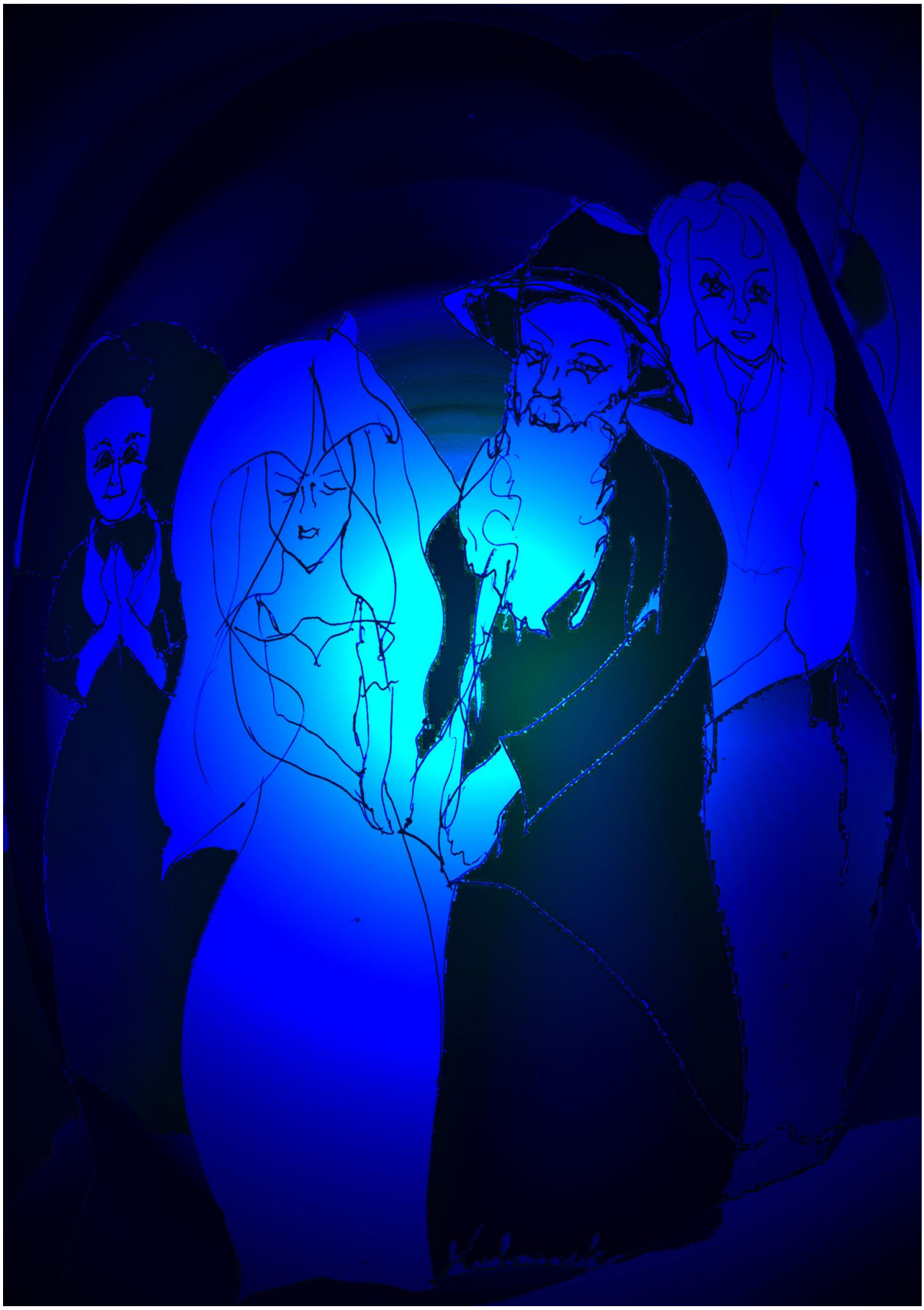

Kotaszek Hedvig: Barát 2.

1944. VII. 30 / v.

Szegény Bl. -éket elvitték. Hogy most hol vannak és élnek-e egyáltalán nem tudjuk. Sok igazságtalanság történik mostanában. A bombázások rendszeresek, rengeteg a kár, pusztulás mindenfelé és-hogy még meddig tart annak csak a jó Isten

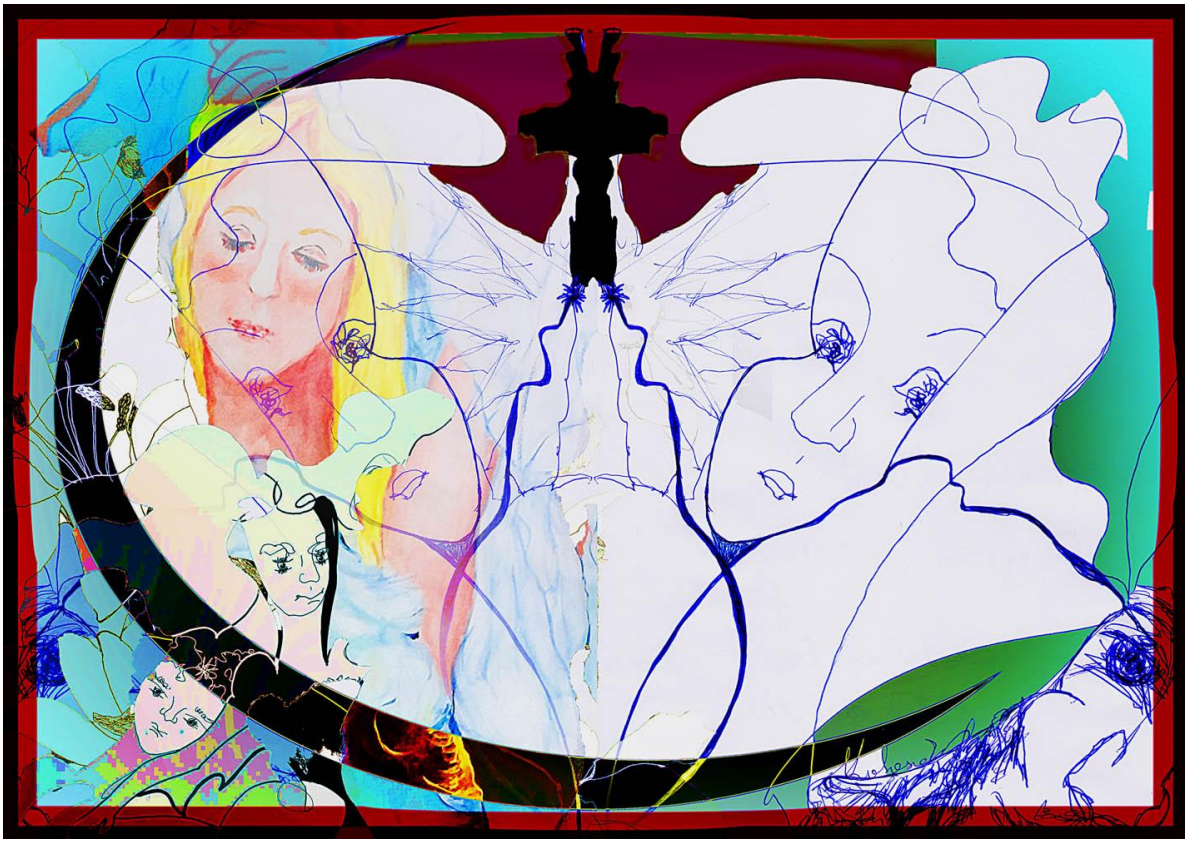

Kotaszek Hedvig: Kereszt

a megmondhatója. A Gusztit ujból behívták, de hál' Isten irodában van. A multkori keserű hangulatomat /születésnapi/ öröm váltotta fel, az Évi u. is megajándékozott egy nagyon szép könyvvel /pótlólag adta a születésnapomra. A Dódiék ismét külön vannak, de valószinű, hogy ez már a végleges elszakadás. A pici napról-napra okosabb, értelmesebb lesz. Szegény picikét megoperálták. Mirigydaganata volt, de Hál' Istennek most már jól van. A Dódi is most jobb helyre került, a Központban az ügyvezető igazgató mellett van. 650. -P fizetéssel. Eddig még egész szépen meg van a Sanyi nélkül. –Az uj helyemet már egész szépen megszoktam. Sőt valamennyi hely között ez tetszik legjobban. A kollégák, kolléganők is nagyon helyesek. Az Irén, aki helyett én mentem, néha-néha átjárt /az egyik kollégámnak u. is nagyon tetszett./ Egy-egy újonnan készült, sikerült ruhában meg-megmutatta magát, hogy annál jobban húzza a B.-it. Az meg majd meg bolondult érte. Bucsuzásnál is alig akarták elengedni egymás kezét. Mikor kiment az I. megkérdezte tőlem, hogy mit gondolok róla, hogy ő annyira jóba van az I. vel, hogy olyan nehezen tudnak egymástól elválni? Én nem gondolok semmit, különben is egy harmadiknak semmi köze az egészhez. Egyszer egy alkalommal megkérdezte a B., hogy mikor és hova megy nyaralni, hogyha elfogadja partneréül, ő szivesen megy vele. Miután az I. kifejtette, hogy ideje nem igen engedi, hogy ilyen programot is belecsúsztasson, azt felelte: hogy hiszen neki nem is kell, csakhogy egy bizonyos ideig együtt legyenek. Egyszer én azt mondtam, hogy az I.-nek csak egy erélyes férfi kellene, aki megváltoztassa, mire B. azt felelte, hogy ő rajta már az sem segitene. Hát úgylátszik mégsem olyan komolyan tetszik, vagy legalábbis tisztában van vele, hogy miféle az I. Egyik nap reggel szokatlanul komoly a B., mire a kollégák megkérdezik, hogy mi a baja? Semmi feleli: csak most már kezdek megkomolyodni, kezdek komolyan gondolkodni, a szivem errefelé húz. Na csoda, mondja az egyik kollégám' miközben rám néz. Én, hogy zavaromat elűzzem azt mondtam, ezt nem is csodálom, hiszen … dr. ur ül vele szemben. Nem, Hédike magafelé húz a szivem: jó lesz vigyázni. Egy percig olyan édes-boldog érzés dobogtatta meg a szivemet, de igyekeztem gyorsan elcsititani. Álljon csak fel, mondtam: és összemértük magunkat. Ugye én ma-

gasabb vagyok? Kicsire nem adok intettem lekicsinylőn. Kicsi a bors, de erős, felelte Ő. Hédike egy jó tanáccsal szolgálhatok, mondja a másik kollégám: hidje el, hogy azok a férfiak, akiknek már volt dolguk egy pár nővel, azokból lesznek a legjobb férjek. Egy másik alkalommal odajön diktálni, én valamit eltévesztettem, mire ő azt mondta: Hédike magának férjhez kell menni! Miért akkor megokosodom? Magának erre azt kellett volna felelnie, hát vegyen el feleségül. Nem akartam megijeszteni, feleltem. Majd Ő tévedett. Én észrevettem, és figyelmeztettem. Igen maga téved az írásban' én pedig itt butaságokat diktálok össze. Igen, már éppen ajánlani akartam én is magának valakit. Nekem mást úgy sem ajánlhat csak saját magát: felelte erre. Megállapitotta, hogy nekem olyan arisztokrata arcom van, amit a többiek is jóváhagytak. Van itt egy másik férfi, a mellettünk lévő szobába van beosztva. Annyi kedveset és dicsérőt mond, tudom, hogy tetszem neki. És talán Ő is tetszett volna, ha nem lenne olyan szenvedélyes. De egyszer /névnapot ünnepeltünk/ fényképezésnél mögém ált és átfogta a derekam, a karomat pedig úgy nyomkodta. Multkoriban is olyan erősen fogott kezet, velem, hogy még másnap is fájt. Egyébként azt mondja, hogy a Hedvig név nagyon illik rám, van bennem valami különös, északi. Nem egyszer elöttem is nyiltan kifejezte tetszését. Volt egy hét melyben csupa váratlan ismerősökkel akadtam össze. Igy pl. a F.! Istenem milyen különös is a sors? Még csak egy ideg-érzékszálam sem rezdült meg, hogy viszont láttam. Teljesen közömbösen érintett. Másnap a Bélával találkoztam: a szegedi felügyelőség helyettes vezetője. Igyekezett közömbösen viselkedni, és annyira sikerült is neki, hogy már azon töprengtem, hogy lehet az, hogy egykor majd megbolondult utánam,

most pedig teljesen közömbös vagyok neki. Vagy talán annyira megváltoztam volna, hogy most már abszolút nem tetszem? Pár nap mulva hazafelé menet ismét összetalálkoztam a F-vel. Kért, hogy üljünk le egy kicsit a padra és

beszélgessünk el. Megtettem, de úgy éreztem, hogy ez az egész olyan, mint egy búcsú. Búcsú is volt: az én egykori ideálomtól. Hogy szerelmemtől azt azért nem merném teljes egészében állitani. Ez inkább csak rajongás féle lehetett, vagy talán az első szerelem kissé tökéletlen megnyilvánulása. Kis szánalmat éreztem csak iránta, semmi egyebet. Hej pedig egykor de megdobogtatta volna a szivemet, ha igy kettesben ülhettem volna vele a padon. Kis idő mulva fel is álltam és elbúcsúztunk. Hédike vigyázzon magára, nem szeretnék magáról semmi rosszat hallani, mondta búcsúzóul. –Egy légó alkalmából pedig a J.-vel találkoztam össze, kedvesen felém mosolygott, láttam, hogy szeretne hozzám szólni, de én Isten tudja miért, nem tudtam hozzászólni semmit. Észrevettem, hogy egyszer-kétszer kitartóan, hosszabban reám néz és ilyenkor én is ránéztem, de aztán gyorsan elforditottam a tekintetemet. Ettől kezdve alig, hogy köszön, ha találkozunk. Bosszankodtam is e miatt, hiszen én rendesen fogadtam a köszönését, azért, hogy nem szóltam hozzá, még nem kell megsértődnie, ha nem jutott hirtelen semmi sem eszembe, hiszen engem is váratlanul ért, hogy összetalálkoztunk, és különben szólhatott volna Ő is én hozzám. A Béla pedig többször bejárt, és ismét meggyőződhettem róla, hogy még mindig tetszem neki. Maga rendkivül csinos, mondta többek között. Nézze H. ha férjhez akar menni csak szóljon nekem, Husvétkor lesz az eljegyzés, pünkösdkor az esküvő. Tudja mellettem azért nem lesz rossz dolga, én nem vagyok rossz ember, csak az a hibám, hogy én is férfi vagyok. El kell türnie, hogy néha megcsókoljam azt a két szép szemét. Már pedig tudja, hogy én míg férhez nem megyek, nem engedem, hogy bárki is megcsókoljon. Ugyan csak nem azt akarja mondani, hogy magát még nem csókolta meg senki? Nem, feleltem. Én ilyet szégyellnék mondani, felelte: mindjárt megcsókolom. Helyes, kedves gyerek, de nem tudom úgy szeretni, hogy férjhez tudnék hozzá

menni. Még mielőtt elment volna felhívott egy ujabb ismerősöm telefonon. Odajött és előszedte a bicskáját, mutatván, hogy legszivesebben szétvágná a vonalat. Eljött még egy párszor, de most már közben lejárt a szabadsága, és látta, hogy nálam úgy sem remélhet. Egyszer, szintén névnapot ünnepeltünk és megkértek, hogy hívjam meg az E.nét és a H. Benyitottam, mire a H. nagy örömmel feláll, kezet fog, illemtudóan megcsókólja, hellyel kínál stb. Majd mikor megmondtam, hogy jöjjenek át hozzánk' karonfogot és úgy jött végig velem. Bent pedig azt mondta: hogy ő ilyen feleséget szeretne magának. Egy alkalommal tévedésből hozzánk irányitottak egy ujságot, ami az ő szobájába szólt. Gyorsan odaszaladtam vele /de utközbe észrevettem, hogy ő is a szobája felé tart. Majd sietek és igy nem fogunk találkozni/ és hátha ő nem is vette észre, hogy én odamegyek- gondoltam. Éppen kijövök az ajtón mikor ő elébem áll, szorosan átfogott, és ha védőleg nem teszem kezemet a karjára, egészen magához ölel. Majd mikor látja elutasító mozdulatomat, megkérdezi hogy miért voltam bent, közbe továbbra is tartotta a derekam és olyan kedvesen nézett a szemembe. Mikor aztán megmondtam, végre elengedett, de a kezem fogva tartotta és olyan szépen csókolt kezet, amit egyhamar nem tudok elfelejteni. Egész felzaklatta egész lényemet, ahogyan viselkedett. És bevallom őszintén nagyon jólesett. Elgondoltam milyen jó is lehet igazán szeretve lenni, azaz hogy egy-két percig át is éreztem. Át jött ő is azóta már többször. Tudom, hogy tetszem neki, de nem az a természet, aki egykönnyen nősülésre adja a fejét. Most legutóbbi alkalommal is összetalálkoztunk és folyton körülöttem volt, pláne, hogy egy másik fiúval kezdtem ott beszélgetni, egész féltékeny volt ő is

meg a F. is. Odajött a felvételnél mellém, és azt mondta, hogy nézzek a szemébe, hogy úgy legyünk megörökitve. Meg azt is mondta, hogy mi már régen ismerjük egymást, hogy én az Ő menyasszonya vagyok. Egy másik felvétel alkalmával is, mikor elrendezték ki hova álljon, Ő kijelentette, hogy Ő mögém áll, mire az egyik kollégám megjegyezte, közelebb már nem tudsz állni hozzá. Sajnos a széktámlájától nem lehet, mondta. Keze, mely vállamon pihent, éreztem, hogy remeg. Csak legalább el tudná érni, hogy egy kicsit hozzáhajtsam a fejem, mondta, mire én az utolsó felvételnél, kicsit oldalt billentettem a fejem, hogy meg legyen ez a kivánsága. Van itt még egy kollégám, akit még odaátról a Szent I. térről ismerek. Hires volt arról, hogy senkinek nem köszönt és úgy járt mint egy páva, egyszer magamellé kéretet, de én akkor megmondtam, hogy a modora miatt nem megyek hozzá. Itt pedig összekerültünk. Neki is tetszem. Mindig kérdezi, hogy állok fiú dologban? Udvarol-e valaki komolyan stb. Hogy magának milyen remekül áll ez a kék ruha, majd mikor a piros, bokréta ruha volt rajtam, azt mondta: ha ebben meglátják a fiúk, megbolondulnak maga után. A legújabb ismeretség a következő. A villamoson jöttem haza, /u. is légó miatt a vonatok nem indultak rendesen/ Kin állok a peronon, és valaki elém áll. Éreztem, hogy néz, de különösképen nem is figyeltem oda, csak akkor lettem figyelmes, mikor leszálltam, hogy elém teszi a kezét, mire én mondtam, hogy szabad, leszállok. Ekkor engedett, de ő is leszállt. Egyszercsak mellettem termett, kedves kisasszony ne haragudjon, hogy megszólítom, de a villamoson nem akartam, a kisasszony olyan ismerős nekem, de nem tudom honnan ismerem. Ránézek: érdekes, maga is ismerős nekem, honnét ismerjük egymást?

Találgattuk, de nem jöttünk rá. honnét ismerjük egymást. Én közbe alaposan kikérdeztem, hol van állásban, az édesapja hol van, hol laknak stb. De nem az volt' akire első percben hasonlított, mire fel rögtön meg is mondtam: nézze ha én nem találom magát ismerősnek, én ugyan szóba nem álltam volna magával. Mire ő is mondta, hogy ő nem szélhámos, megmondta hol van állásban, névjegyet adott stb. Különbe is neki le kellett volna már szállni Ujpesten, de direkt el-jött, azért, hogy megnézze hol lakom. Miközbe igy beszélünk hazaérek. Már éppen azt kérdezte, hogy mikor láthat? Ekkor megjelent Anyuka. Én bemutattam Anyukát neki, tekintve, hogy az ő nevét még nem tudtam és nem akartam mimdjárt a névjegyét használatba venni. Elég az hozzá: már kétszer találkoztam vele. Rendes gyerek, a H… M. van, építészmérnök, az apja ipariskolai tanár. De már elegem van belőle u. is nagyon fiatal: 24 éves. És olyan gyerekes, éppen csak szórakozásból tartom még fenn vele az ismeretséget, de egyáltalában nem látom értelmét, hogy folytassam. A B. most már 2 hete szabadságon van. Búcsúzásnál kezetcsókolt, mire B. megjegyezte: hogy nem illik, csak asszonyoknak. De ő neki olyan jó puha keze van, és ő olyan helyes, kedves,- közben megsimogatja a karomat, majd az arcomat. Egyszer azt mondta, hogy ha Ő mellettem van ugy feltöltődik mellettem. Nagyon helyes, olyan kedves benne az őszintesége, nyilt egyenes, becsületes. A nemes lelküek, lélekben nagyon finomak közé tartozik. Olyan egyszerű és szerény. Nincsenek

nagyratörő vágyai. Másokat igazgatónak tesz meg, bár ugyanakkor magának is szerezhetné. Hír, dicsőség, pénz nem érdekli, nem befolyásolja. Igaz, hogy benne van a jómódban, otthonról gazdag. Mély érzésű, szereti a szépet, a jót, szeret utazni. Vannak azonos kedvteléseink: igy pl. szereti hallgatni a tenger mormolását, szereti a szép tájakat, az utazást, a zenét, minden ami szép és felemelő. Ha valaha élettársam lesz valaki, jobbat nem kivánhatnék magamnak. Bár ő már nem egyszer tett is erre célzást: mégsem tudok rajta eligazódni: pl. a kollégái mondják, hogy csak henteshez menjek, most az sokat keres. Főleg

ahhoz megyek aki sokat utazik. Akkor hozzám kell jönnie feleségül, mert én sokat fogok utazni, mondta. Néha viszont olyan gyerekes. Pl. legutóbb telefonált neki valaki, hogy látta a hivatalból kijönni és szeretne vele találkozni. Már vagy harmadszor ültette fel és ő még mindig hisz neki, hogy tényleg, meglátta valaki, és találkozni akar vele.
Nagyon kiábránditó volt pl. az a nyilatkozata: /u. is az egyik kolléga mondta neki: csak nem ülsz fel ilyen hülye nőnek? miért manapság már nem azt a világot éljük, mint régen. Mára már a nők is mennek a férfiak után. De talán ezt maga sem gondolta komolyan. Nem egyezik pl. abban velem, hogy gyors az elhatározásban úgy, mint a véghez vitelben, másodszor pedig: csupa temperamentum, csupa élet, csupa jókedv, mozgékonyság. Mindamellett csupa sziv, és jóindulat. Egyszer bejött a Zoli. Majd mikor elment azt kérdi tőlem: maguk mind ilyen szépek? Hát még a többi, mondom. Én vagyok a legkisebb, legkövérebb

és legkevésbé szép. Majd egyszer- pár nap mulva azt mondja nekem: Hédike maga a legkisebb otthon, és a leghelyesebb. Olyan jól esett, hogy ezt mondta, hogy igy látatlanban is ilyet mondott. Hiszen valószínű, hogyha a többit is ismerné, nem így vélekedne. /A napokba az egyik kollégám huzott is vele: úgy látom H. maga egész szépen meg van a B. nélkül. Úgy látom Ő is nélkülem. Azt nem lehessen tudni, hátha ő titokban gondol magára. Ja, néma gyermeknek anyja sem érti szavát, feleltem. Néha én is gondoltam, hogy fog írni egy üdvözlőlapot,de láttam, hogy nem írt eddig még senkinek. Mindezeket leírtam, inkább csak a saját megnyugtatásomra. Örülök neki, hogy úgy adódott, hogy többet ismerek akiknek tetszem, akiknél, hogy úgy mondjam sikerem van. Ne tartson ezért senki beképzeltnek, mert az igazán nem vagyok, sem pedig elbizakodott. De hálát adok mindezért a jó Istennek, mert úgy érzem, hogy kezd belém visszatérni az önbizalmam, mely már-már majd elhagyott. Helyesek, kedvesek körülöttem mind és én néha úgy érzem, hogy mind szeretem, sőt még többet is tudnék szeretni. –szerelmes azonban senkibe nem vagyok. Pedig nem bánnám már ha szerelmes lennék: Hiszen mi tulajdonképen egy nő hivatása, sorsa: az hogy férjhez menjen és gyerekeket neveljen. Szép és magasztos hivatás ez. Szeretném és várom női sorsom beteljesülését. Most holnaptól kezdve szabadságon vagyok egészen augusztus 21-ig. Tervbe van véve, hogy Csépára utazom, azután pedig Anyukával Hajduszoboszlóra. Hogy hogyan sikerül, mi jön közbe azt még nem tudom, de talán a jó Isten segitségével sikerül.

Kotaszek Hedvig: Women

„1944. VIII. 26. ”

Julius 31-től szabadságra mentem egészen e hónap 21-ig. Először Bertanéniéknél voltam, itt is jól éreztem magam. Egyszer kint voltunk a szőlőben. Itt bebarangoltam az egész környéket és minden fának a gyümölcsét végigkostoltam. Szegény B. néni sokat panaszkodott Ellusékra. Ellus nem boldog, sőt inkább boldogtalan. Nem is tudom, hogy mer úgy bánni az édesanyjával: Teljesen a férje hatása alatt áll, akinek célja, hogy elidegenitse az anyjától. Eleinte nekem is rosszul esett, hogy hozzám sem szólt soha, /kivéve azt a napot, mikor jöttem és mentem, na meg ha én szóltam hozzá,/ de ettől eltekintve, egészen jól éreztem magam. Visszafelé jövet tekintve, hogy autóbusz nem jár, kocsival mentem Lakitelekig. Hajnalban ½ 4-kor indultam és 5 óra után értem az állomásra. A csillagok és a hold világitották meg az utat. Körülöttem teljes a csend csak a csillagok és a hold velem. Szebbnél-szebb gondolatok foglalkoztattak. Csak az az érdekes, hogy mind ezt úgy képzeltem, mintha mellettem ülne valaki, akinek vállára hajtanám fejem és úgy mondanám el annak, mindazt a szépet és jót, amit éreztem és láttam. Körülöttem muzsikált minden, dallamok követték egymást, olyan sokatigérően mosolygott rám a hold és a csillagok, és én hittem már, hogy élni szép, élni érdemes, semmi fájdalom sem rágta már szivem, belül teljes béke honolt. Majd halványodtak-tünedeztek a csillagok, helyet engedve a nap aranyló sugarainak. Ekkor éppen egy tó mellett haladtunk el, mely a nap sugaraiban a szivárvány minden szinében játszott. Lilás-zöld, sárga, bordó, kék, piros szinekbe tündökölt. Mikor Kecskeméten vonatra szálltam szirénáztak ugyhogy egy erdőbe kiszálltunk. Fejünk felett húztak el a gépek, de hál’ Istennek nem történt semmi. Két napot töltöttem itthon, majd Anyukával és Jolival együtt Hajduszoboszlóra mentünk. Alighogy leszálltunk a vonatról megszólaltak a szirénák és rengeteg „sztalingyergya” világitotta előttünk az utat. Hosszas bandukolás után célhoz értünk. Másnap még kora délelőtt kimentünk a strandra. Olyan kedves, szép és kellemes az egész fürdő és környéke, csupa virág és illat minden.

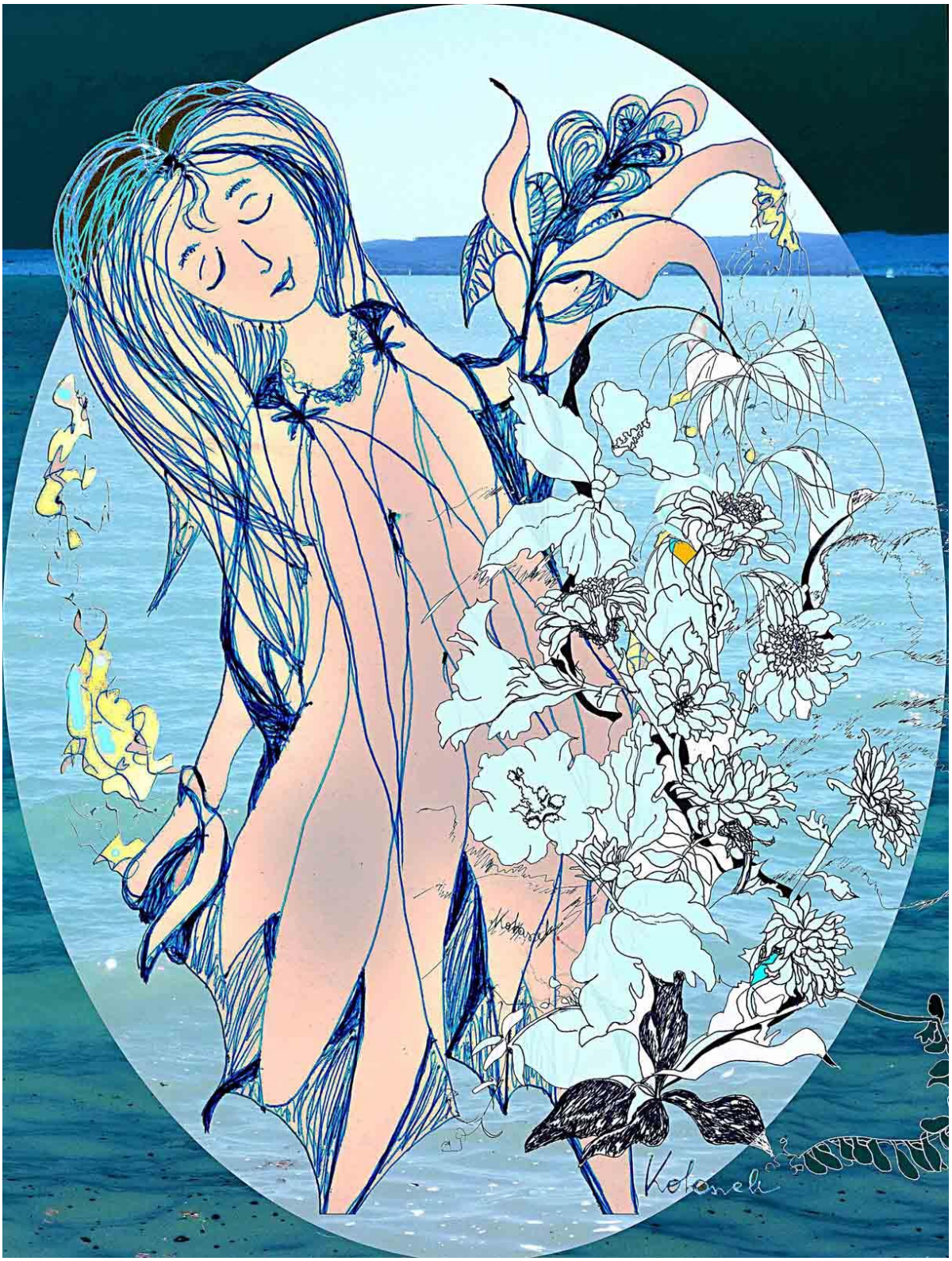

Kotaszek Hedvig: Buborék-Bubble

Kétoldalán erdő, maga a strand hatalmas nyárfáktól körül ölelve, pompás játszótérrel. Négy medencével, pezsgőfürdővel és hullámfürdővel, mely utóbbi mindennél pompásabb. Programunk volt a következő: 9-kor keltünk, megreggeliztünk, 10-körül már vízben voltunk, egészen addig, míg csak nem ebédeltünk. Ebédután kis pihenés, majd utána záróráig ismét a vizbelevés. Nagyszerű mólókkal felszerelve a strand, hol pompásan lehet sütkérezni, ezenkivül több zuhanyozó, napozó stb. mi mind az ember boldogságát, kényelmét szolgálja. Egyik nap bemutattak egy fiút. Pár szót váltottunk, majd amikor az egyik medencéből átmentem a másikba, követett. Helyes, jómodorú, kellemes külsejű volt, és jókedvű. Átmentünk a hullámfürdőbe. Nagyon kellemesen éreztük magunkat. Egészen jól értettük egymás nyelvét. Rövid idö mulva megindult a hullám. Ő kicsit beljebb hivott, hogy ottan jobban lehet élvezni a hullámot. Egymás kezét fogva ugráltunk a hullámokban. Majd amint a hullámok nagyobbodtak, egyre jobben szoritott magafelé és fogta a derekamat. Majd mikor a legnagyobb hullám jött, hirtelen felkapott a két karja közé és csak mikor erősen kapáloztam hogy tegyen le, tett csak le. Nem is tudom, hogy engedhettem meg ezt: de olyan hirtelen jött, annyi kedvesség, vidámság volt benne, hogy nem is tudtam haragudni rá. Jó ideig még elbeszélgettünk. Kifelé jövet ismerősökkel találkozott és beszélni kezdett velük, én pedig nem vártam őt be, hanem tovább mentem kifelé. Gondoltam ezzel le is zárult ismeretségünk. De egész nap, még éjjel is rá gondoltam és hiába igyekesztem tagadni, tetszett, sőt még az is nagyon jól esett, ahogyan a két karjába felkapott, sőt éreztem, hogy közel álltam ahhoz, hogy megcsókoljon: és vajon tudtam volna-e védekezni a csókja ellen, ahogyan úgy a két karja között tartott? Annyi kedvesség, gyöngédség, szeretett áradt mindebből, hogy aligha tud-

tam volna védekezni a csókja ellen. Másnap d. u. ½ 6 felé kimentem /1/2 7 kor zárták./ és legnagyobb meglepetésemre őt láttam, amint közeledik felém. Mondja miért ilyen későn jött ki, miért várakoztatott meg ennyire, szólt hozzám. Tudja, hogy én már 4 óra óta kint vagyok és vártam magára. A barátomnak, akivel kijöttem is mondtam, hogy segitsen keresni magát. Már minden medencét átnéztünk, de magát nem láttuk, amikor a barátom észrevett egy ismerősét a hullámba és odament hozzá. Én pedig tanácstalanul megálltam a korlátnál, amikor magát megpillantottam. Hát nem érezte, hogy várom? /kérdezte./ Szívemet olyan édes-boldogitó érzés járta át. Lehetséges ez? valaki vár engem! Istenem, hát komolyan tetszek én is valakinek, elhidjem? Majd szerencsére még kifogtunk egy hullámot, aminek mind a ketten egyformán megörültünk. Boldogan vetettük magunkat a hullámok pajkos jókedvébe. Fogtuk egymás kezét és teljes volt a boldogságunk. Istenem milyen jó is volt igy mindenről megfeledkezve csak a jelennek élni, élvezni az életet az örömöket, , hogy fiatalok vagyunk, két kedves, vig-kedvű ember egymásra talált, kik egyformán szépnek látják az életet és örülnek egymásnak. A hullámok nőttek és egyre erősbödtek. Ő érezte a csuklómon, hogy már kissé gyengül a fogásom az erős hullámokban, szorosabban és feljebb fogta a karomat. Én rászóltam, hogy ne fogja a karom, csak a kezem. Mikor megkérdezte miért? azt feleltem: mert akkor olyan ügyetlenül vagyok. Erre elengedte. De minthogy már alig birtam védekezni a hullámok ellen' gyorsan magához szoritott majd először felemelt, hogy a hullám ne menjen rajtam keresztül- közbe az ő szeme- szája tele lett vizzel: majd gyorsan átkarolta a derekam és ismét a két karjába emelt és talán meg is csó-

kolt volna, ha idejébe ki nem ugrom a karjából. Rövidesen csengettek aztán: záróra. Ekkor megfogta a kezemet: kicsi Hédi, most pedig ne szaladjon el, mint tegnap, hogy mikor kerestem sehol sem volt, hanem várjon meg itt. Hogyan, talán maga vár meg engem? Jó, amelyikünk előbb kész lesz az vár itt. Jó, de 10 percnél tovább nem várok. Igy aztán a

megjelölt helyen találkoztunk. Ő nagyon elegáns volt. Szürke könnyű szövetből készült nadrágot, fehér kabátot és betétes cipőt viselt. Én kissé kényelmetlenül éreztem magam, hogy csak a strandpongyolába voltam, ami nem is egészen rám szabott volt, hiszen az Irénkéé volt. Majd behívott a cukrászdába. Kellemesen elbeszélgettünk. Valahogyan szókerült róla, hogy minden férfinak van valami szenvedélye. Én megkérdeztem, hogy neki mi a szenvedélye. A csókolódzást mondta. Én erre elszörnyülködtem és mondtam, jó lesz óvakodni magától. Ugyan úgy csinál, mintha maga még nem csókólodzott volna? ! Nem is. Ugy sem hiszem, nincs olyan leány, aki még nem csókolodzott volna. Hát ha akarja elhiszi, ha nem, hát nem hiszi, de én még nem csókólodztam. Hát mit gondol, hogy tegnap ott a hullámban nem megcsókolhattam volna? Na hiszen' akkor mára már meg sem ismertem volna, máma már nem is látott volna. Majd hazáig kisért. Útközben mondta, hogy holnap reggel Debrecenbe utazik, a délutáni vonattal visszajön és ha csak egy mód lesz rá még kijön a strandra, de ha nem akkor megteszi azt hogy csütörtökön de. e jön ki, ha azonban még sem találkozhatnánk, /csütörtök d. - felutazik Pestre és szombaton visszajön/ tekintve, hogy kedden végleg feljön Pestre, ahogy kész lesz a telefonja, rögtön felhiv. Szerda d. u. tekintve, hogy nem igérte biztosra, hogy kijön, meg gondoltam, hogy nehogy beképzelt legyen, hogy én holmi „talánra" is kimegyek, jobbnak láttam, hogy nem megyek. Csütörtök d.e. ellenben kint voltam,

de Ő nem volt ott. Igy aztán azóta sem találkoztunk. Megjegyzem, hogy cukrászda után Ő hivott moziba /mondta, hogy majd Ő elkér M. nénitől, mire én feleltem, hogy Anyuka is itt van. Mondja hányan nem őrzik még magát, tulajdonképen mitől féltik? Megette a csoda, akit félteni kell, engem ugyan nem kell, feleltem, de nem mehetek el, mert estére már megbeszéltük, hogy a G.-ba megyünk. Közben vasárnap d.u. hazaindultunk. A vonat rengeteget késett, d.e. ugyanis hatalmas bombázás volt. Négyszer kellett átszállni, vagy két órát gyalog menni, Szolnokon át /rettenetesen kikészitették/ , ahol 2 lépést sem lehetett tenni egyforma síkon, hatalmas bomba által vájt gödrög szélén, tenyérnyi széles járóhelyen, romok, üszkök halmazán keresztül tettük meg az utat. Körülöttünk még egyre égtek a még el nem oltható tüzek. Rettenetes egy út volt, a cipőm a lábamon szétment, csupa ütödés, daganat lett a lábam, az arcom csupa por, korom. Majd a vonatra szállva, majd meghaltunk már a szomjuságtól. Jóizűen nekiláttam egy pár éretlenebb körtének, ami némileg csillapitotta szomjuságom. Mellettem megszólal egy katona: úgy látom nagyon izlik a körte, nagyon megszomjazhatott. Hát bizony, feleltem. Majd szó-szót követett és én már nem voltam az aki mérges- hogyha megszólitottak, sértődötten elfordultam- hanem én is beszélni kezdtem. Majd amikor a Joli kijött és valamit kezdtünk beszélni az ennivalóról, azt mondta: jaj ne is beszéljenek ilyesmiről, mert reggel 9 óra óta nem ettem. Mi odaadtuk ami volt nekünk. Egészen jól megbarátkoztunk, már vagy 4-5 verset is költött rólam. Nagyon ideális lélek és szegényt már egyszer sulyos

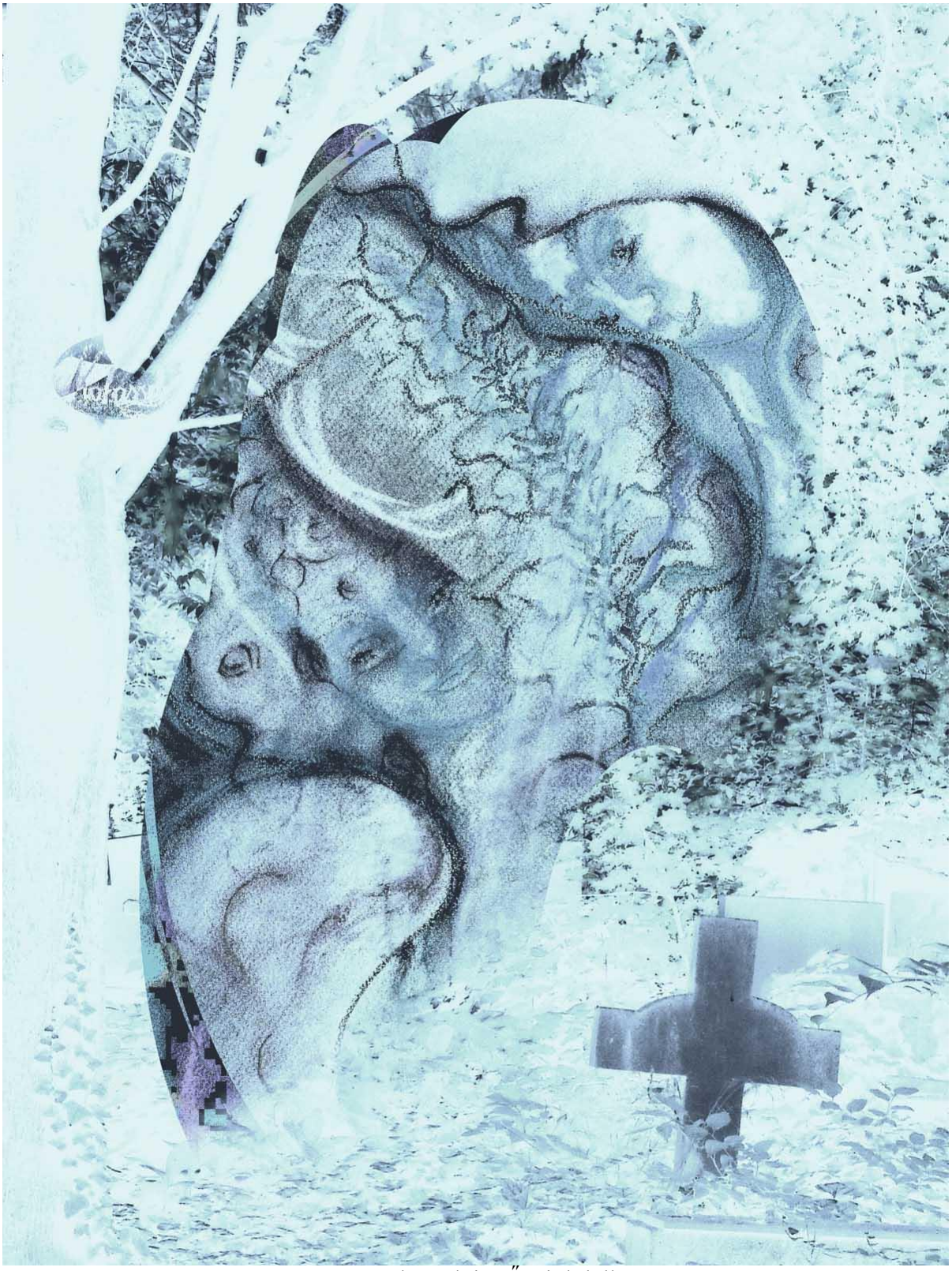

Kotaszek Hedvig: Őseink lelke

légnyomás is érte. 6 hétig kórházban feküdt és még most is érzi néha. Nagyon megsajnáltam. Azt mondta, hogy ő mennyire megismert engem, látja, hogy nem olyan vagyok mint a többi leány, és hogy mennyire megszeretett, a lelkemet szerette és ismerte meg. Majd mikor leszálltunk is velünk jött a váróterembe. -Mondta, hogy reggel folytatja az utját, Esztergomba, majd velünk együtt elindul. Közbe,- mivel már előtte való este sem aludt- elaludt: én pedig 5 órakor mondtam Jolinak, ne keltsük fel, ideje van még az induláshoz, hagyjuk csak aludni, mi pedig induljunk. Igy történt aztán, hogy nem is köszöntünk el egymástól. Lehet, hogy megharagudott, hogy nem keltettük fel, de sajnáltam, hiszen olyan jóizűen aludt. Hát bizony nagyon nehéz belejönni a mindennapi életbe. Különösen az első napok. Mintha egy idegen világba értem volna, vagy valami hosszú kellemes álomból ráznának fel. Miért is mulik el minden ami szép olyan hamar. Bár még lett volna csak egy hetem. Olyan nehezen tudtam elszakadni Szoboszlótól. Még utolsó nap is –bár a kocsi ½ 3-ra oda volt már rendelve- akkor jöttem ki a vizből. Inkább hallgattam a szemrehányást, csak hogy még egyszer érezzem a hullámok lágy ölelését, még egyszer legyek teljesen'- mindenről megfeledkezve- maradéktalanul boldog. Olyan jó volt, hogy fáj róla még beszélnem is, fáj még az emlékezés is. Igaz, hogy a boldogságom előidézéséhez nagyrészt hozzájárult a B. is, de mindenesetre maga a strand is legalább háromnegyed részben. Elég behunynom a szemem, hogy az egész kedves kép lelkiszemeim elé táruljon. Nagyon-nagyon nehéz a józan jelen, a valóság. Na de minden elmulik egyszer, különösen hamar

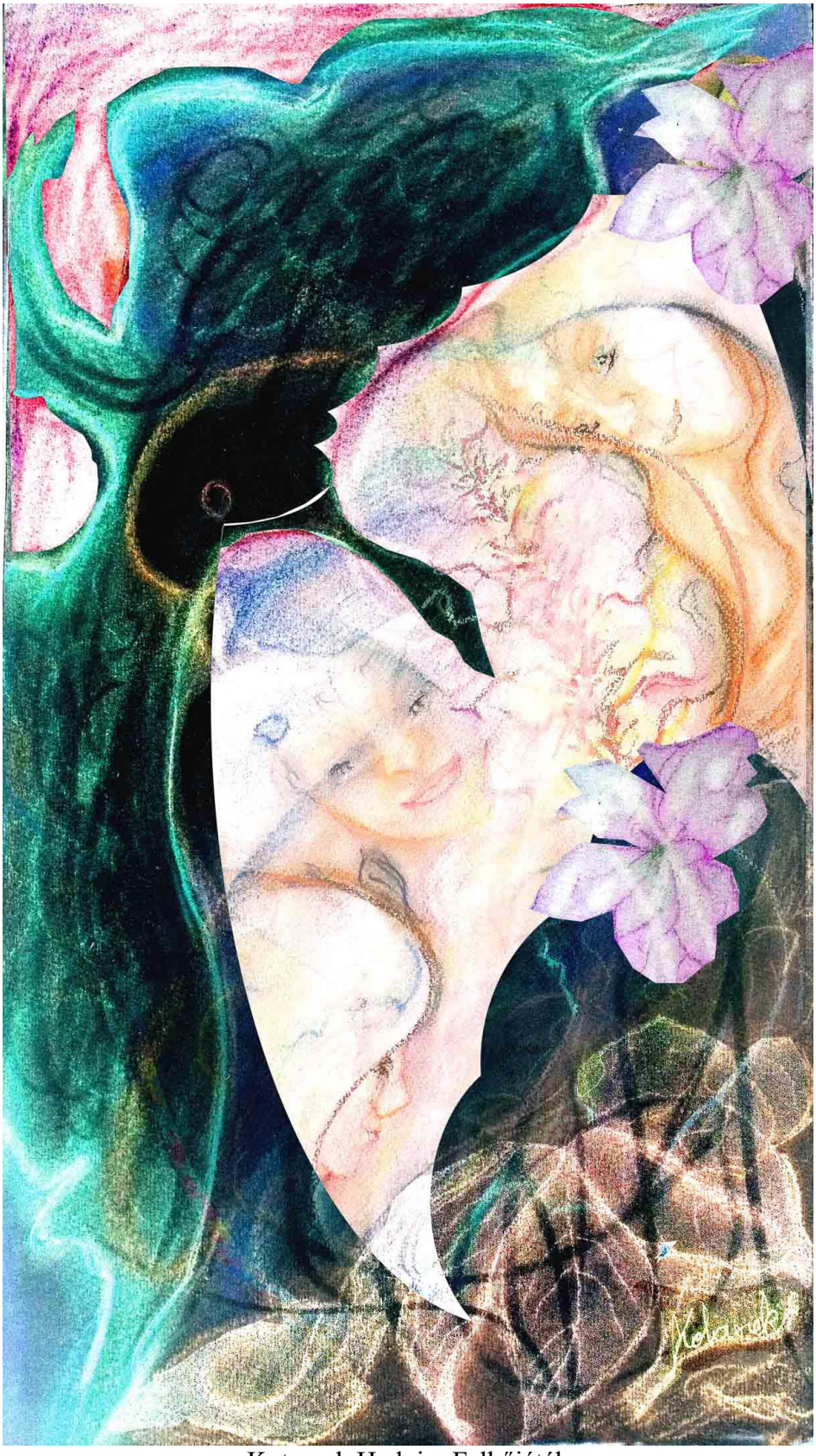

Kotaszek Hedvig: Felhőjáték

pedig ami jó. De jó is volt úgy belefeledkezni a habokba, amint lágyan átöleltek, simogattak, minden gondtól, bánattól felszabadulva csak azt érezni, hogy fiatal, erős, vidám vagyok, van akinek tetszem, van aki szeret és csak örülni, örülni, élvezni a jelent. De mit is fájdítom itt a szivem. Köszönöm jó Istenem, hogy ilyen gyönyörű boldog szabadságot adtál, mert még életembe soha olyan boldog nem voltam, soha olyan jól nem éreztem magam, mint a szabadságom alatt, különösen ott, Szoboszlon. A B. azóta még nem találkoztam, valószinű, hogy nem jött még fel, tekintettel a rossz közlekedésre, és a zürzavaros időkre, melyeket most élünk. Olyan jó volt ez a pár hét' úgy kikapcsólodni minden kellemetlen állapotból, különösen amiket most élünk, és annyira sikerült is, hogy most nagyon nehezen megy ismét beleilleszkedni. Hiszen engem nem érdekel semmi ilyen piszkos dolog: mint ami most folyik, én csak minden széphez és jóhoz érzek a vonzódást és ezekért tudok lelkesülni: a szépért és jóért tartom érdemesnek, hogy éljünk, hiszen ezek adják az élet értelmét, tartalmát. Hajdúszoboszló, ó nyári vakáció jöjj vissza csak egy szóra."
„1944. október 22"

Az események egymást követik rettentő gyorsasággal, és főleg nagy változásokkal. Az egyik legjelentősebb: mult vasárnap a Kormányzó úr rádió szózatot intézett a magyar nemzethez, melyben tudtára adta, hogy fegyverszünetet kötünk, kibékülünk valamennyi ellenfelünkkel /angol és orosz./ Továbbiakban a nemzetek kizsákmányolásáról, kihasználásáról és-amit fél füllel már hallottunk: most megerősitette, hogy mikor a Fürerhez ment ki' két napig nem engedték haza, mert nem tudtak a katonaság ügyében egyességre jutni. Majd- és főleg ez bántja még ma is a németeket- ezt mondta: ma már minden józan ember beláthatja, hogy a németek ezt a háborút már elvesztették' stb. Megemlékezett arról is, hogy a zsidókkal milyen embertelenül bántak: kiraboltak, becsaptak bennünket. A Kormányzónak ezt a beszédét még 2x 3x megismételték, mint rendkivüli hírt. Mi nagyon

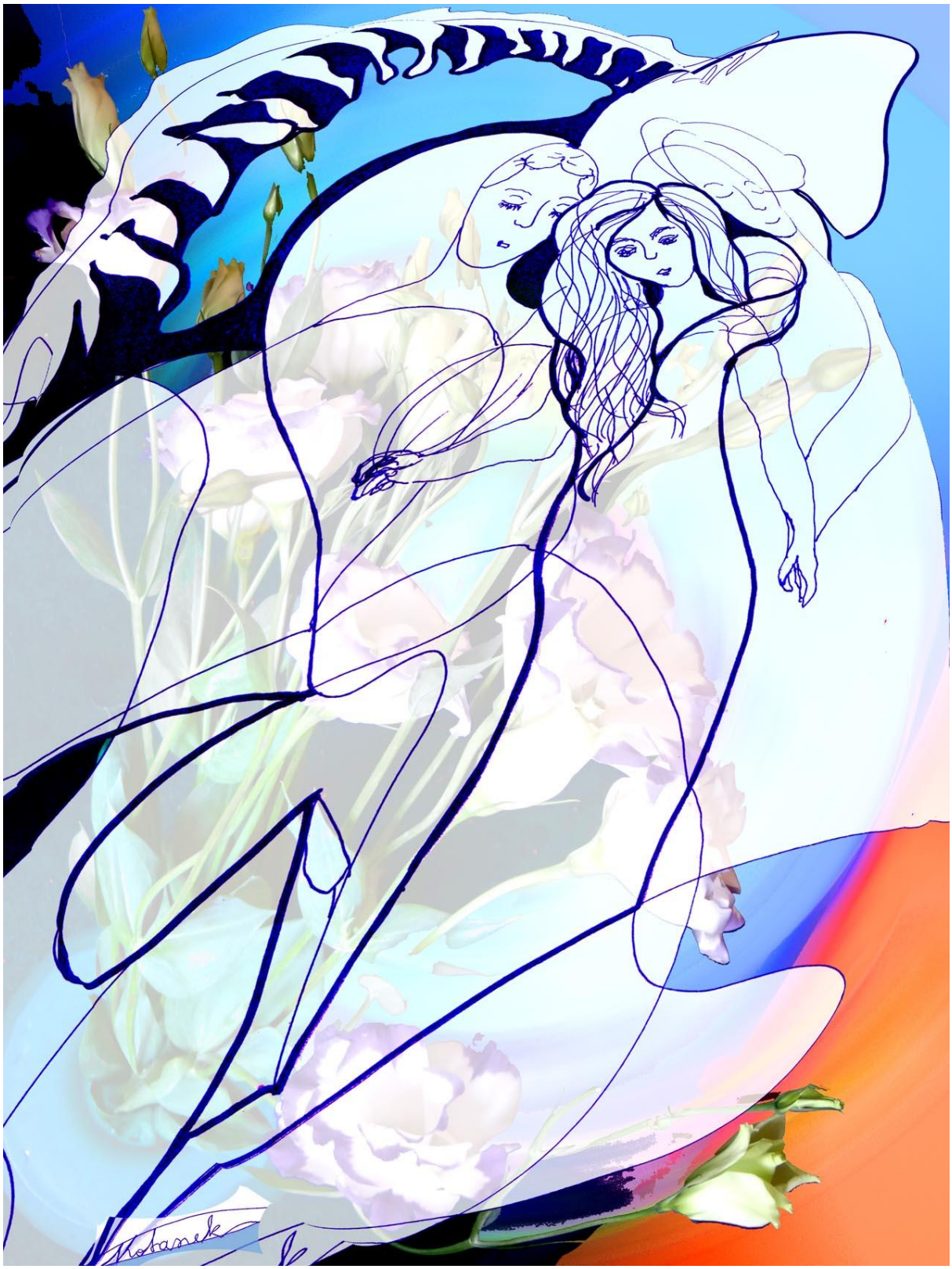

Kotaszek Hedvig: Féltés-Solicitude

boldogok voltunk. Anyuka sírt, én pedig örömömben úgy belerugtam a háboruba hogy még most is ott a helye. Táncoltunk, örültünk, tervezgettünk. Az Irénkéék délután kijöttek: ők még semmit sem tudtak minderről, mikor pedig meghallották, szegények örömükbe azt sem tudták mit tegyenek. 5-6 óra felé aztán Szálasi és a többi párt szólt hozzánk a rádión keresztül / megszálták a Stúdiót / nagyon lehúzták a Kormányzót, semisnek nyilvánitották beszédét, tudtunkra adták, hogy igenis a harc tovább is tart, nem kötünk békét és nem adjuk meg magunkat. Ennek egy hete, azóta is az ő kormánya uralkodik. Közben az orosz hadsereg pedig egyre nyomul előre. Egyszer-kétszer sikerül ugyan visszaszoritani, de azért feltartózhatatlanul törnek előre. Vannak akik hisznek még a győzelemben. Rettenetes dolgokat hallani róluk. Mindent és mindenkit bántanak. Állitólag egy nő sem maradhat meg tisztességesnek, ahol megfordulnak. Bertanéni, Ellus írtak, hogy ott voltak átvonulóban náluk, és minden percben egy-egy ujabb haderő betörésétől tartanak. Lovat, kocsit mindent elvittek' emberéletben anonban még hál' Istennek nem esett kár. Hogy mi lesz velünk azt csak a jó Isten tudja. Hiszen a legtöbb embernek az van ami a lakásában van, amiért- és amit egy életen keresztül szerzett, és dolgozott érte. Ilyen körülmények között az ember nem csoda ha teljesen pesszimista lesz. Mi lesz velünk? Szüntelen csak ez a gondolat foglalkoztatja az embert. A Tóni itt van nálunk, Nagyváradról menekült. De ő is már alig várja azt a pillanatot, hogy hazamehessen, vagy hírt kapjon a szüleiről. Valószinű, hogy 3 hónapra előre kiadják a fizetésünket is a rendkivüli viszonyokra tekintettel. Most a bombázások már elültek. Az ablakaink egy erősebb bombázás alkalmával mind kitörtek. Nagyobb baj hál' Istennek nem történt. Tekintve azonban, hogy a szomszéd udvarban egy idözített bomba feküdt', egy hétig ki voltunk lakoltatva otthonról. /Mancikáéknál laktunk/ Ebben az időben egyik nap bejártunk, másiknap nem. És többet jöttünk

Kotaszek Hedvig: Amen

Pestről gyalog, mint villamoson. A közlekedés olykor napokig is szünetelt. Hála Istennek ez most már mind úgy, ahogy rendbe jött, de hogy meddig ez a jövő titka. A kollégák is mind igyekszenek még egyszer hazasietni, mert ki tudja nem-e útoljára láthatják az otthoniakat.

Mikor nyaralásomból megjöttem két telefoncím volt felírva egy papirra. Az egyik Jenő bácsié, a másik az Ida vőlegényéé, egy századosé. A B. odajön mellém diktálni és észreveszi: - megforditani készül a papirost, mikor kiveszem a kezéből mondván, azt már nem szabad megnézni. Egy óvatlan pillanatban, mikor én nem voltam bent megnézhette, mert bejövet kérdezte: milyen a százados, hogy néz ki, mennyi idős: stb. Én meg gondoltam magamba na most jól felhúzom, és leírtam hogy néz ki: és nem is nagyon kellett beszélnem, inkább csak mindent helyeseltem. Igy még hazudnom sem kellett. De neki ez untig elég volt. Bárhova mentem, vagy egy-egy rendesebb ruhát vettem fel mindjárt kérdezte: „ugye a századossal megyek". Mire én mindig csak helyeseltem. Lassan lassan már az egész osztály és minden számbavehető férfi tudott a századosról. Egy ilyen alkalommal a Dódi felhívott telefonon és mondta hogy vigyek gyümölcsöt, tortát magammal és majd ott nála rendezünk egy kis murit, a pici részére pedig egyet-mást hazaküld velem. Én nagyon örültem a heccnek, amit a B. is észrevett rajtam. Ugye itt a százados azért örül annyira ugye azért öltözött fel ilyen szépen. Eleinte meglepődtem, de aztán hirtelen kapcsoltam és el kezdtem nevetni. Ugye én rögtön megérzem, hogyha Ő itt van? mondta B. A Dódi többek között küldött velem egy hatalmas doboz desszert, leadtam neki a százados históriát, hogy bent azt hiszik, hogy vele találkozom, és hogy a hatás kedvéért megkínálhatom-e őket? Mikor pedig bent a hiva-

talban sorra kináltam őket, láttam, hogy a Bandinak nehezen megy az elfogadása. Ugye a századostól kapta, és tiltakozást olvastam le az arcáról, mikor felé nyújtottam a dobozt. Hédike, hogy magán, hogy meglátni ha boldog. Én rögtön meglátom magán. És maga nem örül annak ha én boldog vagyok. De igen, hogyne persze hogy örülök. Majd szó szót követett és már másról beszéltünk. Én a vallással kapcsolatban azt a nézetem fejtettem ki, hogy én is csak református emberhez megyek férjhez. A B. élénken megkérdezi erre a százados milyen vallású? Katolikus feleltem. Hát akkor nem megy hozzá feleségül? És szinte ujjongva, megkönnyebbülten sóhajtott. De nem csak ő. hanem a többi kolléga is mind bedőlt a századosnak, amit ugyan ők találtak és költöttek ki. Lám mire vezetett a kiváncsiság, gondoltam és hagytam, hogy találgassanak, képzelődjenek csak róla. Egyik nap az operába készültünk. Én a sötétkék rátétes ruhámat vettem fel. Hova megy Hédike, hogy ilyen szépen felöltözött, biztos a századossal van randevú? Erre megint csak azt kellett felelnem, hogy igen. Majd bejön a Tamás és régi szokásához hiven /ami ha tudná mennyire visszataszítóvá teszi, nem tenné/ átfogja a vállam és a szemembe néz. Hogy vagyunk, kérdi. Na már megint a H. karját fogod. Csak azt nem értem mért nem vizsgálgatod az én ruhám anyagát, hogy milyen finom. Persze csak azért mondod, hogy milyen szép az a kabát, hogy ürügy legyen reá, hogy megfoghasd, pedig már késő ugyis lecsúsztál, mert ha akarod tudni, ma is a századossal megy az operába. Tényleg, itthon van a százados, szabadságot kapott? És láttam

Kotaszek Hedvig: Szerepeink

rajta a megdöbbenést. Tekintve, hogy a T. most nem rég szerelt le és érti a katonai dolgokat, jónak láttam más irányba terelni a beszélgetést: mi-előtt tüzetesebben tudakozódik róla: -amikor is én nem tudtam volna már mit válaszolni- mondja nincs magának összeköttetése az operába, u. is olyan nehezen lehet jegyet kapni, már hetekkel előbb kell megváltani. Dehogynem ott van egy jó barátom, akivel együtt jártunk egyetemre és már ment is a telefonhoz hogy felhívja. /De állandóan foglalt volt/ Különösen szeretném a Mosoly országát megnézni, mert az olyan gyönyörű és Anyuka legalább már négyszer látta, de mire a hirdetés kijön már az is rajta van, hogy minden jegy elkelt. Hát ahhoz mit szólna ha én elhegedülném magának. Az jó lenne, feleltem. /Hallottam, hogy szépen hegedül/ Hozza be a hegedűjét. Itt a hivatalban nem lehet, de maga ugyis tervezte, hogy majd egyszer hazahív bennünket, akkor majd elhegedülöm. Jaj tudja meg is tenném, de …. -és igyekeztem zavartan mentegetődzni, u. is nem számitottam a dolgok ilyetén való alakulására- tudja most nálunk sem egy függöny, sem egy teritő', mindent leszedtünk a légóra való tekintettel. – Végül pedig megjegyzem még, hogy a B. E. már 2 órakor küldtek el /én u. is emlitettem, hogy pár perccel előbb szeretnék elmenni/ , hogy készülődjem. Igy szinte belelovaltak már engem is a százados históriába: kénytelen voltam fésűvel, tükörrel és egyéb kellékekkel felszerelve neki indulni a nappalnak és kikészíteni, kicsit ki is festeni magam a ha

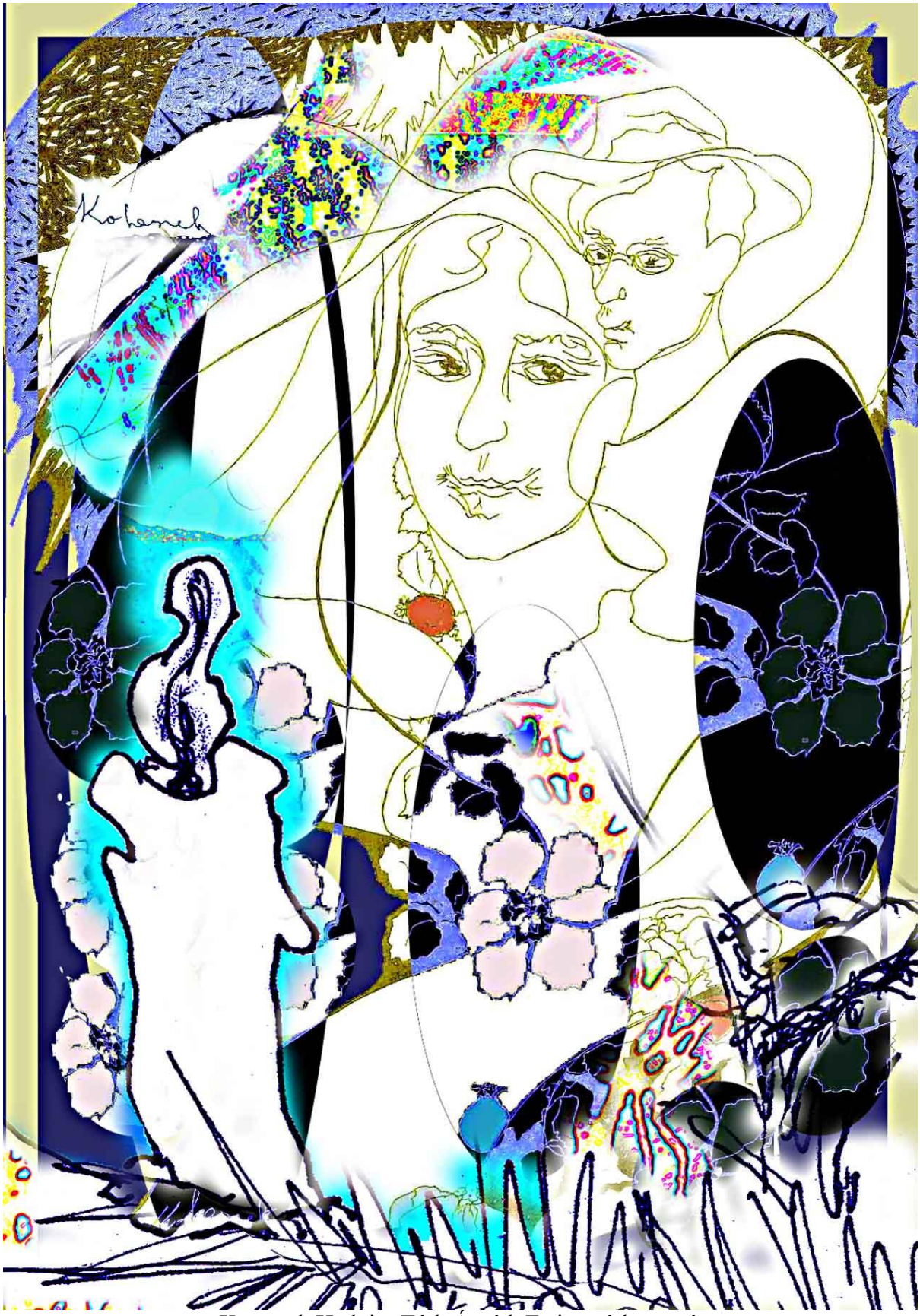

Kotaszek Hedvig: Tóth Árpád, Esti sugárkoszorú

tás kedvéért. Közbe pedig belülről már fojtogatott a nevetés, hogy ezek hogy bedőltek. Mikor aztán kellőképen elkészültem és ők nagyon meg voltak velem elégedve utnak indultam, ők pedig az ajtóig kisértek, mondván, hogy még egy utolsó pillantást vessek rájuk, hagy nézzenek még meg utoljára. Közbe elmenés előtt a B. megjegyezte: és mondja addig míg az előadás nem kezdődik is együtt lesznek? Persze, feleltem. Hédike én azért féltem magát. Én mindezen jót mulattam, ez a „százados-história" csuda módon jól sikerült egy hecc lett. A Tamás ezután egy két napig nem jött. /megjegyzem még, hogy Anyukával és a Jolival voltam az operában./ De aztán megint csak megjelent és simogató mozdulattal átfogta megint a vállam. Az E. és a B. egyszerre nekirontottak. Miért mész te mindig oda a H. hez és nem tudod megállni, hogy meg ne fogd, meg ne simogasd, engem, még a közelébe sem ereszt, soha meg nem engedi, hogy megsimogassam, te tőled pedig engedi, nem is védekezik, felelte a B. Miért ne, mondtam én hetykén. Hédike, csodálkozik rám a B. mi eddig megvédtük az erkölcseit, de ezután már nem merünk felelösséget vállalni , én írok a Papájának, vagy szólok az öccsének, vagy a nővérét figyelmeztetem, hogy vigyázzanak magára, , mert tovább már nem tudnak vigyázni rám, tovább már nem vigyáznak. Igaz, hogy csak tréfa volt, de valami féltékenységet is ki éreztem belőle. Egy alkalommal pedig mikor ismét bejött és egyenesen hozzámtartott a T. az E. rászólt: már megint itt vagy, mit akarsz már megint a H-től, csak addig várj míg kimegyek. És ez

zel ki is ment. Egy délután inspekciós voltam az E., de ő éppen nem volt bent, mikor a T. benyitott. Na mi az, magát egyedül merik hagyni a gazdái, nem is sejti, hogy milyen féltékenyek magára? Ugyan mesebeszéd mondom én. Dehogy-is, nem is merek már átjönni, mert majd megfojtanak a tekintettekkel, mindig maga miatt van köztünk a veszekedés. Egy alkalommal egy hadüzemi feljegyzést írattam az E. alá. Leheljen rá, mert igy nem tehetem a boritékba mondom. Megtette, de nedves volt még mindig az aláírás. Legyen szives adja ide a tappert, szóltam a B-hoz. Leitattam mi közbe Ő nézte és megszólalt: aztán majd legyen szíves és igényeljen egy tappert. Ránéztem meglepődve és nagyon csodálkozva. Mondja, hányszor kértem én el már magától, és nyugodt lehet, hogy többé sohasem fogom elkérni- azért igényeljek egy tappert mert egyszer egy alkalommal kölcsön kértem, de megnyugtatom többé nem teszem. Igaza van, mondta ő megszeppenve, mint egy kisfiú. Én pedig átadtam a felmentést, és leültem a helyemre, közbe a B. tekintetét állandóan magamon éreztem. Az E. feláll, odamegy a B-hoz és a fülébe súgja- de én is meghallottam- menj most rögtön oda és csókold meg. Ő megütközve ránéz és félhangosan mondja. Ugyan, hogy képzeled, hiszen még udvaroltatni sem enged magának. Én pedig már nem bírtam tovább, elnevettem magam. Később azért még a szemére vetettem és tréfásan megjegyeztem /u. is Ő azt mondta, hogy olyan kedve lenne megnősülni/

és mikor kérdezték, hogy van valakije, akit elvenne, azt mondta, hogy engem, látja nem az a fontos, hogy csekélység az amit teszünk vagy mondunk, mert kis dolgokból is lehet következtetni, egy szép napon ha kérnék magától kenyeret, azt is megtagadná. Jaj H. , hogy képzelhet ilyet. Mindenesetre előttem levizsgázott, mert ha tőlem századszor is kérné valaki a tappert, akkor is odaadnám, és nem mondanám, hogy szerezzen magának egy másikat. Nevettem a dolgon, pedig egész komoly a jelentősége, és még most is gyakran eszemben van. Minden esetre ez a cselekedete, sokat rontott az értékéből. Egyedüli mentségére szolgálhat, hogy talán féltékenységből bántott meg. Ugyanis az E. nevetgéltünk és jó egyetértésben voltunk, mikor az aláírására is olyan készségesen rálehelt, láttam, hogy a B.

oda-odanéz, és mikor aztán mégsem sikerült, utoljára őhozzá fordultam. Lehet, hogy ez bántotta. De hiszen a csoda sem tud rajtuk eligazodni. Én nem tudom még azt sem elhinni, elképzelni, hogy bármelyiknek közülük igazán, komolyan tetszenék, nem hogy még féltékenyek is legyenek reám. A Tamás ugyan azt állítja, hogy úgy az E., mint a B. rettentően féltékeny reám, de én inkább úgy veszem észre, hogy a T. féltékeny őrájuk. Egyik nap a Karola beteg volt és átvonultam a szomszéd szobába póstázni. Hallottam, hogy a T. bement a szobába és beszélget a többivel, de meg sem moccantam nehogy magamra hívjam a figyelmet. Rövid időn belül mellém állt. Hédike ha én most nagyon őszinte leszek, maga meg fog mosolyogni. Majdnem lekéstem maga miatt a vonatott. Rácsodálkoztam, hogyan? szaladt utánam,

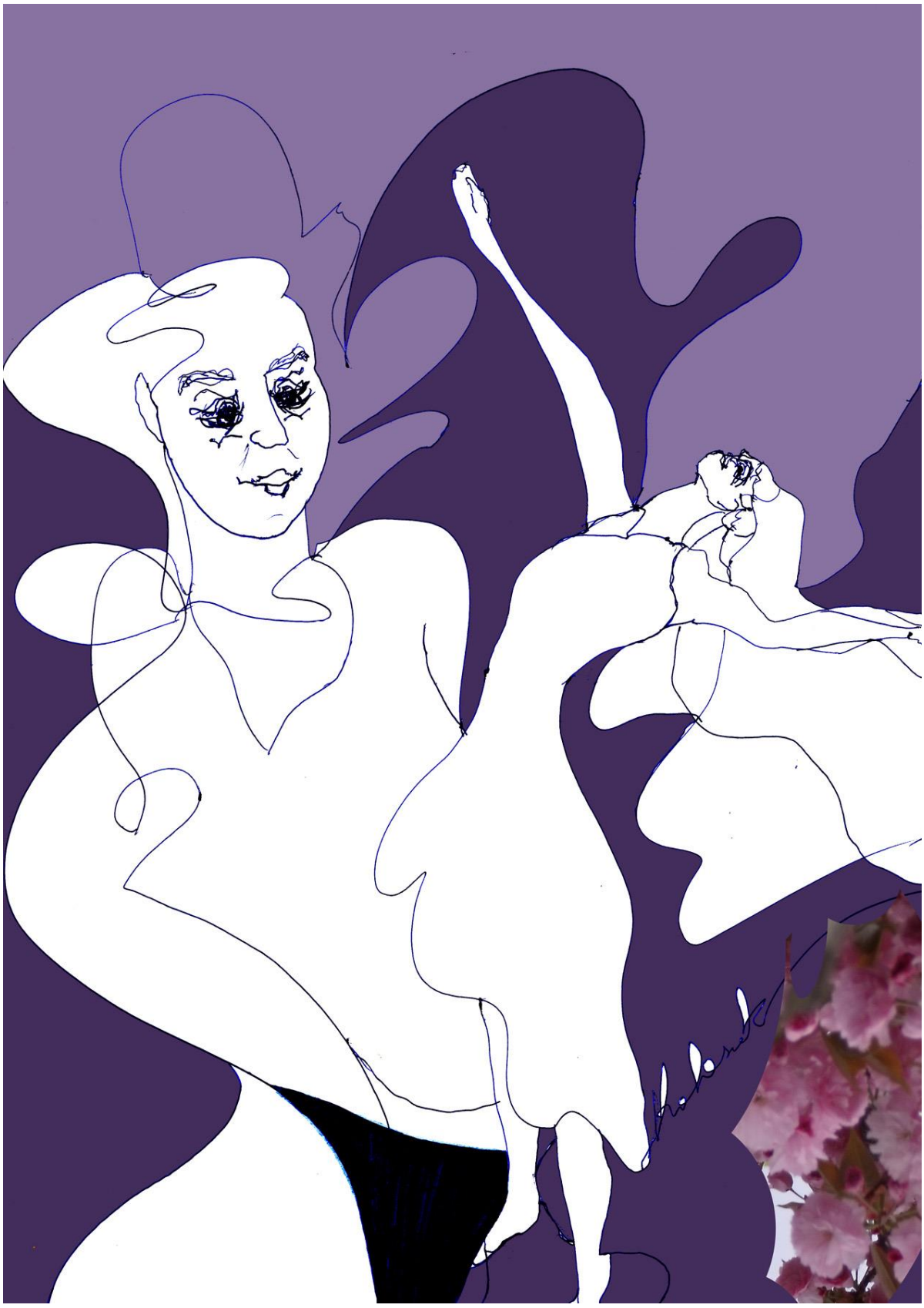

Kotaszek Hedvig: Vágy

de hiszen én most nem is vonattal járok. Reggel 5-kor felébredtem és láttam, hogy még korai az idő, újból elaludtam. Azt álmodtam tudja, hogy a B. meg az E. olyan féltékenyek mindig, maga csupán húzás képen, hogy őket húzza, megcsókolt engem, de egészen kis könnyű csók volt. Hát ilyet tényleg csak álmodni lehet, mondtam neki zavartan, de aztán igyekesztem mosolyogni, és megkérdeztem: és jó volt? Hát azt már magának kell tudni. Hát tudja én őszinte ember vagyok és gondoltam, hogy megmondom magának. Az egyik napon beállitott a Béla, /szegedi felügyelőségről/ hát maga hogy kerül ide? kérdeztem meglepetten. A szegedi felügyelőséget feloszlatták és az oroszok elől menekült el. Irtó csinosan volt felöltözve, de velem feltünő hidegen bánt. Csak első pillanatba mikor megjelentem mondta: maga még mindig olyan szép mint volt, -…sőt,- /nézett végig rajtam/ még szebb. / A szürke kosztümbe voltam. Tegnap az ovóhelyről feljövet láttam hogy a B. az óráját javítja. Maga ért az órához, akkor javitsa meg az enyémet is. Ezzel levettem a karomról és odaadtam. Közbe bejött az aligazg. és mondja: mit csinálsz értesz te hozzá, meg tudod csinálni. Hogyne ő nagyon ügyes, én bizzom benne,- ha sikerül megcsinálni mit kapok? kérdezte a B. Majd valami nagyon szépet. Közben csinálta próbálgatta az órám, majd örömmel megszólal: jár. Hadjam ott egy órára megfigyelésre, aztán jön az ajándékért. Mit adok neki? Még nem tudom, mondtam. Különben nézze, én udvarias ember vagyok, mondja mit szeretne? Ő csak nézett rám boldogan mosolyogva. Nem, azt szeretném ha maga mondaná meg. Majd pár perc múlva behozza hozzám az órát, hogy lássam, hogy tényleg jár. Közbe öt

percenként beszaladt megnézni, hogy jár-e még, majd az ajtófélfánál megállt reám mosolygott és kérdezte: mit kapok? Én pedig feladtam a kérdésemet: az édességet szereti? Szeretem, de nem az olyan édességet, nehogy költségbe verje magát. Szokott magyar íróktól könyvet olvasni? Nekem ne könyvet adjon. Én valami szépet szeretnék, amire mindig emlékezni tudnék, amit nem felejtenék el. Hát nézze majd a könyvbe beírom, hogy sok szeretettel, de aztán megrémülve attól amit mondtam, elfordultam és gyorsan igyekeztem át a másik szobába. Egy órában állapodtunk meg, ha addig jár, akkor jön az ígéret. Mikor már közeledett az óra vége megkérdezte, de meg kapom ha lejár az idő. Halasztási időt kérek. Hétfőig, addig majd gondolkodom róla. Nem, hétfő, neki nem kell, mondta. Legközelebbi bejövetelné odahozza hozzám, hogy hallgassam, hogyan jár, majd odatartja a fülemhez. De jobb is lesz ha a karomon lesz, mert legalább nem kell mindig az asztalhoz szaladni nézni. Mikor kezembe veszem az órát, megszólal kérő hangon engedje meg már, hadd tegyem fel. Hát- gondoltam egyet- tegye, ha annyira akarja- és odanyujtottam a karom. Nagyon sokáig, fogta a karom, annyira, hogy már próbáltam elhúzni, és mikor nagysokára elengedte, láttam, hogy izgalmában képtelen volt az óraszijját az arra szolgáló kis szijpántba bedugni. Éreztem, hogy milyen nyugtalan a keze, ahogy karomhoz ér. De hát mit csinált akkor ilyen sokáig és elnevettem magam. Ő pedig láttam, hogy zavartan kimegy. Majd újból bejött kis idő mulva hallgatni az órám, hogy jár-e. Én anélkül, hogy meggyőződtem volna ráfogtam,

hogy áll. Félig meddig kivántam is már, hogy inkább álljon meg, hiszen a B. egészen komolyan számit valamire. Ő hogy meggyözödjön róla, ráhajtotta a fejét a karomra és hallgatta az órát, a kelleténél talán tovább is. Még járt: 10 perc és elérjük az egy órát. Egy óra előtt aztán 5 perccel leállt. Pont mikor erről mind a ketten meggyőződtünk, kereste valaki, úgyhogy rögtön azzal kellett tárgyalnia. Mikor a szobámba beérek őt látom ott az asztal mellett ülni, és ott írta, de lehet, hogy csak akarta írni az aktavázlatot. Egy pillanattal később valahonnét ott termett a Tamás. Hogy van H., még nem láttam, majd észreveszi a B.-t. Mi az B. te itt, különszobában a H-vel? ejha, majd odamegy, és mintha csak azt mondta volna- te is

fiam Brutus- nevetve hátba veregette. Én kimentem a szobából, mire a T. jött utánam. Átfogta a vállam és magafelé akart húzni, mire fel én igyekeztem eltávolodni tőle. Ja, zavaromba, mikor utánam jött, és hogy megtörjem a csendet, mondtam: szeretnék valamit mondani: erre húzott Ő magafelé és félhangosan mondta: talán maga is álmodott. Én persze jól elhúzodtam, és mikor éreztem a lehelletét a közelembe önkéntelenül is a számra jött: ne,. . mire ő nevetve elbocsátott és kérdően nézett reám. Ilyen kellemetlen helyzetben kénytelen voltam meg vallani az igazat- bár ez is nehezen ment, mert nem szoktam figyelmeztetni senkit igéretére-, de a két rossz közül még ez mindig jobb volt. /- azt szeretném kérdezni, hogy nincs-e még jegy az operába? Láttam, hogy mást várt, de készségesen ment azonnal a telefonhoz/ az pedig ismét foglalt volt. / ezért azt mondta ugyis kell a barátjával találkoznia, majd

akkor beszél vele. De akkor valóra válik az álma! Nem' hagyja csak, nem azért mondtam, csak ha esetleg véletlenül találkozik vele, vagy ha alkalom adódik, emlitse meg: igazán hagyja a telefont, nem akarom, hogy kifejezetten én miattam telefonáljon. Ugyan ne védekezzen már annyira, ugyis tudom, hogy inkább lemond róla, semhogy igaz legyen amit mondtam. Ugye azért teszi? Alig tudtam kibeszélni magam. Megjegyzem, hogy mikor bejött hozzám régi szokásához híven, miközben kérdezte, hogy vagyok átfogta a vállam és fölém hajolt, mire én gyorsan felreugrottam. A B. hátrafordult és nézte, ekkor vette észre, hogy ő is bent van. Mikor első alkalommal megemlítettem, hogy tudna-e szerezni jegyet az operába kértem, hogy kettőt szerezzen. Természetes felelte, és valami olyasféle megjegyzést tett, hogy azt érthettem belőle: -a másik ő lesz. Mikor kiment az E. megjegyezte: „na, jó lesz vigyázni. " Én pedig halálosan elszégyeltem magam. Meg is fogadtam, hogy többé említést sem teszek róla. Tegnap aztán valahogy úgy eszembe jutott, hogy jegyet igért, és szinte akaratomon kívül mondtam. Kérdeznék valamit. De aztán ráeszmélve, hogy mit mondtam, hirtelen elhallgattam. És jobb is lett volna hallgatni,- ha olyasmit nem tételez fel rólam,- hogy talán én is róla álmodtam, ezt már azonban mégsem türhettem' és inkább megmondtam amire gondoltam. De ezt is szörnyen szégyellem. Nem kellett volna elöször szólni azért mert rögtön eszembejutott, hogy Ő a másik személynek magát képzeli az operában, másodszor pedig a legundokabb dolog, ha valakitől szivességet kérünk, és ha nem teljesíti, erre figyelmeztetni.

Most már látom, hogy a „ százados história „ még a végén engem is bajba kever. U. is, hogy tovább ne kérdezzen felőle, mert nem tudtam volna mit felelni, ehhez a témához menekültem. Bent a kolléganőimnek mindnek megmondtam a valóságot, és mondtam, hogy legközelebb már nekik is bevallom az igazat, mert már nem tudok mit mondani kérdéseikre, már nem sokáig birom a tettetést, hazudozást. De ők nagyon élvezték a helyzetet és lebeszéltek róla, hogy nehogy megmondjam, csak hivjam őket, sőt még ők is segitettek nekem, mondván, hogy nekik bemutattam a századost, és hogy milyen szép ember stb. Pedig egyszer már volt egy félresikerült feleletem: A B. u. is azt kérdezte: milyen idős. Én hirtelen ráfeleltem: azt pontosan nem tudom, de olyan hozzámvaló. Megjegyzem még, hogy az E. szakitott a mennyasszonyával. Rendes, helyes gyerek, de sokat veszített az értékéből azáltal, hogy fünek, fának elmondta az esetét, és lekapta a mennyasszonyát mindenki előtt, a levelet- amely ugyan igaz, elég közönséges volt- végig mutatta a Hivatalban mindenkinek. Utóvégre mégiscsak a menyasszonya volt és odajárt a lakásukra, hiszen ha annyira leocsárolja mások előtt, ezzel saját magára is rossz fényt vett. A másik kiábránditó ok pedig, hogy kevésbé szimpatizálok vele, hogy a menyasszonyától a gyűrüt visszaakarta kérni. Hiszen ha szándékába lett volna visszaadni

ugyis visszaküldte volna, és erre nem kellett volna külön felszólítani, ha pedig nem akarta visszaküldeni, akkor ugysem küldi, akárhány felszólító levelet is írna neki, és úgy megint csak ő marad alul. Elhiszem, hogy olyan anyagi körülmények között van, hogy jól jönne az a pénz és hiábavalóságokra nincs pénze, de most már hadja, legalább tanult belőle. Ne alázza meg magát azzal, hogy visszakéri. De úgylatszott nem nagyon tudjuk meggyőzni. Ugyan igaz, hogy csak a B. és én voltunk ezen a véleményen, a többi mind neki adott igazat.
Mondtuk neki azt is- „ azért, hogy ök közönségesek és meg akarják vele fizettetni azt a 100 pengőt, amit esküvőre kiadtak, neki még nem kell annak lenni, ő attól még megmaradhat uriembernek. De ő erre azt találta felelni a Bandinak, mivel talán nekem nem merte mondani- „ugyan, hogy lehet ilyen balgán gondolkodni. ”-
Ezen aztán a B. sértődött meg, aminek aztán majdnem összeveszés lett a vége. Hogy aztán mi lett a gyűrű sorsa azt nem tudom, tény az, hogy az E. gyűrűjét a B. átvette. Tetszelegve nézegette, mondván: azt hiszik majd vőlegény vagyok. Néha olyan gyerekes tud lenni, pedig sokkal imponalóbb lenne ő is több komolysággal. De most már kiszólt Apuka is, hogy oltsam már el a villanyt, mert nem bír aludni. Remélem legközelebb szerencsésebb, boldogabb létben, biztonságosabb hangulatba írhatok.

Kotaszek Hedvig: Jaj, Európa!

„1944. november 12 / v.

A haza sorsa teljesen elveszettnek, reménytelennek látszik. A hivatalok legnagyobb része vidékre, helyesebben a Dunántulra megy. /t. i. még ez a rész látszik biztositottnak ideig-óráig./ Aki csak tehette, már elment. Ezekben a napokban a B. bejön hozzám: nagyon izgatottnak látszott. Kérdésemre azt felelte: most dől el, hogy mi lesz vele. A Külker átkérte. A többi napokban nem lehetett vele beszélni, örökké szaladgált, hivatalon kívül járt. Még csütörtökön sem tudtam az eredményt. Mostanában elég gyakran áramszolgáltatási zavarok vannak amint az emlitett napon bemegyek a hivatalba teljesen sötét folyoson haladtam végig! Jó Isten, itt semmit nem lehet látni! Maga az Hédike szólal meg a sötétben a B. hangja. Ekkor közölte velem, hogy átmegy a Külker.-be és az kihelyezte Stokholmba. Nagyon meglepődtem: és nagyon fájt, hogy elszakadok tőle. – Jöjjön már egy kicsit odébb, hagy lássam' – és egy kicsit világosabb helyre mentünk. Majd még máma, vagy ha ma még nem utazik, majd holnap még eljön. Másnap, azaz. 10-én, pénteken eljött elbúcsúzni. Hédike búcsúzom- és ahogy ezt mondta, nevem mint egy fájó sóhaj', hagyta el ajkát. Szeme gyanúsan fátyolos volt. Sok szerencsét kivánok' mondtam- miközben ő kezetcsókolt- és sokáig, hosszan fogta a kezemet, amig csak el nem ment. Hogy minél előbb végett vessek a fájdalmas búcsúzkodásnak, igyekeztem valamit kitalálni és mondani, márcsak azért is nehogy csend váljon, mert ha nem beszélek gyorsan, talán én rajtam is erőt vesz a fájdalom és sirva fakadok. Majd egyszer, ha Stockholmban járunk meglátogatjuk. A századossal. - felelte és mintha kis szemrehányást olvastam volna ki a hangjából. Nem, anélkül, feleltem. Szóval elment úgy, hogy komolyan hitte, hogy udvarol nekem a százados, és nem tudta meg a valóságot. Engem nagyon meglepett, hogy még ebben az utolsó percben, a búcsúzásnál is a századost emliti. Szerettem volna, ha nem hitte volna el ezt az egész kitalált dolgot', szerettem volna gyorsan felvilágositani, ne induljon el ezzel a tudattal, tudja meg a valóságot. De már késő volt, az idő nagyon rövid, a hely nem alkalmas. Még ha tán kollégák nem lettek volna jelen, a Karola jelenlétébe még csak meg tudtam volna mondani. De különben is…kérdés, hogy most, az utolsó percben,- elhitte-e volna. Ahhoz pedig, hogy elmagyarázzam, kimagyarázzam magam már nem volt idő. Most már nagyon bánt, hogy nem mondtam meg neki az igazat, de nem gondoltam arra, hogy ily hirtelen elszakadunk. Hiszen ha boncolgatom a dolgot, rájövök, hogy inkább az Ő képzelete

szülte az egészet. De miért is hallgattam a leányokra. Ők mondták- mikor én emlitettem, hogy nem birom már tovább, megmondom az igazat- nehogy eszedbe jusson. - A hecc kedvéért én nekem sem kellett kétszer mondani belementem, de erősen hittem abba, hogy egyszer, majd ha elérkezik az ideje- ugyis megmondom. Meg talán ha egészen őszinte akarok lenni, be kell vallanom: tetszett, jól esett nekem, hogy Ő féltékeny. Meg nem is voltam benne egészen biztos, hogy jobban tetszem-e neki, mint más. Hiszen neki mindenki tetszik- ahogy egyszer az Ervin is mondta. - többnek is mondta, hogy elveszi feleségül. Nem tudtam mit hihetek, mit nem, mikor tréfál, mikor beszél komolyan, nem mertem hinni neki, bár nagyon becsületes volt, nem mertem bízni benne, hogy tényleg szeret, hogy mind azt amit nekem mondott, mondta másnak is. Egyszer tudom kettesben maradtunk és ő valami olyasmiről beszélt, hogy tudnám-e szeretni, lennék-e a felesége? Én nekem mindez nagyon jól esett, de arra gondoltam, talán csak játszik velem. Igazán nem szép magától, hogy még a legszebb érzésből- gondolatból is tréfát csinál, hogy ilyen komolytalanul veszi az ilyen dolgokat! Ő elkomolyodott és többet nem is beszéltünk róla. Nem tudtam hinni, nem mertem bízni, nem tudom helyesen cselekedtem-e, vagy nem. Arra gondoltam hagyom a „százados históriát" , ha igazán szeret, akkor majd fog komolyan nyilatkozni. Igaz, hogy Ő viszont nem tudhatta, hogy állok a századossal, mert mikor kérdezte, mikor lesz az esküvő, azt feleltem: rövidesen.

Da talán, hogy nem mondtam meg a valót ezzel elriasztottam. Sok esetben úgy találom mégis helyesen jártam el. Pl. ha együtt voltunk inspekciósok, mindig hazaküldött- igaz tudta, hogy későn érek haza, és ha nem muszály nem szivesen inspekciózom. / -másik dolog, hogy elszokta tőlem kérni a manikür-készletem. Én mindig szivesen odaadtam. Na majd H. a névnapjára veszek egy szép új készletet. Az bizony jó lesz, feleltem tréfásan. A névnapom alkalmával éppen olyan felfordult nap volt, senkisem tudta, hogy mi lesz vele. A leányok

nagyon helyesen és kedvesen, írtak egy lapot-szépen ilusztrálva egy gratulációt-és valamennyi kolléga aláirta. Sorba jöttek, gratuláltak és kezetfogtak velem. Ő sokkal tovább fogta a kezemet, mint a többi. Ez mind jól esett és szép volt. De- tekintve a háborus viszonyokat nem is kivántam tőlük semmit- a B. azonban, ha szeret, legalább is úgy éreztem meg kellett volna találnia a módját, ha bármilyen csekélységgel is, hogy meglepjen, éreztesse velem a figyelmét. Nem az igéret fájt: eszembe sem jutott, csak egy kis csokor virág, vagy egy kis édesség vagy bármi más lett volna is, ami igazolta volna a figyelmességét, vagyis hogy szeret. De . . nem történt semmi. Láttam, hogy nem számitok neki sem többnek, mint neki bárki más, bármely közömbös ismerőse. Mégis mindezek dacára fáj, hogy többé nem láthatom. Kedves, mosolygós arcával, jó modoráért mindenki szerette. Jóakaratú, nagyon szép lelkü volt. Ha bár külsőleg ezt nem mutatta, beszédének hangsúlyából, hangjának zenéjéből kiéreztem a szivet, lelket. Egyszer mikor emlitettem neki, hogy a Zoli azt mondta: szeretné ha nekik ilyen fönökük lenne, aki mindig mosolyog, mindig jókedvű, azt felelte: tényleg ezt mondta, pedig tudja néha azért, különösen, ha egyedül vagyok úgy elszomorodom, olyan komoly leszek. Különösen az utóbbi időben sokszor nagyon elkomolyodok. Ekkor nagyon megsajnáltam. Egyszer a hivatalban is olyan szomorú volt, és mikor megfelezve vele a tizóraim, sem enyhült a szomorusága- bár jól tudtam, hogy a testi éhség a lelki éhséget nem csillapitja- inkább csak azért tettem ilyen módon, hogy azt higgye, én ezért gondoltam szomorúnak: ne vegye észre, hogy aggódom, hogy fáj a szomorúsága- úgyszerettem volna megvigasztalni, megsimogatni és megmondani, hogy bizony én is sokszor vagyok szomorú, többet vagyok talán bús, mint jókedvű. Szeretném ha Ő neki nem

fájna semmi. Ekkor jutott eszembe és azóta is sokszor gondolok rá: ki tudja hogy mi mindent takar ez a mosolygó arc. /Mosolygó s jól nevelt arc, s belül könnyezik a szív, mert hogy belül mi fáj azt nem tudja senkisem,/ - mi közben mosolygunk, bizony belül nem egyszer megszakadni készül a sziv. Szerettem őt, és sokszor nagyon közelinek éreztem magamhoz. És sokszor gondolom, hogy Ő is szeretett. De talán ha minden sikerült is volna, hiába szerettük volna egymást, ha a természetünk nem egyezett. Amilyen gyors volt ő, én olyan lassú. És ez sokszor bántott is, bár a kedvéért igyekeztem volna megváltozni. Szerettem mint hozzám egészen közelálló valakit, de szerelmes nem voltam belé, ezt egészen biztosan tudom. Sajnálom nagyon, hogy elszakadtunk. De olyan fontos a szerelem? A szeretet nem lehet egy egész életre elég biztos, elég erős biztositék? Á' jobb nekem, ha bele sem gondolok ebbe. Úgylátszik én már csak arra születtem, hogy szeressek és szenvedjek. Úgy vágyok rá hogy szeressenek, és úgy szeretnék szeretni. És se nem szerethetek, sem engem nem szeret senki. Nagyon-nagyon fáj megint a szivem. Nekem a szeretetből már mindig csak a fájdalom, a bánat jut. Most mikor kívül is olyan rettentő vigasztalan a helyzet. Mindez miért? Jobbra nem nagyon, esetleg még csak rosszabbra van kilátás. Úgy érzem, hogy kívülről, belülről nekem már egyaránt beborult. Pedig szeretnék örülni az életnek és óh' Istenem: szeretnék még boldog is lenni, mielőtt meghalok. –Elhagytak a többi kollégák is: az Ervin Tamás is átköltözött a Dunántulra a hivatal kiüritésével kapcsolatban mentek előre. A Béla kétszer volt fent nálam. Helyes, kedves gyerek, lehet, hogy én miattam jön el, de most egy érzés megint

annyira a hatalmában tart, hogy nem érzek iránta, közömbösségen kivül semmit. Ugylátszik Ő is mindig akkor bukkan fel, mikor valakit szeretek, valakit, akihez nincs többé remény.

Kotaszek Hedvig: Tavaszi remény

Az utóbbi napokban gyakran merül fel bennem a gondolat: hiába vannak az embernek magasba röppenő tervei, messzemenő álmai, sok szép és jó után szomjazó lelke, a neki kijelölt uton haladnia kell. Közbe jobbra-balra tekinthet, megkívánhat, sóvároghat valami után, ha életútja másfelé halad, azt soha el nem érheti. Egyszer azt mondtam, hogy ahhoz megyek feleségül, aki utazni szeret, mert én szeretnék sokat utazni, az egész világot bejárni. Erre a B. megjegyzi: akkor hozzám kell jönnie feleségül, mert én sokat fogok utazni. Hiába, ha egyszer az én életutam más felé vezet, a vágy megmarad csak vágynak. Szeretnék sok helyet bejárni, minden szépet, jót, élvezni, de az otthonom csak itt van Magyarországon. Örökre idegenben élni, érzem nem birnék. És ezért talán jobb is, hogy igy történt. A másik nehézség: a családi tüzhelytől való elszakadás. Mi akik mindig itthon, együtt voltunk nem tudnánk nélkülözni a családi-kört. Olyan ez, mint mikor a fa megnő, terebélyesedik, ágait minden irányba kiterjeszti, minden irányba tekintget, de a szülöhelyet, ahol kérge gyökeredzik nem tudja elhagyni, mert ha elhagyja ebbe talán belepusztulna. Maradjon meg mindenki annak ami. Legyünk hivek mindig, főleg önmagunkhoz, ne akarjunk mások lenni, mint amire születtünk. Ezt a szép mondást hallottam egyszer, és igyekszem belőle okulni. Én pedig igyekszem belenyugodni Isten akaratába. Hiszen érzem, hogy az én sorsom is az ő szent kezébe van téve, az én sorsom is már előre meg van írva, és nekem a kijelölt uton haladnom kell. Lehet, hogy utközben még sok fájdalom, bánat ér, de végül mégiscsak megnyugszom.

„1944. december 13 / sz”

Felfordult teljesen a világ. Fent a lakásban szinte életveszélyes a tartozkodás. Vasárnap csaknem egész nap a pincét rendeztem. E pincének bizony mi lakói lettünk. Ma reggel is mikor a tejért elmentem, egyik puskagólyó a másikat követte. Soha életemben még nem féltem ennyire, egy hosszú fütyszó, amit hatalmas robbanás kisér. Most is szünetnélkül tombol a harc, fejünk felett gépek raja, amit időnként a puskagolyok zaja tesz változatossá. Már a második napja, hogy nem tudok hiva-

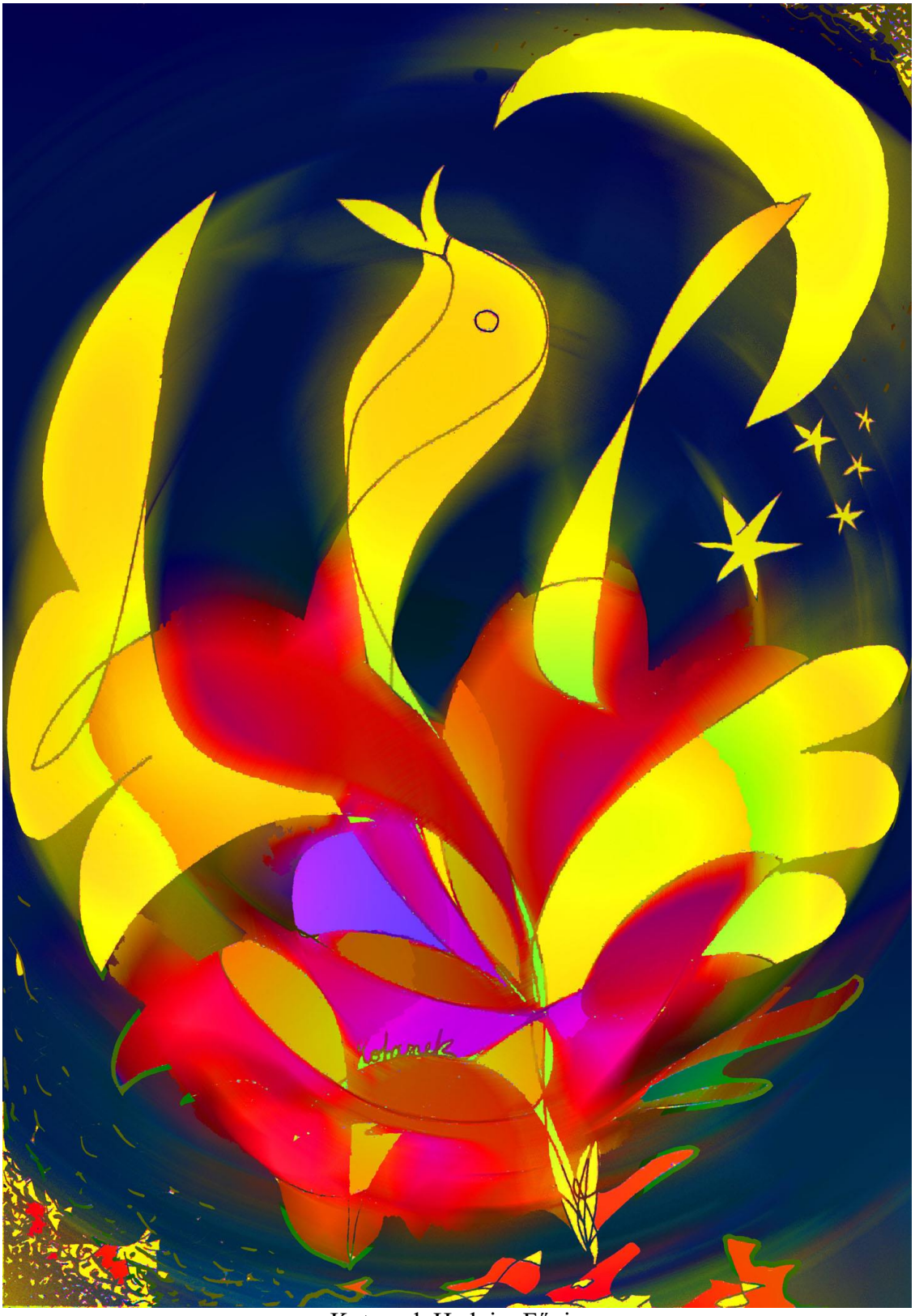

Kotaszek Hedvig: Főnix

talba menni. A Minisztérium u. is most feloszlott, és jelenleg az Orsz. Statisztikai Hivatalhoz tartozok. Nagyobb része a Minisztériumnak a Dunántulra költözött. Amint az új helyre mentem jelentkezni, az egyik ismerős kollégával találkoztam, /azzal aki mellett a vacsoránál ültem, mikor összejövetelt tartottunk/ Hedvigke maga várjon, jöjjön hozzám, maga ide lesz beosztva, és mindjárt el is kért az oszt. vezetőtől. Tudom, hogy tetszettem neki, de mindjárt észrevettem a balkezén a jegygyürüt. Gondoltam vőlegény. Nagyon jól esett, hogy olyan kedvesen fogadott, szinte lecsapott rám, még mielőtt más elvinne. A szemeiből tetszést olvastam ki, és arra gondoltam, milyen kár, hogy menyasszonya van. Röviddel ezután megjelent a felesége, és most már teljesen kijózanodtam, hiszen nem is vőlegény- mint gondoltam- hanem férj. A felesége elég helyes nő, csak nagyon ki van készitve, különösen a szája volt feltünően kifestve. De a férjét nagyon féltheti, szeretheti, mert mint mondta' nem bánom csak a Lacikámat hagyják itthon. Azt is megállapithattam, hogy nagyon türelmetlen, mert miután a férje mondta, hogy várjon egy kicsit, mert nagyon sürgős tárgyalása van, nem várt, hanem mérgesen otthagyta. De azért lehet, hogy kölcsönösen szeretik egymást. Nekem pedig nagyon fájt a szivem, hogy ugyanakkor, mikor olyan tagadhatatlanul olvashatam le a szeméről, hogy nagyon tetszem neki, felesége van. Igy hát … sajnos késő találkoztunk. Mindig szeretett velem dolgoztatni, és mindig átjött hozzám, ha volt is kisasszonya, most végre, mikor mellé kerülhettem, már nem szabad. Fáj a szivem, de egyben megnyugtatt és végtelenül jól esik, hogy van aki még kétkézzel kap utánam, van akinek tetszem ismét, van akinek a kedvéért szép lehetek, van aki észrevesz: - ez ismét megerősit, - a már megingott önbizalmamban. Nagyon ügyes –okos szeretnék lenni, hogy meg legyen velem elégedve, hogy ragaszkodjon hozzám. És minél jobban igyekeztem ügyeskedni, talán annál ügyetlenebb lettem. Isten látja lelkemet, hogy semmi más célt nem szolgál, mintcsak a háborgó önbizalmam megnyugtatását. Olyan jó tudni és érezni, hogy szépnek látnak, hogy én is tetszhetem. Hogy idekerültem ez volt hétfő délben. Másnap és máma- hiába minden igyekezetem- a golyók röpdöstek, a villamosok nem indultak meg- kép

telen voltam bemenni. Pedig még talán soha nem kivántam annyira a hivatalt, mint éppen most. És hiába minden, közbelépett a sors: az élet. De szörnyen bánt abból a szempontból is, hogy milyen sok jó akarattal viseltetik irántam, és én mindjárt a második nap hiányzok: mégcsak telefonálni sem tudtam, innét ugyanis nem lehet Pestet hívni. Ugyancsak ott van a Béla is. Láttam milyen féltékeny szemekkel mustrálgatott, mikor megtudta, hogy hova, ki mellé kerültem. Hiszen a L. olyan tagadhatatlanul látszott az öröm, hogy mellette vagyok. Vagy ismét csak képzelődnék? Lehet, hogy miután nagy igyekezetem dacára sem tudtam hibanélkül munkát átadni neki, ki is ábrándult belőlem. Ugyanis leszögezhetem azt a tényt, hogy a hirem sokkal jobb mint én magam. Dr. Ren. volt kollégám mikor bejutott a következőket mondta: na, lám itt van is már egy jó gépiró. Na mondhatom kutya mellé került a szalonna, nem kell félteni. És tréfásan megfenyitette az ujjával. Minden olyan szépen alakult volna, ha nem lép közbe ez a cudar jelen. Hiszen az ablakok állandoan rezegnek a szünetnélkül tombolo ágyúzástól. Családunk nagyobb része éjt- nappalt eggyé téve gugsol a pincében. Éjjelre feljöttünk aludni a Zolival, Évivel és Apukával. Szünet nélkül tombolt és tombol a harc. Az Évi és Apuka a Zolival együtt felkeltettek, hogy azonnal menjünk le a pincébe, hiszen csak úgy süvítettek az ágyuk, mintha a világvége lett volna itt. Előző éjszaka én sem tudtam a nagy zajban elaludni, hiszen alighogy behunytam a szemem egy-egy ujabb hatalmas robbanás, csattanás rögtön felébresztett. Ezzel fekszünk és ébredünk. Hogy mi lesz velünk- ha életben maradunk, és megússzuk mindezt, annak csak a jó Isten a megmondhatója. Nem bánom, ha nem marad semmi ruhám csak ami éppen rajtam van, csak hagyják meg az emberi tisztességem, és ne szakadjunk el idegenbe, egymásról nem tudva. Azt, hogy az ember már alig várta, hogy kikerüljön az iskolából, hogy egy kicsit

szórakozhasson, élhessen, már mindről lemondtam. Csak tisztességben, becsületben szeretném leélni az életem, csak ez az egy hő kiván-

Kotaszek Hedvig: Jaj Európa

ságom maradt meg. Hiszen a mi fiatalságunk éppen derékban készül eltörni. - A Lajos bácsi a tegnapi bombázás alkalmával súlyosan megsebesült. Hát igen, akinek nem muszály ne is mozduljon ki a pincéből. A Karolával nagyon melegen, mélyen összebarátkoztam, különösen az utóbbi időben, nagyon fáj, hogy el kellett tőle szakadni. Multhéten a K. I. fentjárt. Mikor meglátott engemet észrevehetően felragyogott a szeme. Utóljára velem fogott kezet,- hozzám jött búcsúzni, és pedig- kicsit a falnak forditva, hogy ne legyen feltünő- ugyanis senkinek sem tette- kezetcsókolt. Közben az Ő szokásos módján két kezével átfogta a vállamat és a szemembe nézve kérdezte, hogy vagyok, mi újság? Mikor elment megkérdeztem, hogy tulajdonképen hol van most. Pápán…, Anyuka a lelkemre kötötte, hogy ha valaki a Zoliról tud valamit, ott van ahol Ő, kérdezzem meg. Utána szaladtam. Hallom, hogy Pápán van, az Öcsémnek szeretnék üzenni, mondtam. Miután írásra nem volt idő, megigérte, hogy felkeresi: és mit mondjon az Öcsémnek, mit üzenek kérdezte. Mondja meg, hogy írjon minél előbb és hogy sokszor csókoljuk. Hányszor, mondja mosolyogva és ezzel gyorsan átkapott- és bárhogy is ellenkeztem nem nyugodott addig míg az arcom meg nem csókolta. Én pedig szégyenletemben gyorsan beszaladtam, őtet pedig faképnél hagytam. Ráadásul még a Zolinak a kapott csókot el sem vihette, mert a Zoli estére megérkezett. –Rövidnek kell most már lennem, mert rettentő hangos dörrelyek hallatszanak, az ablakok folyton remegnek, rettenetes csete-paté van, az idegekkel való játszás itt fenn ülni és írni, megjegyzem, hogy míg e sorokat írtam is, háromszor kellett leszaladnom a pincébe. Ebbe a pillanatban hatalmas robaj, csattanás hallatszott. Ijedten felugrok. A kis szobában az Évi a Tónival. Kicsit megnyugszom. Alighogy leülök egy még sokkal na-

Kotaszek Hedvig: Jézus

gyobb csattanás. Erre eszeveszetten futunk már le ismét a pincébe. Hogy a dobhártyánk majd berepedt, olyan éles csattanás volt, amilyet még nem hallottunk. Egészen biztos valahol a szomszédban csapott le. A kezem még most is remeg. A Bertanéniről, Erzsikéről semmit sem tudunk. De szünetnélkül hallatszanak a lövések, robbanások, igy abba is hagyom az írást. Remélem legközelebb már nyugodtabb hangulatban ülhetek le írni. Isten segítségével majd csak keresztül vészeljük ezeket a cudar időket.

„1945. február 12 / h.

Körülbelül 10 napig nem tudtunk bejárni a hivatalba. Azután lassan elindultak a villamosok bizonyos távolságra. A golyók még süvitettek, de mi már jártunk az utcán. Karácsony előtt egy héttel volt ilyen a helyzet.

Elérkezett karácsony napja is. Hál' Istennek elég csendben, békességben telt el. Volt szép karácsonyfánk, az asztal pedig roskadozott az ajándékoktól. Főleg a Picikénknek kapott játékoktól. Még a kosztunk is meghazudtólta a háborút. - Finom mákos-dióspelygli régi, békebeli módra, és ahhoz mért mennyiségben készült. 3-4 nap mulva ismét megszólaltak az ágyuk, robbant süvitett a golyó. Már ismét leállt a közlekedés, ugyhogy ünnepek óta egyáltalában nem lehetett kiszabadulni sem. Állitólag Karácsony szent estéjén kezdödött el a harc Budán és Pesten. Egy alkalommal a tejesünkhöz mentem és visszafelé jövett, vagy 20 belövés, golyó süvitett el a fülem mellett. Éles-hosszú füty szó, az ember nem tudja, hol és mikor áll meg, hogy a következő pillanatban lecsapjon, fülsiketitő robajjal. Lélekszakadva rohantam és végre hazaértem. Anyuka itthon sírva fogadott és a félelemtől mindnyájan reszkettünk. Jó darabig elhúzódtak a lövések, majd 5-10 perces szünetek után ismét elejéről kezdödött minden. Egyiknap-éppen feljöttünk mosdani mikor rám került a sor már rettentő belövések voltak, de gondoltam 5 perc alatt végzek, addig talán nem történik semmi. Igy is csináltam. Mellettem körülöttem, csattogott zengett a világ. Közvetlen mellettem törtek be az ablakok, körülöttem már csupa vakolat, üvegcserép volt a szoba. A pincéből kiabáltak Anyuka gyerekek, hogy azonnal szaladjak le. De én csak készültem tovább és csak mikor készen lettem és leszaladtam rémültem csak meg, hogy milyen esztelenség volt tőlem fennmaradni. Egész lila volt körülöttem a levegő, és rettentő erős puskapor szagú. Egy szintén ilyen

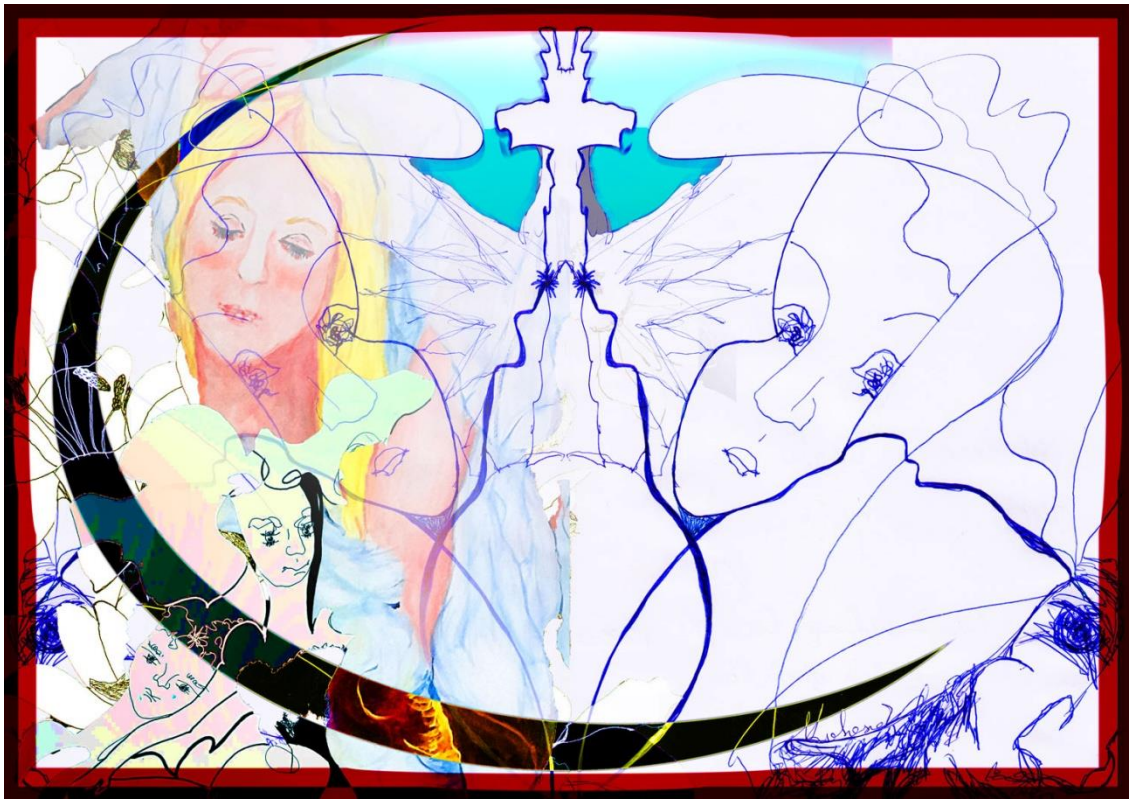

Kotaszek Hedvig: Jézus

szörnyű lövöldözés közben szaladtak be a Zoli meg az Évi a pincébe. /Ekkor már itt az alattunk lévő pincében voltunk./ Előzőleg már volt egy hatalmas belövés, és hiába szóltunk fel nekik, nem jöttek le. Mikor aztán sürü egymásutánban követték egymást a bombák az Évi lekiabált, hogy gyorsan nyissuk ki lentről a pincét, mert annyi lélekjelenléte sem volt, hogy ki tudta volna nyitni a pincét fentről. Apuka éppen ki akarja nyitni nekik az ajtót, mikor két hatalmas fülsiketitő dörrenés hallatszott, percekig csak a vakolat hulott és tüzet láttunk. Az ijedtségtől megszólalni sem birtunk. Apuka kiabált: Évike Zolika, /hangja remegett neki is az izgalomtól/ mi pedig lélegzetünket visszafojtva figyeltünk feléjük. Egy hangot sem hallattak, míg Apuka végső erőfeszitéssel kitámasztotta az ajtót és ott állt az Évi és Zoli rémülten' az ijedtségtől szótlanul. Közvetlen a mögöttük levő házba esett le két bomba és több szilánk a mi udvarunkra. Hál' Istennek a gyerekeknek semmi bajuk nem történt de ha lett volna még erőnk mind a kettőt jól el kellett volna verni. Ilyen sokszor játszottunk-, nem tudván, hogy milyen komoly és veszélyes időket élünk. Anyuka szegény csak sírt a rémülettől és izgalomtól. Ha most minderre visszagondolok látom' csak, hogy milyen haszontalanok is voltunk. De talán azt is meg lehet érteni, ha néha feljöttünk, ha rendesebben akartunk mosdani, fésülködni, egy kicsit rendbeszedni magunkat. Hiszen ott a pincében éltünk egy jó hónapon keresztül, sokszor annyi idő se volt, hogy 5 percre feljöjjünk levegőzni. A pici arca tele lett ottvarral és mi rajtunk is soha nem észlelt kiütések, pattanások mutatkoztak. Anyukát még jobban tisztelem és becsülöm, és nem győztem csodálni, rettentő kitartását és bátorságát. Pl. amikor már tejért egyikünk sem mert eljárni, vagy Anyuka nem engedett annyira aggódott értünk, akkor Ő volt az első aki felkelt, és hiába süvitettek a golyok Ő rendületlenül hozta nekünk a tejet. /Akkor még két litert kaptunk, ma márcsak annyit, hogy a kicsinek éppen legyen. Az Ujévet szintén a pincében töltöttük.

Kotaszek Hedvig: Angyalfény

Villany ekkor már nem volt. Hajnali 5 óráig voltunk fent. Anyuka lefeküdt, mert Ő nagyon fáradt volt, hiszen az éjjel nagyobb részén nem aludt, minden egyes lövésre felriadt. Mi még jó idegekkel, ha aludtunk mindenről megfeledkeztünk és igy jól ki voltunk pihenve, birtuk az éjjelezést. Éjfélkor szendvicsekkel köszöntöttük az Új évet. Volt ott frissen sült kenyéren téliszalámi, sós, füstölt szalonna, barack-és alma lekvár, sós-és édes sütemény, tea-rummal, befőtt és a husfélékhez uborka-paprika savanyúság. Ez volt az utolsó alkalom, hogy ilyen jól éltünk. Mikor már azt hittük, hogy ennek sohase lesz vége és mikor a bombázások-lövések éjjel-nappal szünetnélkül tartottak egyik este pár pillanatra felnyitottuk a pince ajtót. Elöször ugyan a Joli és Dódi lett figyelmes rá: - zeneszó és beszéd ütötte meg a fülünket. Ettől úgy megijedtek, hogy azonnal lecsapták a pince ajtót és a Maca, teljes hosszában végig esett a lépcsőkön, annyira sietett vissza. Hál' Istennek kisebb-nagyobb horzsolásokon kívül nagyobb baja nem történt. Később mi magunk is meggyőződtünk mind a zenéről- mind a beszédről. Mindez azt mutatta, hogy az oroszok egész a közelben vannak és a szabadban felállított hangszórókkal beszélnek a néphez. Ezután mintha valamivel csendesebbek lettek volna a napok. Ezt persze szóval egyikünk sem merte kimondani, hiszen hányszor csalódtunk már. Egy szép napon, nevezetesen: 1945. január 10-én feladták Rákospalotát és ettől kezdve egyre messzebbről hallatszottak a lövések. Rá talán 10 napra Pestet is feladták. Rákospalota feladását követő napon feljöttem és nagyjából, bár egész nap dolgoztam- rendbetettem a lakást. Eleinte az ebédlőben laktunk, mert itt még úgy-ahogy megvoltak az ablakok. Majd pár napon belül a kitört ablakokat is becsináltattuk és igy teljes egészében lakhatóvá vált a lakásunk. Hogy milyen élvezett lakásban lenni fent, ágyban aludni, azt igazán csak az tudja, aki ki vette már részét a pince-életből. Eleinte szinte nem tudtam felfogni,

Kotaszek Hedvig: Karácsonyi lélek

hogy ez igaz, hogy így kényelmesen kinyújtózkodva ágyban alhatom és, hogy ez most már mindig is így lesz. Egy-két hét telt igy el. Közben a naplóimra fedeleket készitettem, és kikézimunkáztam. Az élelmünk- bár jelentős mennyiségű volt- alig hogy volt. Kenyeret Új-év óta nem ettünk, lisztünk egyáltalában nem volt, valami kevés krumpli akadt még. Hosszas utána járkálás után sikerült 1 q kukoricát beszereznünk. Nagy örömmel néztünk elébe, na ez egy darabig elég lesz. Sajnos azonban egyáltalában nem izlett. Eleinte össze-összerázkódtam minden nyelés után, de aztán ettem, nem mintha izlett volna, hanem mert úgy én mint a többiek nagyon éhesek voltunk. Hát ha Isten megengedi még egyszer, hogy rendesen étkezhessünk, többé nem eszem kukoricát, és elég lesz emliteni, hogy a háborút juttassa eszembe. A kukorica azonban, tekintve, hogy nem értettünk a kezeléséhez, /t. i. meleg helyen zsákban hagytuk/ meg mert, nedves is volt, begyulladt és bedohosodott. Igy aztán hiába volt minden utóintézkedés élvezhetetlenné lett, és más mint Apuka nem is ette. Közben egyre éhesebbek lettünk és egyre kevesebb lett az enni valónk. Egészen a mai napig ha egy-egy napra volt kenyerünk, többet nem ettünk' mint ettünk. Már ott tartottunk, hogy elmentünk Fótra élelem után' ahol egyes dolgokért cserében, némi babhoz és rozshoz jutottunk. Igy tengetjük csak egyik-napról a másikra életünket. A Bl. néninek mennyire igaza volt mikor azt mondta: „ hogy az ember gyomra egy pokolgép, mely nem hagy élni, nem megy ha nincs tele". Követel, és úgy szellemi-mint testi mozgásban nem működik, ha nem eszünk. Meg kell emlitenem még a molnárt, akivel hosszas tárgyalás után sikerült cserében kialkudnunk 75 kg kenyérlisztet. Mikor érte mentünk úgy tett mintha nem ismerne és nem tudná, hogy

miről van szó. Neki ugyan nincs lisztje, és nem tudja, hogy miről van szó. Ekkor elhatároztam / bár addig nem voltam bosszúálló / , hogy ha ennek egyszer a közellátással lesz dolga, de megkínozom. Hogy visszatérjek felköltözésünkre, meg kell emlitenem, hogyha a nappalok nyugodtan teltek is el, éjjel rengeteg betörésről lehetett hallani. Egyik este, / Anyuka már többször is szólt, hogy ágyazzunk, de még egyikünk sem akart / ahogy Dódi altatja a picit ki-kiabál, hogy valaki szalad az udvaron. A következő percbe kopognak az ajtón. Anyuka kimegy, /én után / kiszól: van itt valaki? az ajtó mögé néz: senki. A következő percbe suttogva beszól a pincébe: van itt valaki? Gyorsan, itt vannak az oroszok mondja Margitka ijedten. Erre gyorsan beszaladtam és besuttogtam a Dódinak: gyorsan gyertek a pincébe. Pillanatok alatt mi leányok lent voltunk. Ott elmondták a lányok, hogy oroszok másztak be a kapun és jöttek be hozzájuk-, abban a percben, ahogy kijöttek az ajtón azok készültek bemenni' gyorsan elfutottak mellettük azok kiabáltak, hogy: hova, álljanak meg. Ijedtükben nyitva hagyták a kis keritéskaput stb. Pár perc múlva jön le a Tóni fennhangon. Nincs semmi baj gyerekek, nagyon rendesen viselkedtek, egy dunyhát meg egy párnát vittek el, mondták, hogy a szomszédba viszik és holnap visszahozzák. Aztán elmentek. Még jóformán be sem fejezte lépteket hallottunk, mire azonnal meg némultunk, és mindnyájan behuzodtunk a sarokba. A következő pillanatban kopognak az ajtón, majd a kis szoba ablakon, majd, hogy ki nem lelt a félelem. Hiszen a kisszoba ablak a pince felett van, és ha

rögtön ki nem nyitják fent az ajtót' észreveszik a pincét. Ugyan a földel egyszinten van az ajtaja, de a Tóni, ahogy bejött mindent félretolt onnét és most szabadon volt a felemelője. / Egyébként ha volt a tetején valami lehetetlenség még sejteni is, hogy ott pince van. Amint igy rettegtem már Anyukámék beengedték őket, mi pedig fogvacogva figyeltünk minden neszre. Fentről csörömpölés, sírás és egy lövés hallatszott. Sokáig tartott míg végre kijöttek. Pár óra eltelte után azt mondja a Tóni, hogy most óvatosan felmegy megnézi, hogy mi van. A meggyújtott gyertyát, -hogy a fény ki ne szürődjék, gyorsan a divány alá dugtam.

Egyszercsak rettentő égő szagott érzünk. Hát a gyertyalángja meggyujtotta a diványt, és már a rugókon belül az afrik is égett. Gyorsan felforditottuk és minthogy másként már nem lehetett, kezünkkel nyultunk be és oltottuk el a tüzet. Aztán rövid idő mulva- miután Tóni, Zoli, az udvaron őrt álltak, gyorsan bedobták nekik az ágyneműt és egy vaságyat. Igy aludtunk 6-an együtt ezen az éjszakán. Másnap reggel aztán elmondta Anyuka, hogy négyen állitottak be tök-részegen és egyre a szomszédokat keresték. Juliskanénit nem vették észre, hogy a szomszédból van, /jó, hogy a Tóni nem volt fent, mert ráismertek volna/ u. is a Zolit alaposan megnézték. A B.-éknél is a szomszédot keresték, mire azok átvezették őket hozzánk. Igy nálunk kétszer is voltak. Semmit hál' Istennek nem vittek el, csak a szomszédból keresték egyre a lányokat. Fogták a lámpát és végig világitották vele a szobákat és úgy keresték a leányokat, hátha még azt tudták volna, hogy itt is négy leány van. Persze jó ideig megint lent aludtunk a pincében.

Minthogy tüzelőnk már nem volt annyi, fűteni lent nem lehetett, a pince meg nagyon hideg és nedves volt, meg mivel nagyon szorongtunk azon a kis helyen, ami ott volt, elhatároztuk hogy feljövünk. Azóta Juliska néniék is állandóan itt vannak. Igaz, hogy én és az Évi az asztal tetejére kerültünk, de még mindig jobb itt, mint a pincében. Szombaton reggel 7. órakor /a Tóni u. is odaát alszik/ beállitottak a Tónihoz, és miután nem akarta beengedni őket, rája fogták a puskát. Teletömködték a zsebüket és aztán elmentek. Szóval még most sincs biztonság, még vannak betörések, rablások, még különösen éjjelente nagyon puffogtatnak. Budát u. is még tartják. Pedig jobb lenne, ha már feladták volna, igy még semi rendesebb intézkedés nem történt, a közlekedés még nem indult meg, és élelmet még nem tudnak szállitani, pedig már mindenki éhezik. Ráadásul, még árvíz-veszedelem is fenyeget. A férfiak ki sem mozdulhatnak, mert azonnal elviszik őket, néha többnapos munkára is. Apukát, Tónit, Zolit, 16 fokos hidegben vitték az újpesti híd épitkezéséhez, a Dunaparton. Nem elég, hogy hideg volt' a szél fújt és víz mellett voltak, még enni sem adtak nekik. A Zolit azóta már mégegyszer elfogták, hiába volt igazolványa. /A hivatalba készült bemenni./ Már én is voltam bent kétszer, de tekintve, hogy közlekedés nincs sürübben nem járhatok be. Egyik-másik kolléga a felismerhetetlenségig megváltozott. Az az egyetlen épülete a közellátásnak, ahol jelentkezni lehet, is félig romokba áll. Borzasztóan néz ki Pest, Rákospalota hozzá képest gyönyörű. Szinte irtózom bemenni. Jól esett Pestről hazajönni. Palota szinte megnyugtató utána.

Kotaszek Hedvig: Ima

Hát bizony nekünk a legszebb éveink mentek rá a háborúra és bizony mint Margitka mondja: ezek azok az évek amelyek leggyorsabban elmúlnak. Bizony már maholnap 23 éves leszek, és mióta keresek, /amire mindig úgy vágytam/ amitől azt reméltem, hogy majd szórakozhatok egy kicsit bizony mind dugába dőlt. 19 éves koromtól tart a háború és azóta folyton csak rosszabbodott a helyzet. Hiszen még a hozzánk való fiúk is mind katonák, hát bizony ha erre gondolok, még nem is szabad panaszkodni. Hát éltek, szórakoztak-e vajon azok, nekik nem-e a legszebb éveik mentek rá a háborúra, hány száznak- és száznak az egészsége és az életkedve is. Gusztikánkról már november óta semmi hir, ő is szegény hogy vágyik haza képzelem és ki tudja, hol-merre van? hiszen már 5 éve katona. Igen, mit várhatunk mi fiatalok a jövőtől? Most külsö-belső front van egyaránt, hiszen az előző háborukban mikor csak a front ment tönkre, is 10-15 évig tartott, mig úgy ahogy helyreállt a rend, hát még most mikor belül is az élet, a belsőfront is teljesen tönkrement. Lesz-e vajon rend-béke, nyugalom valaha a világon? Érdemes-e egyáltalában születni? Hiszen mostanában minden nemzedék megér egy háborút. A most született ártatlan csecsemők is százával pusztultak el a pincékben. Oh be csunya is az élet. Elmegy minden kedve az embernek az élettől. Vajjon csak szenvedésre születtünk? Ha igen, akkor jobb meg sem születni. Vagy talán vannak időszakok amikor béke van, amikor élni érdemes, vajon létezik még ilyen? Esténként, tekintve, hogy vagy két hónapja nincs villany a sötétben el-elbeszélgetünk. Egy ilyen alkalommal megemlíti valamelyikünk

hogy Ő neki az a vers tetszik legjobban: „ Három árva sír magában”. Anyuka azt mondja, hogy ő második elemista volt, mikor ezt a verset kellett vizsgán elszavalnia, és úgy átérezte az egészet, annyira sírt, hogy képtelen volt befejezni. Anyám érzékeny, finom lelkéből úgy érzem, hogy én is sokat örököltem, talán azért is látok mindent olyan tragikusan. Egy alkalommal Berta nénitől hallottam, hogy mikor Ő férjhezment és Anyukától el akart búcsúzni, nem találta sehol sem. Míg végre hosszas keresés után az egyik fa tetején rá lelt, ott zokogott keservesen, hogy az, akit ő annyira szeretett, itthagyja, elment, és hogy hozzátud menni egy ilyen emberhez. Hát ilyen finom-nemes lélek egy ilyen csunya-mocskos világban hogy is találná helyét. De minek is máma a szív, az csak a régieknek való! Bár ha még ez sem lenne, akkor miért is kell a szem, az ész, amely lát, és felfog. Elhatároztam, magamba megfogadtam, hogyha egyszer a jó Isten megengedi, ha módom lesz rá: Anyámat még boldoggá teszem. Majd elutazunk valahova messzire talán, aholcsak, boldogság és béke van, ahol aztán Anyuka az ő életéről sokat, mindent-mindent elmesél nekem, mert minden nagyon érdekel engem, ami hozzá tartozik.
„1945. április 2”
Tele voltunk oroszokkal. Alig tudtunk tőlük megszabadulni. Egyik alkalommal egy orosz állitott be hozzánk lakást keresni. Mindannyiunkat meglátott, nem volt idő az elbujásra, mert olyan hirtelen jött, hogy észre sem vettük. Egyik keritésen vetette át magát. Értésére adtuk, hogy nálunk nincs hely. El is ment. De a társának beárult, hogy itt sok leány van. Azok pedig mindenáron át akartak jönni. Este 7 órától kezdték el a zörgetést és igy ment egész éjjel, hajnalba is tovább folytatták a kisérletezést, de hiába, az

ajtókat nem nyitottuk ki. Úgy 9 óra felé- az Évi éppen mosdott- berobog az egyik orosz. Anyuka fel akarta tartani, de Anyukát félretólta és mindenáron be akart jönni. Zárjátok magatokra az ajtót, kiáltotta Anyuka, s alig, hogy kimondta, már feszegette is. Biztonság okáért még az asztalt is odahúztuk, hogy nehezebb legyen a bejutás. Mikor végre elment, a Tóni jött át nagy izgatottan, hogy menjünk el bárhova, csak itthon ne maradjunk, mert

állandóan rólunk beszélnek, és mindenáron át akarnak jönni. Anyuka átvitt a harmadik szomszédba, de ott sem maradhattunk sokáig, mert rövidesen oda is oroszok jöttek. Délután / másnap/ ezek tovább mentek, ki a harctérre. / azért voltak ilyen vadak, mert minden meg volt engedve, tekintve, hogy rövid a szabadságuk. / Pár nap mulva ujabb oroszok jöttek és pedig hozzánk az udvarba is. /u. is a B-ék Erdélybe költöztek./ Elég rendesen viselkedtek kivéve egy alkalmat, amikor is az egyik berugott. A szomszédból valaki átszólt, Anyuka kiment a keritéshez. Én éppen kint voltam a kisszobában fogat mosni, amikor nyilik az ajtó. Gondoltam Anyuka, hátra sem néztem volna, ha nem látom, hogy a Joli éppen akkor nyitott be / futásnak nem ered visszafelé. Gyorsan hátranézek, hát az egyik orosz jön be, széles jó kedvvel, mosolyogva. Erre én is megijedtem és futottam befelé, útközben a gyertyát is ledöntöttem. Csak annyit tudtam mondani: Tóni itt az egyik orosz. A Tóni kiment én pedig gyorsan bezártam az ajtót. Az Évi, Dódi nekem támad, hogy lehetek ennyire udvariatlan, nyissam ki azonnal, muszály beengedni őket. Még szerencse, hogy nem hallgattam rájuk, és tovább is zárva tartottam az ajtót. Az ajtó előtt pedig majdnem verekedésre került a sor. Az orosz mindenáron be akart jönni, a Tóni alig tudta visszatartani. Egyre csak hajtogatta. Miért nem mehet be, ő be akar jönni. Már majdnem összeverekedtek, mikor a többi orosz figyelmes lett az zajra és átjöttek érte, mondták, hogy ne csináljon riadalmat itt: karonfogták és kivezették. Hajnalfelé- még alig ébredtünk fel- ismét az orosz lépéseit hallom. Egyszerre kivágtuk magunkat az ágyból az Évi és én szaladtunk az ajtóhoz bezárni, az asztalt is odahúztuk, természetesen mindez zajjal is járt! Szentül azt hittük, hogy ismét be akar

törni hozzánk. De csak a Tónival tárgyalt le valamit és elment, az orosz ugyan délelőtt, mikor szemére vetettük viselkedését beismerte, hogy este részeg volt, de hajnalban kár volt olyan nagy zajjal kizárni, mert ugysem jött volna be. Hát bizni nem lehetett egyikükben sem. Az óvatosság elengedhetetlen volt velük szemben. Sokat izgultunk és féltünk miattuk, alig egy hete, hogy megszabadultunk tőlük. Hivatalba mult hétig minden másnap jártam be, attól kezdve mindennap. /most már u. is megindult a villamos./ Nagyon-nagyon nehezen indul meg az élet. Rengeteg küzködést-fáradtságot jelent csak az ennivaló megszerzése is. Többet éhezünk, mint ahányszor jóllakunk. Ráadásul mindnyájunknak nagyszerü az étvágyunk, különösen Apúnál mutatkozik ez igen nagy mértékben. Jóformán előtte már enni sem merünk. Állandóan figyeli, összehasonlitja, nem kap-e valamelyikünk többet. Hivatalba többet nem jár, mint jár. Csak arra tudom magyarázni, hogy unatkozik, mert mindig a konyhán van és lesi az ennivalót. Különben is sok mindenben Apám megváltozott. Rettenetesen ideges, néha olyasmiket tesz hogy az ember esze megáll. Cipelni soha nem cipelt, de enni Ő kiván a legtöbbet. Követelődzik, mindig éhes, pedig ha az lenne, amit ő szerzett, akkor már rég nem ehetne. Eddig csak a könyveiért volt rendkívüli állapotba, most az evés miatt is éppen olyan magánkivüli állapotban tud esni. Sokszor úgy érezzük, hogy valóságos lidércnyomás van ott, ahol ő van, mely csak akkor oldódik fel, ha ő elmegy. Nem akarok tovább panaszkodni, de sokszor kibirhatatlan a viselkedése, pokollá teszi az otthont. Hiszen minden alól, ami csak létezik-és munka, kihúzza magát. Semmit de semmit nem segitene, csak saját magával- saját örömére él: eszik, iszik, olvas, alszik. Tehát nemtudom, hogy mire tudná magyarázni az idegességét. Különösen élvezi, ha idegenek jelenlétében ránk kiabálhat, rágalmazhat, befeketíthet bennünket. Minden idegen-aki nálunk megfordult-mert senki előtt sem tudja fékezni-türtöztetni magát- meg van rökönyödve. Ha egyszer netán vacsora nélkül fekszik le azt mindenkinek kibeszéli, tudtára adja!

Kotaszek Hedvig: Szentkép

Másik pillanatba pedig úgy beszélne mintha misem történt volna. Szegény Gizike meghalt Budán. Két kis árva gyereket hagyva maga után. Olyan volt Ő szegény, mint egy angyal. Minden embert jónak látott, mindenkit rózsaszin szemüvegen keresztül nézett. A Laci olyan természetes hangon beszél Gizikéről, mint a legmindennapibb témáról, megjegyezvén: „ rosszabb is történhetett volna", hogy mi lehet rosszabb egy szerető férj és apa számára, ha a feleségét elvesziti, azt csak az ilyen emberek tudnák megmondani. /és máris házasságra gondol. Gizike édesanyja is itt van', de beteg szegény és így Ő is ápolásra szorul. Természetesen ez is bennünket terhel. A Tóni is itt volt nálunk a 7 legnehezebb hónapban, amikor örültünk, ha jól lakhattunk napjában egyszer. Mi nők jóformán csak egyszer ettünk napjába,- az ebédet- hetekig nem vacsoráztunk, hogy a maradék /ebédről/ a férfiaknak jusson vacsorára. Látta a Tóni, hogy ott tartunk már, hogy nincs mit ennünk, de hogy egyszer is csak eszébe jutott volna, hogy legalább mentegetődzön, hogy szégyelli magát, hogy itt kell ennie, vagy hozzásegit ő is valamihez, vagy hogy Laciékéből áthoz valamit, hiszen ő hozzájuk ment, az ő rokonuk /és Laciéknak volt is tartalék, de hozzá sem nyúlt, csak a miénket ette egyre, még azt is, amit mink batyúztunk össze. Mikor sikerült egy kevés rozst, zsirt szereznünk elégedetten állapitotta meg: na gyerekek most már van lisztünk, zsirunk. " Úgy beszélt mintha Ő is közénk tartozna, és őt is éppen olyan kötelességünk eltartani, mint bennünket bármelyikünket. Hiába mondtuk, hogy nincs mit ennünk, hiába küldözgettük /célozgattunk/ udvarias formában, hogy menjen haza, hallani sem akart róla. Most hogy Laciékat hazasegitette Budáról és itt volt ez a két kiéhezett gyerek, akik mindenpercbe átszaladtak, hogy „jaj de éhes vagyok" holott nekik legalább 1 hónapra való élelmük van, míg mi nem tudjuk azt sem, másnap mit eszünk, tovább már nem

bírtuk, és nyiltan megmondtuk, hogy menjen haza, hiszen otthon sokkal jobb dolga lesz. Igy végre nagy nehezen eltávozott azzal, hogy majd szerez nekünk mindenfélét és majd visszajön. De hiszen annyit úgy sem tud hozni amit 7 hónapig itt felevett, és azt visszahálálni' amit mi a legnehezebb időben nyújtottunk neki, úgy sem tudja. Inkább el sem fogadunk semmit, mert ez talán akkor újabb 7 hónapot jelentene nekünk. Mikor Budáról kijöttek a gyerekekkel, mondtuk „szegény gyerekek, de rosszul néznek ki" /az Apjuk nem adott enni nekik, azt felelte nekünk: hát bizony most inkább a felnőttek ne egyenek, a gyerekeknek kell adni mindent. Ez nekünk szólt: de hogy milyen réven adja ki nekünk az utasitásokat, és milyen réven vagyunk mi kötelesek mindenkin segiteni, azt nem tudom. Anyuka azt mondta, hogy azt hogy a Tóninak kosztot ad, Gizikéért teszi, azt, hogy a gyerekeken, Gizike mamáján segitünk, azt mind Gizikéért tesszük ez talán kicsit sok. Ilyen réven mi magunkról aztán már szó sem eshet, ezek szerint előbb mindig más jön, és mit kaptunk mi mindezért, vagy mivel szolgáltak ők erre, mindre rá? Csak azzal, hogy mi Gizikét szerettük, tehát azért kell mindezt eltürni, végig csinálni. Nem ez már tulzás. Látom én már, hogy bennünket mindenki csak kihasznál, ilyen jó bolondokra többre nem akadnak. Mikor Juliskanéniék is idejöttek, azt mondták nekik: ha valami bajuk van csak forduljanak bizalommal hozzánk. Ők igyekeztek is kihasználni Anyuka jóságát. Ők féltek az oroszoktól, tehát hozzánk költöztek. Én meg az Évi fenn aludtunk az asztal tetején, hogy nekik a mi helyünket átadjuk. Majd meghálálják, ha hazatérnek, majd irnak stb. igérték, de azt hiszem a sok ígéret csak megmarad szép szónak. Bezzeg nekünk még a legközelebbi rokon is hamar megmondja a véleményét: hozzánk mindenki jöhet csak mi nem mehetünk senkihez. Az Irénke a Józsibácsit is idehozta hozzánk. Hiszen mi a család, rokonság közjóléti helye vagyunk. Bárkinek bármi baja van csak hozzánk jöjjön- és mi, utóvégre rokoni kötelesség- mondják- hogy segítünk rajtuk. Valóban, hiszen olyan sok jót tettek már nekünk.

A Józsi bácsi pl. olyan' éhes volt, hogy reggel ahogy felébredt odaült a kályhához és ott várta, piszkálta türelmetlenül a tüzet, hogy a leves minél előbb forrjon. Ugyanakkor a Picink ott sirt a tejért, hogy éhes, de egy szóval sem mondta volna, hogy tegyük előbb a pici tejét fel, hogy ő ehessen elsőnek. Az, hogy ő éhes előbbre való, mint a pici: holott a pici őmiatta kapta később a tejet, mert este kegyeskedett J. bácsi meginni. Vagy egyik nap hazament, mert náluk kenyeret osztottak ki, kiváltotta és hazajött azzal, hogy kész-e az ebéd? Mikor mondtam, hogy nem, azt felelte: jaj, hát én addig megveszek az éhségtől, adj valamit ennem. Minthogy semmink nem volt csak az a fazék krumpli, amit főzeléknek feltettünk, kénytelenek voltunk kiszedni egy párszem krumplit és azt odaadni. Hogy esetleg mi is éhesek vagyunk, csak türtőztetjük magunkat' az talán eszébe sem jutott. Vagy, hogy adjon a kenyérből, amit kapott' hát ilyesmi, hogy is juthat az eszébe? Mikor az Irénke megérkezett és értejött, mindjárt haza akarta vinni, de a J. bácsi azt mondta: nem megy' előbb itt megebédel. /hogy az utolsó lisztből gyúrt tésztát Anyuka, az mind nem számit/ Mivel az ebéd még nem volt kész előszedte az eldugott kenyerét, amit elözöleg kiváltott. Az I. mondta, hogy hagyja azt itt nekünk. Hogyne förmedt rá, van ezeknek. /Holott ha volt ritkán' egy kis száraz korpát ettünk. Nem szólva arról, hogy utóljára még jól beevett nálunk, 3 szor is kért a tésztából. És mikor tőlünk elment azt újságolta, hogy nem kell azokat félteni, van ott minden. Holott jól látta, hogy mi nem egyszer nem ettünk, hogy neki jusson. De Anyuka már ilyen természetű, az utolsó falatot is odaadja, és inkább ő nem eszik csak a vendégnek jusson, a hires rokonoknak, és hogy mi mindezért a kedves rokonoktól mit kapunk azt majd alább elmondom. A Dódit leküldte Anyuka Csépára kihangsúlyózva, hogy lisztet, zsirt vegyen. Mínthogy 3-an voltak a Marcsa azt mondta, majd ő elmegy a molnárhoz, hogy ne mind a hárman

állitsanak be. Hazajövet a Mancika kérdezi, hogy neki rendeltek-e lisztet, és miért nem? A Dódinak nem szóltak, hogy nekik kell liszt, igy ő nem is rendelhetett. Mikor a Marcsának szóltak azt felelte: hogy az Ő lisztjük nálunk van, majd utána hozzánk jön és szemrehányást tesz, hogy a Dódi miért mondta, hogy nekik nem rendeltek, holott ő nekünk azért rendelt egy q-át, hogy a Laciéknak is jusson. Mikor szólni mertem, hol van itt az igazság, hiszen akkor mi végeredményben annyi lisztet sem kapunk mint közülük egy személy /rájuk u. is 50 kg esett/ azt felelte, hiszen ha ő nem jár utána egy dkg lisztünk sem lenne, hiszen mi nem is mondtuk, hogy nekünk liszt kell: holott azért utazott le kifejezetten a Dódi,-fejezem be. Ebből egész szép kis vita kerekedett volna, ha anyuka közbe nem lép. Egy másik: Apú leutazott Csépára 2 hétre, de már jóformán kidobták nagy vendégszeretetükbe. Egyszer Apúka kérte csináljanak mákostésztát, erre az Ellus azt felelte: hát akkor mi mit együnk? Egy másik alakalommal takaritottak azért nem főztek, holott mindenük van: vacsorára egy palacsintát adtak. A tészta készítéséhez még csak nem is kellett volna az övékét használni, hiszen lisztünk, nekünk tojásunk van ott megvásárolva mégsem csinálták. Utolsó nap Apú mondta: ott maradna még egy napig, arra azt felelték neki, „ már tegnap el kellett volna mennie mert az ágyat akarják áthúzni. A Józsibácsi igérte, hogy szállit nekünk élelmet, sok mindent vett a részünkre. Egy ismerősünkkel küldtünk levelet neki, ezzel az ismerőssel azt üzente, hogy nagyon haragszik ránk a levélben írot-

tak miatt és ne is menjünk mi őhozzá menjünk mi csak Csépára. U. is az utóbbi időben válni készültek és egy nőt, akit hozzánk is ki hozott bemutatni készült elvenni, és azzal együtt utazott el a régi helyéről máshova. Mi a régi helyén felkerestük, de már onnét tovább utaztak. Ezt megírtam, hogy hiába mentünk, és, hogy írja meg hogy hova menjünk és hol lesz akkor? Ezen kellett annyira megsértődnie, hogy meg mertük említeni, azt a helyet, ahol a nővel

együtt volt, holott azt mondta, hogy a felesége is tud róla, hogy ott volt. Igaz mi csupa ilyen hálát kapunk azoktól akikkel jót teszünk. - Egyszer elvittek árkot ásni is. Ujabb rendelet szerint 5 napot le kell dolgozni vagy pénzen kell megfizetni. A fizetésünk még nem emelkedett, de elbocsátás az lesz 45%-ban. Holnap a főépületbe költözünk. Mindent lehet kapni, csak horibilis áron. Ilyen szegény husvétot sem értünk még meg. Örültünk, hogy babbal, krumplival jól lakhattunk. A munkaidőt 5-ig meghosszabbitották. Vajon lesz-e béke és tavasz még-e világon? !

1944. junius 20 / sz.

Lassan-lassan kezd megindulni az élet. A hivatalban megtörtént az igazolásom. Az új fizetésre is megjelent már a tervezet. Azt, aki mellé én vagyok beosztva nem igazolták. Igy rövidesen elválunk egymástól. Furcsa ember és bár négy éve, hogy együtt vagyunk, mégsem tudtam ki ismerni. Egy alkalommal, ahogy bent ültem Anninál és olvastam, tekintve, hogy más elfoglaltságom nem akadt, szóvá tette, hogy miért nem segitek valamit. Mondtam, hogy Annitól kérdeztem, segithetek-e? De Ő tekintve

a dolog zavaros voltát, azt mondta, hogy ne segitsek, mert még csak jobban bele zavarodik. Hát akkor miért nem hurcolja át az iratokat, vagy miért nem rendezkedik, rendet is csinálhatna. T. i az utóbbi időben bent a hivatalban, tisztviselő, altiszt, takaritónő minden volt az ember egy személyben, csak éppen az illetményei voltak kevesebbek, mint bármely takaritónőnek. Mondanom sem kell engem nagyon bántott a dolog. Nagy bosszusan átmentem abba a terembe, ahol a régi iratok voltak raktározva és kezdtem hordozgatni. Közben jól ki is sírtam magam: utovégre minek veszik az embert, mi vagyok én, és még külön figyelmeztetik is, sőt meg is követelik, hogy ilyen piszkos dolgokat cipeljen, napjában 20-25 ször szaladgáljon le föl négy emeletet, takaritson stb. Amint igy töprengek egyszerre csak megjelenik a F. Kérdezte, hogy vagyok stb. De miért olyan lehangolt? kérdi. Nekem sem kellett több ujra sirni kezdtem. Ő odajött átfogta a vállamat, simogatot, kérdezgetett, mi a bajom? Rosszak az emberek' feleltem. Az biztos, mondta Ő, és különösen a nők tudják egymást nagyon megbántani. Ne higgye, vagy legalább is az ember azt nem veszi úgy fel, mintha egy férfi sértené meg. De hiszen magának olyan helyes jó főnöke van! Nem is az ellen van panasz. Közben mások is jöttek és igy abbamaradt a beszélgetésünk. Később panaszkodott Ő is, hogy mennyi mindenüket elvittek az oroszok, nincs csak az az 1 pár cipője, ami a lábán van és az is csupa rongy /meg is mutatta/ a fizetés oly rettentően kevés, hogy Ő is órákat fog adni, hogy meg tudjon élni. -Mikor bemegyek az osztályunkra Ani

fogadott azzal, hogy ugyan ne legyek már olyan csacsi az A. is majdnem sírt velem együtt, hogy hiszen mivel bántott ő igy meg engemet, és kérdezte, hogy Ani is sírt volna a helyembe, ha ezt mondja. Hát már nem, de 20 egynéhány évemmel még én is sírva fakadtam volna, felelte. Aztán jött be a K. és valósággal rájuk támadt: ki bántotta a Hédikét! ? Lehet, hogy nem is volt abban semmi érzékenykedésre okot adó amit mondott, de hiszen akkoriban annyi csúnya dolog történt körülöttünk, hogy az ember mindenre jobban reagált. Nem sokkal ez után a K. támad nekem, hogy most maga miatt nem kaptunk cigarettát, mert maga nem vitte le idejében az igénylést. U. is mint már emlitettem én minden voltam egy személyben, 3-4-nek dolgoztam, /Ani sem volt bent/ beszerzést, ebédjegyet mindent én intéztem. Mikor igy rám támadt a K. akkor is már alaposan ki voltam fáradva, és meg is mondtam neki: én mást nem tehetek, mint reggel megírtam a napi jelentést, utána az ebédjegy igénylést, majd ezekkel futkároztam, utána elintéztem az igénylést, de azt mondták, hogy egyelőre még nem kerül ránk a sor. De Ő /K./ addig erősitgette, míg végül is fogtam magam és lementem megkérdezni, hogy igaz-e, hogy azért nem kapunk ma cigarettát, mert én késő vittem le az

igénylést? Már ekkor nagyon mérges voltam,-mennyit szalasztgatnak hiába- és bár többen is ültek mellette, neki támadtam most már én. Azt mond-

Kotaszek Hedvig: Lelke mindennek 2.

ták lent, hogy hiába viszem én le máma bármilyen korán is le az igénylést a mi osztályunk ma nem kerül sorra, mert nem mára vagyunk beosztva, tahát nem én vagyok az oka,- jelentettem ki. Közbe a B. megszólal: H. ne veszekedjen már! figyeljen ide, szeretném megmagyarázni, mert én mindjárt elmegyek. Amint néztem elkeseredésembe és felizgatásomban el kezdtem könnyezni. Mikor B. ezt észrevette rám kiáltott: ugyan mit bőg már folyton, mint egy pólyás, utóvégre hivatalban vagyunk. Erre a hangra még jobban fájt a szivem,: mindenki milyen kegyetlen, gonosz, mintha az ember csak úgy tudna parancsolni magának, hogyha megbántják ne vegye fel, sértegethetik bánthatják és még az is bosszantja őket, ha az embert sírni látják. Nagy megröltetésembe került, hogy a könnyeimet visszatartsam, de segitett benne a büszkeségem is. Ilyen kőszívű, érzéketlen ember soha többé ne lásson engem sírni.

-Hiába egy nőnek nagyon sok-mindent el kell türni, még ma-napság is: mert a férfi ha bántják hasonló fegyverekhez nyúlhat, de a nő nem adja vissza a bántást és még sírni sem hagyják-gondoltam. Közben olyan megrendült állapotban voltam, hogy minden percben attól féltem kitör belőlem a sírás. Ilyen állapotban voltam amikor Biró úr behívott, hogy segítsek valamit. Amint diktál nekem egyszerre

Kotaszek Hedvig: Szellőlélek

csak sírva fakadtam, annyira, hogy el kellett fordulnom és abbahagyni a gépelést. Mi baja, ki bántotta? Semmi feleltem. De hisz az nem lehet, maga nem szokott sírni. Privát, vagy hivatali a baj? ” Olyan belátástalanok az emberek, nem akarok panaszkodni senkire, de igazán, az ember igyekszik ugyis mindent megtenni, a legjobb tudása szerint intézni, és még sincsenek megelégedve. ” A cigarettával kapcsolatban volt valami? /Ő u. is. ott ült K. val együtt hallhatta./ : az is meg más is. Nem szabad ilyen érzékenynek lenni, ilyen csekélységek miatt sírva fakadni, hiszen az életben olyan komoly, nagy bajok vannak! Igen, igaza van, éreztem. De hát mit tehetek én arról, ha akkor én akkor úgy éreztem’ hogy nálamnál szerencsétlenebb, pehesebb alak nincs.
Ettől kezdve-igaz, hogy nem hivott be többé’ Biró úr, tán attól félt, hogy ismét sírva fakadok. De azt észrevettem hogy attól kezdve jobban figyel engem, és többet beszél velem. Igaz, ő nemcsak engem, de mást sem sértett sohasem meg. Ő egyedül annyira intelligens, hogy feltudja fogni, meg tudja érteni, hogy ott ahol ketten dolgoznak együtt mind a kettőnek kell alkalmazkodni egymáshoz, nem csak az egyiknek. Mindenesetre a B. durva támadása után, ha bár lekicsinyelte is az én bánatomat, nem támadt rám olyan durván, és ez nagyon jól esett, hiszen tulajdonképpen a B. még erősebben megbántott azzal ahogy rám támadt, mint a K. -i.

Szóval kezdtem észrevenni, hogy B. úr jobban kezd figyelni. Én pedig végtelenül jó embernek, megértőnek finomnak találtam, és bár szégyenlem bevallani, de én is kezdtem gondolatban vele foglalkozni. Egész biztos, hogy Ő tőle az embert nem érné ilyen durva támadás, milyen szép az ha valaki férfi létére is olyan finom, megértő, jó, mint Ő. Igaz, hogy a haja ősz, de hiszen tulajdonképen Ő még fiatal. És lehetséges lenne, hogy még nem találkozott volna olyasvalakivel, akivel el tudta volna képzelni az életét? stb. ilyen és ehez hasonló gondolatok foglalkoztattak. Röviddel ezután beteg lettem. Mellhártya gyulladásom volt, ami jó két hetet vett igénybe. Hát igen ez az élet. talán a jó Isten rendezte így, hogy igy történjék, miért is adtam át magam az ábrándozásnak, hisz engem ugyis minden ilyen téren csak csalódás érhet. Ez az idő éppen elég lesz arra, hogyha esetleg gondolt is volna velem kapcsolatban valamit, kijózanódjék, és én is. Miért is számitok én annyira a boldogságra? Hiszen nem minden ember volt életében boldog. Vannak, akik nem születtek a boldogságra. Ekkoriban sokat foglalkoztatott az a gondolat is, hogy elmegyek egy jósnőhöz- akit különösképen ajánlottak. Egyszer azt álmódtam, hogy nála voltam és azt mondta: nem láttam, nem vettem észre, hogy akar

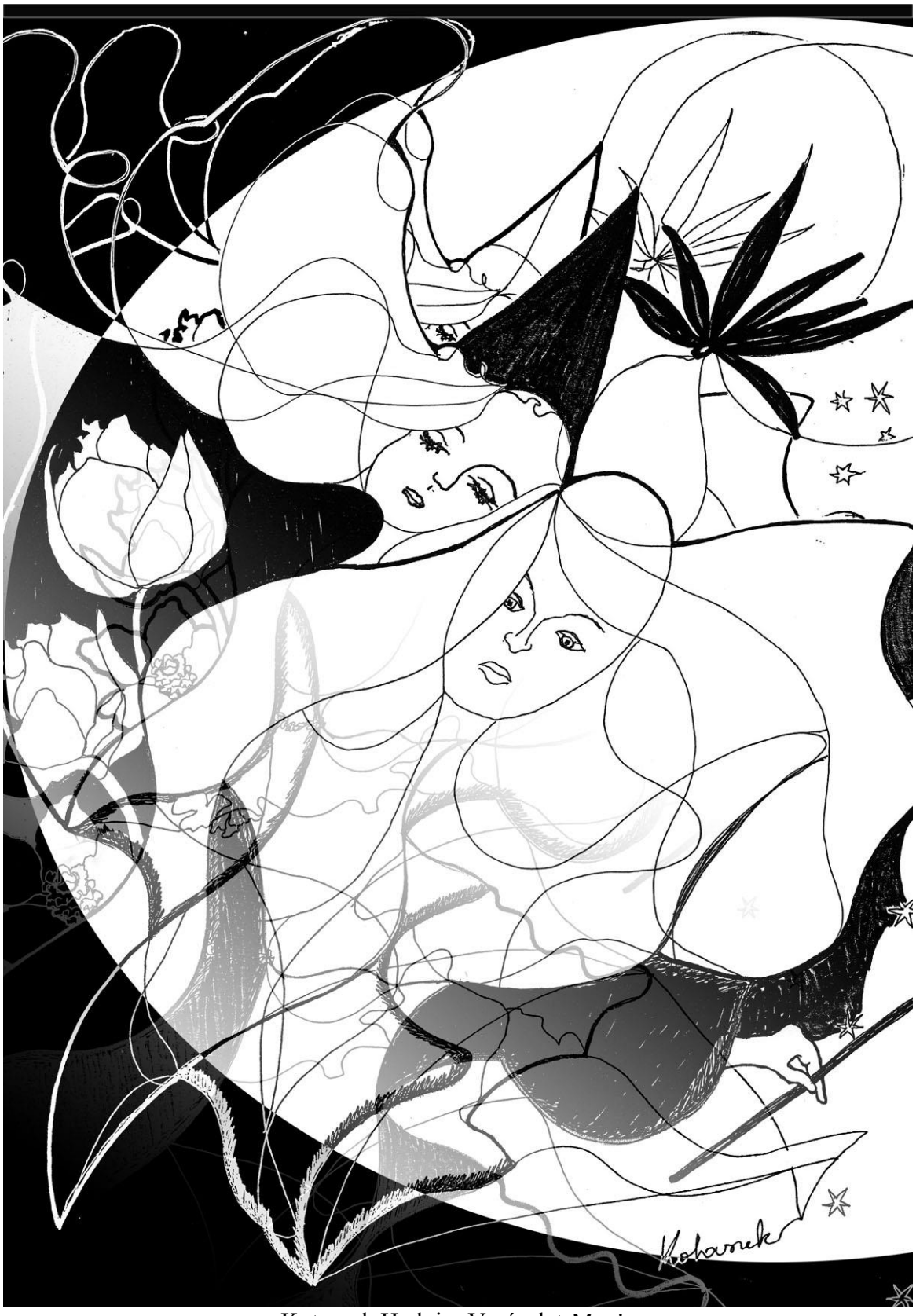

Kotaszek Hedvig: Varázslat-Magic

fogadni, azért küldött el olyan sokszor. Mit jósoljon nekem? Hisz akire gondolok…-hiszen ugyis megint csak csalódás ér…-. Hát igen, aztán ahogy kezdtem bejárni, láttam, hogy milyen baló is vagyok én, hogy is képzelhettem…, azaz, hogy is gondolhattam, hogy én tetszhetem Neki. Jó ember, helyes ember, de hisz én sem számitok többet mást neki, mint bárki más. - Egy alkalommal a Dódi felhozta a picit a Hivatalba. Nagyon édesen viselkedett, mindenkinek köszönt és szépen bemutatkozott. A Tb. azt mondta, maguk is nagyon hasonlitanak egymásra, de a Pici is olyan mint maguk. Közbe K. megkérdezte a Dódit, hogy jelenleg mivel foglalkozik, van-e állása. Mikor hazafelé tartottam, valaki utánam kiabál. Szaladjon, jöjjön futólépésben. És csak úgy sugárzott a szeme a boldogságtól, van állása a nővérének, hétfő jöjjön be, a B. min. -hoz felveszik. Úgy örültem neki, hogy legszivesebben szárnyakon repültem volna haza, a hírt megvinni nekik. Mégis csak áldott jó ember ez a K. - gondoltam. Hétfő bejött a Dódi és elküldte őt az emlitett helyre. Ott levizsgáztatta és a Dódi azt mondta, hogy 2-3 szót kihagyott a gyorsírásból, mert nem értette, /na meg egy jó féléve nem irt egyáltalában/ olyan halkan mondta, és mindenek előtt egy elfogadható végleges bizonyitványt hozzon. Természetesen próbált kérni egy írást, de csak egy ideiglenes valamit adtak, ami oda nem elég. Másnap bejön a B. Min. elnöke. A nővére nálam

volt, de oly malacul dolgozott, több mint a felét kihagyta, /majd a B. felé fordult és úgy folytatta/ tudod diktáltam neki és amit nem tudott egyszerüen nem írta, és akkor odahozza nekem a kész levelet a felét kihagyva, azért mondtam: lehet, hogy ideges volt, de nem ment neki- jöjjön be 2 hét múlva, majd akkor vizsgáztatom ujra. Hát hiszen neki gimnáziumi érettségije van, Ő tán gyors-gépet használt legkevesebbet, az összes személyzeti ügyeket és minden más egyebet inkább csinálta, próbáltam a védelmére kelni. De láttam, hogy Ő a B-vel gúnyosan összemosolyódik, mire abbahagytam. Ja, és mikor bemondja, hogy a D. milyen malacul, rosszul dolgozott, /nem elég, hogy a kollégám előtt ilyen szégyenbe hozott/ azt mondja, ő azért fel akarja venni a Nővéremet, mert látja rajta, hogy rendesebb asszonyka. Hogy én milyen kimondhatatlanul szégyeltem magam, azt kimondani sem tudom. Az az egy vigasztalt, hogy nem sokáig leszek a B-vel együtt, mert ilyen szégyennel, nem lehet sokáig kibirni. Megfogadtam, hogy soha-többé senkit sem ajánlok, és különösen ismerős szivességét nem veszem igénybe. És még akkor a K. nekem támad, hát maga azt mondta, hogy a Nővére százszor ügyesebb mint maga, azért mertem ajánlani. Hát az igaz is, hogy Ő ügyesebb, mert Ő mindenhez ért. Hiszen Ő neki nem éppen a gyors-gépírás a szakmája, nem abba kéne foglalkoztatni. -Igy a Dódi állása abbamaradt, mert ezek után, ha nem megfelelő munkaerő, kegyelemből ne adjon kenyeret neki senki, ennél

büszkébbek vagyunk, semhogy kegyelem-kenyéren éljünk. Itt van szegény Évi is állásnélkül. Hát bizony most megint nagyon nehéz az elhelyezkedés. Mindenütt csak felmondás van, nem felvétel. -A Cica most velem együtt van, azaz a K. mellett. Azért is engem hibáztat, hogy Cica neki nem megfelelő munkaerő. Hiszen én egy szóval sem mondtam, hogy vegye maga mellé, én csak arra, hogy B. olyan nagyon ellenezte, mondtam, hogy nem is olyan nagyon rossz munkaerő, és főleg ügyes, ha pedig neki titkárnői teendőkre kell, arra kiváló. Igen, csakhogy neki nemcsak arra kell', persze azért nincs vele megelégedve. Cica mesélte, hogy elcsalta őt azzal a trükkel, hogy mutat egy rövidebb utat Cicának. Olyan helyre vezette, ahol egy lélek sem járt, és ott megcsókolta. Csak mikor Cica könnyekre fakadt, látta, hogy tévedett. Azt mondta neki, hogy Ő azt úgy sem tudja elhinni, hogy egy asszony kibírja egy félévig a férje nélkül. Hogy milyen aljasok, milyen prédának tekintenek egy nőt. De viszont Cicát hibáztatom annyiban, hogy beült vele elözőleg sört inni, és hagyta magát oly sokáig

céltalanul vezettetni. Persze most, ezek után, hogy Cica nem az, amilyet Ő szeretne, nem kell neki, nem viszi magával, ahova most áthelyezik. -Egyik alkalommal vé-

letlenül, vagy akarva, nem tudom- nekem jött. Én észre sem vettem volna, ha Ő nem viselkedik olyan feltünően. Véletlen volt, pardon, ne higgye, hogy direkt mentem magának, komolyan, igazán véletlen volt, nem akarattal tettem. Jól van elhiszem, és nevettem ezen a túlságos mentegetődzésen. Mikor Cicának leadom, azt mondja: persze bünösnek érzi magát, azért mentegetődzik olyan nagyon. Ekkor mesélte el nekem, hogy mi történt vele tegnap. Ma, hogy felváltottam neki az ezer pengősét azt mondta, hogy jutalmul elvisz egy moziba, majd később, vagy cukrászdába. Talán most én lennék a soros', csakhogy én óvatosabb vagyok. Nős embernek van kit vinni magával, ha moziba akar menni, menjen a feleségével, ha pedig cukrászdába' ott vannak a gyermekei. A napokba bent volt a B. hiv. elnöke és miközbe a B. -vel beszél azt mondja: „ mint a nővére: " még ilyen nyilt tekintetű nőket nem láttam. Pedig nem is néztem Elnök úrra, jegyeztem meg. Hát hála' Istennek még nem tettünk életünkben semmi olyat, ami miatt ne mernénk az emberek szemébe nézni. /2 szeri hiába való járkálás utánvégre bekerültem a jósnőhöz. Akkor is csak úgy, hogy egy nénit aki cseresznyét hozott engedtek be, én pedig mögötte surrantam be. Cica, kinek szintén meglepő dolgokat mondott /később utánam ment el pár napra,/ megkérdezte: honnét veszi ezt a tehetségét?

Kotaszek Hedvig: Varázslat-Magic

Egyik szeme helyébe üvegszem van. A másikat pedig többször operálták, úgyhogy azzal is alig lát valamit. Mióta a másik szemét eredménytelenül operálták, azóta érzi magában azt az erős feszültséget, amelynek alapján tud jósólni. Sokszor ez oly erős, hogy elájul. Nekem a következő dolgokat mondta: „Édesanyja nem idevalósi, messzi vidéki. Hol született? /kérdezte/ Nem Pesten laknak. Hol? Testvérei vannak! /Vagyunk néhányan feleltem./ Határozottan állitotta: Hatan. A Mariska az Anyuka testvére, onnan látom a kisugárzást. A Gyula az Apuka testvére? Nem, feleltem. Akkor Anyuka testvére, mondta. Nagyon szereti magukat csak önző. Ritkán érintkezünk vele. Állami állásba van. Ne hagyja ott, fizetésemelés áll. Ilonka, az vagy jó ismerősöm, vagy barátnőm. Szeresse őt, ő is szereti magát. Udvarlója nincs. Kicsit hallgat, majd megszólal határozottan: a Ferit azt szerette, Ő is szerette magát. Jelenleg katona, sokat gondol magára, hazajön: fognak találkozni és beszélgetni a dologról, de nem őt látom a férjének. A férje az egy magas barna ember: Pista. Nagyon fogja szeretni magát, maga is szereti, de szerelmes nem lesz bele. Jól fognak élni. A házasságba szeretetet visz, de boldogok lesznek. Kérdezte ismerek-e ilyen nevű férfit. Jelenleg nem ismerek. /Vidéken lakik, háza van és egy kis földje is. Jövőre férjhez megy. 1946-ba látja a házasságot. - Készen vagyunk-mondta.

A Bátyámról nem tetszik semmit sem látni kérdeztem?
A Bátyja az jelenleg Oroszországba fogoly. Megsebesült, de sebesülése nem súlyos. Hazajön, teljesen egészségesen, nem marad vissza semmi baja. -„ A Dódi már kétszer volt ennél az asszonynál és ugyanazokat mondta neki, amit először. Eddig hittem én is, hogy igaz, amit mond /hisz Cicának még azt is leírta, hogyan néz ki a férje, hogyan van fésülve a haja stb./ de a napokba volt nála az Évi és neki semmit sem talált el. Gusztikáról november óta semmi hír nincs. Anyuka is főleg ezért akart elmenni /nem fogadta/ , hogy vajon neki is azt mondja-e a Gusztikáról amit nekünk. - Hivatalunkba most teljes feloszlás van. Két részre szakadunk. Én csak úgy, kivülről jövők által értesültem erről, mert hiszen én, aki a forrásnál vagyok hogy is tudnék meg ilyesmit. Ezt meg is mondtam a B.-nek. Nem tudom visszamondta-e a Tb. -nak. Elég az hozzá, hogy tegnapelőtt /nem kapott ebédet és én megkináltam egy kis zsiroskenyérrel/ kijött hozzám. Ennek ugyan főoka az volt, hogy megköszönje a kenyeret. Mi van most magával Hédi, kérdezte: hova akar most menni, velünk, vagy a másik helyre. Nekem mindegy, én oda megyek ahol számomra hely van. Tísztázta előttem a helyzetet, mi egyik és mi másik osztály előnye és hátránya, ha esetleg én

Kotaszek Hedvig: Webber: Az Operaház fantomja

velük akarnék menni a X-re Ő megteszi azt, hogy odakerüljek stb. Én mondtam, hogy nekem mindegy, nem ismerem egyik osztályt sem, így nem tudom hol lenne jobb. Hát I. titkár mellé kerülne, úgy tudom vele kijönnek? Mikor látta rajtam a mosolyt megszólalt: vagy nem? Én nem szólok semmit, mert még azt mondják, én vagyok nagyon különc. Hiszen lényegében mindegy, hogy ki mellé kerülök. Ugyis olyan rövid az az idő, amit a hivatalban töltök, aztán meg enyém a világ. Nem mondom /mosolyodott el/ ez is egy felfogás. Az igazolással kapcsolatban megemlitette, hogy engem 2 perc alatt leigazoltak. Ugyan ne mondja, már meg volt az igazolásom? Gratulálok /kezetfogott/ igy hát a végén még maga fog engem felvenni. Abba biztos lehetne Biné úr, feleltem. - Az utóbbi időben a legfőbb szórakozásunk az opera. Hogy milyen élvezetes, gyönyörű, jó dolog csak most kezdem élvezni. Még szerencse, hogy idejében elkezdtem. -Szó van róla, hogy a rádiókat visszaadják. Anyuka már nagyon sürget, oltsam le a villanyt, hisz már jó későre jár. T. i. már villanyunk is van!

1945. VII. / 16. / cs.

Beteg szabadságot kértem u. is Csépára készülök menni. Nagyon vágyom falura, és főleg, hogy kint a szőlőben meg hányjak-vessek különböző dolgokat amik nagyon felrázták eddigi lelki-nyugalmam. A legfájobb seb ami az É. történt. Egyik nap /éppen álláskeresésből jött/ nagyon sirt. Engem karon fogott és azt mondta, több ilyen szerencsétlen alak nincs mint én. Itt állok állás nélkül, a Tóni is elhagy, mi értelme van az életnek? Én ezt nem bírom, ezt nem lehet kibírni! /Szörnyű lelki válságon ment át, és ha talán nem tudja kipanaszkodni magát, belepusztult volna kétségbeesésébe/ . Dehogy milyen szörnyűségeket rejtegetett magában azt csak később tudtam meg. Hogy mindent tökéletesen megértsek fokról-fokra részletesebben számolt be a történtekről.

tudna hagyni, hát ő csak ugy el tud mindent felejteni: ha látnád, olvasnád a leveleket, melyeket, amiket írt nekem, el tudjam felejteni, mikor itthon is minden sarok, minden fa, bokor, minden őreá emlékezteti.

/Itt kihagyás következik ……/

Egész este beszélgettünk és én bár nem tudtam még mindig felfogni és elhinni a dolgokat, igyekeztem tőlem telhetőleg vigasztalni, mert úgy, ilyen rettentően még nem láttam embert szenvedni, mint Őt: éppen ő szenved ilyen embertelenül, akit olyan nagyon szeretek. Akkor ő is azt mondta, tudod: ha ezekre a dolgokra gondolok, hát kiábrándulok belőle teljesen. Igen, ez akkor igy is volt. Egész éjjel nagyon nyugtalanul aludtam. Még álmomban is sokáig felriadtam és rögtön ez jutott eszembe, nem-nem lehet? /……/ Uram Istenem mi itt tulajdonképen a valóság, nem igaz, nem lehet igaz, hogyan férhet ilyesmi Őhozzá. Két kezembe fektettem a fejemet és szinte fenhangon kérdeztem: Oh Istenem, hogy engedheted meg, hogy ilyesmi történjen vele. És sirtam én is az ő szerencsétlen sorsa felett. Hogy mennyit szenvedett, hát ez nem emberi. Most már megértem amit mondott, és amit meg is kérdezett a végén tőlem, Hát mond szenvedett még egy fiatalleány annyit mint én, ment valaki már annyi szenvedésen keresztül mint én? Istenem nagyon-nagyon sajnálom: vérzik érte a szivem, óh bár lenne mód, hogy tudnék könnyiteni a szenvedésein. De Ő szegény hiába figyelmeztetem, vakon süketen rohan bele a végzetébe. Mindezek után is még tudja szeretni. Naphosszat sirt ezután, végül mégis bevallotta: hogy Ő nem tud mást elképzelni helyette, ő soha nem tudna mást szeretni csak őt. Az emlitett nap óta már találkoztak. Hát miért hívja, froclizza az É., ha nem akarja elvenni. De hiszen egyszer ezt mondja, hogy nem veszi el, a másik szavával agyonüti és azt mondja elveszi feleségül. De egyelőre még tanul. Hogy miből élnének meg, azt nem tudom? Óh bár soha többé nelátná viszont az É. Édes-kicsi Gusztikánkról már többször kaptunk hírt. Minden kis cédulán csak annyi: jól vagyok,

csókolok mindenkit. Innét az utcánkból valaki látta is Őt személyesen, azt kérdezte tőle: hogy áll-e még a Batthyány utcai ház? Azt mondta az illető, hogy jól néz ki kis Gusztikánk. Most Romániába Trenycsénybe vitték őket. Oh Istenem kérlek szépen segitsd őt haza minél előbb, óvjad meg őt minden bajtól és veszedelemtől. 1 óra mulva utazom, lenne még miről írnom, de majd később számolok be arról egy ujabb könyvben.

Kotaszek Hedvig: Warfare NON!-Háború NEM!

Kotaszek Hedvig: Eredeti kordokumentumokból készítettem 2.

Kotaszek Hedvig: Eredeti kordokumentumokból készítettem 2.

Kotaszek Hedvig: Életem

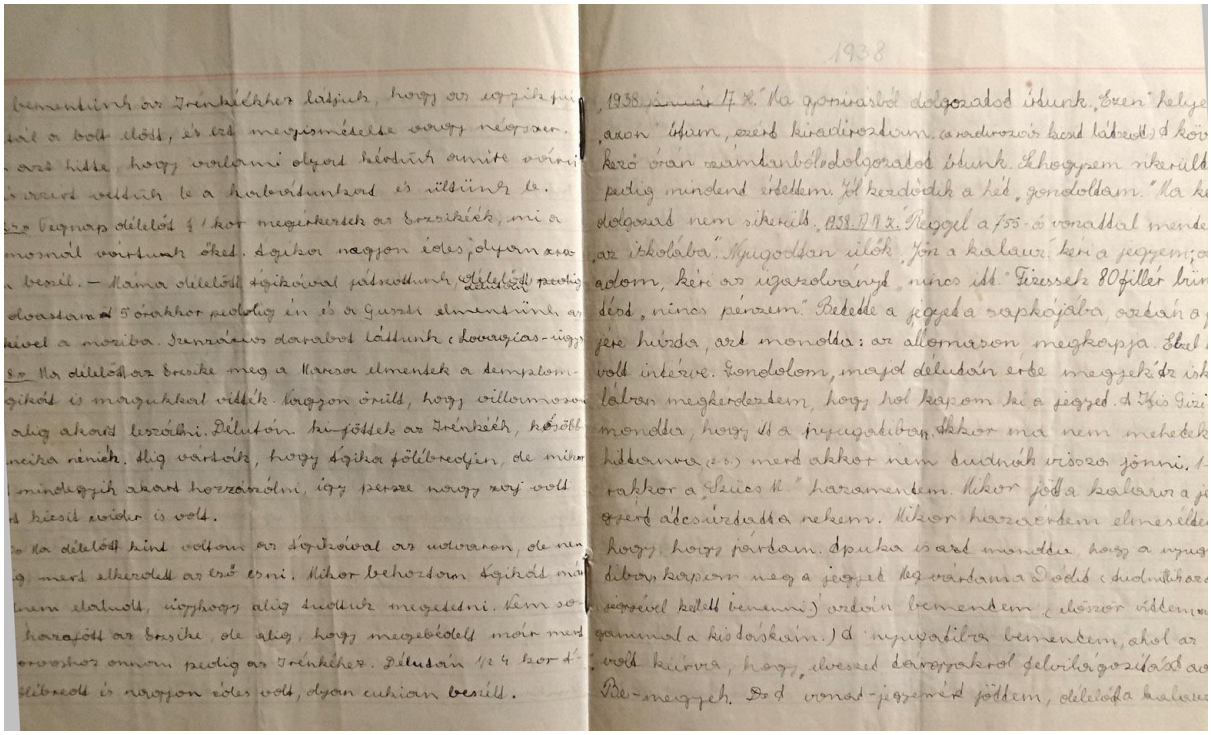

Eredeti részlet Győry Hedvig 1.Naplójából

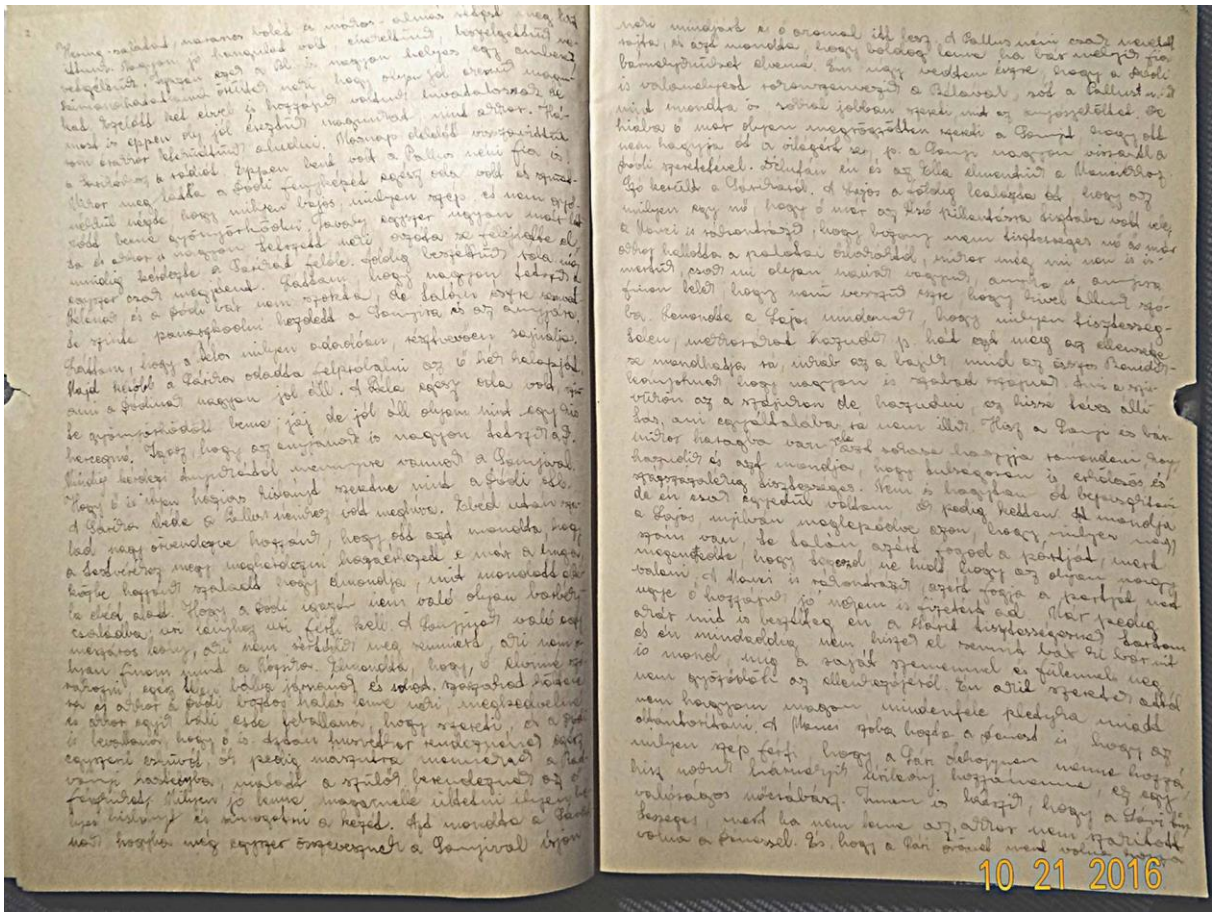

Eredeti részlet Győry Hedvig 2.Naplójából

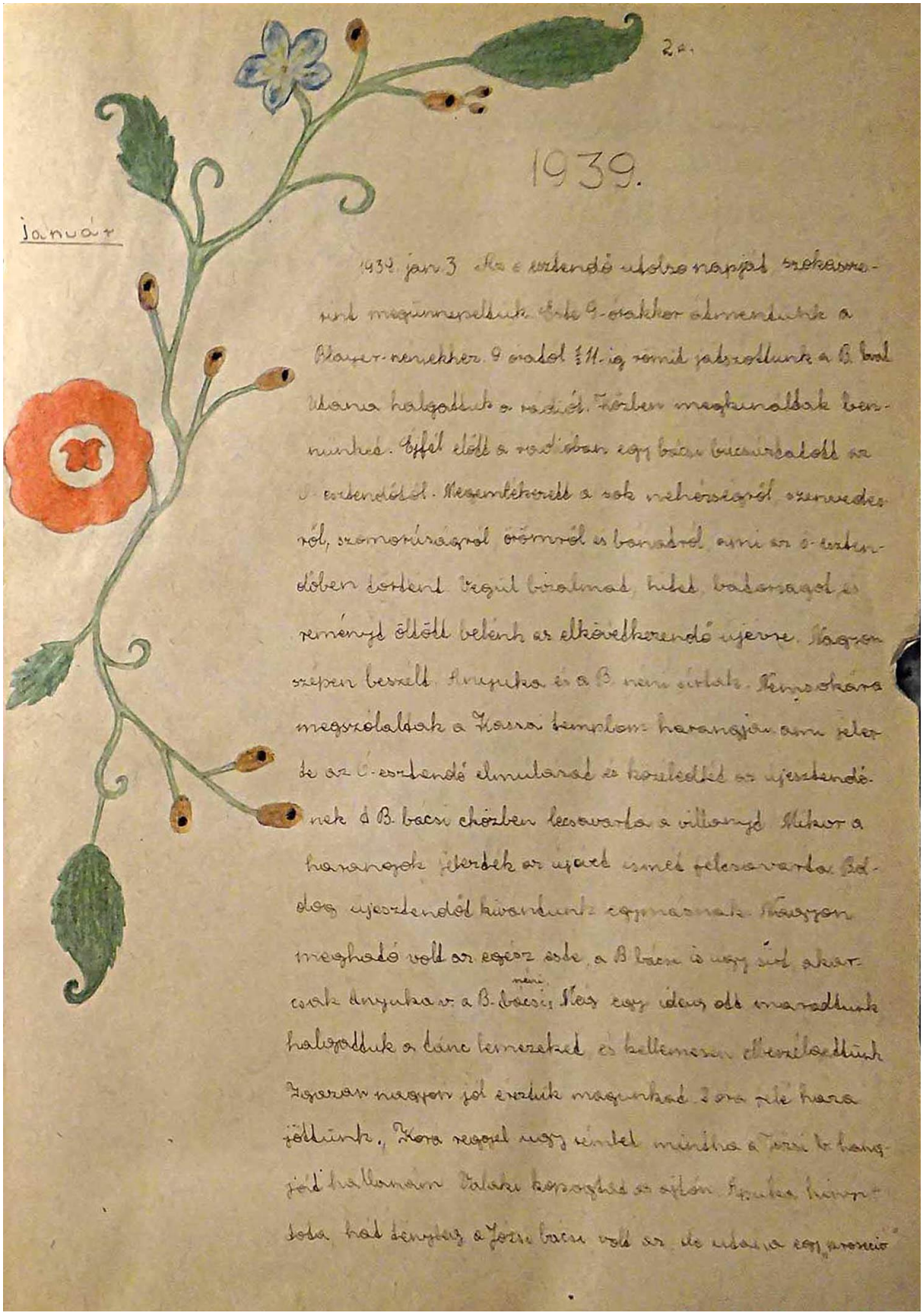

1939.

Január

1934 jan 3 -ka a szilvesztert utolsó napjait szokásosan mulatással töltöttük. Este 9-órakor átmentünk a Bauer-nénékhez. 9 órától ½11-ig együtt jókedvűek a B. bácsi udvarán hallgattuk a rádiót. Tőrben meghurcoltak bennünket. Éjfél előtt a rádióban egy bácsi búcsúzkodott az óesztendőtől. Megemlékezett a sok nehézségről szenvedésről, szomorúságról örömről és bánatról, ami az óesztendőben történt végül búcsúzni hitet bátorságot és reménységet öntött belénk az elkövetkezendő újévre. Nagyon szépen beszélt. Anyuka és a B. néni sírtak. Pezsgőkkel megkoccintottak a Tőrei templom harangjai pedig jelezték az óesztendő elmúlását és köszöntötték az újesztendőnek a B. bácsi házban beköszöntő a világnyelv. Akkor a harangok jelentek az újévet ismét jelezvárta. Boldog újesztendőt kívántunk egymásnak. Nagyon meghatódott volt az egész este a B bácsi és úgy sírt akart anyuka az a B. bácsi néni. Kis egy időre oda maradtunk hallgattuk a Dánc keresztet és kellemesen elszórakoztunk Tőrében nagyon jól éreztük magunkat 2 óra felé haza jöttünk. Kora reggel egy ismeretlen minőnk a Tőrei templomból hallottam valaki kopogtat az ajtón Anyuka kinyitotta had tényleg a Tőrei bácsi volt az de utána egy percre

Eredeti részlet Győry Hedvig 2.Naplójából

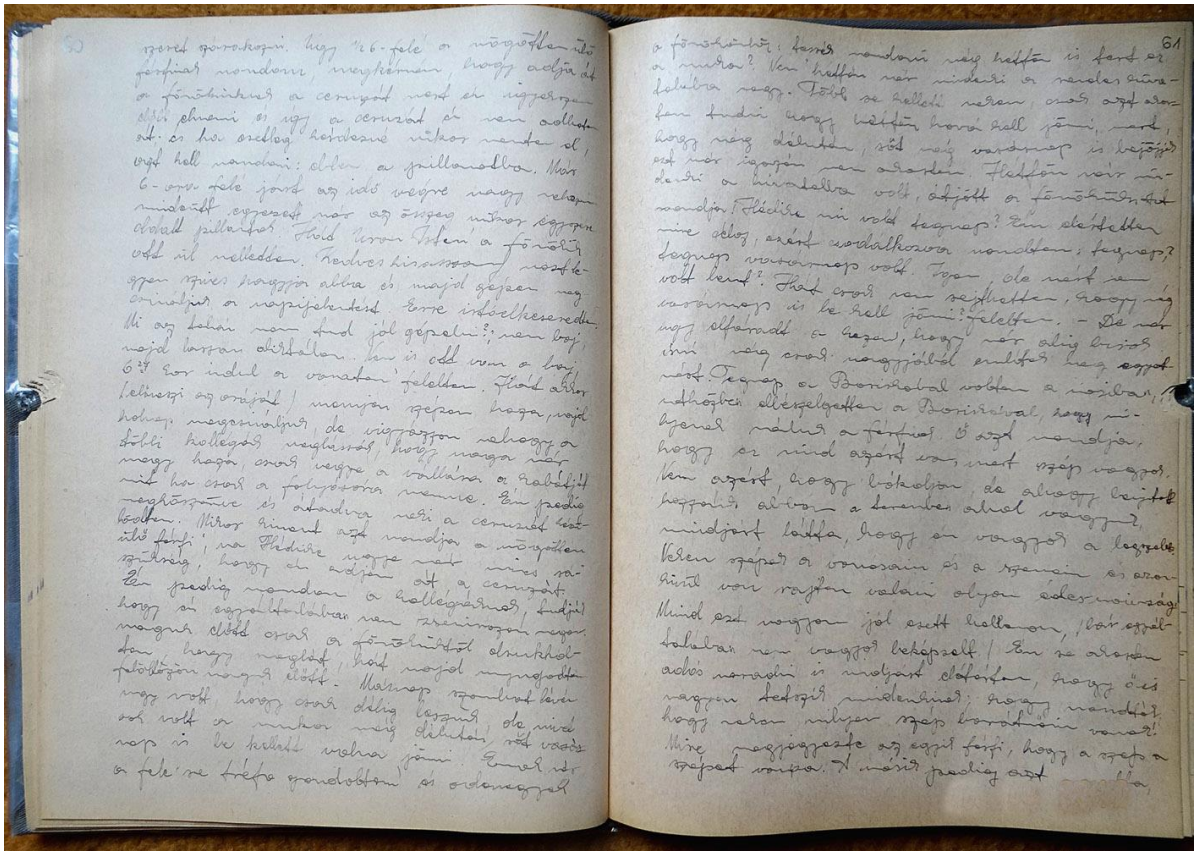

Eredeti részlet Győry Hedvig 3.Naplójából

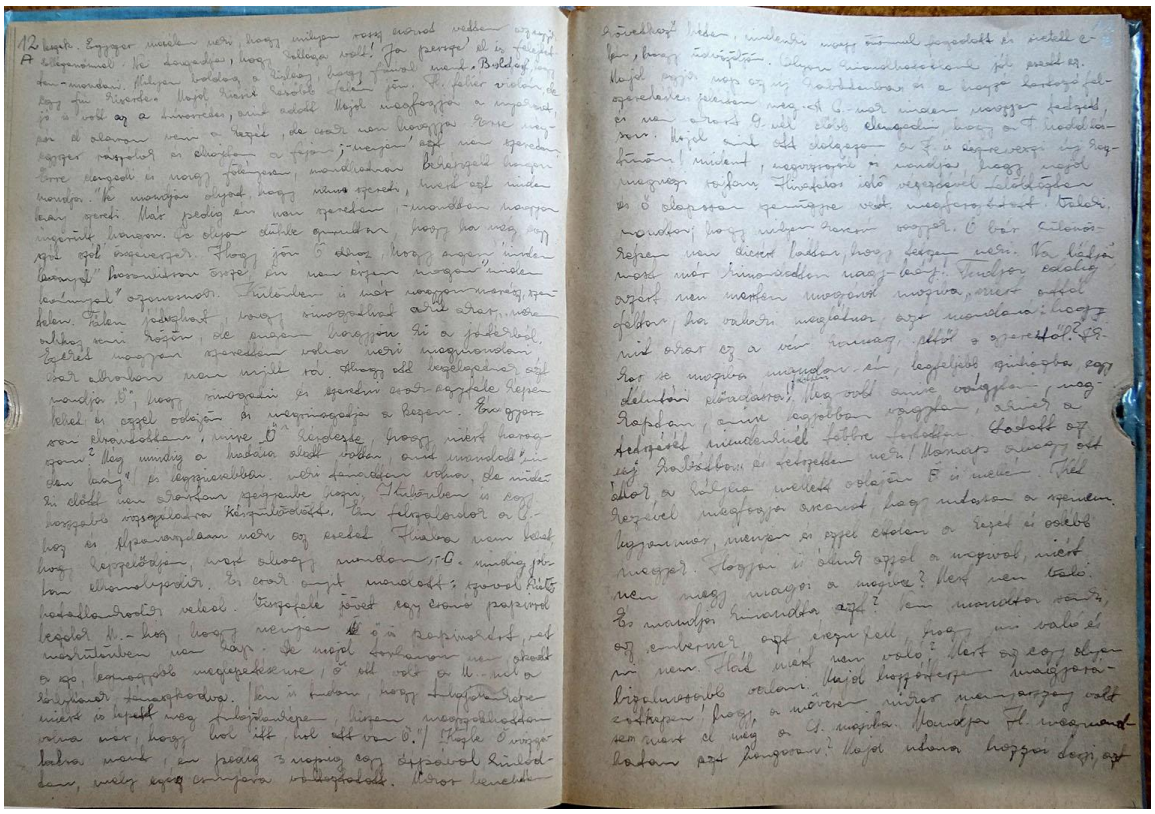

Eredeti részlet Győry Hedvig 4.Naplójából

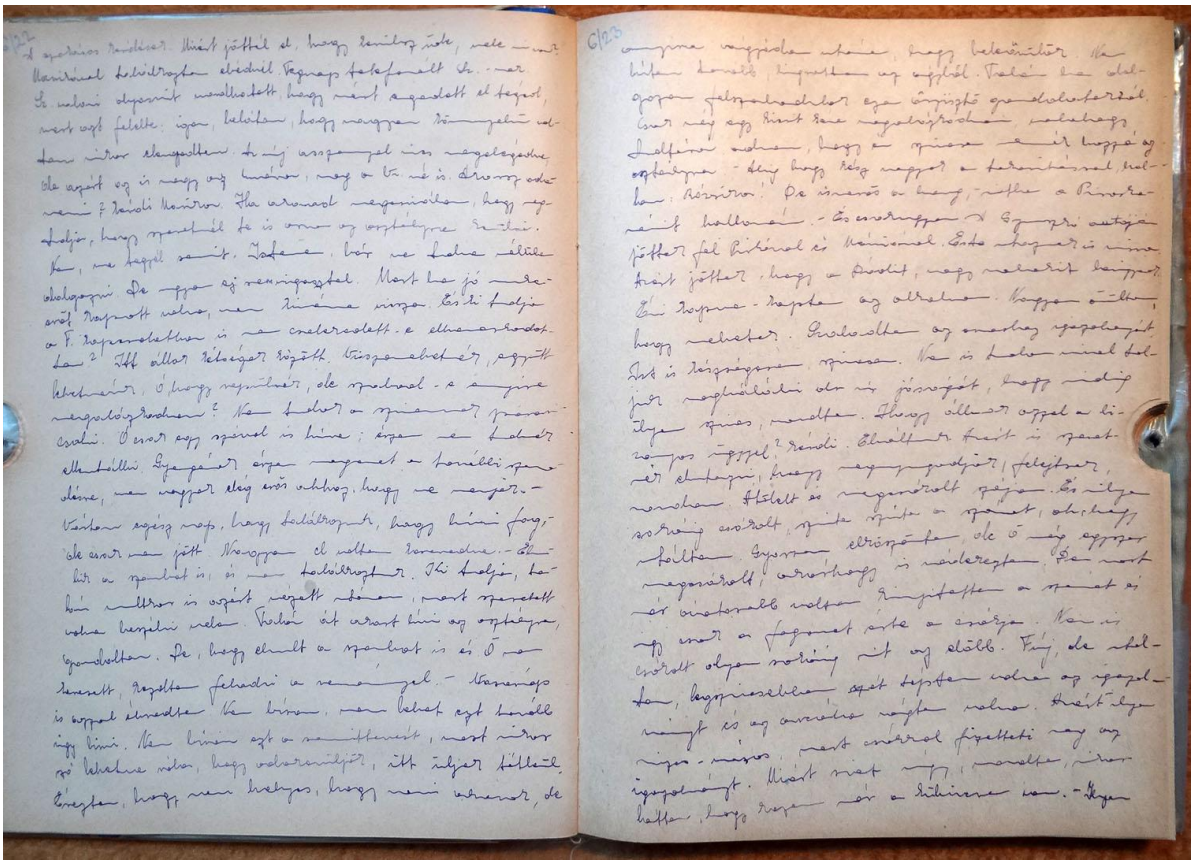

Eredeti részlet Győry Hedvig 5.Naplójából

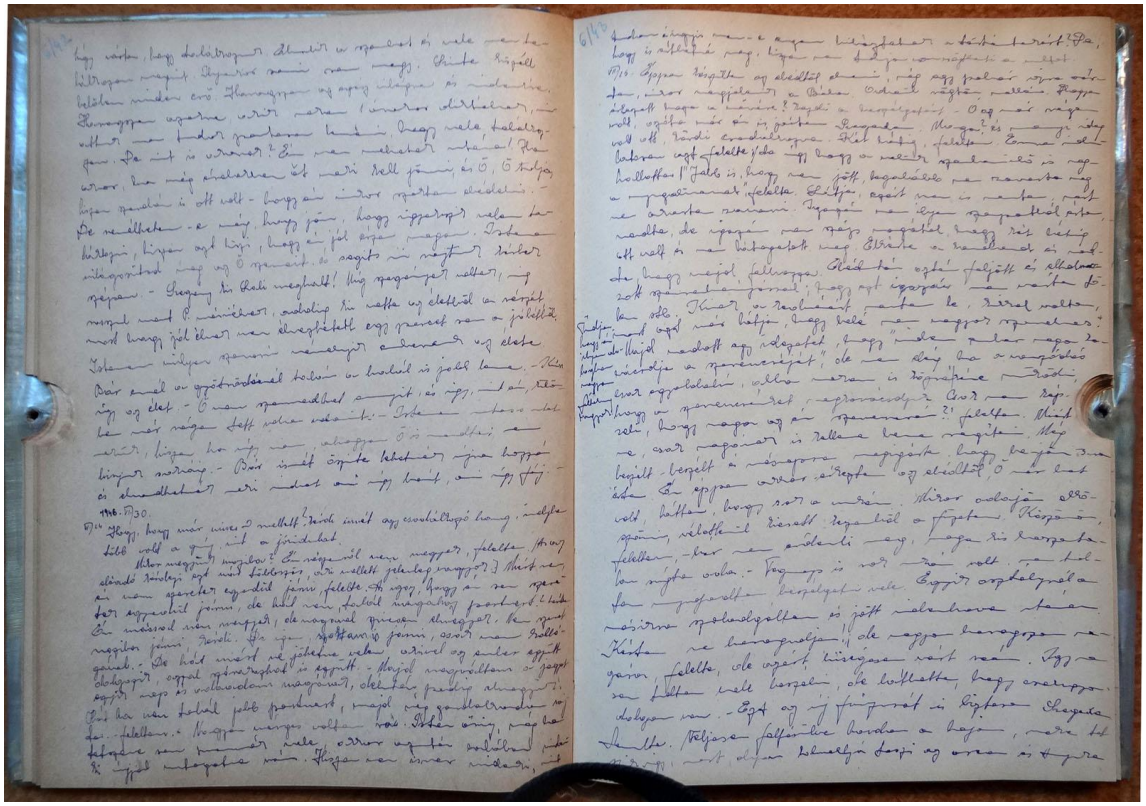

Eredeti részlet Győry Hedvig 6.Naplójából

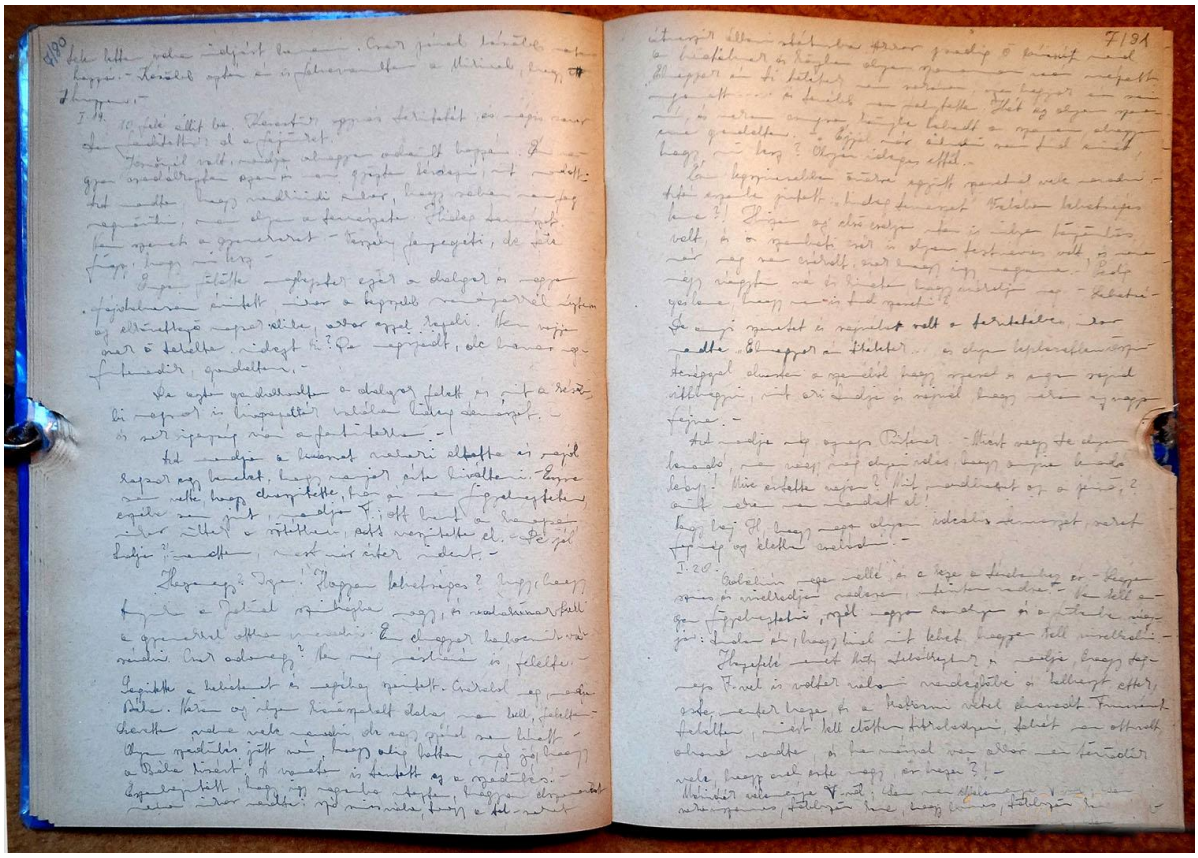

Eredeti részlet Győry Hedvig 7. és 8.Naplójából

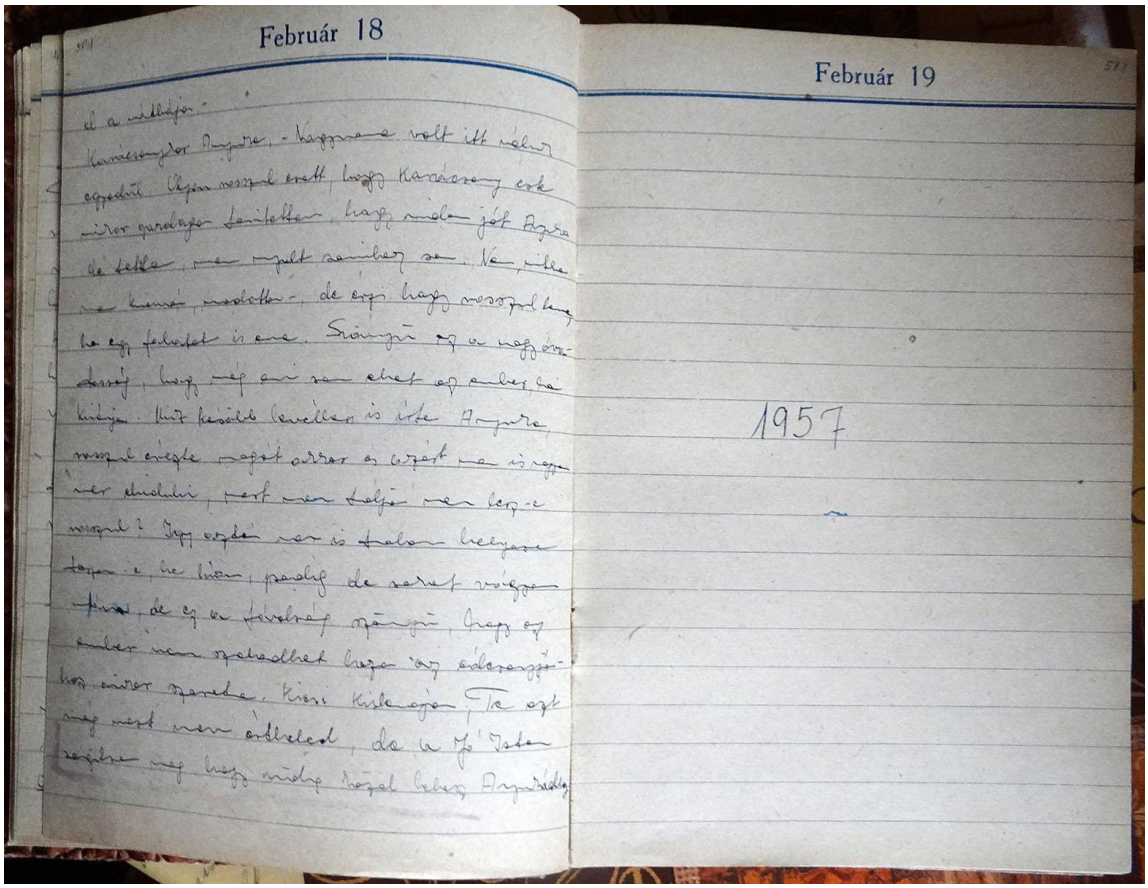

Kotaszek Hedvig: Őrző

Vége a Negyedik Naplónak.
Mivel Győry Hedvig nyolc naplót írt,folytatása következik.